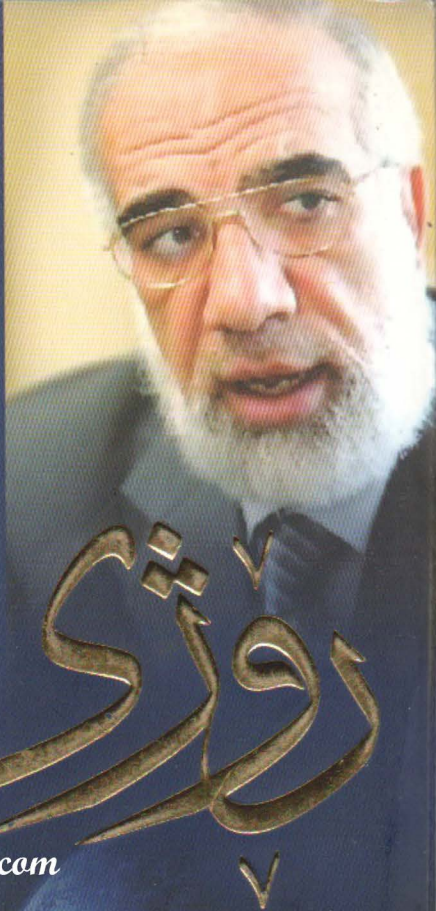

د. عمر عبدالکافی

دفتی دروایی

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

بیلدیر ایستیرکه

ISBN 0-0018-0000-0

9 780001 800007

نرخ (600) دیناره

و. تامانج محمد امین

بۆدابهزاندنی جوورهها کتیب: سردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای داتلود کتایههائی مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

رۆژی دواپی

به لینه راسته قینه که

السلامة

ناوی کتیب: روژی دوايي..

به لینه راسته قینه که

نووسهر: عمر عبدالکافی

وهرگیرانی: ثامانج محمد امین

چاپ و دیزاین: ناوندی راگه یاندنی ئارا

نۆبهی چاپ: یه که م ۲۰۱۱

تیراژ: (۱۰۰۰) دانه

ناوندی راگه یاندنی ئارا

مهنگاریک به ره و راگه باندنیک کورنی نیسلامی ماوچه رخ

ناونیشان: ناوندی راگه یاندنی ئارا
سلیمانی / شه قامی پیره میرد

0770 358 7100
0750 106 9589
0748 013 4669

ara.m@hotmail.com

له به ریتوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان

ژماره (۱۵۳۱) ی سالی ۲۰۰۹ ی پی دراوه

مافی له چاپدانه و دی ئەم بهرهمه پارێزراود

بۆ ناوندی راگه یاندنی ئارا

رؤڙی دواپی

به لینه راسته قینه که

نووسینی

د. عمر عبدالکافی

وهرگیرانی

نامانج محمد امین

چاپی یه که م

۲۰۱۱

نه خوښی مه رگ

ئاگات له م پرېوه بیت...!!

نه جل بؤ ئاده میزاد نزیکتره له هیوا بوون، مردنیش له خودی خوئی نزیکتره. ئاده میزاد هیوا خوازه زور بژی و خاوه نی هموو نیعمه ته کان بیت و سامان کویکاته وه و بگات به پله و پایه ی دنیا... سوربوون له سر دنیا خاوه نه که ی له ناو ده بات، خرابترین که س نه وانه ن که هیواد ریژن به دنیا.

داوامان لیکراوه نه و هاوسه نگیه رابگرین که پیغه مبری خوا ﷺ پینموی بؤ کردوین و ده فرمویت: (اعمل لدنیاک کأنک تعیش أبداً واعمل لآخرتک کأنک تموت غداً) واته: (کاریکه بؤ دنیا وه ک نه وه ی که بؤ همیشه ده ژئی، وه کاریکه بؤ قیامت وه ک نه وه ی که به یانی ده مریت). به لام نه گه ر لایه نی دنیا و هیوا در ریژمان له سر حسابی پوژی دواپی ه لبرژارد، نه مه هانمان ده دات هه تا به خوماندا بچینه وه، ده بی نه و راستییه بزانی که ئاده میزاد بی هوده دروست نه کراوه و بی پینموی جی نه هیشوه، پرؤگرامیکی پوونی پیداوه، نه وه تا پیی پاگه یاندوین نیمه له ژیانی دنیا دا وه ک نامویه کین یا خود ریواریکی په وته نی، نمونه ی ریوار ی په وته نی بؤ ریگه ی بیابانیکی کاک ی به کاک ی به کار دیت که نه و ریواره ده یپریت و پاشان داریکی بیته سه ر پئ و بؤحه وانه وه بچیته ژیری (نه مه یه دنیا) پاش ماوه یه کی که م نه و سیبه ره کاتییه جی دتلیت و دریزه به سه فهره که ی ده دات، نه مه سر وشتی ژیانی دونیا یه نه مانه وه ی همیشه یی نه جیگر بوون، نه ئاسایشی به رده وام، که واته همیشه و هه رده م بؤچونی مردن ئاماده یه. بویه وه یل بؤ نه و که سه ی به دنیا فریو ده خوات و به ره و نیعمه ته کاتیی و به سه رچووه کانی مل ده نیت و دلئ پی خؤش ده کات، نمونه یه ک بؤ نه م حاله ته دینینه وه نه گه ر یه کیک له کومپانیا په یمانکاریه کان پرېوه ویکیان

دروست کردو که سیک هات له سه ره نه و شوینه خانویه کی دروست کرد داخو
 خه لکی چی پی ده لئین؟ بیگومان ده لئین نه مه شیتته! گریمان نه و پرپه وه
 دووکه نار به یه که ده گه یه نیت و هه ریه که یان جیهانی زینده وه رانیان تیدایه، به لام
 ژبانی باوه ردار له سه ر دوو جیهان وه ستاوه جیهانی دنیا ی فانی و جیهانی پوژی
 دوایی هه تاهه تایی، له گه ل نه و جیاوازییه به رفراوانه ی که له نیوانیاندایه ناتوانین
 بلئین شیتته، به لکو ده بیت بلئین ناژیره، شیت نه و که سه یه دووره له میهره بان ی
 خوا، بویه پیغه مبر ﷺ پی پی راگه یاندوین به و جوړه که سانه نه لئین شیت،
 به لکو بلئین به رکه وتوو یاخود بریندار چونکه شیت نه و که سه یه له په حمی خوا
 سراوه ته وه و ژیری لی سه ندووه ته وه و پرگه یه کی حه رامی گرتوه ته به رو پشتی
 کردوته راستی بویه بوته دوزه خی.

نه وانه ی ژبانی دنیا یان کردوته مه به سستی سه ره کیان کارو ژبانیان به بی
 هوده یی له ده ست چوو له دوایشدا هه ره نه وه یان چنگ که وت که خوی گه وره
 بوی دیاری کردبوون. که واته دنیا نمایشکی به سه رچووه، رابواردنیکه پر له
 خویایی بوونه، چاک و خراپ له سه ری ده ژی. پوژی دوایی واده یه کی پیش
 وهخته و نیعمه تیکی به رده وامه سه رداریکی دادپه روهر تیایدا ده سه لاتداره و هه ق
 له شوینی خویدا به رفه رار ده کات و ناره وایش وه ک خوی نشان ده دات.

ئاگات له م دوو به شه بیت:

خوی گه وره دنیا ی داوه به وکه سه ی خوشی ده ویت یان خوشی ناویت (دنیا
 وشه یه کی عه ره بییه واته (دنیه) واته: نزم، نزمایی) به لام پوژی دوایی ته نها به
 به نده له خوا ترسه کان به خشراره، دینیش نه دراوه به که سیک که خوشی ناویت،
 هه ندیکمان سه یری هه ندیکمان ده که ین، بو دنیا یه کی به سه رچوو ئیره یی به یه ک
 ده به ین، مال و سامان و بازرگانی، ده سه که وته کان و پله و پایه، خومان سه رقان

و بئی ناگا ده کهین له و به ندایه تی و گوێپرایه لیه ی که خوای گه وره ئیمه ی له به رنه وه به ده پیناوه ئیتر چون ئیره یی به یه کتر نه بهین له به ر پۆشنایی نه و رینماییه ی پیتعه مبه ر ﷺ که فه رمویه تی: مال و سامانمان له پیناوی به ده پینانی حه قدا به خه رج به دین و له زانست و فی زکردنی زانستدا بۆ خه لکی به کاری به پینین، کئی له ئیمه پرسیا ری له خۆی کردوه: ئایا کوره که ی قورئانی له به ر کردوه؟ ئایا به کچه که ی وتوه خۆی بالا پۆش بکات و دین و ناموسی خۆی بپارێزیت، کئی له ئیمه شه و هه لده ستی و خیزانه که شی به ناگا دیتنی و خوای

گه وره ش پوخساری پۆشن ده کاته وه: ﴿تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ﴾^۱.

واته: له سیمایانا گه شی نازو نیعمه ت نه ناسیته وه. پتویسته له سه ر هه موومان ده رک به م راستیا نه بکهین، ﴿وَفِي ذَلِكَ فَلَيْتَاتِنَافِسِ الْمُتَنَفِسُونَ﴾^۲، واته: ده سا با نه وانه ی له ناو خۆیا نا نه که ونه مملانی و هه رکه سی شتی چاکی بۆ خۆی نه وی، بۆ ده ستخستنی نازو نیعمه تی وا بکه ونه مملانی.

ابن القيم (په زای خوای لی بن) ده فه رمویت: (بۆ گه یشتن به خوا له زۆر ده رگام دا، بینیم نزیکترین ده رگایان له خوا وه (عز وجل) ده رگای خۆنه وی کردنه بۆی) بانموونه یه ک له سه ر حا لی ژیا نی دنیا بینینه وه که چون مانایه ک ده گه یه نیت له به رامبه ر پۆژی دوا یی.

خه لکانیک له سه ر که شتی ه ک بوون، سه رکاری که شتی ه که ویستی له و سه فه ریدا که می ک به ویته وه ته ماشای کرد له به رده م دورگه یه کدان پئی وتن: بپۆن دا به زن بۆ نه م دورگه یه به لام زۆر مه می ننه وه چونکه به زووی ده پۆین، خه لکه که بوون به سی به شه وه، به شی یه که م گوێپرایه لی سه رکاری که شتی ه که بوون خیرا گه رانه وه ناو که شتی ه که و زۆر پئی دلخۆش بوون و

۱- المطففين: ۲۴

۲- المطففين: ۲۶

سهرکه و تنیکی گهره یان له و گوپرایه لیه دا به دیهینا، چونکه به هوی خوشی و جوانیه کانی نه و دوورگه یه وه دوچاری له خوبایی بوون و سه رقالی نه بوون، له کاتیدا هۆکاره کانی نه و خوشی و پاباردنه ی تیا بو وه ک به روبومی جوراوجۆرو خورماو باخ و باخاتی چروپرو سایه و په زو باخی به ردار.

به شی دووه م به و نیعمه تانه وه سه رقالی بوون و له گه رانه وه یاندا بو ناو که شتیبه که زۆریک له و نیعمه تانه یان له گه ل خویاندا ده هینا به لام سه رکاری که شتیبه که فرمانی پیکردن فرییان بدن له به رنه وه ی جیگه یان نه له ناو که شتیبه که دا، به شی سییه م نیعمه ته کان فرمانی سه رکاری که شتیبه که ی بیربردنه وه و که شتیبه که که وته ری و له غم و نا ئومیدیدا جیی هیشتن.

نه وانه ی له ژبانی دنیا دا کارده که ن وه ک نه و پیاوه وان که کۆمه لیک کرێکاری گرتوه تا له ماله که یدا کاربکه ن، کاره کانی به سه ردا دابه ش کردن دوا ی نه وه ی واده ی حقی کرێکه یانی پیدان نه مانه تی کاره کانی دایه ده ستیان و پاشان به جیی هیشتن و پۆیشت نه وانیش وا گومانیان برد که خاوه نی ماله که دیار نه ماو ناگای له کاره کانیان نه بۆیه هه ندیکیان له سه ر نه و واده یه بوون که به خاوه ن مالیان دابوو کاره کانیان به دلسۆزییه وه نه جامدا، هه ندیکیشیان له نیوان کارو جار جار پشوو داندان کاره که یان نه جامدا، نه وانی تریش نه و واده و نه مانه ته ی درابوو ده ستیان نه یان پاراست و هیچ کاریکیان نه جام نه دا، هه تا خاوه نی کاره که گه راپیه وه لایان و بی نه وه ی نه وان هه سستی پی بکه ن چاودیری کرد بوون به لام حقی ماندوبونه که ی به دادپه روه رانه پیدان و سته می له که سیان نه کرد، بۆیه هه ندیکیان زۆر سه ره رزانه کاره که یان نه جامدا، هه ندیکی تریشیان گه یشتن به مه به سستی خویان، نه وانی تریش دوچاری خه ساره تمه ندی بوون.

له میهره بانی خوی گوره یه بۆ ئیمه ی بهنده کانی که کۆتایی ژبانی پی
 راگه یاندوین و چاره نوسی مروّسی له پۆزی دوایدا دیاری کردوه: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ
 وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ﴾^۱

واته: بێ گومان، ئه ی موحه ممه د! تو سه ره نجام نه مری و ئه وانیش هه موو
 نه مرن.

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾^۲، واته: هه موو گیانله به ری ئه بی تالای مەرگ
 بچێژی و ئه م دنیا به جی بیلی.

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ﴾^۳ واته: هه موو ئه وانه ی به سه ر نه رزه وه ن فه وتاوو
 له ناوچوون.

تا که راستی پوون و ئاشکرا له م ژبانه دا مردنه که فریای هه موو زینده وه ران
 ده که ویت و پێیان ده گات:

﴿أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ﴾^۴ واته: له هه رکوی بن
 مردن پێتان نه گات و ناتوانن لێی پزگار ببن، ئه که رچی له قه لای به رزو سه خت و
 قایمکراودا بن.

ته نانه ت بێ باوه پانیش مشت و مپ له سه ر ئه م راستیه ناکه ن، هه مووان
 له ئاست ئه م راستیه دا سه ر نه وی ده که ن.

له گه ل ئه مه ش دا زُودِكْ له مروّقه کان ئه م راستیه فه رامۆش ده که ن یاخود
 له بیریان ده چێته وه !.

۱- الزمر: ۳۰

۲- آل عمران: ۱۸۵

۳- الرحمن: ۲۶

۴- النساء: ۷۸

لهوانهیه په حمهت بی...

مردنی له ناکاو مایهی هوانه وه و په حمهتی په روه رنکاره بو که سی باوه پردارو غم و نا نومیدیی به بو خراپه کاران، که سی باوه پردار مافه کانی په روه رنکارو نه مانه تی سرشانی به که به یه که جی به جی دهکات و له هر کاتیکدا بیت ناماده به بو که یشتن به خوی خوی.

زورجار ناده میزاد له کاتی نویژ کردندایه و بی هویه کی دیارو له ناکاو مردن به خه ی پی ده گرت، داخو حالی که س و کاری چون بیت بوی، دیاره زور خوشحال دهن چونکه شایه تومانی هیناوه و پاشان مردوه بویه خورگه ی پی ده خوازن به و چاره نوسه ی که له لایه ن په روه رنکاریه وه بوی دیاری کراوه، نه و که سیکی نویژ خوین بو دیاره به که م پرسیار که له گوردا له بنده ده کرت دهر باره ی نویژه که یه تی، نه گه ر ده رکه وت که به ته او ی و بی که م و کوری نه نجام دراوه نه و لای و ه رده گیری ت به دوی نه وه شدا سرجه م کاره کانی تریشی لی قبول ده کرت، خو نه گه ر که موکوری تیا بو نه و ده دیرته وه به سه ریداو کاره کانی تریشی لی و ه رنایگری ت.

که واته نه وه ی وازی له نویژ هیناوه نه و له م نیسلامه دا هیچ پشکیکی نابیت. مردنی له ناکاو په حمه تیکی گوره به بو بنده ی خوا، له به رنه وه ی نه گه ر له وه زیاتر بزیا به، له وانه به ته رازووی کرده وه چاکه کانی سوکتر ببوا به، یا خود دنیا و داوه کانی دهوریان بگرتایه و له به رامبه ریا ندا نارامی نه بوا به، یا خود دو چاری چند تا قیکردنه وه به که ببوا به و خوگرو دامه زراو نه بوا به.

به م شیوه به چه زمان به مردنه...!!!

همومان چه زمان به مردن نیبه، به لام نه بو زه ر (ره زای خوی لی بی) له م باره به وه و ته به کی تری هیه ! ده فهرمویت: چه زم به برسیتیه، چه زم به نه خوشیه و، چه زم به مردنه، ده فهرمویت: له به رنه وه ی نه گه ر برسیم ببیت دلّم

ناسك و پاك ده بئیتوه ئه وهی دهیه ویت با سهیری کهسی پوژوووان بکات له پوژوانی ره مه زاندا! . ئه گهر نه خوش که وتم ئه وا گونا هه کانم سوک ده بن چونکه نه خوشی لابه ری گونا هه کانه . به لام ئه گهر مردن هات به سه رمدا ئه وا به خوای خۆم ده گه م، ئه مه ش ئه وپه پری چه زو ئاواتمه، باسی مردن وا له کهسی داواکار ده کات خوای زیاتر خوش بویت.

به لام خوش بوستن و چه زکردن له مه رگ لای خاتوو عائیشه ی دایکی باوه پداران (ره زای خوای لی بن) به م جو ره یه له خزمهت پیغه مبه ردا بوو ﷺ فه رمووی: یا رسول الله هه موومان چه زمان به مردن نییه ئه ویش فه رمووی: به وجو ره نیه به لکو کاتیک پوچ گه یشته گه روو ئه وا کاته ئاده میزاد شویتنگه ی خوای له به هه شت یان له دوزه خدا ده بینیت، ئه گهر له گرووی به هه شتیه کان بوو ئه وا چه زی به و مردنه و گه یشتن به خوا ده بئیت خوای گه وره ش پئیشوازی لی ده کات، خو ئه گهر له دوزه خیه کان بیته ئه وا چه زی به و مردنه نابئیت و خوای گه وره ش به و گه یشتنه ی خوشحال نابئیت.

وه ختی سه ردانی فریشته ی مه رگ بو لای ئاده میزاد مانای ساتی واده ی مردنیته ی ئه و سه ردانه ی هه یچ هۆیه کی تری نیه ته نها کوتایی ئه جه لی نه بئیت:

﴿فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ﴾ واته: بو هه موو ئوممه تی ماوه ییکی تاییه تی دانراوه، که ماوه که یان ته واو بوو و پوژوان هات نه سه عاتی دوا نه خرین و نه سه عاتی پئیش ئه خرین.

دیاره ئیمه ناتوانین بلین فریشته ی مه رگ له کهسی به سال اچوه وه نزیکتره وه که له گه نج یا خود مندا ل یا خود نزیکتره له نه خوش وه که له که سیکی ته ندروست، له وانه یه کهسی له ش ساغ و ته ندروست سه ردانی که سیکی نه خوش

بكات به لام له ناکاو مه رگ ببیته میوانی و کهسی نه خوشیش به ره وچاک بونه وه
بچیت.....

به لئی نه وه نه جه له و مردنیش پیویستی به هۆیه ک نییه له هۆیه کانی دونیا
بۆیه شاعیر ده لیت:

مشیناها خُطی کتبت علینا ومن کتبت علیه خُطی مشاها
ومن کانت منیته بأرض فلیس یموت فی أرض سواها

سوودی یادی مردن:

یادی مردن تهویه کردن و گه پانه وه له گوناوه و تاوان خیراتر ده کات، کئی
ده زانییت که سه فەر ده کات، جانتای سه فەر که ی ناماده ده کات، نه و
پیداویستیانه ی داده نیت که له ماوه ی سه فەر که یدا پیویستی ده بیت نه ی ناخو
سه فەری مردن چون بیت! . یادی مردن وام لی ده کات به که م پازی بم وه یه کیک
له م چوار ته وه ره یه ی ته قوام بۆ به دی دینی نه ویش ترسان له خواو کارکردن به
قورئان و سوننهت و پازی بوون به که م و خو ناماده کردن بۆ پۆژی کوچ کردن،
نه م پازی بوونه به که م له مرۆفیکه وه بۆ مرۆفیکی ترجیاوازه .

پیغه مبه ر ﷺ ده فەر مویت: (من أصبح منكم آمناً في سربه (أي أهله) معافى
في جسده، عنده قوت يومه، فكأنما حيزت له الدنيا)^۱

یادی مردن وام لیده کات قناعهت به و پۆزییه بکه م که خوا پیی به خشیوم و
دژایه تی وابسته بان به م دنیا به وه ناکه م له ژبانیاندا. چه ندیک هه ول بده م بۆ
زیاد کردنی پۆزییه که م بی سووه نه گه ر ویستی پهروه ردگاری له سه ر نه بیت
له وه ی که بۆی دیاری کردوم، نه مه ییش لاوازی که سایه تی نییه به لکو پشت
به ستنه به خوی گه وره: (واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك بشيء، لن

۱- رواه الترمذي.

ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك^١. (بزانه نه گهر هه موو نوممهت كۆبونوه و
بۆئوه و هى سووڤيكت پى بگه يه نن، هيج سووڤيكت پى ناگه يه نن مه گهر به شتى
نه بيت كه خواى گوره بۆى نوسيويت).

له بهرئه مه يه كه هه ندى رقيان لييه تى...!!!!

پرسيار له پياوچاكتى كرا: بۆچى رقيان له مردنه؟ وتى: له بهرئه و هى دنياى
خۆتان ئاوه دان كردۆته وه و پۆژى دواييتان كردوته ويرانه، بۆيه ئاده ميزاد رقى
له وه يه له ئاوه دانىيه وه بروت بۆ ويرانه به لام پياوچاكان دنيا و پۆژى دواييان
پيكه وه ئاوه دان كردۆته وه بۆيه له مردن ناترسن.

پياوڤيكي نامۆ هات بۆ كوفه و وتى: ياشيخ كوا عيمران؟ ئه ويش هيناي
بۆگۆرستان...!! وتى: من بيت ده ليم كوا عيمران تۆ ده مه ينى بۆ ئيره!. كابرا
وتى: ئه وهى له ويايه هه مووى ديت بۆ ئيره كه س ليره وه نارواته وه بۆ ئه وى.

به ئى، ئيمه له مردن ده ترسين له بهرئه و هى له لىپرسينه وه ده ترسين به هوى
نۆرى سه رپيچى و گونا ه و كه م و كورپه كانمان، به كى كى تر له پياوچاكان ده لىت:
(وته وتى كه سى ترساوه، كرده وه يش كرده وهى كه سى هتور و ئارامه) بۆيه
ئيمه خه لكى كين هيو دووو دريژه كانمان فريوى داوين ئيمه ده لىن گومانمان
به خواى خۆمان چا كه به لام گوماني چاك بردن نيه به خوا، چونكه نه گهر وا
بوينا به كرده وه كانمان چاك ده كرد و ئه و كارانه مان نه ده كرد كه كردمان!

نا ئومىدى بۆ ئه و كه سهى كه له عاقيبهت شه پى ناترسىت، به نده كاتىك
ده پۆم بۆ كارىك له ده زگايه ك يا خود كۆمپانيا به كدا داواى دۆسيه ي كرده وه
تا وانيه كانم لى ده كهن هه تا له رابردووم تىبگهن و له كرده وه كانم دلتيابن
هه ركه سيك دۆسيه كه ي رهش بيت ئه وا خاوه نى كاره كه وه رينا گرىت، داخو حال

١- رواه الترمذي.

و بارى ئۇو جۆره كەسانە چۆن بېت لە پەش بونى دۆسيەى ئيمانبيان ناترسن
كە بە سەرپىچى و گوناھ پېرۆتەوہ چۆن لە پۆژى لىپرسينەوہدا لە بەرامبەر
خوای گەرەدا دەوہستن...!!؟!

نەسىمى رەببانى بۆ نەخۆش:

ئادەمىزادى باوہردار كاتىك خوای گەرە دوچارى نەخۆشییەكى دەكات،
دەزانىت چەندىن گوناھى ھەيە دەيەوئیت بەھۆى ئۇو نەخۆشییەوہ پاكى
بكاتەوہ، مادام ئارام دەگرئیت و چاوەرئى پاداشتە لەخوای گەرە، تەنانەت
كاتىك دېركىك دەچئیت بەپئى باوہردارىكدا دەبئتە چاكەيەك ئەمەش نامەى
يەكەم و نەسىمى يەكەم - دووہم: خوای گەرە دەيەوئیت زەلىلى عىززەت و
دەسلاتى بىم، بەلام ھەتا ئادەمىزاد نغزۆى نىعمەتەكان بئت ئۇوا لە بەلایەكى
گەرەدا دەژى و نوقمى خۆشى رابواردن و تەندروستى چاك و مال و سامان
و كورسى و دەسلات بووہ... ھەموو ئەمانەيش تاقىكردنەوہن بۆ ئادەمىزاد
چارەنوس و داھاتويان شەپ و خراپەن بۆ خاوەنەكەى چونكە لە بەندايەتى و
پەرستنى خوا دوورى دەخاتەوہو بەرەو لادان و سەرپىچى ھانى دەدات، ئۇوا
شەيطانى ئادەمى و پەريبەكان بە خەيالى سەرپىچى سەرقالى دەكەن و
سوپاسگوزارى پەرورەدگارى لەبىر دەبەنەوہ، بۆيە ئەم نەخۆشییە پئويستى بە
ھەلۆيستەيەك ھەيە بۆ بىرکردنەوہو گەرەنەوہ بەرەو ئامئزى باوہر.

سئىيەم: بەرەكەتى نزای پياوچاكانى دەست دەكەوئیت، ئەگەر نەخۆشى
نەبئت ئۇوا ھەندىك گئىرە و كئشە ھەيە بەردەوام دەبن، بۆ نمونە كەسئىك
نەخۆش دەكەوئیت ھاورپىكانى دەچن بۆسەردانى ئۇویش داواى نزای خىرو
لىبوردى ئۇوان و لىخۆشبونى خويان لى دەكات، ئەم خۆشەويستییەش لەخوای
گەرەوہوہيە، دەيدات بەھەرکەسئىك لە بەندەكانى كە خۆى ويستى لەسەرە

دیاره که سی سەردانکەر کاتیك دەچیت بۆلای نەخۆش ئەو نزایەیی بیرناچیت که دەفەرمویت: (الحمد لله الذي عافانا مما ابتلى به كثيراً من خلقه وفضلنا على كثير ممن خلق تفضيلاً). واتە: سوپاس بۆ ئەو خواپەیی که منی لەو نەخۆشییە پاراستوووە که داویەتی بەسەر ئەم نەخۆشەداو فەزلی داوین بەسەر زۆرێک لە دروستکراوەکانی خۆیدا).

دیاره سەردانی نەخۆش بۆتە فەرزو ئەرکێک و ئیسلام دیاری کردوووە و ئەرکی سەرشانی هەموو موسوڵمانێکە بەسەر هەر موسوڵمانێکی ترەو، ئەوەتا خوای گەرە لەم فەرماشتە قودسییەدا دەفەرمویت: (يا عبيدي: مرضت فلم تعدني. قال: يا رب كيف أعودك وأنت رب العالمين! قال: أما علمت أن عبيدي فلان مرض فلم تعده أما علمت أنك لو عدته لوجدتني عنده (أي لوجدت جزاء ذلك عندي)). واتە: بەندەکەم: نەخۆش که وتم و سەردانت نەکردم بەندەکەش دەلیت: خواپە چۆن سەردانت بکەم که تو خوای جیهانیانیت! خوای گەرەش دەفەرمویت: ئایا نەتزانێ که فلانە بەندەم نەخۆش کهوت تو سەردانت نەکرد ئایا نەتزانێ ئەگەر سەردانت بکردایە لەوئێ منت دەبینی (واتە: پاداشتی ئەو کارەت لای من دەبوو). ئەگەر سەردانی بکەیت لە تالە موووەکانی سەرتهووە پەحمەتی خوا بەسەرتدا دەبارێت هەتا بنی پیت و (۷۰) هەزار فریشتە سەلاوات لەسەرت دەدەن.

کەسانێک هەن سەردانی نەخۆش دەکەن بۆ مەبەست و بەرژەوێندییەکی دنیایی که لەخودی خۆیاندا هەیە یاخود سەردانی نەخۆش ناکات بەبیانوی ئەوێ ئەو نەخۆشە کاتی خۆی سەردانی ئەمی نەکردووە که نەخۆش بوو، دیاره خوای گەرە کارێک وەرناگریت هەتا زۆرترین داسۆزی و پاستگۆیی تیا

نه بیټ ته وټا ده فهرمویت: (أنا أغنى الشركاء عن الشرك فمن عمل عملاً أشرك معي فيه غيبي وضعت نصيبي له). واته: من له همومو هاو به شه كان بؤ هاو هل پیداکردن بئی نیازترم ئه وهی کرده وهیه ک بکات هاو هل بؤ من په یدا بکات تیایدا ئه م جوړه کارانهش ته نها ئه و جوړه که سانه دهی که ن که به ندهی دنیان ئه وټا پیغه مبهری خو شه ویست له م کرده وهیه ناگاداری کردینه ته وه و ده فهرمویت: (تعس عبد الدینار وعبد الدرهم وعبد الخمیصة، إن أعطی رضی وإن لم یعط سخط تعس وانتکس وإذا شک فلا انتقش)^۱. واته: تیاجئ ئه وانهی عه بدی دینارن به ندهی دره من به ندهی جل و بهرگ و پو شاکن، ئه گهر پیئی درا خو ش حال و رازی ده بیئ ئه گهر نه شیاندایه ئه وټا تورپه و بیزار ده بیټ، (چاره رهش و سه رشوړ پیټ وه ئه گهر پو شاکمی ریکو پیئکی پو شی رازاوه نه بیئ).

که واته نابئ غه می موسولمان ته نها دنیا بیټ، هه موومان له تاقیکردنه وهی جه سته مان ده ترسین که سه رجه م نه خو شیه کانه به بچوک و گوره یانه وه و په ناده گرین به خوا لییان به لام تاقیکردنه وهی دینه که مان و نه خو شیه کانی پو حمان له یاد کردووه خوای گوره له هه موویان بمان پاریزت له وهی دو چاری له خو پازی بوون ببین و خوای گوره هیچ کارو کرده وهیه کمان لی ورنه گرت یاخود به دینه که مان تاقی بکرتینه وه واز له گو پرایه لی بینین بؤ سه ریچی و گونا، دیاره هه موو به لایه ک بیجگه له دینه که می بؤ مروقه ئاسانه.

په وشت و هه لسو که و ته کانی سه ردانی نه خو ش:

پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (إذا دخلتم علی المریض فنفسوا له فی الأجل)^۲. واته: ئه گهر سه ردانی نه خو شتان کرد مژده به خشبن بؤی و مه یرسین. واته: پیئی بلین فلانه که س وه ک تو نه خو ش بوو پاشان خوای گوره چاره سه ری کرد،

۱- رواه البخاری.

۲- رواه البخاری.

ئەم قەسەيە دەكەم ئەگەر پويشى نەدابيئت، ئەمەش ريگە پيئدراوه چونكە
 ئاسەوارنيكى باش لە دەروونی نەخۆشەكەدا جي دەهيئت، حالەتی دەروونی
 مروؤ كارىگەيىەكى بەرچاوى هەيە لەسەر بەرگەگرتنى نەخۆشى و بەرەو
 باشبوونەوه، هەروەها دەبيئت لەكاتى سەردانى نەخۆشدا پووخۆش و كراوهو
 گەشبين بىم نەك مەرومۆچ و پووگژ پاشان چەند دوعايەكى شەرعى هەيە بۆى
 بکەم وەك ئەوهى دەستم بخەمە سەرشويئى نەخۆشيبەكە بەومەرجەى بەهوى
 ئەو دەست ليدانەوه دوچارى توشبوون و گواستەنەوهى ئەو نەخۆشيبە نەبم
 ياخود كارىگەريى خراپى نەبيئت بۆ سەر نەخۆشەكە لەگەل پەچاوكردنى حالەتی
 پياو بۆ پياو و ئافرەتیش كەسيكى مەحرەمى خۆى پاشان بەدلئىكى پاك و
 دەروونيكى بى گەردەوه ئەم نزايبەى بۆ بکەين: (اللهم رب الناس اشف وأنت
 الشافي، لا شفاء إلا شفاؤك، شفاء لا يغادر سقما اللهم كما عرفنا رحمتك في السماء
 أنزل رحمتك على الأرض أنزل رحمتك على هذا المريض رحمة من رحمتك وشفاء
 من شفائك). واتە: ئەى خواى هەمووخەلكى شيفايەبەخۆشە هەرخۆت
 چارەسەرسازى، هېچ چارەيەك نەيە مەگەر چارەسازى زاتى تۆ نەبيئت، چارەيەك
 بيئت ئازار و نارەحەتى لابهزيت خوايە گيان وەك چۆن پەحمەتى تۆمان لە
 ئاسماندا زانى ئاوهاش پەحمەتى خۆت بۆ سەرزەوى داباريئە هەروەها
 پەحمەتى خۆت بەسەر ئەم نەخۆشەيشدا داباريئە پەحمەتتەك لە پەحمەت و
 بەزەيى خۆتەوه بيئت شيفايەك بيئت لە شيفاكاني خۆت). بەم لالانەويە لە
 نزاكردن و بەو ئيخلاصەوه بەئيزنى خوا نەخۆش چاك دەبيئتەوه. ياخود دەليئم:
 (بسم الله ثلاث مرات، أعوذ بعزة الله وقدرته من شر ما أجد وأحاذر سبع مرات)
 واتە: سى جار دەليئم: بسم الله، پەنادەگرم بە عيززەتى خواو دەسەلاتى بى
 پايانى لەو شەپەى كە دەبيينم ياخود خۆمى لى دەپاريئزم. بەبەرەكەتى ئەم
 نزايبە ئەو بەلایە دەپروات.

ههروهها ئهركى نهخۆش ئهوهيه ئارام و خۆپاگر بێت و سوپاسگوزارى خوا بێت و به ئارام بێت له سهر به لا به مەش پلهى باوهردار لای خوا بهرز ده بێتهوه و گوناهاهكانى خۆش ده بێت. ئهگەر پرسىيار له نهخۆش كرا ته ندروستى چۆنه ده ئیت: سوپاس بۆ خوا من له خيرو ته ندروستى به كى ته واودام وهكو چه زه ته يه عقوب بلیت: (إنما أشكو حزنى وبشى إلى الله). ئه م دیره هۆنراوه يه چه ندى ره وانبێژى تيايه له سهر دواندى نهفس و دهروون كه (أبو ذؤب الهذلي) نووسيوه ته:

وتجلدي للشامتین أریهمو أنى لریب الدهر لا أتضعض

جاریك پێشهوا ئه حمدى كورپى حه نبه ل (ره حمه تهى خواى لى بى) نهخۆش كه وت ئىمامى شافعى رۆیشت بۆ سهردانى و دكتورى كىشى له گه لدا بوو، له پاشاندا پێشهوا ئه حمه دیش رۆیشت بۆ سهردانى شافعى له ماله كهى خۆیدا، پێشهوا شافعى له م هه لۆیستهى ئه م هۆنراوه يه ی وت:

مرضی الحیب فعدته فمرضت من خوفی علیه

فأتى الحیب یعودنی فیرأت من نظری علیه

كاتىك پێشهوا شافعى (ره زای خواى لى بى) نهخۆش كه وت داواى دكتورى كیان بۆ كرد، ئه میش سه یرىكى كرد و فه رمووى: داواى دكتورى كى نهخۆشیان بۆ كردم منیش داواى دكتورى كى ئاسمان ده كه م، دوو دكتور: ئه مه یان ده رمان دیارى ده كات ئه ویشیان چاره سه ر ده كات.

حه زه تهى موسا عليه السلام ده فه رمویت: ئه ی په روه رداگار ئایا چاره سه ر هه ر لای خۆته وه نه ی؟! خواى گه وره ش فه رمووى: به لئى ئه ی موسا. ئینجا موسا عليه السلام فه رمووى ئه ی دكتوره كان كارىان چى به ؟ خواى گه وره فه رمووى: بزق و پۆزى

خۆیان دهخۆن و چاره‌ی دهروونی به‌نده‌کانم ده‌کن هه‌تا یان شیفای منیان بۆ
دیت یان قه‌زای من.

* هه‌موو نه‌خۆشییه‌ک گونا‌هه‌کان ده‌سه‌رپه‌توه ئه‌گه‌ر درپه‌کتیش بیه‌ت به
قاچیدا بچیت هه‌ر پاداشتی خۆی له‌سه‌ر وه‌رده‌گریت.

وه‌سیه‌ت کردن

به‌ره‌که‌ت له‌ درێژی‌هه‌که‌یدایه‌...

ئه‌گه‌ر ئاده‌میزاد ئه‌وه به‌سه‌ریدا هات به‌ده‌ستوخه‌تی خۆی وه‌سیه‌تنامه
بنوسیت و چه‌ند شایه‌تیک بۆی واژوو بکه‌ن، له‌به‌رئه‌وه‌ی مردن هه‌ردیت و هه‌یچ
په‌نگری نابیت ئه‌م بۆچونه‌ش مه‌به‌ست پێی په‌شبینی و ناو‌میدی نیه‌، به‌لکه‌
ئیمه‌ هه‌موومان به‌ره‌وه‌په‌ری مه‌رگ ده‌پۆین و هه‌یچ ده‌ریاز بو‌نیکمان نیه‌: ﴿كُلُّ

نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾^۱

دوعا‌کردن بۆ ته‌مه‌ن درێژی نه‌ له‌ کتێبه‌ شه‌رعییه‌کانی ئیمه‌دا نه‌ لای
په‌شینه‌ی پیاو‌چا‌کانی ئیمه‌دا نه‌هاتوه‌ به‌لکه‌ ئه‌وه‌ی هاتوه‌ نزا‌کردنه‌ بۆ
به‌ره‌که‌تدار بوون، دیاره‌ ته‌مه‌نی مرۆڤ به‌زۆری سا‌له‌کانی ئه‌ژمارد ناکریت به‌لکه‌
به‌و به‌ره‌م و داهه‌نانه‌ و کرده‌وه‌ چا‌کانه‌ ئه‌ژمارد ده‌کریت و به‌هۆیه‌وه‌ له‌ پۆژی
دوایدا تای کرده‌وه‌ چا‌که‌کانی له‌سه‌ر ته‌رازووی کرده‌وه‌کانی قورستر ده‌بیت،
له‌دوای مردنیش زمانه‌کان به‌ چا‌که‌ و ستایش له‌سه‌ری ده‌دوین، ئه‌مه‌ش بۆ ئه‌و
جو‌ره‌ مرۆفانه‌ ته‌مه‌نیکی تره‌.

جاریک پیغه‌مبه‌ر ﷺ گویێ له‌ په‌مله‌ی کچی ئه‌بو سو‌فیان‌ی خه‌زانی بوو
دوعای ته‌مه‌ن درێژی ده‌کرد بۆ پیغه‌مبه‌ر و بۆ ئه‌بو سو‌فیان‌ی باوکی، پیغه‌مبه‌ر

۱- آل عمران: ۱۸۵

پيئي فەرموو: ئەي داڭىكى حەبىبە تەمەنەكان ديارى كراون كردهوهكانيش
نوسراون دەي بلئى: خوايه گيان تەمەنى هاوسەرەكەم پيئەمبەرى خواو تەمەنى
باوكم و براكەم بەرەكەتدار بكة.

شيخ حەسەنى بەصرى دەلييت: ئەي ئادەمىزاد پيئ بەزەويدا بنئ و بپؤ
چونكه بەم زوانە دەبيته گۆرەكەت، چاك بزانه تۆ له ساتى له داڭك بونتهوه
تەمەنى خۆت بەرەو نەمان دەبەيت، چاك بزانه ئەگەر هەندىك له تەمەنت
پؤيشت ئەوا هەموويت له دەست داوه.

چەند پؤژكە بەسەر تەمەنتدا تيپەر دەبيت له ساتى مردنت نزيكتر دەبيتهوه،
پەيوەندى دونيا بەپؤژى دواپەيهوه وهك پيگاي نيوان دوو شارە، چەندىك له
شاريكيان نزيك بكة ويتەوه ئەوئەندە له و شارەى تريان دوور دەكە ويتەوه ئيمە
له و پؤژەوهى له هەناوى داڭكمانەوه هاتوينەتەدەر هەنگاوهكانمان بەرەو
قيامت گرتۆتە بەر، مردن بەخەماندەگريت گۆر دامان دەپؤشيت قيامەتيش
كۆمان دەكاتهوه خواى پەروەردگارش جيامان دەكاتهوه.

ئەوهى وامان لئ دەكات پقمان له وهسيەت كردن بيت سواربونى ئەسپى هيوا
دريژييه، ئەوش سەرمایە دۆراوهكانە، ئەوهى گرتتى مانەوهى دونيا بكات وهكو
ئەو پەنجانە وايە كه دراوه بەسەر ئاويك داو له نيوانيانەوه ئاو دزە دەكات.

دووهم هۆكار بۆ ئەوهى كه پقمان له وهسيەت كردن بيت زۆر خۆشويستنى
دنيا و لەدەستدانى زوهدە، ئەوهتا خواى گەوره گەردوون و سەرچەم
خۆشپەيهكانى دونياى فەراهم هيناوه هەتا بە هۆيانەوه ئاسوودەو خۆشحال بين
بەو جۆرەى كه خۆى دەيهويت بەلام ناييت پؤژيى دواپى و لپيرسينەوه له ياد
بكهين، دەبيت دونيا له دەستەكانماندا بيت نەك له دلەكانماندا.

پاريزكارى و خوگرتنهوه (زوهد):

زوهد سى جورى ميه: زوهدى په شوكى و زوهدى تايبه تكان و زوهدى ناوازه تكان.

أ- زوهدى په شوكى: ئو زوهده يه له حرام واته له سزاي خوا بترسيت پيگه به خوت نه ده ديت بگويته بازنه ي حرامه وه، ئه وهش يه كه م ههنگاوى ته وبه و گه پانه وه يه، مبه ست له و په شيمانى يه كه راستگويانه ئه نجامى ده دهن و جاريكى تر ناگه پيښه وه سه رى نه ك وه كو ته وبه ي پيوى! . له به سه رهاتيكي په مزيدا كه ده توانين وه ك لايه نيكي په روه رده يى به كارى بينين: پوژيك پيويه ك هيشووه تريه كى فراند خاوه ن په زه كه ش پايكرد ئه ويش به سه ر په رڙينى په زه كه دا بازيداو هيشووه تريه كى له دم كه و ته خوار، پيويه كه له دوره وه سه رى گوچانى ده ستى خاوه ن په زه كه ي ده كړدو چاويكيشى له هيشووه تريه كى بو ئه مه ش بووبوه په ژاره بوى، پاشان وتى: سوپاس بو ئو خوايه ي كه ئو حرامه ي نه كرده نسيمان.

ئوه ته وبه يه كى ناچار يه، ته وبه ي پيوى، زورچار ئه وانى كه جگه ره كيشن يا خود مې خورن يان ئالوده ن به ماده بى هوشك ره كانه وه له به ر خو پاريزيان له توره بوونى په روه رديگار وازى لينا هينن، به لكو له ترسى كاريگه ريه خراپه كانى ئو ماددانه له سه ر ژيانيان ده ستبه ردارى ده بن، بو نمونه كه سيكى ئالوده دواى ئه وه ي پاش ماويه ك بارى ته ندروستى خراپ ده بيت، پزيشك له حاله تى مه ترسيدارى ئو ئالوده بوونه و نه خو شيبه كه ي له سه ر ژيانى ئاگادارى ده كاته وه له ويدا واز له و كاره ي ده هينيت ئايا ئه مه ته وبه كرده !!! ئوه ته وبه كړدى پيويه .

ب- زوهدى تايبه تەكان: ئەو زوهديه له سنورى حەلالدا، ئەگەر سروشتى وههايه ووا پاهاتووہ كه دوو كوليتره بخوات ئەوا بهيهك دانە قەناعەت دەكات واتە واز له ئارەزووى بۆ ئەو خواردنە دىنيتت كە حەزى لىيه تى و وهك گوپرايه لى و تەمادارى پاداشت، له بهرئەوهى خراپترين دەفرىك كە ئادەمىزاد پرى كرد بىت ورگيه تى، له بهرئەوهى مال و سامانەكانمان حەرامى تىكە لاو دەبىت ئەگەر كەميش بىت، كە واتە با بارە تىكە ئەكان كەم بكەينه وه ئەواتا پىغەمبەر ﷺ گە دەى كردووہ به سى بهشەوه به شىكى بۆ خواردن به شىكى ترى بۆ خواردنەوه به شى سىيه مېش بۆ هەناسەى.

زانايان دەلین: سىيه كى قەبارەى گە دە (٥٠سم) ه ئەو ماوه يه يه كه بوار به گە دە دەدات له نىوان سىيه كانى دا هەناسە بدات. بۆيه كاتىك گە دەمان پىر كرد ئەوا گە دەمان ماندوو دەكات و جەستە شمان به جۆرىك قورس دەكات نەتوانين فەرزەكان و سوننەت و شەونويژ و نويژى عيشا به كۆمەل له مزگەوتدا ئەنجام بدەين.

ج- زوهدى ناوازه كان: حەزەرتى عومەر له پۆژىكى زۆر گەرما پەرداخىك ناوى پى بوو دەنكە خورمايه كى كرده ناوى هەتا ساردى بكاتە وه پاشان بەرەو دەمى بەرزىكرده وه پاشان دوورى خستە وه، وتیان: ئەوه چىبه پىشەواى موسولمانان، فەرموى: هەتا له پۆژى قىامەتدا پىم نەوتريت: ﴿أَذْهَبَتْ طَبِيبًا كَرَفِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَأَسْتَمَعْتُمْ بِهَا﴾^١ واتە: ئىوه نازو نىعمەتى خۆتانان هەر له ژيانى دنيا تانا بۆ خۆتان بردو له زەتتان لى وه رگرت.

بۆيه دەبىت حەزو ئارەزوه كان هۆكارىك بن بۆ سوپاسگوزارى نىعمەتەكان.

١- الأحقاف: ٢٠

وَأَدَبُ النَّفْسِ وَاسْتِكْمَالُ فِضَائِلِهَا فَأَنْتَ بِالنَّفْسِ لَا بِالْجِسْمِ إِنْسَانٌ

ناده میزاد به هیزه، نهك به جهسته و ناره زووه كان چونكه له م حاله ته دا
ناژهل له و به هیزتره، به لام به پاكردنه وهی دهروونی خوئی و وه گه پرخستنی بو
گوپراهی و به ندایه تی کردنی خوا (جل جلاله) به هیزتره .

چاودیری پوئه كان...

هموممان له سه ر پتویستی نویسی وه سیهت یهك دهنگین و بیخهینه به ردهم
یه کیك له زانایانی شهره هتا جهخت له سه ر دروستی نه و چه ند خاله ی
وه سیه ته كه بکاته وه له رووی شهره وه كه سیک کاتیک ده یه ویت ئوتومبیلک
یا خود خانویهك بگریت گریهسته كه نیشانی پاریزه ریک ده دا هتا له رووی
یاساییه وه له دروستی مامه له که ی دنیا بیته . جیا کردنه وه وه له بژاردنی یه کیك له
کوپره کانت له وه وه سیه ته دا . ئایا مافی نه وه م هیه زیاتر بدهم به یه کیك له
کوپره کانت له به رنه وه ی چاکه له گه لمدا و یا خود یه کیکیانی لی بی به ش بکه م
له به رنه وه ی نازارم ده دات؟

یه که م: ده بیته باس له مافی منداله کانت بکه ین، کچ له نه ستوی باوک دایه
هتا شوو ده کات به لام کوپره مافه کانی پاریزراو ده بیته تا ده گاته ته مه نی
هه رزه کاریبون، له دوا ی نه و ته مه نه وه ده بیته پشت به خوئی بیه ستیته و
کاره کانی خوئی راپه رینیت، به لام نه گه ر له هه ولی به ده سته ینانی زانست و
زانیا رییدا بیته نه و ده بیته خه رچی بده ین هتا له و ریگه یه ییدا خوئی یهك لا
بکاته وه هتا بتوانیت خزمهت به کوومه لگاکه ی بکات پیش خزمهت کردن به
به رزه وه ندییه کانی خوئی، له به رنه وه کاتیک پیغه مبه ر ﷺ ته مه نی له (۱۲)
سالیدا بوو کاری شوانیه تی ده کرد و حه قی کاره که ی ده هیئایه وه بو (أبو
طالب) ی مامی .

باسه که له وه ده چیت که موچه یه ک بدریت به وکه سه ی که خوی به کلای
 ده کاته وه، نه گه ر قوتایه کت هه بیت له یه کیک له بواره کانی زانستی تیوری و
 کرده یی نه وان هی که سود به کومه لگا ده گه یه نن (به تاییه ت زانسته نوییه کانی
 وه ک ژمیریارو ئینته رنیت و نه اندازه گیری بؤماوه یی) به لام هه ژار بوو نه وا نه رکی
 سه رسانی سه رجه م کومه لگایه که خه لکانیک دابین بکات خه رجییان بؤ دابین
 بکات نه گه ر نه م کاره نه نجام نه دریت نه وا سه رجه م کومه لگا گونا هبار ده بن.

نه مه مافی کوره له سه ر باوکی، به لام نه گه ر باوک خه رچی بؤ کورپکی
 پیغه یشتوی گه وری بدات نه وا له گه وری خویه تی و ناتوانین باوک ناچار
 بکه ین خه رچی کورو کوره زای بدات، هه روه ها نابیت فه زلی کورپکت بدهیت
 به سه ر یه کیک تریاندا یاخود نه و کورپت بی به ش بکه ی له حقه ی خوی به بیانوی
 نه وه ی که نازارت ده دات و خراپه بؤت.

دیاره چاکیی کور بؤ باوکی پاداشتیکی زور گه وری هه یه و به پیغه وان وه
 به نازاردانیسی سزا ده دریت و لیپرسینه وه ی له گه لدا ده کريت.

یه کیک له هاوه لان رۆیشه خزمه ت پیغه مبه ری خوا ﷺ هه تا له گه ل خویدا
 بیبات بؤ به خششیک که داویه تی به یه کیک له کوره کانی، نه م هاوه له دوو ژنی
 هه بوو ده یویست نه م کوره ی که له ژنیکیانه جیابکاته وه له کوره کانی تری،
 دایکی نه و کوره وتی رازی نابم هه تا پیغه مبه ری خوا ﷺ ته شریفی نه هینیت،
 باوکی کوره که چوه خزمه ت پیغه مبه ری خوا ﷺ و پیی وت: یارسول الله:
 باخیکم هه یه داومه به کوره که م: پیغه مبه ر ﷺ فه رموی: ئایا بؤ کوره کانی
 تریشت هه مان دیاریست به خششیه ؟ باوکه که وتی: نه خیر. پیغه مبه ر ﷺ
 فه رموی: ئایا ده ته ویت له و چاکه کردنه پاداشتت ده ست بکه ویت؟! یه کیک تری
 بکه ره شاهید بؤی چونکه من نابمه شاهیدی کاری خراپ، پاشان فه رموی:
 هه رکه سی یه کیک له میراتبه ره کانی له سامانه که ی بی به ش بکات خوی گه وری

له پوژی قیامه تدا له میراتی به ههشت بی بهشی دهکات، له م ژیانه دا مال و سامان تایبه تن به خۆت ببه خشیت به هرکه سیک ئاره زوی خۆته به لام جیاوازی له نیوان کورپک و کورپکی تر دا مه که، خوای گه وره فرمانی کردووه ته نانه ت له ماچ کردن و سۆزو خۆشه ویستیمان بۆ مندا له کانمان دادپهروه رانه هه لاس و کهوت بکه ین نه ی نه گه ر باسی مال و سامان بی ت داخۆ چۆن بی ت:

﴿اعْدِلُوا هُوَ اقْرَبُ لِلتَّقْوَى﴾^۱ واته: دادپهروه رو حه ق گۆو حه ق کردار بن. دادو راستی نزیکترتان نه کاته وه له گونا ه نه کردن و له خوداترسان.

له هر شوینی کدا به رژه وه ندی یا خود قازانجیک هه بوو شه رعی خواش له وی ناماده یه.

من وهك باوكيک مه یلی خۆشه ویستیم زیاتر بۆ یه کیک له مندا له کانمه له به رئه وه ی سۆزی زیاترم نه داتی و له وانی تر په فتاری جوانتره له گه لمد، به لام نابیت نه مه وام لیبکات له وانی تر جیای بکه مه وه و ئاشکرایشی بکه م چونکه له پاشه پوژدا ده بیته به لا بۆی و ده که ویته بهر ئیره یی و پق و کینه ی براکانی تری و دره ختی پق و کینه له دلای هه ریه کیکیاندا بالآتر ده بی ت و به ره مه که ی شه پیک گه وره ده بی ت، به جوړیک نه م شه رانه مندالی پیغه مه رانی ش لی بی به ده ر نه بون، نه وه تا چه زه تی به عقوب نه ی توانی سۆزو خۆشه ویستی خۆی بۆ یوسف بشاری ته وه له ناو کوره کانی تری دا دواچار چه زه تی یوسف عليه السلام رووبه رووی ئیره یی و پقی براکانی تری بوویه وه و تیان:

﴿لِيُؤسِفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيَّ أَيْنَا مِنَّا﴾^۲، واته: یوسف و بنیامینی برای له ئیمه خۆشه ویسترن لای باوکمان.

۱- المائدة: ۸

۲- يوسف: ۸

کاتیڭ ههستی خۆی ده‌ریڤی فه‌رمووی: زۆر غه‌مبار ده‌بم له‌ئامیزم دوری
بخه‌نه‌وه و ببه‌ن، شه‌یطان ڕۆیشه‌ ته‌ ناو مائی حه‌ززه‌ ته‌ یه‌ عقوبه‌ وه. نایا
ماله‌ کانی ئی‌مه خراپ‌ترن له‌ مائی پینغه‌ مبه‌ری خوا یه‌ عقوب؟!

پنۆسته له‌ نیوان منداله‌ کانه‌دا دادپه‌روه‌ریم، بۆ نمونه‌ نه‌ گه‌ر چوار کچ
هه‌بیت سیانیان شوی کردبیت و یه‌ کیکیان مابیته‌ وه چۆن له‌ گه‌ لیدا په‌ فتار بکه‌م
که‌ ناتوانم ته‌ مه‌نم مسۆگه‌ر بکه‌م؟ ده‌توانم نه‌ وه‌نده‌ی بۆ جیبه‌یلّم هه‌تا بۆ
داهاتوو ئاماده‌ی بکه‌م وه‌ک چۆن له‌ گه‌ لّ خوشکه‌ کانی تریدا کردم، هه‌ر نه‌مه‌ش
کاریکی دادپه‌روه‌رانه‌یه‌و هیچ جیاوازی و جیاکاری تیانیه‌.

هه‌موو منداله‌ کان له‌ دلی باوکه‌ کانه‌دا هه‌مان جیگه‌ و خۆشه‌ویستیان هه‌یه‌، له
ئافه‌ره‌تیکی نه‌ عرابیان پرسی: کام کوپه‌ریان لای تو له‌ وانی تر چاک‌تره‌؟ وتی:
بچوکه‌ که‌ یان هه‌تا گه‌وره‌ ده‌بیت، نه‌ وه‌ یان که‌ له‌ سه‌فه‌ر دایه‌ هه‌تا ده‌گه‌ریته‌ وه،
هه‌روه‌ها نه‌ وه‌ یان که‌ نه‌ خۆشه‌ هه‌تا چاک ده‌بیته‌ وه.

بی به‌ش بوون له‌ میرات:

هه‌ندیک که‌س که‌ ته‌نها کچیان هه‌یه‌ و کوپیان نیه‌، هه‌ول ده‌ده‌ن مامه‌که‌ یان
له‌ میرات بی‌به‌ش بکه‌ن و ده‌لێن نه‌ و که‌ سیکی ده‌وله‌ مه‌نده‌ و کچه‌ کانه‌ش لاوازن...
نه‌خیر با له‌ خوا بترسیت مامیش له‌ په‌له‌ی باوکه‌ دایه‌، نابیت کچه‌ کان به‌ میراتی
پابوین و باوکیان له‌ دۆزه‌خ دا نه‌شکه‌ نچه‌ بدریت، حه‌ززه‌ ته‌ عومه‌ر رضی الله عنه
ده‌فه‌رمویت: خواجه‌ په‌نا ده‌گرم به‌ مالتیک میراتگه‌ره‌ کانه‌م به‌ هۆیه‌ وه‌ له‌ دوی من
پابوین و منیش له‌ گۆره‌ که‌مدا له‌ سه‌ری نازار بدریم هه‌روه‌ها ده‌بیت بزانه‌م نه‌م
پاره‌یه‌ی که‌ له‌ ده‌ستمدا یه‌ هی من نیه‌ به‌ لکو هی خوی گه‌وره‌یه‌ و منی کردۆته
سه‌رکاری به‌ ئاره‌زووی خۆم ده‌بیه‌ خشم مادام له‌ ژياندام چونکه‌ که‌ مردم ده‌بیته‌
مولکی میراتگه‌ره‌ کانه‌م.

سنوره کانی وهسیهت کردن:

وهسیهت نابیت له سئیهک زیاتر بیت، نه گهر که سئیک به سئیهک زیاتر وهسیتی کرد ئهوا له سهر سئیهکه که بریار ددهمین و زیادهکه ی دهگپینه وه بۆ ئهوانی تر، سهعدی کوپی ئهبی وه قاص هاته خزمهتی پیغه مبه ر ﷺ و وتی: ده مه ویت وهسیهت به هه موو سامانه که م بکه م، پیغه مبه ر ﷺ فه رمووی: نه خیر ئه ی سه عد، سه عد وتی: به نیوه ی پیغه مبه ر ﷺ فه رمووی: نه خیر نابیت، سه عد وتی: به سئیهکی. پیغه مبه ر ﷺ فه رمووی: به لئ ئه مه یان ته واوه و سئیهک زۆره نه گهر تو میراتگره کانت به ده وله مهندی جئ به نیلت باشتره له وه ی به هژاری بمیننه وه و سوال بکه ن.

حه زه ته عومه ری کوپی عه بدولعه زیز سیانزه کچی هه بوو پتیا ن وت: وهسیه تیا ن بۆ بکه، فه رمووی: نه گهر چاک و صالح بن ئهوا خوای گه وره بۆ ئهوانه ی هه ر بۆ لای خو ی ده گه پینه وه لیخوشبووه، خو نه گهر چاک نه بن ئهوا ئه و ماله یان ناده می هه تا به هویه وه به هیز بن و له سه رپیچی کردنی خوای گه وره دا خه رچی بکه ن، پاشان کۆچی دوایی کردو هه موو کچه کانی شوویان کرد یان به سه رداریک له سه رداره کان یان ده وله مهنديک له ده وله مهنده کان.... به لئ، خوای گه وره نه ولاتر و له پيشتره بو یان ﴿وَلِيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَةً ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَسْتَقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾

واته: با ئهوانه ی میرات وه رنه گرن و، خزم و هه تيوو هه ژارانیا ن لا کۆئه بنه وه، وا فه رز بکه ن که خویشیا ن ئه مرن و مناله کانیان ده سه ته پاچه و لانه واز داماون و ئه پۆنه ئه و شویتانه ی میراتیا ن تیا به ش ئه کریو چاوه پروانی ده ست و ده هه نه یان ئه بن. هه روه کو حه ز نه که ن به شیا ن بده ن و ئیحتیا جیا ن جئ به جئ

بکهن، به شی ئه وه تییو خویش و هه ژارانیش بدهن و دلایان خوش بکهن. با له
خودا بترسن و قسه ی دامه زراوی شه رعییان له گه ل بکهن.

با په ند و نامۆزگاری له حه زه تی زه که ریا الطیلة وه ربگرین:

﴿ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرَبِّنِي وَيَرِّثْ مِنْ آءِالِ يَعْقُوبَ وَأَجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ﴾^۱ واته: وتی: خودایا من نیسقامن
بی هیز بووه و به هوی پیرییه وه سه رم سپی بووه و، له مه وپیش نزا و پارانه وه م
هد نه کراوه ته وه و، هه ر تکاییکم لی کردبی جینه جیت کردوه بۆم. به راستی من
له خزمه کانه ته ترسم که پاش خۆم به چاکی شوینم نه گرنه وه و له دین لابه دن.
ژنه که یشم نه زۆکه و منالی نابیی، بۆیه له میهره بانیی تو نه پاریمه وه کورپیکم پی
بیه خشی سه رداریی نه م خانه دان و جیگا و پنگایه بکات. نه و کوره کورپیکی وه ها
بی میراتی پیغه مبه رایه تی له من و له ئالی یه عقووب وه ربگری و جیگامان
بگریته وه. خودایا بیشیکه به کورپیکی کرده وه په سه ند که خۆت لی پیازی بیت.

زه که ریا دارتاش بوو خاوه نی هیچ نه بوو، ئایا چی ده ویست بیکات به میرات
بۆ کورپه که ی؟!

برپاریدا زانست و له خواترسان بکاته میراتی کورپه که ی و که سیکی پیازی بیت
نه ک ده و له مه ند، یاخود با بلێین به له خواترسان ده و له مه ند بیت و دلی به ئیمان
ئاوه دان بیت.

وہسیہت بۆ کیّیہ:

نابیّت میراتکر وہسیہت بکات بہ پیّی دەقی فہرمایشتی پیّغہ مہرمان ﷺ کہ دە فہرمویّت: (لا وصیة لوارث)'. لە بەرئەوہی ئەمە دە چیتە ئەو برہی کہ خوی گورہ دایناوہ، وہسیہت دە بیّت بۆ کاری خیرو چاکہ بیّت لە کۆمە لگادا، بۆ ھەژاریکی کہ م دەست بۆ کتیبخانە ی گشتی، بۆ نەخۆشخانە یە ک کہ چارەسەری نەخۆشی تیا بکریّت کہ سانیکیش ھەن وہسیہت دە کەن بۆ مال و سامانیان بۆ کورپیکیان و کچە کە یان بیّ بەش دە کەن لیّ یا خود مولکە کانی وە ک فروشتنیکی پوکەش بۆ کورپە کە ی دە نوسیّت ھەتا زاواکە ی لیّ بیبەش بکات کہ میردی کچە کە یە تی. ھەموو ئەمانە حەرمان.

ئایا دە توانیّت زاواکە ی مسۆگەر بکات بە جوانی جگەرگۆشە کە ی بە خێو بکات یان پارچە زەویبە ک یا خود کہ میک پارہی وە ک وہسیہت بۆ دیاری بکات! با باسی ھە لویستی پیّغہ مہرە ی خوا ﷺ بکە ین لە بە رامبەر حەرزە تی عوسمانی کورپی عەففاندا (رەزای خوی لیّ بیّ) کہ زاوای بوو ھاوسەری پوقیہ بوو، ئەوہ بوو پوقیہ کۆچی دوایی کردو أم کلثومی پیّ بە خشی و پاش ماوہ یە ک ئەویش کۆچی دوای کرد پیّغہ مہر ﷺ فہرمووی ئە گەر کچی تریشم ببواہ پیّم دە بە خشی.

پیّئە کبە کانی وہسیہت:

دە بیّت ھزر خاوین بکریّت و گومانی باش بە خوا ببریّت، ئەوہ حەرزە تی ئەو بە کەری کورپی صدیقہ وہسیہت دە کات لە دوای خۆی بە جینشین ھە لیبزین، دوای ئەوہ ی راویژی کرد بە موسولمانان ئەوہ بوو دوای راویژی ھاوہ لہ گەورە کانی پیّغہ مہر ﷺ بریاریدا حەرزە تی عومەر بکریّت بە جینشین،

۱- رواہ البخاری.

حەزرەتی ئەبوبەکر وەسیەتەکی بەم شیۆه یە دیاری کردو حەزرەتی عوسمان دەینوسی حەزرەتی ئەبوبەکر فرمووی بنوسە: ئەو ئەبوبەکری کوپری ئەبی قوحافە بپاریدا لەسەری کە لەدوا ساتەکانی تەمەنی دایە و لەدنیادەردەچیت و دەچیتە سەرەتای ساتەکانی چوونە نیو ژبانی پۆژی دوایی، کەسێک دابنیم بە جینیشین و پیشەوا بۆ موسولمانان... پاشان لەهۆش خۆی چوو ئەو بوو حەزرەتی عوسمان یەکسەر نووسی عومەری کوپری خەتتابە، پاش کەمێک هاتەو هۆش خۆی و بە حەزرەتی عوسمانی فرموو ئادەیی وەسیەت نامەکەم بۆ بخوینەرەو، ئەویش خویندیهو... کە حەزرەتی عومەری کوپری خەتتاب دەکەمە جینیشن و پیشەوا بەسەر موسولمانانەو. حەزرەتی ئەبوبەکر فرمووی: خوا پاداشتی خیرت بداتەو ئەو مەبەستی من بوو... سەیری پادەیی ئەمانەتی حەزرەتی عوسمان بکەن خۆ ئەگەر خۆشی بنووسایە شایستە بوو بەو جینشینە.

دوا ساتەکان:

ئەبو حامدی غەزالی لەپۆژی کۆچی دوایی دا کە تەمەنی (۵۵) سال بوو لە دوای ئەو هی نوێژی بەیانی کرد وتی: دەمەوێت چاوم بە فریشتەیک بکەوێت پاشان داوای لە مندالەکانی کرد ئاوی بۆ بهینن خۆی پێ شت و دەست نوێژیکی گرت و دەستێک جلی سپی لەبەرکردو وەک کفن پێچای بەخۆیەو مندالەکانی ماویەکی زۆر لە دەرەو هی ژۆرەکەیی چاوه پێیان کرد کاتێک دەرگاکیان لێ کردەو سەیریان کرد دەستی خستۆتە ژێر پومەتی راستی و بەلای راستیدا نوستوو و کۆچی دوایی کردوو.

حەزرەتی عومەری کوپری عەبدولعەزیز بە خیزانەکی فرموو: بپۆرە دەرەو چەند پوخساریک دەبینم نە مەوێن نە پەری، فاطمە پۆیشتە دەرەو و لەپشتی

دهرگا که وه که و ته گویگرتن، گویئی له حه زه تی عومه ر بوو فهرمووی به خیریین ئه ی باوکی مرقایه تی ئاده م و پیغه مبه ری خوا نوح، به خیریین باوکی پیغه مبه ران ئیبراهیم، حه زه تی موسا، حه زه تی عیسا یاخوا به خیر بیی خو شه ویسته که ی خوا، ئه ی فریشته ی مه رگ له کاتی خویدا هاتی. ئینجا فهرمووی: (أشهد أن لا إله إلا الله) و ئیتر گیانی پاکی سپارده ی په روه ردگاری کرد.

نشینگه ی به که م...!!!

ده بیته له کاتی نووسینی وه سه یه تدا قه رزار به کان بنوسریت پیش ئه وه ی ئه و که سه گیان بسپیژیته، هه روه ها وه سیت بکریته که هاوارو ناله نه کریته به سه ر ته رمه که یدا پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (ئه و که سه له ئیمه نییه پوممه ت داپرنی و جله کانی بدپرنی و قسانیک له زاری ده ربجیته که هی سه رده می جاهیلین).^۱ که واته ده بیته گریان و شینی که س وکاری مردوو یان دراوسیتکانی هه ر ته و او بیته.

ئه رکی سه رشانی دراوسیتکانه خواردن دروست بکه ن بۆ که سوکاری مردوه که چونکه ئه وان به ده م ئازارو غه می مردوه که یانه وه ن.

پاشان ده بیته مردوو وه سه یه ت بکات کی له سه ری نویژی مردوو بکات و کاتیک خستیانه گۆره که یه وه و ناشتیان کی و کی له سه ر گۆره که ی بمینیته وه چونکه ئه و وه کو خنکاوێک وایه و ده یه ویت که سیك پزگاری بکات یاخود چاکه یه ک یارمه تی بدات.

عه مر ی کوپی عاص وه سه یه تی بۆ کوپه که ی کرد که له سه ر گۆره که ی بمینیته وه به ئه ندازه ی کاتی سه ربپینی و شتریک و دابه شکردنی هه تا بۆماوه یه ک

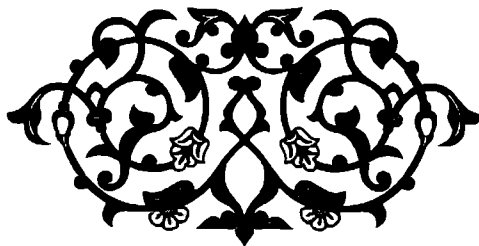
^۱ - رواه البخاري.

دلّیان پیّ خوش بکات، عمر ئو حاله ته به حالّی مند الّیک ده چوینیت که له
 به که م پوژی خویندنی دایه، ههست به ته نیایی ده کات، وه که سیکّی ترساو
 وایه ئوهش سه ختترین کاتیکه که به سهر مرؤفدا دیت، کهس له ویا نیه ته نها
 خوابه کی بالادهست و بهنده یه کی لاواز، خوابه کی گوره و بهنده یه کی بی
 ده سه لات.

خوای گوره ده فرمویت: (بهنده که م هاوړیکانت رویشتن و به جییان هیشتی
 و له سهر گهر دنیان هه لیان گرتی و به ته نیایی خستیانیه ژیر گل و جییان
 هیشتی نه گهر له که لیشت بمانایه تنه وه هیچ سو دیکیان پیّ نه ده که یاندنی،
 که واته کهست بۆ نه مایه وه ته نها من نه بیت منیش ئو زاتم که بۆ هه تا هه تایه
 زیندووم و نامرم.

هیچ شتیک له که لّ ناده میزادا نامینیته وه کرده وه کانی نه بیت خرمایه تی و
 نزیک و ناسیاوی نامینیت، پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (ئهی نه وه ی هاشم،
 ئهی نه وه ی عبد المناف خه لکی چاکه کانیانم بۆ ناهینن له پوژی دوایداو ئیوهش
 گونا هه کانتان بدهن به کولتانداو بینه لام و پیم بلین: محمد فریامان بکه وه
 منیش وه کو پیاوه صالحه که پیتان بلیم: ﴿إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ
 فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ، واته: نه گهر عه زابیان ئه ده ی ئه وا بهنده ی خوئن و
 ئه توانی به ئاره زوی خوئن له که لیان بجوولیته وه و سزایان بدهیت. مولکی
 خوئن و کهس حه قی ره خنه ی نییه. نه گهر له گونا هیشیان خوش بی و
 چاوپوشییان لی بکه ییت کهس ناتوانی بلّی: نه ی توانی سزایان بدات، بویه
 به خشین! تو زور به هیزی و دهستت به سهر هه مو شتیکدا ئه روات. نه توانی
 بهه خشی و ئه توانی سزا بدهیت. کاره کانیشت پر له حیکمه تن.

ئەوھى كرده وەكانى خاوى بگەنەوھ خزمايەتى و پىشتى خىراترى ناكەن.
بۆيە كاتىك يەككەك لە ھاوھلان داواى لە پىغەمبەرى خوا كرد ﷺ لە بەھەشتدا
ھاوھلى بىت بەھۆى ئەو خۆشەويستىيە بى سنورەى كە بۆ پىغەمبەر ﷺ
ھەيبوو، پىغەمبەرىش ﷺ پىي فەرموو: كۆمەكى خۆت بگە بە زۆر سوژدە
بردن.

نیشانه بچوکه کانی قیامت

راستگۆ نیشانه یه کی به سه...

خوای گه وره نه و نه دنده هۆکارو توانای پی به خشییوین که ئیتر هیچ بیانویه کمان بۆ نه مینیتته وه له کاتی به لایه کدا، نایه ته بهر ههستم ئاده میزادیک هه بیت له ده رگای زانایه ک بدات و پرسبیاری لی بکات نیشانه بچوکه کانی بهرپابونی قیامت چیه، له بهر نه وه ی مه سه له که ی به لاهه گرنه نییه.

به لام زۆر به لایه وه ته واهه پرسبیاری له تیۆریکی ئابوری بۆ نرخی نه مپۆی به شه که ی له فلانه کۆمپانیادا. با سه یری حالی دنیاو مه سه له ی پۆزی دواپی بکه ین نیمه ده توانین باوه رداریک چه ندی پییه بۆ دنیاو پۆزی دواپی نه گه ر له گه لیدا دانیشتی سه عاتیک باسی دنیا ی کردو چه ندین سه عات باسی قیامه تی کرد نه و ده توانیت به نه ندازه ی هه ره که یان دلی و زمانی بخوینیتته وه بو ت ده ریکه ویت. نه ویش له به خشینده پی په ره ردگاره که دوو جو ر نیشانه ی بۆ دیاری کردویت.

زانایان نیشانه کانی پۆزی دواپی ده که ن به دوو به شه وه:

- نیشانه بچوکه کان و نیشانه گه وره کان جیاوازی نیوانیشیان زۆر فراوانه و نه وه ش قورئان باسی نه کردووه.

خوای گه وره نیشانه بچوکه کانی پۆزی دواپی کردۆته زه نگیکی ئاگادار کردنه وه ی به نده کان هه تا به ئاگابیتته وه له کاتی نیشانه بچوکه کانی پۆزی

دواييدا دهرگای تهوبه کردنی به همیشهی بۆ والا کردوین. چەند نیشانه یه؟ له وانه یه بگاته سەد نیشانه، ئایا پێویستی به سەد نیشانه هه یه یان به یه ک نیشانه بۆ ئه وهی به ئاگا بێینه وه.

باوه پرداری پاستگۆ یه ک نیشانه ی به سه، به لام سروشتی ئاده میزاد وایه که رمی خوایی له سه رمان بیره چیه وه بۆیه نیشانه به دوا ی نیشانه دا ده نیریت هه تا همیشه له یادماندا بێت ئه وهش ره حم و میهره بان ی خوای گه وره یه بۆ عه بده کانی و هه ر خۆی ره حمانی دونیا و ره حیمی پۆژی دوا یه. ئه گه ر نیشانه بچوکه کانی پۆژی دوا یی هه ندیکیان یا خود هه موویان ته و او بوون یان گومانی سه ره له دانی نیشانه گه وره کانی پۆژی دوا یی سه ریان هه له داو خۆر له پۆژئا و اه هه له ات ئیتر دهرگای تهوبه کردن داده خریت و ئه و خه لکانه ی که له و سه رده مه دا ده ژین پووبه پووی چه ندین تا قی کردنه وه ی سه خت و دژوار ده بنه وه. واته ئیتر نامه ی کرده وه کان به رز ده بنه وه و قه له مه کانیش وشک ده بنه وه.

هه ر به ته و او بوونی دوا هه مین نیشانه بچوکه کانی پۆژی دوا یی ما وه یه کی زۆر ده که ویتته نیتوان نیشانه کانه وه، له نا کاو له خه و هه له ده ستن یه که م نیشانه ی گه وره ی به ره پا بوونی پۆژی دوا یی ده رده که ویت ئه ویش هه له اتنی خۆره له پۆژئا و اه.

با له سه ر قورئان و فه رمایشته کانی پیغه مبه ری خوا ﷺ بوه ستین و له سه ر هه ر یه کیک له نیشانه کان له پێی و ته ی زانایانه وه بوه ستین و ئه و پاستیه بزائین ئایا ژیری به کی دیاری کرا و هه یه له وه ی که نیشانه کان به دوا ی یه کدا سه ر هه له ده ن یان نا؟ شتی که نیه ده ربیخات نیشانه یه ک په یوه ندی به نیشانه یه کی تر وه هه بێ، له وانه یه له یه ک کاتدا چه ند نیشانه یه ک سه ره له بده ن، بۆ نمونه (۱۰) نیشانه به یه که وه، یه که م نیشانه ناردنی پیغه مبه ره ﷺ ئه وه تا ده فه رمویت: ((بعثت أنا والساعة كهاتين وقرن مابين السبابة والوسطى)) واته:

((هاتنی من و هاتنی پوژی دواپی وهکو ئه و دوانه وایه، که ههردوو پهنجهی له یهك نزیک ده کرده وه ئه وانیش پهنجهی شه هادهت و پهنجهی ناوه پاسته " که هیچیان له نیتواندا نیه "))^۱.

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِنَهَا﴾^۲، واته: ئه ی پیغه مبهرا! له باره ی قیامه ته وه لیت ئه پرسن: که ی دئو دانه ززی؟ تو له چ پایه یه کدای تا بزانی قیامهت که ی ئه بئو که ی نابئ؟

پیغه مبهری خوا به ﷺ له بهر ئه وه ی دوا ی محمد پیغه مبهری تر نایهت له دوا ی ئیسلام هیچ ناینیکی تر نیه، له دوا ی ئوممه تی ئیسلامیش هیچ ئوممه تیکی تر نیه.

بۆیه ده بیته ئاماده کاریه کی ئیمانی بکهین له بهر ئه وه ی ئه و پیاوه ی که وتی ئه ی پیغه مبهری خوا که ی پوژی قیامهت به ریا ده بیته؟ وه لامه که ی زور نزیک بوو بۆمان، فه رموی ئه وه ی پرسیار ده کات باشتر وه لامه که ی ده زانیته وه ک له پرسیار ئی کراو. به لام وه لامی پیغه مبهری خوا وا بوو فه رموی: چیت بۆ ئاماده کردوه. ئه و زیره کی به ی پیغه مبهرا ﷺ ئه و پیاوه ی له گرنگه وه گواسته وه بۆ گرنگتر. پیغه مبهرا ﷺ ده فه رمویته: (قیامهت به ریا نابئ هه تا به دره وشتی به ریا ده بیته به زمان و به کرده وه و پچرانی په یوه ندی خزمایه تی، خراب مامه له کردنی دراوسییه تی، ئه وه ی پیسه ئه مانهت ده دریته دهستی و دهست پاکیش ده کریت به دهست پیس و دن)^۳. ئه مه شهش نیشانه ی بچوکن و له سه ر هه ر یه که یان که مێک ده وه ستین.

۱- البخاری.

۲- النازعات: ۴۲ - ۴۳

۳- مسند أحمد.

کانتیک به دپره‌وشتی به‌ریا ده‌بیټ (الفحش) واته: ئه‌نجام دانی به‌دپره‌وشتی به‌کرده‌وهو (التفاحش) واته: باس کردنی به‌دپره‌وشتی به‌زاره‌کی، بۆ نمونه ئه‌و ئافره‌تانه‌ی له‌نمایشکردنی جلوه‌رگی روت و دانه‌پۆشراودا به‌شداری ده‌که‌ن ئه‌وه‌ جوړیکه له‌به‌دپره‌وشتی به‌لام گواستنه‌وه‌ی ئه‌و پیش‌برکټیه به‌هوی گوڤار و باس و خواسی میدیا‌کانه‌وه (التفاحش) ه واته: بلاوکردنه‌وه‌ی خراپه‌کاری له‌نیو باوه‌رداراندا.

پێوانه هه‌لگه‌راوه‌کان...!!

ئایا مانای (الفحش) یان خراپه‌کاری له‌شهریعتی ئیسلامی دا چیه؟
 ئه‌و کاره‌یه که خواو پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی نیگه‌ران و توپه ده‌کات ئه‌گه‌ر پێغه‌مبه‌ر ﷺ کارټکی خراپه‌کاری ببینایه پوو‌یه‌پووی ده‌بۆوه‌و دژایه‌تی ده‌کرد. هه‌ریه‌کټک له‌ئیمه ده‌توانین له‌په‌ی قورئان و سوننه‌ته‌وه پێوانه‌یه‌ک بۆ خراپه‌کاری به‌زمان و به‌کرده‌وه دیاری بکه‌ین، هه‌میشه وا خۆت به‌ینه‌ره به‌رچاو که به‌ته‌نیش پێغه‌مبه‌ره‌وه‌ی ﷺ و ئه‌ویش به‌ته‌نیشته‌وه‌یه ئایا ئه‌و گوڤاره ده‌بینټ یان نایبینټ؟ ئایا ئه‌گه‌ر به‌ته‌نیشته‌وه دټ له‌گه‌لتدا دټ بۆ گازی‌تو تیایدا دانیشی یان نا؟

په‌چرانی په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی به‌کټکی تره له‌نیشانه‌کانی قیامت. ئه‌بو هوره‌یره (ره‌زای خوای لټ بټ) فه‌رمووی: یارسول الله هاموشوی خزمه‌کانم ده‌که‌م و سه‌ردانیان ده‌که‌م به‌لام ئه‌وان به‌خرابه وه‌لامم ده‌ده‌نه‌وه، گرنگیان پی ده‌ده‌م ئه‌وان فه‌رامۆشم ده‌که‌ن. پێغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: ئه‌بو هوره‌یره له‌سه‌ر کرده‌وه‌کانی خۆت به‌رده‌وام به‌.

به‌دوای کارټکدا بگه‌رټی که ته‌رازووی کرده‌وه چاکه‌کانت قورستر بکات، قورسترین کرده‌وه‌یه‌ک که بخزټه ناو ته‌رازووی به‌نده‌کانی خواوه له‌پوژی

قیامت دا که میڭ کینه په له هه ناویدا هه لیگرتوه و دهشتوانیت له و که سه خوش بییت، پچرانی په یوه نندی خزمایه تی له م سهرده مه دا زؤر بلاؤ بوتوه و بوتوه سیمایه کی به رچاوی نه مړؤ.

کین نه وانه ی به (رهحم) ناو ده برین؟ نه و که سانه ن که تو مردیت میراتیه که ت حه لاله بویان، به دوا ی نه و اندا خزمه پله یه ک و دوو سیکانه.

پیاویک هات دایکی خستبوه سهرشانی و له شامه وه هزاران کیلومه تری بری بوو به ره و مه که ده پوشت. هه تا حه جی بو بکات، وتی: نه ی پیشه وای باوه رداران واجبی خو م له به رامبه ریدا به جیهیتاوه؟ فه رموی چی و کردوه بوی؟ وتی: به دهستی خو م دهیشو م نه و ه تا له و شوینه دوروه هاتووم حه جی بو ده که م و به دهستی خو م خواردنی پی ده دم نایا نه مه به س نیه؟ پیشه وای فه رموی: پاداشتی یه ک ژانی ساتی له دایک بوونی خو ت که له سکیدا بویت نه داوه ته وه دایکت هه موو شتیکی بو ده کردیت هه میشه ناواتی باشتین ژیانی بو تو ده خوازی توش نه مه ت بو کردوه و ناواتی مردنی بو ده خوازیت !!!.

یه کیکی تر له نیشانه کانی خراب مامه له کردنی دراوسییه. له سه رده می دیرین دا دراوسی له برا نزیکتر بوون بو یه ک، جاریک عه بدولره حمانی کوپی عه وف به پیغه مبه ری خوا ی ﷺ فه رموو: نه و پیاوه زؤری خایاند که به دیارته وه وه ستابوو! فه رموی: نه ی کوپی عه وف بینیت؟ وتی: به لی. فه رموی: نه وه جبریل بوو نه وه نده جه ختی کرده وه له سه ر دراوسی تا وا گومانم برد ده بیته میراتگرم. خرابیی مامه له له گه ل دراوسی دا خو ه لقورتانندن له کاره تایه تیه کانی یه کترو هه ولدان بو ده رخستنی نه یییه کانی دراوسی که ت هه موو نه مانه نیستا له نیو خه لکیدا زؤر بلاوه.

باش مامه له کردنی دراوسی کاریکی داواکراوه نه گه ر موسولمانیش نه بیته، من وام لی داواکراوه که به جوانی مامه له ی له گه لدا بکه م ئیتر یان بی لایه نیم له گه لیدا

یان بیخه مه سه ر دینه که م ﴿ رَبَّنَا لَا جَعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا ﴾^۱

واته: خواجه! مه مانکه به مهیدانی تاقیکردنه وه بو کافران به وه که زالیان بکه ی به سه رماناو نه وانیش سزیمان بدن و ئیمه یش له نه نجامی نه و سزادانه دا دلیمان بگوری.

کاتیک دراوسی جوله که که ی نه بوچه نیفه خانووه که ی فروشت به شه راب دروست که ریک، نه مه ش تاقیکردنه وه به کی سه خت بوو بو پیشه وا نه بوچه نیفه که دراوسیته کی خراب بوو نه و گه نجه شه و به سه رخوشیه وه ده گه پرایه وه ماله که ی خوی ده یوت: منیان فه وتاند چون تیاچونیک پاش ماوه یه ک نه بوچه نیفه گوئی له ده نگه نه و گه نجه مه ی فروشه نه بوو پرسپاری کرد نه وه له کوئییه؟ وتیان: پولیس ده ست به سه ریان کردوه.

نه بوچه نیفه رویشته بو بنکه ی پولیس نه و بنکه یه هاته له رزین که نه بوچه نیفه یه کی زانای به ریز چی ده ویت؟ فه رموی: دراوسیته کم هیه هاتوم شه فاعه تی بو بکه م داواتان لی ده که م لئی خوش بن هه رچیه ک له و بنکه یه دا بوو له بهر ریزو هه یبه تی پیشه وا نه بوچه نیفه هاتنه ده ره وه.

نه وه بوو له دوا ی نه بوچه نیفه وه رویشته و خوی شور و بو یه که م جار رویشته ناو مزگه وت و له پشتی پیشه وا نه بوچه نیفه نوژی کرد، ئیتر دوا ی نه وه هه رکاتیک نه و گه نجه ی ده بینی ده یه رموو: گه نجی جوان تیاچویت؟ گه نجه که ده یوت: نه خیر ته واو من تیاچوو نیم.

نه وه جوان مامه له کردنی دراوسی یه.

چى ترهه يه له نيشانه بچوکه کاني پوژى دوايى؟ ئەمانهت ده دريته ده ست
 کهسى خيانه تکار گه وره ترين خيانه تيش نه وه يه که له خواو پيغه مبه ره کهى
 بکه يت. واته پياويک بهر پرسياريه تيه کهى پي ده ده يت له ده زگايه کدا کچيک
 ده چي ت بۆ لاي به مه به ستى دامه زراندى به لام پي ده لاي ت: بيوره ئيمه
 کارنا ده ين به بالا پوژشان...!!!! بۆچى؟ پي ت ده لاي ن فه رمانه که وايه، ئەمه
 خيانه ته له خواو پيغه مبه ره کهى.

ئەمانهت دانە دەستی خيانه تکاره کان بۆ ته سيمايه کهى بهرچاوى ئەم
 سه رده مه و له و لاي شه وه کهسى ده ست پاک و بهر هوش ت به خيانه تکار تۆمه تبار
 ده کريت پروا به درۆزن ده کريت و راستگو به درۆزن له قه له م ده دريت.
 له پيغه مبه رى خواوه ﷺ هاتوو ه که ده فه رموي ت: (ئه گه ر کار يک درايه
 ده ستى که سيک که شايه ستى ئەو شوينه نه بي ت ئەوا چاوه پروانى بهرپابوونى
 قيامه ت بن).^۱

واته: دانانى که سيکى نه گونجاو بۆ شوينيکى گونجاو. له شوينيکى تر دا
 پيغه مبه ر ﷺ ده فه رموي ت: (هه رکه سيک سه رکار يک به هۆى خزمايه تيه وه له
 شوينيکدا دابمه زريني ت و له نيو موسو لمانان يشدا که سان يک هه بن زۆر له و
 شاره زاتر بن ئەوا ئەو که سه بۆنى به هه شت ناکات ماوه ي پوشتنى ئەو بۆنه
 ئەوه نده و ئەوه نده يه).

پيغه مبه ر ﷺ له دواى ئەبو به کر (ره زاي خواى لى بى) بووه جي نيشين ئەميش
 له دواى خۆى هه زره تى عومه رى هه لبي زارد هه زره تى عومه ريش خزمه کاني
 پيغه مبه رى خواى داده مه زرانده وان هى له کاتى جه نگدا له پيشه وه بوون و
 له کاتى کو کردنه وهى ده سه که وته کاند ا خويان ده شار ده وه (هه زره تى عه لى و

۱- رواه البخاري.

ئەبەقەبە يەدەي كۆپى حارثەي ئامۇزاي لە جەنگە كاندا پېش دەخست، بەلام لە ساتى كۆكردنە وەي دەسكە و تەكاندا خۇيان دەشاردە وە ياخود كۆتا كەس بوون كە وەريان دەگرت). ئەمەش بەرزترين نموونەي فەرمانپەرە وای دادپەرە وەر و فەرمانبەردارى پياو چاكە كە خزمایەتى ناخاتە پېشە وە ئەگەر شایستەي نەبیت.

(والأقربون أولى بالمعروف)، نزیكە كان لە پېشترن بۆ چاكە كردن لە گەلیاندا، بەلام ئەمە بۆ مال و سامانیک دەبیت كە تاییەت بیت بە خودی خووم، نزیكە كان كاتیک لە پېشتر دەبن لە بەرژە وەندیدا كە مال و سامانی گشتی نەبن چونكە من ئەمبنداری ئەو مال و سامانەم.

دردەبی دەروون و خراپەکانی کار:

ئەوەي كە ئیبن ماجە رپوایەتى کردو و شیخی ئەلبانی پشت پاستی کردو تەو پېغەمبەر ﷺ دە فەرمویت: (ئەي كۆمەلی كۆچ کردوان پینج شت هەن ئەگەر بەهۆیە وە تاقیکرانه وە دوچاری بەلابوون پێوہی - پەنا دەگرم بەخوا ئەگەر فریای بکەون -، خراپەکاری و بەدپەرە و شتی لە هەرگە لیکدا بۆبوو وە بانگە وازی بۆکرا ئەوا بە دنیاییە وە نەخۆشی تاعون و برسێتی لە ناویاندا پەرە دەسینیت بەجۆرێك كە لە نەوەکانی پېش خۆیاندا شتی وایان بەسەردا نەهاتوو، هەر وەها تەرازوویازی لە ناویان بۆبویتە وە ئەوا دوچاری كەمی پزق و پۆزی و ستمی دەسەلاتداران دەبن پاشان زەكاتی مالەکانیان دەر نەكەن ئەوا باران بارینیان لی دەگیریتە وە خو ئەگەر گیانلە بەرەکانیان نەبۆیە بەهیچ جۆرێك بارانیان نە دەبینی، ئەگەر پەیمانی خوا و پېغەمبەرە كە یان بشکینن ستمکار و خوینپزێژێك دەكاتە دەسەلاتدار و فەرمانپەرە وایان و ئەوەي لە بەردەستیان دایە لییان دەسینیت، ئەگەر پېشە و او سەرکردەکانیان حوکم بە

فرمانی خوانه که ن یان به ناره زوی خویان ه لیبزین نه و ا خوی گوره
جهنگ و نازاوه دهخاته نیوان خویانه وه) ^۱.

نه خوشیه کان ... نه خوشیه کان:

لیتره دا پینج شت کورت ده که ینه وه:

یه که م: بلاوبونه وهی به دره وشتی یاخود ده رکه وتنی یاخود بانگه شه کردن
بو، ناکامه که ی بلاوبونه وهی نه خوشی طاعون و نه خوشیه گوازه ره وه کانی
تر ده بیت هه روه ها برسیه تی له ناویاندا بلاوده بیته وه به جوریک که له نه وه کانی
پیش خویاندا نه بووه، بو نمونه شیرپه نجه له گه ل نه وه موو پیشکه وتنه
زانستیانه تا نیستاش چه ندین نه خوشی هه ن که زور له خه یال ناموترن بواری
پزیشکی تا نه مپو له به رده میدا دهسته وسانه و فریای هه موو نه وه خوشییانه
ناکه ویت که زوو زوو سه ره لده ده ن.

بانگه شه کردن بو به دره وشتی تاوانیکی زور گه وره یه، گه لی لوط خوی
گوره شاره که یانی به رز کرده وه بو ناسمان ته نانه ت فریشته کان له ناسماندا
گوئیان له وه پینی سه گه کانیاں بوو پاشان جو بره نیل فرییدانه وه به زه ویدا
نه مهش له کاتیکدایه که ناده میزاده کان له سنوری مروف بوونی خویان
ده رده چن.

﴿جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا﴾ ^۲ واته: شوینه که مان سه ره وژیر کرد و کاولمان

کرد به یه کا.

نه مه به لای یه که م بوو که کاتیک به دره وشتی بلاوده بیته وه.

۱- ابن ماجه.

۲- هود: ۸۲

سته مکردن.... به سته مکردن:

دووه م: ئه و کاتهی ده که ونه ته رازووبازی ئیتر خوی گه وره قات و قپی و که می پۆزیان بۆ ده نیریت، کاتیک ده چیته بازاره کان ده بینیت خه لکانیک ته رازووبازی ده که ن ﴿وَبَلِّغْ لِلْمُطَفِّينَ﴾، یا خود بۆ نمونه ده چیت بۆلای کوتال فرۆشیک (۳) مه تر قوماشی لی ده کپیت کوتال فرۆش و خوی ده رده خات که زیاتری بۆ برپوه کاتیک ده چیته وه ماله وه سه یری ده که ین دوو مه ترو سنی چاره که ئه مه ئه وکاره یه که پیی ده وتریت هه لپه کردن یان ته ماع، ئه وه تا خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿وَبَلِّغْ لِلْمُطَفِّينَ الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ﴾^۱ واته: هاوار بۆ ئه وانه ی له کیشانه و پیوانه دا زیادو که م ئه که ن. ئه وانه ی که شتی خه لکیان بۆ خویان پیوا به ته واوی حه قی خویان وه رنه گرن. که شتیشیان بۆ ئه وان پیوا یا کیشا زه ره ریان لی ئه دن و که میان بۆ دانه نین.

دیاره له باسی کیشدا پاراستن نیه، به لکو باسه که مامه له یه من ده مه ویت سته م له هه موو مافه کانی خیزانه که م بکه م و قه ره ببوی بۆ ناکه مه وه به دوای ئه مه دا سالانیک قات و قپی و که می پۆزی دیت به سه رماندا.

سییه م: ده سه لاتدار سته می لی ده کات، ئایا په یوه ندی سته می ده سه لاتدار چی یه به ته رازوو بازییه وه؟ کاتیک ئاده میزاد له ته رازوو مامه له دا سته میک ده کات خوی گه وره ش که سیکی به سه ردا زال ده کات که سته می لی بکات، دیاره پاداشت له جۆری کاره که یه.

پژدیی خاوه نه گه ی نائومید ده کات:

چاره م: له کاتی گرتنه وهی زه کاتدا خوی گه وره وشکه سالی ده نیریت و باران ناباریت، نه گه ر دوعا کردن نه بیت پزقیان ناداتی.

کوا زه کاتی موسولمانان؟! خه لکانیکی هه ژار هه ن که س پیمان نازانیت، ورگ دپاویی ده وله مه نده کانه که هه ژاری دروست کردوه، به و مانایه ی نه گه ر ده وله مه نده کان زه کاتی مائی خویان دهریکه ن و بیبه خشن به هه ژاران نه و هه ژار له ولاتانی ئیسلامی دا نه ده ما نه م پارووه له زه کاتی مائی نه مه دایه .

زه کات نه دان خوی گه وره توپه ده کات فریشته کان نیگه ران ده بن و په حمه تی خوا دانابه زیت، که واته خوی گه وره باران بارینی به ستوته وه به ده رکردنی زه کاتی ماله وه واته: کاتیک زه کاتی ماله کم ده دم نه و ماله گه شه ده کات وه که چون کاتیک باران باری زه وی گه شه ده کات و ده بوژته وه .

سهیری په وانبیزی پیغه مبه ری خوا ﷺ بکه فرمویه تی: نه وه ی گه شه ده کات زه کاته که ی دهرنه که یت نه و نه وه نابیه یت یان (ده ستت ناکه ویت) که گه شه ی کردوه . (لن تدفع ما ینمی لن تأخذ ما ینمی). نه گه ر نزاکان نه بوایه پوزی به ته واوی ده برپا، نه مه ش دیاره سوکایه تی تیایه بو ئیمه که فرمویه تی: نه گه ر نزاکردن نه بوایه پوزیتان نه ده درا مه گه ر نه و که سانه نه بیت که له خوا ده ترسن.

حه زه تی موسا له پال گه له که یدا به نی ئیسرائیل وه ستاو دوعای نویره بارانه یان ده کرد، حه زه تی موسا فرمووی: خوییه خه ریک بوو تیا ده چوین. خوی گه وره فرمووی: نه ی موسا که سیک له ناوتاندا یه به هوی نه وه وه بارانم لی گرتونه ته وه نه گه ر دهرنه چیت باران ناباریت. حه زه تی موسا هاواری کرد: که سیک له ناوماندا گونا هباره با نه و که سه دهرچیت خوی گه وره بارانمان بو دهبارینیت، پاش که میک حه زه تی موسا ده سته کانی به رزکرده وه له ناکاو

ئاسمان بە ھەور تارىك بوو باران بە لىژمە داىکرد حەرزەتى موسا زۆر سەرى سوپما و فەرمووى: خوايە چۆن بارانت باراند لە كاتىكدا كەس لە ناوماندا نەھاتە دەرەوھ؟! خۆى گەورە فەرمووى: لە نىوان من و خۆيدا تەوبە يەكى زۆر گەورەى كردو منىش بۆم پۆشى. حەرزەتى موسا فەرمووى: خوايە نىشانم بدە بزانم كى يە ئەو كەسە ھەتا تەوبە كردنى لىوھ فەيرىم ئەمەش لە پەوشت بەرزى پىغەمبەرانە. خۆى گەورە فەرمووى: لە كاتىكدا ئەو سەرپىچى كاربوو بۆم پۆشيبو ئىستاش ئاشكرائى ناكەم كە تەوبەى كردوھ.

پەحمەتتىكى سەرپاگىر لە ئىستىقامە يەكى تايبە تەوھ دىت واتە: ئەو كەسەى كە لە ناخيدا لە خوا دەترسىت و سنورەكانى خوا پادەگىرىت و لە نىوان خۆى و خوادا نايان شكىتى ئەوا چاكەكارى كۆدەكاتەوھ.

لە دەستدانی زەوى بە لە دەستدانی پەيماندان...

ھەركاتىك ئەو پەيمانەى كە داويانە بە خواو پىغەمبەرە كەى نەيان بردە سەر ئەوا ستمكارىكيان دەدات بە سەردا ئەوھى لە دەستياندايە دەبيات، داگىر كردنى خاكى ئىسلام و تالان كردنى سەرۆت و سامان و خىرو بىرە كەى نىشانە يەكن بۆ شكاندننى پەيمانى خۆى گەورە!! چۆن ئەو پەيمانەى درا بە خۆى گەورە شكاف؟! خۆى گەورە پەيمانى لى وەرگرتىن نوپۆ بکەين ئىمە نايكەين، پاك بىن پاك نىن وھ شەرى خوا پراگىر بە لام پامان نەگرتوھ فەرمانەكانى ئەو وەرگىرین ئەوھى ئەو نەفرىنى لى كردوھ ئىمە نەيكەين، نەمانكرد.

كەواتە ئەو بارو دۆخەى كە تىايدا خاكى موسولمانان داگىر كراوھ و سەرۆت و سامان و كەرامەتى دزراوھ لە قەزاو قەدەرى خوا نىبە بە لكو گوناھو تاوانەكانى خۆمانە. باوھ پردارى لاواز بە قەزاو قەدەر بىيانو دىننىتەوھ بە لام باوھ پردارى بە ھىز بە قەزاو قەدەرى خوا پازى دەبىت.

دیاره باوه‌پدار به‌هیز نابیّت مه‌گەر ئه‌و کاته نه‌بیّت له‌ناخی خۆیدا په‌یمانی
خوا پانه‌گریّت، ده‌وله‌تیش به‌هه‌مان شیوه‌یه چه‌ند ده‌وله‌تمان بینی په‌یمانی
شکاندو پشتیان کرده‌ خوای گه‌وره، چییان به‌سه‌رهات:

﴿فَمَاسَبَّهَا حَسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْتُهَا عَذَابًا نُّكْرًا﴾^۱، واته: ئیمه‌یش به‌

لیپرسینه‌وه‌یه‌کی سه‌خت لیّمان پرسینه‌وه‌و به‌ سزایه‌کی نابار سزیمان دان.

هه‌رکاتیك پشتیان کرده‌ یادی خوا ئه‌وه‌یان به‌سه‌ردیّت که ئیستا پیوه‌ی

ده‌نالیّن، ﴿وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُرَفِّهَا فَفَسَقُوا﴾^۲

واته: کاتی بمانه‌ویّت ئاوه‌دانیه‌ک بفه‌وتینین فه‌رمان به‌ خاوه‌ن نیعه‌ته‌کان

و ده‌سته‌لاتداره‌کانی ئه‌ده‌ین په‌یره‌ویی پنیغه‌مبه‌ره‌که‌یان بکه‌ن و، له‌ پئی پاست

لانه‌ده‌ن.

خاوه‌ن بریارو پۆشنه‌یران و که‌سانی هه‌لبژارده‌و ئیعلامیان تیا‌یه.

﴿فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا﴾^۳ واته: ئه‌وانیش بی‌گوئییی فه‌رمانه‌که

ئه‌که‌ن و له‌ پئی پاست لانه‌ده‌ن، ئه‌نجا سزایان له‌سه‌ر پیویست ئه‌بی و به‌

ته‌واوی ویرانی ئه‌که‌ین.

ئه‌گەر له‌خوا ترس بین خوای گه‌وره هه‌موو خیری‌کمان پی‌ده‌به‌خشیت و ترس

و بیم ده‌خاته‌ دلی دوژمنه‌کانمانه‌وه.

﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَنْ يَكُنَّ اللَّهُ رَحْمَىٰ﴾^۴ واته: له‌ پاستیدا ئه‌و ورده

به‌ردانه‌ که تو فریّت دان به‌ره‌و ده‌موچاوی کافره‌کان تو فریّت نه‌دان، خودا به‌

۱- الطلاق: ۸

۲- الإسراء: ۱۶

۳- الإسراء: ۱۶

۴- الأنفال: ۱۷

دهسته لاتی بِن پایانی خوی نه و ورده بهردانه ی کرد به دهم و چاویانداو خه ریکی کردن به نازاری چاویانه وهو، ئیوه دهستان کرد به کوشتن و دیل کردنیان.

﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدِ جَمَعُوا لَكُمْ فَآخَسَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾ فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّهُمْ شُؤٌّ وَأَتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَآءَهُ. فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِن كُفْمُ مُؤْمِنِينَ﴾^۱ واته: نه و موسولمانانه ی که بیستیان نه بووسوفیان و جهماعه ته که ی

دووباره گه پاونه ته وه بو شه پرکردن، دوا ی پیغه مبر که وتن و، له گه ل برین و نازاریشدا به ره و دوزمن پویشتن و نه یانویست له و پاداشه بِن بهش بن، له ریگا تووشی جهماعه تیکی هوزی (عبدقیس) بوون پییان وتن: نه بووسوفیان و جهماعه ته که ی خویان کوزکردوه ته وه بو تن، به م قسه یه ویستیان موسولمانه کان بترسینن، به لام نه مان نه ترسان، به لگو ئیمانیا ن به خودا زیاتر بوو و وتیان ئیمه خودامان به سه بو یارمه تیدانمان، خودا باشترین پشت و په نایه. * جا که شه پ تازه نه بوویه وه و کافره کان به ره و مه ککه گه پانه وه، نه و موسولمانانه شوینه که یان به جیهیشت و، به کوئی نیعمت و که ره می خوداوه گه پانه وه، باوه ریان به خودا و یارمه تیدانی به هیزتر بوو. هه روه ها له و شوینه دا هندی مامه له یان بو ریکه وت که قازانجیکی باشیان تیا دهسکه وت. بیجگه له مانه یش هیچ جو ره زیانکیان تووش نه بوو. هه ولیان دا بو ره زامه ندیی خودا که سه رچاوه ی هه موو به ختیاربیه که. بی گومان خودا خاوه نی به خششیکی گه وره یه. * قسه ی پرپوچی واکه عه زیمه تی ئینسان سست ئه کات وه سوه سه ی شه ی تانه که دوستانه کانی خوی نه ترسینن، نه وانه ی دانیشتن و له گه ل پیغه مبردا ناماده ی جهنگ نه بوون. ئیوه نه ی موسولمانه کان له

۱- آل عمران: ۱۷۳ - ۱۷۵

کافره کان مه ترسن، ئه و بئ ئایینانه پیاوی ئه وه نین ئیوه لییان بترسن. له من بترسن و پشت به یارمه تیی من بیهستن ئه گهر خاوه ن ئیمانن.

ئه گهر پیشه و او ده سه لاندارانیان به فه رمانی خوا حوكم نه که ن و به ئاره زووی خۆیان قورئان هه لَبزترین و بروایان به هه ندیکی بیّت و به هه ندیکی تر نه بیّت ئه وای خۆی گه و ره جه نگ و دوژمنایه تی ده خاته نئو خۆیان هه و وایان لئ دیت به زه بیان به یه کدا نه یه ته وه تاوانه کان ده دن به سه ر یه کتردا یه کتری داگیر ده که ن. ئه وه تا قورئان باسی به نی ئیسرا ئیلمان بۆ ده کات که ده فه رمو یّت: له نئو خۆیاندا زۆر دوژمنی یه ک بوون، ئایا ئه مه ش له ناو ئیمه دا پووده دات که له دوره وه یا خود به روکشی سه یریان ده که یت له برا ده چن به لام دلیان پارچه پارچه یه، ئایا هه مان باسی به نی ئیسرا ئیل به سه ر ئیمه شدا جئ به جئ ده بیّت. خۆی گه و ره ده فه رمو یّت:

﴿إِنْ نَصْرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾^۱ واته: ئه ی ئه و که سانه ی ئیمانتان هیناوه ئه گهر ئیوه یارمه تیی خوا بدن، خوایش یارمه تیی ئیوه ئه داو پیتان له مه یدانی غه زادا له دژی کافران قایم ئه کاو ئه چه سپینئ.

ئه گهر باسه که پێچه وانه بووه وه ئه وانه نه سه رتان ده خات نه جئ پیتان جیگیر ده کات... ئه مه له گۆره پانه که دا پوو ده دات له نئو خه لکیداو دوژمنایه تی ده رده که ون، خۆی گه و ره ده فه رمو یّت: ﴿أَذِلَّةً عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةً عَلَى الْكَافِرِينَ﴾^۲ واته: میهره بان و دلنه رمن له گه ل موسو لمانان و، توندو به ده سه لاتن له سه ر کافران.

۱- محمد: ۷

۲- المائدة: ۵۴

ئىستا ئىمه عىززەت بەسەر يەكترى دا نىشان دەدەين بەلام بۆ جگە لە
خۆمان سەرمان شوپ دەكەين.

ئىستا جارىكى تر با فرمايشتەكەى پىغەمبەرى خوا ﷺ بخويتىنەوہ: (يا
مشر المہاجرین، خمسٌ إذا ابتليتم بهن وأعوذ بالله أن تبلغوهن: ما ظهرت
الفاحشة في قوم حتى يعلنوا بها إلا فشا فيهم الطاعون والأوجاع التي لم تكن في
أسلافهم الذين مضوا ولم ينقضوا المكيال إلا أخذوا بالسنين وشدة المؤنة وجور
السلطان، ولم ينقضوا عهد الله وعهد رسوله إلا سلب الله عليهم عدواً من غيرهم
يأخذ بعض ما في أيديهم، وما لم تحکم أئمتهم بكتاب الله ويتخيروا ما أنزل الله
سبحانه وتعالى إلا جعل الله بأسهم بينهم).

واتە: (ئەى كۆمەلى كۆچ كوردوان، پىنج بە لا ھەيە ئەگەر يەخەتان پىبگرتت،
پەنا دەگرم بە خوا گەر توشتانىت: بە درە وشتى لە ھەر گەلىكدا بلاوبووەو
بانگەشەى بۆكرا ئەو طاعون و برسەيتى لە نىوانيان بلاودەبىتەوہ كە
لەنەوہكانى پىش خۆياندا نەبووە، ئەگەر كەوتنە تەرازووبازى ئەو پىق و
پۆزىيان كەم دەبىتەوہ و ستمكارى بەسەرياندا زال دەبىت، ئەگەر پەيمانى
خواو پىغەمبەرەكەى بشكىتنن خواى گەرە دوژمنىكيان بەسەردا زال دەكات
ئەوہى لە دەستياندايە بەتالان دەبىيات، ئەگەر فەرمانپەرەو دەسەلاتدارانيان
حوكم بە بەرنامەى خواو پىغەمبەرەكەى نەكەن ئەو دوژمنايەتى و پىق و كىنە
دەخاتە نىوانيانەوہ). بۆچى پىغەمبەرى خوا ﷺ پەناى بە خوا گرتووە لەوہى
بكەويتە نىو ئەم پىنج حالەتەوہ، لەبەرئەوہى ئاسان نە چونكە ئەگەر
بەدرە وشتى بلاوبووەو ئەو تاك نامۆ دەبىت، چەندىك پۆزگار نزيك بووەوہ
ئەوہندە زياتر ئادەمىزاد ھەست بەنامۆ بوون دەكات، سەپىچى لە
سەيركردنىكەوہ دەست پى دەكات دەبا لە سەيركردنى تەلەفزيون خۆمان

بپاریزین، ماموستای زانکو چاوی بگریت، که سی ئیعلامی فیّری چاو داخستمنان بکات.

بهو شیوهیه ئوممهتی ئیسلامی وای لی دیت فرمان به چاکه دهکات و نهفرین له خراپه دهکات، تا ئیستایش له نیو ئوممهت دا پیاوچاکان ماون و نافرەتانی به پرهوشت بونیان ههیه.

قیامهت بهرپا نابیت ههتا روبراری فورات وشک دهکات کیویکی زیپینی تیا دهردهکهویت سهرحم خه لکی له سهری به شهپر دین له هه ر سه د کهس (۹۹) کهس له سهری ده کوژرین دواکهس ده لیت: ئومید ده که م من دهر بازیم و گه نجینه زیپه که دهست من بکهویت.

یه کیکی تر له نیشانه کان ئه وهیه شهو و پوژ به سه ر هه ر شوینیکدا بیت نه م ئاینهش دهکات بهو شوینانه.

له دنیایی هاوه لآن:

کاتیک فرمایشتی خوی گه وره دابهزی که ده فرمویت:

﴿وَرَى الْجِبَالِ تَحْسَبُهَا جَمَادًا وَهِيَ نُورٌ مِّنَ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي لَيْسَ أَكْفَىٰ كُلِّ شَيْءٍ﴾ واته:

کیوهکانی سه ر زهوی ئه بیینی وا گومان ئه بهی که وهستاو و ئارامن و له پاستیدا وهک په له هه ور ئه بزوون چونکه شتی گه وره که به جاری بجوولی ئاده مزاد ههست به جوولهی ناکا. ئه مهیش کاری ئه و خوایهیه که هه موو شتیکی به باشی دروست کردوه.

ئو نه وهیه هه زارو پینچ سه د سال گوئیان گرت له م فرمایشته و نه یان وت ئه مه چون ده بیت؟ ئه و عه ره بهی که له ئامیزی چیادا پی ده گه یشت باوکی

دهیبینی باپیری دهیبینی شاخه کیش له شوینی خزیدا نه ده جولاً! به لام وتیان پیغه مبهری خوا ﷺ راستی وت و راستی فرموو.

﴿وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ۗ

وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا﴾^۱ واته: به لام موسولمانه خاوهن باوه په کان کاتی که تاقمه کانی کافره کانیاں دی، وتیان: ئه هیزشی کافرانه بق سه رمان و ئه م شه په که ده رگای پی گرتووین، ئه وه به که خواو پیغه مبهر گفتیان دابووینی که فرموویان: پوژی وه که ئه م پوژه تان دیته پی و هر که سسی خوی پابگری و ئیمانی نه له قی خوا سه ری ئه خواو له قیامه تیشا پاداشی چاکی ئه داته وه، خواو پیغه مبهری خوا راستیان به موسولمانان و تبوو و موسولمانانیش له باوه ر زیادبوون به فرموده ی خواو پیغه مبهر و له په زامه ندی به فرموده ی ئه وان به ولاره هیچیان له و پوژه پر ته نگوچه له مه دا زیاد نه کرد. واته ئه و هاتنه دیبه ی فرموده ی خواو پیغه مبهرو پو به پوویونه وه ی ئه و هیزش و هاتنی کافرانه هیچ وره ی پی به رنه دان و، به پیچه وان وه باوه ریانی به هرچی که خواو پیغه مبهری خوا بیغه رمون، زیاتر کرد.

خوای گه وره به م شیوه به پیناسه ی کردوون: ﴿رَجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ

عَلَيْهِ﴾^۲ واته: له ناو موسولمانانا پیاوانی هه ن راستیان کردوه له و گفته دا که به خواو به پیغه مبهری خویان داوه. به لام نه که له بهر پیاوه تیه که یان به لکو به ژیریان.

دیارده ی روودانی شه و و پوژ گه یشته به هر شوینیک ئیسلامیش به و شوینه ده گات ئه وه تا ئیستا له پیی که ناله ئاسمانیه کان وه ده گات به هه موو شوینیک

۱- الأحزاب: ۲۲

۲- الأحزاب: ۲۳

له دهشت و دهر و بیابان بیت یان له شارو شارستان بیت نیتر به عزیزه تی خاوه
عیزه تان بیت یان به زه لیلی لاوازه کان بیت، به عزیزه تیک که خوی گوره
دهدات به نسیلام یا خود به زه لیلیه که خوی گوره بی باوه پانی پی سرشور
دهکات، دلنیایی و متمانه ی هاوه لان به پیغه مبهری خوا ﷺ نه لهرزی.

پیغه مبهری خوا ﷺ (۱۲) له مه که دا ژیا (۸۴) که س باوه پیان هینا سه رها تا
(۴۰) که س بوون دواپی له په یمانی عه قه به دا بوونه (۷۲) که س واته له کاتی کوچ
کردنی پیغه مبهردا ﷺ گه یشتنه (۱۵۲۱) که س و فیری دینداری کردن.

﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝﴾^۱ واته: کاتی که یارمه تیی خوی هات و مه که گراو، خه لکی
جزیره ی عه ربت دی پؤل پؤل دینه ریزی نایینی خاوه.

پیغه مبهردا ﷺ ده فهرمویت: (نسیلام به نامویی هاته دنیاوه و هر به نامویش
ده گه ریته وه). بابینه سر به سه رها تی نه بو موسای نه شعری (ره زای خوی لی
بی) نه وه بو شوین پیغه مبهری خوا که وت ﷺ بولای دیواری به نی فلان یا خود
باخی به نی فلان، وتم: با دواپی که وم هه تا چووه ناو باخه که وه و به ره و لای بیر
ئاوه که پوشت خوی هه لکرد هه تا توژی ئاوی لی ده ربیتیت. وتم وه لاهی نه بی
بیمه ده رگاوانی پیغه مبهری خوا ﷺ داواپی نيزنم لی کردو پیغه مبه ریش ﷺ
فه رموی: نيزنم دایت، نینجا له پشت ده رگا که وه دانیشت و فه رموی:
هه رکه سیک هات پیم بلئی: پاش که میک یه کیک له ده رگای دا پیم وت: خوژگ
براکم ده بوو (سبحان الله چه زده کات براکی بیت)، وتم کییه؟ وتی: نه بو به کر،
پیغه مبهردا ﷺ فه رموی: بیکه ره ژوره وه و مزده ی به هشتی پی بده نه وه بوو
چو له لای راستیه وه دانیشت و چه زده تی عومه ریش لای چه پیه وه، پاشان

له ده رگایان دایه وه وتم کتیه وتی: عوسمانم پیغه مبر ﷺ فهرمووی: ده رگاکی لیکه ره وه و مژده ی به هه شتی بده ری و پی بلی: دو چاری به لایه ک ده بیئت (ئه مه لایه نیکه له و تاقیکردنه وه یه ی که زانایان به یه کیک له نیشانه کانی پوژی دواییان داناه، ئه وه بوو ئه و به لایه ی که حه زره تی عوسمان دو چاری هات ته نانه ت له ناو عه ره بی نه فامیدا پووی نه دابوو به و شیوه درندانه یه، چو ن کوشتیان؟ زو درندانه چوه سه ر سنگی و شهیدی کرد، به لئ حه زره تی عوسمانیش چوه نزیک پیغه مبر ﷺ دانیشته.

ئهبو موسا له دلئ خویدا وتی: ئه وه مژده ی پیدراو ئه میش مژده ی پیدرا. ئینجا پیغه مبر ﷺ پیی راگه یاندم و فهرمووی: قیامه ت به رپا نابیئت هه تا له گه ل جوله که دا به جه نگ دین و جوله که له پشتی درخت و به رده وه خو ی درشاریته وه ئینجا درخت و به رد لییان دینه زمان و به موسولمان ده لئین وه ره ئه ی موسولمان ئه وه جوله که یه که له دوامه وه وه ره بیکوزه ته نها درختی (غرقد) نه بیئت که دره ختیکی جوله که یه ئه وه تا ئیستا (۱۰) بلیون دره ختیان له م جو ره پواندوه له دوای سالی (۱۹۶۷) ه وه به لام دره خته که ده لئیت: ئه ی به بنده ی خوا (به بنده یه ک که ته واوی به ندایه تی بو خوا ئه نجامداوه) ئه مه ش نیشانه یه که له نیشانه کانی به رپابوونی قیامه ت.

بانگخوازان له بهر ده رگا کانی دۆزه خ:

له ئه ئه ردا هاتوه: پوژی به رپابوونی قیامه ت له به رده ستمدایه فیتنه و دو به ره کی وه کو شه وی تاریک و ئه نگوسته چاو پووده دات خوا په نامان بدات، به یانی مرو ف هه لده سیئت موسولمانه و شه و ده کاته وه کافر ده بیئت، باوه پردار به چه ند شتیکی بی نرخی دنیا دینی خو ی ده فروشیئت، بو پله و پایه یا خود مال و سامانیک. له و حاله ته دا ئه وه ی دانیشتوه چاکتره له وه ی به پیوه یه ئه وه ی

پياده به له سواری باشتره ئینجا فرموی چه که کانتان بشکینن و به کتری پی مه کوژن.

﴿لَیْنًا بَسَطْتَ إِلَیَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ ۗ إِنَّي خَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ ۗ﴾ واته: به خودا قه سه م نه گه ر تو ده سنت رابده ی بؤ نه وه ی بمکوژی من هرگیز ده ستم پاناده م بؤ نه وه ی بتکوژم. من له و خودایه نه ترسم که په روه ردگاری هه موو عاله مه. من نه مه وی گوناھی من و تویش بکه ویته نه ستوی توو بجیته ناگری دۆزه خه وه.

هه ندیک له خه لکی ده لئین: (هوکاری دواکه وتوییمان دینه و ده لئین که عبه وینه به که له بتپه رستی. خه لکانیک ده لئین حیجاب فرز نیه و ده بییت ئافره ت و پیاو به کسان بکرین) به م شیوه به به که فرمایشته که ده فرمویت پیاو پوژ ده کاته وه موسولمانه و شه وی به سه ردا دیت کافر ده بییت و به پینچه وانه وه دینه که ی به چند که ل و په لئیکی بی نرخی دنیا ده فروشییت، به هر مامه له به کی بی نرخی له مامه له کانی دنیا!

سه ره رزی باوه ردار له ده ستگرتن به حه قه وه:

له فرمایشتیکدا هاتوه ده فرمویت: (نه گه که سیک روشت بؤ لای ده وله مه ندیک یا خود پادشایه ک به هوی ده وله مه ندیه که به وه سه ری بؤ نه وه بکات نه وای سیبه کی دینه که ی له ده ست ده دات) خوی گه وره ش ده فرمویت:

﴿وَمَخَشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ ۗ﴾ واته: له خه لک نه ترسای و شه رمت نه کرد خه یاله که ی دلت ده رخی، خواله هر که س شایانتره به وه که لیتی بترسی.

١- المائدة: ٢٨ - ٢٩

٢- الأحزاب: ٣٧

ئەبو حازم پۇشت بۆلای هیشامی كۆپى عەبدولمەلىك و پىللاوھەكانى داكەند و لەژىر دەستىدا دایناو وتى: سلاوتان لى بىت هیشام چۆنىت. ئەبو هیشام وتى: لەقسەكە تدا ھەلە يەكت كرد پىللاوھەكانت لەلای دەرگاگەماندا داناو قسەت لەگەندا نەكردم و سلاوت لى نەكردم وەك پىشەواى باوھەرداران (سەھەلەى ئاشكرا) ابو حازم وتى: سەيرە پىللاوھەكانم دانا لەبەردەستى خوادا توپە نابىت ئىتر تو بو توپە بویت؟ ئەوھەتا خەوای گەورە بانگى ئەولياكانى كرد و فەرمووى:

﴿يَمْوَسَىٰ أَقِيلٌ وَلَا تَخَفْ﴾^۱ واتە: موسا! پوومان تىبىكە و مەترسە.

﴿يَخِيحَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ﴾^۲ واتە: ئەى يەحيا! بەھىز و ئىرادەو تواناوە تەورات ھەلبىگرەو كارى پى بکەو بە خەلكى رابگەيىنە. ﴿يَنْدَاؤُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً﴾^۳ واتە: ئەى داوود! ئىمە وا تۆمان كرد بە جىنشىنى پىغەمبەرانى پىشوو لە زەويدا.

ئەوھەتا نازناوى دوزمەنەكانى بەم شىوھە ديارى كردووە ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ﴾^۴ واتە: ياخودا وشك بن ھەردوو دەستى ئەبوولەھەب و، وشكىش بوون.

ئىتر من چۆن بە تو بلىم ئەى گەورەى باوھەرداران لەكاتىكدا ھەموو لایەكمان پازى نەبووين بەوھى كە تو پىشەوامان بىت، من نامەوئىت لەبەردەم پەروەردگاردا لەرۆژى دوايىدا بە درۆزن ناوېرىم.

۱- القصص: ۳۱

۲- مريم: ۱۲

۳- ص: ۲۶

۴- المسد: ۱

ئەبو حازم پياويكى دلسۆز بوو راستگويانە پەيوەندى بەخواوہ بەستبوو بۆيە
 خواى گەورە ويستى وابوو رېنمويى بکات بەرەو چاکە، بەو مانايەى
 عەبدولمەليک دەلئيت: کاتتیک پياويک دەهاتە ژورەوہ بۆلام دەيوت: لەخوا بترسە.
 منيش دەم وت: ئەم پياوہ رپاکارە بەلام کاتتیک سەعد بە عومەرى وت: لەخوا
 بترسە سەعد زۆر دلسۆز بوو بۆيە عومەر زۆر سوربوو. لەسەر ئەو دلسۆزيەى،
 گرافتەکە لەخۆماندايە، داواکارين لەخوا رېنمويان بکات، ئەگەر دەمانەويت ئەو
 ستەمەى لەسەرمانە هەلبگریت با ئەو ستەمانەى لەيەکترى دەکەين نەيەپلین
 لەنيو مالەکانمان و دامو دەزگا و هاوړي و کارەکانمان و بەرژەوہنديە
 تايبەتيەکانمان، خواى مرقۇقەکان رازى بکە مرقۇقەکانيش لیت رازى دەبن و لیت
 دەترسن و خۆشيشيان دەوييت، ئەگەر مرقۇقەکان ئازاريان دايت ئەوہ
 تەرازووہکەت دەکەويتە بەردەستى پەرەردگار.

ئارامگري و سوپاسگوزارى...

پيغەمبەر ﷺ دەفرمويت: (لەهەژاربوونتان ناترسم بەلکو لەوہ دەترسم دنيا
 بەسەرتاندا زال ببیت وەك چۆن بەسەر ئوممەتەکانى پيش ئيوەدا زال بوو
 كەوتنە كيبەركيى يەكترو يەكترييان لەناوبردو ئيوەيش وەك ئەوان يەكترى
 لەناوبەرن).^۱

لە فرمايشتیکى تردا هاتووہ دەفرمويت: (دوچارى زيان بوون و ئارامتان
 گرت دوچارى خۆشى و قازانجيش دەبن ئارام بگرن) کاتتیک دەلئيت: بەلای زيان و
 نارەحتى واتە: وەك ئەو بەلایانەى كە رووبەرووى هاوہلان بووہوہ لەجەنگى
 (خەندەق) و (بەدر) و (ئوحد)دا، هەرەها كە دەفرمويت: رووبەرووى بەلای
 خۆشى و قازانجى زۆر دەبنەوہو ئارام بگرن مەبەستى لەوہيە كە ئادەمیزاد

۱ - البخاري.

روبهری دیارده‌کانی ژیان ده‌بیت‌وه به‌پاره‌و سامانی زۆر و ئه‌وه‌ش پتویستی به سوپاسگوزاری ده‌بیت که هه‌ردوکیان کۆکه‌ره‌وه‌ی باوه‌پن.

زانین لای خواوه‌یه:

له‌حه‌زهرتی عومه‌ره‌وه (ره‌زای خوی لی بی) هاتوو ده‌لێت: له‌کاتی‌کدا ئیمه‌ خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ردا بوین پیاویک هاته‌ خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر ﷺ قزێکی ره‌شی پتوه‌ بوو که‌سمان نه‌مان ده‌ناسی ئه‌سه‌په‌که‌ی له‌به‌رامبه‌ر مزگه‌وتدا به‌سته‌وه‌ هاته‌ ژوره‌وه‌ بۆ ناو مزگه‌وت و له‌به‌رانبه‌ر پیغه‌مبه‌ردا ﷺ دانیشته‌ هه‌ردوو ئه‌ژنۆی لکاند به‌ ئه‌ژنۆی پیغه‌مبه‌ری خواوه‌ ﷺ هه‌ردوو ده‌ستیشی خسته‌ سه‌ر پانی و له‌ پیغه‌مبه‌ری پرسى ئیسلام چی‌یه؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: ئیسلام ئه‌وه‌یه‌ شایه‌تومان ببینی، هه‌تا دوا روکنه‌کانی هه‌مو‌ی پتیی وت: پیاوه‌که‌یش وتی: راست ده‌فه‌رمویت: ئینجا وتی: ئه‌ی (الإحسان) چی‌یه؟ ئیمه‌ش سه‌رمان سوپما که‌ پرسباری لی ده‌کات و ده‌شلێت راست ده‌که‌یت هه‌تا دوا پرسبار وتی: ئه‌ی پۆژی دوا‌یی که‌ی دیت؟ پیغه‌مبه‌ریش ﷺ فه‌رمووی: پرسبار لیکراو زاناته‌ر نیه‌ له‌ پرسبارکه‌ر.

که‌واته‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ و جوهره‌ئیلش ﷺ نازانن که‌ی پۆژی دوا‌یی به‌رپا ده‌بیت ﴿يَسْأَلُونَكَ السَّاعَةَ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٤﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِنَهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْهَاهَا ﴿٤١﴾﴾ واته‌: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! له‌ باره‌ی قیامه‌ته‌وه‌ لیت ئه‌پرسن: که‌ی دێ و دانه‌مه‌زێ؟ تو له‌ چ پایه‌یه‌کدا‌ی تا بزانی قیامه‌ت که‌ی ئه‌بێ و که‌ی نابێ؟ سه‌ره‌نجامی ئه‌م باسه‌ بۆ لای خوا خۆی ئه‌گه‌ر پتیه‌وه‌و ئه‌و پتیی ئه‌زانێ.

دوو نیشانه‌ی دیارو بهرچاو:

وتی نیشانه‌کانیم پی بلی، پیغه‌مبیریش ﷺ فرموی: (أن تلد الأمة ربتها وأن ترى الحفاة العراة رعاة الشاة يتطاولون في البنيان).^۱ (نه‌گه‌ر که‌نیزه‌ک خانمی خوی لی که‌وته‌وه، وه که‌ بینیت پی په‌تیه‌ روته‌کان و شوانی مه‌ره‌کان بینا‌کانیان به‌رزکرده‌وه). وتی: به‌لی پاشان رۆشت، دواتر پیغه‌مبیر ﷺ فرموی: ده‌زانه‌ن نه‌وه کی بوو؟ وتمان: نه‌خیر نازانه‌ن، فرموی: نه‌وه جویره‌ئیل بوو هاتبوو دینه‌که‌تان تی بگه‌یه‌نیّت.

دوو نیشانه‌ی گه‌وره‌مان هه‌یه: من‌دال له‌دایکی خوی هه‌لده‌گه‌رپته‌وه و فرمانی به‌سهردا ده‌کات ئالیره‌وه‌یه که‌ کیشانه‌و پی‌وانه‌کان هه‌لده‌گه‌رپته‌وه، بابه‌ته‌که‌ په‌یوه‌ست نیه‌ به‌ که‌سانی خانه‌دان، دیل، یان ئازاد، به‌لکو په‌یوه‌سته به‌ تی‌کچوون و هه‌لگه‌پانه‌وه‌ی ته‌رازوو و کیشانه‌کانه‌وه. دایکی‌کی خزمه‌تکار کچی‌کی ئازادی ده‌بیّت، واته‌ له‌سهرده‌می رابردوودا کاتی پیاویک که‌نیزه‌کی‌کی ده‌کری کچی‌کی ئازادی لیده‌که‌وته‌وه. نه‌و کچه‌ش دوا‌ی نه‌وه‌ی له‌دایک ده‌بیّت دایکی ئازاد ده‌بیّت. هه‌روه‌ک نه‌وه‌ی نه‌و دایکه‌ وه‌کو جاریه‌ وایی بو کچه‌که‌ی، هه‌روه‌ک وتمان کیشانه‌کان پی‌چه‌وانه‌ ده‌بنه‌وه‌ ناپاک و ده‌ست پیس ده‌کرپته‌ سپارده‌ پاریز، ده‌ست پاک به‌ ناپاک له‌قه‌له‌م نه‌دری و راستگو به‌دری ده‌خرپته‌وه.

یان ره‌نگه‌ بارودوخ وه‌کو رابردووی لی‌بیته‌وه، ده‌شی سهرده‌می کویله‌و که‌نیزه‌ک بیته‌وه‌ گوپی، نه‌گه‌ری هاتنه‌کایه‌ی هه‌موو شتی له‌ ئارادایه‌.

سه‌یر ده‌که‌یت خه‌لکی‌کی پی په‌تی و پوتی بی به‌رگ و ده‌شته‌کی و شوانی ئاژله‌ ده‌بنه‌ خاوه‌ن سامان و سه‌رقالی به‌رزکرده‌وه‌ی باله‌خانه‌ی به‌رز ده‌بن و

۱- رواه مسلم.

بالخانەى ھەر بىر دروست دەكەن ھەرچەندە ئەمە لە خۆيدا شتېكى خراپ نىە،
بەلام بە و مەرجهى سوپاسى خواى لەسەر بکرىت.

لېرەدا داواى مردن دەكەيت...!!!

پىنغەمبەر ﷺ دەفەرموئەت: (خواری مردن بن ئەگەر ئەم شەش خەسلەتە
ھاتنە دى: کاتېك پېشەوايەتى درايە دەست خەلکىكى کالقام، ھەرۋەھا
فروشتنى فەرمانرەوايى، بەسوک تەماشاکردنى خوئىن، زۆر بوونى پۆلىس،
پچرانی پەيوەندى خزمایەتى، قورئان خوئىن پەيدا دەبن لەبەرى دەكەن و بە
ئاوازی جۆراو جۆرەو دەخوئىننەو، پیاو بەناوى دایکەو بانگ دەکرىت و
رېزى لى دەگىرىت، پىوئستىت بە شارەزاترىن کەسیان نەبىت).^۱

مەبەست لەم فەرمايشتە ئەو ھەيە کە ئاوات خواستن بۆ ھەر يەكکە لە ئىمە
لەکاتى پوودانى ئەو شەش خەسلەتەى کە لە داھاتوودا پوودەدەن دروستە
يەکەمیان دەفەرموئەت: ئەو کاتەى کە خەلکى کالقام لەسەر ئاستى ھۆز، لەسەر
ئاستى دەزگایەكى بچوک دەکرىتە سەرکارو گەرەیان، وشەى (السفیه) واتە:
ئەو کەسەيە کە دەرك بەوکارە ناکات کە ئەنجامى دەدات لەگەل ئەمەشدا
عەقلىشى ھەيە، (إمارة السفهاء) واتە: بەرپرسىک دەبىنىت لە دەزگایەکدا
بەچاکى بەرپۆھى نابات و ھەلس و کەوت و پەفتارى دروست ئەنجام نادات
دزايەتى خاوەن زىرەکان دەکات ئەوانەى کە خاوەن بەلگە و ژىرى تەواون.
شاعىرىش دەئەت:

إذا كان الغراب دليل قوم يمر بهم على جيف الكلاب

واتە: ئەگەر قەلەرەش بىتتە رىنیشاندەرى گەلک، ئەوا بە کەلاکى سەگىکدا
دەيانبات.

۱- رواه احمد.

فروشتنی فرمانبره وایی، دروست و راست نیه نه‌گه ر سه‌رؤکی ده‌زگاگان یاخود ده‌ولت پله و پایه‌گان بفرؤشیت.

داخو له‌سه‌دهی دیریندا چؤن فرمانبره وایان ده‌هیتایه سهر حوکم؟ ده‌ولت ده‌هات به‌رپزترین و هیمنترین و دادپه‌روه‌رتین و ژیرترین که‌سایه‌تیاں هه‌لده‌بژارد. له‌ناو هه‌موو ئوممه‌تیکدا که‌سایه‌تی ژیرو به‌توانا له‌نیو خه‌لکیدا هه‌بوون:

﴿قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي﴾^۱ واته: شازن به‌ده‌سته و دائیره‌کی خوی وت: نه‌ی کؤمه‌ل! له‌م پرسه‌ما که‌پیتان نه‌که‌م وه‌لام بده‌نه‌وه و قسه‌ی خیرم بو بکه‌ن.

ده‌بیت خه‌لکانیک هه‌بن راویژکار بن له‌نیو خه‌لکه دیارو به‌رچاوه‌کاندا نه‌ک له‌نیو خه‌لکیکی گشتی‌دا خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَءَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ﴾^۲.

واته: شازنیش وتی: پادشاهان نه‌گه‌ر پیتان نایه ئاوه‌دانییه‌ک و داگیریان کرد کاولی نه‌که‌ن و وه‌زعی تیک نه‌ده‌ن و خرابه‌ی زوری تیا نه‌که‌ن و پیاوه گه‌وره‌کانی زه‌لیل و سووک و سه‌فیل نه‌که‌ن. هه‌میشه هه‌ر وایان کردووه و ئیسته‌یش نه‌گه‌ر له‌شکری سوله‌یمان بی‌به‌سه‌ر نه‌م و لات‌هی ئیمه‌دا هه‌روا نه‌کا. نه‌مه‌فه‌رمایشتی به‌لقیس بوو که‌فه‌رمووی: نه‌گه‌ر ده‌سه‌لاتداران چونه‌نیو هه‌ر شارو ئاوه‌دانییه‌که‌وه خرابه‌کاری تیدا ده‌که‌ن، خوی پادشا بوو، چه‌ند جوانه‌پاشاگان به‌م شیوه‌یه‌بن، دیاره‌مه‌به‌ستی له‌حه‌زره‌تی سوله‌یمان بوو که

۱- النمل: ۳۲

۲- النمل: ۳۴

تا ئه و کاته نهیناسیوه، خۆی له وه جیاکرده وه، لێره دا خه لکه نیار و بهرچاوه که وتیان:

﴿نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةً وَأَوْلُوا بِأَسْ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ﴾^۱

واته: کۆمه له ی دهسته و دائیره کهیشی له وه لاما وتیان: ئیمه به ژماره ی سه ر زۆر و به هیزین و به له شیش زۆر ئازاو لیهاتووین و مه سه له کهیش له دهستی خۆتایه چونکه پادشای ئه م ولاته ی، که واته وردبهره وه چی به باش ئه زانی و فرمان به چ ئه ده ی فرمان بده ئیمهیش چی به جیتی بکهین.

هیچ رهفتاریکی نه نواد به لکو پیتی باش بوو سه ره تا راستگویی تا قی بکاته وه... دیاره رای لاواز نابیت وه ربگیریت پراویژیش ناکریت به وکه سه ی خاوه نی رای خۆی نه، له گه ل ئه وه شدا که سایه تیه کی لاوازی نه ته ماشای خه لکی بکات ئه گه ر چاکه یان کرد ئه ویش چاکه بکات خراپه شیان کرد ئه ویش خراپه بکات دیاره یه کیک له و پینچ گرویه که له دۆزه خدان ئه م جۆره که سانه ن. ئه گه ر ژباننامه ی پیاوچاکانی پیشین بخوینته وه یه ک پووداو نابینیت تیایدا کورسی فرمانره وایی فرۆشرا بیت به که سانیک ئیلا ئه و دوو ده ولته دوچار ی ئازاوه و کیشه بووه، ئه و ده سه لاته ی که له سه رده می پیغه مبه رایه تی و جینشینه پیگه یشتوو هکاندا (الخلافة الراشدة) هه بوه پاکترین ده سه لاتداری بوو که ئاده میزاد پیتی گه یشتبیت، هیچ یه کیک له هاوه لان گومانیان له جینشینی حه زه تی نه بو به کر نه بوو حه زه تی عومه ر پیتی فهرموو: پیغه مبه ر به تو رازی بوو له بهر دینه که مان ئیمه له تو رازی نه بین بو دنیا مان!! واته ئه و (۱۲) پۆژه ی که تیایدا پیغه مبه ر ﷺ نه خۆش کهوت و رازی بوو له وه ی پیش نوژییان بو بکات، ئایا ئیمه ش ئه مانه تی کورسی ده سه لات له دنیا دا نه دینه ده ست تو!!

به سوك سهيركردنی خوین واته به ئاسان زانینی كوشتن، واته: نه گهر پوداویك له سه ره رینگه یه كدا پووبدات، بۆ نمونه نه گهر دوو كهس له و پوداوه دا بكوژرانایه نه وا هه موو خهلكی نه و شاره ده خرۆشان، كه چی ئیستا له بهردهم شاشه ی ته له فیزۆندا داده نیشیت (۵۰) لاشه ی كوژراو ده بینیت له پتی به یه كدا پزانیکدا كه وتون له فلانه هۆزو فلانه تیره یان (۲۰) كوژراو كه چی به پووداویکی زۆد سروشتی و ئاسایی ده زانیت خهلكی ده خۆن و ده خۆنه وه و به سوك ته ماشای خوین ده كه ن.

نه گهر به دوا ی هه واله كانی دوو سال له مه و به ردا بگه پتیت ژماره یه كی زۆد كوژراوت به رچا و ده كه ویت نمونه ی نه مه له دووه م جهنگی جیهانی دا بوونی نه بوه .

له كۆندا قابیل ده بینین كه هابیلی برای ده كوژتت كه چی خیرا ده شله ژئی و بۆی ده رده كه ویت كه كاره ساتیک رویداوه بووه یه كه م بكوژ:

﴿ فَطَوَعَتْ لَهُ نَفْسُهُ، قَتَلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ، فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴾^۱

واته: نه نفسی رینگای كوشتنی هابیلی برای له به رچا و ئاسان و جوان كردو كوشتی و به هۆی نه و تاوانه گه وره وه كه كردی زیانبار بوو و دین و دنیای دۆراند.

خوای گه وره نه م تاوانه و ئاسته كه ی پون ده كاته وه و ده فهرمویت :

﴿ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴾^۲

۱- المائدة: ۳۰

۲- المائدة: ۳۲

واته: هرکس نهفسی بکوژی بیئوهی قیصاصی لهسهر بی یا خراپهی له
سهرزهی کردبی یا شهریکی بوخودا قهرار دابی یا ریگری کردبی له خهک و
خهریکی پاووپووت بووی، نهوه بکوژهکه وهك نهوهیه هرچی بنیادهمه
همووی کوشتن. هرکهسیش یهکی پزگار بکات له مردن، بههول بۆدان یا
یارمتهی یا هر هویکی رهوای تر، نهوه وهك نهوه وایه همووی پزگار کردبن.
پاش نهوهی نه م حوکه توندهمان پاگه یاند پیغه مبهران له لایه ن ئیمه وه چوونه
سهریان و نایهت و موعجیزه یان پیشان دان و حوکی خودایان بۆ دوویات
کردنه وه، له گه ل نهوه یشدا زۆری له وان زیاده ره وییان کرد له سهر زهوی و
دهستیان له پیاوکوژی هه لته گرت.

له گه ل نهوه شدا یه که سی کوشت نه گه ر کاری بۆ ناسان بکرایه هموو
خه لکی ده کوشت. نه گه ر خوی به سوک و نزم هاته به رچاو به و جۆره ش سهیری
هموو مروقیایه تی ده کات.

تۆش کاتیک سته م له یه کیک ده که یهت سته م له هموو مروقیایه تی ده که یهت
که خوای گه وره به دیهیناوه. کاتیک مروقیک که سیکی وهك خوی فریو ده دات
یاخود که سیک سته م له که سیکی تر ده کات به پینوسیک یا به بلاوکردنه وهی
قسه له سه ری، نه مه خوای گه وره پیی پازی نابیت.

نافره تیک به هوی پشیله یه که وه خرایه ناگره وه نهی نه گه ر نه و تاوانه
کوشتنی مروقیک بیت، دیاره نه وانه بۆ هه میشه له ناگردا ده میتنه وه، له به ره وه
که سی بکوژ هه رگیز ته وه کردنی بۆ نیه مه گه ر ره حمی خوا نه بیت کومه کی
بکات.

زیاده یه ک بخه ره سه ر نه م کوشتنه نه ویش کوشتنی ویزدانی (معنوی) یه،
به و مانایه ی نه گه ر پیاویک ژیان له خیزانه که ی به جۆرک تال بکات که نیت
له ژیانی خوی بیزار بیت، نه مه جۆرکه له کوشتن. پیاویک به رپرسه له

دهزگایه کدا ستم له پیاویک دهکات که جگه له خوا هیچ پشتیوانیکی نیه و ژبانی لى تهنگ و تاریک بکات. یاخود که سیک بریاری زیندانیی کردنی که سیکى تری به دست بیت فرمانی ستمکارانه ی به سردا بدات و بهو شیوه یه .

ئهمه به سوک ته ماشاکردنی خوینی که سیکه که خوا کردویه تی به جینشینی خوئی له سهر زهوی دا. ئیتر چۆن پیزی نه گرم، نه گهر پیزم گرت ئه و پیزی پیغه مبهری خوشه ویستم گرتوه خوی گه وره پیزی له ئاده میزاد گرتوه بو جینشینی تی، هه له کردن له لیبوردندا چاکتره له هه له کردن له سزادانی کدا. زۆر بوونی پولیس، بو نمونه له هه ندیک ولاتدا ده بینیت ژماره ی پولیس له ژماره ی دانیشتوانه که ی زیاتره، ئهمه ش کاره ساتیکه، بوونی پولیسی زۆر واته: ئاسایش له و سهرده مه دا پته و نیه. کاتیک هه زره تی عومه ر له جینشینی ئه بوبه کردا قه زاوه ت و دادوه ریی گرته دست، ئه وه بوو هه ردوو دهستی نایه ژیر پوومه تی و پاشان هات هه تا به زمانی سهرده م دهست له کار بکیشیته وه فه رمووی: ئه ی جینشینی پیغه مبهری خوا لیم وه رگره ! له بهرچی منت له ناو خه لکیدا کردۆته دادوه هه ریه که و ئهرکی خوئی ده زانیت و به جوانی به جیبی ده گه یه نیت و که م وکوری تیانا کات، له بهرئه وه دهست له کار کیشانه وه که م لى وه ربگره سبحان الله ! ده بیت کاره کان له نیو ولاتانی ئیسلامیدا به م شیوه یه بیت.

ئه گه ر باوه ر له دلئ خه لکیدا جیگیر بوو ئه و دادوه ده حه ویته وه پارێزه ر ده حه ویته وه دادگا کان له گرفت پرگاریان ده بیت و هه موومان ده حه ویته وه، که واته چه ندیک ژماره ی پولیس زیاد بیت، چه ندیک شایه تی دانی درۆ زیاد بکات ! ئه وه نده کاره ساته کان گه وره تر ده بن. زۆر بوونی پارێزه ره کان له هه ندیک یاندا چاکه، به لام له هه ندیکیشیاندا به و جوړه نین.

- پچرانی په یوه ندی خزمایه تی: پیشتر له فه رمایشته که دا پوونمان کرده وه.

(نشء يتخذون القرآن مزامير): گه نجانيكى تازه پيڳه يشتوو پهيدا ده بن قورئان به ئاوازه وه ده خوئينن، گوايه پيڼغه مبهري ﷺ به و جوړه خوئيندويه تيه وه، نابي خوئيندنه وه قورئان تنها به بيستن وه يا به ئيجتههاد وه ربگريين، به لكو پيوستى به زنجيره يه كه سنده هه يه، بو نمونه ده لئين: فلانه كه س له فيساره كه سه وه ئه ويش له فلانى تره وه ئه ميش له فلانيكى تره وه ئه ويش له پيڼغه مبهري خواوه له بهر ئه وه ده وترتيت: له (حه فص) ه وه ئه ويش له عاصمه وه، ده بيت بهم شيوه بيت.

ئوه ي به بي بوونى سنده ده كان قورئان ده خوئينتته وه هيچ بنه مايه كي راستى تيدا نيه، كه سانتيك هه ن قورئان وه كه خه لكي عاشق و ئاره زووبازه كان ده خوئيننه وه ئه مه دروست نيه و ئه و كه سه لومه كراوه.

چي تر له نيشانه كانى روژي دوايي، عه دي كوپي حاتم باوكي به خشنده ترين كه سي عه رب بوو سه تانه ي خوشكي به دليل گيرا هاته خزمهت پيڼغه مبهري خواو چنده وته يه كي ئه ده بي زور جواني وت: ئه ي محمه د من كچي به خشنده ترين پياوي ناو عه ربم، پياويك بوو ده ستيگيروي هه ژاراني ده كرد ريزي ميواني ده گرت من (سه تانه ي كچي حاتمي طائي) م، وه لامي پيڼغه مبهري خوا ﷺ ئه وه بوو فرموي: ئازادي بكن باوكي ئه م كچه ته واوكاري په وشته بالاكان بوو، (منيش بوئوه نيتردراوم كه ته واوكه ري په وشته بالاكان بم)، سويند به خوا ئه ي به نده ي خوا ئه گه ر باوكت موسولمان بوايه ئه وه به زه بييمان پيادا ده هاته وه. ئه وه بوو خيرا روشت بولاي عه دي، پيڼغه مبهري خوا ﷺ فرماني به پرشتني خوئيني ئه م پياوه كرد بوو، سه يركه باوكياني به كه م ته ماشا نه كرد له بهر كافر بووني منداله كانى و موسولمان نه بوونيان.

پيڼغه مبهري ﷺ بو ئه وه نيتردرا بوو كه ئاسانكارو مرژده در بيت دياره خوړه وشتي شايسته ي ئه وه بوو بكرتته په يام و بهرنامه ي ژيان.

گه ڀايه وه بۆلای عه‌دی هه‌تا په‌ناي بډات نه‌بويه‌کر عه‌دی هینا، پینغه‌مبه‌ریش
 ﷺ به‌خیرهاتنی کردو عه‌باکه‌ی سه‌رشانی پئی به‌خشی هه‌تا له‌سه‌ری دابنیشی
 نه‌وه‌بوو موسولمان بوونی خۆی ڀاگه‌یانډ، ئینجا پینغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: عه‌دی
 حیره‌ت بینویه؟ وتی: بیستومه‌ به‌لام نه‌مبینویه.

مه‌دینه له‌کوئی‌یه و حیره له‌کوئی‌یه؟ مه‌دینه به‌ عه‌ربه‌ ده‌شته‌کیه‌کان و
 دووڀو و جوله‌که ده‌وره دراوه‌و پایته‌ختی ئیسلامه، له‌وکاته‌دا له‌سه‌ر نه‌خشه
 هیچ بایه‌خیکی نه‌بوو، له‌و سه‌رده‌مه‌دا کیسرا عه‌ربه‌ی به‌کۆمه‌لئیکی دواکه‌وتووی
 بئی ناو نیشان ده‌زانی به‌و شیویه‌ ده‌ژیان، پاشان به‌ هاوه‌لانی فه‌رموو:
 هه‌ریه‌که‌تان (۱۰) دینارتان پئی‌ده‌ده‌م و بگه‌ریننه‌وه نه‌و شوینه‌ی لیوه‌ی هاتوون
 نه‌مه‌ی به‌ (ئیب‌ن عامر) وت. روبعی له‌ژیره‌وه ته‌ماشای ده‌کردن، روبعی کورپی
 عامر له‌ هه‌ژاره‌کانی مه‌دینه بوو، سه‌عد به‌سه‌رۆکایه‌تی وه‌فدیک بۆ دانوستان
 له‌دوای فتوحات ناردی، له‌گه‌ل (۱۲) هاوه‌لئی ترډا روبعی به‌جله‌که‌ی به‌ریه‌وه
 که‌دوو پینه‌ی پێوه‌بوو به‌شمشیره‌که‌ی ده‌سته‌یه‌وه وه‌ستا‌بوو، سه‌ریازه‌کانی
 کیسرا ویستیان شمشیره‌که‌ی لی بستین، وتی: شمشیره‌که‌م دانانیم.

سه‌یرکه‌هه‌ بآلیوزی ئیسلام چی فه‌رموو.. ئەم هه‌لوێسته‌هه‌ بآلیه‌ی بوو شایسته‌ی
 کرد بپیته‌جینیشین، وتی: ئەه‌ی پادشا: خوای گه‌وره‌ ئیمه‌ی نارد هه‌تا
 به‌نده‌کانی خوا له‌ به‌ندایه‌تی کردنی به‌نده‌کانه‌وه به‌رین بۆ به‌ندایه‌تی کردنی
 خوای به‌نده‌کان، هاتوین نه‌و خه‌لکه‌ له‌ زۆرو سته‌می دینه‌کانی تره‌وه‌ بینین بۆ
 دادپه‌روه‌ری ئیسلام هاتوین خه‌لکی له‌ ته‌نگه‌به‌ری دنیاوه‌ به‌رین بۆ به‌رفراوانی
 پۆژی دوا‌یی، ئەه‌ی پادشا سۆ خال له‌ نێوانماندا‌یه‌، یان بپیته‌ ناو ئیسلامه‌وه‌،
 یان سه‌رانه‌ بده‌یت، یان ئیمه‌و ئێوه‌وه‌ مه‌یدانی جه‌نگ، کیسرا به‌م قسانه‌ که‌وته
 له‌رزین له‌به‌ره‌وه‌ی حه‌ق خاوه‌نی ده‌سه‌لاتی خۆیه‌تی.

له جهنگی یرموکدا پۆسته می سه رکرده ی سوپاکه ی کیسرا به خالیدی کوپی وه لیدی وت: خالید راسته ده لئین: خوای گه وره له ئاسمانه وه شمشیریکی دابه زاندوه وه داویه تی به توو تووش لیت وه رگرتوه، ده لئین پۆشتیه هه ر جهنگیکه وه هه ر سه رکه وتوو بوویت؟ خالید وتی: نه خیر ئیمه له بهرئه وه سه رکه وتوو ده بین باوه پیمان به خوا هیناوه وه ئیوه ش پشتان تی کردوه. سبحان الله ده یتوانی بلیت به لئین.

ده گه پیننه وه سه ر به سه رها ته که ی عه دی کوپی حاته می طائی پیغه مبه ر ﷺ پیی فه رموو: خوای گه وره ئه م دینه ده گه یه نیت هه تا ئافره ت له حیره وه دیته ده ره وه بۆ مه ککه و طه وافی مائی خوا ده کات له که س ناترسیت و له په نای که سیشدا نابیت، خوای گه وره گه نجینه کانی کیسرای کوپی هورمز ده کاته وه: وتی یا رسول الله کیسرای کوپی هورمز؟ فه رمویی: به لئین کیسرای کوپی هورمز پاشان فه رمویی ئه وه نده پاره زۆر ده بیت که س وه ری ناگریت....

ئهمه فه رمایشتی پیغه مبه ری خوا بوو ﷺ ئه ی وه لامی عه دی کوپی حاته می طائی چی بوو، عه دی وتی: له دوای کۆچی دوایی پیغه مبه ری خوا ﷺ بۆ لای په ره ردگاری له ژياندا بووم به چاوی خۆم بینیم ئافره ت له حیره وه به ته نها و بی ترس ده پۆی بۆ (أم القری) بی ئه وه ی له په نای که سیشدا بیت. ئیستا ئاسایش به رقه رار بووه، پاشان وتی: له گه ل (سه عد) دا به شداری به ده ست هینانی گه نجینه کانی کیسرای کوپی هورمز کرد، به لام سییه م هیشتا نه بینیه به لام هه ر ده بی سییه میش ببینم چونکه پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رمویه تی: ئه ویش زیاد بوونی پاره بوو به جۆرێک که س نه یه ویت، ئه وه له دوای (٦٠) سال له کۆچی دوایی پیغه مبه ر ﷺ و له سه رده می چه زره تی عومه ری کوپی عه بدولعه زیزدا رووی دا که فه رمویی: چۆن له مائی زه کات دابه ش نه که م؟ سه رۆکی ئه مینداری

گشتی گه نجینه کان وتی: ئەی پیشه‌وای باوه‌پداران دادپه‌روه‌ریت هه‌موو خه‌لکی ده‌وله‌مه‌ند کردووه.

ئهمه بانگه‌وازی به‌پاشی کورپی عازبه کاتیک سه‌عد پی‌ی وت: نزامان بۆ بکه خوای گه‌وره ئه‌مپۆ مه‌دائینمان بۆ پزگار بکات چونکه پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: (له‌وانه‌یه که‌سیکی ته‌پ و تو‌زایی و قز ئالۆزکاو نه‌گه‌ر سویند به‌خوا بخوات خوای گه‌وره بۆی جی‌به‌جی بکات) بۆیه سه‌عد هه‌ر نزاو داوایه‌کی له‌ خوا بکردایه خوای گه‌وره بۆی جی‌به‌جی ده‌کرد به‌لام به‌ نه‌ده‌به‌وه، ئەی (به‌راء) سویند به‌خوا بخۆ.

ئوه‌بوو دوو پکات نو‌یزی کردو وتی: (خوایه سویند ده‌خۆم به‌گه‌وره‌یی و ده‌سه‌لاتت خۆرئاوا بوون نه‌یه‌ت له‌سه‌رماندا ئیمه له‌ مه‌دائن بین) واته: دوا ساتی ئاوا بوونی خۆر له‌ده‌م که‌له‌وه بانگخوین مزگه‌وت بکوژینێته‌وه، الله اکبر خوای گه‌وره به‌نده‌یه‌کی هه‌یه نه‌گه‌ر ویستیان ئه‌ویش ویستی وا ده‌بی‌ت.

نه‌مانی پیاوه‌تی (مه‌ردایه‌تی) ...!!!

یه‌کیکی تر له‌ نیشانه‌کانی به‌رپا‌بوونی رۆژی دوا‌یی به‌دره‌وشتی‌یه به‌ به‌رچاوی خه‌لکی‌وه له‌سه‌ره ریگا‌کاندا و که‌سیش پی‌گری ناکات، ئیستاو له‌م سه‌رده‌مه‌ی خۆماندا ئه‌م دیمه‌نانه له‌سه‌ره ریگا‌کان و سه‌ر شاشه‌ی ته‌له‌فزیۆنه‌کاندا ده‌بینین و هاتۆته ئیو ماله‌کانمان بۆ ئه‌وه‌ی هه‌یج بلین.

سه‌یرکه چی به‌ ئه‌ندیشه‌ی حه‌زه‌تی عه‌لی دا تپه‌ر ده‌بی‌ت کاتیک سیواکیک له‌ده‌می خاتوو فاطمه‌ی خه‌یرانیدا ده‌بی‌ت.

ما خفت مني يا أراك أراکا	هُنْتُ يَا عود الأراك بثغرها
ما فاز مني يا سواك سواکا	لو كان غيرك يا أراك قتلته

ههستی به غیره ده کرد به هۆی ئه و سیواکه وه ئه و جۆره غیره یه ره وشتیکی سروشتیه، له خوای گه و ره داواکارین ئه و پیاوه تیه دروسته بگه پیتته وه ناومان. سه عدی کوری مه عاز (ره زای خوای لی بی) پیاویک بوو غیره ی زۆر بوو، پیغه مبه ر ﷺ به هاوه له کانی فه رموو: سه رتان له غیره و پیاوه تی سه عد سورماوه سه عد پیاویکی به غیره یه منیش غیره ی پی ده به م خوای گه و ره ش له من به غیره تره بۆیه له بهر غیره ی خوایه که به دره وشتی ئاشکرا و په نهانی حه رام کردوه.

پازاندنه وه ی مزگه وته کان:

ههروه ما یه کیتی تر له نیشانه کانی پۆژی دوایی: ئه گه ر مزگه وته کانتان پازاندنه وه که له پۆژگاری ئه مپۆدا زۆر بووه وه قورئانه کانتان نه خشانده واته گرنگی دان به پوکه شه کان.

ئه گه ر حه زه ته ی عومه ر که سیکی پاسپاردایه بو بنیاتنانی مزگه وتیک پیی ده فه رموو: من نامه ویت مزگه وته کان به نه خش و نیگارو رهنگی جۆراو جۆرو زیڕه برازینریتته وه چونکه خه لکی سه رقال و بی ئاگا ده کات له وه مه به سه ته ی بۆی هاتوه.

مزگه وته که ی پیغه مبه ری خوا پایه خه که ی لم و خۆل بوو کۆله که کانی لقی دارخورما بوو، سه ربانه که شی گه لای خورما بوو.

هاوه لان خاوه ن پاره بوون به لام ئه وان دلّه کانیان بنیات ده نا نه که نه خش و نیگارو پوکه ش. دانایی ئه و شته یه که له باوه دردار وه، وه ریبگره ئه گه ر له ناموسولمانیشه وه بیت. هه ندیک له مه سیحیه کان ده لێن: گرنگ نیه که نیسه له زیڕه دروستکرا بیت و قه شه کانی نیوی له دار به لکو گرنگ ئه وه یه که نیسه له دار دروست کرابیت و قه شه کان له زیڕه.

قورئانه کانتان به جوړيک ده پازيښنه وه که له زير پيژکرا بيت. نه خش و نيگاری جوانی له سر بيت و له سرخانه ی کتبخانه کان داترا بيت، پيغه مبر ﷺ قورئانی وه ک کومه له ناموزگاريه ک بؤ جبهيشتونين. به لام نيمه پازاندمانه وه و زير پيژمان کردو دواتر وازمان ليهينا، چي به پيغه مبر ﷺ بلين شو کاتيک قورئانه که ی ده گرت به ده ستييه وه ده گرياو ده يفرموو: جيهادو تيکوشان له پي خوادا به خويانه وه سرقال کردم و فريايي تو نه که وتم، ئی نيمه چي سرقالی کردوين؟ نيمه نوممه تيکين هدرده بيت جاريکی تر بگه پرينه وه لای دینه که مان، ده بيت زانايان دابنيشن ليکولينه وه ی ورد بکن له سر شو وه موو تيکشکانه گه ورانه ی دوو چاری هاتين هتا به ناگابيينه وه. (نه گه مزگه و ته کانتان پر له نه خش و نيگار کردو قورئانه کانيشتان پازانده وه نه واپرانبون به شتان ده بيت) نه مه نوقلانه يه کی شومه، ويرانه و تياچون؟ نایا چي له مه زياتر تياچونه که دلنه کان تياچون؟ با له جياتی نه وه ی لاپه ره کانی قورئان زير پيژ بکين با له دلنه کانماندا به ته وای له بهری بکين.

دوو روويی زمانه کان و دروی دلنه کان:

يه کيکی تر له نيشانه کان: (نه گه ر خه لکی زانستيان نيشان دراو کاريان به کرده وه پي نه کرد وه به زمانه کان خوشه ويستيان دهربري و به دلنه کان پق و کينه يان ه لگرت بوو، په يوه ندي خزمایه تيان پچراند نه و او خوی گه وره نه فرينيان لي ده کات و چاويان کویر ده کات و گوپيان که ر ده کات).

واته: شو خه لکه قسه ی جوان ده زانن به لام کاری پينا که ن به زمان يه کيان خوش ده ویت به لام دليان پر له پق و کينه يه، تو ده زانيت که ده بريني زه رده خه نه يه ک له به رانبر براهه تدا وه ک چاکه يه ک وایه، خه لگی له مامه له کردنياندا دبلوماسيانه ره فتار ده کهن، زمانه کان له هه نگوين شيرينترن

به لّام دلّه کانیان له تارام گرتن تالّترن، ئه مه ش نیشانه ی دوو پووویه له به رانبه ر مامه له کردن له گه لّ خه لکیدا، قورئان ده فهرمویت:

﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ واته: تۆیش چاری کرده وهی خراب به کرده وهی چاک بکه له به رانبه ری کرده وه خرابه که ی خرابه که ردا. که وات کرد ئه بینی ئه و که سه ی دوژمنایه تی له نیوان تۆو ئه وا هه یه وه ک دۆستیکی گه رم وایه بۆت له خۆشه ویستیدا.

پۆژی دوا یی به سه ر خه لکانی خرابدا به ریا ده بیّت!

سّ نیشانه له نیشانه کانی به ریا بوونی پۆژی دوا یی ئه وه یه که ئه و به رپرسانه ی که سه رۆکاری ده زگا کانی ده ولّه ت یا خود شارو ده ولّه تانی ئیسلامی ده که ن خه لکیکی خراب ده بن.

کاره کان خراب ده کرین دوا ی ئه وه ی به ده ست خه لکیکی چاکه وه بوو، ده دیده ن به ده ست ئا فره تانه وه و پیاوان به دوور ده گرن، پاره و سامان دوا ی ئه وه ی به ده ست خه لکی به خشنده و چاکه وه بوو ده که ویته ده ستی خه لکی پژدو خرابه کاره وه.

هه روه ها: قیامه ت به ریا نابیّت هه تا یه ک که س له زه ویدا مابیّت بلّیّت الله الله. وه کو ئه وه ی خیره و چاکه به ته وای و ن و شاردرابیته وه، موسولمانیک نامینن، موسولمانی راسته قینه ئه و که سه یه که دینی خوا جیبه جی ده کات کاتیک پیغه مبه ر ﷺ چاوی پیی که وت پوخساری پۆشنتر ببیته وه چونکه ئه و به بیینی هاوه لانی خۆش حالّ ده بیّت.

نیتر ئه وه ده پیچریته وه هه تا به ته وای زیکرو یادی خوا له سه ر زمانه کان نامینن...!! که واته یادی چی ده کریت؟ یادو باسی دنیا ده کریت وه کو ئه وه ی

موسولمان به موسولمانی دروست نه کرابیت یان هر له پرووی نایهت و شهرم دهکات نیسلامه که ی بۆ خه لکی ده ربخات؟ له بهرئوه ده زانیت نه گه نیسلامه که ی درخست له وانینه خه لکی فشار بخانه سه ری نه و کاته باوه ره که ی لاواز ده بیت و دنیاییه که ی نامینیت ئیتر زۆر دوور خووی ده پیچیته وه و دینه وه یه ک.

ئوه نه و حاله ته یه که پیغه مبه ر ﷺ ده باره ی فهرمووی ته ی: (باوه پرداری به هیژ چاکتر و خوشه ویستره لای خوا له باوه پرداریکی لاواز).

کاتیک خاتوو عائیشه (ره زای خوی لای بی) کومه له گه نجیکی بینی به خاوی و ته مه لیه وه به ریگادا ده پۆشتن، فهرمووی نه وانه کین؟! و تیان: نه ی دایکی باوه پرداران نه وانه خواپه رسته کانن، فهرمووی: سهیره ره حمه تی خوا له حه زره تی عومه ر! نه گه ر بپۆشتایه خیراتر بوو، نه گه ر قسه ی بگردایه گویشی ده گرت، نه گه ر له که سیکیشی بدایه ئازاری پی ده گه یاند، به راستی نه و خواپه رست بوو.

پۆژیک حه زره تی عومه ر (ره زای خوی لای بی) گه نجیکی بینی به ته مه لی و خاویه وه به ریگادا ده پۆشت به و پارچه قامچییه به ده ستیه وه بوو پالیک ی پیوه ناو فهرمووی خیرا برۆ به ریگادا ملکه چیی له دلدایه، پۆژگاریک له م ئومه ته دینه پیشه وه له سه ر زهوی دا که سینک نامینیته وه بلیت الله الله.

ئهم ئومه ته له م حاله ته چی ده ست ده که ویت جگه له خه ساره ته ندی.

چی تر، پۆژی دواپی به رپا نابیت هه تا خاکی عه ره ب به باخ و باخات سه وز هه لده گه ریت، له پرووی زانستی جیۆلۆجیه وه سه لمینراوه که زانستی زهوی ناسیه ده لیت: خاکی عه ره بی سه وزایی بووه، پیش نه وه ی وشک و زهرد بیت،

دیاره خاکی عه‌ره ب ته‌ن‌ها سعودیه نیه به‌ل‌گو خاکی عه‌ره بی زوریه ی ولاته‌کانی ده‌گریته‌وه و خا‌که‌که‌یان بیابانه، نه‌وه تا له‌م چند سالانه‌ی دوایدا سه‌وزایی جیهانی بیابانی داپوشیوه، عه‌ره‌بیش هه‌روایه.

چهند چیزییکی په‌رته‌وازه:

چهند نیشانه‌یه‌کی تر: ئوممه‌ت ده‌بیته به‌ه‌فتا و سی‌تاقم و کۆمه‌له‌وه هه‌موویان له‌ناگردان ته‌ن‌ها یه‌ک‌ک نه‌بیته وتیان: یارسول الله ته‌ن‌ها یه‌ک‌ک؟ فه‌رمووی: (نه‌وه که من و هاوه‌لانی له‌سه‌ره).^۱

نه‌و پرۆگرامه‌ی که پیغه‌مبه‌ر ﷺ بو‌ی به‌جیه‌یشتوین خۆی له‌هاوه‌لاندی ده‌بینیته‌وه، نه‌وه ئیسلامه، ئیتر جگه له‌مه هه‌مووی شوین که‌وتنی ئاره‌زووه، دیاره نه‌وه‌ش شوین ئاره‌زووه‌کانی بکه‌ویته خوای گه‌وره گومپای ده‌کات، ئاسه‌واری شوین که‌وتنی ئاره‌زووه‌کان که‌پ بوون و‌کویر بوونه، نه‌وه‌تا ده‌بینین که‌سی ئاره‌زوو په‌رست هه‌رگیز حه‌ق وه‌رناگریته چونکه بونیادی خۆی له‌سه‌ر ناره‌وایی دامه‌زاندووه نه‌گه‌ر هه‌موو زانایانی ئوممه‌ت کۆبینه‌وه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی پێگری لی‌بکه‌ن، وه‌ری ناگریته، ده‌بیته به‌پێی قورئان و سونه‌ت کار بکات، ده‌بیته ئاره‌زووه‌کانی شوینکه‌وته‌ی نه‌و فه‌رمایشتانه بیته که پیغه‌مبه‌ر ﷺ بو‌ی دیاری کردووه له‌گه‌ل گوی‌پرایه‌لی بو‌ ئیسلام.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌ر رینگه‌یه‌کی سپی جیی هیشتوین، شه‌وی وه‌کو رۆژ وایه ته‌ن‌ها نه‌وانه لی‌ی داده‌برین که تیاچوون.

دوای نه‌وه نه‌بو حه‌نیفه (ره‌زای خوای لی‌بی) کتیبییکی ده‌رباره‌ی (فقه) نویسی پێیان وت: نه‌ی نه‌باحه‌نیفه نه‌مه نه‌و حه‌قه‌یه که‌ناره‌وای تیدا نیه؟ فه‌رمووی: له‌وانه‌یه نه‌و ناره‌وایه بیته که په‌وایی له‌گه‌لدا نییه! فتوای ده‌داو ده‌یفه‌رموو:

۱- سنن الترمذی.

ئەمە ئەو پايە يەكە بەراستی دەبىنم ئەگەرى ھەلەبۇونىشى ھەيە، پاكانى جگە لەخۆيشم بەھەلەي دەزانم و ئەگەرى پاستىشيان تىدايە ئەوھى پاي وەك ئىمە نەبىت ئەوا ئەوھ پاي خۆيەتى و ئىمەش پاي خۆمان.

فروشتنى ھەرزان بەھا:

لە نىشانەکانى بەرپابونى پۆزى دوايى كۆپەركۆکردنى خەلك لەسەر پىشەوايەتى، كەسپشيان دەست ناكەوئیت پىشەوايەتيان بكات پال بەيەكترىيەوھ دەنئىن و دەيانەوئیت يەكئىكيان پىشكەوئیت بەلام ھەريەكەيان بەھەر بيانويەك بىت ناچىتە پىشەوھ.

و چى تر (كاتىك دىن دەفرۆشن بۆ دنيا) ئومەتان دىن دەفرۆشن بۆ دنيا، ئەمە ئەو سوخۆرىيە نىە وەكو سەرانيان لەوھ و پىش دەيان وت، خواي گەورە لە زمانى ئەوانەوھ دەفرمويت: ﴿إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا﴾^۱ واتە: موعامەلەي بى سوود وەك موعامەلەي سوودارەو فرقيان نىيە.

سەبرى بوئىريان بكن لە بەرامبەر خوادا سويان كردهتە ئەصل!! لەكاتىكدا خواي گەورە كرىن و فروشتنى خەلال كردهوھو سوخواردنى حەرام كردهوھ، ديارە ناوېردنى شتەكان بەدوور لە ناوھەكانى خۆيان تاوانە.

ھەرھەمەر لە ميانەي نىشانەکانى پۆزى دوايىدا تەلاق دان زۆر دەبىت! ئەمە چ پەيوەندىەكى ھەيە بە بەرپابونى پۆزى دوايىەوھ؟! لەبەرئەوھى كۆمەلگا بەھۆي تەلاقەوھ لەبەريەك ھەلدەوھ شىت، ديارە ئەوھى ئىستا دەبىنين بەلگەيە لەسەر نەبوونى پىكەوھ ژيان و خۆشەويستى، خىزانەكان دوورن لە دىندارى و لەسەر بنەماي دىن پىك نەھاتوون، ئەوھتا دەبىنى پىژەي تەلاق لە ولاتانى ئىسلاميدا بەرزىوتەوھ بۆ ۳۶٪ لەھەر (۴۰) حالەتى

۱- البقرة: ۲۷۵

هاوسه دراریدا یه ک نافرته ته لاق ده دریت. به لام ئیستا نه و پیژده یه به رز بوتوه بو له ۵۰٪ نه مهش به لگه یه له سه ر نه بوونی تیگه یشتن و ریژنه گرتن له مافه کانی یه کتر له ژبانی هاوسه ریدا.

هه روه ها له نیشانه کانی پوژی قیامهت مردنی له ناکاوه. قورئان ده فه رمویت:

﴿فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾

واته: بۆ هه موو ئوممه تی ماوه ییکی تایبه تی دانراوه، که ماوه که یان ته واو بوو و پوژیان هات نه سه عاتی دواته خرین و نه سه عاتی پیش نه خرین.

هه روه ها له نیشانه کانی پوژی دوایی زۆربوونی پووداوه سروشته کانی وه ک بومه له رزه و بورکان و نه و به لایانه ی که ئیستا پووده دهن.

دریژبوونی بلندگۆکان:

سه ره تا بلندگۆکه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ دارخورمایه ک بوو، پاشان فه رموی: بلندگۆیه کم بۆ دروست بکن، کاتی که بۆیان دروست کرد پیغه مبه ری خوا ﷺ به سه ریدا سه رکه وت، بلندگۆی دارخورماکه به جوړیک نازاری پیگه یشته نه وه ی له و مزگه وته دا بوو گویی له گریان و هه نسکی نه و بلندگۆ دارخورمایه بوو پاش هاتنه خواره وه ی پیغه مبه ر ﷺ، پاشان فه رموی: نه و لقه داره بخنه ژیرسه ربانی مزگه وته که نه با دا خۆل دایرزیینی چونکه زۆر خزمه تی کردین، نه مهش جوړیک بوو له وه فاداری پیغه مبه ر ﷺ بۆ داریک.

نه گه ره زه ته ی عه لی (ره زای خوی لی بی) سی پله به سه ر بلندگۆکه دا سه ریکه وتایه نه وکاته روخسارو ده ست جولاندن و شیوه نیگای ده م و چاوی ده رده که وت، به لام نه وکاته ی بلندگۆکان به رزکرانه وه ئیتر خه لکی لییان دابراو نه و پیگه یشته ته واو بوو ده لکه کان به ره و دارمان چون، نه گه ره ده لکه کان بوونه

ویرانه ئەوا ئیمانیش دەبیتە هەلم بەجۆریک دلّ رق و کینە و ئیرەیی بردن ویرانی دەکەن و سنورەکانی خوا پەکیان دەکەوێت، دیارە سنوری خوا قورئانی پیروژه، داوین پیسی و دزی و ناو زپاندن و تۆمەت خستنه پال ئافرەت و لەکە دارکردنی، پەخستنی سنورەکانی پەرەدگار مایە نەگبەتین بۆ خەلکی، چونکە سنورەکانی خۆی گەرە کۆمەلگە بەرەو چاکسازی دەبات ئەگەر یەک سنور لەسنورەکان لەنیو کۆمەلگادا جیبەجی بکریت باشترە بۆیان لەوەی (۷۰) پایز بارانیان بۆ بیاریت.

گۆرینی دروستکراوەکانی خۆی گەرە:

– سەبارەت بە خۆشوبهاندنی پیاوان بە ژنان و ژنان بە پیاوان، پێغەمبەر ﷺ لە فرمایشتیکدا دەفرمویت: (خوا نەفرەتی کردووه لەو ئافرەتانهی که خۆیان بە پیاو دەشوبهینن، وه لەو پیاوانهش که خۆیان بە ئافرەت دەشوبهینن).^۱

– هەرەها لەفرمودەیهکی دیکەدا دەفرمویت: (خوا نەفرەتی کردووه لەوانه‌ی که خالّ ده‌کوئن و لەوانه‌ش که خالّ‌که‌یان بۆ ده‌کوئیت، وه لەوانه‌ش که موو هەلکێشی دەم و چاون و لەوانه‌ش که بۆیان هەل‌دەکێشیت، وه لەوانه‌ش که نیوانی دانه‌کانیان بلّو ده‌که‌نه‌وه بۆ جوانی و ئەوهی خوا دروستی کردووه دەستکاری ده‌کەن و ده‌یگۆین...!)

خۆچواندنی پەرەگەزی نیرومی بەیەکتر لەنیشانه‌کانی پۆژی دواپیه، دەرچوونی مروّف له سروشتی خۆی دنیا بەسەر یەکدا تیک دەدات، حەزرەتی جوهره ئیل شوینیکی ئاوه‌دانی سەر و ژیرکرد بەهۆی ئەوهی دانیشتوانه‌کی

۱- رواه أحمد.

له فیطره تی خو یان ده رچوو بوون. که واته ده رچونی مرؤف له فیطره تی خو ی
به ناگا هینانه وه یه به تیاچونی گه ردوون.

شایه تی دانی درؤ:

یه کیکی تر له نیشانه کان که سیک شایه تی ده دات بو یه کیکی بی ئه وه ی هیچ
زانینیکی هه بییت ده رباره ی، یا خود ئه و که سه یه که شایه تی ده دات له به رامبه ر
کرییه کدا وه کو ئه وانه ی له به رده م ده روزه ی دادگا کانداهه بینین ئه وه
شایه تیدانی درویه .

هه روه ها شایه تی دانی درؤ له زوریک له ماله کانماندا له کاتی کتیشه
کومه لایه تی و خیزانیه کانداهه بینین هه روه ها گرفتی ژن و میردو گرفته کانی
ته لاق. له م باسانه شدا شایه تی درؤ ده بینین. هه روه ها شایه تی دانی درؤ وه ک
ئه و باوکه ی شایه تی په وشت به رزی و چاکی بو کوره که ی ده دات ده شزانیت که
مه ی ده خواته وه و نویش ناکات که چی به فریشته ده ی چوینی یا خود شایه تی
دانی دایک بو کچه که ی که په وشت به رزه له کاتی کیشدا وانیه ئه وه شایه تی دانی
درویه . خوی گه وره ده فه رمویت:

﴿وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَٰی اَلَّا تَعْدِلُوْا

اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰی﴾^۱ واته: ئه ی ئه وانه ی به راستی باوه رتان به خوداو به
پتیه مبه ر هه یه هه مووکات به عادلانه و دادپه روه رانه شایه تی بده ن و راستگۆ بن
له پیتاوی په زای خودادا. یا رق و قینتان له کافره کان واتان لی نه کات به
ناراستی و ناعادلانه بجوئینه وه له گه لیان و ده سدرژی بیان لی بکه ن: دادپه روه رو
حه ق گرو حه ق کردار بن. دادو راستی نزیکترتان ئه کاته وه له گونا هه نه کردن و
له خوداترسان.

ئەگەر لە كەسێكى دوورى دلّ لە كینه شەوہ بێت حەق وەر یگرە رقیشت لە ناپەوایی بێت ئەگەر لە كەسى نزیكیشتەوہ بێت ئەمە رێسای ئایینە .

پێغەمبەر ﷺ بە كجار تورپە بووہ ئەویش ئەوكاتە بوو كە حەرزەتى عەلى وىستى ژن بەسەر خاتوو فاطمەى كچى پێغەمبەر ﷺ دا بەئینت، ھۆكەشى ئەوہ بوو ھەرچەندە قورئان رێگرى ناكات بەلام ئەبووہ ماىەى تىكدانى بەختەوہرى كچەكەى ئەوہ بوو پێغەمبەرى خوا ﷺ فەرموى: (كچەكەم و كچەكەى دوژمنى خوا لە ژێرسەربانى يەك مالددا كۆمەكەرەوہ) واتە: فاطمەى كچم لەگەلّ كچەكى ئەبولىھەبدا كۆمەكەرەوہ كە دوژمنى خوايە ئەگەر لە مائىكى تردا دابینت ھىچ زىانئىكى نىە واتە: كارئىكى سروشتى يە ئەگەر حەرزەتى عەلى ئەو كچەى ئەبولىھەب بخوازئت .

ئەو ئافرەتە ناسكە پر لە ھەستەوہر يىبە لەگەلّ ئەمەدا دانانىشى ، پێغەمبەر ﷺ تورپە نەبوو ياخود نەيفەرموو: يان ئەم بێت يان ئەو پێغەمبەر ﷺ سەرپاى پرپوو لەسۆزو خۆشەوىستى نەيدەوىست فاطمەى كچى بەو كارەى حەرزەتى عەلى تورپە بێت چونكە ئەو كچە پيش ئەوہى موسولمان ببیت ئازارى پێغەمبەرى خواى زۆر دابوو بەلام ئەوہ تا پێغەمبەر ھەر پێغەمبەرەو لەھەموو كەسێك خۆش دەبیت .

لەوانە يە ئەگەر فاطمە ئەو ئافرەتە ببینت شتێك لەخۆيدا ھەلگرت بۆيە ئەوكاتە بارى لەگەلّ حەرزەتى عەلى مێردى دا خراپتر دەبوو ئەوكات پێغەمبەرىش ﷺ بەھۆى تورپەبوونى خۆيەوہ تورپە ببوايە ئەوكاتە كيشەكە گەورەتر دەبوو .

ئەمە ئەو نیشانە بچوكانەن لەمەر بەرپابوونى قىامت، ئەوكاتانەى ئەم نیشانانەى تيدا پوودەدات دەرگاكانى تەوبەكردن بۆ من و ھەموو لايەكى تر كراوہن بەلام ئەگەر نیشانە گەورەكان سەريان ھەلدا ئىتر ئەو دەرگايەش دادەخرئت .

ئەمەش نیشانە بچوکه کانی پۆژی دواییه:

- ۱- دەرکه وتنی محمدو بوونی به پیغه مبه ر ﷺ.
- ۲- دەرکه وتنی به دپه وشتی و بلاوکردنه وهی و بانگه شه کردن بوی.
- ۳- پچرانی په یوه نندیه کانی خزمایه تی.
- ۴- خراپ بوونی دراوسییه تی.
- ۵- کهسی ناپاک ده کریته ئەمیندارو کهسی ئەمینداریش ده کریته ناپاک.
- ۶- برۆا به درۆزن ده کریت و راستگو به درۆزن ده زانریت.
- ۷- کاردانه دهستی که سانیک که شایسته ی نین.
- ۸- که سانیک قامچیان به دهسته وهیه وهک کلکی مانگا وایه و خه لکی پیئ سزا ده ده ن.
- ۹- بلاو بوونه وهی ئافره تانی پۆشته ی پووت.
- ۱۰- خزمهت کردنی ئافره تانی بی باوه ر له لایه ن ئافره تانی موسولمانه وه.
- ۱۱- بویاخ کردنی قژی سه ر به رهنگی رهش دوا ی سپی بوونی.
- ۱۲- نه مانی به ره کهت له کاتدا.
- ۱۳- مار قسه له گه ل مرۆفدا ده کات.
- ۱۴- ته رازوبازی.
- ۱۵- ریگرتن له زه کات دان.
- ۱۶- هه لوه شان ه وهی په یمانی خوا و په یمانی پیغه مبه ری نازیز ﷺ.
- ۱۷- حوکم نه کردن به قورئانی پیروژ.
- ۱۸- وشک بوونی پووباری فورات و دەرکه وتنی گه نجینه یه کی زیر.
- ۱۹- زۆدیوونی قه رزو بلاو بوونه وهی به هه موو لایه کدا.
- ۲۰- شه هیدکردنی چه زره تی عوسمانی کوپی عه فان.
- ۲۱- جه نگ له گه ل جوله که دا.

- ۲۲- بلایووننه وهی دوبه ره کی و فیتنه .
- ۲۳- زۆدبوونی دهوله مهندی و کتیه رکئی کردن له سهه دونیا .
- ۲۴- نه مانی که سه نه مینداره کان .
- ۲۵- دارمانی نه مانه ت له دلّه کاندا .
- ۲۶- به رزیووننه وهی زانست .
- ۲۷- ده رکه وتنی نه قامی .
- ۲۸- بلایووننه وهی داوین پیسی و مهی خۆری .
- ۲۹- مردنی زانایان .
- ۳۰- بلایووننه وهی نه فامه کان .
- ۳۱- هه لوه شاننه وهی په یمانه کان .
- ۳۲- زۆربوونی خیانه ت .
- ۳۳- خۆشبه خترین که س له دنیا دا (ناپاکی کوری ناپاکه) .
- ۳۴- زۆدبوونی پیسی .
- ۳۵- ده رکه وتنی ئامیری مۆزیک .
- ۳۶- شوینکه وتنی فه رمان و سونه تی خه لکانیکی تر .
- ۳۷- بۆچون به زه ویدا .
- ۳۸- وینه و پوخسار گۆرین و شیواندن .
- ۳۹- زۆربوونی جنیودان .
- ۴۰- سه لام کردن ته نها بۆ ناسیاوه کان ده بیته .
- ۴۱- ره قیی له بازرگانیدا .
- ۴۲- شایه تیدانی درۆ .
- ۴۳- پچرانی خزمایه تی .
- ۴۴- ده رکه وتنی خامه کان .

- ۴۵- فرمان کردنی کچ به سەر دایکدا.
- ۴۶- هه لگه پانه وهی ته رازووه کان.
- ۴۷- به رزبوونه وهی باله خانه کان.
- ۴۸- فرمان په وایی کردن له لایه ن که سانیکی که م ژیره وه.
- ۴۹- فرۆشتنی فرمان په وایی.
- ۵۰- به سوک سه بیرکردنی کوشتن.
- ۵۱- زۆربوونی پۆلیس.
- ۵۲- ئه وهی شاره زایی نیه پیش نوژی ده کات.
- ۵۳- ئاوازی جۆراوجۆر داده نریت بۆ قورئان خویندن.
- ۵۴- له قورئان خویندندا ملکه چ بوون نامینیت (الخشوع).
- ۵۵- ئاسایش نامینتی.
- ۵۶- ده ستگیربوونی گه نجینه کانی کیسرای کوری هورمز.
- ۵۷- زۆربوونی مال و سامان.
- ۵۸- ئه نجامدانی به دیره وشتی له سەر شه قامه کان.
- ۵۹- پازاندنه وهی مزگه وته کان به نه خش و نیگارو زیر پیزکردنی قورئانه کان.
- ۶۰- دابهش نه کردنی میرات.
- ۶۱- خۆشحال نه بوون به ده سکه وته کان.
- ۶۲- کور به ره قی هه ئسوکه وت ده کات.
- ۶۳- زستان گهرم ده بیت.
- ۶۴- زۆربوونی که سانی به د و ناپاک.
- ۶۵- که سانی به خشنده و خاوه ن پیز که م ده بنه وه.
- ۶۶- ده رکه وتنی زانست.
- ۶۷- کار نامینتی.

- ۶۸- خوشه‌ویستی به زویان بق لیبونه‌وه به دل.
- ۶۹- خه‌لکی خراب و درنده کار ده‌گرنه‌دهست.
- ۷۰- کار ده‌که‌ویته دهست ئافره‌ت.
- ۷۱- مال و سامان ده‌که‌ویته دهستی رژده‌کان.
- ۷۲- کهس نالیت الله.
- ۷۳- خاکی عه‌ره‌ب ده‌بیته سه‌وزایی و باخات.
- ۷۴- ئوممه‌ت ده‌بیته به (۷۳) به‌شه‌وه.
- ۷۵- خه‌لکی له‌سه‌ر دنیاو پاره‌یه‌کتری ده‌کوژن نه‌ک له‌سه‌ر دین.
- ۷۶- خه‌لکی کتیه‌رکی ده‌که‌ن له‌سه‌ر پیش‌نوژیی کردن که‌سیشیان ده‌ست ناکه‌ویته پیش نوژییه‌که‌یان بو بکات.
- ۷۷- زۆر بوونی ته‌لاق.
- ۷۸- فرۆشتنی دین به‌دنیا.
- ۷۹- مردنی له‌ناکاو.
- ۸۰- درێژ بوون و به‌رزبوونه‌وه‌ی بلند گۆکان.
- ۸۱- په‌کخستنی سنوره‌کان.
- ۸۲- دارمانی دل‌ه‌کان.
- ۸۳- ویکچونی پیاوان به‌ئافره‌تان و ئافره‌تان به‌پیاوان.
- ۸۴- شایه‌تیدانی که‌سانیک بی‌ئوه‌ی کرابیتن به‌شاهد.
- ۸۵- به‌رزبوونه‌وه‌ی ده‌نگی گونا‌ه‌بارو سه‌رپنچیکار له‌مزگه‌وته‌کاندا.
- ۸۶- ئه‌گه‌ر که‌سیک له‌هۆزیکدا په‌یمانیکه‌ی هه‌لوه‌شاندوه‌وه سه‌رشۆر ده‌بیته.
- ۸۷- زۆر بوونی تۆمه‌ت بارکردنی ئافره‌تان له‌ئایرویان.

نیشانه گه وره کانی پوژی دواپی

پوژانیکی سهیر:

نیشانه کانی پوژی دواپی شهشن، له ناکاوا سره ه لده دن.

پوژیک خه لکی له خه وه لده ستن خور ه لئاپت، خه لکی به دریاپی نه و پوژه چاوه ری ده کهن خور ه ل بیت به لام ه لئاپت بویه له تاریکیه کی نوته کدا نه و پوژه ده به نه سر، له پوژی دووه میشدا ه لئاپت ه روه ها له پوژی سییه میشدا به ه مان شیوه، ته نها نه و که سانه به م حالته ده زانن که شه وه لده ستن... فرمایشته که به م شیوه به باسی کردوه، به لام نه وانسی که شه وه لئاپت ه رگیزه ستن پیناکهن یا خود ه ستن پی ده کهن به لام وه ک ماندوبوون و تیکشکاندنیک ته ماشای ده کهن.

که ی خور له خولگه کی خوی پوژیت! ئایا هاوسه نگیه کانی هیژ له گه ردووندا هه لگه رایه وه!

نه وه تا پیغه مبر ﷺ ده فهرمویت: (به که م نیشانه ی به رپابوونی پوژی دواپی هه لاتنی خوره له خورئاواوه یا خود گیانداریک درده که ویت هه رکامیکیان له پیشه وه درکه وتن نه وی تریان به دوایدا دیت)

مه به ست له وه به پیغه مبر ﷺ به کیکیان پیش نه وی تریان نه خستوه، من لیره دا ده مه ویت به دوا داچونی فرمایشته کان بکه م، سه رتا خور درده که ویت

دوو پۆژ یان سئ پۆژ بهو شیوهیه ده بیته و خه لکی له تاریکیه کی نوته کدا ژیان ده به نه سه ر، له و ماوه یه دا خۆر له خۆر ئاواوه هه لئا یه ت، پاشان له نا کاو تیشکی خۆر له خۆر ئاواوه سه ره له دینیت وه کو خوا ی گه و ره ده فه رمویته:

﴿لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً﴾^۱ واته: پۆژی قیامه ت له پپو کتوپر نه بی نایی.

ئه مه ش بار دود و خیکی تر سناک بو خه لکی دینیته پيش و ماوه ی سا لیک ده خایه نیت هاوه لان پرسیا ریا ن له پیغه مبه ر ﷺ کرد وتیا ن: (یا رسول الله) وه کو پۆژه کا نی ئی مه یه ک پۆژ ده مینیته وه؟ فه رموی: نه خیر، له یه که م پۆژ دا له خۆر ئاواوه هه لدیت و یه ک سا ل ده خایه نیت (هاوه لان سه ریا ن سو پما) وتیا ن: ئه ی ئی مه له و کاته دا چۆن نو یژه کا نما ن ئه نجا م به دین، فه رموی: (به ئه ندازه ی خۆی بو بگرن)^۲.

سه یری فه رما یشتی پیغه مبه ر ﷺ بکه که فه رمویه تی: (اقدروا لهذا اليوم قدره) واته: (به ئه ندازه ی خۆی بو بگرن) مه به ستی له وه بو وه ئاسا ن کا ری بکا ت بو ئوممه ته که ی واته: (قَدْرُوا بَيْنَ صَلَاةِ الصَّبْحِ وَإِلَى أَنْ تَأْتِيَ صَلَاةَ الظُّهْرِ) واته: (ئه ندازه ی بو بگرن له نیوا ن نو یژی به یانی و تا نو یژی نیوه پۆ دیت).

کا تیک خۆر له خۆر ئاواوه هه لدیت ئیتر ده رگا ی په شیمانی و گه رانه وه دا ده خریت، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویته: (پۆژی دوا یی به ریا نا بیته هه تا خۆر له خۆر ئاواوه هه لئا یه ت، ئه گه ر خۆر له خۆر ئاواوه هه له ات و خه لکی بینیا ن هه مویا ن باوه ر دینن، به لام ئه و کاته باوه ره ینا نی هیچ که س سو دی نا بیته ئه گه ر له وه و پيش باوه ری نه هینا بیته یا خود سو دیک ی له باوه ره که ی بینیبیت)^۳.

۱- الأعراف: ۱۸۷

۲- رواه مسلم.

۳- رواه البخاري.

له کاتی پهیدا بوونی نیشانه بچوکه کانی دا ده رگای تهویه کردن هر کراوه ده بیټ، به لام له گه ل سهره لډانی نیشانه گه وره کانی پوژی دوایدا ئیتر ده رگای په شیمان بوونه وه داده خریټ، که واته ئه وهی له سهر سهر پیچی کردنی خوابه ناتوانیت تهویه بکات، بویه ئه و که سانه له سهر ئه و کارانه یان به رده وام ده بن.

خوړ له خوړنا واره ده رده که ویت و به ک سالی ته واره به رده وام ده بیټ، به که م پوژی وه ک سالیک ده بیټ دووم پوژی وه ک مانگیک ده بیټ سی به م پوژی وه ک هه فته به که ده بیټ، له پوژی چواره مده وه ک پوژه کانی خو مانی لی دیته وه ئینجا ئه و خه لکه به هوی ئه م پوداوه کتوپره وه دو چاری شوک ده بن ئینجا باوه پرداران به زمانی حال ده لاین: ﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾^۱ واته: ئه م به خه به ره یانته ئه وه به که خوی میهره بان له دنیا دا گفتی دابوینی و پیغه مبه ره کانی خوایش که ئه م خه به ره یان ته داینی راستیان فهرموو.

هه روه ها خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ

النَّهَارَ سَكْرَمًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُم بَلِيلٌ تَسْكُنُونَ فِيهِ﴾^۲

واته: دیسان ئه ی موحه ممه د! تو به و کافرانه بللی که هاوبه ش بو خوا دانه نین ئه گه ر به اتایه خوا پوژی تا پوژی قیامت به سهر تانه وه پاگرتایه و شهوی بو نه هی تانایه، چ خوابه کی ساخته ی له خوی راسته قینه به ولاره شه ویکی بو نه هی تان تیا به وینه وه و بخون و ماندویتی پوژتانی تیا ده رچی؟ ئه وه بو ناروانن خوا چ لوتفیکی له گه ل کردوون تا باوه پری پی بکن و سوپاسی ئه و بکن؟. له ناکاو که سیک بانگ ده کات.

۱- یس: ۵۲

۲- القصص: ۷۲

پیغمبر ﷺ ده فہرمویت: (قیامت له کاتیکدا بہرپا دہبیت کہ پیاویک مہرہ کہی دوشیوہ فریا ناکہ ویت لئی بخواتہ وہ، قیامت بہرپا دہبیت کہ سیک حوزی ناوہ کہی چاک کردہ تہ وہ یاخود بنیاتی ناوہ بہ لام بوی تہ او ناکریت، بہندہی خوا خریکہ پارویہ ک دہبات بۆ دەمی فریانه کہ ویت بیخوات. ئەم پوداوانہ بۆ ماوہی سالتیک له پۆژہ کانمان دواي ئەوہیش مانگیک دواتریش ھەفتە یە ک دواي ئەویش پۆژیک دەخایە نیت.

ئادەمیزاد بہەوی ئەو پوداوانہ وہ بۆ ماوہی مانگیک یان دوو مانگ یاخود نزیکہی سی مانگ ناگای له حسابی کات و پۆژگار نامینینیت.

کاتیکیش خۆر له خۆرئاواوہ دەرکەوت ئازہ لیک بەیدا دہبیت خواي گہورہ لہ و بارہیہ وہ دە فہرمویت: ﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾^۱ واتہ: کاتی کہ ئادەمزاد مووستہ حەقی عەزابی خوا ئەبن و فہرمودہی ھاتنی عەزاب دیتہ سەریان واتہ پۆژی قیامت و لیترسینہ وہی تاوانباران نزیک ئەبیتہ وہ، شتیکیان له زہوی بۆ دەرئەکەین ئەروا بہ پیداو قسہ له گەل خەلک ئەکا ئەلی: ئەم خەلکە باوہ پریان بہ ئایە تەکانی خوا نەبوو.

ئەو ئازہ لہ وەکو ئاخاوتنی خەلکی قسہ دہکات بە جۆرک خاوەن حەق و قەرزبار گوییان لی دہبیت.

زانایان لەباس کردنیدا زۆر پۆچون بہ لام ئیمہ ناچینہ سەر ئەو باسہ تەنھا ئەوہندہ نەبیت ئەو ئازہ لہ لەسەر چوار پەل دەرپوات وەک و شترہ کہی صالح مۆر لەخەلکی دەدات لەسەر لوتیان، ئەوہ تا خواي گہورہ لەم بارہیہ وہ دە فہرمویت:

﴿سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ﴾^۱ واته: له مه وپاش سه ری لووتی داخ نه که بن و نیشانه یه کی

له سر دانه نین له هه موو لاین به و نیشانه دا بناسریتته وه.

گۆچانه که ی موسا و مستیله که ی سلیمان، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت گۆچانه که ی موسا و مستیله که ی سلیمانیشی پییه^۲. به و گۆچانه ی ده یدات به پوخساری موسولماندا و ناوچه وانی پوناکی و پوشنایی دایده گریت و پرشنگ ده داته وه، خه لکی به (نه ی باوه پردار) بانگی ده کن، هه روه ها به موستیله که ی سوله یمان ده یدات به پوخساری که سی کافردا ته پ و توژ دایده گریت، خه لکی به (نه ی کافر) بانگی ده کن.

خه لکی ده بن به دوو به شه وه ئیتر ناو و نازناوه کان له نیو مرقه کاندا نامینن، هرچی ئاده میزاد هه یه له و کاته دا له سر گۆره پانیک ده بن به کافرو موسولمانه وه دواتر گۆی زه وی گۆرانیکی سه راپاگیری له سه ره وه بو خواره وه ی به سه ردا دیت نه وه تا خوی گه وه ده فه رمویت:

﴿يَوْمَ بَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ^۳ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾^۲

واته: نه و تو له سه ندنه وه یشه له پوژیکدا نه بی که نه م زه وییه نه گۆری به زه وییه کی تر و ئاسمانه کان به ئاسمانی تر و، هرچی ئاده مزاده له گۆر ده ره چن و له به رده م دادگای خودای تا کو ته نیاو به ده سه لآتدا رانه وه ستن.

ئینجا ئازه له که قاجی له نه و په ری نه و شوینه ی که چاوی ده بیینیت

داده نیت.

۱- القلم: ۱۶

۲- رواه الترمذي.

۳- إبراهيم: ۴۸

پاشان نیشانه‌ی سییه م دیت ئه ویش دوکه له خوای پهروه‌ردگار له م باره‌یه وه ده‌فه‌رمویت:

﴿يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾ يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾^١

واته: سا تو، ئه‌ی موحه‌مه‌د! چاوه‌پروانی پوژئی به ئاسمان دووکه‌ئیکى ديارو ئاشکرا ئه‌هینى. ئه‌و دووکه‌له خه‌لك هه‌موو دائه‌گرئى. ئه‌م دووکه‌له سزایه‌كى به‌نازاره.

ئه‌و دووکه‌له هه‌موو دنیا تاريك ده‌كات، هه‌موو جيهان داده‌گرئیت به‌سه‌ر كه‌سى باوه‌رداردا وه‌ك هه‌لامه‌تیکى ئاسایى ده‌رده‌كه‌وئیت به‌لام بۆ سه‌ر بئى باوه‌ر وه‌ك ئاگرئك ده‌بئیت به‌سه‌ر سه‌ریه‌وه ده‌كوئیت، له‌و كاته‌دا خه‌لكى بانگ ده‌كه‌ن:

﴿رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾^٢ واته: خه‌لكه‌كه له‌تاو ئه‌و وه‌زعه

ناباره له‌خوا ئه‌پارێنه‌وه‌و ئه‌لئین: خوايه! ئه‌م سزایه‌مان له‌سه‌ر هه‌لگره، به‌پراستی ئئمه‌ خاوه‌ن ئیمانین و باوه‌رمان به‌تو هه‌یه.

له‌و كاته‌دا هه‌چ نزیاه‌ك وه‌رناگرئیت ته‌نها دوعای باوه‌رداران نه‌بئیت له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌نده‌ پراسته‌قینه‌کانى په‌روه‌ردگارن.

كاتیک ئه‌م نیشانه‌نانه‌ دئین و پوداوه‌كان یه‌ك به‌دوای یه‌كدا دئین شه‌یطان دیت ده‌یه‌وئیت موسولمان ببئیت: ﴿أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾^٣ واته: تا پوژئى قیامه‌ت ماوه‌م بده. ئازره‌له‌كه یاخود وشتره‌كه پئى پیا‌ده‌نئیت و ده‌یکوژئیت.

ئه‌و دووکه‌له دواى کاتى ده‌رکه‌وتنى ئه‌و ئازره‌له ده‌رده‌كه‌وئیت هه‌ر له‌گه‌ل ده‌رکه‌وتنى ئه‌و ئازره‌له‌دا نیشانه‌کانى تر به‌خیرایى سه‌ر هه‌لده‌ده‌ن و به‌دوای

١- الدخان: ١٠ - ١١

٢- الدخان: ١٢

٣- الأعراف: ١٤

یهکدا دیت، پیغهمبر ﷺ دهرباره ی دهرمویت: (به لگه و نیشانه کان وهك مورویه کی به دوا یهکدا هاتوو ده بیت که دهرموه کی پچرابیت) ۱. واته: مه بهستی له خیرا هاتن و دهرکهوتنی نیشانه کانن به دوا یهکدا) ۲. نه وکاته قیامت وهك نه و سکه ی لی دیت که کهس و کاره کی نازانن که ی منداله کی ده بیت داخو دوا ی کاترمیریک ده بیت یان نیو کاترمیر یان دوو کاترمیر، همووان له حاله تی چاوه روانیدا دهن، نه و خه لکانه ی که له و کاته دا دهرمن، هر بهو حاله توه دهمیننه وه که له سهری بوون.

مه سیحی ده جال:

پاشان به لایه کی گهره تر سهر هه لده دات نه ویش مه سیحی ده جاله هیچ پیغهمبریک نه هاتوو به دلنیا یه وه ئومه ته که ی خو ی لی به ناگا هیناوه ته وه پیغهمبر ﷺ له و باره یه وه دهرمویت: (هیچ پیغهمبریک نه هاتوو هه تا ئومه ته که ی له م به لایه ناگادار نه کرد بیته وه، شتیکتان پی ده لیم که هیچ پیغهمبریک ی پیش من به ئومه ته کانی خو یان نه وتوو، پاشان دهستی له سهر چاوی داناو فهرمووی شایه تی دده م که خوی گهره کویر نیه) ۲. پیغهمبر ﷺ له سهر بلندگۆ ئومه ته که ی له مه ناگادار ده کرده وه هه تا وای لیها ت حه زره تی عومر (ره زای خوی لی بی) فهرمووی وامزانی نه وه تا له ته نیشتمه وه. سهیری کاریگه ربوونی حه زره تی عومر بکه به فهرمایشته که ی پیغهمبر ﷺ!

۱- تحفة الأحوذی فی شرح جامع الترمذی.

۲- وهرگنیر

۳- رواه احمد.

وه پیغمبر ﷺ ده فہرمویت: مہسیحی دہجال چہند نیشانہ یہ کی پوونی
 ہہیہ، ئادہ میزادیک دہبیت وہ کو ئیمہ، لہ وکاتہ دا پیغمبر بہ کہ سیکی عہرہ بی
 دہشتہ کی چواند کہ لہ دورگہ ی عہرہ بیدا بوو.

چاوی پاستی سراوہ تہ وہ وک مس وایہ، روخساری ترسناکہ، چاوی دہ لئی
 دہنکہ ترینی سہرئاوکہ وتووہ، ہہ موو باوہ پرداریک وشہ ی کافر لہ نیوچہ وانی
 مہسیحی دہجالدا دہ خوینیتہ وہ تہ نانت پیغمبر ﷺ دہ فہرمویت: ہہ موو
 کہ سیکی خویندہ وارو نہ خویندہ وار خوای گہ ورہ پیمان دہ خوینیتہ وہ، ئہ گہر
 بینیتان سہرہ تہ ی سورہ تی (کھف) ی بہ سہر دا بخوینن، چوار ئایہ تی سہرہ تہ ی
 سورہ تی (کھف) ی بہ سہر دا بخوینن کہ دہ فہرمویت:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾ هـ تادہ گاتہ:
 ﴿وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا﴾^۲

بویہ دہبیت باوہ پردار ہہ موو شو یک پیش نوستن خوئی لہ سہر خویندنئ ئہم
 (۴) ئایہ تہ رابینیت لہ بہرئہ وہ ی زور چاکہ بؤ موسولمان، بؤ نویژی بہ یانی
 ہہ ئیدہ سینتی ہہ روہا ئہ گہر مہسیحی دہجال دہر کہوت خوای گہ ورہ
 بالادہستی ناکات بہ سہریدا.

پاشان لہ لایہ کی ترہوہ دہجال خوای گہ ورہ بہ لایہ کی داوہ بہ سہریدا
 لہ نیشانہ کانی ئہ وہ یہ چاوی دہر پہر یوہ قژی لول و ہہ لبرکاوہ دیمہ نیشی زور
 ناشیرینہ لہ وکاتانہ دا ئاسمان باران نابارینتی زہوی شتی لی ناروی گوانی ئاژہل
 شیر ی تیدا نابیت، دہجال دہ لیت: ئہ ی ئاسمان باران ببارینتہ یہ کسہر دہ باری
 ئہ ی زہوی تۆوہ کان سہوز بکہ یہ کسہر بہر یومہ کان دہر ویت بہ ئاژہل دہ لیت:

۱- الکھف: ۱

۲- الکھف: ۴

گوانه کانت پر بکه یه کسه ر پرده بن له شیر له ویدا به لاکه پروده دات و خه لکی باوه ری پی دینن و ده لیت من پیغه مبه ری خوام نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ نیمه ی لی به تاگا هتاوه ته وه (ته گه ر نه وه تان بیست برپوا مه کن چونکه له دوی من پیغه مبه ریکی تر نیه، پاشان ده لیت من خوی نیوه م، هه ندیک له خه لکی برپوی پی دینن زورینه ی شوین که وتوانی جوله که و دووروه کان و ئافره تن، به جوریک پیاو ده گه ریته وه بۆ ماله که ی ژنه که ی و دایکی و کچی و پوری ده به سستیته وه له ترسی نه وه ی شوین ده جال نه که ون).

پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (که س له نیوه خوی گه وه نابینیت هه تا ده مریت وه (مه سیحی ده جالیش) کویره خوی گه وره ش "جل جلاله" کویر نیه) ۱. پیغه مبه ر ﷺ باسه کانی فییری هاوه لان ده کرد.

له گه ل مه سیحی ده جالدا به هه شت و دۆزه خ هه یه، یاخود به خه لکی ده لیت: که به هه شت و دۆزه خی به ده سته نه وه ی وه کو خویه ک گوپرایه لی بکات و برپوی پی بینیت نه وا خواردن و خواردنه وه ی پی دعات هاوه لان وتیان: یا رسول الله خواردنی برپواداران له و پۆژده دا چی ده بیت؟ فهرمووی: (خواردنی برپواداران له و پۆژده دا ته سبیحات و زیکرو یادو پیروژ پاگرتنی خوی گه وره یه، خاتوو عایشه (ره زای خوی لی بی) فهرمووی: نه ی عه ره ب له و پۆژده دا له کوئی ده بن. فهرمووی: عه ره ب نه و پۆژده که م ده بن) ۲.

جاریک پیغه مبه ر ﷺ له کاتی وتارداندا بوو فهرمووی: (نه ی به نده کانی خوا دامه زراوبن، حه زره تی عومر (ره زای خوی لی بی) هه ژانیکی به سه ردا هات، کاتی حه زره تی عومری به و شیوه یه بینی فهرمووی: نه وه چیه کوری خه تهاب نه گه ر له کاتی ده رکه وتنیدا خۆم له ناوتاندا بم نه وا من حوجه و به رگریکارو

۱- رواه الترمذي.

۲- رواه احمد.

پاریزهرم بۆ هه موو موسولمانی، وه ئه گهر له دوای من دهرچوو ئه وا هه ركه سه و
خۆی به رگریکارو پاریزه ری خۆی بیته، وه خواش خه لیفه مه له سه ر هه موو
موسولمانیک وه ئه و له سه ره رییه کی نیوان شام و عیراقددا دیته ده ر^۱.

پیغه مبه ر ﷺ هاوه لانی دلتیا کرد به وه ی ئه گهر له سه رده می خۆیدا پهیدا بوو
ئه وا هه ر خۆی ده توانیت له به رده میدا بوه ستیت، خۆ ئه گهر له دوای سه رده می
خۆی ها ته ده ره وه ده بیته هه موو که سیک خۆی به رگری له خۆی بکات ئه وه ش
به پشت به ستن به ته قواو باوه ری به خوای خۆی، ئایا کاتی ئه وه نه ها تووه
پشکی خۆت له ئیمان زیاد بکهیت هه تا بتوانیت له به رامبه ر مه سیحی ده جالدا
بوه ستی؟

مه سیحی ده جال سی شوینی لی قه ده غه ده کریت برواته ناوی هه رچه نده
هه ول ده دات خۆی و سوپاکه ی برۆنه ناوی به لام فریشته کان ده ری ده کهن،
(۷۰) هه زار جوله که ی ئه صفه هانی له گه لدا یه، له پیغه مبه ره وه گوازاوه ته وه
ده فه رمویت: ده جال هه زاران که سی پر چه کی له گه لدا یه دوو پوهه کان له مه دینه
دینه ده ره وه و ده رۆن به ره و پیری، به و شیوه یه شاری مه دینه له و دوو پوهانه
پاک ده بیته وه وه ک چۆن کووره چیی پیسی و خاشاک له ئاسن ده کاته وه.

ئه وکاته ده جال و ئه وانه ی له گه لیدان خراپه کاری له زه ویدا بلاوده که نه وه،
به جۆریک خیراییه که ی له ره شه با زیاتره که س ده ستی به سه ردا ناشکیت وه ک
چۆن که س ده سه لاتی به سه ر شیطاندا نیه بۆیه که س پیی ناویریت و که س
بویری ئه وه ی تیدا نابیت پووبه پرووی بیته وه و بیکورزی هه تا ئه و کاته ی ده روی
خوایی ده کریته وه و هه زه ته ی مه سیح داده به زیت ئه ویش نیشانه ی پینچه مه.

۱- سنن ابن ماجه.

دابەزینی حەزرەتی عیسا (ﷺ):

پیغمبەر ﷺ شۆینی دابەزینی عیسا دیاری کردووێه که دهکهوێته لای مناره سپییهکهی پۆژه لاتی دیمه شوق: (علیه مهرودتان أي کساء ان إذا طأطأ قطر من صدغیه کحب الجمان، وإذا رفع علاه نور). واته: (دوو بهرگی زهردی له بهر دایه کاتی سهری داده خات سهری ئاوی لیده تکی بهوێتهی دهنگه مرواری، وه کاتی سهر بهرز دهکاته وه لای سهرووی هه مووی نورو پووناکی به).

حه زرەتی عیسا (ﷺ) له ساتی دهسپێکردنی نوێژی جهماعهتی به یانی له مزگه و تدا خۆی دهکات به ژوردا مزگه وته که به و هاتنه دیته هه ژان، هه موو موسولمانان دهیناسنه وه پیش نوێژ دهیه ویت پاشه و پاش بگه پیته وه هه تا حه زرەتی مه سیح پیش بگه ویت بو نوێژکردن به لام مه سیح ئاماژه ی بو شۆینی خۆی پی دهکات و پی ده فهرمویت: من هاتوم شۆینکه وته ی محمدی برام بم. ئینجا حه زرەتی عیسا به موسولمانان ده فهرمویت: ئەم ده رگایه بگه نه وه ده جال له پشتی ئه و ده رگایه وه ده دۆزنه وه ! کاتیک ده جال بوئی حه زرەتی عیسا ده چیت به سه ریدا وه کو خوی ده تویته وه ئەمه له فه له ستین پوده دات، حه زرەتی عیسا (ﷺ) له به رده رگای شاری (لُد) له فه له ستین، به ده جال ده گات و ده یکوژیت، پاشان خاچ ده شکینیت و بو ماوه ی (٤٠) سال به دادپهروه رانه فه رمانپه وایی ده کات و پیش نوێژی بو موسولمانان ناکات، به لکو مامۆستایانی مزگه وته کان پیش نوێژی ده که ن و ئه ویش له گه ل ئه و خه لکه دا له پشت مامۆستا که وه نوێژ ده کات، پاشان خوای گه وره وه حی ده نیژیت بوئی موسولمانان به ره و (طور) ببات چونکه پاشماوه ی موسولمانان له وین.

پهيدا بوونی به ئجوج و مه ئجوج:

پاشان نيشانهى شه شه م دیت ئه ویش هاتنه دهره وهى (به ئجوج و مه ئجوج) ه که له هه مو لایه که وه زۆر ده بن به جۆریک به لای دهریاچه یه کدا تیپه پرده بن سه ره تاکه یان لیتی ده خۆنه وه دوا هه مینیان که دیته سه ر دهریاچه که ده لیت: ئه مه له دیرزه ماندا دهریاچه بووه، ئه وه نده له و دهریاچه یه ده خۆنه وه هه تا وشک ده کات، له ویدا حه زه ته ی عیسا و ئه وانیه له گه لیدان له سه ر چیا ی طور خۆیان حه شار ده دن و له خوا ده پارینه وه له و کۆمه له پرزگاریان بکات له به ره وه ی به لایه کی گه ورن و هیرش و په لاماریان بۆ به نده کانی خوا و ولاتان زۆرو ترسناکن.

خوا ی گه وره نه خۆشیه ک ده نیریت بۆ گه ردنیان کرم و میرووی جۆراوجۆر تییان ده دات هه تا دهرن، پاشان بالنده له ئاسمانه وه دین گه ردنیان وه کو گه ردنی وشتر و گویدرێژه، لاشه کانیان به رز ده که نه وه و فرییان ده دهنه ناو دهریاوه، پاشان ئاسمان بارانیک ده نیریت زه وی له لاشه ی که وتوو و بوئی پیسیان پاک ده کاته وه.

پاشان خوا ی گه وره به زه وی ده فره مویت: فره پو پیته که ی جارانت بگه رینه ره وه تاوا ی لی دیت منالان له گه ل ماردا یاری ده که ن، پلنگ چاودیری مانگا کان ده کات گورگ وه کو سه گ له گه ل مه ردا ده بییت و پاسه وانی ده کات، یه ک په رداخ شیر به شی کۆمه لیک خه لک ده کات خه لکی له ژیر تو یکلێ هه ناردا خۆیان حه شار ده دن و تراوه سه د پیاو یان دوو سه د پیاو له ژیر سییه ره که یدا پشوو ده دن؟ پاشان بایه کی پاک هه لده کات و گیانی باوه رداران له ژیر بالیا نه وه ده کیشیت ئیتر جگه له خه لکیکی بی نرخ یه ک باوه ردار له سه ر زه وی دا نامینیت، ئه و خه لکه وه ک ئازهل هه لبه زو دابه ز ده که ن.

فاطمه‌ی کچی قه‌یس (په‌زای خوی لی بی) که یه‌کیکه له‌هاوه‌له‌به‌پیزه‌کان
وتی: گویم له‌پیغه‌مبه‌ری خوا بوو ﷺ خه‌لکی بانگ کرد بو (نویژی هه‌ینی)
ئه‌وه‌بوو هه‌مومان ریویشترین بو مزگه‌وت من له‌یه‌که‌م ریزی نافرده‌تاندا بووم که
له‌دوای پیاوانه‌وه‌بوون، پیغه‌مبه‌ر ﷺ دوی ئه‌وه‌ی دوو پکات نویژی کرد چووه
سه‌ر بلنگووه‌فرمووی: سویند به‌خوا نه‌بو ترساندن و نه‌بو هاندان بانگم
نه‌کردن به‌لکو بو ئه‌وه‌ی که ته‌میمی داری پیاویکی مه‌سیحی بوو موسولمان
بووه باسیکی بو گپراومه‌ته‌وه که پیشتر بوم باسکردن، ته‌میمی داری پیاویکی
مه‌سیحی بوو هات موسولمان بوونی خوئی رابگه‌یه‌نیت و باسی خوئی بو
پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لان بکات وتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا له‌گه‌ل (۲۰) پیاودا له‌ناو
که‌شتیه‌کدا بووین یه‌که‌مانگ له‌نیو شه‌پولی ده‌ریادا تلمان ده‌خوارد هه‌تا له
لیواری دورگه‌یه‌کدا له‌نگه‌رمان گرت، هه‌ر له‌و شوینه‌دا خویمان هه‌شاردا له‌ناکاو
گیانداریک په‌یدابوو له‌به‌ر پرسی مووی لاشه‌ی پیش و دوی دیار نه‌بوو، پیی
وتین: ئیوه‌کین؟ ئیمه‌ش زور لیی ترساین و امان گومان برد که شه‌یطان بیت،
ئیمه‌ش وتمان: ئیمه‌ خه‌لکی دورگه‌ی عه‌ره‌بین له‌ناو ئه‌م دورگه‌یه‌گیرساینه‌وه...
ئه‌ی تو کیتیت؟ وتی: من (الجساسة) م وتمان: (جساسة) چی‌یه؟ وه‌لامی
نه‌داینه‌وه (الجساسة) واته‌ئو که‌سه‌یه‌که‌به‌هه‌موو دنیا‌دا ده‌گه‌ریت وه‌کو
خوای گه‌وره‌له‌م نایه‌ته‌دا ده‌فرمویت: ﴿فَإِذَا جَاءَ وَعَدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ
عِبَادًا لَنَا أُولَىٰ بِأْسِ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا﴾ واته: کاتی
که وه‌عه‌ده‌ی پاداشی خراپه‌کاریی یه‌که‌م جارتان هات چه‌ند به‌نده‌بیکی به‌هیز و
نازا له‌به‌نده‌کانی خویمان په‌وانه‌ئه‌که‌ین بو سه‌رتان به‌دواتاندا ئه‌گه‌رین و

له ناو مالاندا ئه تانگرن و سزاتان ئه دهن. ئه مه به ئینکی بریار دراوه و ئه بی
بیته جی.

چونه ناوه وه و به خیرایی و توندی پایدا گه پان پاشان وتی: که سیک له ناو
ئو ئه شکه و ته دایه زور تامه زرویه بو بیننتان، کاتی چوینه به رده می زور لیتی
ترساین دیمه نیکی زور گه وره مان بینی دهسته کانی بو گه رده می به سترابووه وه
هروه ها له نتوان هه رده ئه ژنویه وه به زنجیری ئاسنین به سترابووه وه وتی ئیوه
کین؟ وتمان ئیمه خه لکی... باسه که مان بو گه پرایه وه وتی: دارخورمای دوو
ماله که چیمان لی هاتووه؟ وتمان: تو ده ته ویت چیمان پی بلیت؟ وتی:
تائستاش هه ر به رده گریت؟ وتمان: به لی وتی: خه ریکه بهر نه گریت.

وتی: باسی ده ریچه ی طه به ریه م بو بکن؟ وتمان: هه والی چ شتیکمان پی
ده دهیت؟ وتی: ئاوی تیا به؟ وتمان: ئاوی زور تیا به، وتی: خه ریکه ئاوه که ی
ده روات و وشک ده بیته.

وتی: هه والی کانی زه وره چی به؟ وتمان: ئه ی ده رباره ی ئه و چیمان پی
ده لیت؟ وتی: ئاوی تیدا ماوه؟ خه لکه که به ده وریدا کشتوکال ده کات؟ وتمان:
به لی ئاوه که ی زوره و خه لکه که شی به ده وریدا کشتوکال ده کهن.

وتی: هه والی پیغه مبه ری نه خوینده وارم پی بلین، وتمان: نیردراوه، وتی: چی
ده کات؟ وتمان: له مه ککه چۆته ده ره وه و له یه ثریب نیشته جی بووه، وتی:
عه رب له درزی جهنگان؟ وتمان: به لی ئه م رووداوه له دوا ی جهنگی (خه نده ق)
بوو، وتی: چی کرد؟ وتمان: له ناو عه ره بده ده رکه و تووه و ئه وانیش گو پرایه لی
ده کهن و هاتونه ته نیو ئاینی خواوه، وتی: ئه وه باشتره بو یان باوه پر بینن.
پاشان پی و تین: من مه سیح یان مه سیحی ده جالم...

پیغمبر ﷺ ده فہرمویت: لہ دواوی سی ده جالہ وہ دیت کہ ہہ موویان
بانگہ شہی پیغمبر ایہ تی ده کن یہ کہ مینیان موسہ یلہ مہ یہ دواہہ مینیان
مہ سیحی ده جالہ .

زانایان جیاوازییان لہ سہر پاستیی ناوی مہ سیحی ده جال ہہ یہ یہ کیک
لہ راکان دہ لئین سامریہہ .

بہ لام ناوی مہ سیحی ده جال نہ ہاتوہ تہ نہا ٹوہ نہ بیت پیغمبر بہ
مہ سیحی ده جال ناو بردوہ .

باسکراوہ کہ مندالیکی ہہ رزہ کاری جولہ کہ ہہ بوو ناوی (ابن صیاد) بوو لہ
مہ دینہ دہ ژیا ٹہ مہ ش لہ سالی شہ ش یان حہ وتی کچی دابوو .

لہ و کاتہ دا بوو کہ پیغمبر ﷺ نامہ ی نارد بو پادشاو سہرؤ کہ کانی دنیاو
شاری مہ دینہ بووہ پایتہ ختی نیسلام .

ہاوہ لان کاتیک گوئیان لہ پیغمبر ی خوا بوو ﷺ کہ چہ ند جاریک باسی
مہ سیحی ده جالی دہ کرد وتیان مندالیکمان لہ شاری مہ دینہ دا بینوہ قسہ ی
سہیر دہ کات، سالتیک تیپہری کرد لہ وہ دہ چیت کویر بوو بیت، جولہ کہ کان
موسولمانانیاں پی دہ ترساند، بویہ ہاوہ لان کہ وتبوونہ ٹو گومانہ ی کہ ٹو
ہہ رزہ کارہ مہ سیحی ده جال بیت، ٹہ مہ ش بہ ہوی ٹو زور قسہ کردنہ ی کہ
پیغمبر ﷺ دہ بارہ ی مہ سیحی ده جال دہ یفہرموو کا برایہ کی یہ ہودیہ (۷۰)
ہہ زار جولہ کہ ی ٹہ صفہ ہان شوینی دہ کہ ون .

ٹوہ بوو ہاوہ لان رویشتنہ خزمہ ت پیغمبر ﷺ و باسی ٹو ہہ رزہ کارہ یان
کرد، پیغمبر ﷺ بہ ہاوہ لیتی عومہر رویشتن بؤ لای ہہ رزہ کارہ کہ لہ ناو
مندالاندا لہ بہ نی مزار لہ مہ دینہ دا یاری دہ کرد، پیغمبر ﷺ دہستی خستہ
سہر شانی و بہ (ئین صیاد)ی فہرموو: شایہ تی دہ دہیت کہ من پیغمبر ی
خوام، وتی: بہ لئی شایہ تی دہ دہم کہ تو پیغمبر ی کی دہست پاکی، (لہ ریگادا

بۆ لای ئیبن صیاد حەزرەتی جوهره ئییل هاته خزمەت پێغه مبهري خوا ﷺ
 سورەتی "الدخان" ی بۆ دابه زاند، بۆیه پێغه مبهري ﷺ ویستی ئەو هەرزەکاره
 تاقی بکاتەوه بزانییت که داخۆ ئەوه مەسیحی دەجاله و وحی بۆ دیت یاخود
 که سیکه شەیطانه که ی پێی دەلیت.

پێغه مبهري ﷺ پێی فەرموو: شاراو دیه کم بۆ شار دویته تەوه ئەوه بوو:
 ﴿فَأَرْقَبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ﴾ ی بۆ شار دبوویه وه.

ابن صیاد وتی: ئەوه (الدُّخَانُ) ه پێغه مبهري ﷺ فەرمووی: دۆرایت و پێزت بەرز
 نابیتەوه شەیطانه که ت فریوی داویت. حەزرەتی عومەر فەرمووی یارسول الله
 پێگم بده له گەردنی بدهم، پێغه مبهري ﷺ پێگه ی نه داو فەرمووی: نه خیر عومەر
 ئەگەر ئەمه مەسیحی دەجال بییت که س ناتوانییت به سه ریدا زال بییت و بیکوژییت
 مەگەر حەزرەتی عیسا ﷺ نه بییت، خو ئەگەر هەر هەرزەکاریکه ئەوا
 شەیطانه که ی ئەم هه والی پێداوه ئەوا هیچ سو دیک نیه له کوشتنیدا.

رهوشتی حەزرەتی عیسا (ﷺ):

خه لکی له وکاته ی که لاوازی پووی کردووه ته ئاینه که یان مەسیحی دەجال
 دەرده که ویت، له رابردوودا نیشانه کانیمان باسکرد وه که هه لهاتنی خو ر له
 خو رئاواوه، گیاندار، دوکه ل، ژماره یه کی زۆر له موسولمانان به کاری بی سو ده وه
 سه رقāl ده بن.

خوای گه وره حەزرەتی عیسا ﷺ داده به زینتی هه تا فەرمایشتی
 پێغه مبهري که ی ﷺ سه له مینیت ئەوه تا ده فەرموویت:

﴿وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنُوا بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ﴾

واته: قهسه م به خودا! پیش ئه وهی عیسا وه فات بکا هه مو ئه هلی کیتاب له م
دنیابه دا ئیمانی پی ئه هینن، نه نجا وه فات نه کات.

واته: نه و پوژدهی که خه لکی پی پیش مردنی حه زه تی عیسا ﷺ باوه پی پی
دینن واته مردنی خودی خودی.

حه زه تی عیسا ﷺ له بهر چه ند هویه کی دیاری کراو داده به زیت:
یه که م: هه تا بو نه شوینکه وتوانه ی به لمینیت که به خویان ده زانی نه و
خوا نیه .

دووه م: هه تا وه لامی نه و جوله کانه بداته وه که ده لین ئیمه بوین عیسی
کوپری مه ریه ممان گوشت (حه زه تی عیسا ﷺ له نزیک روژی قیامه تدا
داده به زیت هه تا نه وه پشت راست بکاته وه که تائیتستا له زیاندا ماوه و نه وان
نه یانکوشتووه نه وه تا خوی گه وره له م باره یه وه ده فه رمویت: ﴿وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا
صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شِبْهَ هُمْ﴾^۱ واته: نه خه یر نه یانکوشتو نه شیانکرد به داردا، به لکو
کاره که یان لی گوپراو سه ریان لی تیکچوو، یه کیکی تر بوو کوژرا که خودا په نگی
عیسی دا به سه ریداو به ویان زانی و کوشتیان.

کاتیک حه زه تی عیسا ﷺ له بهر ده م خه لکیدا ده رده که ویت دوو سه ره نجام
ده رده که ویت:

نه نجامی یه که م: باوه پی موسولمانانی یه گتا په رست به وهی که فه رمایشتی
په روه رگار راسته به مهش باوه پی ئیمانداران زیاتر ده بیت، به وهی که به هه له
که سیک تریان له جیاتیدا کوشتووه .

نه نجامی دووه م: هه ر له بینه په تدا حه زه تی عیسا ﷺ بولای خوا
به رزبوویه وه ویکچوو که ی کوژرا نه و کاته ی به رزکرایه وه تا نه مرؤ له باوه پی

موسولماناندا هر زیندوو بووه ئه‌ویش مژده‌ی شوینه‌کانیان پی‌ده‌دات
له‌به‌ه‌شتدا.

کاتیک‌ه‌زرتی عیسا صلی‌الله‌علیه‌و‌آله‌وس‌لّم داده‌به‌زیته‌سه‌ر زه‌وی ه‌رگیز نابیته‌پیش‌نوژی
موسولمانان، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌گه‌ر پیش‌نوژییان بۆ بکات ئه‌وا کاریکی ناراست
پویداوه، به‌لام له‌دوای پیاویکی ئاسایی ئوممه‌تی موسولمانانه‌وه‌نوژی‌ده‌کات
ئه‌وه‌ش ئه‌ده‌ب و پیزی‌ه‌زرتی عیسا ده‌گه‌یه‌نیت له‌به‌رامبه‌ر ه‌زرتی
(رسول‌الله) صلی‌الله‌علیه‌و‌آله‌وس‌لّم ئه‌وه‌بوو ئه‌وه‌موو ژاوه‌ژاوه‌گه‌وره‌یه‌ی خرایه‌سه‌ر گوايه
عیسا خوايه‌یاخود کورپی خوايه، بۆیه‌ده‌بوو وه‌لامیکی کرده‌یی بداته‌وه‌چونکه
زۆرجار خه‌لکی باوه‌ر به‌شتیک‌ناکه‌ن ه‌تا به‌چاوی خویان نه‌یبینن بۆیه
ه‌زرتی عیسا داده‌به‌زیت درێژترین ته‌مه‌نی ده‌بیت له‌سه‌ر زه‌وی دا.

ه‌موو مروه‌که‌کان له‌پۆژی قیامه‌تدا له‌یه‌ک ئاستی ته‌مه‌ندا ده‌بن پیاو و ئافره‌ت
و منداڵ و به‌سال‌چوو ه‌مویان له‌ته‌مه‌نی ه‌زرتی عیسا‌دا ده‌بن که‌سی و سی‌
سائه‌و کاته‌ی بۆ ئاسمان به‌رزکرایه‌وه.

پیتغه‌مبه‌ران بران له‌چه‌ند دایکیکی جیاواز به‌لام ئاین و بیروباوه‌ریان
به‌خوا یه‌کیکه، له‌قورئانی پیرۆزدا وشه‌ی ئاینه‌کان نابینیت، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌م
زاراوه‌یه‌ناوزه‌دیک‌ی ناشه‌ریه‌، خوی گه‌وره‌ده‌فه‌رمویت:

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ

إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا﴾^١ واته: ئه‌وه‌ی بۆ داناون له‌دین
و ئاین که‌کاتی خۆی نوح پیتغه‌مبه‌ریشی راسپاردبوو له‌سه‌ری بره‌واو، ئه‌وه‌ی
که‌وه‌حیمان کردوووه بۆ خۆت و ئه‌وه‌ی به‌ئیه‌راهم و موسا و عیسا‌مان
سپاردبوو له‌سه‌ری بره‌ون که‌ئه‌وه‌ته‌دینی خوا رابگرن و پشتگویتی مه‌خن و
به‌ش به‌ش و کۆمه‌ل کۆمه‌ل مه‌بن تیاواو گشت له‌سه‌ر یه‌ک ری بره‌ون.

١- الشوری: ١٣

فهرمویه تی ناین پرایگرن نهك ناینهكان، ههروهها دهفهرمویته:

﴿وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا

وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾^۱ واته: ئیبراهیم و یه عقوبی کورپه زاشی هه ر به مه وه صیه تیان کرد بۆ کورپه کانیان: کورپه کانم خودا ئەم ناینه ی بۆ ئیوه هه لێژاردوه، ناگاتان لئی بیوله کیسی مه دهن و له سه ر غه یری ناینی ئیسلام مه مرن.

ههروهها: ﴿وَمَا نَقَمْنَا مِنَّا إِلَّا آتَاءَ أُمَّاتِنَا يَأْتِيَنَّ رِيتًا لِمَا جَاءَ تَارِيْنَا أَوْ غَيْرَ عَلَيْنَا

صَبْرًا وَتَوْفَقًا مُسْلِمِينَ﴾^۲ واته: تۆ شه وه ت لا خراپه كه ئیمه ئیمانمان هینا به موعجیزه کانی پهروه دگارمان که هاتن بۆمان. ئەوهش ئەوپه ری چاکیه وهی ئەوه نییه ئینسان پیتی ناخۆش بی. خودایا تۆیش سه برو خۆگری به سه ر دلماندا برێژه وه به موسولمانی بمانمرینه.

خوای گه وره دهفهرمویته: ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾^۳ واته: بیگومان

ناین لای خوا ناینی ئیسلامه که خودا به یهك زانینه و په یره وی کردنی شه و شریعه ته یه که حه زره تی محمد ﷺ هیناویه تی.

له به رته وه سه رجه م پیغه مبه ران کاتیک ئیردراون بۆ ناو گه له کانیان

فهرمویانه:

﴿يَقُولُوا أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ﴾^۴ واته: قه ومینه! خودا بیه رستن،

بیجگه له و خودایه کی ترتان نییه.

ئهمانه شریعه ته کانن نهك ناینهكان که واته جیاوازیه که له شریعه ته کاندایه

نهك ناینهكان، دیاره جیاوازی شریعه ته کان له ناگامی ژینگه وهیه.

۱- البقرة: ۱۳۲

۲- الأعراف: ۱۲۶

۳- آل عمران: ۱۹

۴- الأعراف: ۵۹

به لئی چه زره تی عیسی کوری مریه م عليه السلام داده به زیت له به رنه وهی دواکه سه له پیش پیغه مبهروه عليه السلام. دیاره له نیوان چه زره تی عیسا عليه السلام و پیغه مبهری نیسلامدا پیغه مبهری تر نیه له به رنه وه نزیکتره له پیغه مبهروه عليه السلام.

پیغه مبهر عليه السلام باسی سیماو پوخساری چه زره تی عیسامان بۆ دهکات دهفه رمویت: پهنگی پیستی نه گه نم پهنگه و نه زور سپیه و له و نیوه نده دایه، دوو بهرگی له بهردایه سهری ئاوی لی ده تکئی ته ریش نه بووه. هر له گه ل موسولمانان چاویان پیی ده که ویت دهیناسنه وه، ئاو له قرثیه وه وه ک دلۆپه ده تکیته خواره وه به سه ر پوخساریدا بۆ نیکی زور خوشی لی دیت خاچ ده شکینیت که کرابووه سومبولیک و ئه مه ش له خاچدان و کوشتن نیه، به راز ده کوزیت، له کاتیکدا خواردنیان کردبووه چه لال بۆ خویان، له کاتیکدا ئینجل لیی حه رام کردبوون، سه رانه داده نیت، بۆ ماوه ی (۴۰) سال ناشتی سه راپای زه وی داده پۆشیت و بانگه واز بۆ نیسلام دهکات، خوی گه وره له و سه رده مه دا زۆریک له دینه کان له ناو ده بات جگه له نیسلام، هر له و سه رده مه شدا خوی گه وره مه سیحی ده جال له ناو ده بات.

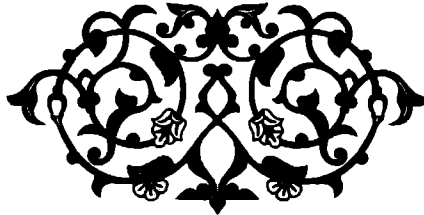
ئارامی له زه وی دا به رپا ده بیت به جۆریک شیر له گه ل و شتردا یاری دهکات، پلنگ له گه ل مانگادا، گورگ له گه ل مه ردا، منالان یاری به مار دهکن و زیانیان پی ناگه یه نیت. ئه و بارودوخه ماوه ی (۴۰) سال ده خایه نیت پاشان چه زره تی عیسا عليه السلام کۆچی دوابی دهکات و موسولمانان نوژی له سه ر دهکن.

به لای گه وره:

دهرکه وتنی به لای هره گه وره له په یدابوونی (یه نجوج و مه نجوج) دایه له سرده می هه زره تی عیسا دا ﷺ کاتیک نه و گله دین خه لکی ده کوژن و به دره وشتی و خرابه کاریه کی زور له سر زهوی دا بلاوده که نه وه.

خوای گه وره وه حی بو هه زره تی عیسا ﷺ ده نتریت هه تا به نده کانی له لای (طور) دا پرگار بکات، زانایان زیاتر جهخت له سر نه وه ده که نه وه که نه و گله چینیه کان بن له پرژه لاتی ناسیاوه دین، پیغه مبه ر ﷺ پیناسه یانمان بو ده کات ده فهرموت: (گه لی به نجوج و مه نجوج) دین ناوچه وانیان پانه و چاویان بچوکه، ده لئی فیشه که شیتن نه ودال و سه وداسه رن).

جاریک پیغه مبه ر ﷺ به ترسه وه له خه وه لسا خاتوو عائیشه ترساو پیغه مبه ر ﷺ فهرمووی: وهیل بو عه ره ب له و شه ره ی که لیان نریک بوته وه، نه مپو نه و به ره به سته ی (یه نجوج و مه نجوج) درزکی تی که وت ده لین به یانی ده کریته وه، هه تا ده وتریت به ویستی خوا به یانی ده کریته وه، ده کریته وه.

بەكەم شوپىنگەي پۇڭزى دوايى

گەورە و بچوك وەكو بەكيان لى دىت:

خەزەرتى عوسمان (رەزاي خواي لى بىن) دەفەرموئىت بەكەم شوپىنگەي پۇڭزى دوايى گيان دەرچون و پۇيشتە ناو گۆرە، ئەگەر ئەو بەناسانىي بوو ئەو ئەوئەي بەدواي ئەوئەدا دىت ئاسانتر دەبىت، ئەگەر توند بوو ئەو توند تر دەبىت خواي گەورە دەفەرموئىت: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ﴾^۱ واتە: بىن گومان، ئەي موخەممەد! تۆ سەرەنجام ئەمرىو ئەوانىش ھەموو ئەمرن.

ھەموو ئادەمىزادىك لەم دىيايەدا دەڭزى پاشان ساتى كۆچكردنى دىت، بۇيە دەبىت لەم مالەو بەرپوات بۆ مالى سەرەكى ھەمىشەيى .

﴿يَقَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ﴾^۲ ، واتە: ئەي خىلەكەي خۆم! ئەم ژيانى دىيايە لە ھۆيەكى رابواردن بەولاولە نىيەو، خانەي بەردەوام و جىگاي ئۆقرەگرتن ئەو دىيايە .

لەبەرئەوئەي ئەوئە ژيانى سەرەكىيەتى، خواي گەورە نىشانە بۆ ھەندىك كەسى دەنېرئىت وەكو پىر بوون، ياخود نەخۆشىيەكى ئالۆز، روداويكى دىيارى كراو واي لى دەكات بەخۆيدا بچىتەو، لەوانەيە گوناھىكت بۆ بنېرئىت ھەتا تەوبە بکەيت و بگەرئىتەو ئەوئەش بېتتە ھۆكارىك بۆ گەيشتن بەخوا.

۱- الزمر: ۳۰

۲- غافر: ۳۹

مردن له کهسی به سالآچوووه نزیکتر نیه وهک له کهسی گهنج یاخود فریشتهی مهرگ له نهخۆشهوه نزیکتر نیه وهک له کهسیکی تهندروست باش، وادهکانی فریشتهی مهرگ دیاری کراون و له ساتی خۆیاندا کاری خۆی نهجام ده دات:

﴿فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾^۱

مهرگ و مردن بۆ باوهردار حهوانهوهیه بۆ بئباوهرو تاوانبار ناوومیدییه، نهخۆشی مهرگ له دهروازهکانی پهحمهتی پهروهردگاره بۆ بهندهکان، هۆکاری دوورکهوتنهوهیه له خراپهکاریهکان و سپینهوهی گوناومهکان، بهرزبوونهوهی پلهی منهتبارییه له لایه ن خوای پهروهردگارهوه بۆیه لانی کهم له هه موو نووژیکدا ئاده میزاد له یادی مردندا بیته واته کاتیک نووژیی کرد وا بزانیته دواي نووژه که ده مریت.

نیشانهکانی مردن:

مردن به چهند نیشانهیهک ده ناسریتتهوه، له وانه زمان ده بهستیت له قسه کردن، ئاده میزاد ده باته جیهانیکی ترهوه، شتانیکی ده بینیی که ئیمه نایبینین و له ژیانیشداین خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ﴾^۲ واته: وا ئیستا ئیمه په ردهی سه رچاوتمان لاداو، چاوت ئیستا زۆد تیزه وه هه موو شتی به باشی نه بینیی. واته: نه و په پری راستی شتهکان و گه وره یی پۆژی دواي ده بینیت.

شیخ حه سه نی به صری به لای کۆمه لیکدا تپه پری ده گریان فهرمووی: له وانه یه که سیکیان لی مردبیت، پاشان فهرمووی سبحان الله: با بۆ خۆیان بگرین،

۱- الأعراف: ۳۴

۲- ق: ۲۲

مردووه که بیان له سئی شت پزگاری بووه ئه مانه هیشتا له دهستی ده رباز نه بوون:
هاتنی فریشتهی مهرگ، ناره حه تیه کانی مردن، شوینی له به هه شت یاخود
دۆزه خ دا، با بوخویان بگرین.

ژووره کهت پر ده بیته له فریشتهی مهرگ و هاوکارانی، ده بن به دوو به شه وه
فریشتهی ره حمهت، فریشتهی سزا.

ئه گهر کرده وه کانی چاک بوون فریشتهی ره حمهت داده به زیت ئه گهر خراپیش
بوو ئه وا فریشتهی سزا دیته سه ری.

فریشته کان نازانن داخو کرده وه کانی که سی مردوو چاک بووه یان خراپ هه تا
لای پهروه ردگار وه سروشتیان بو نه یهت ئه وه تا خوای گه وره ده فه رمویت:

﴿كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ الرَّاقِيَ ﴿٦٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٦٧﴾ وَاتَّه: نه کهن دنیا تان لا له قیامهت
له پیشتر بی. کاتی که گیان ئه گاته ورده گرتی ژوور قه فه زه ی سنگ و، له لایه ن
ئه وان وه که هاتوونه ته سه ر کابرای حالی سه ره مهرگ، ئه وتری: کی
نووشته یه کی بو ئه کا به لکو نه مرئ.

فریشتهی مهرگ له فریشتهی ره حمهت و فریشتهی سزا ده پرسیت دوا ی
ئه وه ی رۆحی ئه و که سه به رزده بیته وه. ئینجا فریشتهی ره حمهت ده لیت: ئه و
له گه ئماندایه له گه ل چاکه کاراندا بو یه له گه ل خو یاندا ده بیه ن، یاخود فریشتهی
سزا ده لیت: له گه ل ئیمه دایه و خه لکی دۆزه خه، ده بیه ن. ئه گهر پزگاری بیته ئه وا
له سه ره نجامیکی گه وره پزگاری بووه. ئه گهر رۆح پاک بوو ئه وا زۆر به ئاسانی
له جهسته جیا ده بیته وه، ئه گهر پاکیش نه بوو ئه وا زۆر به ئازاره وه
ده رده چیته.

شمه که کانت درانهوه به سه رتدا:

پۆج تاییه تمه ندیه که لای په روه ردگارو ئاده میزاد دهرک به هیچ شتیکی ناکات ئایا پۆج دروستکراویکی جوان و نورانییه؟ ئایا دروستکراویکی بهرجهسته بووه؟ ئایا گهردونه؟ خوای گه وره له و باره یه وه ده فهرمویت:

﴿ وَسْئَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۝١﴾

واته: له باره ی پۆجه وه لیت ته پرسن که چی یه؟ بلێ: پۆج له وه مخلوقانه یه که به نه مرو فرمانی خودای من په یدابوون و، هر خودا خۆی نه زانی چی یه، ئیوه نه اندازه ییکی که م نه بی زانیاریتان پئی نه دراوه، دیاره عه قلی ماددی که موکوری ئیوه په ی به شتی نامه حدود ناباو نایزانی.

دیاره پۆجه دهسه لاتداره به سه ر جهسته دا، بۆیه ناتوانین بریاری ئه وه بدهین داخۆ ئه و که سه دۆزه خییبه یان به هه شتیبه، هه روه ها هیچ شتیکی دهر باره ی دهرچونی پۆج له جهسته نه وتراوه ته نها به م ئایه ته نه بیته که ئاماژه ی پئی داوه:

﴿ قُلْ يَنفِقُكُمْ مَلَكَ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ۝٢﴾

واته: تو پئیان بلێ: فریشته ی مه رگ که کراوه به بهرپرسی گیانکیشانتان، گیانتان نه کیشی و، پاش گیانکیشانتان نه گنیرینه وه بۆ لای خوای خۆتان و لیتان نه پرسیته وه.

کاری دابرینی پۆجه و دهرهینانیه تی له جهسته .

دهوتریت کاتی سه ره مه رگ حاله تیکه باس ناکریت، ئیبن عباس (رهزای خوای لئ بی) باسی ساتی سه ره مه رگی عه مر ی کوپی عاصمان بۆ ده کات. وتی: عه مر هه ست به چی ده که یته؟ وتی: وه کو چۆله که م لئ هاتووه له هیلانه که یدایه و پۆنی

۱- الإسراء: ۸۵

۲- السجدة: ۱۱

تیا به له ژئیریشیدا ئاگرئیکی زور سوتینه ره، ناتوانیت بفریت و خوئی دهرباز بکات و ناشمریت هه تا بجه و پته وه. پاشان فه رمووی: پوحم وای لی هاتووه ده لئیی به کونی دهرزیدا پرا ده کیشریت.

ئینجا فریشته کانی ره حمه ت دین به کالای بوندارو کفنه وه که له به هه شته وه هیناویانه پاشان به ره و ئاسمان به رز ده کریته وه و دهروزه کانی ئاسمانی بو والا ده کریت، بونئیکی خوئی لی دیت، فریشته کان به خو شه ویستترین ناو که خوئی پیی خو شه بانگی ده که ن و سلأوی لی ده که ن، پاشان به ره و (ملاً الأعلى) به رز ده کریته وه ئه و که سه به و شیوه یه ده مینیته وه هه تا خوای گه وره ده فه رمویت: گورپی ئه م به نده یه م بو فراوان بکه ن به ئه ندازه ی بینایی چا و، دهرگایه کیشی لی بکه نه وه هه تا شوئینی خوئی له به هه شتدا ببینیت، له و ساته دا ئه و به نده یه ده فه رمویت: خوایه زوو قیامه ت به رپا بکه .

پوچ له گه ل فریشته کانی ره حمه تدا دیته دهره وه و بونئیکی خوئی هه یه ، به کرده وه چا که کانی خوای گه وره به رزی ده کاته وه، ئه وه تا ده فه رمویت: ﴿وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا﴾^۱، به لام روحی خراپ بونئیکی ناخوئی لی دیت له به ره ئه و فه ساده ی که بلاوی ده کاته وه له وشکانی و ئاویدا. ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ﴾^۲ واته: خراپه له زهوی و له دهریادا دیاری داوه به هوئی ئه و شتانه وه که دهستی ئاده مزاد ئه یانکا.

گوناه بونئیکی هه یه ته نها فریشته کان ههستی پی ده که ن دیاره کرده وه ی چاکیش بوئی هه یه .

۱- مریم: ۵۷

۲- الروم: ۴۱

پۆجی بئندهی خراپه کار به بۆنی زۆر ناخۆشه وه درده چیت بۆیه ده رگا کانی
 ئاسمانی به سهردا داده خریت فریشته کانی مهرگ ده لاین ئه وه کتیه ؟ !! ده لاین:
 فلانی کورپی فلان به خراپترین ناوی دنیای ناوی ده به ن خوای گه وره
 ده فهرمویت: گۆپی ئه م به نده یه م بیتنه وه یه ک هتا جهسته ی له به ریه ک
 هه لده وه شیت و پری بکه ن له مارو دوپشک ئینجا ده رگایه کی بۆ بکه نه وه هتا
 شوینی خۆی له دۆزه خدا ده بینیت، ئه و به نده یه ده لایت: خواجه قیامت پیش
 مه خه، قیامت پیش مه خه.

خه لکیی لاشه که ی زۆر به خیرایی به ره و گۆرستان هه لده گرن ئه گه ر پیاوچاک
 بیت خیراییه که ی که م ده بیته وه و ئه ویش ده لایت: دوام مه خه ن، ئه گه ر ده زانن چ
 خیرک چاوه پیم ده کات ئه و زۆر په له تان ده کرد له بردنم. ئه گه ر که سیک خراپ
 بوو ده لایت بۆچی وا به خیرایی ده مبه ن ئه گه ر ده زانن چ شه پیک چاوه پیم ده کات
 ئه و لاشه که متان به خیرایی نه ده برد خاک به سه ر خۆم خاک به سه ر خۆم !!!
 ده لاین له وساته دا که سی مردو له که سی زیندو چاکتر گوی له قسه یه له وکاته دا
 باشتین نزا بۆ که سی مردو ئه وه یه (اللهم اغفر له وثبتہ عند السؤال) واته:
 خواجه لئی خۆشبه و له کاتی پرسیار ئی کردنیدا پاوه ستاوی بکه. کاتیک ده یخه نه
 ناو گۆره که یه وه داوای لیخۆشبوونی له خوا بۆ ده که یه چونکه له وساته دا
 پرسیار ی ئی ده کریت.

ئاماده کردنی مردوو:

یه که م شت که ده کریت له دوا ی مردنی که سیک وه سیه ته (بۆیه ده بیته
 وه سیه ت بنوسیته) گرنگترین بئنده کانی وه سیه ت: کئی ده شوات، کئی ده یخاته
 گۆره وه، کئی نوژی له سه ر ده کات.

نايیت مردوو شووری زۆر له و ژووره دا هه بن که لێی ده شووری، پاشان ئەندامه کانی لاشه ی ده جوڵینریت وه کو ههردوو قاچی و دهستی ههتا ئاماده ی بکه بن بۆ شتن، پاشان به ئاوێکی شله تین نه ساردو نه گرم چونکه ههستی پێ دهکات، پاشان دهست ده هینریت به سه ر سکی دا، ههتا ئەگه ر پیسییه ک له سکی دا بێت بێته ده ره وه، ئەو کونانه ده گرین که ئەگه ری ئازاری ئی ده کریت، ههتا که سی زیندوو ئازار نه دریت لۆکه ده خریته ده م و لوت و چاوه کانی و ههردوو گوێیه وه ته نانه ت ده رچه ی کۆمی.

ته وای جله کانی له بهر داده که ندریت و جلی تری له بهر ده کریت ئینجا وه ک چۆن زیندوو خۆی ده شوات ئاوا ئەو مردوو ده شووری، سه ره تا به لای راستی ده ست پێ ده کریت ئینجا لای چه پی، پاشان ده ست نوێژی بۆ ده گیریت بێ ئاو وهردان له ده می پاشان به کفنی شه رعی بهرگ پۆش ده کریت.

حه زه تی ئەبو به کر ده فه رمویت: هه ر به جله کانی خۆمه وه کفم بکه ن چونکه کفن بۆ کرم و ماره بهرگه نوێیه که بۆ زیندوو به ئێنه وه.

کفنی شه رعیش بریتیه له پارچه کالایه کی سپی که پیویسته هه رزان به هاو ساده بێت و ئاوریشم نه بێت، بۆ پیاو سه ئی پارچه یه و بۆ ژنیش پینج پارچه، ئینجا مردوه که بۆن خۆش ده کریت و ده خریته ناو گۆره که یه وه.

دیاره ئەو که سه ی که مردوو که ده شوات ده بێت ده ستکیشی له ده ستدا بێت ههتا دهستی بهر لاشه ی مردوو که نه که ویت.

لێره دا جیاوازی له نیوان زانایاندا هه یه له سه ر شتنی ئافره ت له لایه ن مێرده که یه وه یاخود پیاو له لایه ن ژنه که یه وه زۆرینه ی زانایان له سه ر ئەم رایه ن، به لام پێشه وا ئەبو حه نیفه پتی وایه دروست نیه چونکه گرێبه ستی هاوسه ربیان به مردنیا ن کوتایی دیت، ئەگه ر هه رکامیکیان وه سه یه تیان کردبوو بۆیان جیبه جی ده کریت. هه یج قسه یه ک نیه له سه ر شتنی به ته وای.

پاشان هه‌لده‌گیریت ته‌گه‌ر ئافره‌ت بوو ئه‌وا که‌سه مه‌حره‌مه‌کانی هه‌لده‌گرن (واته ئه‌وکه‌سانه‌ی که بۆی نه‌شیاون ببیته هاوسه‌ریان) ئه‌مه‌ش له‌بابی ئه‌ده‌به بو مه‌حره‌مانی مردوو‌ه‌که، ته‌گه‌ر مردوو دانی زێڤی له‌ده‌مدا بوو ده‌رده‌هینریت. ئه‌و که‌سه‌ی که به بۆمبیک یاخود ته‌قینه‌وه‌یه‌ک یاخود گولله‌ی به‌رده‌که‌ویت بیان له‌فرۆکه‌یه‌کدا ده‌که‌ویته خواره‌وه یاخود له‌ئاودا ده‌خنکیت له‌گه‌ڵ ئه‌وکه‌سه‌ی له‌سه‌ر پێخه‌فه‌که‌ی ده‌مریت هه‌چ جیاوازییه‌کی نیه، له‌و ساته‌دا فریشته‌ی مه‌رگ داده‌به‌زیته سه‌ری و به‌ویست و ده‌سه‌لاتی خوا گیانی ده‌کیشیت ته‌گه‌ر هه‌زاران که‌س له‌یه‌ک ساتدا بمرن خوا ئه‌و توانایه‌ی داوه به‌فریشته‌ی مه‌رگ و ئه‌وه‌ی له‌گه‌ڵدایه که بتوانیت پۆحه‌کان بکیشیت هه‌رچه‌ند نای فریشته‌ی مه‌رگ له‌قورئان و سوننه‌تدا نه‌هاتوه.

دیاره جوهره‌ئیل و ئیسرافیل و میکائیل و ئیزرائیل له‌گه‌وره فریشته‌کانی خوی په‌روه‌ردگارن جوهره‌ئیل سه‌رداری فریشته‌کانه و ئه‌مینه‌داری سروشتی خواین، باشتر وایه بلێن فریشته‌ی مه‌رگ له‌جیاتی ئه‌وه‌ی بلێن عه‌زرائیل.

سیمیای فریشته:

په‌غه‌مبه‌ر ﷺ فریشته‌ی مه‌رگی بینه‌وه. سه‌ری له‌ئاسماندا بوو قاچه‌کانی و بالی پۆژه‌لات و پۆژئاوای زه‌وی داگرتبوو کاتیک په‌غه‌مبه‌ر ﷺ سه‌ری سوپما له‌بینه‌ی، فریشته‌ی مه‌رگ پێی فه‌رموو: ئه‌ی ته‌گه‌ر ئیسرافیل ببینی چی ده‌لێیت من له‌چاوه‌ ئه‌ودا وه‌ک ته‌لقه‌یه‌کی فرێدراوه‌ له‌ناو بیاباندا وام له‌ترسی خوا بچوک ده‌بمه‌وه وه‌کو چۆله‌که‌یه‌کی بچوک.

فریشته‌کان ئیمه ده‌بینن ئیمه ئه‌وان نابینن، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئیمه هه‌چ پێوستیه‌کمان به‌وه نیه بیانبینن به‌لام ئه‌وان ئیمه ده‌بینن بۆ چاودێری و

پاراستنمان و نویسی کرده‌وه چاکه‌کانمان و به‌شداری کردن له‌جه‌نگه‌کاندا
به‌لام له‌پوژی قیامه‌تدا ده‌یانینین.

فریشته‌ی مهرگ گیان کیشانی سه‌رجه‌م زینده‌وه‌ران دراو‌ته ده‌ستی له‌هر
کات و ساتیکداو‌هر ژماره‌یه‌ک بیت، لاشه‌ی پارچه‌ پارچه‌ بوو‌پزیو‌خوای
گه‌وره‌ کۆی ده‌کاته‌وه، له‌ص‌حیحی موسلیمدا‌هاتووه ده‌لیت جوله‌که‌یه‌ک‌ه‌بوو
له‌پیش ئیمه‌دا‌وه‌سیه‌تی بو‌کوره‌کانی کردو‌تی: ئه‌گه‌ر مردم لاشه‌که‌م
بسوتینن و نیوه‌ی بلاو‌بکه‌نه‌وه له‌وشکاییداو‌نیوه‌که‌ی تریشی بخه‌نه‌ ده‌ریاوه،
ئه‌وانیش وه‌سیه‌ته‌که‌ی باوکیان جیبه‌جی کرد، خوای گه‌وره‌ فرمووی ئه‌ی
وشکانی ئه‌وه‌ی له‌ئامیزتدا‌یه‌ کۆی بکه‌ره‌وه‌ تۆش ئه‌ی ده‌ریا ئه‌وه‌ی له‌ناختدا‌یه
کۆی بکه‌ره‌وه‌ ئینجا پی‌فرموو‌چی وای لیکردی ئه‌و وه‌سیه‌ته‌ بکه‌یت؟ و‌تی:
له‌ترسی تو‌خوایه‌ خوای گه‌وره‌ پی‌فرموو: ئه‌وا لی‌ت خو‌شبووم خوای گه‌وره
ده‌فرمو‌یت:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كَنْبٌ حَفِيفٌ﴾^۱ و‌اته: ئیمه‌ به‌پاستی
ئه‌زانین زه‌وی چه‌ند له‌له‌شی ئه‌وان که‌م ئه‌کاته‌وه‌ که‌ ئه‌پرزینی و ئه‌یکا به‌خۆل
و، کتیبی لای ئیمه‌ هه‌یه‌ به‌دریزی به‌سه‌ره‌اتی هه‌موو‌که‌سیکی تیا‌یه‌ چیی لیدی
و چیی به‌سه‌ردی.

هه‌موو‌شتیکی ئینسان له‌ناو ده‌چیت‌ته‌نها (عجب‌الذنب) نه‌بیت‌بریتی‌یه
له‌ئیسقانیکی بچوک ده‌که‌و‌یته‌ به‌شی خواره‌وه‌ی برپه‌ی پشت، هه‌موو‌مردویه‌ک
ده‌شو‌ریت‌ته‌نها شه‌هید نه‌بیت، شه‌هید کاتیک ده‌مریت‌هه‌ست به‌نازاری مردن
ناکات به‌ئهندازه‌ی ده‌رزییه‌ک نه‌بیت که‌ده‌چیت‌به‌جه‌سته‌دا. نابیت‌به‌ده‌نگی
به‌رزه‌وه‌ زیکر بکریت پوژیک کوره‌که‌ی چه‌رزه‌تی عومه‌ر له‌دوای جه‌نازه‌یه‌که‌وه

دهرۆیشت پیاویک به ده‌هنگی به‌رز وتی: یادی خوا بکن و داوای لیخۆشبوونی لی بکن. ئه‌ویش فهرمووی: بی ده‌نگبه خوا لیّت خوۆش نه‌بیّت.

عه‌مری کورپی عاص (ره‌زای خوای لی بی) فهرمووی: کاتیک مردم ریگه مه‌دن ئه‌و که‌سانه بیته ژوره‌وه بۆ لام که جلی سوریان له‌به‌ردایه. وتیان بۆچی، وتی له‌وه ده‌ترسم پۆحه‌که‌م وا بزانیّت ئاگره، چونکه هه‌ر جوله‌یه‌کی ناسروشتی مردوو ده‌ترسینیّت.

له‌به‌رائی کورپی عازبه‌وه (ره‌زای خوای لی بی) هاتوو ده‌لیت له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ردا ﷺ چوینه ده‌ره‌وه به‌دوای جه‌نازه‌یه‌کی ئه‌نصاری دا گه‌یشتینه لای گۆرپه‌که‌ی هیشتا به‌ردی نه‌درابوو به‌سه‌ریدا، پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌ر گۆرپه‌که‌ی دانیشت و ئیمه‌ش له‌ ده‌ورو به‌ریدا دانیشتین له‌وکاته‌دا بالنده به‌سه‌ر سه‌رماندا ده‌سورپایه‌وه، چیلکه‌یه‌کی به‌ده‌سته‌وه بوو ده‌به‌یئا به‌سه‌ر زه‌ویه‌که‌دا، پاشان فهرمووی، په‌نا به‌خوا بگرن له‌سزای ناوگۆرپه‌مه‌ی دوو سی جار دووباره کرده‌وه و فهرمووی کاتیک به‌نده‌ی خوا له‌دنیا داده‌بریت و به‌ره‌و پۆژی دوایی ده‌روات فریشته‌ی ئاسمان داده‌به‌زنه سه‌ری پوختساریان سپی وه‌کو خۆر وایه کفن و بۆنی تایبه‌تی به‌هه‌شتیان پییه هه‌تا به‌ئهن‌دازه‌ی بینایی چاو به‌ده‌وریدا داده‌نیشن پاشان فریشته‌ی مه‌رگ له‌ پاسه‌ریه‌وه داده‌نیشیت و ده‌لیت: ئه‌ی پۆحه‌ پاکه‌که وه‌ره ده‌ره‌وه بۆلای لیخۆشبوون و په‌زانه‌ندی خوای په‌روه‌ردگار.

له‌ گێرانه‌ویه‌کی تری ترمذی دا هاتوو ده‌فه‌رمویّت: وه‌ره ده‌ره‌وه بۆلای لیخۆشبوون و په‌زانه‌ندی خواجه‌کی لی خۆشبووی توپه نه‌بوو، فهرمووی: پۆچی وه‌کو ئه‌و قه‌تره ئاوه‌ی که به‌لیوانی ده‌فریکه‌ویه ده‌تکیت ئاوا له‌ده‌ستیدا به‌ئهن‌دازه‌ی چاو تروکانیک ناهیلّیته‌وه و ده‌یدات به‌فریشته‌کانی په‌حمه‌ت ئه‌وانیش له‌و کفنه‌و بۆنه خۆشه‌دا هه‌لی ده‌گرن که‌بۆنی له‌خۆشترین عه‌تر که

له زهوی دا هیه به هر شوینیکی دا که ده پوات هر کومه له فریشته یه کی پی ده گات و ده لئین: نه و پوچه پاکه کتیه؟ ده لئین هی فلانی کوپی فلانه و به جوانترین ناوی خوی بانگی ده کن. هتا ده یگه بننه کوتایی ناسمانی دونهیا له هر ناسمانیکدا به دوا ی جه نازه که وه ده بن وه کو نه وه ی له کۆچی میعراجدا بن هتا ده گاته ناسمانی هه وته م، خوی گه وره ده فهرمویت نامه ی کرده وه کانی نه م به بنده یه م له (علین) دا بنوسن و پاشان بیگتیره وه بو سهر زهوی چونکه من له وئیه به دیم هتاون وه ده یانگتیره وه بو نه وی و جاریکی تریش له وئیدا ده ریان ده هینه وه.

فهرمووی: پوچه که ی ده گه پئته وه ناو جه سته ی و پاشان دوو فریشته له ناو کۆرکه یدا داده نیشن و ده لئین: خوی تو کتیه. ده لئیت الله خوامه، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ الظَّالِمِيْنَ وَيَفْعَلُ اللهُ مَا يَشَآءُ﴾^۱ واته: خواله دنیا وه له پوژی قیامه تا نه وانه دامه زراو نه کا که باوه ریان به وته ی چه سپاوی (لا اله الا الله) هیه. له دنیا دا ناهیلی پئیان هه لخلیسکی و له باوه ری خویان په شیمان بینه وه، له پوژی قیامه تیشا ناهیلی له کاتی وه لامدانه وه دا زمانیان ته ته له بکاو وه لامیان پی نه درئته وه. سته مکارانیش که سته میان له خویان کردوه، خوا گومرپان نه کات چونکه بیریان نه نه کرده وه تا رپی راست بدوزنه وه و هر له سهر چاولیکه ری باوو باپیرانیان نه پویشتن. خودا هرچی مه یل لی بی نه ی کات.

هه روه ها ده فهرمویت: ﴿اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوْا تَتَزَلُّ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا يَخَافُوْا وَلَا يَحْزَنُوْا وَاَبَشِرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِيْ كُنتُمْ تُوعَدُوْنَ﴾^۲

نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ﴿١﴾ واته: به پرستی نه و که سانهی و توویانه: به روه ردگاری ئیمه زاتی خویوه، پاش نه و دان پیاانانیهان له سهر باوه پ به و قسه یان و فرمانبهداری کردنی خوا به رده وام بوون، نه وانه فریشته دینه خواره وه بو سهریان و پییان نه لئین: له هیچ مه ترسن و خهفتی هیچ مه خون و خوش مزده بن به و به هه شته ی له سهر زمانی پیغه مبه ران گفتان پی نه درا که بوتان نه بن. هه روا پییان نه لئین: ئیمه له ژبانی دنیاو له قیامه تا دوستی ئیوه یین.

هه روه ها له فه رمایشی پیغه مبه ری خواوه ﷺ هاتووه ده فه رمویت: ((به نده پیش نه وه ی نه و دوو فریشته یه بچنه ناو گۆره که یه وه فریشته یه کی بوخسار جوان ده چیتته لای مردووه که پیی ده لئیت تو کئیت؟ نه م جوانییه ی تو خیر نه بیت هیچی تری پیوه نیه، پیی ده لئیت من کرده وه چاکه کانی خوتم، من ده بمه هاوړی و هاوړشینیت هه تا پوژی دواپی، ئیستا دوو فریشته دینه لات له دایک و باوکت میهره بانترن بو، نه وه و نه وه ت له ده پرسن و تووش واو وا وه لامیان بده روه)).

گۆر و هاتنه وه یه کی گۆر...

کاتیک فریشته له پال باوه پرداردا داده نیشیت، دانیشتیکی ویزدانیه، تیشکی خوړ له ساتی ئاوابوونیدا زه رده خه نه ی بو ده کات نه و کاته ی که به و دوو فریشته یه ده لئیت: وازم له بینن خه ریکه نوژی عه سرم له ده ست ده چیت نه وانیش پیی ده لئین: نه ی به نده ی خوا تو ئیستا له خاکی به رزه خدایت، لی ره دا لی پرسینه وه هه یه نه ک کرده وه.

كرده وه چاكه كانى دېته لاي و گۆره كهى دېته وه يهك و زهوى ده لئيت: ئهى
 بهندهى خوا ئهى فلانى كورپى فلان تو خوشه ويستترين بهندهى خوا بووى له لام
 كه له سر پشتم ده ژبايت، ئيستا ده بينيت چيت لى ده كه م، گۆره كهى بو فراوان
 ده كات به بينايى چاو.

ههروهها دېته لاي بى باوه رپى خراپه كارو پيى ده لئيت: ئهى بهندهى خوا ئهى
 فلانى كورپى فلان تو خراپترين بهندهى خوا بووى له لاي من وه له هه موو
 بهنده كانى خوا زياتر رقم له تو بوو ئه وكاتانهى له سر پشتم ده ژبايت، ئيستا
 ده بينيت چيت لى ده كه م گۆره كهى لى ده هيئتته وه يهك هه تا جهستهى وردو
 خاش و له يهك جيا ده كاته وه.

كه واته ئه وهى له گۆردايه ئه م شوينه تهنگ و تاريكهى لى دېته وه يهك
 و كه سيش لى ده ربا ز نايت، ئه وه تا پيغه مبه ر ﷺ ده فه رمويت: ئه گر كه سيك
 لى ده ربا ز بباويه ئه وا سه عدى كورپى مه عاز (ره زاي خواى لى بى) لى ده ربا ز
 ده بوو گۆر به توندى باوه ردار ده گوشيت به خويه وه وهك چون دايك پۆلهى خوى
 له ساتى سۆزو شير پيدانى دا كۆرپهى به سنگيه وه ده نوسينى، به لام بو كه سى
 خراپه كار به جورىك دېته وه يهك جهستهى شه قار شه قار ده بيت بويه پيغه مبه ر
 ﷺ ده فه رمويت: (داواى ليخوشبوون و دامه زراوى بكه ن بو برا كه تان چونكه
 ئيستا پرسيارى لى ده كرئت).

پرسيارى ناو گۆر:

مردوو چوار پرسيارى لى ده كرئت ئه ويش به زمانى حال وه لام ده داته وه نهك
 به زمانى قسه پيكردن ئينجا هه ردوو فرشتهى نه كيرو مونكه ر پرسياره كانى لى
 ده كه ن: كى په روه ردگارته؟ ده لئيت: خوا په روه ردگارمه (ئهمه له كرده وه

چاڪه كانبه وه ده بئيت) ده لئين: نائنه كهت چي به؟ ده لئيت: نائيني ئيسلامه. ده لئين: چي ده لئتي له باره ي ئه و پياوه ي بؤتان نئرد رابوو؟ ئه و يش ده لئيت: ئه و پئغه مبهري خوايه ﷺ. ده لئين: زانينت چيه؟ ده لئيت: قورئاني خوام خوئينده وه و باوه رپم پئ هئناوه و بروام پئ كرد.

ئينجا له ئاسمانه وه بانگه واز ده كرئيت بروا به و بنده يه م بكن له و وه لامانه ي كه دايه وه گؤره كه ي له به هشت بؤ رابخن هر له به هشت به رگي پئ بپوشن و ده رگايه كي به هشتي بؤ بكنه وه پؤحه كه ي پئ ئاشنا بكن پاشان به نه ندازه ي بينايي چاو گؤره كه ي بؤ گوره بكن پياويكي پوخسار جواني ريك پوش و بؤن خوش دئيت بؤلاي و مژده ي ده داتئ و پئسي ده لئيت: ئه وه پؤزي تويه. ﴿هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ﴾ واته: ئه مه ئه و پؤژه ي خؤتانه كه گفتان ئه درايي پئتي.

كه سي مردوش پئتي ده لئيت: تو كيئت، تو ئه و پخساره يت كه تنها خيرت پئيه. ئه و يش ده لئيت: من كرده وه چاكه كانئ خؤتم. ده لئيت: خوايه قيامت به رپا بكه هه تا بگه ريمه وه ناو كه س و كارو مالي خؤم.

كاتيك بنده ي بيباوه ر له دنيا داده برئيت و پووده كاته پؤزي دوايي، چه ند فريشته يه كي رهش و ناوچه وان تاريك داده به زنه سهري، پؤشاكئ زؤر بؤن ناخؤشيان پئيه و دركي تيايه و له راسه ريه وه داده نيشن ده لئين: ئه ي پؤحه پئسه كه بپؤره ده ره وه به ره و خه شم و توربه بوني خوايي. وتي: جه سته ي له يه ك جيا ده بيته وه بؤ يه ك چاو تروكاندن جيئي ناهئئن پاشان پؤحي لي ده رده كيئن وه ك چؤن سيخ له خوري ته ركر او دابمالي به لاي هر كؤمه له فريشته يه كدا تي

ده پین ده لئین: ئەم پوچه پیسه چی به؟! ده لئین: ئەم پوچه هی فلانی کوری
فلانه و به خراپترین ناوی له دنیا دا بانگی ده که ن.

هتا ده گاته کوتایی ناسمانی دنیا ده یانه ویت ده رگایان بو بکریتته وه به لام
ناکریتته وه پاشان پیغه مبهری خوا ﷺ ئەم ئایه تهی خوینده وه:

﴿لَا تُفْسِحُ لَهُمْ أَرْبُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ﴾^۱

واته: بئ گومان ئه وانهی باوهر به ئایه ته کانی ئیمه ناکه ن و خویمان به گه وره تر
ئه زانن له وهی ئیمانیا ن پی بهینن، ئه وانه هه رگیز ده رگای ناسمانیا ن بو
ناکریتته وه، ره حمه تی خودا پوویا ن تی ناکات و، تا وشتر نه چیت به کونی
ده رزیدا ئه وانیش ناچنه به هه شت، که مه حاله وشتر بچئ به کونی ده رزیدا.

ئینجا خوای گه وره ده فه رمویت: نامه ی کرده وه کانی له چالی چالایی

(سجین) دا بو بنوسن ﴿كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِينٍ﴾^۲ واته: با ناته واو پیوو
ناته واو کیشه کان ده سبه رداری ئەم کاره خراپه یان بین، سیا هه ی کرده وه ی
پیاو خراپان له (سیجین) دایه.

ئینجا پوچی وه کو به ردیک فری ده دریت وا هه ست ده کات له شوینیکه وه

فری درابیتته خواره وه پاشان ئەم ئایه تهی خوینده وه: ﴿وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا

خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَىٰ بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ﴾^۳ واته:

هه رکه س هاو به ش قه رار بدا بو خوا وه ک ئه وه وایه له ناسمانه وه به ربیته
خواره وه په له وهر بینه سه ر که لاکه که ی و گوشته که ی بفرینن و بیخون، یا خود

۱- الأعراف: ۴۰

۲- المطففين: ۷

۳- الحج: ۳۱

وهك كه سيك وايه بايه كي توند هه لكاو بيبا فرپي بداته شوينيكي دووري وا كه س
پي نه زاني. مه به ست له وه يه ئه و كه سه كا براهه كي بي سه رو شوينه .

ئينجا روجه كه ي ده گه رپته وه جه سته ي ئينجا دوو فرشته دينه لاي و پي
ده لئ: خوي تو كييه ؟ نه ويش ده لئ: نازانم پي ده لئ ئه ي ئاينه كه ت چي به ؟
ده لئ: نازانم پي ده لئ: ئه ي ده رياره ي ئه و پياوه چي ده لئيت كه نيردرا بو
لاتان. هه ر ده لئ: نازانم.

ئينجا كه سيك بانگ ده كات دروي كرد، ده ي ئاگري دوزه خي بو راخه ن
ده رگايه كي دوزه خي بو بكه نه وه، گه رمايي و ئازاري بو ديت و گوره كه ي ئ
دينته وه يه ك به جورك لاشه ي له يه ك ده بچرپنيت ئينجا پياويكي پوخسار
ناشرين و بون ناخوش ديت بو لاي و پي ده لئ: مزده ت ئي بي به وه ي كه پيت
ناخوشه، ئه مه ئه و پوزه يه كه واده ت پي ده درا.

چهند هه لوپستيک له سه ر غه يب (ناديار):

* جارئك سوفيانى شه وري (ره زاي خوي ئي بي) به لاي گورستانيكدا
تيدده پيري به ره و نويزي هه يني ده رويشت وتي: ئه ي خه لكي گوره كان سلاوتان
ئ بيت، ئيوه پيشكه وتن و ئيمه يش به ويستي خوا پيتان ده گه ين، داوا له خوا
ده كه م منيش و ئيوه ش سه لامه ت بكات، له ته نيابي ده ربازين له كاتي
غهريبيتاندا له گه لتان بيت، چا كه كانتان وه ريگريت، له خراپه كاره كانيشتان
خوش بيت، له خه ويدا خه لكانتيكي بيني كفه كانيان راده كيشان ده يانوت:
ماموستا، بوچي سه ردانمان ناكه يت ئيمه به هاتنت زور خوشحال ده بووين.

* له جه نكي به مامه دا هه ر له گه ل جه نك ده ستي پي كرد موسولمانان
رايانكرد ئه وه بوو ثابتي كوري قه يس و حوزه يفه ي كوري به مان (ره زاي خويان ئي
بي) فه رمويان: ئيمه له گه ل پيغه مبه ري خوادا وانه بووين ئينجا چا لتيكيان

هه‌لکه‌ند هه‌تا که‌س بیر له پ‌اکردن نه‌کاته‌وه چونکه سوپا‌که‌ی موسه‌یله‌مه هیزشیان برده سه‌ر موسولمانان، خالید سویندی خوارد نه‌گه‌ر بچیته‌ ناو باخچه‌که‌وه بۆیان کاریکیان پئی ده‌کات با به‌ده‌واری شپری نه‌کردبیت ئه‌وه بوو هه‌ردووکیان شه‌هید بوون واته‌ ثابت و حوزه‌یفه، یه‌کێک له‌ناو موسولمانان قه‌لغانه‌که‌ی ثابتی له‌قولی دا‌که‌ندو رایکرد، یه‌کێکی تر له‌هاوه‌لان به‌هۆی زۆر ماندوبوونی‌وه له‌قوناغی یه‌که‌می جه‌نگه‌که‌ وه‌نه‌وز برديه‌وه و خه‌وی لی که‌وت ثابتی کورپی قه‌یسی بینی، ثابت وتی: فلان وا نه‌زانی ئه‌مه‌ خه‌وه، من قسه‌ت له‌گه‌لدا ده‌که‌م قه‌لغانه‌که‌م پیاویک دزی و رایکردو خسته‌یه‌ چالیکه‌وه لای خیمه‌که‌ی خۆی قاپیکی به‌سه‌ره‌وه‌یه‌و به‌ردیکی گه‌وره‌ی خستۆته‌ سه‌ری. ئه‌مه به‌خالید بلی، نه‌گه‌ر خالید قه‌لغانه‌که‌ی هینایه‌وه بابییات بۆ حه‌زه‌رتی ئه‌بویه‌کر(ره‌زای خوای لی بی) جینیشنی پینغه‌مبه‌ری خوا ئه‌ویش بيفروشیته‌ قه‌رزاری دوو که‌سم، با خزمه‌تکاره‌که‌شم ئازادبیت له‌پیناوی خوادا.

ئهو هاوه‌له‌ له‌خه‌وه‌که‌ی هه‌لسا ئه‌مه‌ی بۆ خالید گێرپایه‌وه، خالیدیش رۆیشت بۆ کۆتایی سه‌ربازگه‌که‌ی و به‌و ناو‌نیشانه‌ به‌رده‌که‌ی به‌رزکرده‌وه مه‌نجه‌له‌که‌ی بینی و قه‌لغانه‌که‌ی دۆزییه‌وه، کاتێ گه‌رپایه‌وه بۆ مه‌دینه‌ قه‌لغانه‌که‌ی دایه‌وه به‌حه‌زه‌رتی ئه‌بویه‌کر ئه‌ویش فه‌رمووی: سویند به‌خوا وه‌سیه‌ته‌که‌ی جیبه‌جی ده‌که‌م.

* سه‌عیدی کورپی زه‌ید هاوسه‌ری فاطمه‌ی کچی خه‌تاب بوو(ره‌زای خوایان لی بی) یه‌کێکه‌ له‌ (١٠) مژده‌ پیدراوه‌که‌ی به‌هه‌شت له‌جه‌نگدا بوو که‌ ته‌واو بوو رۆیشت که‌میک ب‌خه‌وێت ب‌راکه‌ی پاسه‌وانیی ده‌کرد، له‌ناکاو ئه‌و ب‌رایه‌ی گوێی له‌سه‌عید بوو به‌ده‌نگی به‌رز هاواری ده‌کرد: وه‌للّاه‌ی ئه‌ی عه‌ینا و مه‌رضیه‌ نامه‌وێت ب‌گه‌رپیمه‌وه، ب‌راکه‌ی گومانی برد سه‌عیدی ب‌رای به‌هۆی که‌م خه‌وییه‌وه و پینته‌ ده‌کات بۆیه‌ له‌خه‌وه‌که‌ی به‌ئاگای هینایه‌وه، سه‌عید پینی وت: خوا

پاداشتی خیرت بداته وه، براكه‌ی پیی وت: خیر بوو؟ سه‌عیدیش وتی: خه‌ویکم
بینی، براكه‌ی پیی وت: ئاده‌ی بۆم بگێره‌وه سه‌عیدیش وتی: سویندت ده‌ده‌م
به‌خوا هه‌تا نه‌مرم بۆ که‌سی نه‌گێریته‌وه، وتی: به‌ئێ

سه‌عیدیش وتی: کاتیک خه‌وم ئی که‌وت وه‌کو ئه‌وه‌ی پۆژی قیامه‌ت
به‌رپابووین که‌سێک له‌ناسمانه‌وه بانگی کرد خوا له‌سه‌عیدی کوپی زه‌ید خۆش
بووه، ئینجا دوو فریشته هاتن (٢) ئه‌سپیان پێ بوو پێیان وتم: سواریه‌. وتم: بۆ
کوئ؟ وتیان: به‌ره‌و شوینه‌که‌ت له‌به‌هه‌شتدا له‌به‌رده‌رگای به‌هه‌شتدا چه‌ند
ئافره‌تیکی زۆر جوان وه‌ستا بوون له‌مانگی تابان ده‌چون وتم: ئه‌مه‌ ئه‌و
خۆریانه‌ن که‌ خوای گه‌وره له‌قورئاندا بۆی باس کردوین، وه‌لامیان دامه‌وه نه‌خیر
ئیمه‌ کاره‌که‌ری به‌کێک له‌کاره‌که‌ره‌کانی ئه‌وانین چه‌ند زیاتر نزیک ده‌بومه‌وه
ئافره‌تی جوانترم ده‌بینی هه‌تا گه‌یشتم به‌ (٢) ئافره‌تیان له‌ناو ئه‌و سێ
ئافره‌ته‌دا به‌کێکیان وه‌کو خۆر وابوو!!! پیی وتم: به‌خیری پیی سه‌عید تو ئیستا
له‌دنیا دایت به‌لام دوا‌ی سێ پۆژ له‌لای ئیمه‌ ده‌بیت. منیش وتم: نه‌به‌خوا نامه‌وێت
برۆمه‌وه بۆ دنیا، به‌خوا نامه‌وێت بگه‌ریمه‌وه بۆ دنیا سلّوت ئی بێ عه‌یناو
مه‌رضیه ئیتر تو هه‌لت ساندم.

ئیت له‌وکاته‌وه ئه‌و براه‌ی چاودیری سه‌عیدی ده‌کرد، له‌پۆژی پینج
شه‌مه‌دا به‌پۆژو بوو تیشکی خۆر خه‌ریک بوو ده‌که‌وته پشتی چیاکه‌وه له‌ناکاو
رمیکی بۆ هات به‌کسه‌ر که‌وت به‌زه‌ویدا براكه‌ی به‌ره‌و لای پایکرد وتی: کوا
به‌ربانگه‌که‌ت سه‌عید؟ وتی: له‌شوینتیکی راست دایه‌ لای خوای بالاده‌ست،
به‌خیری پیی عه‌یناو به‌خیری پیی مه‌رضیه.

* حه‌نزه‌له‌ی کوپی عامر(ره‌زای خوای ئی بێ) به‌که‌م شه‌وی زاویه‌تی بوو
پیش بانگی به‌یانی بانگه‌واز کرا بۆ جه‌نگ، ئه‌ویش له‌به‌ر په‌له‌یی خۆی له‌بیری
چوو له‌شگرانی خۆی ده‌ربکات و پۆشت بۆ جه‌نگه‌که، ئه‌وه‌بوو خوای گه‌وره

شه هیدبونی پی به خشی، کاتیک هاوه لانی لاشه که یان بینی ته پر بوو ئاوی لی ده چورا وتیان: ئه مه چیه ئه ی پیغه مبهری خوا ﷺ خو ئیمه له بیابانداين؟! فرموی فریشته کان شتویانه. پیغه مبهر ﷺ له لای نوکی په نجه یه وه نویژی له سرکرد! وتیان: سهیره ئه ی پیغه مبهری خوا، فرموی: به هوی زوری فریشته کان که له سهری نویژده کن.

سزای گور له قورئان و سوننه تدا:

پیغه مبهر ﷺ له جنگی به دردا بانگی مردوی کافره کانی ده کرد فرموی: (من نه وه ی خوا واده ی پی دام هاته دی نه ی نه وه ی خوا واده ی به ئیوه دابو هاته دی). هاوه لان وتیان: یارسلو الله مردو گوئی له قسه ده بیت؟ فرموی: به لی گوئیان لیته تی به لام ناتوانن وه لام بده نه وه.

تاقمی موعته زیله بپوایان به سزای گور نیه هندی که له ظاهری و خوارجه کانیش به هه مان شیوه ههروه ها قورئانیه کان که به ته واوی نکولی له سوننه ده که ن خوی گوره سه ربارت به (آل فرعون) ده فرمویت: ﴿الْأَنَارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾^۲ واته: سزا به دو ناهه مواره که یش ئاگری دوزه خه که به یانی و ئیواره نه برینه سه یرو ته ماشای و گوزه ریان پی نه کری به لایاو، که پوژی قیامه تیش دی فرمان لای خواوه دی که وا ده سته و دائیره ی فیرعون بخه نه ناو سه خترین سزاوه.

پیغه مبهر ﷺ کاتیک نه نصاریه ک مردو خستیانه ناو گوره وه چیلکه یه ک که به ده سته وه بوو هیئای به زهویه که دا و فرموی: په نا ده گرم به خوا له سزای گور.

۱- رواه مسلم.

۲- غافر: ۴۶

لههۆکاره‌نی به‌د ره‌وشتی و تیاچوون:

له‌جه‌مره‌ی کورپی جه‌نده‌له‌وه هاتووه پینغه‌مبه‌ر ﷺ نوێژی به‌یانی بۆ کردین که ته‌واوبووین فه‌رمووی: کێ له‌ئێوه ئه‌مشه‌و خه‌وی بینیه‌وه؟ بۆیه هه‌ریه‌که‌یک له‌ئێمه هه‌ر خه‌ویکی بینیه‌وه گێژایه‌وه.

پۆژێک له‌پۆژان وتیان: نه‌خێر، فه‌رمووی: به‌لام ئه‌مشه‌و دوو پیاو هاتن بۆ لام و ده‌ستیان گرتم بره‌یانم بۆ ناو خاکی په‌یروژ پیاویک دانیشه‌تبوو، پیاویکیش به‌پێوه وه‌ستا بوو قولایێکی ئاسنی به‌ ده‌سته‌وه‌بوو، ئه‌و قولایه‌ی ده‌کرده‌ ناو پوومه‌تیه‌وه‌و له‌پشته‌ ملیه‌وه‌ ده‌ری ده‌هینایه‌وه‌، پاشان هه‌مان شتی ده‌کرد به‌لا پوومه‌ته‌که‌ی تری‌دا. هه‌ردوو لاپوومه‌تی یه‌کیان ده‌گرته‌وه‌و دیسانه‌وه‌ هه‌مان کاری دووباره‌ ده‌کرده‌وه‌.

وتم: ئه‌مه چی‌یه؟ وتی: ده‌رچۆ، ده‌رچوین. هاتین به‌سه‌ر پیاویکدا له‌سه‌ر پشت پاکشابوو پیاویکی تر به‌ به‌ردیکه‌وه‌ له‌سه‌ر سه‌ری وه‌ستابوو سه‌ری ده‌شکاند و چاک ده‌بووه‌وه‌و دیسانه‌وه‌ ده‌گه‌رایه‌وه‌ به‌رده‌که‌ی پیا ده‌کێشایه‌وه‌.

وتم: ئه‌مه کێیه؟ وتی: ده‌رچۆ. چوینه سه‌ر ده‌لاقه‌یه‌ک وه‌کو ته‌نور وابوو ده‌مه‌که‌ی ته‌سک بوو ناوه‌وه‌ی فراوان بوو له‌ژێریه‌وه‌ ئاگرێک هه‌لگیرسابوو کاتێک ئاگره‌که‌ی به‌رز ده‌بووه‌وه‌و ده‌که‌وتنه‌ هاوارو بگره‌و به‌رده‌ هه‌تا وایان لێده‌هات خه‌ریکبو ده‌هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌ پاشان ئاگره‌که‌ خامۆش ده‌بوو ده‌گه‌رانه‌وه‌ ناوی.

وتم: ئه‌مه کێیه؟ وتی: بپۆ، پۆیشتین هه‌تا چوینه سه‌ر پووباریکی خوێنین پیاویکی تیاوو له‌سه‌ر ناوه‌پاستی ئاوه‌که‌ وه‌ستابوو، له‌ پۆخی پووباره‌که‌ش پیاویکی لێ بوو به‌ردیک له‌نێو ده‌ستیداوو کاتێک ئه‌و پیاوه‌ ده‌یویست له‌ ئاوه‌که‌ بێته‌ ده‌ره‌وه‌ پیاوی سه‌ر پۆخی پووباره‌که‌ به‌ به‌رده‌که‌ی ده‌ستی ده‌یدا به‌ده‌میداو ده‌یگێژایه‌وه‌ ناو ده‌ریاکه‌.

وتم: ئەمە كۆپە. وتى: دەرچۆ. دەرچوین ھەتا گەيشتینە باخچە يەكى سەوزو
درەختىكى زۆر گەورە لەژێرىدا پىاوئىكى بەتەمەن و دوو مندالى تىابوو
پىاوئىكىش لەنزىكى درەختەكەو ھەو داریك بەدەستى ھەو ھەو ئاگرى دەدا بەسەر
درەختەكەدا سەريان خستەم بردیانە مائىكەو ھەرگىز لەو چاكرەم نەبىنبوو
پىرو گەنج و ئاھرەت و مندالى تىدا بوو پاشان ھىنايانە دەرەو ھە.

وتم: ئەمە چى بوو ئەمشەو منتان ترساند ئەو ھى بىنم پىم بلین چى بوو.
وتى: ئەو ھى كە بىنیت شەو یلگەى دوو كەرت دەكرا درۆزن بوو درۆى دەكرد،
ئەو ھى كە بىنیت سەرى بە بەرد دەشكینرا ئەو پىاو ھەو خوای گەورە قورئانى
فیركردبوو بەھۆیەو ھەو دەخەوت بەلام بەرۆژ كاری پى نەدەكرد، ئەو ھى كە
لەتەنورەكەدا بوو داوین پىس بوو، ئەو ھى كە لە پووبارى خوینەكەدا بوو
سوخۆر بوو، ئەوانەشى لەژێر درەختەكەدا بوون پىرو دوو مندالەكە ئەو ھە
ئىبراھىمى باوكى پىغەمبەران و دوو مندالەكەش كە بەدەوریدا بوون ئەو كورپى
باو ھەردارانن، ئەو ھى ئاگرەكەى دەكردەو ھەو خاوەنى گەنجینەى ئاگر بوو، ئەو
مالەشى كە بىنیت لەژێر درەختەكەدا بەھەشت بوو.

بەھەمەى بەلاو بەدەرەوشتى لەنىو كۆمەلگادا ئەو چوار پىش ھاتە بەھەر
بەھۆشیانەو ھەو شارستانیەت و ئوممەتەكان و ولاتانىكى زۆر بەھۆى ئەم چوار
دەردەو ھەو دادەپوختن (درۆ، وازھىنان لەقورئان و كارپىنەكردنى لەلایەن ئەوانەى
كە لەبەریانەو ھەو شارەزان لى، سووخاردن و، داوین پىسى).

که‌مترین سزاو گه‌وره‌ترین سزا:

دوو وه‌حی و سرووش بۆ سه‌ر پیغه‌مبه‌ری خوا^{عَلَيْهِ السَّلَام} دابه‌زیوه قورئان و دانایی،
ئه‌وه‌تا ده‌فرمویت: (من قورئان و ئه‌وه‌ی که له‌وه بۆم دابه‌زیوه)^۱.

واته: سوننه‌ته‌کانی که لیکدانه‌وه‌ی مانای قورئانه.

خوای گه‌وره فه‌رمانی پیکردوین نوێژ بکه‌ین، نیوه‌رۆ (٤) پکات، مه‌غریب (٢)
پکات، به‌یانی (٢) پکات، ئه‌مه‌مان له‌ زاری راستگۆی پارێزواو له‌ و گونا‌ه‌وه‌ پی
که‌یشتوه هه‌روه‌ها زه‌کات و ئاستی بپی دیاری کراو بۆ ده‌رکردنی ئه‌مه‌شیان
نه‌زانیه‌وه مه‌گه‌ر به‌دانایی نه‌بیته‌ له‌ زاری پیغه‌مبه‌ری خوا^{عَلَيْهِ السَّلَام}.

ئه‌م سروشی داناییه له‌ وه‌حی پیغه‌مبه‌رانه‌وه‌یه، خوای گه‌وره ده‌فرمویت:

﴿ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ﴾^۲ واته: خوا ئه‌و خوايه له‌ ناو نه‌خویننده‌واره‌کانا پیغه‌مبه‌ریکی
ناردووه ئایه‌ته‌کانی خویان به‌سه‌را ئه‌خوینیتته‌وه‌و پاکیان ئه‌کاته‌وه له‌ کوفرو له
خووی به‌دو، قورئان و حکمه‌ت و قسه‌ی به‌جییان فیتره‌کا که حه‌دیسی
پیغه‌مبه‌ره.

دانایی سوننه‌تیکه که له‌ پیغه‌مبه‌ره‌وه هاتووه هه‌روه‌ها ئه‌و فه‌رمایشته‌یه

که باسی ده‌کات بۆمان، خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ

هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴾^۳ واته: له‌ ئاره‌زووی نه‌فسی خۆیشیه‌وه قسه‌ ناکا. ئه‌وه‌ی که ئه‌و

ئه‌خوینیتته‌وه به‌سه‌رتانا له‌ وه‌حی به‌ولاوه نییه که له‌ خواوه وه‌حیی بۆ ئه‌کرێ.

۱- سنن أبو داود.

۲- الجمعة: ۲

۳- النجم: ۳ - ۴

هروه‌ها ده‌فرمودیت: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾^۱
 واته: هر ده‌سکه‌وتی خوا گتیرابیتیه‌وه له خه‌لکی نه‌و دیهاتانه‌وه که
 موسولمانان دایان به‌سهریاناو داگیریان کردن، نه‌وه بۆ خواو بۆ پیغه‌مبهری
 خواو بۆ خزم و خویشانی پیغه‌مبهرو بۆ هه‌تیوو هه‌ژارو ری‌بوارانی موسولمانانه،
 بوئه‌وه‌ی ده‌ست به‌ده‌ستی پی نه‌کرئ له‌نیوان ده‌وله‌مهنده‌کانتاناو بیبه‌ن بۆ
 خویان و، پیغه‌مبهریش هه‌رچی دانی لئی وه‌ریگرن و هه‌رچی‌شی نه‌دانی و وتی
 لئی گه‌رین، لئی گه‌رین و له‌خوا بترسن، خوا سزای سه‌خته.

هروه‌ها له‌ئایه‌تیکی تردا ده‌فرمودیت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾^۲ ، واته: نه‌ی موحه‌مه‌د! به‌خه‌لکی رابگه‌یینه‌و پییان بلی:
 نه‌گه‌ر ئیوه خوداتان خوش نه‌وی په‌یره‌وی من بکه‌ن تا خودا خوشتانی بوئ و
 له‌گوناختان ببورئ.

نه‌مه‌ش له‌و سه‌ره‌تایانه‌یه که خوا‌ی گه‌وره‌فرمانی پی کردوین.
 بۆ نه‌وه‌ی بزانی که سزاو رابوردنی ناوگور له‌ناو قورشان و سوننه‌تدا هه‌یه
 به‌وردی بیر له‌م ئایه‌ته قورئانییه بکه‌ره‌وه:

﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا
 أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ﴾^۳

واته: خۆزگا نه‌و سه‌مه‌کارانه‌ت نه‌دی له‌کاتی غه‌رغه‌ره‌ی سه‌ره‌مه‌رگدا، که
 قورسای مه‌رگ سه‌رو دلایان نه‌گریت و، مه‌لانیکه گیانکیشه‌کانیش ده‌ستیان

۱- الحشر: ۷

۲- آل عمران: ۳۱

۳- الأنعام: ۹۳

پائنه کیشنو به زور و نازار گیانیان دهرنه کیشن و پیمان نه لئن: ده گیانه که تان دهرکن و بمانده نی! نه مرقو توله تان لی نه سه نریته وه و سزاو سووکی و بی نرخی تان نه کری به قورگا.

(الیوم) واته گور یا خود نه و پوژه ی که تیایدا ده مریت، فریشته کان که پوچ ده کیشن به مردوو ده لئن: ﴿الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ﴾^۱ واته: نه مرقو توله تان لی نه سه نریته وه و سزاو سووکی و بی نرخی تان نه کری به قورگا، چونکه له کاتی زیندوویدا قسه ی ناره و اتان به دم خوداوه هه لئه به ست و، لووتتان له نایه ته کانی هه لئه کردو باوه پرتان پی نه نه کردن! نه دم ده قه زور و اتا که ی ناشکرایه (الیوم) واته پوژی مردن.

خاللی دووم له سه فرعه ون و دارو دهسته که به تی، خوی گه وره ده فرمویت: ﴿النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾^۲ واته: سزا به دو ناهه مواره که یش ناگری دوزه خه که به یانی و نیواره نه برینه سه یرو ته ماشای و گوزه ریان پی نه کری به لایا، که پوژی قیامه تیش دی فرمان لای خواوه دی که وا دهسته و دائیره ی فرعه ون بخه نه ناو سه خترین سزاوه.

ده قی سییه م:

﴿وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾^۳

واته: نیمه به پاستی له دنیا دا هندی نازاری سووک، نازاری قورس نا، به و بی باوه پانه نه چیژین به لکو بیرئ له حالی خویان بکه نه وه و له بی باوه پی خویان

۱- الأنعام: ۹۳

۲- غافر: ۴۶

۳- السجدة: ۲۱

بکشینه وه و په شیمان بینه وه. نزمترین سزا سزای گۆره (جگه له سزای هره گه وړه) که سزای پوژئی قیامه ته، خوای گه وړه له م نایه ته دا ده فه رمویت:

﴿وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ﴾^۱ واته: به پاستی نه وانه ی که سته مکار بوون و له دنیا دا نازاری خه لکیان دا وه سزایه کی تریشیان هیه جگه له سزای پوژئی قیامه ت، به لام به شی زوریان نه وه نازانن. واته: سزای پوژئی دواپی.

نهم دهقه قورنایانه به لگه گه لیکي روشن و ناشکران له سهر سزای ناو گۆپ هه روه ها خوای گه وړه ده فه رمویت: ﴿سَنَعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ﴾^۲ واته: نیمه هه ر له دنیا دا دوو جاریان سزا نه دهین.

سزای گۆرو نه وه هۆکارانه ی که لپی ده ریا ز ده بیت:

هه روه ها به لگه ی سوننه ت له م باره یه وه زوره نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (په نا به خوا بگرن له سزای گۆپ): (استعیدوا بالله من عذاب القبر) نهم دهقه له بوخاریه وه هاتووه. نه وه تا دوا ی شایه تومان ده لیت: (خوایه په نا ده گرم به تو له تاقیکردنه وه ی ژیان و تاقیکردنه وه ی مردن و تاقیکردنه وه ی ناو گۆپ). پوژئک پیغه مبه ر ﷺ به لای دوو گۆردا تپه پی فه رموی: (نیستا خاوه نی نه و دوو گۆره سزا ده درین به لام له سهر گونا می گه وړه نا، یه کیکیان خوی له میز نه ده پاراست، نه وه ی تریشیان له نیو خه لکیدا قسه ی ده هینا و ده برد)^۳، په لکیک گه لای پی بوو فه رموی: (نومید ده که م خوای گه وړه سزایان له سهر سوک بکات هه تا نهم په لکه سه وزه وشک ده بیته وه).

۱- الطور: ۴۷

۲- التوبة: ۱۰۱

۳- رواه النسائي.

پیغمبر ﷺ رۆژنیک له پشستی گۆرێکه وه به ته نیشته عبدالرحمانی کورپی عه و فه وه ده رۆیشت، فه رمووی: (ئۆف بۆ تو، ئۆف بۆ تو، عبدالرحمن وتی: ئه ی پیغمبری خوا ﷺ له من؟. فه رمووی: نه خیر، به لکو بۆ خاوه نی ئه م گۆره !!
 نه گه ر ده بینی گۆره که ی لی بووه به ناگر ئه میش به هۆی پارچه قوماشیکه وه که به نا ره وا بر دویه تی. ئه مه سه ربازنک بوو له جه نگدا له کاتی که دا مافی خو شی بوو بیبات به لام له به ر ئه وه ی پر سی به به ر پر سه که ی نه کرد بۆیه ئه م گۆره ی لی بووه به ناگر (عَلَهَا) واته: نه رخ ی به ر ز کرده وه یا خود دزی.

ئه م ده قه مانا که ی زۆر نا شکرایه و سزای گۆر ده سه لمینت ده ق له سه ر رابوار دنی ناو گۆر نیه به لام ده قمان له سه ر چه ند رزگار که ریک هه یه له سزای گۆر پاشان ئه و ده قانه ش دینین که باس له رابواردنه کانی ده کات.
 ئه مه سزای گۆره، سزای یه که مه به لام سزای پۆژی قیامه ت جیا وازه و توند تره، خوای گه وه ئیمه ش و ئیوه شی لی بپاریزیت.

وینه یه کی بچوک کراوه له سزای پۆژی دوایی:

ده مه ویت باسی جۆریک له سزای ناو گۆر بکه م، بۆ نمونه که سی درۆزن لغاویک ده خریته ده میه وه له ناو گۆره که یدا سزا ده دریت هه روه ها له پۆژی قیامه تیشدا سزا ده دریت. واته گونا هه یه به هۆیه وه سزای ئه نجام ده ره که ی ده دریت له نیو گۆردا، وه گونا هیش هه یه له گۆردا و له پۆژی دوایدا به هه مان شیوه به هۆیه وه سزاده دریت. بۆ نمونه ئه وکه سه ی خو ی له میز نا پاریزیت له نیو گۆردا و له قیامه تدا به هۆیه وه سزا ده دریت بۆچی؟ له به ر ئه وه ی نو یزه که ی به هۆیه وه وه ر نه گیراوه.

دیاره سزای گۆر وینه یه کی بچوک کراوه ی سزای پۆژی دواییه به لام به هه مان شیوه، بۆیه هه ندیک له موسولمانان خوای گه وره سزا که ی بۆ خستونه ته نیو

گۆرپه كانيانه وه. پيغه مېهر ﷺ ده فرمويت: ئه م ئومه ته له گۆرپه كانياندا سزا ده درين^۱. هه ر به فه زلي خوا سزا كه ي له نيو گۆرپه كه يدا له سه ر هه لده گيريت پيش پوژي دوايي.

سزاي ناو گۆرپه هه چ له گونا هه كان كه م ناكاته وه، به لام هه نديك سزاي ديارى كراو هه يه بو خه لكانيك له سه ر ته مه لئيان بو هه نديك په رستش يا خود نه نجامدانى چه ند گونا هو تا وانتيك به مه ش سزاي خو ي له گۆرپدا وه رده گريت له پوژي قيامه تدا به پاكي و به فه زلي خوا وه ديته ده ر: ئه مه ش مژده يه كه بو ئومه تي محمد ﷺ.

به لام بي باوه رپان و ئومه ته كاني پيشوو ده ببين خواي گه وه سزايان ده دات و تو له يان لي ده سينت به سزاي سو ك، وه كو لافاو، يا خود باران نه بارين، ئه وي تر له گۆرپه كانياندا سزايان ده دات به لام بو پوژي دوايي ئه وا سزا له سهريان هه تا هه تاييه.

جيهاني به رزه خ:

ده مانه وي ت تيرپوانيني شه ريعه تي ئيسلامي بزاني سهاره ت به جيهاني به رزه خ ئايا پوچه كان تيايدا به يه ك ده گه ن يان نا. باسي هه نديك له به يه گه يشتنى پوحيانه تي مردوو هه كان ده كه ين له گه ن زيندوو هه كاندا، وه كي به يه ك ده گات و كي به يه ك ناگات، له م باره يه شه وه چه ند شتيك ده گيرنه وه.

ئه وه بوو ئه بو ده ردا هه موو نزا يه كي ئه وه بوو ده يوت: خوايه عه بدولا ي كور ي ره واحة ي خالوزام سه رشو ر نه كه يت به هزي منه وه كه شه هيدى جه نكي (مؤتة)

۱- رواه مسلم.

بوو، پیتی وترا: ئه‌ی ئه‌بو ده‌رداء له‌ هه‌موو نووژیکدا گویم لیته‌ ئه‌م نزایه‌ ده‌که‌یت مردوو به‌هۆی کرده‌وه‌ی زیندوه‌کانه‌وه‌ سه‌رشۆر نابیت.

ئه‌مه‌ش په‌واحه‌ی کوپیی عه‌بدوڵای کوپیی په‌واحه‌یه‌ (ره‌زای خوای لی بی) فه‌رمووی: هه‌ر کاتیك کرده‌وه‌یه‌کی چاکم ده‌کرد باوکم له‌خه‌ودا ده‌بینی پوخساری به‌زه‌رده‌خه‌نه‌وه‌ بوو ده‌یوت: خوا پاداشتت بداته‌وه‌ کوپیی خۆم، ئه‌مپۆ له‌ناو خه‌لکی گۆپه‌کاندا سه‌رت به‌رزکردمه‌وه‌، خۆ ئه‌گه‌ر کرده‌وه‌یه‌کی نه‌شیاویم ئه‌نجامدایه‌ باوکم له‌خه‌ودا ده‌بینی گازی له‌ده‌ستی خۆی ده‌گرت و ده‌یوت: کوپیی خۆم له‌نیو خه‌لکی گۆپستانه‌که‌دا سه‌رت شۆرکردم، وه‌لاهی ئه‌مپۆ ناتوانم به‌براکانم بگه‌م.

پۆحیانه‌تی باوه‌رداران به‌یه‌ک ده‌گه‌ن له‌دوای مردنیان خوای گه‌وره‌ کۆیان ده‌کاته‌وه‌ وه‌ک چۆن بۆ نووژکردن کۆده‌بوونه‌وه‌ یاخود له‌بۆنه‌کاندا. به‌لام نازانین له‌کۆی به‌یه‌ک ده‌گه‌ن.

زیاتر له‌ هاوڕێیه‌کی چاک (کرده‌وه‌ی چاک):

ئهو کرده‌وه‌ چاكانه‌ی که‌ که‌سی باوه‌ردار ئه‌نجامیان ده‌دات له‌سزای گۆر پزگاری ده‌کات، کاتیك دوو فریشه‌ته‌ دینه‌ سه‌ری بۆ لێپرسینه‌وه‌، نووژ له‌به‌رده‌میاندا ده‌وه‌ستیت که‌ ئه‌نجامیداون ده‌لێت: لای منه‌وه‌ نایه‌ن. پاشان له‌لای ده‌میه‌وه‌ دین قورئان دیت و ده‌فه‌رمویت: شه‌و و پۆژی به‌من کرده‌وه‌ شه‌و و پۆژ خسته‌م گریان لای منه‌وه‌ نایه‌ن. ئینجا لای راستیه‌وه‌ دین زه‌کات دیت و ده‌لێت نابیی لای منه‌وه‌ بین، پاشان له‌لای چه‌پیه‌وه‌ دین هه‌ج دیت و ده‌لێت: نابیی لای منیشه‌وه‌ بین، ئینجا لای قاچه‌کانیه‌وه‌ دین، ئه‌وانیش ده‌لێن: فه‌رمان به‌چاکه‌وه‌ نه‌هی له‌ خراپه‌ی پیکردوو نابیی لای ئیمه‌شه‌وه‌ بین. وازی لی دینن، ئینجا گۆره‌که‌ی له‌ ئاوریشم بۆ راده‌خه‌ن و شوینی خۆی له‌ به‌هه‌شتدا ده‌بینیت.

بۆیه ده بیئت کرده وه چاکه کان زیاتر بکهین، دوعای نه وه کان ده بیته
 بارسوکیه ک بۆ باوکیان له گۆرپه کانیاندا به پیی فرمایشتی پیغه مبه ر ﷺ که
 ده فهرمویت: (ئه گهر ئاده میزاد مرد کرده وه کانی لیتی داده برپیت مه گهر له سی
 رینگه وه نه بیئت: خیرتکی بهره وام، زانستیک سودی لی وه برگیریت، مندالیکي
 صالح نزای خیری بۆ بکات).^۱

ئهو کارانهی که سزای گۆر مسوگهر ده کهن:

وه کو له راپردودا باسمان کرد سزای گۆر نۆزن بۆ نمونه درۆزن یا خود
 ئه وکه سهی کار به قورئان ناکات، داوین پیسی، ئه نجام ده رانی به دپه وشتی،
 ههروه ها باسی ئه وکه سانه مان کرد که خۆپاریزی له میز ناکه ن، وه کو وتمان:
 له بهرئه وهی له مه رجه کانی پاکیه بۆ لاشه و جلو به رگ... ئه ی داخو ئه وانه ی
 هه ر له بهرئه تدا نویتز ناکه ن، ئه وانه ی زه کات ده رناکه ن، ئه و وتاریبیزانه ی
 دوبه ره کی ده خه نه نیوان موسولمانانه وه و ریزه کانیا ن ده شیوینن، وه خواردنی
 مالی بی باوک.

حه زه تی عومه ر (ره زای خوای لی بی) له کاتی گیان کیشانی هاوه لیکدا ناماده
 بوو، کاتیک گیانی کیشرا چراکه ی کوژانده وه. ئه و خه لکه ی له ویدا بوون وتیان:
 ئه ی گه وره ی باوه رداران له تاریکیدا دامان ده نیشینی؟! فه رمووی: ئه م چرایه
 تازه بووه مالی میراتگه ر کانی. ده تانه وی ئاگر بخۆن له پۆژی قیامه تدا؟! ئیبن
 حه زم که هه لگری مه زه بی ظاهر به کانه ده لیت: (ئه و که سه ی ده بیته
 سه ربه رشتیار (باوک) ده بیئت کار بۆ گه نج بدۆزیتته وه ئه گهر کاری نه بوو ئه گهر
 ئه سپی نه بوو ده بیئت بیگه به نیتته ئه و شوینه ی خۆی ده یه ویت وه ژنی بۆ بهینیتت
 ئه گهر نه ییوو خانوی بۆ بکات ئه گهر خانووی نه بوو).

۱- رواه للترمذی.

ههروهها ئه و كه سانهى باس له ناموسى خهلكى دهكهن و له كه داريان دهكهن
ئه وهش له وانن كه سزاي گۆر دوچارى ئاده ميزاد دهكهن.

بيدعه و بهرتيل خۆر:

ههروهها له و كارانهى كه سزاي گۆر مستۆگهر دهكهن بۆ مروؤ ئه و
بانگخوازانن كه بانگه شه بۆ بيدعه دهكهن، بيدعه ئه و را زياده يهيه كه
ههركهس ده يخاته سه ر ئه م دينه، واته بيدعه له په رسته شه كاندا نه ك له باوو
نه ريته كاندا ئه وه تا پيغه مبه ر ﷺ ده فه رمو يت: (ئه وهى شتيك زياد بكات له وهى
ئيمه دا نه بيت لى و ه ر نا گري ت)¹.

دياره بيدعه پيچه وانى سوننه تى چا كه به پيى فه رمايشتى پيغه مبه ر ﷺ كه
ده فه رمو يت: (ئه وهى سوننه تى كى چا ك له ئيسلامدا دا به ني تى ئه و ا پاداشتى خۆى
و ئه وهش كارى پى ده كات وه ر ده گري ت)². هه زه رتهى عومه ر به كه م كه س بوو
موسولمانانى كو كرده وه بۆ نو يژى ته را ويح ئه مهش نا بيته كه سيك بيدعهى
ئه نجام دا بيت به لكو موسولمانانى بۆ ئه و رۆژانه گي رايه وه كه پيغه مبه رى خواى
ﷺ له سه ر بوو.

به لام باسى ديارى وه رگرتنى كه سى به رپرس پيا ويك زه كاتى خه لكى به مه نى
كو كرده بو وه داي به پيغه مبه رى خوا و وتى: ئه مانه بۆ ئيوه، به ديارى بۆ من
هاتون. پيغه مبه ر ﷺ هه لسا و چوو ه سه ر بلن دگۆو فه رمو وى: كه سانتيك له ئيوه
ده ني ريت خي رى خه لكى دين و ده لىن ئه مه بۆ ئيوه و ئه مهش به ديارى بۆم
هاتوه، ئايا ئه گه ر له مالى باوكى و دا يكدا دا بنيش تايه هي چ ديارى به كى بۆ

1- رواه مسلم.

2- رواه مسلم.

دهات. كهواته ديارى وهرگرتن وهك لغاو وايه و خاوه نه كهى به ناگر ده سوتينيت
له پوژى قيامه تدا...

عومهرى كورپى عه بدولعه زيز كاتيك عه ترو بونى خوښى (بيت المال)ى
موسولمانانيان دابهش ده كرد لوتى گرت. وتيان: نه وه بؤ واده كهيت نهى
گه ورهى باوه رداران؟ فه رموى: ئايا به بونه كهى سودى لى وه رناگيريت...
هزرتى عومهرى كورپى خهتاب چووه ژوره وه بؤلاى ام كلثومى خيزانى
بونيكى زور خوښى لئوه ده هات پيى فه رموو: نه مه چى به ئوم كلثوم؟ ئوم
كلثوم نه ميندارى (بيت المال) بو، ده يفرؤشت به خه لكى وتى: له وكاته دا
كه ده مكيشا كه ميكي به په نجه كانمه وه مايه وه منيش سرپم به سه رپؤشه كه مدا،
بؤيه يه كسه ر سه رپؤشه كهى له سهرى كرده وه و خشاندى به خؤله كه داو دوايى
خستيه ناو ئاويكه وه و توند گوشى و ئينجا بونى كرد هيشتا هر پيئوهى
مابووه وه بؤيه جاريكى تر نه و كارهى دوباره كرده وه هه تا بونه كهى ته واو نه ما
ئينجا پيى فه رموو: نهى ئوم كلثوم ده ته وئيت ناگر له پوژى قيامه تدا به گه روماندا
بپرواته خواره وه.

جياوازى له نئوان ديارى و به رتيلدا دياره، ديارى نيشانهى خوښه ويستى به بي
نه وهى چاوه پروانى ده سته و تيك بيت يا خود قازانچيك، به لام به رتيل بؤنه وه يه
هه تا ده سته و ت و قازانچيكى چنگ بكه وئيت (ئايا نه گه ر له مالى باوكيدا
دانشيت هيج دياريه كى بؤ ديت).

ناپاكى و نازاردانى موسولمان:

له و كارانهى كه سزاي گور مسؤگه ر ده كه ن خيانهت كردنه له نه مانهت،
بيغه مبه ر ﷺ ده فه رموئيت: (الخانن الذي لا يخفي له طعاما ولو دق) واته: (نه و
ناپاكهى ته ما عكاريه كى بؤ ناشاريته وه هه رچه نده بچوكيش بيت) نه وهى له شتى

بچوکدا خیانهت بکات له گه وره شدا ده بکات واته نه وهی خیانهت له (حي علي الصلاة) بکات خیانهت له (حي علي الفلاح) یش ده کات.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يُخَدِّعُونَ إِلَّا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ﴾^۱. واته: نه وانه فیل نه کن له گه ل خوداو له گه ل خاوهن نیمانه کاندا، به لام له راستیدا فیله که یان هر بؤ سهر خوایان نه گه ریته وه و نافامن.

هزرتی علی ده فهرمویت: (من فیلباز نیم و فیلبازیش ناتوانی فریوم بدات).

ئازاردانی موسولمانان و باس کردنی هاوه لان به خراپه پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (باوه ر هفتا و نه وه نده به شه باشترینیان (لاله الا الله) یه خوارترینیان لابردنی به ردیکه له سهر ریگا)^۲.

یه کیک له هاوه لان دواي نه وهی خوشکه که ی مردو نیژا بیری که وته وه که جزدانه پاره که ی که وتوته ناو گوپه که یه وه بویه که وته هه لدانه وهی گوپه که ی هه تا زیاتر هه لیده که ند زیاتر گوپه که ی گهرمتر ده بو هه تا گه شت به جزدانه که ی و دهستی سوتا دواي نه وهی کاره که ی ته واو کرد گه رایه وه بؤلای دایکی لیتی پرسى خوشکه که م چی ده کرد؟ دایکی وتی: به شه و شه ونویژی ده کردو به پؤژ به پؤژوو بوو به لام خراپه یه کی هه بوو سیخوری به سهر دراوسپوه ده کرد.

خه لکانیک هه ن قسه ی نادروست به پیشینانی صالح ده لین. باسکردنی هاوه لان به خراپی وه کو نه وهی گالته یان پی بکه ی که سایه تیبان به که م بگری یاخود چند سیفهت و خه سله تیک بخه یته پالیان که تیا یاندا نیه. ده بیئت باس

۱- البقرة: ۹

۲- رواه مسلم

له و ناشوب و جهنگانه نه کهین که که وتوته نیتوانیانه وه نه و ناشوبانهی که خوی
که و ره دهستی نیمه ی لی پاک راگرتووه با زمانیشمانی لی به پاک بگرین، نه وه تا
ناینی نیسلام هانی داوین ریژ له زانایان بگرین نه ی نه گهر هاوه لان بن ده بی چی
بلیت.

نیمام نه حمده نه خوش بوو پال که وتبوو باسی شافعی کرا به کسه ر زوری
له خوی کربو دانیش، فهرمووی نیمامی نه هلی سوننه یه ده بی نه م ریژو شکویه
له خوماندا برویتین.

به کیکی تر له و کرده وانه ی که سزای گور مسوگر ده کن کومه ک و یارمه تی
دانه له سهر تاوان و په لاماردان خوی گوره له م باره یه وه ده فهرمویت:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالْتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾^۱ واته: له ناو یه کدا
له سهر کاری چاکه و خیزو له خوداترسی هاوکاری بکن، له سهر گوناوه ده ستر ریژی
که له کومه کن مه کن.

جاریک خه زده تی عومه ر(ره زای خوی لی بی) (۷) پیایوی یه مه نی کوشت
له سهر یه ک که س، وتیان: نه ی گوره ی باوه پداران حوت که ست کوشت له بهر
که سیک فهرمووی: سویند به خوا هه موو خه لکیی یه من له و تاوانه دا
به شدار یونایه هه موویانم ده کوشت.

هه روه ها که سیک یی باوه ر له حه ره مدا بیت. خوی گوره ده فهرمویت:

﴿وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحِكْمِ يُغْلَمْ نُذُقْهُ مِنْ عَذَابِ الْبِرِّ﴾^۲ واته: هه رکه سیش
ناره زووی له وه بی به هوی سته مکاری خویه وه له ریگای ناین لابدا سزایه کی
سه ختی پرنزاری پی نه چیژین.

۱- المائدة: ۲

۲- الحج: ۲۵

ههروهه ها ئه و كه سه ی رای خۆی پێش قورئان و سوننهت دهخات ههروهه ها ئه و كه سه ی هاوارو ناله دهكات له سه ر مردو ئه وه شى گويى لى ده گريئت. (ههركه سيك شين و فيغان له سه ر مردو بكات و تهوبه ي له سه ر نهكات له پوژى قيامه تدا به قزى ئالوزكاو و پزاوه وه زيندوو ده كريتته وه فريشته كان ده يخه نه دوزهخه وه پيى ده لئين ئاده ي شين بكه بو كه سو كارت وه ك له دنيا دا شينت ده كرد).

ههركه سيك شين و ناله بكات بو مردوو وه كو ئه وه وايه خه نجه ريكي هه لگرتيى له دژى خوا بجه نگى يا خود وه كو ئه وه وايه كه عبه ي پوخاندبيت. ئه وه تا پيغه مبه ر ﷺ ده فهرمويت: (ئه و كه سه له ئيمه نييه جلى بدريئيت پومه تى دابريئيت و وه كو نه فامه كان بانگه شه بو نه فامى بكات)^١

مزگهوت له گورستانه كاندا...!!!

ههروهه ها له و كارانه ي سزاي گوپ مسوگه ر ده كه ن بنياتنانى مزگهوت له سه ر گورستان ههروهه ها ته رازوو بازي، خواي گه وره ده فهرمويت: ﴿وَبَلِّغْ لِلْمُطَفِّينَ ۝١﴾: اَلَّذِينَ اِذَا كَانُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَاِذَا كَانُوْهُمْ اَوْ وَاَزْوَجُهُمْ يَخْسِرُونَ ﴿٣﴾ واته: هاوار بو ئه وانه ي له كيئشانه و پيوانه دا زيادو كه م ئه كه ن. ئه وانه ي كه شتى خه لكيان بو خويان پيوا به ته واوى حه قى خويان وه رئه گرن. كه شتيشيان بو ئه وان پيوا يا كيئشا زه رهريان لى ئه دن و كه ميان بو دائه نين.

١- رواه مسلم.

٢- المطففين: ١ - ٣

ههروهها ئهوانه‌ی تانه و ته‌شهره ده‌مه‌لاقرتیی ده‌که‌ن له‌خه‌لگی،
 ﴿وَبَلِّغْهُمْ نِعْمَةَ اللَّهِ الَّتِي كَانَتْ عَلَيَّ فِي الْبَحْرِ إِذْ أَنقَذْتَنِي مِنَ الْغُفَّارِ﴾^۱، واته: هاوار بۆ هه‌موو ئه‌وانه‌ی عه‌یب و عار له‌خه‌لك
 ده‌ردیئین و هه‌موو ئه‌وانه‌ی ناووناتۆره له‌خه‌لك ئه‌نێن.

(الهمان) ئه‌و که‌سانه‌ن به‌ره‌و پووی خۆت ته‌شهرت لی ده‌ده‌ن، (الهمان) یش
 ئه‌و که‌سانه‌ن له‌په‌شتی سه‌ری خۆته‌وه لاقرتیی پی ده‌که‌ن.

هه‌روه‌ها خه‌لكانێك هه‌ن باس له‌ ناموسی خه‌لگی ده‌که‌ن، ئاممانتان بم
 ئاگاتان له‌ ناموسی خه‌لگی بی‌ت، چی ده‌که‌ن بیکه‌ن چونکه به‌ویستی خوا
 ده‌رگای ته‌وبه‌ کراوه‌یه به‌لام وریای زمانت به‌ له‌ ئاست خه‌لكیدا بیگره‌.

کۆمه‌لگه‌ی ئیسلامی به‌هیچ شتێك تیا نه‌چو و لاینه‌داو پووخان پوی تینه‌کرد
 وه‌کو به‌ره‌لاکردنی زمانمان نه‌بی‌ت له‌ ناموسی یه‌کتر دیاره‌ شهر به‌هیچ
 شیوه‌یه‌ك پێگه‌ی نه‌داوه باس له‌ ناموسی خه‌لگی بکه‌یت مه‌گه‌ر له‌ چه‌ند
 جێگه‌یه‌کدا نه‌بی‌ت که‌ دوایی باسیان ده‌که‌ین.

* هه‌روه‌ها له‌ به‌رده‌می دادوه‌ردا باسی نه‌نگه‌کانی به‌رامبه‌ره‌که‌ت بکه‌یت.

مه‌ترسی که‌وتنه‌ ناو ناموسی خه‌لکیه‌وه:

ئیسلام گرنگیه‌کی زۆری داوه به‌ باسی ناموس و پاراستنی، بۆ نمونه‌ سزای
 لێدانی داناوه بۆ هه‌رکه‌سێك که‌ باسی ناموسی یه‌کێك ده‌کات ئه‌گه‌ر چوار شاهید
 نه‌هینیت له‌سه‌ر ئه‌و که‌سه‌ی که‌ تۆمه‌ته‌که‌ی خستۆته‌ پالی، دیاره‌ ئه‌گه‌ر
 پاستیشی وت ئه‌وا سزای هه‌شتا قامچی داناوه .

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْفَاضِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ

عَظِيمٌ﴾^۲ واته: به‌پاستی ئه‌و که‌سانه‌ی بوختان بۆ نافرته‌تانی داوین پاک‌ی له‌

۱- الهمزة: ۱

۲- النور: ۲۳

تاوان بی‌تاگای خاوهن باوه‌پ نه‌که‌ن، له دنیاو له قیامت‌تا له‌عنه‌تیا‌ن لی‌کراوه و سزایه‌کی قورسیان بۆ هه‌یه. وشه‌ی (لَعْنُوا) واته: له په‌حمه‌تی خوا ده‌رکراون. جاریک‌ه‌زه‌ته‌ی عومه‌ر(ره‌زای‌خوای لی‌بی) فه‌رمووی: نه‌گه‌ر عومه‌ری گه‌وره‌ی موسولمانان پیاویکی به‌د په‌وشتییه‌ک بکات سزای شه‌لاقی لی‌ده‌ده‌ن؟ هه‌زه‌ته‌ی عه‌لی فه‌رمووی ئایا گه‌وره‌ی باوه‌پ‌داران سه‌ی شاهیدی تری هه‌یه؟ هه‌زه‌ته‌ی عومه‌ر هاته‌وه به‌خۆیداو سه‌ری دانه‌واند فه‌رمووی: ده‌که‌واته ده‌بی‌ت شه‌لاق له‌گه‌وره‌ی باوه‌پ‌داران به‌ده‌یت له‌سه‌ر ناو‌زپاندن و بوختان کردن بۆ نه‌و دوو‌که‌سه.

بۆیه شه‌ریعه‌تی ئیسلام هانی داوین و پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فی‌ری کردوین و بۆی ره‌ون کردوینه‌ته‌وه که چه‌ندی به‌ره‌نجامی باسکردنی ناموسی خه‌لکی مه‌ترسیداره، له به‌سه‌ره‌اتی ماعزو غامدی‌دا، هاتووه ده‌لایت ماعز دانی به‌و به‌دپه‌وشتییه‌دا نا که نه‌نجامی داوه، پیغه‌مبه‌ریش ﷺ به‌ردبارانی کرد، دوو هاوه‌لی پیغه‌مبه‌ری خوا به‌پ‌گادا ده‌پ‌وشتن و پیغه‌مبه‌ریش له‌دوایانه‌وه بوو گو‌یی لی‌بوو یه‌کیکیان وتی خوا بییاته‌وه نه‌گه‌ر بیشاردایه‌ته‌وه چاک‌تربوو بۆ خو‌ی (مه‌به‌ستی ماعز) بوو پیغه‌مبه‌ر ﷺ هیچی نه‌فه‌رموو هه‌تا گه‌یشتنه که‌لاکیکی بۆگه‌ن کردو ئینجا پیغه‌مبه‌ر ﷺ پی‌ی فه‌رموون ئاده‌ی له‌و که‌لاکه بۆگه‌نه بخۆن، وتیان چۆن ده‌بی‌ته‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا، نه‌ویش فه‌رمووی ﷺ نه‌وه‌ی که‌ خواردتان له ناموسی براکه‌تان زۆر خراپ‌تره له‌وه‌ی گوشتی نه‌م که‌لاکه بۆگه‌ن کردووه بخۆن: ﴿يُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ﴾^۱ واته: ئایا یه‌کێ له‌ ئیوه هه‌زه‌که‌کا گوشتی برای خو‌ی به‌ مردوویی بخوا؟ نه‌وه‌تان پی‌خۆش نییه.

۱- الحجرات: ۱۲

به لآم له لایه کی تره وه شه ریه تی ئیسلامی هانمان ده دات که نهنگی
موسولمان دابپوشین، پیاویک هاته خزمهت پیغه مبهری خوا ﷺ وتی یارسول الله
فلانه شتت بینی؟ فه رموی ئه گهر به جله کهت داتپوشیایه بۆ تو چاکتر بوو.

دیاره هه رگیز کۆمه لگا پایه دار نابیت ئه گهر هه ریه که مان زمانی خو مان
نه گرینه وه له باس و له که دارکردنی ناموسی یه کتری.

هه روه ها نابیت موسولمان سیخوری به سه ر برای موسولمانیه وه بکات.
ئه وه تا خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿وَلَا تَحْسَبُوا وَايَعْتَبَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا﴾^۱ واته:
مه که ونه په بجوری زانینی شتی په نامه کی موسولمانان که تاییهت به خو یانه.
دیاره سیخوری کردن دروست نیه ته نها له دژی کافرو بی پروایان نه بیت
له کاتی جه نگدا.

جاریک چه زه تی عومه ر(ره زای خوی لی بی) چاودیری به سه ر کۆمه له
گه نجیکه وه ده کردو له نا کاو خوی کرد به ژوردا لییان، کاتیک به به لگه وه
نیشاناندا که کاریکی ناشه رعی کردوه له شوینی خویدا وه ستا و پییان وت
ئیمه هه له په کمان کرد تو سی هه له چه زه تی عومه ر وه ستا دهستی کرد به داوای
لیخوشبون له خوا پاشان پیی فه رمون: له و گونا هه ناگه پینه وه؟ وتیان: نه خیر
ناگه پینه وه دیاره هه له له لیبورندا چاکتره له هه له یه که له سزاداندا.

کۆمه لگای موسولمان فه واره یه کی ده ویت که تیایدا ئه ندامانی یه کتری بیاریزن
و هه له و نه نگیه کانی یه کتر دابپوشن و ریگه نیشان دان و ناموژگاری پیشه یان
بیت نه که له که دار کردن و چه یا بردن، خوی گه وره فه رمانی پی کردوین له و
شوینانه دا دانه نیشن که باسی ناموسی خه لگی تیادا ده کریت، ئه وه تا خوی
گه وره ده فه رمویت:

﴿فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ﴾ ^۱ إِنَّكَ إِذَا مَاتَ لَهُمْ ﴿۱﴾ واته: له گه لیان دامه نیشن تا ئه و باسه ئه گزین و ئه چنه سه ر باسیکی تر. ئه گه ر دانیشتن و گویتان لی گرتن ئه وا ئیوه یش وه ک ئه وان ئه بن.

بانگه شه کردن به زانینی نادیار (غیب):

ئه وهی بپوات بۆلای فالچییه ک یاخود ئه ستیره ناسیک و بپوای پی بکات ئه و باه ربیه له پیغه مبه ری خوا ^۲ واته: له ئاین ده رچوه .

هر ئه م دووانه بکه ره پپوه ریک بو خویندنه وهی کوپی قاوه و ناو له پی ده ست چونکه به م کاره مان ئه وه ده سه لمینین که بپروامان به زانینی نادیاریک کرد له مروفتیکه وه له کاتی که تها خواجه شته نادیاره کان ده زانیت.

ئه وانه درۆ ده که ن ئه گه ر بیانزانیایه ئه و پپیغه مبه ری خواش ده بزانی ئه وه تا خوی گوره له سه ر زمانی پیغه مبه ره که ی ^۳ ده فه رمویت: ﴿وَمَا أَدْرِ مَا يُفَعَلُ بِی وَلَا بِكُمْ﴾ ^۲ واته: ئیددیعی زانینی عیلمی غیب ناکه م و نازانم چیم لی ئه کری و چیش له ئیوه ئه کری.

﴿وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَأَسْتَكْرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوءُ﴾ ^۳ واته: ئه گه ر غیب بزانیایه خیرو قازانجی زۆرم بو خۆم کوئه کرده وه وه رگیز تووشی زیان نه ئه بووم.

۱- النساء: ۱۴۰

۲- الأحقاف: ۹

۳- الأعراف: ۱۸۸

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾^۱ واته: تو بلی: تیکرای
 نهوانه ی له ناسمان و له زه ویدان هیچیان غهیب نازانن و ناگایان لی نی، هر
 خوا خوی نهیزانی.

تهنها خوايه زانستی نادیارو بهریا بوونی ساتی پوژی دوايي لایه:

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي
 نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ﴾^۲ واته: بیگومان هر خوا
 خوی نهزانی که ی پوژی قیامت دی و، هر نهوه باران نهبارینی و نهزانی چی
 له مندالدانی نافرتهایه کوپ یا کچ، کهس نازانی سبهینی چی نه کاو کهس نازانی
 له کوئی نهمری.

نیمامی مالک کاتیک له خه ویدا فریشته ی مهرگی بینی پئی فرموو که ی گیانم
 ده کیشیت نهویش به پینج په نجه ی ناماژه ی بو کرد، دوايي له ئین سیرینی
 زانای لیكدانه وه ی خوی پرسى نه و خوه مانای چی یه؟ نهویش فرمووی: نه و
 پینج په نجه یه یه که کهس نایزانیّت خوا نه بیّت نه ی زانای مه دینه.

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ﴾^۲

به لام خه لکانیک هه ن له نیو موسولماناندا ژیانیان هه مووی له سه ر
 نه ستیره ناس و بهخت و سیر و فالگره وه بنیات ناوه به و بروایه ی نهوانه شتی
 نادیار ده زانن یاخود هه ندیکی، هه روه ها به و بروایه ی که فالچی و ساحیره کان
 په یوه ندیبیان به په ریه کانه وه هه یه نه وانیش هه ندیک هه والی ناسمانیان بو
 دینیت.

۱- النمل: ۶۵

۲- لقمان: ۳۴

۳- لقمان: ۳۴

ئەمەش بىنەماو پىشە يەكى ھەيە، گوايە پەرييەكان پېش ھاتنى پىغەمبەر ﷺ
 گوڭيان لە ئاسمان دەگرت، بەلام بەناردنى پىغەمبەر ﷺ ھەموو ئەو شتانه
 كۆتايى ھات و دەرگا كەيان لەسەر دادەخەن: ﴿وَأَنَا كَأَنَّ فَعْدُ مِنْهَا مَقْعِدٌ لِلْسَّمْعِ
 فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَا بَارِصَدًا﴾^۱ واتە: ئەيشيانوت: ئىمە جاران لە چەند
 شوپىنكى ئاسمانا دائەنەشتىن بۆ گوڭرتن تا بزەنن فرىشتەكان باسى چى
 ئەكەن، بەلام ئىستا ھەركەس گوڭ بگري گپ- ئەستىرەي فەزا سم خۆي بۆ
 مەلاس داوہ.

ھەندىك كەس لەو بىروايەدان كە ھەزرەتى سولەيمان خۆي گەورە پەرييەكانى بۆ
 پام كىردووە ھەك و تراوہ ھەرچى بەلگەنامەو پەيمانەكان كە لەسەر پەرييەكان
 بووہ لە ژىر كورسىيەكەي بووہ ئەوہي ئاشكرا نەبوو تا دواي ئەوہي كرمى
 زەوى خواردبووي بەمەش پەيماننامەو بەلگەنامەكانيان ئاشكرا بوو ديارە ئەمەش
 ھەمووي شتەنكىن دوورن لە راستىيەوہ. ﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالِ بْنِ
 الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾^۲ واتە: ئەيشيانوت: چەند پياويك لە ئادەمزاد پەنايان ئەگرت
 بە چەند پياويك لە سەر كىردەكانى پەرييان كە لە شەپو ئافەتى پەرييەكانى
 ژىردەستيانيان بپارىزن، كەچى ئەم ئادەمزادانە، بەم پەناگرتنەيان بە پەرييان،
 ئەو پەرييانەيان زياتر گومرا كىرد كە بە راستى خۆيان بە شتىكى وا بزەنن شايانى
 پەنا پىگرتن بن. ئەمە خالىك.

۱- الجن: ۹

۲- الجن: ۶

خالی دووم، ئەمە تەنھا تاییەت بوو بە حەزەرتی سولەیمانەو واته پام کردنی پەرییەکان ﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْهُمْ شَرْعَةً وَمِنْهَا جَا﴾^۱ واتە: ئیمە بۆ هەرکۆمەڵیکتان شەریعەت و پێبازیکمان داناو لەسەری بڕۆن و لێی لانه دەن.

دیارە هەموو ئوممەتیک شەرع و پڕۆگرامی خۆی هەیه.

پێغەمبەر ﷺ لەسەر پوویشیکی سەپی جیی هیشتوین دیارە شەرع و ژیریانی بۆ تەواو کردوین، بۆیە ئەو ژیری نیە بەشوین فالچی و ساحیر بکەوین، ئەو کەسە خوا دەناسیت کە شارەزای قورئان و سوننەتی پێغەمبەر بیت ﷺ و خەلکی بەرەو چاکە و خێر بەریت.

هەرکەسێک مرد و حەجی نەکردبیت و دەسەلاتیشی

هەبوو بیت:

یەکی تر لەو هۆکارانەی کە سزای گۆر مسۆگەر دەکەن کەسێکە بتوانیت حەج بکات بەلام ئەو فەرزە ئەنجام نەدات، پێغەمبەر ﷺ دەفەرمویت: (هەرکەسێک تۆیشوی سەفەر و ئەسپ یان هەر گیاندارێکی تری گواستەو کە بیات بۆ مائی خواو حەج نەکات ئەوا وەکو جوله کەو مەسیحی دەژی)^۲.

حەزەرتی عومەر (رەزای خوای لی بئ) فەرموی: (هەر مردویەک بەینن توانیبیت حەج بکات بەلام نەیکردبیت نوژی لەسەر ناکەم).

نەخۆش بیانوی خۆی هەیه یاخود موسولمان بیەویت حەج بکات بەلام بۆی ئاسان نەبیت یاخود ناوی بچیتە هەلبژاردنەو بەلام دەرنەچیت ئەمانە هەموویان بیانوی زۆر دروستن چونکە ویستویەتی ئەنجامی بدات بەلام بۆی

۱- المائدة: ۴۸

۲- رواه الترمذي.

نه کراوه به لّام سه رقّال بوون یاخود پاره یان هه رشتیکی تر نابنه بیانویه کی دروست بۆ ئه نجام نه دانی ئه م فه رزه خواییه .

وه کو باسمان کرد حج له سه ر ئه و که سه یه که ده توانیّت ئه نجامی بدات ئه وه ی نه توانیّت له سه ری ده که ویت، ئه گه ر ویستت حج بۆ دایک و باوکت بکه یت به مه رجیک خۆت حجه ت کردیّت ئه گه ر له ژياندا بن یاخود مرد بن، خۆ ئه گه ر ته نها هه ر بۆ خۆت توانیّت حج بکه یت ئه و ا هه ر بۆ خۆت بیکه، ئه و کاته حج کردن له سه ر دایک و باوکت ده که ویت چونکه توانایان نیه، به لّام ئه گه ر توانیّت حج بکه یت و خاوه نی مالّ و دارایی بیت و کاتت به ده سه ته وه بیّت ئه و ا ده توانیّت حه جیان بۆ بکه یت به لّام وتمان دوا ی ئه وه ی خۆت حه جه که ت کرد.

ئه گه ر نیه تت و ابوو حج بۆ دایک و باوکت بکه یت وه کو چا که یه ک به لّام خۆت له رابردوودا نه تکر دبوو یاخود نه تتوانیوه به لکو ده ته ویت فه زلی ئه وان بده یت به سه ر خۆتدا ئه و ا خوا ی گه و ره به ره که تدارت بکات، بپۆ بیانیه به لکو به و نیه ته به هۆ ی به ره که تی ئه وانه وه خوا ی گه و ره پۆزی خۆ ی بپۆزیّت به سه رتدا به هۆ ی ئه و کاره ته وه .

بی ئاگابوون له نویژ:

هه ندیک که س هه ن نویژه کانیان دوا ده خه ن ئه وه ش ده بیته هۆ کاریک بۆ که و تنه به ر سزای گۆر به تاییه تی نویژی به یانیان و عه سران که ده یخه نه کۆتایی کاته کانیه وه .

حه زه تی ئه بویه کر(ره زای خوا ی لی بی) ده فه رمویّت: نویژکردن له کاتی خۆیدا په زامه ندی خوا ی تیا یه ناوه پاسه که ی په حمه ته کۆتاییه که یشی لیخۆشبوونه، له به ره ئه وه پیغه مبه ر ﷺ کاتیک پرسیا ری لی کرا (چ کاریک زۆر

باشه ئەى پىغەمبەرى خوا ئەگەر بمانە وىت ئەنجامى بدهىن فەرمووى: نويز
له كاتى خويدا)^۱.

پەزىمەندى واتە پەزىمەندى خوا پەحمەت واتە لە خواوە لىخۆشبوونىش ھەر
لە لاىن خواوەىە لە بەرئەوہ بانگ وىژ دەلىت: (حي على الصلاة - حي على
الفلاح) وە لآم نەداتە وە لە پەرسەتەش بى ناگابىت، لىخۆشبوونىش ھەر لاى
خواوەىە.

بۆ نمونە ئاويئەىە كەت ھەىە لە ناو دەروازەى چوئە ژورە وەى مآلە كە تاندا
ئاويئەىە كى تریشت ھەىە لە گەرماوہ كە تاندا ئاويئەىە گەرماوہ كە ديارە ھەلم
دايدە پۆشىت دەيسرپىت و دايدە گرىتە وە دەيسرپىت و ھەلم دايدە گرىتە وە
بە وشپۆھەىە، بە لآم ئاويئەىە چوئە ژورە وەى مآلە كەت ھەروا بە پوونى و تەواوى
دەمىئەىە وە، دلە كانىش ھەر بە و جۆرەن دلەك گوناھى نە كرىبىت وە كو ئاويئەىە
دەروازەى چوئە ژورە وەى مآلە كەت وایە دلەكىش گوناھ ئەنجام بدات و داواى لى
خۆشبوون بكات وە ك ئاويئەىە گەرماوہ كە وایە، كە واتە كام ئاويئەىەت دە وىت
كاتىك لە كاردايت و گووت لە بانگ دەبىت (حي على الصلاة، حي على الفلاح) واز
لە كارە كەت بەئەو ھەلسە بۆ نويزە كەت، مەگەر ئە و كاتە نەبىت كە جىھىشتنى
كارە كەت زىانت پى بگەىە نىت وە كو (دكتۆرى نە شتەرگەرى نابىت ژورەى
نە شتەرگەرى جى بەئەلىت ھەروہا چاودىرە كان) پىغەمبەر ﷺ دە فەرمووت:
(لا ضرر ولا ضرار) واتە: (نە زەرەر و نە زەرەر گەياندن) واتە: (دروست نىە بۆ
مرووف زەرەر لە كەس بدات لە مآلى يان لە خودى خوى، چوئە زەرەر دان
ستەمە، وە دروست نىە زەرەر بە زەرەر وە لآم بدرىتە وە)^۲.

۱ - رواه البخاري.

۲ - رواه ابن ماجه.

دیاره بهرژه و هندی له مه دایه برۆیت بۆ نوێژه کهت و ترست نه بیته له
 له دهستدانی برۆی، دیاره برۆیده رته نا خوای گه وره یه، بنه ما ئوصولیه که
 ده لیت: له هر شوینیکدا بهرژه و هندی هه بوو شه ریعت له و شوینه دایه،
 له بهرئه وهی شه ریعت بۆ به خته وه رکردنی خه لکیه که واته هه رگیز نوێژه کهت
 جی مه هیله .

ته نانهت له جهنگدا نوێژی ترس هه یه . جه زره تی عومر فه رمووی: ئیوه چون
 ده ست نوێژ ده گرن به جوانی بۆی پوونکردنه وه، چون ملکه چی له نوێژدا نیشان
 ده دن ئه مه شی بۆ پوونکردنه وه یه کیک له و موسولمانانه هاته هه ژان و تی:
 ئه ی گه وره ی باوه رداران ئه مه حالی نوێژخوینان بیته ئاخو حالی ئه وانه چون
 بیته که نوێژ ناکن، ئه ویش به تووره یی به وه سه یری کردو فه رمووی: من باسی
 موسولمانانت بۆ ده که م .

(ئیسلام دانه دانه هه لده وه شیته، یه که میان ده سه لاته کوتاییه که ی نوێژه)^۱ .

هه روه ها خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا
 مَوْثُوتًا﴾^۲ واته: بێ گومان نوێژ له سه ر ئه هلی ئیمان فه رزیه که و کاتی تایبه تی بۆ
 دانراوه و پێویسته بکری .

ئه وه ی سه رقال بیته به نه نگیه کانی خه لکیه وه که م و کورپیه کانی خۆی بێر
 ده چیته وه ئه وه ی به گونا هه کانی خه لکیه وه خۆی خه ریک ده کات گونا هه کانی
 خۆی بێر ده چیته وه .

۱- رواه الترمذي.

۲- النساء: ۱۰۳

غەببەت كىردن واتە: باسكىردنى براكەت بەۋەى كەپپى ناخۆشە، نەمىمە واتە: قىسە ھىنان و بىردن لە نىۋان خەلكىدا بەمەبەستى تىكىدانى پەيۋەندى نىۋان دوۋكەس.

سىزايەك گىيانداران گوييان لىيە:

سىزاي گۆر بەشپۋەيەكى گىشى ھەموو زىندە ۋەران گوييان لىيەتى تەنھا مرقۇف و پەرىەكان نەبىت. پۆژىك ھاۋەلان لەدۋاي پىغەمبەرى خواۋە دەپۆيشتن پىغەمبەرىش ﷺ بەسۋارى ئىستىرەكەيەۋە بوو لەناكاو سەرسىمكى دا خەرىك بوو لەسەر پىشتى بكەۋىتە خوارەۋە كەبەلای گۆرستانى بەقىعدا دەپۆشت، وتيان: ئەى پىغەمبەرى خوا ئىستىرەكەت خراپ بوو جم و جولئىشى بەھەمان شپۋە. پىغەمبەر ﷺ فەرموۋى: نەخىر خراپ نەبوۋە، چۆن بازىنەدات كەگويى لەلىدانە لەمردوۋەكان لەنىۋ گۆرەكانىاندا بەچەكوشى ئاسن لەسەريان دەدەن! وتيان: ئەى پىغەمبەرى خوا، ئىستىرىش گويى لىيانە؟ فەرموۋى: ھەموو زىندە ۋەران گوييان لەسىزاي ناو گۆرە تەنھا مرقۇفەكان و پەرى نەبىت.

خۋاي گەۋرە لەمبەرەبانى خۋى گويىكانى ئىمەى لەئاسن و سىزاي ناو گۆر بەستوۋە ھەتا بتوانىن زيان بەخۆشى بگوزەرىننن خۆ ئەگەر گويىمان لىيە بۋايە ئەۋانەمان دەتۋانى نان و ئاۋ بخۆينەۋە، لەخراپىەكانى پەۋشتى ئىمە ناشىرىن كىردنى يەكتەرە. ۋە (المقمعة) واتە: ئەۋچەكوشە گەۋرەيەى كە دەدرىت بەسەرى مرقۇفا (۷) قات دەبىيات بەناخى زەۋىدا.

لەدادپەروەرى پەروەدگارە كە پاداشتى چاكەكارانى موسولمانان دەداتەۋەۋ سىزاي سەرىپچىكارو لادەران دەدات، دىيارە چاكەكارو تەۋبەكار لەگەل سەرىپچىكارى گومرا ۋەك يەك نابن، دىيارە جىياۋازى ھەيە لەنىۋان ئەۋەى گوناھ دەكات و پىدەكەنىت و ئەۋەى گوناھ دەكات و دەگىرى، خەلكانىك ھەن گوناھ

نه نجام ددهن و پیده‌کهنن و سوورن له‌سه‌ر سه‌ریچی کردن و گالته‌ش به‌توبه‌کاران ده‌کن، خوای‌گه‌وره ده‌فهرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ ﴿٣٠﴾ واته: تاوانباره‌کان له دنیا‌دا به‌خاوه‌ن باوه‌ره‌کان پی‌ته‌که‌نین. که به‌لای موسولمانانیشا تیبه‌پینایه به‌چاو ته‌که‌وتنه ئیشاره‌تی گالته پی‌کردنیا.

ه‌تا ده‌گاته: ﴿قَالِیَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣١﴾﴾، واته: بویه نه‌مرویش موسولمانه‌کان به‌کافره‌کان پی‌ته‌که‌نین که تووشی چاره‌نووسیکی وا‌ره‌ش هاتوون.

نه و پۆذه‌ی باسی ده‌کات پۆذی قیامه‌ته. نه‌وه‌تا لوقمان به‌کوره‌که‌ی ده‌لئیت: ﴿وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ﴿٣٢﴾﴾ واته: نه‌مر به‌چاکه بکه‌و نه‌هی له‌خرابه‌بکه‌و چیت هاته‌پئی له‌ناره‌حه‌تی و گه‌روگرفت خۆتی له‌به‌راه‌ردا پاگره.

سه‌یرکردنی ناشه‌رعی ریگایه‌که بو داوین پیسی:

مروقه‌ده‌بیئت له‌خوای به‌نده‌کان بترسیت له‌سه‌یرکردنه‌کانیدا چونکه (سه‌یرکردن تیریکه له‌تیره‌کانی شه‌یطان - نه‌وه‌ی له‌به‌رخوا خۆی لی‌پیاریزیت خوای‌گه‌وره شیرینی ئیمانی پی‌ده‌به‌خشیت). واته: سه‌یری نه‌وانه ناکات که خوا لئی حه‌رام کردووه، پیاو سه‌یری ژن نه‌کات و ژنیش سه‌یری پیاو نه‌کات. کاری دووه‌م: نه‌وه‌ی چاوی دابخات خوای‌گه‌وره ژیری زیاد ده‌کات.

١- المطففین: ٢٩ - ٣٠

٢- المطففین: ٣٤

٣- لقمان: ١٧

کاری سئیه م: نه گهر ئاده میزاد مه سه له ی سه یرکردنی ناشه رع ی به سوک
ته ماشا کردو له سه ری پاهات نه و کاته سه ریچی کردنیشی به لاره ئاسان ده بیته
و ویزدانی لاواز ده بیته و لومه کردنی دهروونی خو ی لانامینت دباره ئاین بو
کومه لگا دابه زیوه بویه ده بیته کومه لگا دزایه تی خراپه کاری بکات. نه و
کومه لگه یه ی به سه مکار نالیت نه ی سه مکار نه و کومه لگه یه مردووه .

یه کیکی تر له وکارانه ی که سزای گۆر مسوگه ر ده کات داوین پیسیه دباره
نه م کاره قیزه ونه ش قوناغ و ههنگای هه یه وه کو سه یرکردنی ناشه رع ی و
هه رام، نه و کومه لگه یه ی که خراپه کاری ناگوریت نه و فه رمایشته ی پیغه مبه ری
خوای به سه ردا جیه جیه ده بیته که ده فه رمویت: (نمونه ی نه و که سه ی
سنوره کانی خوا ده پاریزیت و نه وه ی ده که ویته ناوی وه کو نه و کومه له ن له ناو
که شتیه کدا هه ندیکان له سه ره وه ی که شتیه که دان و هه ندیکی تریشیان له
ژیره وه ی، نه وانه ی که له نهومی ژیره وه دان نه گه ر پیویستیان به ئاو بیت بو
خواردنه وه بچن به که سه کانی سه ره وه بلین ئیمه له ژیره وه که شتیه که له به شی
خومان کون ده که یین و ئازاری ئیوه ناده یین له سه ره وه، نه گه ر نه وانه ی سه ره وه
رینگه یان دان کون بکه نه نه و که شتیه له ژیره وه نه و هه موویان پیکه وه
تیاده چن نه گه ر ده ستیشیانگرتن و نه یانه یشت هه موویان پرزگاریان ده بیته).^۱

پاشان ده بیته تیکه لاوی سه نوری هه بیته، تیکه لاوی له کاره کاندایا خود له
شته گشتیه کاندایا دروست نیه، نه مه ش جوړیکه له تاقیکردنه وه. نه وه تا خوای
که وره ده فه رمویت: ﴿ مَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ قَالُوا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصَدِّرَ الرَّعَاءُ وَأَبْنَاءَ شَيْخٍ
كَبِيرٍ ﴾^۲ واته: پی وتن: بو مه ره کانتان لانه دن؟ ژنه کان وتیان: ئیمه ناوی

۱- رواه البخاری.

۲- القصص: ۲۳

مەرەكانمان نادهين تا شوانهكان لانهچن لهسەر بيرهكهو تهنها خۆمان
ئەمىنينهوهو باوكيشمان پيرىكى بهسالچوو ناتوانى بى لهگهلهكهكهدا
ئاوى مەرەكان بدا.

پۆلى سەرەكى ئافرهت گهورهترين بهرهمه لهجيهاندا، چاوبىرى كردنى كوپو
كهچكانمان كۆمهلگايهكى بالا پىك دىنىت، ئهوهش دژ نيه بهئازادى تاكهكەسى
و پىگرى نيه لهوهى ژيانى خۆى بژى، دياره ژيان هموى وابستهيه
بهشەرعهوه دياره حەرام و حەلال، بالاپۆشى فەرزتگە بۆ كۆمهكى كردنى پياو
لهسەر چاو داخستن لهحەرام و يارمەتى نادات بۆ سەرپىچى، نايىت ئافرهت
ملكهچ بكات بهبيانوى خۆ گونجان لهگهلهسەرهدما ياخود داواكاريهكانى كاردا
(شوین سوننهتهكانى پيش خۆتان دهكهون).^۱

چەند كردهوهيهكهيه ياخود چەند پيشهكيبهك بۆ نهجامدانى سەرپىچى
كردن، سەركردن ئاكامهكهى بهد رهوشتييه، سەركردن ناشەرى ئهگەر چى
بچوك بىت به زۆركردنى گهوره دهبىت، گهورهى ئاگر له پزىسكيكهوهيه.

بهلام ئهگەر ئادهميزاد كهوته ناو بهد رهوشتييهوه تهوبه بكات و داواى
ليخوشبون بكات و چاكهكردن زيادبكات و واز لهگوناھكردن بىنىت و بپيار بدات
نهگهپتتهوه سەر ئه و گوناھانه ههروهها نزاي خير بۆ ئه و كهسهى لهگهلهيدا
كهوتوته تاوانى داوين پيسيهكهوه، لهبهرئهوهى مافى ئه و ئافرهتهى پيشيل
كردوه، ئه و چاكانهى لهپۆزى قيامهتدا دهگيردريتتهوه بۆ ئه و كهسهو
فريشتهكان ئه و چاكانهى دهنهوه كاتيك لهپۆزى قيامهتدا مافهكانى خۆى داوا
دهكات.

۱- رواه البخاري.

سووخۆری و خواردنی مالی بی باوک:

خواردنی مالی ههتیو بهکیکی تره له و کارانهی که سزای گۆر مسۆگر دهکات، پیغه مبهەر ﷺ ده فرمویت: (پهروهردگارم من دل تهنگ دهیم له سهەر ونبوونی مافی بی باوک و ئافرهت، سوریشم له سهەر پاراستنی مافیان).^۱

ئهگه ههتیویک گریا خوی گهوره ده فرمویت: (کی ئه و منداله ی خستۆته گریان که باوکی له ژێر گلدایه؟ فریشته کانم ئیوه به شایهت بن ئه وهی ههتیویک پازی بکات و نیشته جیتی بکات لیبی پازی دهیم ئه وهی دهست به سهەر بی باوکیکدا بهینیت به نه ندازهی تاله مووهکانی سهری ئه و منداله بی باوکه له تهوقی سهریه وه تانۆکی پیی په حمه تی خوی به سهردا ده پرژیت) باشترین مال ئه و ماله یه که بی باوکیکی تیدابیت ریزی لی بگیریت خراپترین مالیش ئه و ماله یه که بی باوکیکی تیابیت و به خراپ مامه له ی له گه لدا بکریت.

سووخۆری کاریکی زۆر ترسناکه ئه وه تا خوی گهوره ده فرمویت: ﴿فَاذْنُوا

يَحْرَبُ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾^۲ واته: جا ئه گه ر وا ناکن و وا زنا هینن، ئه و بانگه وازی جهنگ بدن له گه ل خوداو پیغه مبهری خودادا.

ئه وهی سوو ده خوات له گه ل خودادا ده جهنگیت دیاره ئیمه ش توانای جهنگمان نییه له گه ل خودادا، ده رکه وتنی سووخۆری له کۆمه لگاکاندا فهرو پیت ناهیلن.

سووی خراپ و سووی چاک نیه، سووخۆری هه مووی خراپه، ههروهها سوخۆره که و نوسه ره که ی و ئه و که سه ی ده کریته وه کیل و ئه وهی ده که ویته نیو ئه و کاره وه هه موویان ده که ونه بهر ئه و هه پره شه خواییه.

۱- رواه أحمد.

۲- البقرة: ۲۷۹

له م دوايبانه دا نه وه سه لمينراوه كه رږژناوا ده يانه ویت مامه له كردن به (سوو) ه وه نه هیتن له بهر نه وه ی له نیو مامه له كاندا شكستی خواردوه، له كونگره ی پاريسی (۱۹۸۸) دا هاتووه ده لیت: (ده بیت خومان له میژووی هه لآوسان رزگار بکین و سودی پاره بگړینینه وه بو سفر).

نه گهر خوی کار به چی شتککت لی قه ده غه بکات چنه د ده رگایه کی ترت لی ده کاته وه، نه وه تا پیش برکیی کارو هاوبه شی کردن، قازانچ په یداکردن و قهرزی حه س نه هیه، باشر وایه مامه له ت له گه ل بانکه نیسلا مییه کاندا بیت خو نه گهر بریک سودی له سر بی له وه باشره که هه مووی سو بیت، نه وه ی بکه ویته نیو مامه له ی سوو خواردنه وه ده بیت لای خوا په شیمان بیت ه وه، نه وه تا پیغه مبر رسول الله ﷺ ده فرمویت: (هر سوویه ک له سرده می نه فامیدا کرابیت لایرا، یه کم سوویه ک که له سر خه لکی هه لگرا بیت له خومانه سووی عه باسه) ^۱.

ته مه لئى كردن له نويزدا:

پاشان ته مه لئى كردن له نه نجامدانى نويزدا، یه کم پرسيار که له بنده ی خوا ده کریت دهر باره ی نويزه نه گهر ته واو بوو نه وا لئى وهر ده گيرئ و دواتریش هه موو کاره کانی تریشی لی قبول ده کریت، نه گهر که موکور بوو نه وا ده دریت ه وه به سه ریداو به هه مان شیوه سه رجه م کاره کانیشی لی وهر ناگیرئ.

دایکی عه لقه مه (ره زای خوی لی بی) به شه ودا مزگه وتی پاک ده کرده وه، رږژیک پیغه مبر رسول الله ﷺ به ته نیشته به قیعدا ده رږویشته گورپکی نوئی بینى، فرمووی: نه م گوره خاوه نه که ی کتیه وتیان گورپی دایکی عه لقه مه یه ناسی و فرمووی: بچی پیتان نه وتوم؟! وتیان: نه ی پیغه مبرى خوا له دواى نويزی نیوه رږو کوچی دواى کرد وتمان: زور گهرمه حه زمان نه کرد نازار بخویت.

۱- رواه ابن ماجه.

پیغمبر ﷺ توره بوو فرموی: نهی نه تانزانی نه وهی نویژی له سهر بکه م شه فاعه تی منی بهره که ویت. دواتر نویژی مردوی له سهر کردو، پاشان فرموی: نهی دایکی عه لقه مه چ کاریکت بینی که نیستا چاک بیت بۆت. پاشان که میك بی دهنگ بوو فرموی: گویتان لییه. وتیان: نه خیر نهی پیغمبریه ری خوا. فرموی: به و زاتهی منی به حه ق ناردوو به بۆ پیغمبریه تی ده لیت، چاکترین کاریک که کردومه نۆژهن کردنه وهی مزگه وته کان بوو. نه مه پاداشتی نه و که سه یه که خزمه تی مالی خوا ده کات نهی داخۆ پاداشتی نه وانه چۆن بیت که دروستی ده که ن.

﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ، وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا ﴾^۱، واته: کی سته مکار تره له و که سه ی ریگی ای مزگه وته کانی خودا نه گری ونایه لی ناوی خودایان تیا ببری و عیباده تی بۆ تیا بگری، هه ول نه دا کاو لیان بکات. پیغمبر ﷺ نه فرینی له که سیک کردوو پیش نویژی بۆ کومه لیک بکات و رقیان لیتی بیت یا خود پتیان ناخۆش بیت^۲. نویژی سونه ت ناچارت ده کات نویژه فره زه کانت نه نجام بدهیت و شهیتانت لی دوور ده خاته وه، به لام نه وهی له رابردوودا نویژی نه کردوو نه و پتیویسته له گه ل هه ر نویژیکی فره زدا نویژیک یان دوو نویژ بکات، نه م نویژه زیاده یه ش سونه ت واجب ده کات (فقهاء) یش له سهر نه مه هاوړان. نه و که سه ش که نویژ ناکات به بی باوه ر داده نری نه مه ش له سهر رای نیمام نه حمه د، نه وهی نویژ نه کات لای نه و به به بی باوه ر له قه له م ده دریت.

۱- البقرة: ۱۱۴

۲- رواه الترمذي.

ئىسلام پەيوەندىيە لە نىۋان بەندەو پەرۋەردگاريدا، ئەوھى نوپىڭى لە كىس چۆۋە با نائومىد و دلئەنگ نەبى و نوپىڭە كانى قەزا بكا تەو، بەھەمان شىۋە بۆ پۆژو و زەكات و پەرسشە كانى دىكەش.

زەكات نەدان:

يەككى تر لە و كارانەى كە دەبىتە ماىەى سزاي گۆر زەكات نەدانە، ئەوھى زەكاتى مالە كەى دەرنەكات يا خود لە غەيرى خەرجى خۆيدا دەربىتتى لە گۆرە كەيدا لە سەرى سزا دەدرتت، زەكات نادرىت بە باوك يا خود (باپىرە گەورە ھەرۋەھا دايك، نەك) بە لام زەكات لە سەر مېرد ھەيە.

زەينەبى خىزانى عەبدولاي كورپى مەسعود بىلالى بىنى و پىي وت: بە پىغەمبەرى خوا بلى ئايا دروستە ئافرەت زەكات بەدات بە مېردە كەى، بىلالىش پۆشتە ژورەو ھە بۆلای پىغەمبەرى خوا ﷺ و پىي فەرموو: يارسول الله ئافرەتتىك لە دەرەوھە پەرسىارى ھەيە.

پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرموو: بە زەينەب بلى با زەكاتە كەى بەدات بە عەبدولاي مېردى).

لە بەرئەوھى ئافرەت خەرجى كىشانى ئى داوانە كراو ھە بۆ مېردە كەى ھە دەبىت بە شداربىت لە خەرجىبە كدا كە خۆى پىي پازىبە ئەمەش گەورەبى ئىسلام دەگەيە نىت.

بانگخوازى خراب:

بانگخوازانىكى كاراۋ دلسۆز ھەن كە كار بە قورئان و سوننەت دەكەن پەوشتى جوان لە ژيان و ھەنگاۋە كانيان و گوفتارو كردارو مامەلە ياندا لە گەل خەلكى دەبىنين، ھەمىشە بۆ قورئان و سوننەت دەگەپنەوھە.

لهه مان کاتدا بانگخوازی خراپیش ده بینین که له نئو خه لکی دا ئاشوب و دوبره کی ده نیتیه وه و باس له و شویتانه ده که ن که پای جیاوازیان له سه ره و ئاژاوه یان به دواوه یه .

(ئبو زه ری غه فاری) له هه ندی شتدا پوو به پوو ی حه زه تی عوسمان ده بو وه حه زه تی عوسمانیش به شه رمیکه وه وتی: ئه ی (ئبو زه ر) بو ده رمنا که ییت دام نابریت (هتا کیشه دروست نه بیّت) له وکاته دا حه زه تی عوسمان جینشینی پیغه مبه ری خوا بوو ﷺ ئه وه بوو (ئبو زه ر) خو ی مه دینه ی جی هیشت، پاش ماوه ک به خیزانه که ی وت ساتی مه رگم نزیک بو ته وه بو یه سندوقه که ی کرده وه و کفنه که ی بردو پی وت: به م جله وه جیه ادم له گه ل پیغه مبه ری خوا دا کرد هر به مهیشه وه کفم بو بکه ن و بمنیژن ئه وه بوو (ئبو زه ر) گیانی ده رچوو .

له وکاته دا کاروانیک هات عه بدولای کوری مه سعودی تیدا بوو خیزانه که ی (ئبو زه ر) بانگی کردن مردنی (ئبو زه ر) ی پی راگه یانندن ئه وانیش هه رله ویدا شتیان و هر له به رگه که ی خویدا ئه سپه رده یان کرد ابن مسعود له وساته دا دهستی کرد به گریان و وتی: پیغه مبه ر ﷺ فه رموی: (که سم نه دیوه به قه ده ر ئه بو زه ر راستگوبیّت)^۱

حه زه تی جو بریل دابه زی و به حه زه تی محمه دی فه رموو: (السلام) واته خوی پهروه ردا گار سه لامت لی ده کات، وه سلأوی من بگه یه نه به (ئبو زه ر) ئه ویش فه رموی: ئه ی جو بره ئیل ئایا ده یناسیت؟ جو بره ئیل فه رموی: به وکه سه ی تو ی به حه ق نار دووه بو پیغه مبه رایه تی، ئیمه له سه ر ریگا کانی

۱- رواه ابن ماجه .

ئاسمانه وه باشتر ده يناسين له ئيوه له سەر پيڭاڭاڭاني مهدينه. فهرمووي: به چي؟
فهرمووي: به هوي ئه وه ي زور ده يوت (لا إله إلا الله).

ئه وانه بانگه وازاني خيرو وتاربيژاني چاكن ئه وانه پيشيناني چاكي ئيمه
بوون.

خيانهت كردني مروقه كاره ساته به لام خيانهت كردن له خواو پيغه مبه ره كه ي
گه وهره تره، خيانهت كردني مروقه ئه وه يه له په رستشه كاندا خيانهت بكات مروقه
له سه ير كردني ناشه رعي دا خيانهت بكات، خيانهت كردني مروقه له پاره دا خيانهت
كردني مروقه له مامه له كاندا.

ئافره تان قزي خويان ده رده خهن له به رامبه ر پياواندا:

وهكو له روداي ئيسراء و ميعراجدا هاتوه پيغه مبه ر ﷺ فهرمووي: كاتيك
له ميعراجدا به ره و ئاسمان به رز بوومه وه كومه له ئافره تيكم بيني به قزيان
هه لواسرا بوون وتم: ئه ي جو به ر ئيل ئه مانه كين؟ فهرمووي: ئه مانه ئافره تاني
ئوممه ته كه ي تون كه قزيان بو خه لگي بياني ده رده خست، بياني واته:
هه ركه سيك كه بتوانيت و دروست بيت بيته هاوسه ري. كه واته ئه ي خوشك و
براي خوينه رم بير له وه بكه ره وه ئه مه ته نها سزاي ده رخستني قره ئه ي ئاخو
ده رخستني قول و سنگ و زوريكي تر له لاشه سزاكه ي چون بيت، هه ر له به ر
ئه وه يه ئيسلام بالاپوشي فه رز كردوه له سه ره موو ئافره تيكي موسولمان.

﴿وَلْيَضْرِبَنَّ بِخُرْبِهِمْ عَلَى جُوبِهِمْ وَلَا يَأْتِيَنَّ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ

ءَابَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ﴾ واته: جوانيي له شي خويان ده رنه خهن
ئه وه ي نه بي كه بوخوي به ده ره وه يه، وهك ده موچاوو ده ستيان تا ئه گاته
مووچيان، ئه وي تري داپوشن و با سه ريوش بده ن به سه ر گه ردن و مل و سنگ

و بهرۆکیانداو جوانی و خشل و متومووروی خویان دهرنه‌خه‌ن لای میرده‌کانیان،
یا باوکیان، یا باوکی میرده‌کانیان و.....نه‌بێ.

ئیسلام ئافره‌تی نه‌به‌ستۆته‌وه هه‌تا جوانی و لای خوی بشاریته‌وه، به‌لام
ده‌یه‌ویتی ئه‌و جوانی و گه‌نجییه له‌په‌زانه‌ندی خوادا بیته‌.
کاتیک کچ بالاپۆش ده‌بیته‌ ته‌نها که‌سیکی دامه‌زراو داوای ده‌کات. به‌لام به
پیچه‌وانه‌ی ئه‌مه‌وه می‌ش داوای ده‌کات.

پێگه‌:

ئه‌وانه‌ی پێگا له‌خه‌لکی ده‌بێن و مال و داراییه‌که‌یان لێ ده‌دزن به‌م کاره‌یان
سزای گوێ بۆ خویان مسۆگه‌ر ده‌که‌ن.

ترسان له‌ به‌دیته‌راوان و نه‌ ترسان له‌ به‌دیته‌نه‌ر:

بۆ نمونه ئه‌و کارمه‌نده‌ی که له‌کاتی دیاریبونی به‌پێوه‌به‌ره‌که‌یدا کار
ده‌کات، کاتیکیش ئه‌و دیارنه‌ما کارناکات، ئه‌م کاره‌ی وا ده‌گه‌یه‌نیت که خوی
به‌نده‌ی خوا نیه‌و به‌نده‌ی به‌پێوه‌به‌ره‌که‌یه‌تی.

به‌دیه‌فتاری و به‌دیه‌زمانی:

ئه‌وه ته‌نها ئازاری مرقه‌که‌کان نادات به‌لکو فریشته‌کانیش ئازار ده‌خۆن،
چونکه فریشته‌کانیش به‌م کارانه وه‌کو مرقه‌که‌کان ئازار ده‌کێشن.
خوای گه‌وره خویندنی قورئانی کردۆته‌ چاره‌سازی ئه‌م کاره خراپه‌،
هه‌روه‌ها ئاماده‌بوون له‌ دانیشتی زاناو زانسته‌خوازدا.
ئه‌بو موسای ئه‌شعهری(ره‌زای خوی لێ بێ) ده‌فه‌رمووته: سویند به‌خوا دنیا
له‌به‌ر سی شت خۆش ده‌ووته:

ئایه تیک که له قورئانی خوادا بیخوینمه وه یان گویم له فرمایشتیکی پیغه مبر ﷺ بیت، یا خود له گه ل خه لکانیکدا دابنیشم قسه ی جوان و چاک هه لده بژیرن وه ک چۆن به ری چاک هه لده بژیرن.

فتوادانی بی زانست:

ئمه ش کاره ساتیکه بۆ موسولمانان وتراوه ئه وه ی بویژی فتوا بدات به ئاگریش ده ویریت، ههروه ها وتراوه: ئه وه ی وتی خوا زاناره ئه وه فتوای داوه ..

ئه وه ئیمامی مالیکه (۴۰) پرسپاری لی ده کریت ته نها شه ش پرسپاریان وه لام ده داته وه بۆ ئه وانی تروتی: نازانم.

ده یوت: ده لیم خوا زاناره به سه لامه تی برۆمه به هه شته وه چاکتره له وه ی فتوایه ک بده م به بی زانست و به هۆیه وه بچمه ئاگره وه .

ئه وه ئیمام ئه حمده کوری هه نه له که ده فرمویت: را لای من قورئان و سوننه یه له گه ل نازانم. ئه وه ش هه زه تی عومه ر ﷺ ده لیت: ئه وه ی ده یه وی پرسپار ده رباره ی (فقّه) بکات با بیت بۆ لای معازی کوری جه به ل، ئه وه ی ده یه وی ده رباره ی قورئان پرسپار بکات با بیت بۆ لای عه بدولای کوری مه سعود، ئه وه ی ده یه وی ده رباره ی زانستی الفرائض (زانستی میرات) پرسپار بکات با بیت بۆ لای هه زه تی عه لی کوری ئه بو طالیب، ئه وه شی ده یه وی ده رباره ی پاره پرسپار بکات با بیت بۆ لای خۆم خوای گه وره کردومیه ته هه زنه دارو دابه شکه ری.

ئەشكەنجەدانی گیانداران:

ئەو ئەفرەتیکە بەھۆی پشیلەكەو دەخریتە ئاگرەكەو، خوای گەرە
لەپۆژی دواییدا گیانداران كۆدەكاتەو: ﴿وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ﴾ واتە: كە
گیانلەبەرانی كیوی لە ھەموو جۆری كۆكرانەو و كەوتنە ناویەك.

ئەو بەسەرھاتیکە گەرەبە: ھەزرەتی عومەری كۆپی خەتاب بەناو
مەدینەدا دەپۆشت سەیری كرد چەند مندالیک یاری بەچۆلەكە یەكی ھەژار
دەكەن كە بە پەتیکەو بەستراو تەو. بەتەكە ی بیری و چۆلەكە كە ی
بەرەلا كرد. دواي سالتیک لە پاش مردنی خەلكیک خەویان پێو بینی پێیان وت:
خوای بەندەكان چی لی كردی ئەی گەرە ی برواداران؟ (طاحت تلك الاشارات
وضاعت تلك العبارات) واتە: (وتی: ئەو ئاماژانە لە ناوچوون و ئەو
دەستەواژانەش ونبوون نەمان).

فەرمووی: خەریكبوو تیا بچم ئەگەر بەلیخوشبوو و میهرەبانیم نەزانیا بە.
فەرمووی: خوا بە دادپەرورەری خۆت لیم خۆشبوویت؟ فەرمووی: نەخیر
فەرمووی: بەزانستت؟ فەرمووی: نەخیر فەرمووی: ئەی بەچی؟ خوای گەرە
فەرمووی: لە یەكێك لە شەقامەكانی مەدینەدا دەپۆشتیت كۆمە لە مندالیکت بینی
یارییان بەچۆلەكە یەكی بەستراو دەكرد تۆش ئازادت كرد لە دەستیان و
بەرەلات كرد خوای گەرە پێی فەرمووم: ئەی كۆپی خەتاب چۆلەكە یەك
لەدیلی رزگار كرد ئەو منیش لەدۆزەخ رزگارت دەكەم و دەتخەم بەھەشتەو.
كەواتە براكەم هیچ كاتیک چاك بەسوك تەماشما مەكە ئەگەر چی كەمیش بێت.
ھەرەھا ھیچ گوناھیکیش بەكەم مەزانە بەلام سەیری ئەو بەكە گوناھەكەت
لەبەرانبەر كێدا كێدوو.

نهرم و نیانی له بهرامبه رگیانداراندا به کیکه له تایبه تمه ندیه کانی ئومه تی ئیسلامی. پوژتاواییه کان رهحم به گیانداران ده کهن به لام به مروقی ناکه ن، ئه وه تا ده بینین چی ده کهن له ئومه تی ئیسلامی.

کرده وهی گه لی لوط:

له پوژی دوا پیدا سزاکه ی ئه وه یه له دره ختیکی به رزه وه فری ده دریته خواره وه هتا ده گاته خواری خواره وه ئه وه جاریکی تر دووباره ده کریته وه. سزای گه له که ی لوط ئاوا ده بیت: ﴿جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنْضُودٍ﴾^۱ واته: که فه رمانمان هات بو سزادانیان شوینه که مان سه ره ووژیر کرد و کاو لمان کرد به یه کاو به رده بارانمان کردن به به ردی له جوړی قوری به به رده بوو که به تایبه تی یه که له دوا ی یه که ریزکرا بوون بو سزادانیان.

سه یری فه رمانی شه ریعت بکه ئه و که سانه ی هه مان کاره که ی گه لی لوط ده کهن له به رزترین تا وه ری شاره که وه فری ده درینه خواره وه.

دز:

پادا شته که ی له دنیا دا برینی هه ردوو ده سته تی، خوا ی گه وره ده فه رمویت: ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾^۲ واته: ئه و پیا وه ی دزی ئه کات و ئه و ژنه ی دزی ئه کات، به مه رجی بالغ و عاقل بن و، شو به یان نه بی له حه رامیی ماله که بو یان، نه که وه که مالی شه ریکی یا مالی که وه قفی عاممه بی که گومانی حه لالی تیدا یه بو یان، هه روه ها

۱- هود: ۸۲

۲- المائدة: ۳۸

به و مرجعی دزراوه که نرخی چواریه کی دیناریکی ئالتون بی، له شوینی خۆیدا دانرابی و پاریززاو بی، ئه وه دهستیان بچن له موچا تا بییته تۆله ی ئه و گوناوه ناله باره که کردووینه، که ئه مایش عوقوبه تیکه له لایه ن خوداوه. خودا تواناو به دهسته لاته و کاره کانی پڕ حیکمه تن.

بۆ چه لالکه رو بۆ چه لالکراو:

پیغمبهر ﷺ ده فهرمویت: (ألا أدلكم على التيس المستعار؟ قالوا: وما التيس المستعار يا رسول الله؟ قال: المحلل والمحلل له) واته: ئایا پیتان بلیم بزنی دهسته وایان دهستیاو کراو) چییه؟ وتیان: بزنی دهسته وایه ئه ی پیغمبهری خواﷺ، فهرمووی: ئه و که سه ی که ماره به جاش ده کات و ئه وه شی که بۆی چه لال ده کات.

واته: ئه و که سه ی که هاوسه رگیری ده کات هه تا گه رانه وه ی ژنه که ی چه لال بکات بۆلای هاوسه ری پێشوو ی که سی جار ته لاقی داوه. شه رعیش ئه م کاره ی رته کردوو ه ته وه و پیغمبهریش ﷺ پێوه ری داناوه بۆ ئه م هاوسه رگیریه: (حتى يذوق عسيلتها وتتذوق عسيلته) واته: هه تا پیاو چیژ له ژنه که ی وه رده گریت و ژنیش چیژ له و وه رده گریت).

ساخته کاری له سه ر دارمانی فه رزه کان:

ئه مه کاری به نی ئیسرا ئیل بوو له به سه رهاتی (أصحاب السبت)، خوای گه وره فه رمانی پیدان که له پۆژی شه ممه دا کار نه کن ئه وه بوو له پۆژی هه ینیدا تۆره کانیان داخست دیاره نه هه نکه کان له پۆژانی شه ممه دا ده هاتن و ده بوون

١- رواه ابن ماجه.

به توره کانیانه وه پاشان له پوژی یه که شه مه دا ده هاتن توره کانیان پرده بوو له ماسی.

کۆمه کی نه کردنی ستهم لیکراو:

له گه وره یی ئیسلام کۆمه کی کردنه به ستهم لیکراو ته نانه ت نه گه ر کافریش بیت: ﴿وَإِنْ أَسْتَضْرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ﴾ واته: نه گه ر موحتاجی یارمه تی بوون و داوای یارمه تیان لی کردن شه وه واجبه له سه رتان یارمه تیان بدن دژی دوژمه کانیان.

فه رمان کردن به پیچه وانهی شه وه ی خوای گه وره دایبه زاندوه:

شه مش شه و که سانه ده گریته وه که به یاسا ده سته کرده کان رازی ده بن و واز له شه ریه تی ئیسلام دینن که لای خواوه دابه زیوه.

گه وره ی باوه پرداران پوژیک ده رباره ی نوژی به یانی هه والی یه کیک له هاوه لانی پرسی شه وه بو دیارنییه، وتیان له وه ده چیت نه خوش بیت، دوی شه وه ی نوژی به یانی ته و او بوو گه وره ی باوه پرداران له مزگه وت ده گه رایه وه شه و هاوه له ی پی گه یشت وتی: له خزمه تتدام شه ی گه وره ی باوه پرداران. شه ویش فه رموی: خوای گه وره بیت ده فه رمویت: (الصلاة خير من النوم) نالییت به لی له خزمه تتدام خواجه گیان. به لام گه وره ی باوه پرداران بیت ده لیت فلانه که س توش پی ده لیتی به لی گه وره م له خزمه تتدام، به راستی پیاویکی خراپیت.

ئازاردانى دراوسى:

ئەو ئافرىقەنى ئازاردانى دراوسىگە دەدات و زىاد لەسنور فشار دەخاتە سەر ھاوسەرەگەى و زمان لەبەرەمبەرىدا درىژ دەكات، ھەموو ئەمانە دەبنە ماىەى سزای گۆرۈ وىنە يەك لە وىنە كانى سزا.

خوای گەورە لە فەرمايشتىكى قودسىدا دەفەر مۆيت: ئەوەى تەوبە بىكات و بگەرپتەوہ بۆلام لە دورەوہ بەرە و پووى دىم ئەوہش لە ئىوہ بەسەرپىچىيەوہ بىروات لە نىزىكەوہ بانگى دەكەم. ئايا جگە لە من خواىەكى تىرت دۆزىوہ تەوہ يان مېھرە بانىكى تىرت دۆزىوہ تەوہ؟ ئەوانەى يادى من دەكەن لە كۆمەلى منن، ئەوانەى گۆرپاىە لىم دەكەن خۆشە وىستانى منن، ئەوانەشى كە سەرپىچىم دەكەن لە رەحمەتى خۆم نائۆمىدىان ناكەم، ئەوہى تەوبە بىكات ئەوا من دەبمە خۆشە وىستى ئەوہش تەوبە ناكات ئەوا دەبمە پزىشك و چارەسازى، من لە داىكىان مېھرە بانترم بۆيان. چاكە لای من دە ھىندى خۆبەتى و زىادىشى دەكەم خراپەش لای من يەك دانە دەنوسرىت و لىشى خۆش دەبم.

ئەو كارانەى سزای گۆر مسۆگەر دەكەن:

ئەمانە چەند گوناھ و تاوانىكەن كە سزا بۆ خواوہ نە كانىان لە ناو گۆرپدا مسۆگەر

دەكەن لەوانە:

- ۱- دوو زمانى و قسە گىرپانەوہ.
- ۲- خۆپاك نە كردنەوہ لە پىشاو (لە مین).
- ۳- درۆ كردن.
- ۴- كار نە كردن بە قورئانى پىرۆز.
- ۵- زىنا كردن.
- ۶- خواردنى مالّ و سامانى بىّ باوكان.
- ۷- سوو خواردن.

- ۸- ته مه لئى له نوژکردندا.
- ۹- رينگر له زه کات دان.
- ۱۰- وتارخوینى نازاوه گيږ.
- ۱۱- غه بيه ت کردن.
- ۱۲- وردبوونه وه له ناموسى خه لکى.
- ۱۳- ناپاکى و ساخته کارى .
- ۱۴- ئه و که سهى ئيش به پارهى خه لکى به وه ده کات و ده ستنى به سه ردا ده گرى.
- ۱۵- بانگخواز بو داهينراوه کان (بيدعه).
- ۱۶- به رتيل خواردن.
- ۱۷- ناپاکى کردن.
- ۱۸- خه له تاندن.
- ۱۹- فيل کردن.
- ۲۰- نازاردانى موسولمانان.
- ۲۱- به دوادا چوونى عه وره ت.
- ۲۲- پالپشتى کردن له سه ر خراپه و دوژمنکارى.
- ۲۳- بى باوه پى به حه رام و قه ده غه کراوه کان.
- ۲۴- ئه و که سهى پاو بو چوونى خوى ده خاته پيش قورئان و سونه ت.
- ۲۵- شيوه نکه رو ئه و که سه شى که گوئى لينده گريت.
- ۲۶- دروستکردنى مزگه وت له سه ر گوره کان.
- ۲۷- ته رازوبازى.
- ۲۸- گه ران به شوين که م و کوپى خه لکى و قسه کردن له عيب و عارياندا.
- ۲۹- ئه و که سهى قسه به پيشينان و چاکه کاران ده لئین.

- ۳۰- چوونه لای ده‌ستگره‌وه و فالچی .
- ۳۱- پشتیوانی کردنی سته‌مکار .
- ۳۲- هه‌رکه‌سیک مرد و حه‌جی نه‌کردبیت و ده‌سه‌لاتیشی بووبیت .
- ۳۳- دواخستنی نویترو نه‌کردنی له‌کاتی خۆیداو، سه‌رقالبوون به‌عه‌یبی خه‌لکی‌یه‌وه .
- ۳۴- ئافره‌تان قژی خۆیان ده‌رده‌خه‌ن له‌به‌رامبه‌ر پیاواندا .
- ۳۵- گرتنی ریگا .
- ۳۶- ترسان له‌دروستکراوه‌کان و نه‌ترسان له‌به‌دیهینه‌ری ئه‌وه‌ دروستکراوانه .
- ۳۷- به‌دپه‌وشتی و به‌دزمانی .
- ۳۸- فتوادانی بی‌زانست .
- ۳۹- ئه‌شکه‌نجه‌دانی گیانداران .
- ۴۰- کاری گه‌لی لوط .
- ۴۱- دزی .
- ۴۲- بۆ‌حه‌لالکه‌رو بۆ‌حه‌لالکراو .
- ۴۳- فریودان و ساخته‌کاری له‌سه‌ر میرات نه‌دان .
- ۴۴- کۆمه‌کی نه‌کردنی سته‌م لیکراو .
- ۴۵- فه‌رمانکردن به‌پێچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌ی خۆی گه‌وره‌ دایبه‌زاندوه .
- ۴۶- ئازاردانی دراوسی .

پزگارکهری سزای گۆر

* یه کهم پزگارکهری سزای ناوگۆر دورکه و تنه وه یه له و کارو پهفتارانهی که دهبنه مایهی سزای گۆر که واته لیستیکی لیپرسینه وه بۆ خۆت ئاماده بکه بۆ ده ریا زکردن له و کارو پهفتارانهی که دهبنه مایهی مسۆگه رکردنی سزای گۆر.
له و پزگاریکارانه:

چاکه کردن له گهل دایک و باوکدا:

پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (ئه مشه و شتیکی زۆر سه یرم بینی: پیاویکی ئوممه ته که مم بینی فریشته ی مه رگ هاته لای هه تا گیانی بکیشیت به لام چاکه کردنه کانی له گهل دایک و باوکی دا له به رده میدا وه ستان فریشته ی مه رگیش گه رایه وه).

به لئ ئه مه ته نها حاله ته که فریشته ی مه رگ تیایدا ده گه پیته وه، هسه رته بۆ ئه و که سه ی که چاکه له گهل دایک و باوکیدا ناکات ... وه مژده بۆ ئه وانه ی دوای ئه م وشانه چاکه له گهل دایک و باوکیان ده کهن و له دنیا دا به چاکی هاوپییه تیان ده کهن. وه هاوه لانی چاک شه فاعه تده رن بۆ رۆژی دوایی، چاکه کاران له دنیا دا چاکه کارانن له رۆژی دوایدا.

دهست نویژ:

پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکی ئوممه ته که مم بینی سزای گۆر به سه ریدا سه پینرا به لام ده ستنویژه کانی هاتن و له حاله ته ترسناکه پزگاریان کرد).

ئه و پوناکییه ی که ده ستنویژه ده یدات به که سه ی ده ستنویژگر چه ند لیکۆلینه وه یه ک ده ریان خستوه که ده ستنویژه باشترین ریگه یه بۆ چاره سه رکردنی دلّه پراوکیی ده روونی.

له ناماریکی ریکخراوی تهندروستی جیهانی دا هاتووہ که ده‌بوايه نه‌خۆشی سه‌ره‌تانی پیتست له‌ناوچه‌ی پۆژه‌لاتی ناوه‌پاستدا بلاوببوايه‌ته‌وه له‌به‌رئه‌وه‌ی تیشکی خۆر له‌و ناوه‌دا زۆر سوتینه‌ره که‌چی ئه‌م نه‌خۆشیه له‌ولاتانی دوور له‌م ناوچه‌یه زیاتر بلاوه به‌پیزه‌ی ۲٪ به‌لام له‌ پۆژه‌لاتی ناوه‌پاستدا له‌هه‌زار که‌سدا سی‌که‌س دوچاری ئه‌م نه‌خۆشیه بوون پاشان بۆیان ده‌رکه‌وتووہ که ئه‌مه‌ش به‌هۆی ده‌ستنوێژ گرتنه‌وه‌یه، ده‌ستنوێژ گرتن گونا‌ه‌کان له‌ لاشه‌هه‌ل‌ده‌وه‌ری‌نیت بۆیه هه‌میشه ده‌ستنوێژگر ناوچه‌وانی نورانی‌یه.

وتیان ئه‌ی پیغه‌مبهری خوا ئه‌وا ئیمه‌ ده‌ناسیته‌وه ، به‌لام ئه‌ی ئه‌وانه‌ی دوا‌ی خۆمان چۆن ده‌ناسیته‌وه؟ پیغه‌مبهر ﷺ فه‌رموی: من له‌ خاوه‌نی ئه‌و ئه‌سه‌په‌تان که ئه‌سه‌په‌که‌ی خۆی له‌ناو په‌وه ئه‌سه‌پیکدا ده‌ناسیته‌وه باشت‌ر ده‌یان‌ناسمه‌وه. وتیان چۆن؟ فه‌رموی: به‌دره‌وشانه‌وه‌ی پوخساریان و ئاسه‌واری ده‌ستنوێژه‌کانیان.

یادی خوا:

پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فه‌رمویت: (پیاویکم له‌ئوممه‌ته‌که‌م بینی شه‌یطانه‌کان ناخیان داگرتبوو کاتی‌ک یادی خوا که‌وته سه‌ر زمانی شه‌یطانه‌کان رایان کردو لێی دورکه‌وتنه‌وه).

که‌واته ده‌بیته هه‌میشه زمانت پاراویته به‌یادی خوا، نه‌مامیک له‌ به‌هه‌شتدا بۆ خۆت بپوینته هه‌رکه‌سیک ده‌لێت: (سبحان الله والحمدلله ولاإله إلا الله) ئه‌وا دار خورما‌یه‌کی له‌ به‌هه‌شتدا بۆ ده‌پویندریت).^۱

(دوو وشه‌هه‌ن له‌سه‌ر زمان ئاسانن و له‌سه‌ر ته‌رازو قورسن خوا‌ی الرحمن زۆر خۆشی ده‌وین ئه‌وانیش (سبحان الله و بحمده و سبحان الله العظيم).^۱ ئه‌وه

۱- رواه ابن ماجه.

داوده ﷺ: (يا ربى لك الحمد كما ينبغى لجلال وجهك وعظيم سلطانك) فریشته‌گان و تیان داودی به ندهت زیکی کردوه هیچمان دهست ناکه ویت له پاداشت هتا بوی دابننن. خوی گوره‌یش فرموی ئه وهی داود وتی بوی بنوسن خوم له پوژی قیامه تدا پاداشتی ده ده مه وه.

پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (باشترین زیکی که من و پیغه مبه رانی پیش منیش و تبیتمان زیکی (لا إله إلا الله) به.

که واته زیکی بۆخوت دیاری بکه، له کاتی ئه نجامدانی گونا هیکدا نیستغفار بکه له کاتی نیعمه تیشدا سوپاسگوزار به له کاتی به لاشدا بلی: (حسبی الله ونعم الوکیل).

نوێژ:

پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکم بینی له ئومه ته که م فریشته گانی سزادان ده وریان گرتبوو به لام نوێژه که ی هات و پرگاری کرد).

ناگری سه ریچی کردن به نوێژه کانت بکوژینه ره وه و زور له خوت بکه.

یه کی که له پیاوچاگان ده لیت: بیست سال ژیا م هانی خوم ده دا له سه ر نوێژکردن هاندانیک که چومه ناوی نه توانم بیمه ده ره وه لی، پاشان بیست سالی تر ژیا م هانی خومدا بیمه ده ر لی نه متوانی.

پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: نوێژه کانم کردوه ته سو مای چاوه کانم. کاتیک غم و په ژاره یه ک پووبه پووی ده بووه وه ده یه فرموو بیلال بانگی کمان بۆ بده با به ویننه وه.

ئه وه ئه بوچه سه نی شانلی یه له خه ویدا پیا یان وت: ماموستا حالت چونه؟ فرموی: نه ماموستا و نه غهیری ماموستا، هه موو شتی ک تیا چوو! و تیان: ئه ی

جی ماوه ته وه؟ فه رمووی: ئه و دوو پکاته نوپژهی که له قولایی شه ودا
ئه نجاممانداو خه لکی نوستبوون.

پۆژوو گرتن:

پهغه مبهه ﷺ ده فه رمووی: (پیاویکی ئوممه ته که مم بینى له تینویتی دا
هه ناسه برکیتی پی که وتبوو هه ر که ده می ده برد بۆسه ر حه وزیک ده ریان ده کرد
به لام پۆژوو هه کانی مانگی په مه زانی هاتن و تینویتیان شکاند).

به لى، پادا شت به پیتی کرده وه یه ئه گه ر له دنیا دا خۆت تینو کردوو ه ئه و
له پۆژی تینویتی هه گه وه که دا پاراو ده کریت، ئه وه شیخ حه سه نی به صری له
ئاوی زه م زه می ده خوارده وه فه رمووی: به و نیه ته ی له پۆژی تینویتی هه
که وه که دا تیرئاو بم.

خۆشپۆردن له له شگرانی:

پهغه مبهه ﷺ ده فه رمووی: (پیاویکم بینى له ئوممه ته که م وه پهغه مبهه رانی شم
بینى بازنه بازنه دانیشتبوون هه رکاتیک ئه و پیاوه ده یوست بچیته ناو ئه و
بازنانه وه ده ریان ده کرد به لام به هۆی ئه وه ی خیرا له له شگرانی خۆی پاک
ده کرده وه فریای که وت و له ته نیشه وه دایان نیشانده). ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَعْرِقٍ
مِّن رَّيْكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾ واته: ئه ی
موسولمانینه! پيشده سته بکه ن و به په له کرده وه ی باش بکه ن و زوو ده س
بدنه کارى خیر. ئه و به هه شته ده ست خۆتان بخه ن که زۆر گه وره و بهر بلآوه و
به قه ده ر ئه رزو ئاسمانه کانه و ئاماده کراوه بۆ ئه وانه ی له خودای خۆیان ئه ترسن
و نزیکى گونا ه و ناهه رمانیى خودا ناکه ونه وه.

حەج و عەمرە:

پێغەمبەر ﷺ دەفرمویت: (پیاویکی ئوممەتە کەم بینى بەردەمی تاریکی بوو دواپەوه هەر تاریکی بوو لای راستی تاریکی بوو لای چەپی تاریکی بوو بەسەر سەریشپەوه هەر تاریکی سەری لى شینوایوو بەلام حەج و عەمرە کەى هاتن لەو تاریکی بە پرگاریان کردو خستیانە نێو پووناکیەوه).

خیزکردن:

پێغەمبەر ﷺ دەفرمویت: (پیاویکم بینى لە ئوممەتە کەم خۆى لە ناگرو پریشک دەپاراست گۆرە کەى ببووە ناگر بەلام خیزەکانى هاتن و بوونە بەرەستیک لە نێوان خۆى و ناگرە کە داو بوونە سێبەر بەسەر سەریدا).

— ئەو هەتا دەفرمویت: (خۆتان بپاریزن لە ناگر ئەگر بە لەتە خورمایە کیش بێت).

پەيوەندى خزمایەتى:

پێغەمبەر ﷺ دەفرمویت: (پیاویکم بینى لە ئوممەتە کەم قسەى لە گەل باوەرداراندا دەکرد بەلام ئەوان قسەیان لە گەلدا نە دەکرد، پەيوەندییە خزمایەتیەکانى هات و پێى وتن: ئەى کۆمەلێ برواداران ئەم پیاو پەيوەندی پتەو بوو لە گەل خزم و دەوربەریدا ئێو هەش لە گەلدا بن، ئەوانیش قسەیان لە گەلدا کرد تەوقەى لە گەلدا دەکردن و تەوقەیان لە گەلدا دەکرد).

ئیمە کاتیک قسە لەسەر ئەو حالەتانە دەکەین کە دەمانترسینن ئەو هەستانیکە بۆئەوهى بیری لى بکەینەوه، ئەو هەتا بە این عەباسیان وت: لە گەل خەلکانیکدا دادەنیشیت دەمان ترسینن! ئەویش فرمووی کاتیک دادەنیشن لە گەل ئەوانەى دەمانترسینن ئەوا هیوری پۆزى قیامەتتان دەست دەکەوێت نەک لە گەل ئەوانەدا دابنیشن کە هیورتان دەکەنەوه بەلام بەهویانەوه لە پۆزى

قیامتدا دهکهونه ترسه وه (خوای گه وره نه هر دوو نارامی و نه هر دوو ترسه که ناخاته سر به نده یه کی خوی).

دیاره ئەم هه لوئسته ی بیرکردنه وه ده بیئت گه پانه وه یه کی راستگوییانه ی به دوا دا بیئت بۆلای خوای گه وره. په حمهت و میهربانی خوا نزیکه له چاکه کارانه وه سهیری په حمی خوا بکه له وه رگرتنی ته وه یه عه بده کانی: پیاویک هاته خزمهت چه زره تی موسا عليه السلام و وتی: بیست سال گویرایه لی خوام کردوه و بیست سالیس سه ریچیم کردوه ئیستا ده مه وی بگه پیمه وه بۆلای خوا ئایا ته وه بم لی وه رده گریت؟ خوای گه وره به چه زره تی موسا عليه السلام فه رموو: به و به نده یه مان بلای ئیمهت خوشویست ئیمه ش تۆمان خوشویست گویرایه لیت کرد نزیکمان کردیته وه سه ریچیش ت کردین ئیمه ماوه مان پیدایت، خو ئە گه ر بگه ریته وه لامان وه کو جاران ئەوا وه رت ده گرینه وه.

ئیس تاش هه ر له گه ل فه رمایشتی پیغه مبه ری خواداین و ئەو خه وه ی که بینی، ده لیت خه وی پیغه مبه ران هه مووی راسته و خه وی پیغه مبه ران محمد صلى الله عليه وسلم وه سیه ته بۆ ئیمه. ئەم خه وه له (۱۷) په نگ له په نگه کانی ده ریازبوون له سزای گۆر پیکی دیت، ئەویش مژده یه کی گه وره یه چونکه کاریکن تایبه تن به په رسته شه کانی ئاده میزادو هه لسوکه وته کانی.

کاتیکیش په رسته شه کان و هه لسوکه وته کان یه که ده گرن ئەوا موسولمانیک ی ته واومان ده ست ده که ویت که (إن شاء الله) له دنیاو ژیا نی ناو گۆر و پوژی قیامه تیش پرزگاری ده بیئت.

فهرمان کردن به چاکه و نه‌هی کردن له خراپه:

پیغمبر ﷺ ده‌فهرمویت: (پیاویکی ترم بینی له ئوممه‌ته‌که‌م فریشته‌کانی دۆزه‌خ که پئیان ده‌وتریت (الزبانیة) ده‌وریان دابوو ﴿فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ سَدَّعُ الزَّبَانِيَةَ﴾^۱، واته: جا با ئه‌وکاته دانیشتوانی کۆرپه‌کی خۆی بانگ کا یارمه‌تی بده‌ن. ئیمه‌یش کلپله‌وانه‌کانی دۆزه‌خ بانگ ئه‌که‌ین به قزى پيشه‌سه‌ری به‌کیشی‌کن.

به‌لام فریشته‌کانی به‌ه‌شت پئیان ده‌وتریت فریشته‌ی په‌حمه‌ت یاخود فریشته‌ی (رضوان)، ه‌روه‌ها پئیان ده‌وتریت (الزبانیة) واته‌ چ‌ه‌ند ئامیریکیان پییه‌ ئازارو ئه‌شکه‌نجی ئاده‌میزاد ده‌ده‌ن ئه‌وه‌تا خ‌وای گ‌وره‌ ده‌فهرمویت: ﴿وَلَهُمْ مَقْلِعٌ مِّنْ حَديدٍ﴾^۲ واته: گورزی ئاسنیشیان بۆ ه‌یه‌ بۆ سزادانیان، به‌ده‌ست مه‌ئمووری سزادانیانه‌وه‌ن.

که‌له‌پچه‌و زنجیری ئاسنیان له‌ده‌ستدایه‌و ده‌یانخه‌نه (السعیر) ه‌وه‌ که شوینیکه له دۆزه‌خ و ده‌یانبه‌ستنه‌وه‌و خ‌واردنی (زه‌قوم) یان ده‌ده‌نی (مالک) یش سه‌رۆکیانه‌و (۱۹) یارمه‌تیده‌ری ه‌یه: ﴿عَلَيْهَا تَسْعَةَ عَشَرَ﴾^۳ واته: نۆزده فریشته یا نۆزده تاقم فریشته‌ی به‌سه‌روه‌یه. ه‌ه‌موویان سه‌رپه‌رشتی ه‌ه‌موو پینگاو ده‌رچه‌کانی دۆزه‌خ ده‌که‌ن. ﴿وَنَادُوا بِمَلِكِكُمْ لِيَقْضِيَ عَلَيْنَا رَبُّكَ﴾^۴ واته: ئه‌وانه‌ی له‌ناو ئاگری دۆزه‌خان هاوار ئه‌که‌نه‌ ده‌رگاوانی دۆزه‌خ که ناوی (مالیک) ه‌و پیتی ئه‌لین: ئه‌ی مالیک! به‌ئکو کارى بکه‌ی خوا گیانمان بکیشی‌و بمرین و به‌سیننه‌وه، (المالک) د‌وای

۱- العلق: ۱۷ - ۱۸

۲- الحج: ۲۱

۳- المدثر: ۳۰

۴- الزخرف: ۷۷

هزار سال و هلامیان ده داته وه: ﴿ قَالَ أَخْسِرُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُون ﴾ واته: خوایش نه فرموی: به سهرشوپیی خوتانه وه بی دهنگ بن بوخوتان له ناو ناگری دوزه خداو له م باره وه قسم له گهل مه کن چونکه نه و جیگه به هلبژارده ی خوتانه.

ئیتر له هاتنه دهره وه نائومید دهن، (له وکاته دا نه و فرمان به چاکه و نه فرین له خراپه به دهست نه و فریشته ی سزایانه دهربازی ده کن و دهیگه به نن به فریشته کانی ره حمهت).

دیاره سی بنه مای سهره کی هیه بو فرمان به چاکه و نه هی له خراپه سی خالی لاوه کی تر لیره دا ریز ده بیت نه وانیش:

یه که م: زانابم به وانیه فرمائی پی ده که م و نه فرینی لی ده که م.

دووه م: نه وانیه فرمائی پی ده که م خوم نه نجامی ده دم و نه وه شی نه فرینی لی ده که م خوشم نه نجامی نادم.

سییه م: هیمن بم له گهل نه وه ی فرمائی پی ده که م و نه فرینی لی ده که م.

دریژهدان به مهرجه کانی فرمان به چاکه و نه فرین له خراپه:

یه که م: باسه که به جوریک دریژ ده که ینه وه که زیاتر پوون بیته وه، نه و زانسته به هانای پی دهریت له سهر فرمان به چاکه و نه فرین له خراپه، له و شاره زاییه پیویستانه ی که بو ژیانی گشتی ده مانه وی واته کاتیک پیویست بوون داوای ده کات بو په رسته شه کان و باوو نه ریت و هه لسوکه وته گشتی به کان، وه کو نویژو پوژو و زه کات و بازرگانی و قهرزه جوراو جوره کان و زوری تر، نه وه ی دروسته و نه وه ی دروست نیه، هه روه ها کامه به نه وانیه به تالیان ده کاته وه و

کامه به پایه‌کانی، هه‌روه‌ها زۆری تر هه‌یه وه‌کو پاکیه‌کان و جۆره‌کانی ئاو و فروشتنه‌کان.

ئه‌وه‌ش ده‌بیته‌ نزمترین ئه‌و ئاسته‌ی که ئاده‌میزاد ده‌بیته‌ پۆلی خۆی بگێریت له‌ فه‌رمان به‌چاکه‌وه‌ نه‌فرین له‌خرابه‌ ئه‌ویش وه‌ک که‌مترین ئاست بو‌ هه‌موو ئاده‌میزادیک پتویسته‌.

دووه‌م: ئه‌وه‌ی فه‌رمانی پێده‌که‌م خۆم ئه‌نجامی بده‌م، خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت: ﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكُمْ إِلَىٰ مَا أَنهٰكُمْ عَنْهُ إِنِ ارِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾^۱ واته‌: ئه‌وه‌ی پیتان ئه‌لیم مه‌یکه‌ن خۆیشم نایکه‌م، من به‌م ئه‌مر به‌چاکه‌وه‌ نه‌می له‌خرابه‌یه‌هیچ مه‌به‌ست نی‌یه‌ ئه‌وه‌ نه‌بی به‌قه‌ده‌ر توایم چاکه‌له‌گه‌ل ئیوه‌ بکه‌م و پتانخه‌مه‌ سه‌ر پتی راست و له‌ سزا دوورتان بخره‌مه‌وه‌. من که‌س ته‌وفیقم نادا خودا نه‌بی ته‌نها پشت به‌وه‌ ئه‌به‌ستم و بو‌لای ئه‌و ئه‌گه‌ پتیه‌وه‌.

شیخ حه‌سه‌نی به‌صری بانگی به‌نده‌یه‌ک له‌وه‌به‌دانه‌ی کرد که‌ کرپن و فروشتن ده‌که‌ن به‌که‌م پۆزی په‌مه‌زان بو‌وه‌ له‌ناو مزگه‌وتی به‌صره‌دا، به‌نده‌که‌ پتی فه‌رموو لای گه‌وره‌که‌مان باسی چاکه‌وه‌ خیری ئازادکردنی به‌نده‌مان بو‌ بکه‌ به‌لکه‌ گه‌وره‌که‌مان گوئی لیبیت و ئازادمان بکات، شیخ حه‌سه‌ن قسه‌ی نه‌کرد دووه‌م پۆز باسی نه‌کرد سییه‌م پۆزیش هه‌ر باسی نه‌کرد ئیتیر به‌نده‌که‌ بێده‌نگ بو‌وه‌.

ئه‌و سه‌له‌ تپه‌پی و په‌مه‌زانیکی نو‌ی هاته‌وه‌ شیخ حه‌سه‌ن به‌که‌م پۆز باسی چاکه‌وه‌ خیری ئازادکردنی به‌نده‌ی کرد ئیتیر هه‌ر که‌سیک به‌نده‌ی هه‌بو‌وه‌ له‌ مزگه‌وته‌که‌دا ئازادی کرد، ئینجا هه‌مان به‌نده‌ی سالی رابردوو پۆشته‌خرمه‌تی

شیخ حه‌سه‌نی به‌صری و پی‌ی وت: قوربان ئەم داوایەم پار لیکردی نه‌ک ئەمسال
 ئەویش فەرمووی هه‌ژار بووم خوای گه‌وره به‌فه‌زلی خو‌ی هه‌ندیک سامانی پێدام
 هه‌تا چه‌ند به‌نده‌یه‌کم کړی کاتی‌ک بینیم چه‌ند به‌وه‌فان بۆم هه‌مویانم ئازاد کرد
 بۆیه به‌چاکم زانی ئەمسال باسی ئازاد کردنی به‌نده بکه‌م چونکه قسه‌کان
 به‌پاستگویی له‌ دل‌وه ده‌رچوو بۆیه گه‌یشه‌ دلی ئەو خه‌لکه.

واته ده‌بی‌ت ئەوه‌ی که فەرمانی پی‌ ده‌که‌م له‌پێشدا خۆم بیکه‌م و ئەوه‌یشی
 نه‌رێی بۆ ده‌که‌م خۆشم ئەنجامی نه‌ده‌م واته شتی‌ک بکه‌م پیش ئەوه‌ی به‌خه‌لکی
 بلی‌م خۆم ئەنجامی بده‌م، وه شتی‌کیش نه‌که‌م پیش ئەوه‌ی به‌خه‌لکی بلی‌م
 مه‌یکه‌ن.

سی‌یه‌م: نه‌رم و نیانی له‌ فەرمان کردن و نه‌رێ کردن دا: خوای گه‌وره
 ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿ اَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ﴾ واته: خه‌لک
 بانگ بکه‌ بۆ رێگای خوداو بۆ ئیسلام بوون به‌ شیوه‌یی که موافیقی عه‌قل و هوشی
 ساغ بی، واته بۆ زانا به‌ ده‌لیلی که قه‌ناعه‌تی پی‌ بکاو بۆ نه‌زان به‌شیوه‌یی که لیتی
 حالی ببی‌ی و بچێته دل‌یه‌وه.

پێغه‌مبه‌ر ﷺ فێری کردوین چۆن بانگه‌واز بکه‌ین بۆ خوا به‌ خۆشه‌ویستی و
 نه‌رم و نیانی و له‌سه‌رخو‌یی ئەوه‌تا پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ رینگه‌ له‌هاوه‌لان
 ده‌گری‌ت ئازاری ئەو پیاوه‌ بده‌ن که له‌مزگه‌وته‌که‌یدا میزی کرد ئەوه‌بوو
 فەرمووی: قسه‌ مه‌که‌ن میزه‌که‌ی پی‌ مه‌برن.

باشترین ئامۆژگاری ئەوه‌یه که به‌سۆزو خۆشه‌ویستی‌وه بی‌ت هه‌ر
 ئامۆژگارییه‌ک به‌ نه‌رم و نیانی بکری‌ت خه‌لکی وه‌ری ده‌گرن ئەوه‌شی
 به‌تون‌دوتی‌زی بکری‌ت خه‌لکی لیتی راده‌که‌ن، هه‌رشتیک به‌ نه‌رم و نیانی ئەنجام‌دا

رېك و پاوه ستاو ده بیټ هه رشتیكیش به توندو تیژی كرا ئه وا لارو له زۆك
ده بیټ...

ئامۆزگاری به خوشه ویستی و نهرم و نیانی به ره می خۆی ده دات به لام به
توندو تیژی هه رگیز به ره می نابیت، نابیت به هیچ شیوه به كه س كافر بکهین
مه گه ر به به لگه و رونکردنه وهی دروست نه بیټ، به لكو ده بیټ خه لکی به دانایی و
ئامۆزگاری جوان بانگ بکهین (بالحکمة) واته به ژیری و به لگه ی پوون، نابیت زۆد
له خه لکی بکریت بۆ وه رگرتنی دینی خواو ده بیټ له گه لیاندا به ئارام بیت.

ئه گه ر ویستت خراپه بگۆریت وهك جیبه جی کردنی فه رمانیکی پیغه مبه ری
خوا ﷺ (هه ریه كێك له ئیوه خراپه یه کی بینی با به دهستی بیگۆریت...) . واته
كاره راسته كه بکات و ببیته سه ره مه شقی خه لکی، وه فه یله سوفه كان وتویانه
مۆمێك دابگرسینیت باشتره له وهی نه فرین له تاریکی بکهیت.

ده بیټ بانگخواز كه سیکی به ئارام و دهم به زه رده خه نه بیټ، پیغه مبه ر ﷺ
كه سیکی پوخۆش بوو هه میسه زه رده خه نه به لئویه وه بوو، هه روه ها حه زره تی
عومه ریش (ره زای خوای لی بی) هه روابوو هه روه ها بانگخواز ده بیټ چۆنیه تی
چونه ناو خه لك بزانیټ و شیوازی بانگه واز کردن شاره زابیټ چونکه هه ركه سه و
بۆخۆی کللیکی هه یه .

پوکانه پیاویکی به هیز بوو كه س نه یده توانی زۆرانی له گه لدا بگریت پیغه مبه ر
ﷺ پیی فه رموو پوکانه ئه گه ر زۆرانت له گه لدا بگرم موسولمان ده بیټ؟ پوکانه
وه لامی نه دایه وه پیغه مبه ری خوا ﷺ زۆرانی له گه لدا گرت و دای به زه ویدا، بۆ
دووه م جاریش هه ر سه ركه وت به سه ریدا پوکانه وتی به هیزی خواوه نه بیټ

١- رواه مسلم.

به سهر مندا سهرنده كه وت له بهرئوه شايه تي ددهم كه هيچ خوايهك نيه جگه له (الله) وه (محمد) يش پيغه مبهري خوايه... ئه وه بوو روكانه موسولمان بوو. رۆژێك پيغه مبهري ﷺ له بازاردا بوو له دواي روكانه وه ده پوشت دهستي خسته سهر چاوي روكانه و، فهرموي كئ ئه م بهنده يه ده كرپت، روكانه هستي كرد كه پيغه مبهري خوايه و بوئي كرد پاشان وتي: يارسول الله ئايا هيچ ده كه م؟ فهرموي: به لام تو لاي خوا زور به نرخيت... ئه وه يه ئه وه ده روازه يه ي كه پيوسته له پيغه مبهري خواوه فيرين.

رهوشت جواني:

پيغه مبهري ﷺ ده فهرموي: (بيا ويكم بيني له ئومه ته كه م له سهر ههردوو ئه ژنوي دانيشتبوو له نيوان ئه و خوادا به ربه ستيك هه بوو (خوي هينا بووه وه يهك) به لام رهوشته جوانه كاني هاتن و پرزگاريان كردو برديانه خزمه تي خوي په روهردگار). دياره پاكي زه يي و رهوشت جواني له كار هه ره گرنگه كاني په يامي پيغه مبهري خوايه ﷺ دياره رهوشت به ديش زه م كراو و يه كيكه له گونا هه ره گه و ره كان و كرده وه چا كه كان له ناو ده بات ئه وه تا پيغه مبهري ﷺ ده فهرموي: (خوشه ويسترين كه ستان لاي من به ره و شترينتانه ئه وانه ي دالده ي كه ساني ماف خوراو و بينه و ده دن و ئه وانه ي تيكه لي خه لكي ده بن و يه كيان ده خه ن و ته بان له گه ليان، بيزراوترين و دورترين كه سيشتان ليمه وه له رۆژي قيامه تدا ئه وانه ن كه زور بلي و چه نه بازن...)^١. خوي گه و ره رقي له هه موو رهوشت به د و دهنگ به رزو مامه له ناشرينيكه كه خه لك لتي بترسيه ت.

بيا ويك چوه خزمه ت پيغه مبهري خوا ﷺ و پيي وت: يارسول الله ئاموزگاريم بكه ئه ويش فهرموي: سلوا له هه موو كه سيك بكه بيناسي بان

^١ - رواه الترمذي.

نهیناسی. پاشان یه کیکی ترهاته خزمه تی و وتی: یارسول الله ئاموژگاریم بکه نهویش پیی فهرموو: توپه مه به. پاشان که سی سییه م هات وتی: یارسول الله ئاموژگاریم بکه. فهرمووی: خواردن بده به هه ژارو برسی. پاشان چواره م که س هات و، پیی فهرموو: شه نوئیژ بکه نه وکاته ی خه لکی نوستون.

نهوه بانگخوازه که ده زانیت نه وکه سه ی رینمویی ده کات چی پیویسته. دیاره باوه پردار ئاوینه ی برا باوه پرداره که یه تی نه گه ر به بی ناگایی بینی ناگاداری ده کاته وه نه گه ر بینیشی هه میشه خوی له یاده کومه کی ده کات.

ناکریت که سی بانگخواز له ماله که ی خویدا مۆن و پوخساری دزیو بیت به لام له دهره وه ی ماله که یدا پوو خوش، نه و جوړه که سانه له پوژی قیامه تدا به دوو پوخساریه وه حه شر ده کرین له ناگردا.

ترسان له خوا:

پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (پیاویکم بینی له ئومه ته که م نامه ی کرده وه کانی به دهستی چه پیه وه بوو به لام ترسان له خوا که ی نامه که ی لی سه ندو دای به دهستی راستیه وه) که واته ترسان له خوا له هۆکاره کانی بزگار بوونه له سزای گۆر، ترسان له خوا واته: خوی گه وره له وشوینه دا بتبینی که فهرمانی پیکردویت و له وشوینه شدا نه تبینی که نه فرینی لیکردووه، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿وَأَقِمْ وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ﴾ واته: هه روه ها نه مری کردووه به وه ی که پوو بکه نه خودا په رستی له هه موو کاتیکی سوچه بردندا، یا له مهر شوینه نوئیژنکدا بو تان هه لکه وی.

که واته ده بیت ئاوا نوئیژ بکه م و به و شیوه یه.

ترسان له خوا شهيتان له ناودلی بهنده دا دهسوتيتيت بونموونه کاتيک سوجه ده بهيت شهيتان بچوک دهبيتته وه ئاخ و ئوف دهکات و دهليت: فرمان به و کراوه سوجه بهريت ته وه تا دهبيات به لام فرمان به من کرا که سوجه بهرم که چي نه مبرد.

دياره هيچ کاتيک ترسان له خوا و نه جامداني نه و کارانه ي که خوا نه هي ليکردوه کونابنه وه چونکه له وانه يه ترسانه که ي له خوا له ناستي پويوستدا نه بيت، يان له وانه يه نه و بهنده يه زياتر پشت به ليبورده يي و پوشيني خوا بيه ستيت ته مه ش جار له دواي جار له وانه يه هوکاري بردن به ره و تياچوون بيت له خوا وه بو بهنده که ي.

﴿سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾^۱ واته: نه وانه يش که بي باوه پن به ثابه ته کاني نيمه و نه يانخه نه وه به دروه پله پله به رزيان نه که ينه وه نه دهن به ده ميانه وه به جوړي که به خويان نه زانن له ناويان نه به ين و توله يان لي نه که ينه وه. يا له وانه يه ترساني نه وکه سه له خوا له ترسي دلته پراوکي شهيتان بيت و ترسان له ناگرو ترس له مردني له ناکاو بيت، ترسان له گروپو تاريخه که ي، هروه ها ترس له خاوهن قه رزو مافه کان که له چاکه کان بيه ن.

بويه ده بيت ناده ميزاد ترسان له خوا له دليدا گه شه پي بدات و زوران له گه ل خوا دا نه گريت به سه رپيچي کاري. که سانيک هه ن خوا ده په رستن له بهر نه وه ي لي ي ترساون و توقاون خه لکاننيکيش هه ن هه تا به لايه ک يان تافيکردنه وه يه کي خوا يي به سه ردا نه يه ت به ناگا نايه ن بويه ده بيت چاوديري خوا يي له ده روونماندا زيندوو رابگرين.

۱ - الأعراف: ۱۸۲

نارامگرتن له سهر مردنی رۆله کان:

پهغه مېر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکم بینی له ئوممه ته که م له سهر مردنی رازووی کرده وه کانی سوک بوو بوو هاتن و ته رازوه کانیاں بۆ قورس کرد) (الأقراط) واته ئه و مندالهی که هر به مندالی مردووه، له بهردهم ده رگای به ههشت پاده وه ستیت ناچیتته ناوی ههتا به هاوپیته تی باوک و دایکی نه بیت. خوای گورهش ده فرمویت: به و باوک و دایکانه ی نارامیاں گرتووه له سهر مردنی رۆله کانیاں با به رۆله کانیاں بگن و لیبان خوشده بی له سهر ئه و نارامگرتنه یان، خوای گوره ده فرمویت: (گیانی مندالی به نده که متان کیشا؟ نه وانیش ده لاین: به لای خوایه، خوای گوره ده فرمویت: ئه و به نده یه م چی کرد؟ نه وانیش ده لاین: سوپاس و ستایشی زاتی تو ی ده کردو گه پراوه ته وه، خوای گوره ده فرمویت: خراپه کانی ئه م به نده یه م بۆ بسپرنه وه و کۆشکیکی له به هه شتدا بۆ بنیات بنین و ناوی بنین کۆشکی ستایش ئیستاش گوره که ی به نه ندازه ی بینایی چاوه کانی بۆ فراوان بکن).

ئومیدبوون به خوا:

پهغه مېر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکم بینی له ئوممه ته که م له سهر رۆخی دۆزه خ بوو، ئه و ئومیدانه ی که به خوا هه ببو له و شوینه پرگاری کردو رۆیشت). دياره ئومیدبوون پیچه وانه ی ترسه هه روه ها جیاوازی هه یه له نیوان به ئومیدبوون و هیوا خواستن، پهغه مېر ﷺ ده فرمویت: (کۆمه لیک هه بوون هیوا بوونیاں به خوا له خۆبایی کردبوون ده یان وت گومانمان به خوا باشه، سویند به خوا نه گه ر گومانیاں باش بوایه کرده وه ی چاکیان ده کرد). خوای گوره ده فرمویت: ﴿لَيْسَ بِأَمَانَتِكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ﴾ واته: چوونه به هه شت و به ختیاری

له پۆزی قیامه تدا نه به ئاره زووی ئیوه یه و نه به ئاره زووی گارو جووله که کانه و نه به قسه و گه زافی موشریکه کانه.

به لام ئومید بوون به خوا ئه و هیوا خواستنه به کرده وه ئه وه ش گومانی باش بردنه به خوا له گه ل کارکردن به وه ی که خوا فرمانی پی کرده و نه نجام نه دانی ئه وانه ی که حه رامی کرده وه . پینغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (پیاویکم بینی له ئومه ته که م فری درابووه دۆزه خه وه به لام ئه و فرمیسکانه هاتن که له به ر خوا رشتبوونی له ئاگره که ده ریان هیئا). هه روه ها له فه رمایشتی قودسیدا هاتووه (ئوه ی پۆزیک یادی منی کرده وه یاخود له شوینی کدا لیم ترساوه له دۆزه خ ده ریان به یئن)^۱، هه روه ها ده فه رمویت: (هه ر به نده یه کی خوا فرمیسک له چاوه کانی هات و له ترسی خوا گریا پوخساری گه رمایی به رکه وت خوای گه وره له ئاگری دۆزه خ ده پپاری...)^۲. یه ک فرمیسک ده ریایه ک له گری دۆزه خ ده کوژینیته وه، ئه وه تا ده فه رمویت دوو چاوه ن ئاگر نایانسوتینی، ئه و چاوه ی پاسه وانی ده گریت له پینا و دینی خوادا هه روه ها ئه و چاوه ی له ترسی خوا فرمیسک ده ریژیت، هه روه ها له گپرانه وه یه کی تردا هاتووه (ئه و چاوه ی له پینا و خوادا له ئاست حه رامدا داده خریت)^۳. که واته ئه ندامه کانی جه سته ت پپاریزه (پاریزگاری له سنوره کانی خوا بکه خواش پاریزگاریت لئ ده کات) ئه وه ش شتانیکی هه روا ئاسان نین و ده بیئت خۆمانی له سه ر پابه ینین.

۱- رواه الترمذی.

۲- رواه ابن ماجه.

۳- سنن الدارمی.

گومانی باش بردن به خوا:

پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکم بینی له نومه ته که م به سر پردی سیراطدا پاده کیشرا وه کو گه لای دارخورما ده له رزی له پوژتیکی زیاندا ، چاک گومان بردنه که ی به خوا هات و گیانی نارام کرده وه و پویشنت). که واته گومانی چاک بردن به خوا ده بیئت له گه ل کرده وه ی چاکدا بیئت: (من له گه ل گومانی به نده که مدام با به ناره زوی خوی گومانم پی بیات) ۱ .

سه لاواتدان له سر پیغمبر:

پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (پیاویکی نومه ته که م بینی به سر پردی سیراطدا پاده کیشرا جاریک به سنگی و جاریک هه لده واسرا پیوه ی به لام سلواتدانه کانی که له سر من دهیدا هه لیانسانده وه و پویشنت) "اللهم صلي وسلم وبارک علیه" ، پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (پژدترین که س نه و که سه یه که ناوی من ده هینری سلواتم له سر نادات)، سلواتدان له سر نه و پیغمبره نازداره نه و نده گه وره یه له سزای گوپ رزگارت ده کات، باشترین سلواتدان له سر پیغمبر ﷺ یا خود باشترین ده برپین ده برپینی ئیبراهیم پیغمبره ﷺ که نیوه ی دووه می شایه تومانه .

هروه ها پیغمبر ﷺ ده فرموی: (پیاویکی تری نومه ته که م بینی گه یشته به رده م ده رگای به هشت به لام ده رگاکانی له سر داخرا به لام شایه تومانه کانی که (لا اله الا الله) بووه ده رگاکانی به هشتیان بو کرده وه و پویشته ناوی). به لام ده بی به راستگوئی بوتری واته به کردارو به گوفتار واته له پال شرعی خوادا شرع دانه نه بیئت نه وه شی خوی گه وره حرامی کردوه حلالی نه که بیت و نه وه شی حلالی کردوه حرامی نه که بیت و به وشپوه یه .

۱- رواه أحمد.

گۆی ئەو ھۆکارانەى كە دەبنە بزگارکەرى سزای گۆر:

ئەمە حەقدە بزگارکەرە لە بزگارکەرەکانى سزای ناو گۆر ۋەك یاد

خستنه وەيەك دەينوسين:

- ۱- چاکە کردن لە گەل دايك و باوك.
- ۲- دەستنوێژ.
- ۳- نوێژ.
- ۴- یادى خواى گەورە.
- ۵- پۆژوی مانگی پەمەزان.
- ۶- پە لە کردن لە شتنى لەش گرانى.
- ۷- حەج و عەمرە.
- ۸- پەيوەندى خزمایەتى.
- ۹- فەرمان بە چاکە و ئەهى کردن لە خرابە.
- ۱۰- پەوشتى جوان.
- ۱۱- ترسان لە خواى گەورە.
- ۱۲- الافراط (ئەو مندالانەى كە زوو دەمرن).
- ۱۳- ئومید بوون بە خوا.
- ۱۴- گریان لە ترسى خوا.
- ۱۵- گومانى چاك بردن بە خوا.
- ۱۶- سلأوات دان لە سەر پێغەمبەر.
- ۱۷- زۆر وتنى (لا إله إلا الله).

عاقبەت خیری

لهوانهیه به دهست خؤ بیٔ....

ئاخر خیری ئه سیفتهیه که به دوایدا ده گه پین و ده بیٔ به دوایدا بگه پین
تو توؤیک ده چینیٔ چاوه پینی به ره که ی ده بیٔ.

ئاخر خیری چند ته وه ره یه کی هه یه وه چند هوکارنکیشی هه یه، لهوانه یه
ئاده میزاد سه ری بسورمیتیت بلیت ئایا بوم هه یه خوم کؤتاییه کان هه لیان بژیرم
یاخود ئاکامیکی دیاریکراوه؟ هه ندیک هه ن وا ده زانن که ئه مه دیاریکراوه و
له سه رمان نوسراوه!!!

به لام ئیمه لیره دا ده گه پین و وردبینی ده که یه هه ولده دهن به راستی و
ته وای له دینه که مان تیٔبگه یه ئه وه تا جه عفر صادق ده فرموی: (خوای
گه وره ئیراده ی قه زاو قه ده ری بؤ داناوین، وه ویستیشی وایه له سه رمان
کاربکه یه و خومان سه رقال نه که یه به وه ی ئیراده ی خوایه له سه رمان که بؤ
داناوین ئه وه ش فراموش نه که یه که لئی داواکردوین).

ئاده میزاد له هه موو شتیٔکدا مؤله تی پیدراوه ئازاد بیٔ له هه موو شتیٔکدا
لیٔرسینه وه ی له گه لدا ده کری وه خوای گه وره سته م له هیچ که سیٔک ناکات.
که واته ئاخر خیری و ئاخر شه ری له کرده وه ی به نده کان خؤیانه، چی برؤینی
ئه وه ده دوریته وه.

به لام فرمایشتی پیٔغه مبه ری خوا ﷺ که ده فرموی: (پاشان خوای گه وره
فریشته یه که ده نیٔریت فرمائی پیٔ ده کریٔ چوار شت له سه ر به نده بنوسیٔ
رؤزیه که ی و ئه جه له که ی و خراب و سه ریٔچیکاره یان چاک و خواناسه).^۱ ئیمه
ده لئین هیچ شتیٔک نیه له م گه ردونه دا خوای گه وره نه یزانیت، وه هیچ کاتیٔک

۱- رواه البخاری.

خوای گه وره له سهر کافری نه نویسه که کافر بیټ، به لکو نه وکسه خوای
له سهر خوای نویسه بی باوه پ بیټ خوای گه وره ش به وه ده زانیت به لام ناچارای
ناکات له سهر کوفر: ﴿ اِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ اَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ﴾^۱
واته: بی گومان تو ناتوانی هدایه تی هر که سی بدهی که حزت لی بی هدایه ت
وه رگری. نه مه کاری خوای خوایه تی و نه و هدایه تی هر که سی نه دا که مه یلی لی بی
هدایه تی بداو، نه و خوای باشر نه زانی کی ناماده یه بو نه وهی هدایه ت وه رگری.
هر که سی که له مروغه کان بیان ه ویت پینمویی په روه ردگاریان ده ست بکه ویت
خوای گه وره پینمویان ده داتی، نه وه شی گومپایی بویت نه وه خوای (الرحمن)
ماوهی ده داتی:

﴿ اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِرًا وَاِمَّا كَفُوْرًا ﴾^۲ واته: نیمه ناده مزادمان شاره زا
کردوه به ریگای خترو شه پ، جا یا وه ری نه گری سو پاسی خوای خوای نه کا یا
نینکاری نه کاو گویی بو ناگری.
که واته ده بیټ به نده له ده رگا بدات به دلنیا ییه وه بو ی ده کریته وه به لام
فه رمایشتی په روه ردگاره که ده فه رمویت: ﴿ اُوْلٰئِكَ الَّذِيْنَ هَدٰى اللّٰهُ ﴾^۲ واته:
نه وانن که خودا هدایه تی داو.

نه وکه سانه ی که له ده رگایان داوه بو یان کراو ته وه و ناماده بیان ده رپریوه بو
پینمویی خوایی، خوای گه وره ش سه ریختون.
که واته ویستی په روه ردگار له سهر ویستی به نده یه له به رنه وهی خوای گه وره
شه رعی دابه زاندوه بو مان و پیغه مبه ریش ﷺ پی پی راگه یاندوین و له سهر

۱- القصص: ۵۶

۲- الإنسان: ۳

۳- الأنعام: ۹۰

رینگایه کی راستی سپی و پوښن جی هیشتوین، که واته بهنده ده بیت یه کیک له م دوو رینگه یه هه لبرژریت یان رینگه یه هدایه ت یان رینگه یه سر لیشیوان.

بو نمونه پیغه مبر ﷺ بانگی خه لگی ده کرد شتیکی تایه ت نه ده کرد به سر یه کی کداو شتیکی تر به سر که سیکی تر دا به لام به ده مه وه هاتنه کانیا ن جیاواز بو، نه و زانیا ریا نه ی دهیدا به حه زره تی نه بو به کر ده یگه یانند به نه بوجه هلیش به لام نه بو به کر هه ولیدا و له ده رگایدا و بوی کرایه وه و هاته ژوره وه، به لام نه بوجه هل پشتی کرده بانگه که و رویش ت و نرخ ی پشت تیکردنه که یدا، خوی رینمویی خوایی نه ده ویست، نه وه تا پیغه مبر ﷺ ده یفرموو: (خوایه نه م ئیسلامه به یه کیک له م دوو عومره سر به رز بکه، نه بوجه هل و عومری کوری خه تاب)

سهره تا به نه بوجه هل دهستی پی کرد پاشان به حه زره تی عومر چونکه دهیزانی به موسولمان بوونی نه و دوانه هوزه کانیشیا ن موسولمان ده بن.

که واته رینمویی خوایی کورت نه کراوه ته وه له سر که س نه گه ر له سر یه ک که س بوایه نه و مافی نه وه مان نه ده بوو پرسیا ر له که س بکه ی نویژ ده کات یان نا بالا پو شه یان نا له به رنه وه پی ت ده لیت نه گه ر خوا به ره و لای خوی رینمویی کردم ناوا و ناواده که م هیچ هه نگاویکی باش به ره و هدایه ت ناگریته به ر.

بهنده ده یه ویت خوا تا قی بکاته وه به لام خوا تا قی ده کاته وه و تا قی ناگریته وه.

له به سهره تی به نی ئیسرا ئیلدا شهیتان به حه زره تی عیسا ی ﷺ و ت: تو رچی خوایت نه گه ر خوات خوشده ویت نه و له و شاخه خوت فرییده ره خواره وه با بزاین خوا چون پرگارت ده کات.. حه زره تی عیسا ﷺ فه رمووی: نه ی نه فرین

لی کراو، ئه وه مافی خویه بهنده کانی تاقی بکاته وه نهک بهنده خوا تاقی بکاته وه.

کاتیك به کیک له هاوه لآن به پیغه مبهری خوی فرموو له خوا داوا بکه بیمه هاو پیت له به هشتدا فرمووی: زور سوچه ببه بۆ خوا واته به کرده وه نهک تهنها به ئاوات خواستن.

**ئه وهی ده به وی عاقیبهت خیر بیئت با ئه مانه ی خواره وه
ئه جام بدات:**

یه که م: راستگ بوون له گه لّ خوادا:

راستگ بوون له گه لّ خوادا به راستی نیته له هه موو کاریکدا، ئه گه ر پۆشتم بۆ لای هاو پیتیه کم ئایا له بهر په زامه ندی خوا سه ردانی بکه م یا خود له بار ئه وه ی که سیکی خاوه ن پله و پایه ده ناسیت که به رژه وه ندیه کم پییه تی؟

ده بیئت راستگویی نیته زوو زوو نوی بکریته وه، بۆیه خوی گه وره نوێژه کانی به سه ر کاته کاندایا دابه ش کردوه، به یانی و نیوه پۆو عه سرو مه غریب و عیشا، هه تا له گه لّ هه موو نوێژیکدا ده روونی خۆم راپیچی لیپرسینه وه بکه م، له نیوان نوێژه کاندایا چیت کرد، بۆ نمونه ئه گه ر له دوی نوێژی نیوه پۆو غه بیه تی یه کیکت کردوه ئه و له نوێژی عه سردا داوای لیخۆش بوون بکه له خوا هه تا لیئت ببوریت، نوێژه کانی تریش هه ر به و شیوه یه به مه ش کۆل نه ده یین و ماندوو نه یین، هه تا ئه وه ی له سه رمانه یه ک به یه ک بیسپینه وه. کاتی فریشته کان لیپرسینه وه ی بهنده یه ک ده کن که نیته تی خۆی نوی ده کاته وه ده لیئت: (کفانا مؤنته) واته: پیوستی به دالده دان نیه پیش ئه وه ی لیپرسینه وه ی له گه لّدا بکریت له خۆی پرسیه ته وه.

من بؤ نه وه له ژياندام هه تا خيڙ بپوييم، خواي گه وره ده فهرمويت: ﴿وَأَتَّبِعْ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ ۗ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا ۗ وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ ۗ﴾ واته: له و مائي دنيا به دا كه خوا پيى به خشيوى له دووى مالى قيامه تيشت بگه رى واته: خيرو چا كه بؤ نه و دنيايشت پاشه كه وت بكه و به شى ژيانى نه و دنيا به يشت له ياد نه چى كه به خو شى بژيت و، وه ك چون خوا چا كه ي له گه ل تو كر دووه و خيرو به ره كه تى به سه را رشتووى تو يش چا كه له گه ل خه لك بكه و خرا به كردنت نه وى له سه رزه وي دا.

نه گه ر له سه ر پيگه لامدا نه و نيه ته كانم راست ده كه مه وه جاريكى تر دا واي ليخوش بوون له خواي گه وره ده كه م و لاپه ريه كي نوئ هه لده ده مه وه به م شيوه به ده بم نه گه ر سه د جاري تر يش بگه پيتمه وه سه ر گونا ده گه پيتمه وه و په شيمان ده بمه وه و دا واي ليخوش بوون له خوا ده كه م و نيه تم نوئ ده كه مه وه .

خواي گه وره له فه رمايشتيكى قودسي دا ده فهرمويت: (ئى ئاده ميزاد نه گه ر به نه ندازه ي پانتايى زه وى گونا به كيت پاشان بگه يته وه به من و ها وه لم بؤ بپيار نه ده يت نه و هه ر به و نه ندازه يه لئيت خو ش ده بم).^١

به كيك له بپاو چا كان ده لئيت: خوايه من منم تو يش تو يت من ده گه پيتمه وه سه ر گوناه تو ش زور ليخوش بوويت به فه زلى خو ت مامه له م له گه لدا بكه نه ك به دادت... نا به م شيوازه ده پارپيتمه وه و بنه و بارگه ي خو ي ده خات و چوك دانه دات له به رده م باره گاو ده رگا كه ي خواي په روه ردگار دا. بزانه ئيمه له سه ر نيه ته كانمان ليپرسينه وه مان له گه لدا ده كرئيت، نيه ت پيش كر ده وه ده كه وي ت، نه گه ر نيه تم هينا بريك پاره به كه م به خيڙ پاشان به هوى كاريكه وه نه مكر د،

١- القصص: ٧٧

٢- رواه الترمذي.

له گەل نیه تی خۆمدا پاستگۆ بووم، ئەوا خۆای گەورە پاداشتی تەواوم بۆ دەنوسیت.

پینگەمبەر ﷺ دەفەرمویت: (هەر بەکێک لە ئێوه ویستی کارێکی چاک بکات بەلام بۆی نەکرا ئەوا ئەو چاکەیی بۆ دەنوسریت).^۱

پیاویکی دەولەمەندی بەنی ئیسرائیلی لە سالتیکی برسێتیدا بە ناو کێتو و بیابان و بەردەلانی کاندادا گەراو ئەوهی پێی بوو دەبیه خشییە هەژاران، پاشان وتی: خوا به گەورەیی و دەسەلاتی خۆت ئەگەر ئەو کێوانە خۆراک بوونایە هەموویم بەسەر بەندە کانتادا دابەش دەکرد لەبەر پەزنامەندی زاتی تۆ، خۆای گەورە فەرمووی ئەو موسا بەو بەندە یەمان بلێ ئەوا خێرە کە یمان ئی وه رگرت.

وه له و پاستگۆییانە ی تر که له گەل خوادا دەبیت بکریت پاستگۆیی ئەندامەکان بۆ نمونە ئەگەر لە نوێژ وردبینه وه ئەوا ئیمە کاتیک دەستمان دەشۆین ئەوا له هەموو گوناھێک پاک دەبینه وه، کاتیک ئاو وەر دەدەینە دەممان دەبیت ئەوه مان بێر بکه ویتە وه که ئیتر پێویستمان بە وه نیه غەیبەت و دوو زمانی پێوه بکهین کاتیک لوتمان پاک دەکهینه وه واتە بۆنی ئەو شتانه ناکهین که خۆای گەورە له سهری حەرام کردوین وه کاتی پوخسارمان دەشۆین واتە چاوو گوێچکه مان ئیتر گوناھیان پێ ئەنجام نادهین، کاتی دەستیکی تەر دینین بە سه رماندا واتە تەنها بێر له خواو پەحم و میهره بانیه که ی ده کهینه وه وه له سه رکه وتنی ئایینه که ی و غه مخۆری بۆ بلاو کردنه وه ی، کاتیکیش قاچم دەشۆم بێر له وه ده که مه وه بپۆم بۆ مزگه وت و شوینی فیربوونی زانست و زانیاری سهردانی خزم و کهس و کارو سهردانی نهخۆش و شوین که وتنی بۆ گۆرستان

۱- رواه مسلم

دهستنوئژگرتنی ته واو له سه رناخۆشی كه واته دهستنوئژ ته نها چه ند جولەيه ك
نيه كه مانايه ك نه به خشیت.

یه کیکێ تر له و راستگۆبیانهی که ده بیته له گه له خوای گه وره دا به جیبی
بهینین ئاوه دانکردنه وهی کاته به پرستشه کان، نیه تی چاک کرده وه کان ده کاته
پرستش، یه کیک له پیاوچاکان ده لیت: چاوه پوانی پاداشتی خوای گه وره م
به وهی کاته کانی نوستنم به ئاگایی بۆم ئه ژمارد بکات.. واته ئه و که سه به
نیه تی ئه وه ده خه ویت که به چالاکانه هه لسیته وه بۆ به ندایه تی کردنی خوای
گه وره و ئاوه دانکردنه وهی ژیان.

چه ندیک کاته کانم به پرستشی په روه ردگاره وه به سه ره رم ئاسه واره کانی
به ره فتاره کانمه وه له گه له خه لکیدا دیار ده بیته ئه مهش له به ره ئه وهی به
نوئژه کانمه وه پابه ندم و له هه موو خراپه و نه هی کراویک دوورم خاته وه.

دووه م: نوئیکردنه وهی ته وه به کردن:

وه ک چۆن نیه تمان نوئ کرده وه ئاواش ته وه به کردن نوئ ده که ینه وه ته نها
نیعمه تی عاقیبه ت خیریمان ده ست ده که ویت ده بی ته وه به بکریت له سه ره پیچی
ئه ندامه کانی له ش و سه ره پیچی ده له کان.

دل چه ندین گوناھی گه وره ئه نجام ده دات له وانه (خۆ به گه وره زانین و له خۆ
پازی بوون و پیا بازی).

هه روه ها ئیره یی بردن به خه لکی و نا ئومید بوون له په حمی خواو کینه گرتن
ریاکاری واته له به رده می خه لکیدا به غه یری راستی خۆی ده رکه ویت وه له
کاره کانیدا هاوه له بۆ خوا په یدا بکات.

خۆت به گورگ ده زانیت و خه لکیش به مه رو مالات وه خۆتیا ن لئ مه لاس
ده ده یت هه تا له کوئیدا ده لاقه یه کت بۆ ده رکه ویت له وئوه هیرشیان بۆ به ریت.

دياره كينه له دلی خه لکيدا ههيه، ئه و که سانه گه شهی پی ددهن که دلیان
 پر نه بووه له ئیمان، کینه وه کو شه مشه مه کویره له دلی ناده میزادا ده ژی
 چونکه حز ده کات له مائی ویرانه دا بی به لام نه گهر ده روزه کان کرانه وه و
 تیشکی خۆرو هه وای پاک هاته ژوره وه شه مشه مه کویره کان ژور به خیرایی
 خۆیان حه شار ده دن، باوه پریش به و شیوه یه رویشته هه دلکوه کینه ده ر
 ده کات، ئیره یی بردن یا خود حه سودی واته خواستن به وهی نیعمه ته کانی
 خه لکانی ده ورو به رت له ناو بچن ئه مهش جوړیکه له بی ئه ده بی له به رامبه ر
 خوادا له به رنه وهی به قه زاو قه ده ری خوا رازی نیه به وهی که پیی دراوه، ئه و
 که سه ی ئیره یی ده بات دو چاری دوو به لای گه و ره ده بی ت:

یه که م: ئه و که سه تو ره یه له داد په روه ری خوا له م گه ردونه دا.

دووه م: ئه و که سه خۆی ده کرۆشیت به و نیعمه ته ی که تو لای خواوه پی ت
 به خشراره به بی ئه وهی تو ناگات له خۆت بی ت، که سی له و جوړه وه کو ناگره
 نه گه ر که سی ده ست نه که وت خۆی ده خوات.

اصبر علی کید الحسود فإن صبرك قاتله
 النار تأکل نفسه إن لم تجد ما تأکله

واته:

ئارام بگره له به رامبه ر فیلی حه سودا چونکه ئارام گرته که ت ده ی کوژی
 ناگر خۆی ده خوات نه گه ر هچی ده ست نه که وت بیخوات
 که سی حه سود هه رگیز حز به رازی بوون ناکات ته نانه ت بو خوشی وه کو
 ئه و که سه وایه هه تا زیاتر مه ی بخواته وه زیاتر تینوی ده بی ت.

به لام ده بی ت جیا کارییه ک بکه ین له نیوان حه سودی بردن و ئاوات خواستن
 (الغبطة)، الغبطة: واته ئاوات خواستن به شتیک به بی ئه وهی هیوا بخوازی ت به

له ناوچوونی له لای خه لکی، بۆ نمونه ئاساییه ئه گهر ئاوات له وه بخوازم به وهی وه کو فلانه زانا وابم.

عه رب جیاوازیه کیان هه بوو له باسی هه سودی یا خود ئیره یی بردندا بۆ نمونه ده یانوت فلانه که س هه سودی به وشتری فلانه که سی هاوپی برد ده یانوت ئاماژه ی بۆ وشتره که ی کردوه، به یه که سهیر کردن ده یادت به زه ویدا پییان وا بوو هه سودی بردن پیاو ده باته ناو گوپه وه و وشتریش ده خاته ناو مه نجه له وه.

بۆ ئه وهی که له که سی هه سود خۆم بیاریزم ئه گهر ناسیم هه ر کاتی بینیم ده لیم "ما شاء الله لا قوة الا بالله" ئه م زیکره هه سودی به تال ده کاته وه وه کو له سورته ی (الکف) دا ها تووه: ﴿وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ﴾ واته: ئه وه بۆ که چوو ته باغه که ت و سهیری ئه وه موو جوانییه ت کرد، نه ت وت: (ما شاء الله)، خودای گه وره به ده سه تلاته و هه رچی مه یلی لی بی دروستی ئه کات و، هه رچی نازو نیعمه ته هه مووی هیی ئه وه و، هه ر چی هیزو توانه هه مووی هه ر له خودا وه یه.

واته: که سی باوه ردار ئاوات ده خوازیت بۆ ئه و نیعمه تانه ی که خوا به براکه ی داوه به لام هه سودی نابات.

خراپترین نه خۆشیه که دوچار ی دل ه کان ده بییت (زۆر بی خه مه له په ره رده گاری) نه نوێژ ده کات نه پۆژو ده گریت نه زه کاتی مالی ده رده کات ئه گهر پرسیا ریشی لی بکه ی ت بارت چۆنه له گه ل خوا دا پیت ده لیت سو پاس بۆ خوا ئه وه نده باوه ریم هه یه به خوا ئه گهر دابه شی بکه ی ت به سه ر موسولمانان دا

ده یانخاته بهه شته وه. ئه مه ئه و جوړه که سانه ن که بی باکن له خوی گه وړه
ئه مه ش به لایه که له به لا گه وړه کان.

هاوه لان خوا لیان پازی بیت مزده ی بهه شتیان پی درابوو که چی ترسی
خوا له دلایاندا هه بوو، بی باک نه بوون له خوا ئه وه ئه بوو بکری صدیق (ره زای خوی
لی بی) ده فرمویت: (بی باک نیم له خوا ئه گه ر قاچیکیشم له بهه شتدا بیت).

کاتی که پرسیار کرا له حه زره تی عوسمان که ی ده حه ویتته وه؟ فرمووی ئه و
کاته ی قاچی پاستم ده چپته پال قاچی چه م له بهه شتدا.

یه کیکی تر له و نه خویشیانه ی که دوچاری دل دهبین (نائومید بوونه له
ره حمی خوا) واته بی هیوا بوون له ره حمی خوا له وانیه زیاتر به هوی زوری
گونا هوه بیت به لام ئه و پرسیاره له خوی بکات گونا هه کانم گه وړه ن یا خود
لیبور دنی خوا؟ دیاره لیبورده یی خوا گونا هه کان نغرو ده کات، ئه وه تا خوی
گه وړه ده فرمویت: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ واته: ره حمه ت و
میهره بانیشم زور فراوانه وه موو شت ئه گریتته وه.

یه کیکی تر له و نه خویشیبه کانی دل (نه ترسانه له خوا) کاتی ترسی خوا له
دله کانداه بیتته هه لم، نیتر ده که ونه هه موو جوړه گونا هیکه وه، هوکاری هه موو
گونا هیک نه ترسانه له خوا، ترسان له خوا له سه ر هیچ به نده یه ک نه نوسراوه و له
قه زاو قه ده ری خوادا نیه، ئاره زوو وه کو مندالیک وایه ئه گه ر پیگه ی بده یت هه تا
پیری شیر ده خوات ئه گه ر لیثی بگریته وه زوو وازی لی دینیت.

نیستا دینه سه ر باسی جیا وازی نیوان قه زاو قه ده ر، دیاره قه زا له لایه ن
خواوه یه و خوی زانیاری پودانی هه یه له گه ر دونداه، به لام قه ده ر ئه و هه نگاهه یه
که به نده خوی ده بگریته به ر، هیچ کاتی خوی گه وړه که س ناچار ناکات که

کافر بیت به لگو نه وه ده زانیت که نه و ئاده میزاده کافر ده بی چونکه هر خوئی
زاناو شاره زایه به هه موو شته کان.

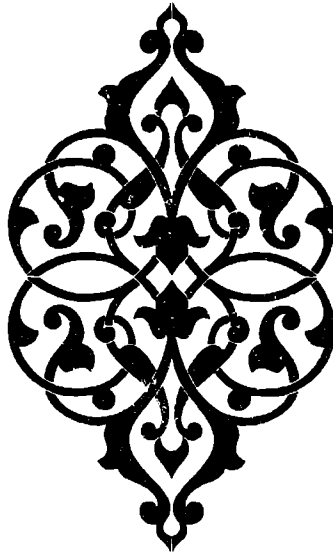
سپیه م: خیرا کردن له چاکه کاریدا:

هیچ دوو دلّیه ک نانوینم له به رامبه ر نه جامدانی هر کرده وه یه کی چاکدا ئیت
نه گه ر وانیه ک بیت له مزگه و تیکدا یا خود کاری خیر یان گرتنه نه ستوی
مندالّیکی بی باوک.

پۆژیک پیغه مبه ر ﷺ هاته ده ره وه چه زره تی نه بوبکرو عومرو عه باسی مامی
بینی له به رده م ده رگای مالّه که یدا فه رمووی: باسی چیتان ده کرد؟ وتیان: نه ی
پیغه مبه ری خوا باسی چاکه مان ده کرد، فه رمووی چیتان وت: چه زره تی
نه بوبکر (ره زای خوای لی بی) فه رمووی: وتم باشترین چاکه نه وه یه خیرا نه نجام
بدریت، چه زره تی عومر (ره زای خوای لی بی) فه رمووی: وتم باشترین چاکه
نه وه یه به نه ینتی بیت، عه باسیش (ره زای خوای لی بی) فه رمووی: وتم باشترین
چاکه نه وه یه بچوکی بکه یته وه وه کو نه وه ی هیچت نه کرد بی، پیغه مبه ر ﷺ
فه رمووی: چاکه کردن سی جوره: نه گه ر به خیرایی کردت پیروزت کردوه
نه گه ر شارده وه به نرخت کردوه، نه گه ر بچوکیشت کرده وه گه وره ت کردوه.

که واته فه رمایشته که ی چه زره تی نه بوبه کر (ره زای خوای لی بی) که فه رمووی
باشترین چاکه خیرا نه نجام دانیتی واته نه گه ر نه ته وی کاریکی چاک بکه یت نه وا
په له بکه له نه نجامدانیدا، فه رمایشته که ی چه زره تی عومر (ره زای خوای لی بی)
که فه رمووی داپۆشین و شارده وه ی کرده وه چاکه کانه واته هه موو دنیا تی
نه گه یه نی به و کرده وه که نه نجامت داوه، فه رمایشته که ی عه باس (ره زای خوای
لی بی) که فه رمووی باشترین چاکه بچوک کردنه وه یه تی واته له ده روونی خۆتدا
گه وره ی نه که یت هه تا دوچار ی له خۆبایی بوون نه بیت.

ئەو دەپەوئى عاقىبەت خىرىبى با چاكسازى لە نەنگىيەكانى نەفسىدا
بكات، كەواتە خۆت نىشانى قورئانى پىرۆزو سونەتەكانى پىغەمبەر بدە، خۆت
نىشانى زانايەكى خواناس ياخود براپەكى موسولمانت بدە ئەو كاتانەى تۆى
دەبىنى بى ئاگای بە ئاگای دەهینايتەو ئەو كاتەشى كە دەبىنى لەيادى
خوادايت كۆمەكى دەكردىت، يەكى لە پياوچاكان دەلئىت: ئەگەر بۆ يەك سەعات
يادى رۆژى دوايى لە دەست بدەم، دلم خراپ دەبى.

عاقیبهت شه‌ری

به‌ته‌واوی به‌نده به ژیانه‌وه:

بیگومان باس کردنی پوژی دوا‌یی ده‌روون دینیته‌وه‌یه‌ک، ئاده‌میزاد له کۆتایی ته‌مه‌نیدا یان عاقیبهت خیره یان به‌پیچه‌وانه‌وه، دیاره عاقیبهت خیری به‌ره‌وه به‌هه‌شت ده‌روات و عاقیبهت شه‌ری به‌ره‌وه دۆزه‌خ، ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره ویستی چاکه‌ی به به‌نده‌یه‌کی هه‌بی ئه‌وا له کۆتاییه‌کانی ته‌مه‌نیدا فریشته‌یه‌کی بۆ ده‌نیریت به‌ره‌وه باوه‌ر پینمایی ده‌کات، رایدیه‌گریت و به‌ره‌وه چاکبوونی ده‌بات ئه‌و کاته له‌سه‌ر چاکه ده‌مریت بۆیه ده‌بینین یان له شوینی فی‌ر بوونی زانست و زانیاریدا یاخود له گۆره‌پانی تیکۆشان له پیناوی خوادا یاخود له فه‌رمان کردن به‌وه‌ی که خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ره‌زامه‌ندیان له‌سه‌ره ده‌مریت.

خۆ ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره ویستی خراپی به به‌نده‌یه‌کی هه‌بوو ئه‌وا ئه‌و به‌نده‌یه‌ی که ژیانی هه‌میشه له خراپه به‌سه‌ر بردووه شه‌یتانیکی بۆ ده‌نیریت گومراو بی ئاگای ده‌کات هه‌ر به‌و حاله‌ته‌وه سه‌رده‌نیته‌وه که سه‌ریچی خوا ده‌کات و ناگه‌ریته‌وه، له‌ناکاو مردن یه‌خه‌ی پی ده‌گریت، له‌وانه‌یه فریای وتنی لا اله الا الله نه‌که‌ویت.

دیاره عاقیبهت شه‌ری به‌ند نیه به دوا ساته‌کانی ئاده‌میزاده‌وه، به‌لکه به‌نده به‌سه‌راپای ژیانیه‌وه، ئه‌و ساتانه‌ی کرده‌وه‌کانی به‌خراپه‌کاری چاندوه‌وه دروینه‌که‌شی هه‌ر به‌جۆری چاندنه‌که‌ی ده‌بی وه‌ک دره‌ختی کوزالک ماوه‌یه‌کی پی ده‌چیت هه‌تا گه‌وره ده‌بیت پاشان کوزالکیکی تال به‌ره‌م دینیت، عاقیبهت شه‌ری به‌ند نیه به‌دوا کۆتاییه‌کانی ته‌مه‌نه‌وه، به‌لام ئه‌گه‌ر به‌نده‌یه‌ک به بی ته‌وبه‌کردن مرد ئه‌وا له‌سه‌ر گومرایی یان سته‌م یاخود خۆبه‌زلزانی ده‌مریت.

زۆترین کرده‌وه‌یه‌ک که په‌راوی کرده‌وه‌کانی ره‌ش ده‌کاته‌وه به‌ره‌وه عاقیبهت شه‌ری ده‌بات هیوا دریزیه، ئه‌و که‌سه وا گومان نابات که ته‌مه‌نی

كۆتاي ديت له بهرئوهى باوكى نه وه د سال ژياوه ياخود باپىرى سهد سال ژياوه
تەمەن بە بۆماوهى نيه، ئه وهى تىرىش وا گومان دەبات كه خوا له كۆتايى
تەمەنيدا هيدايتى دەدات، خوڤى نازانى دواپۆژى تەمەنى له چ ساتىكدا دەبى.

بە لاكانى هيوأ دريژى:

هيوأ دريژى وا له ئاده ميزاد دەكات كه زۆر به توندى دەست به دونياوه
بگريت ببيتە تەنها ئامانجى نەك هۆكار، ئه و پيسايەى له سەر جى به جى دەبيت
كه دەليت: (الغاية تبر الوسيلة) (ئامانج و مەبەست پاساوه بۆ هۆكار) ئه و
كەسەى دەيه وى ببيتە دەوله مەند ئه وا به سوخۆرى مامله دەكات، ناموسى
خەلكى عەبيدار دەكات هەتا به هۆيه وه به سەر خەلكيدا بەرز ببيتە وه، هەموو
ئەم بەلايانە به هۆى هيوأ دريژييه وه دەبيت بۆ ژيان.

له بهرئوه وتويانە كەسى ژير ئه و كەسە يە سى جۆر كرده وه هەيه ئه نجامى
بدات: دنيا به جى بهيت پيش ئه وهى ئه و جى بهيتى، خواى خوڤى پازى بكات
پيش ئه وهى پىي بگات، گۆرە كەى ئاوه دان بكات وه پيش ئه وهى بخريته ناوى.
نەفاميش ئه و كەسە يە شوين ئاره زووه كانى دەكە ويت و هيوأ زۆر
دەخوازيت، ژير ئه و كەسە يە سەرزە نشتى نەفسى خوڤى دەكات كار بۆ دواى
مردنى دەكات.

پيغه مەبرى خوا ﷺ بەلاى ئوسامەى كورى زهيدا تپەرى جوانه وشترىكى
كړيپوو فەرمووى: ئوسامە ئەمەت له كوى بوو؟ ئه ويش وتى: ئه ي پيغه مەبرى
خوا ئەمەم بۆ دوو مانگ كړيوه. پيغه مەبرى خوا فەرمووى: ئوسامە زۆر هيوأ
دريژه.

هەر به و ژيرييه وه هاوه لانی پەروەردە كرد.

هيوآ دريژي دل ږهق دهکات، ږوژي دوايي له ياد دهکات، باوهږداران حق و ږوژي دوايبان خوښ دهوي به لام نهوانه ي تر رقيان له باسي ههندي حق و باسي ږوژي دوايبه له بهرتهوه ي دهږچووني له م دنيايه ي دينيتهوه يادو مال و سامانهکي له دهست ديدات دهسالات و پلهو پايه و بانق و ته لارو کوشکه بهرزهکاني له دهست دهچيت.

هيوآ دريژي نادهميزاد وا لي دهکات ببيته ستمکار، ستم کردن سي جوړه، يهکهميان: ستم له خوږي دهکات، دووهميان: ستم کردن له ئيسلام بهوه ي فهرزهکاني له دهست ديدات و سنورهکاني خوا دهشکينيت، ستيهميان: ستم له دهوږبهري دهکات هرچيبهک بيت، نازهل بي ياخود ږوهکهکان.

نادهميزاد به و هيوآ دريژيه ي دان نانيت بهوه ي که کهسيکي ستمکاره وهکو نه و کهسه ي هه موو ميراتبهکه ي باوکی دهخوات و هيچ نادات به براکاني به بيانوي نهوه ي له گهل باوکيدا کاري کردووه هه نه و ماندوو بووه له گهلداو نه ميس به مافيکي خوږي دهزانيت و خوږي به کهسيکي دادپهروهر له قهله م ديدات نه ميس به لايهکي گوره يه.

خراپترين ستم نهوه يه ستم له کهسيک بکريت که جگه له خواي گوره هيچ پشتيوانيکي تري نيه وهکو نه و کهسه ي کچي دهخوازي پاش ماويهک دايک و باوکی دهمريت له کهس و کاري دوور دهکه وپتهوه کهچي سزاو نهشکهنجي ديدات له بهرتهوه ي کهسي نيه پشتيواني لي بکات.

هيوآ دريژي بي ناگايي له يادي خوا بهرهم دينيت نهوه تا خواي گوره به بيغه مبهره که ي دهفهرمويت: ﴿وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ

أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿١﴾ واته: نه فسی خوت له گه ن
 نه وانه دا رایگره به یانیان و نیواران له خودای خویان نه پارینه وه و ناوی نه بن و
 په زامه ندیی نه ویان مه به سته. چاوت له موسولمانان وه رمه چه رخینه و لامه ده
 بیوانیته کافره کان و مه به سته جوانیی ژبانی دنیا و سامانی دنیا بی. به گوئی نه و
 که سه مه که که دلیمان له یادی خومان بی ناگا کردووه و دوی شاره زوو نه فسی
 خوی که وتوووه له حق پیش نه که ویت و پستی تی نه کاو به گوئی ناکات.

فرط: واته هرچی کاروباری هیه بی سه روبن و له سنور ده رچووه، کاتی که
 که سیک بانگ ده کریت بۆ ئاهه نگی که گورانی و سه مای تیدایه هه روه ها بۆ
 گوینگرتن له وانه ی ماموستایه کیش بانگ ده کریت ئاده میزاد له و کاته دا به راورد
 ده کات نه گه ر بی ناگا بو واز له زیکره که دینیت.

یادکردن و یادکردنه وه هیه، یادکردن (الذکر) نه وه یه به نه ندانه کانی جهسته
 ده کریت چاو سهیری قورئان ده کات ده ست خیر ده کات نه مه (زیکره)، به لام
 یادکردنه وه (التذکر) نه مه یان به دل ده کریت و به بیر لیکردنه وه و وردبوونه وه
 نه مه شیان به هیزترو به لگه دار تره و هه ر نه ویش داواکراوه، بۆ نمونه من قورئان
 ده خوینم نه گه ر به وردبوونه وه و بیر لی کردنه وه نه یخوینم ده بیتته شایه ت و
 به لگه به سه رمه وه: ﴿أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ واته: بی گومان دل هه ر
 به یادی خودا دانه زری و له دله پراوکی نه که وی.

هه روه ها هیوا دریزی فریودانت به دنیا بۆ فه راهم دینیت ئاده میزاد ناماده یه
 له پیناوی به دیه پینانی ئامانجه دنیا یه کانی دا پی بنیت به سه ر هه مو که سیکدا.

١- الکهف: ٢٨

٢- الرعد: ٢٨

هروه‌ها هیوادریژی بی‌باکیبون له (مَکری) خوایی لی ده‌که‌ویتیته‌وه، ئەمەش گەوردترین نه‌خۆشییه‌کانی دلّه‌ئو که‌سه نابینیت به‌شیۆه‌یه‌کی دروست بیر له پەرسشەکان بکاته‌وه هۆکاری سەرەکی ئەم نه‌خۆشییه‌ داپۆشینی خوايه‌ بو‌ بنده، ئەو که‌سه به‌ سەرپێچییەکان زۆران له‌گەڵ خوادا ده‌گریت حەرام ده‌خوات داوین پیسی ده‌کات و ده‌ست پیسی ده‌کات و ستم له‌بنده‌کانی خوا ده‌کات پاشان خوای گەوره‌ ده‌یداتی تا ده‌گاته قوناغی (الإستدراج) لی نزیک بوونه‌وه و به‌رزکردنه‌وه هه‌تا ئەو کاته‌ی وا هه‌ست ده‌کات که‌ خوا لیتی رازی بووه ئیتر ئەو که‌سه له‌ خۆی رازی ده‌بیته‌.

ئەمە گەوره‌ترین به‌لایه، که‌ له‌خۆت رازی بیت و ئەو هه‌سته‌ت لا دروست بیته له‌گەڵ ئەو کرده‌وه خراپانه‌ی هه‌ته‌ خوا لیت رازی‌یه، هاوه‌لیک یاخود تابعیه‌ک یاخود هیچ که‌سیک له‌ پیاوچاکانمان نه‌بینی بی‌باک بیته له‌ (مَکری) خوا یاخود دل‌خوایی خۆی بیته به‌لکو هه‌موویان له‌سەر ترس بوون له‌ به‌رامبه‌ر خوای گەوره‌دا.

خوای گەوره‌ به‌ میهره‌بانی و به‌خشنده‌یی خۆی به‌نده‌ی خۆی ده‌پۆشی و ماوه‌ی ده‌داتی، خۆ ئەگەر لیپرسینه‌وه‌ی بکردایه له‌گەڵمان وه‌ک چۆن له‌یه‌کتری ده‌پرسینه‌وه ئەوا زینده‌وه‌ریک له‌سەر زه‌ویدا نه‌ده‌ما، که‌واته چۆن سەرپێچیکار له‌خوا بی‌باک ده‌بی، له‌کاتی‌کدا به‌شینه‌یی پیش ده‌خری بی‌ئوه‌ی به‌خۆی بزانیته، له‌به‌رئوه‌ی له‌خۆبایه پاشان له‌ نا‌کاو خوا ده‌بیات.

﴿بَلِ الْإِنْسَانِ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۗ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْفَىٰ مَعَاذِرَهُ ۗ ﴿١٥﴾﴾ واته: به‌لکو ئاده‌مزاد خۆی به‌لگه‌یه له‌سەر خۆی که‌ چیی کردووه و چیی نه‌کردووه. با هه‌رچی بریبیانوویشی هه‌یه هه‌مووی به‌نیته‌وه.

خوای گه وره عه قلی پی داوه و ئه ویش ئه و ئه مانه ته ی هه لگرتووه .

دیننه سهر فه رمایشتی په روه ردگار: ﴿وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُرَفِقَهَا
فَفَسَّقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا﴾^۱ واته: کاتی بمانه ویت ئاوه دانیه ک
بفه ویتین فرمان به خاوه ن نبعمه ته کان و دهسته لاتداره کانی ئه دهین
په پیره وی پیغه مبه ره که یان بکن و، له پی راست لانه دن. ئه وانیش بی گوئی بی
فرمانه که ئه کهن و له پی راست لانه دن، ئه نجا سزایان له سهر پیویست ئه بی
و به ته وای ویرانی ئه که یان.

خوای گه وره به به خشنده بی خوی پیغه مبه رانی نارده هه تا خه لکی له
تاریکیه وه بیه ن به ره و رینمایی خوایی، پیغه مبه ران مژده ده رو ترسینه ر بوون،
خه لکیش یان برویان پی ده کات به وه ش به ره که ت دایان ده گریت یا خود به
پیچه وانه وه به درویان ده خه نه وه هه تا دوچاری سزا نه بن وه کو باسه که ی نیو
سوره تی یاسین که له قورئاندا یاداشت کراوه خوای گه وره دوو پیغه مبه ری بو
شاریک نارد پاشان کردی به سی پیغه مبه ر پاشان پیاویک له ولای شاریکه وه هات
بو کومه کی ئه و سی پیغه مبه ره، به لام گه له که ی کوشتیان و شه هید بوو به مه ش
سزا دابه زییه سهر ئه و گه له ئه وه تا خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَأَضْرِبْ لَهُمْ
مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾^۲ واته: به نمونه باسی خاوه ن و
دانیشتوانی دیی (ئینتاکییه) بو ئه هلی مه که که بکه کاتی که فروستاده کانی
عیسا پیغه مبه ر هاتنه لایان.

۱- الإسراء: ۱۶

۲- یس: ۱۳

خوای گه وره هیچ گه لیک له ناو نابات هه تا نه و گه له سته م نه که ن و روونه که نه له خۆبایی بوون و تیکدان و دوورکه و تنه وه له پریگه ی په روه ردگار، دیاره ویستی په روه ردگار وابهسته یه به کرده وه ی به نده وه و پیشی ناکه ویت.

﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَتَّقُوا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾^۱ واته: نه گه ر نه هلی نه و دبیانه له باتی کافری و بی گویی تیمانیان بهینایه و به گویی پیغه مبه رانیان بگردایه و له خودا بترسانایه نیمه له هه موو لاینکه وه ده رگای بزق و پوزی و به رده کت و خوشیمان بو نه کردنه وه، به لام نه وان پیغه مبه رانیان به درونه خسته وه و کافر بوون، بویه نیمه یش به هوی نه و کرداره خراپانه یانه ود توله مان لی سه ندن و سازمان دان.

که واته نه و کاته ویستی خوا ده که ویته کار که به نده دکان درو ده که ن و سوپاسگوزار نابن.

به لام ناده میزاد کاتی گوپراه لی په روه ردگاری ده بیت هه ست به رازی بوون ده کات له خوی، نه وه ی گوپراه لی په روه ردگار ده کات دنیا به دوایدا راده کات، نه وه ش له سه ر پنگای په روه ردگاری لاده دات ده بیت به دوا ی دنیا دا رابکات، بویه کاتیک نه و که سانه ده بینیت که زور سه رقالی دنیان غم و په ژاره له سه ریان که له که بووه هیچ هه ست به نرخ ی نه و مال و سامانه ناکات که کوی کرده ته وه.

۱- الأعراف: ۹۶

سوور بوون له سهر ستایشی خه لکی:

یه کیکی تر له هژکاره گه وره کانی عاقیبهت شه پری رپاکارییه، رپاکاری وه کو دوو پوی نیه دوو پوی دهر خستنی شتانیك جگه له وهی له ناخیدایه، دوو پوی چه ند نیشانه یه کی هیه له وانه نه گه ر قسه ی کرد درؤ ده کات نه گه ر واده یه کی دا نایباته سهر نه گه ر نه مانه تیکیش درایه دهستی خیانه تی لی ده کات نه گه ر به یمانیکیشی دا فیلی لی ده کات.

به لام رپاکاری واته خو جوان کردن له به رده م خه لکیدا وه کو نه و پیاوهی له نیو ماله کی خویدا له گه ل خیزانه کیدا زمانی زور خراپه دهست دریزه وه له منداله کانیه وه دوره پاشان کاتی له دهره وهی مال ده بیینی یاخود له به رده م خه لکیدا زور پیچه وانه نی وهیه، یاخود نه و که سه ی له ماله کی خویدا به یه ک خوله ک نویزه کانی ده کات به لام له نیو خه لکیدا له ناو مزگه وتدا یه ک کاترمیری پی ده چیت که واته ده بیت به خو ماندا بچینه وه و په زامه ندیی په روه ر دگار به رزترین ناواتان بیت.

کیشی رپا زور گه وره یه و شیرک دهره نه نجامه که یه تی، ئین عه باس (ره زای خوی لی بی) ده فهرمویت: (نه گه ر وتم سه گه کان نه بوونایه دزیمان لی ده کرا نه و ده بومه نه و که سه ی هاوبه ش بو خوا پهیدا ده کات)

کوئا بوون و دلته کان:

عاقیبهت شه پری سهره تا وابه سته یه به کاری دلته کانه وه و دوایش به نه ندامه کانی جه سته وه، له به رنه وهی نه گه ر دل چاک بوو جه سته ش ریک ده بیت. خه لکی کاتی دو چاری نازاریکی دل ده بن خیرا پووده که نه دکتور له به ر سوربوونیان له سهر دنیا، به لام نه گه ر دل دو چاری ملکه چ بوون نه بوو بو په روه ر دگاری و که وته نواندنی خو به زلزانی و دل په قی له به رامبه ر خه لکیداو رق و کینه و ئیره یی بردن پییان بو نه م نه خوشییانه ناپون بو لای دکتور.

دلەكان چوار جۆردن:

يەكەم: دلّيك كەتەنھا خۆاي گەورەي خۆش دەويّت، ئەمە دلّی ھاوہلان بوو، بۆيە ھەميشە دەبينين خۆ بەكەم زان بوون، دەروون گوشاد بوون، دەم بە زەردەخەنە بوون.

دووھەم: دلّيك دنيا داگيري كردووہ ئەگەر پيى بەخسرا پازى دەبيّت ئەگەر پيى نەدرا ئەوا تورپو و نيگەران دەبيّت.

سپيەم: ھەر جارەو بەجۆريكە وەكو كەسيك لە رەمەزاندا خوا دەپەرستيت بەلام دواي رەمەزان بەردەوام نايّت.

چوارەم جۆر: دلّيكە ھەندى جار بەرەو رۆژى دوايى بەرز دەبيّتەوہ، دەھەژيت و ئاويّتە دەبيّت و ھەنديك جاريش دنيا بۆ لاي خۆي دەبات و ئەمەش پيى دەوتريت دلّيكى پارا.

كەواتە عاقيبەت شەرى سەرەتا بە دلّەوہ بەندە، كارى بەندەش ئەوہيە دلّ لەو نەخۆشيبە زۆرانە پاك بكاتەوہ كە دوچارى دەبيّت دوايش نيەتى ھەبيّت تەوبەيەكى راستگويانە بكات ئەمەش ئەوہي لە رابردوو ئەنجامى داوہ دەسپيّتەوہ.

سەيرى ئەو ھاوہلە بەريزە بكە لە جەنگى (الخنديق) دا موسولمان بوو شايبە تومانى ھيتا و ھەر پاش ماوہيەكى كەم رۆشتە ناو جەنگەكەوہ و تيريكى بەر كەوت و شەھيد بوو، پيغەمبەر ﷺ پيگەنى و فەرمووى فيردەوسى بالا بووە نشينگەي و سوجدەشى بۆ خوا نەبرد، سەيرى ئەو عاقيبەت خيريە بەكە بەلام ھۆكارەكەي نيەت باشى و كار بۆكردنە.

که‌واته چۆن ناماده‌بین بۆ گەشتن به خواو ناکامی کاره‌کانمان به‌خێر
کرتای بێنین:

باری ئەم ئومەتە چاک نابێت هەتا بەو قورئان و سونەتە نەبێت که
پیاوچاگانى پێشین خۆیان پى چاک کرد ئیمە تا ئیستاش ژیریمان له شویئیکدا
داده‌نێین که نابێت تیايدا دابنریت، تا ئیستاش دەمانه‌وێت یاسا گەلیک دابریژین
که ژيانمان چاک ناکات به وینەى شەرعى خوا.

خەلکیش وا دەزانن بوونی مزگەوتەکان و نوێژ خویین و بالا پۆشی هەموو
شتیکە له شەریعەتداو هیچی تر نیه جیبەجی بکریت. ئەمانەش وینای لەسەدا
سێ ئاینه‌که‌مان نیشان نادات، بەلام جیبەجی کردنیکی راستەقینەى ئەم ئاینه
شانەشانی ئەو دەستەواژانەى که لەسەرەوه نامازەمان پى دا ئەوا هەموو
موسولمانیک دەبینیت بۆتە قورئانیکی زیندوو.

بەلام خەلکی دوچاری دووفاقەیی بوون بۆ نمونە دەبینیت پیاویک قورئان
لەبەر دەکات که چی خیزانەکه‌ی بالاپۆش نییه یاخود میراتی براکانی دەخوات
یاخود مافی دراوسێکه‌ی دەخوات که‌واته له‌بەرکردنی قورئان چ سویدیکی هەیه
ئەگەر ماناگانى جیبەجی نەکه‌یت، بەم جۆره له پۆژی دايدا قورئان دەبیتە
بەلگە بەسەریانەوه.

که‌واته ژيانى راستەقینە تەنها به قورئان و سوننه زیندوو پاگرتنى دلەکان
دەبیت چونکه دلەکان له‌گەڵ قورئان و سوننه‌تدا زیندوو دەبن ئیتر له مانگی
رەمه‌زанда بیت یان هەر کاتیکی تر، له شەودا بیت یاخود له رۆژ به ئاشکرا بیت
یان نهینى ئەمە ژيانە.

گه یشتن به و جوره ژيانه کاریکی ناسان نیه به لام ده بیّ دست پیّ بکهین و ههنگاوی بۆ هه لگرین ﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ﴾^۱ واته: نه وانه یش که له ریگای نئمه دا تیکۆشاون و خواپه رستی پاستییان کردووه، نئمه له پاداشی چاکه یانا شاره زای ریگهکانی خۆمانیان نه کهین و خوایش له گه ل نه و که سانه یه که چاکه نه کهن.

هه ندیک له هاوه لان مهی خۆر بوون پیش هه رامکردنی، کاتی نه نه س به شه قامهکانی مه دینه دا ده گه پرا وتی: نهی موسولمانان خوی گه وره له سه رووی ههوت ناسمانه وه مهی هه رام کردووه له سه رمان موسولمانانیش یه کسه ر مه یه کانیان رشت به جورئ شه قامهکان به ته وای ته پر بوون بۆ ماوهی ههفته یه ک، بۆنی مهی کوچه و کۆلانی داگیر کردبوو. نه م حاله ته ش خیرا به دمه وه چوونی فه رمانهکانی خوا بوو له لایهن موسولمانه کانه وه.

به لام نئمه نئستا شته کان به فه لسه فه ده کهین وه هه ریه که وه به پیی بۆچوون و رای خۆی ده ژئی نه ک به فه رمانی خوا که واته ده بیّ پیلان دارپژین بۆ گه رانه وه مان به ره و په روه ردگارو قورئان و سونه ته کانی پیغه مبه رمان ﷺ.

۱- العنکبوت: ۶۹

سامناکی زیندووبونوهو بهریابوونی قیامت

زیندووبونوهو هه‌تسانه‌وه له‌گۆر:

مول المطلع: واته هاتنه دهره‌وه له‌گۆر واته دیسانه‌وه زیندبوونه‌وه و هاتنه دهره‌وه له‌گۆر به‌م جۆره ناوئراوه له‌به‌رئه‌وه‌ی سه‌یری دیمه‌نه‌کانی ده‌که‌ین ئه‌وانه‌ی که له‌پێی قورئانی پیرۆزه‌وه بیستومانه سه‌باره‌ت به‌ناپه‌حه‌تیه‌کانی رۆژی دوا‌یی، پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (ئه‌وه‌ی چه‌ز ده‌کات سه‌یری رۆژی دوا‌یی بکات وه‌کو ئه‌وه‌ی به‌چاوی خۆی با ته‌ماشای "إذا الشمس كورت وإذا السماء انفطرت" بکات) ۱

کاتی له‌گۆره‌کانمان دیننه‌دهره‌وه که سمان یه‌که‌تر نانا‌سین ئه‌گه‌ر که‌سیک ببینین ناینا‌سین ئاده‌میزاد دایک و باوکی ته‌نانه‌ت برا‌که‌ی و هاوسه‌ره‌که‌ی نانا‌سیته‌وه له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌و رۆژه‌دا هه‌ریه‌که‌و سه‌رقالی خۆیه‌تی.

ناپه‌حه‌تیه‌کانی رۆژی دوا‌یی زقدن کاتیک: ﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا﴾ ۲ واته: که زه‌وی بوومه‌له‌رزهی پێ‌که‌وت ئه‌و بوومه‌له‌رزهی خوا بۆی بریارداوه.

ده‌خوینیته‌وه ئه‌وه زه‌مین له‌رزهی راسته‌قینه‌یه، ﴿وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا﴾ ۳ واته: زه‌وی هه‌رچی شارراوه‌ی ناو خۆی هه‌یه هه‌مووی هه‌لپه‌شته دهره‌وه، یا هه‌رچی مردووی تیا نیژراوه هه‌مووی خسته دهره‌وه.

وه هه‌روه‌ها کتیه‌کان ده‌بینی وه‌کو خوری شیکراوه‌یان لی دیت ئه‌وه نیشانه‌ی به‌ریابوونی قیامته‌! ئه‌مانه له‌سه‌روی ئه‌ندیشه‌ی مروّقه‌کانه‌وه‌یه،

۱- رواه الترمذي.

۲- الزلزلة: ۱

۳- الزلزلة: ۲

پاشان ناماده باشی گشتی دیت و زهوی له دوی کۆتا نیشانه له نیشانه کانی
رۆژی دوابی هیچی تیا نامیتنی.

کۆتا نیشانهش هه لکردنی بایه که که گیانی موسولمانان له ژیر باله کانیه وه له
جسته یان جیا ده کاته وه نه گهر له چپاش بیت کهس له سه ر زهوی نامیتنی جگه
له (ناپاکی کوپی ناپاک).

پاشان ناگریکی گه وره له عه ده نه وه دیته دهر نه مهش ده قی فه رمایشتی
بوخاری و موسلیمه خه لکی به ره و زهوی حه شر کۆده کریته وه وه ک وتراوه له
خاکی شامدایه خاکی (بیت المقدس).

له م میانه یه دا خه لکی گوئیان له هاواری یه که م ده بیت (الصعقة الاولى)
ده بیت. نه مانه هه موویان دهر برینی قورتانین، وه کو الطامة، الصیحة، الصاخة،
القارعة، التي تفرع الناس، خوی گه وره له قورتانی پیرۆزدا ده فه رمویت:

﴿يَوْمُ يُنَادِ الْمُنَادُ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ﴾

واته: گوئی شل که له و پۆژه دا که بانگه ر له شویتنیکی نزیکه وه، بانگ نه کا،
واته هه ر کهس گوئی لی نه بی وائه زانی له نزیکه خۆیه وه بانگی لی نه که ن. نه و
پۆژه نه و پۆژه یه که خه لک به راست گوئیان له ده نگه ده نگ و هاوار هاواره. نه و
پۆژه پۆژی له گۆره اتنه دهر و پووکردنه سه حرای مه حشه ره.

جبه ئیل یاخود ئیسرافیل فو ده که ن به که ره نادا: نه ی ئیسکه رزیوه کان
نه ی گۆشته شیبووه کان هه سته ره وه بو وه ستانت له به رده م (الجبار) دا بو
دادوه ری په روه ردگار.

پیش نام فوکردنه فووی به که م هیه هرچییه که له سر زه وییه ده مریت
مه گه ر نه وانه نه بیت که خوائی گه وره ویستی له سر نه بیت، له وانه یه شه هیدانیش
بی له به رنه وهی نه وانه لای خوا زیندون.

نه وانه نه بیت که خوا ویستی له سر یه تی، هه روه ها ده فه رمویت: هه ر چوار
فریشته گه وره که جبره نیل و نیسرافیل و میکائیل و فریشته ی مرگ.

هه روه ها ده کزیت پیغه مبه رانیش بن چونکه نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ
ده فه رمویت: (خه لگی هه موو ده مرن له پاش فوکردن به که ره نادا، منیش یه که م
که سم هه لده ستمه وه، له وکاته دا ده بینن موسا پیغه مبه ر ﷺ هه ردوو دهستی به
پیچکه ی عهرشی خوادا گرتووه نازانم نایا نه وه له پیش مندا زیندوو بوژته وه یان
له گه ل نه وه که سانه حیساب کراوه که خوا جیای کردونه ته وه)^۱

سه عقی یه که م (۴۰) سال ده خایه نیت هه تا فووی دووه م به لام نه ی له
ماوهی نه و چل ساله دا چی پووده دات، ناسمانه کان وه کو په ره ی کتیبه کان
ده پیچرینه وه خور له خولگی خوی ده رده چیت: ﴿وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَرَتْ﴾^۲ واته:
کاتی که نه ستیره کان پرژوبلاو بوونه وه.

زهوی نه وهی له کرۆکیا یه تی ده ری ده کات، پاشان:

﴿يَوْمَ يُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾^۳، واته:
نه و توله سه ندنه وهیشه له پوژتیکدا نه بی که نه م زه وییه نه گورپی به زه وییه کی
ترو ناسمانه کان به ناسمانی ترو، هه رچی ناده مزاده له گورپه ده رنه چن و له
به رده م دادگای خودای تاک و ته نیاو به دهسته لاتدا رانه وه ستن.

به لام بو کوی؟ بو خاکی مه حشر.

۱- رواه البخاري

۲- الانقطار: ۲

۳- ابراهيم: ۴۸

زهوی مه حشره زهوییه کی سپی پاکه وه کو زیوی تواوه هیچ شتیکی تیدا
شاراوه نابیت ﴿لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا﴾^۱ واته: لاری و له واری و به رزی و
نزمی تیا به دی ناکه ی.

چالی تیا نیبه هرگیز سه ریچی تیدا نه کراوه ئیتر له ویدا دادپه روهی ته و او
ده رده که ویت ﴿لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا﴾^۲

وهستان له به ردهم خوی (الفهار) دا:

پاشان فووی دووه ده کریت هرچی مردوو هیه هه لده سنه وه، خوی
گه وره ده فهرمویت: ﴿وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ﴾^۳ واته: گوی شل
که له و پوژده دا که بانگه ر له شوینیکی نزیکه وه، بانگ نه کا، واته هر که س
گویی لی نه بی واته زانی له نزیک خوی وه بانگی لی نه که ن.

هه تا دووو نزیک گوئیان لی بیت، خوی گه وره ده فهرمویت:

﴿وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ﴾^۴ واته: که گیاندارانی ئاده مزاد هه موو هاوجووت کران
چاک له گه ل چاک و خراپ له گه ل خراپ.

واته هرچی روجه کان هیه ده گه ریته وه جهسته کانیان.

زانایان ده لئین له وانه یه به نده یه که له ده ریادا بمریت و نه هه نگیه کان بیخون
یاخود له ئاسماندا ده مریت (فرۆکه که ی له ئاسمانه وه تیک ده شکیت) مار
ده یخوات، هه موو نه وانه زیندوو ده کاته وه.

۱- طه: ۱۰۷

۲- طه: ۱۰۷

۳- ق: ۴۱

۴- التکویر: ۷

پیغمبر ﷺ به خاتوو عائیشه ده فرمویت: له گوره کانماندا به روتی و به خه تهنه نه کراوی دینه دهر ﴿كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ﴾^۱ واته: ئیمه وهك چون دنیا مان به که مجار دروستکرد هه روه ها تازه بیتی نه که ینه وه.

هه ر زاتی خویتی که شاره زایه به دروستکراوه کانی، خاتوو عائیشه دهستی دا به سه ریداو فرموی: ئهی پیغمبهری خوا پیاوان جهستی ئافره تان ده بیین؟! پیغمبهری خوا ﷺ فرموی: نه خیر عائیشه هه ر به که ئه وه نده سه رقالی خویتی که نه بیه رژینه سه سه برکردنی ده ور به ره که ی.

کاتی زه مین له رزه به ک رووده دات دایک راده کات و منداله کانی جی ده هیلت، ئهی ئاخو زه مین له رزه ی روژی دواپی چون بیت.

پاشان خه لکی به بی رینمویی دینه دهر وه بویه لیره دا خه لکی ده بن به دوو به شه وه: به که میان کافرو خراپه کار ده لئین: ﴿مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا﴾^۲ واته: ئه لئین: ئهی هاوار بو ئیمه ! ئه وه کی له م شوینه دا به خه به ری هینان که تیا نووستبووین!

وه لامی باوه رداران ده داته وه:

﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾^۳ واته: ئه م به خه به ره تانان ه وه به که خوی میهره بان له دنیا دا گفتی دابووینی و پیغمبهره کانی خوایش که ئه م خه به ره یان ئه داینی راستیان فرموو.

۱- الأنبياء: ۱۰۴

۲- یس: ۵۲

۳- یس: ۵۲

ئەمانە خوای گەوره دەربارەیان دەفەرمویت: ﴿يُشِيتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ﴾ واتە: خوا لە دنیاو لە رۆژی قیامەتدا ئەوانە دامەزراو ئەکا کە
 باوەریان بە وتەى چەسپاوی خوا بەیەكزانین (لا اله الا الله) هەیه.
 لەبەرئەوهی لە دنیادا لەسەر ئایینی خوا راوەستابوو بۆیە خوای گەورهش
 دلێ لە رۆژی ترسی گەورهدا دادەمەزینیت، هەریەكە و بە پێی ئاستی باوەری
 خۆی.

پاشان زهوی بە نوری خوا رۆشن دەبیتەوه، ئینجا هەر لە ئادەمهوه هەتا دوا
 کەس کە لەسەر زهوی ژیاوه و مردووه هەموویان بەرهو گۆرەپانی مەحشرە
 دەپۆنە دەرەوه هەموویان بەپێ بەرهو شوینی ناوبراو دەپۆن، تیاياندايە
 فریشتەکان لەسەر روخساری رای دەکیشیت هەشیانە بە سواری گوی درێژ
 دەروات یان دوان یان سێ کەس لەسەر یەك گویدرێژ، هەرەها پیغەمبەر ﷺ
 دەفەرمویت: هەندیکیان بەپێ لەسەر روخساریان دەپۆن لەبەرئەوهی
 روخسارییان دوور بووه لە قورئانی پیرۆزو شرعی خوا ئیتر چاوه‌پوانی چی
 بێت.

ئەو کاتە ستمکارو ستم لێکراو حاکم و حوکم دراو گەوره و بچوک تەنانەت
 ئەو مندالەى بەبێ تاوان دەکوژیت بە دەنگی خۆی لە گۆرەپانی مەحشرەدا
 هاوار دەکات پرسیار لەمە بکەن بۆ منی کوشت:

﴿وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ﴾ واتە: کاتێ کە کچی زیندەبەچال
 کراو لێی پرسیار: تاوانی چی بوو کوژرا؟

١ - إبراهيم: ٢٧

٢ - التکویر: ٨ - ٩

﴿وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ﴾^۱ واته: که گیانله به رانی کیوی له هه موو جوړی

کوکرانه وه و که وتنه ناویک ، له گوره پانی مه حشره.

فریشته کان دهوری گوره پانی مه حشره ددهن یه ک روژ له ویدا هزاران ساله ،
نه وه تا سه لمانی فارسی ده فرمویت سی شت گریاندمی: داپران له
خوشه ویستانی پیغه مبهرو هاوه لانی و بهرپابوونی قیامت و له گوره اتنه دهر ،
له گه ل وهستان له بهردهم خوادا.

نه و سوره تانهی که باس له روژی دواپی ده که ن پیغه مبهریان پیر کرد
نیمه ش گویمان لیته تی و ده یخوینینه وه وه کو نه وه ی شتیکی ناسایی بیت به لام
ده بیت په ندو ناموژگاری لی وه رگرین هه ریه که مان به حساباته کانی خوماندا
بچینه وه چونکه نیمه تا نیستا له دنیا داین و ده کریت تهویه بکه ین.

هه روه ها سه لمانی فارسی ده لیت: سه رم سوپوماوه له سی که س: نه و
که سه ی به هه موو هیزی خوی به قاقا پیکه نینه تی و نازانی داخو خوا لیتی
توره یه یان نا، نه و بی ناگایه که خوا لیتی بی ناگا نیه، هه روه ها نه و که سه ی که
هیوا دریزه به دنیا و مردنیش داوای ده کات.

کاتیکی دیاری کراو بو نیشانه گه وره کان نیه به لام (۶۰) سال ده که ویته
نیوان فووی به که م و فووی دووه مه وه.

چیمان بو نه و روژه پیش خستوه؟!

نه و کاته زهوی خالی ده بیت له سه رنشینه کانی و هوکاره کانی ژیان نینجا
فریشته ی مه رگیش خوی گه وره به فوی نیسرافیل ده میرنیت پاشان خوی
گه وره نیسرافیلش ده میرنیت، له نیو خه لکیدا وا به ناوبانگه دوا که س که
ده میرت فریشته ی مرگه، به لام کاتی که به دوا داچون ده که ین بو گیرانه وه که

۱- التکویر: ۵

ئەو دەسەلمىنىت كە دوا كەس كە دەمرىت ئىسرافىلە، لەبەر ئەو دەى زەوى خالى دەبىت لە فرىشته نىكەكانى خوى گەورە لە پىغەمبەران و مروڤەكان و بە سەرىپى كارو گوپراپەئىەو، بە موسولمانان و كافرىانەو نىتر لەوئىدا خوى گەورە بانگ دەكات: ﴿لَمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ﴾^۱ واتە: فەرمانرەوایی و دەسلالت و لە دەس دەربازنەبوون لەو پوژەدا بۆ كىيە؟ كەس نىە وەلام بەداتەو، ئىنجا خوى گەورە خوى وەلام دەداتەو: ﴿لِلَّهِ الْوَجْدُ الْقَهَّارِ﴾^۲ واتە: بۆ ئەو خواپەيە كە تاك و تەنيايە و ھەمووكەسى لە ژىر دەسلالتى ئەوایە.

كوان دەسلالتارە سەتەمكارەكان؟ كوان فیرەونەكان؟ كوان عەبقەرىيەكان؟

كوان ئەوانەى زەووبیان ئاوەدان كردهو؟ كوان ئەوانەى زەووبیان داپوخاندو بەندەكانیان سەر شوپ دەكرد؟ لە كوئىن؟!!

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٦١﴾ وَسَبَقَ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾^۲ واتە: ھەموو ئەوانەى بەسەر ئەرزەوھن فەوتاو لەناوچوون. تەنھا زاتى خوى پەرورەدگارى تۆ ئەمىنىتەو كە لە ھەموو كەسى و لە ھەموو شتى بى ئىحتىياجە و فەزل و گەورەبىيە بەسەر ھەموانا ھەيە.

پاشان ئەگەر خوى گەورە وىستى وا بوو لەسەرەتای ھەشرەو فرىشتهكان زىندوو دەكاتەو پاشان ئىسرافىل فویەكى تر دەكاتەو بە كەرەنادا ھەموو ھەلدەسنە سەر پى و سەیر دەكەن ئادەمیزادىش چاودىرى دەكات و بەلكو ئەویش لەگەل خەلكىدا دەروات، ئىنجا دەھىنرىتە بەرچا و ئاخۆ مروڤەكان لە

۱- غافرا: ۱۶

۲- غافرا: ۱۶

۳- الرحمن: ۲۶ - ۲۷

گۆرپه پانی مه حشه ردا ژماره یان چهند بیته؟ ئیستا مروّقه کان شهش ملیارو نیوه،
ئاخۆ رۆژی دوایی بگهه چهند کهس؟!

ئیستا گرنگترین پرسیار که ههریه که مان له خۆی بکات ئه وه یه: چیم بۆ ئه و
رۆژه پیشکهش کردوه؟ پرسیاریان له حه زه تی ئیبراهیم علیه السلام کرد: ئایا له
بینینی رۆژی قیامت ده ترسیت؟ فهرمووی: به ئی، وتیان: خۆ تو (الخلیل)ی؟!
فهرمووی: نه هامة تیه کانی رۆژی قیامت هاورییه تی خوام له بیر ده باته وه.

له حه زه تی موساوه علیه السلام ها تووه فهرمووی: خواجه داوای ها رونی برامت ئی
ناکه م، حه زه تی عیسا ش علیه السلام ده فهرمویت: منیش داوای مه ریه می دایکمت ئی
ناکه م، هه مووان ده لئین خۆم خۆم.

تا که که سیک که ده فهرمویت ئومه ته که م ئومه ته که م (محمد المصطفی) یه،
ئایا ده بیته واز له سوننه ته کانی بینین، ئایا ده بیته مافه کانی به سه رمانه وه له
یاد بکه ین که هه ر ئه وه ده ستی گرتووین، ئه ی بۆچی ناتوانین بچینه سه ر
رێگه ی خوایی، چیمان ده داتی و به لگه ی ئیمه چیه؟.

ئه ی ئه و که سه ی نوێژت له کاتی خۆیدا دواخستوه، بیانوه که ت چیه؟ ئه ی
ئه و خوشکه ی که ناتهووی بالا پۆش بیت بیانوت چیه؟ ئه م فه لسه فه درۆیه چیه.
تا وانباران ده لئین: وه یل بۆ ئیمه که بی ئاگا بووین، که سه ی بی ئاگا ده لئیت:
ئه م هه موو ترسه، ئه م کاته و ئه م هه موو رووداوه گه وره و ترسناکانه بۆچی،
خوای گه وره به هه ر شتیک بلئیت ببه ده بیته. ئه ویش بۆ چاره سه ری دلی کۆمه لی
باوه پدارانه.

بۆنموونه چۆن خوای گه وره چاره سه ری حه زه تی نوح ده کات که بۆ ماوه ی
تۆسه د و په نجا سال بانگه وازی گه له که ی خۆی کرد ته نها هه شتا پیاو و ئافره ت
بپوایان پی هینا، چه ندیک خه م و په ژاره ی خوارد، ئه وانه ی قسه ی ناشیرینیان به
پیتغه مبه ر وت و ئازاریان دا ئایا خوا به دادپه روهری خۆی سزایان نادات...!!

باوه‌پردار (إن شاء الله) له دنیاو روژی دوايشدا دامه‌زراوه، ئه‌وه بزانه سرپېچی کاری ناخه‌مخور که‌س ناچاری ناکات به‌وه‌ی که‌م و کورپ بیت، ئه‌گه‌ر له‌گه‌ل براده‌رو خوشکه موسولمانه‌کانیدا کۆبیتته‌وه رنگه‌ی باوه‌پرداران بگریته‌به‌ر و شوین قورئان و سونه‌ت بکه‌ویت، خوای گه‌وره رتتمویی ده‌کات و باوه‌پری زیاد ده‌کات، له‌وانه‌یه که‌م و کورپی هه‌بیت یاخود گوناھێ بکات خوای گه‌وره سرکه‌وتوی ده‌کات به‌وه‌ی به‌خیرایی ته‌وبه‌ بکات.

له‌ وینه‌ی سوربوون و سه‌سه‌ختی بی باوه‌ران ئه‌وانه‌ی که‌ سزای باوه‌پردارانیاں ده‌دا:

ئه‌وه جه‌نناپ بوو هه‌لیانواسی، که‌وتنه‌ تیر باران کردنی هه‌تا به‌وپه‌ری ئارامگریه‌وه شه‌هید بوو، ئه‌وانه‌ بۆ کوێ ده‌چن؟ ئه‌وانه‌ی نه‌پنیبه‌کانی ئه‌م ئومه‌ته‌یان ئاشکراو پیشیل کردو ته‌واوی گه‌لانیان سه‌رشوێ کرد، ده‌بی پوژی قیامه‌ت بیت هه‌تا خوای گه‌وره راستی ئه‌وه ده‌رخات و ناراستیش پوچه‌ل بکات.

باشترین توینشووه له‌ خوا ترسانه‌...

ده‌گه‌رپینه‌وه بۆ دیمه‌نه‌کانی روژی دوا‌یی: ﴿إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُدْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ واته‌: خه‌لكینه! له‌ خوا بترسن، به‌راستی بوومه‌له‌رزهی زه‌وی که‌ له‌پیش قیامه‌تدا پووئه‌دا شتیکی گه‌وره‌و سامناکه‌. ئه‌و پوژهی ئه‌و بوومه‌له‌رزهی ئه‌بینن، هه‌رچی ئافره‌تی منال‌به‌به‌ره که‌ شیر به‌ منداله‌که‌ی ئه‌دا، ناگای له‌ منداله‌ شیره

خوره که ی نامینی و، هرچی نافرته تی دووگیانه تووشی له بارچوون ئه بی و،
 ئه بینی خه لک سه رخۆشن و له راستیشدا سه رخۆش نین، به لام سزاکه ی خوا
 زۆر سه خته و له تاواندا خه لکه که وایان لی به سه رهاتوه .

خه لکی دوا ی فووی که په نای دووم زۆر زیاتر له جاران به برسیتی دینه ده ر
 له حاله تی برسیتییه کی توند تینویه تییه کی پروکیتندا .

ئوه ی له دنیا دا خه لکی تیر کرد بی ت خواش له و رۆژده ئه و که سه تیر
 خواردن ده کات ئه وه ی له دنیا دا تینویه تی که سیکی شکاند بی خوا ی گه وه
 تینویه تی ئه و که سه ده شکینیته وه ئه وه ی که که سیکی پۆشته کرد بی خوا ی
 گه وه له و رۆژده پۆشته ی ده کاته وه .

ئینجا خوا ی گه وه ده فهرمویت من زۆر گویم بو ئیوه گرت ده ی ئیوه ش
 ئه مرۆ گویم بو بگرن ئه مرۆ من پشتیکم بو خۆم داناوه بو ئیوه ش به هه مان
 شیوه، پشتی منتان دابه زاند پشتی خۆتان به رز کرده وه، پیم وتن:

﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىكُمْ﴾^۱ واته: به راستی به قه درو حورمه تترتان لای
 خوا ئه وه تانه زۆتر له خوا بترسی و خوی له گونا ه بیاریزی .

ئیه و وتتان به ریزترینمان یاخی بوانن. بویه ئه مرۆ پشته کانتان نه وی ده که م
 و پشتی خۆم به رز ده که مه وه، کوان له خوا ترساوان؟ کۆمه لکی که م
 هه لده سنه وه .

پاشان خوا ی گه وه ئاده م بانگ ده کات، ئه ی ئاده م هه لسه له سه ره زار
 که س (۹۹۹) که س له ناگر ده ره یینه .

﴿أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ﴾^۱ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِينَ
 رَبِّهِمْ يُحَدِّثُ إِلَّا أَسْمَعُوهُ وَهُمْ يَلْمِئُونَ ﴿۲﴾ لَاهِيَةً قُلُوبِهِمْ ﴿۱﴾

۱- الحجرات: ۱۳

واته: نزيكبووه ته وه بۆ خه لك لپيرسينه وهى بيروباوه رو گوفتارو كرداريان كه له پوژى قيامه تا ئه بى، كه چى ئه وان له بيناگاييدان و خويان له لپيرسينه وهى ئه و پوژه لانه دهن. هيج وه بپرهيتانه وه به كى نوپيان له خواوه بۆ نايه ت ئيللا كاتى ئه بيبسن گالتهى پيئه كه ن. حاليان وايه دلپان بى ناگايه له كاتى بيستنى ئه و وه بپرهيتانه وهى خوادا.

له خوا ترساوان ئه و كه سانه ن له دنيا دا به په نهانى له خوا ده ترسان، ئه وانه بوون كه شرعى خويان راده گرت ئه وانه بوون له پيناوى خوادا تيكووشانيان ده كرد.

سه يرى ميقداد بكه له جهنگى به دردا، پيغه مبه ر ﷺ فه رموى: ئه وه چيه گويم له ئه نصار نيه، ميقداد وتى: سويند به خوا ئه ي پيغه مبه رى خوا ئه گه ر بمانخه يته ناو ئه و ده ريايه وه له گه لتدا ديينه ناوى، ئه گه ر به ره و (غمار) مان بيه يت ئه وا به دواته وه ده بين و به ك كه سمان دوا ناكه وي ت، ئيمه له جهنگدا زور ئارام گرين له كاتى پوبه پوو بوونه وه دا راستگوين، ئه وهى چاوت پيى گه ش ده بپته وه له ئيمه ي ده بينيت، ئيمه وه كو جوله كه نابين كه به موسايان ﷺ وت: ﴿فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ﴾^٢ واته: جا ئه گه ر تو جهزت له پويشته ئه وا توو خودا كه ت بپوون بجهنگن و، ئيمه يش ئا ليره دانيشتووين. ئه مه يش گالته كردن بوو به خوادا به موساى پيغه مبه رى.

سه يرى ئه و پياوانه بكن هه موو مروقى له سه ر چ حاله تى مردووه هه ر به و شيوه يه زيندوو ده كرتيه وه هه ندى هه ن به سه رخوشى مردوون هه ر به و شيوه يه

١- الأنبياء: ١ - ٣

٢- المائدة: ٢٤

زیندوو ده‌کرتنه‌وه، هه‌یه به وتنی (لبیک اللهم لبیک) هوه زیندوو ده‌بیته‌وه، چونکه له هه‌جدا مردوه.

که‌واته ده‌بیته‌ ناگام له‌و نار‌ه‌ه‌تیانه‌ی رۆژی دوا‌ی بیته و خۆمانی بۆ ئاماده بکه‌ین، رۆژیک خاتوو عایشه (ره‌زای خوی لی بی) فه‌رمووی: (ئهی پیغه‌مبه‌ری خوا هه‌لسه با برۆین ب‌خه‌وین). فه‌رمووی: عایشه چون ب‌خه‌وم له کاتی‌کدا خاوه‌نی که‌ره‌نا ده‌می خسته‌وته سه‌ر که‌ره‌ناکه‌ی خۆی و له ئاماده‌باشیدایه و چاوی بریوه‌ته‌وه عه‌رشی په‌روه‌ردگار هه‌تا فه‌رمانی له ئاسمانه‌وه بۆ بیته و فووی پیا بکات.

ئه‌وه‌تا ده‌فه‌رمووت: ﷺ (ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی من ده‌یزانم ئیوه بتانزانیایه زۆر ده‌گریان و که‌م پیده‌که‌نین)^۱

ئه‌مه بانگه‌شه نیه بۆ نا‌ئومیدی به‌لکو بانگه‌وازی‌که بۆ خیرا به‌ئاگابوون له‌م دنیا‌یه‌دا، چاک مامه‌له کردن له‌گه‌ل موسو‌لماناندا و ناموسو‌لماناندا، هه‌تا که کۆچمان کرد ئاینه‌که‌مان پیشکه‌ش کردبێ به‌خه‌لکی و شه‌فاعه‌تی پیغه‌مبه‌رمان ده‌ست بکه‌ویت.

۱- رواه البخاري

حه نشر

ترس و بیم سیمای ئەهلی حه شره:

خوای گه وره دهفه رمویت: ﴿ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَشُورًا ۝۱۳ ﴾ أَقْرَأَ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿۱﴾ واته: هه مووبنیاده می کرده وهی خویمان کردووه ته گه ردنی، واته: کرده وهی خوئی له سه ر خوئی ته تی و، له پوژی قیامه تدا په په ری کرده وه کانی بو ده ره نه کین و به کراوه بی و ناشکرایی پیی نه گات و سه بری نه کات و خوئی نه زانی له ژیانی خویدا چیی کرده وه؟ له لایهن فریشته ی مه ئمووره وه پیی نه وتری: کتیبی کرده وه کانی خوئی بخوینه ره وه و بزانه چیت کرده وه؟ نه مرؤ خوئی به سیت بو لیپرسینه وهی خوئی، واته پیویست ناکات که س شایه تیت لی بدات.

قسه کردن له سه ر حه شر شتیکی گه وره و به رچاوه، له به ره نه وهی به هوییه وه هه موو ئاده میزادیکی له کاتی کرانه وهی نامه کاندای کۆتایی و ده ره نجامی کرده وه کانی خوئی ده زانیت.

حه شر له دوا ی هاتنه ده ره وهی خه لکی له گۆره کانیان پوو ده دات، خوای گه وره به م شیوه یه پیناسه یان ده کات، ﴿ كَانَهُمْ جُرَادٌ مُنْتَشِرٌ ﴾ واته: نه لئی کولله ی به زه ویدا بلاوه لی کردوون.

سه بری پوئی کولله بکه ن چۆن ده رۆن ئایا له ناخندا ترسیک دروست نابیت.

۱- الإسراء: ۱۳ - ۱۴

۲- القمر: ۷

خۆر له سه‌ری مروّقه‌کان ته‌واو نزیك ده‌بیته‌وه، ئاسمان ده‌بیته به‌چه‌ند پارچه‌یه‌که‌وه پاشان وه‌کو زیوی تهاوه ده‌پژیت و وه‌کو گولئیکی سور دیته به‌رچاویان وه‌کو پۆنی قرچاوی لی دیت، هه‌موو ئه‌مانه به‌به‌رچاوی خه‌لکیه‌وه ده‌بیته، ئه‌مه‌ش بۆ یه‌که‌مجار ده‌یانخاته ترس و تۆقینیکی زۆره‌وه.

له‌و رووداوه ترسناکانه‌ی که خه‌لک له‌روژی هه‌شردا بیری لی ده‌که‌نه‌وه دابه‌زینی فریشته‌کانه بۆ سه‌رزه‌وی، ئایا ده‌توانیت قه‌باره‌ی فریشته‌کان بی‌نیته به‌رچاوت له‌کاتی‌کدا به‌قه‌باره‌ی سروشتی خۆیان ده‌رده‌که‌ون، خه‌لکی ئاسمانی یه‌که‌م داده‌بزن و ده‌وری زه‌وی مه‌حشر ده‌دن، پاشان خه‌لکی ئاسمانی دووهم ده‌وری خه‌لکی ئاسمانی یه‌که‌م و زه‌وی مه‌حشر ده‌دن پاشان خه‌لکی سییه‌م.....هه‌تا ده‌گاته ئاسمانی هه‌وتهم، هه‌موویان ده‌وری زه‌وی مه‌حشر ده‌دن.

له‌گه‌ل هه‌موو ئه‌و پالئانه قاچه‌کان ده‌که‌ونه سه‌ریه‌ک و قه‌ره‌بالتییه‌که زۆر زیاد ده‌بیته، ئاژه‌له‌ دپنده‌کان دین له‌ترسی خوا سه‌ریان دانه‌ویوه و به‌چه‌کانیان له‌گه‌لدا نیه، ئاژه‌لی دپنده وه‌کو (شیرۆگورگ و ده‌یناصور و فیل و پلنگ) به‌لام ترس سیمای خه‌لکی داگیرکردوه له‌پۆژی هه‌شردا.

ئهو ترس و تۆقینه له‌به‌رئه‌وه‌یه که به‌زۆر کۆکراونه‌ته‌وه نه‌ک به‌په‌زنامه‌ندی خۆیان، له‌به‌رئه‌وه مانای هه‌شرواته کۆکردنه‌وه‌ی خه‌لکی له‌شوینی‌کدا به‌زۆر، سه‌یری فه‌رمایشتی په‌روه‌ردگار بکه ﴿فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنَ فِي الْمَلَأِينَ حَشِيرِينَ﴾ واته: فیرعه‌ونیش مه‌ئمووری سوپا کۆکردنه‌وه‌ی ده‌رکرد بۆ شاران بین بچن به‌دوایانا بیانگره‌وه.

واته: به بیّ ناره زووی خویمان کویان بکهینهوه، ئیمه به ناچاری ده بیّت برۆین بۆ گۆره پانی مه حشره. قورئانی پیروژ وشه ی (وحشرناهم ونحشرهم) ی بۆ نه وه کانی ئاده م به کاره یئاوه ههروه ها هه مان وشه شی بۆ ئاژه ل و گیانداره درنده کان به کاره یئاوه.

﴿وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ﴾^۱

که واته ترس و تۆقین بۆ ئیمه و ئه وانیشه، بیهینه به رچاوت که به ته نیشته شیره وه بیت که به سه ری نه ویه وه وه ستاوه بیر له وه ناکاته وه په لامارت بدات ده یناسۆره کان به ته نیشته وه به سه ر شوپیه وه وه ستاون.

﴿وَحَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا﴾^۲ يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَعَةُ إِلَّا مَنْ أَدِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ﴾^۳ عَلَّمَا ﴿وَعَنْتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا﴾^۴

واته: له و پۆژه دا ئه م خه لکه گشت ئه که ونه دوا ی ئه و بانگه وازکه ره ی به فه رمانی خوا بانگیان ئه کا بۆ مه یدانی هه شرکردنیان و هه موو خاوه ن ده نگه ی مل که چ ئه کا له ترسی خواداو له ده نگه ی ژیرلیتو به ولوه ت به رگوه ی ناکه وئ. له و پۆژه دا تکارکردنی هه چ که سه ی سوود نابه خشی ته نها تکارکردنی ئه وانه نه بی که خوا ی مبه ره بان خۆی پێگای دابن و رازی بی له قسه کردنیان له حوزووریا له به ر پایه و په یان لای خوا. خوا ئه وزاع و ئه حوالی به روداو و داها تووی ئه و خه لکه ئه زانی، به لام ئه وان ئه وه نازانن که خوا ئه یزانی. هه موو چیه ره و پوخساری دانئه نه ویته وه و سه ر شوپرو مل که چ ئه کا بۆ خاوه ندی هه میشه زیندووی جیهان پراگر و هه رکه سه ی باری تاوانی هه لگرتبی نا ئومید ئه بی.

۱- التکویر: ۵

۲- طه: ۱۰۸ - ۱۱۱

هه موو لایه ک چاوه پروانن بزائن جاریکی تر چی پووده دات، باوه پردار به
 ناره زوو ترسه وه کۆکراوه ته وه بی باوه پیش به سه رشوپی و زوره وه ملکه چ
 کراون هیچ دهنگیک له که سه وه نایه ت نه نانه ت فریشته کانیش گویت له هیچ
 نابیته چرپه نه بیته دیاره چرپه ش لیمان پوون نابیته، چرپه به لگه یه له سه ر
 ترس له ده رخستنی دهنگ، له بهرئه وه ی چاوه پروانی شتیکه نازانی چیه،
 ناکامه که ش که س نازانی چیه. ﴿وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا﴾^۱

سه برکه له کویدا باسی سته می کردووه !! له وه لوئیسته ترسناکه هه موو
 دنیا تئیدا ئاماده یه، له بهرئه وه خوی گه وره وه ک ناساندنیکی پۆژی دوایی
 ده فهرمویت:

﴿لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ﴾^۲ واته: نه مرۆ هیچ جهوو سته می نییه.

وه له م هه لوئیسته و له م ترسه دا شه یطان نه فره تی خوی لی بیته وتاریک ده دات
 بو خه لکی، ﴿وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تُلْمُونِي
 وَلَوْلَا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتَ بِمُصْرِخِي﴾^۳ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا
 أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ﴾^۴

واته: من هیچ زوریکم نه بوو به سه رتانه وه، ته نها نه وه نده بوو بانگم کردن بو
 پیگای چهوت و به گویتان کردم. ئیسته سه رزه نشتی من مه که ن. سه رزه نشتی
 خۆتان بکن که به گویتان کردم. نه من نه توانم ئیوه له سزا پرگار بکم و نه
 ئیوه ییش نه توانن من پرگار بکن. من ئیمانم به وه نییه که له مه وپیش ئیوه

۱- طه: ۱۱۱

۲- غافر: ۱۷

۳- ابراهیم: ۲۲

منتان کرده هاویه شی خودا. به راستی سته مکاران سزای سه ختیان هه یه. خوئی
له هه موو شتیک بی بهری ده کات.

هه روه ها، ﴿كَمَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ
مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا﴾^۱

واته: میسالی ئەم دوو پووانه له هاندانی جووله که دا که به گژ موسولمانانا
بچن وهک میسالی شهیتان وایه که که و ته بن کلێشه ی ئاده مزادو پیتی وت: کافر
ببه و باوه رت به خواو پیغه مبهری خوا نه بی. جا که کافر بوو حاشای لی کردو
وتی: من بی به ریم له تو، من له خوا ی په روه ردگاری هه موو جیهانه کان نه ترسم.
جا سه ره نجامی هه ردولایان نه وه بوو که هه ردوولا له ناو ئاگری دۆزه خدان و
هه میسه تیا یا نه مینه وه و، نه مهیش پاداشی سته مکارانه. نه گه ره له ئایه ته کان
ورد بینه وه بۆمان ده رده که ویت که شهیتانی مروّف و شهیتانی په ری یه ک شته
﴿إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَاوَّاءُ الْكُذَّابِ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿٣٧﴾
وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كُنَّا نَدْرِكُهُمْ لَسَأَلْتُمُوهُم كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ

أَعْمَلَهُمْ حَسْرَتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ﴾^۲ واته: ئا له و کاته دا که
په پیره ویکراوه کان له په پیره ویکه ره کان ته به را نه بن و به هیچ جوړی به که لکیان
نایه و، به چاری خو یان سزای توند ده بینن و هیچ جوړه پتوه ندیبه ک نامینی
له نیوان نه مان و نه واندا. جا په پیره ویکه ره کان له قوولایی دلایانه وه ئاوات
نه خوانن و نه لاین: خوژگا جاریکی تر نه گه راینه وه بو دنیا تا لیتیان ته به را ببین
وهک نه وان ئا له م ته نگانیبه دا له ئیمه ته به را بوون. به م جوړه خودا

۱- الحشر: ۱۶ - ۱۷

۲- البقرة: ۱۶۶ - ۱۶۷

کرده وه کانیان دینیتته وه به رچاویان و ئه یانکا به مایه ی خه م و خه فه ت بۆیان و له ناگری دۆزه خیش ده رناچن.

مانای (وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ) واته: نه هه لوه شان وه ی حوکم وه نه شه فاعه ت و نه پالپشت و نه خزم و دلسۆز.

ئیه نه ی ئه و که سانه ی که شوین شه یتان که وتون، وا ئه و خۆیتان لی به ری ده کات، ئه و پیاوه به پر سه ی که به کریکاره که ی یا خود کارمه نده که ی ده لیت فلانه که س بکوژه یا خود سیخوپی بکه به سه ر فلانه که سه وه یا خود به رتیلێک بده به فلان، یا خود فلان زیندانی بکه یا خود فلان سزا بده، ئه ی ئه و که سه ی ئه م کارانه بۆ به پر سه که ت ده که یت هیچ سو دیکت پی ناگه یه نی به لکو له پۆزی قیامه تدا خۆی به ری ده کات لیت.

پاشان خه لکی سه ر گو ره پانی مه حشه ر گو ییان له چه ند ده نگیک ده بیت، ده لێن ده نگه ی زانایانی ئومه تی محمده ﷺ خه لکی ده چن بۆلایان هه تا شه فه عه تیان بۆ بکه ن، ده چن بۆ لای ئاده م و ستایش ده که ن ئه ی باوکی ئیمه خوای گه و ره تۆی به ده سه تی خۆی دروست کردووه له رۆحی خۆی فووی پیداکردویت و فریشه تکه ان سو جده یان بۆ بردوویت، نابینی ئیمه له چیداین؟ ئه ویش ده فه رمویت خوای گه و ره ئه مرۆ به جو ریک تو ره بووه که له رابردودا هه رگیز به و جو ره تو ره نه بووه له داها توشدا به و جو ره تو ره نابیت، فه رمانی پی کردم له و دره خته نه خۆم خو اردم، برۆن بۆ لای که سیکی تر، لیتی ده پرسن بۆ لای کی برۆین؟ ده فه رمویت: بۆ لای نوح.

ئه وانیش ده برۆن بۆ لای و ده لێن: نوح تو له نیو پیغه مبه راندا درێژترین ته مه نت بووه که تو له (اولی العزم) ی تو یه که م پیغه مبه ری له دوای باوکت برۆ شه فاعه تیان بۆ بکه، ئه ویش ده فه رمویت دو عام له گه له که م کرد:

﴿ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴾^۱ واته: ئەى پەروردگارى من! كەس لەم كافرانه بەسەر پەوى زەوييەو مەهیلە. بۆيە نوح دەلێت: خۆى گەورە مەرگیز وەكو ئەمرو تۆرە نەبوو لە داهاوشدا بەو جۆرە تۆرە نابیت، بپۆن بۆ لای كەسێكى تەربپۆن بۆلای حەزەرتى ئىبراهيم. ئەوانیش دەپۆن بۆلای حەزەرتى ئىبراهيم و پێى دەلێن ئەى ئىبراهيم تۆ باوكى پێغەمبەرانى بویتە هاوپیى الرحمن، ئەویش دەفەرمویت من درۆم كرد: ﴿ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴾^۲ واته: وتى: من نەخۆشم.

(سقیم القلب) واته دلێ ببەر، لەناو گەلەكەیدا ئەوانەى بت دەپەرستن بە درۆى زانیو!! بۆيە پێیان دەلێ خۆى گەورە بە جۆرێ تۆرەيە لەو و پێش وا تۆرە نەبوو، تۆرەش نابیت، بپۆن بۆ لای موسا عليه السلام.

دەپۆن بۆلای موسا و دەلێن: ئەى ئەو پێغەمبەرەى قسەت لەگەڵ خوادا كردو تۆ بووى خۆى گەورە نىعمەتى خۆى دا بەسەرتدا بەقسەكردن و ناردنى پەيامى خۆى بۆت، بپۆ شەفاعەتەمان بۆ بكە، ئەویش دەفەرمویت: دوام لە گەلەكەم كرد:

﴿ رَبَّنَا أَطْمِسْ عَلَيَّ أَمْوَالِهِمْ وَأَشْدُدْ عَلَيَّ قُلُوبَهُمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ

الْأَلِيمَ ﴾^۳ واته: موسا لە خودا پاراپەو و تى: خودایا تۆ جوانى و نومايش و ئەسبابى سەربەرزى دنیاى داو بە فیرعون و دەستەو بەستەكەى، ئەوانیش خەلك گومراھ ئەكەن و لە پێگای تۆیان لائەدەن، خودایا سامان و دارایییان لەناویەرە و دلێان مۆرەكە، بۆ ئەوێ ئیمان نەهێنن تا سزای سەخت ئەبینن.

۱- نوح: ۲۶

۲- الصافات: ۸۹

۳- يونس: ۸۸

پاشان دةفەرموئیت خوای گەورە بە جۆریك توپە بوو ەەرگیز لەو و پێش وا توپە نەبوو و توپەش ناییت، بپۆن بۆ لای كەسێكى تر بپۆن بۆ لای عیسا. دەپۆن بۆ لای و دەلێن ئەى عیسا تۆ رۆحیتكى تايبەتى لەلایەن خواو ە بەخشاوى، و ە بە فرمانى خوا لە مەریەمدا (بەرچەستە بووى) شەفاعەتمان بۆ بكە، ئەویش دیسانەو ە دەلێت خوای گەورە بە جۆریك توپە بوو ەەرگیز بە و جۆرە توپە نەبوو توپەش ناییت، هیچ گوناھێكى باس نەکرد بەلام شەفاعەتى بۆ نەکردن یاخود پێگەى پى نەدرا.

ئەوانە بەرێزترین دروستكارون، ەەر یەكی: دەلێت بۆم نیه بۆم نیه، دەپۆن بۆ لای پێغەمبەرى خوا ئەویش بە ميسك دەست نوێژ دەگریت پاشان لە ژێر عەرشى پەرورەدگار سوچدە دەبات ەتا خوای گەورە ستایشى بۆ دەكاتەو ەو ەەرگیز لەو ەوبەر بۆ كەسى نەکردۆتەو ە خوای گەورە دةفەرموئیت: ئەى محمد سەرت بەرز بكەرەو ە داوا بكە ەتا پیت ببەخشرى، شەفاعەت بكە با لیت وەرگىن.

ئەوانەى بەبى لىپرسینەو ە دەپۆنە بەهەشتەو ە:

ئەو ەى ماى ەى سەرسوڤمانە پاو ەستاوى پێغەمبەرى خواى ﷺ لەویش سەیرتر نزاى بۆ ئومەتەكەى كردو ە خوای گەورە دةفەرموئیت: ئەى محمد ئەوكە سانە ببە كە هیچ لىپرسینەو ە یەكى لەسەر نیو لەم دەرگایە بیکەرە ژوورەو ە. ئەو ەى كتوپرە ئەو ە یە كە بەهەشت لەلای راستیەو ە یە.

پێغەمبەر ﷺ ئومەتەكەى چۆن دەناسیتەو ە؟ طەلحە یەكێكە لە دە مژدە پیدراو ەكەى بەهەشت پرسىار دەكات: ئەى پێغەمبەرى خوا ەزاران طەلحە ە یە گویم لى بوو فەرموت ئادەمیزاد لەو رۆژەدا بە ناوى خۆى و بەناوى

باوکیه وه بانگ ده کریت من چون بزائم نه وهی بانگ کراوه منم؟ فه رموی: نهی
 طه لحه کاتیک ده وتریت نهی طه لحه کوری عوبه یدولا که س هه لئاسی تو نه بی.
 نینجا پیغه مبه ر ﷺ نه و که سانه له گه ل خویدا ده بات که هیچ
 لیپرسینه وه به کیان له سهر نیه، نه وانیش به که میان نه بوبه کره که هیچ
 لیپرسینه وه به کی له گه لدا ناکریت هه روه ها شه هیدان و نه وانیهی نارامگرن،
 ره ضوان (گه نجینه داری به هه شت) ده لیت ئیوه له کوین ئیوه بو لیپرسینه وه
 نه وه سستیران وه چاوه روانی نامه و کیشانهی کرده وه کانتان نه کرد!! نه وانیش
 ده لین: نهی ره ضوان نه وه فه رمایشتی په روه ردگارت نه خویندوته وه که
 ده فه رمویت: ﴿إِنَّمَا يُوفِي الصَّاعُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾^۱ واته: که سیکیش به سه بر
 بی و ته حه ممولی مهینه تی فه رمانبه رداری خوا بکاو له پیناوی فه رمان به رداری
 خوی خویا نیشتمانی خوی به جی بهیئنی، پاداشیکی وای نه دریته وه ژماره ی
 ژمیریار پیا یا ناگاته وه.

نه ویش ده فه رمویت: نارامگرتنتان چون بوو؟ وتیان: نه گه ر خراپه مان
 به رامبه ر بکرایه هیمن ده بووین و ناراممان ده گرت، نه گه ر به رامبه رمان
 نه فامییان بکرایه ناراممان ده گرت، نه گه ر پیمان به خشرایه سوپاس گوزار
 ده بووین، نه گه ر نازار بدراینایه داوای لیخوش بوونمان ده کرد، فه رموی ده ی
 برقنه به هه شته وه، ئیتر له وه ودوا ترستان له سهر ناییت و بو هیچ شوینیک
 خه مبار نابن له وانه بیوه ژنیک که میرده که ی چه ند مندالیکه به سه ردا جی
 ده هیلیت، نه ویش ده ژی بو نه وهی په روه رده یان بکات، نه و که سه پیشبرکی
 له گه ل پیغه مبه ردا ده کات بو چوونه ناو به هه شت.

۱- الزمر: ۱۰

ناشکرا کردنی نامه‌ی کرده‌وه‌کان:

دوای ئه‌وه‌ی لئیرسینه‌وه ده‌ست پئی ده‌کات هه‌روه‌ها نامه‌ی کرده‌وه‌کان
ناشکرا ده‌کرین و ده‌کرینه‌وه ئه‌وه دیمه‌نی به‌که‌می حه‌شره، هه‌موو به‌کێک
کرده‌وه‌کانی له‌شیوه‌ی کتیبیکدا بو دیت هیچ هه‌له‌یه‌کی تیدا نیه، هه‌موو
که‌سێک کرده‌وه‌کانی خۆی تیدا ده‌بینیت و کرده‌وه‌کانی که‌سی تری تیدا نیه،
خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٦﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ

الْأَوْفَىٰ ﴿٣٨﴾ واته: که‌سێش هیچی ده‌سگیر نابێ به‌ره‌می کرده‌وه‌ی خۆی نه‌بێ و،
سه‌عی و تیکۆشانیشی له‌ پۆژی خۆیا که‌ پۆژی قیامه‌ته ئه‌بینرێ وپاشانیش
جه‌زای پرپه‌پێستی خۆیی به‌رانبه‌ر به‌ کرده‌وه‌کانی ئه‌دریته‌وه.

ئه‌وه وه‌کو ئه‌و قوتابییه‌ وایه که‌ شه‌هاده به‌ده‌ست دینیت کۆی گشتی
نمه‌ره‌کانی و ده‌فته‌ری وه‌لامی پرسسیاره‌کانی تیدا به‌که‌سه‌ی که‌ له‌ژێر عه‌رشه‌ی
په‌روه‌ردگاردا به.

هه‌ر به‌کێک له‌ ئیمه‌ دۆسیه‌یه‌کی نوسراوی هه‌یه هه‌تا ئه‌وکاته‌ی فریشته‌ی
مه‌رگ گیانی ده‌باته‌وه له‌ پۆژی حه‌شردا زیندوو ده‌کریته‌وه‌و جارێکی تر نیشان
ده‌دریته‌وه.

﴿ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿٣٩﴾ واته: که‌ نامه‌ی په‌فتاری هه‌ر که‌سه‌ی بلاوکرایه‌وه بو

لئیرسینه‌وه. کاتی ده‌لێت (الصحف) مه‌به‌ستی له‌ په‌رته‌ی کرده‌وه‌کانه.

بۆیه‌ خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

١- النجم: ٣٦ - ٤١

٢- التکویر: ١٠

﴿ وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾ الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسِرُّ الْجِبَالَ وَنَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾ وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾ وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظُنُّ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ واته: نهی پیغمبر! بؤ جوانی و په ونه قی ژبانی دنیاو زوولاچوونی، نمونه بهینه ره وه بؤ خه لك به و ناوهی له ناسمانه وه نه بینیرین و، به هوی نه و ناوه وه دنیا پر نه بی له گیاو سه وزی جوراوجوو نه چن به یه كدا، كه چی زوی پیناچی و شك نه بیته وه و نه بیته پووش و په لاشی وردو خاش و با نه بیاو شوینه واری نامیته. خودای گوره توانایه و دهسته لاتی به سره موو شتیکدا نه پوات. * مال و سامان و نه و لاد جوانی ژبانی دنیان و زوو له ناوئه چن. به لام کرده وه چا كه كان، كه به ره میان هتا هتا یه نه میته، لای خودا چاکترن بؤ بنیادهم له لایه نی پاداشه وه، چاکترین شتیکن هیوایان پی ببه سترئ. * باسی نه و پوژه بکه كه کیوه كان نه خه یه جموجوول و له بن هلیانته كه نین و نه یانر هوینین و، له و کاته دا ته ختی زهوی به ناشکرا نه بینی، چونکه هیچی له سره نابئو، خه لك هه موو کوزه كه یه وه و كه سیان به جئ ناهیلین. * هه موو نه مانه له به ردهم خودادا نه نوینرین تا فرمانی خوی بدات ده رباره یان. جا خودا نه فهرموی: نه وایئوه به راستی هاتن بؤ لامان وهك چوئن یه كه م جار به پووتوقوتی و بی مال و منال

دروستمان كردن. ټپوه وه خستی خوئی له دنیادا نه تانوت: گوايه ټپمه کاتي زیندوو کړدنه وه مان بؤ دیاری نه کړدوون و، لاتان و ابوو پیغه مبه ران درویمان له گڼل نه کړدن. * له وړوژدها نامه ی کړدوه و دا نه نری، جا نه بیني تاوانباره کان، زور له وه نه ترسن که له ناو نه و نامانه دا نووسراوه و نه لئین: نه ی هاوار مالویران خویمان! نه م نامه یه نه کاری گه وره و نه کاری بچوک هیچی به چی نه هیشتووه و همووی نووسیوه و دیاری کړدووه؟ چپیان کړدووه له دنیادا له و کاته دا همووی نه بینن و به ته واوی بویان دهر نه که وی که په روه ردگاری تو ستم له کهس ناکات و به خوړایی سزای کهس نادات.

هه روه ها ده فهرمویت: ﴿ أَقْرَأَ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۗ ﴾ واته: له لایه ن فریشته ی مه نموره وه پی ی نه وتری: کتیی کړدوه و کانی خوټ بخوینه روه و بزانه چیت کړدووه؟ نه مړو خوټ به سیت بؤ لپرسینه وه ی خوټ، واته پیویست ناکات کهس شایه تیت لی بدات.

سوره تی الاسراء به مه ده ست پی ده کات که نه م مانایه ددات به ده سته وه خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ وَيُنِيرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يِعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ هُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝١ وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۗ ﴾ واته: به پاستی نه م قورنانه شاره زایی خه لک نه کات بؤ پاسترین پنگا که نایینی نیسلامه. هه روه ها مژده نه دات به و خاوه ن ټیمانانه ی کړدوه وه ی چاک نه که ن به وه ی که پاداش ټیکی گه وره یان هه یه. نه وانه یش که ټیمان و باوه ریان به پوژئی قیامت نه یه، سزاییکی پر نازارمان بؤ ناماده کړدوون.

۱- الإسراء: ۱۴

۲- الإسراء: ۹ - ۱۰

﴿ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ... ﴾^١ واته: هه موو بنیاده می

کرده وهی خویمان کردوه ته گهردنی....

مه بهست له وهیه نه وهی رزگار بوونی ده وی با بروات بۆ لای قورئان.

په په و نامه ی کرده وه کان وه کو کۆتر داده باری به سهر ملیاره ها مروؤدا، پاشان داده به زیته خواره وه هه تا ده لکیت به گه رته وه بی نه وهی بزانی نایا دهستی راستت ده بیات یان دهستی چه پ، له بهر نه وه ئاده میزاد هیچ ده سه لاتیکی نابی به سهر دهسته کانیدا.

دهر که وتنی دۆزه خ و سه ره تای لیپرسیینه وه:

هه موو یه کیک چاوه پتیه بانگ بکریت ناگر دیت سی هه ناسه ده دات، یه که م هه ناسه ی: نه وهی له گۆره پانی مه حشه ردایه ده توقیت و له بهر ده میه وه پاده کن:

﴿ وَجَاءَ، يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ﴾^٢ واته: نه و پۆژه دۆزه خیش نه هینریته بهر چاوی

خه لک.

پرسیار له پیغه مبه ر ﷺ کرا نه ی پیغه مبه ری خوا چون دیت؟ فه رموی : (٧٠) هه زار جله وی مه یه هه ر جله وه و (٧٠) هه زار فریشته مه یه رایده کیشن، ده فیشکینی وه کو فیشکه ی مار گه روی دریزی لیوه دیته دهر کافر هه لده لوشیت وه ک چون بالنده قوت ده دات، پاشان هه ناسه ی دووه م: هه رچی ئومه ت له ویدان دهسته و نه رتو دانیشتون، خه لکی له ترساندا له سهر ده م و چاویان ده که ون به سهر یه کدا، پاشان هه موو یه کیک له سهر نه رتوی داده نیشیت، پاشان هه ناسه ی سییه م ده دات هه موو یه کیک به سهر ده م و چاویدا ده دا به زه ویداو به

١- الإسراء: ١٣

٢- الفجر: ٢٣

تيله ی چاوی ته ماشای ده کات (بزانیٔ رۆیشتوو ه یان نا)، ﴿إِنَّهَا تَرَىٰ بِشَكْرٍ
كَالْقَصْرِ﴾^۱ واته: ناگری دۆزه خ پزیسکی وا فری ئەدا ئەوه نده ی کۆشکی ئەبی.

وتیان یا رسول الله چۆن فرموویه تی وه کو شاران و قه لاکان.

ئەگەر یه ک پریسکی ناگری دۆزه خ بکه وتایه به سه ر دنیا دا ئەوه ی تیا یه تی
ده یسوتاند، له و سی هه ناسه یه دا منداله کانی که کاریان بۆ کردوو ه
هه لیده گرنه وه: ئەوانه ی که له دنیا دا به کینه و ئیره یی بردن ناگریان به ردایه دنیا،
ئەوانه ده به یین خه لگیان له دنیا دا سه رشۆر کردوو ه و به زۆر شه ره فیان ئەتک
کردون و ده یانکۆشتن و سته میان ی ده کردن.

پرسیاریان له پیغه مبه ر ﷺ کرد چۆن خوی گه وره لی پرسی نه وه له و ژماره
بی شوماره ده کات؟ فرمووی وه ک چۆن به و زۆریه یان رۆزیان پی ده دات.

پاشان ی پرسی نه وه ده ست پی ده کات، یه که م که س لی پی ده پرسی نه وه له
پیغه مبه رانه له دوا ی به رزیو نه وه ی نامه ی کرده وه کانی هه زره تی نوح، بانگ
ده کریٔ ئە ی نوح، ده لیت به لی خواجه: بانگه وازی گه له که ت کرد؟ (خوی گه وره
زاناتره به و پرسیاره به لام ده یه ویت بی کاته به لگه یه که به سه ری هه)، هه زره تی
نوح ده فرمویت: به لی خواجه، ئە ی گه لی نوح ئایا نوح بانگی کردن؟ ده لیتن:
نه خیر خواجه!! سهیری ئەو سته مه زۆره بکه له دنیا و دوا رۆژیشدا به دۆیان
خسته وه، سویند ده خۆن که هیچی پی رانه گه یان دوون، خوی گه وره به نوح
ده فرمویت: ئایا که س هه یه شایه تیت بۆ بدات، ده فرمویت: محمه دو

نومه ته که ی: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾^۲ واته: ئە ی موسو لمانینه! هه روه ک هیدایه تمان دان بۆ
پیگی پایست وه هایش کردمانن به ئومه ته یکی میانه په وی چاک کرداری

۱- المرسلات: ۳۲

۲- البقرة: ۱۴۳

دادپهروه، که به وردپونهوه له قورئان و تیفکرین له به لگه ناشکراکانی خودا بزائن خودای گه وره زولمی له ئوممه ته پیشوووه کان نه کردوووه و به خیل نه بووه له گه لیانا، به لکو پیغه مبه رانی ناردوووه ته سه ریان و پتی پیشان داون، به لام نه و ئوممه تانه خویمان دواي ئاره زووی نه فس که وتبوون و گوئیان نه دابوووه قسه ی پیغه مبه ره کانیان. به لئی ئیوه ی کردوووه ته ئوممه تیکی ئاوه هایي تا له پوژی قیامه تدا بینه شایه ت له سه ر نه و ئوممه تانه و پیغه مبه ریش واته موحه ممه د(د.خ) له ویدا بیته شایه ت له سه ر راستی شایه تیه که تان. نه وه ش گه وره یی ئیسلامه و نه وه ش پله و پایه و گه وره یی پیغه مبه رمان محمه دو ئومه ته که یه تی.

خوای گه وره پرسیار له محمه د ﷺ ده کات: ئه ی محمه د ئایا نوح بانگه وازی گه له که ی کرد؟ پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: به لئی خواهی. خوای گه وره پرسیار له ئومه تی محمه د ده کات: ئه ی ئومه تی محمه د نوح بانگه وازی گه له که ی کرد؟ ده لئین: به لئی خواهی، ئومه تی نوح ده لیت چون شایه تیمان له سه ر ده دن که ئیمه تان نه ببینوه؟! !! ئومه تی محمه د ده لیت: خواهی قورئانه که ی تۆمان خوینده وه، وه زانیومانه نه وه ی تیای نوسراوه راستیه و نوح په یامی تۆی به گه له که ی گه یاندوووه، نه وان دۆر ده که ن، خوای گه وره ده فه رمویت: محمه د راست ده کات، نوح راست ده کات، ئومه تی محمه دیش راستیان وت.

به و شیوه یه که هه موو پیغه مبه ریک له گه ل ئومه ته که ییدا ده بیته هه تا ده گاته چه زره تی عیسا ﷺ، خوای گه وره ده فه رمویت: تۆ وتوته من و دایکم بکه نه خوای خوستان له جیاتی خوا؟ نه مه پرسیاری نکۆلی کردنه، له به ره وه وه لامه که ی به م شیوه یه هات: پاکي و بنگه ردی بۆ تۆ (واته به پاکي پات ده گرم له هه ر که م و کوپیه که به هه موو سیفه تیکی که مال و ته واوی وه صفت ده که م) خوای گه وره ده فه رمویت:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ ۖ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخَذُونِي وَأُمِّي آلِهَتَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ ۗ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۗ تَعَلَّمَ مَا

فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١٣٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ
 أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ^٤ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ
 عَلَيْهِمْ^٥ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٣٧﴾ إِنَّ تَعْدِيهِمْ فَلِأَنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرَ لَهُمْ فَمَا لَهُمْ
 الْحَكِيمُ ﴿١٣٨﴾ واته: ئەى موحه مەد! باسى ئەوەيان بۆ بکه که چۆن خودا له پۆزى
 قیامەتدا بە ئاگاداریی خەلك و له بەردەمیاندا له عیساى كورپی مەریەم ئەپرسی و
 ئەلئى: ئەوە تۆ بەو خەلكەت وتوو: له خوا بەولاهە من و دایكىشم بپەرستن و بە
 خودامان حیساب بکهن؟ عیسايش له وه لامدا ئەلئیت: پاکی و بئەیبی هەر بۆ
 تۆیە، بۆ من رەوا نییە و حەقی ئەوهم نییە شتی پووچ و نارەوا بلیم. ئەگەر
 وتبیتم ئەوا تۆ پیت زانیوه. ئەوەى له دەروونی مندايه تۆ پیتی ئەزانی بەلام من
 نازانم چی لای تۆیە. هەر تۆی زاناو ئاگادار له هەموو کاریکی پەنهان و شتیکی
 نادیار. * هیچ پئی نەوتون ئەوە نەبئ که خۆت ئەمرت پئ کردوم پئیان بلیم،
 پیم وتون: تەنها خودا بپەرستن، ئەو خودایەى که پەرەرگاری منیش و
 ئیویشە. تا له ناویاندا بووم ئاگام لئیان بوو. کاتئ که بردمتەوه بۆ خۆت و له
 ناویاندا نەمام تۆ خۆت ئاگات لئیان بووه و بەسەریانەوه بووی. تۆ له هەموو شت
 و هەموو کاری ئاگاداری و هیچت ئی و ن نابئ. * ئەگەر عەزابیان ئەدهی ئەوا
 بەندەى خۆتن و ئەتوانی بە ئارەزووی خۆت له گەلیان بچوولئیتەوه و سزایان
 بدەیت. مولکی خۆتن و کەس حەقی رەخنەى نییە. ئەگەر له گوناھیشیان
 خوش بی و چاوپۆشییان ئی بکهیت کەس ناتوانئ بلیئ: نەیتوانی سزایان بدات،
 بۆیە بەخشینی! تۆ زۆر بەهیزی و دەستت بەسەر هەموو شتیکیدا ئەروات.
 ئەتوانی ببەخشی و ئەتوانی سزا بدەیت. کارەکانیشت پڕ له حیکمەتن.

فهرمویه تی العزیز الحکیم نه ک الغفور الرحیم، له بهرئوهی شایستهی به زه بی نین: ﴿ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ ﴾^۱ واته: جا خودا نه فهرموی: نه مه نهو پوژدهیه که راستگویان راستییه که یان فریایان نه که ویت.

کاتی حه سنی به صری نه م نایه تهی خوینده وه له هوش خوی چوو راسته وخو له سهر راستگویه که ی پرساری لی ده کریت نهی داخو نیمه چون بین له روژی قیامه تدا، دادور دینن، نه وهنده لیپرسینه وهی له گه لدا ده کریت هه تا وای لی دیت تاوات ده خوازیت دادورهیی له نیوان دوو ده نکه خورمادا نه کردایه، خه لکی له دنیا دا هه لپه و کتیرکی له سهر کورسی و پله و پایه ده که ن بی نه وهی بزائن بهر پرسیار ده بن له سهری.

پاشان دینه سهر نومه تی نیسلام پاشان خوی گه وره فه رمان ده کات به دانانی ته رازوو له گه ل نومه تی محمه ددا ﷺ هیچ نومه تیک به نه ندازهی نومه تی محمه د ﷺ لیپرسینه وهی له گه لدا ناکریت: ﴿ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴾^۲ واته: نیمه ترازوی سهر نه کردوو دانه نین له پوژی قیامه تا بو کیشانهی چاکه و خراپه ی خه لک، واته دادپه روهی ﴿ فَلَا نُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكُنَّا بِهَا حَاسِبِينَ ﴾^۳ واته: نیتر هیچ که سی سته می لی ناکرئو وه قی خوی نه دریتئ، نه گهر که سی کیش دانه خه درارهیی چاکه یا خراپه ی هه بی نه یه نینه مهیدانی حیسابه وه و بوی حیساب نه که ی و نیمه به سین بو حیساب کردنی چاکه و خراپه ی بهنده.

ناده میزاد ته رازوو که ی خوی به چاوی خوی ده بینئ، و تراوه که حه زه تی جبره نیل کیشانهی کرده وهی خه لکی ده کات چه ند دادوره ریکی له گه لدا به

۱- المائدة: ۱۱۹

۲- الانبياء: ۴۷

۳- الانبياء: ۴۷

تەرازووی کردەووەکان لەگۆرەپانی مەحشەردا دادەنریت ئەو خەلگە گۆرەپانی مەحشەر بەجی ناهیلێت، هەتا یان بەرەو بەهەشت دەبریت یان خوا پەنامان بدات بەرەو دۆزەخ دەبریت.

هەر لەئادەمەووە هەتا دواھەمین کەس کە لەسەر زەوی ژیاووە دانە دانە مڕۆفەکان بانگ دەکریت ئەمڕۆ بە ئەندازەی (۵۰) ھەزار ساڵ، بانگ دەکریت فلانی کوپری فلان، فریشتە بانگ دەکریت ئەمە فلانی کوپری فلان، هەر کەسی لەلایەن ئەمەووە ستمیکی ئی کراووە باییت، لێرەدا ستمکار حەقەکە ئی دەسەندریتەووە ئەگەر لەسەر ئوقیانوسیش بییت، ئەگەر بزنیکی شاخدار ستمی لە بی شاخی کردبی ستمەکە ئی بۆ وەر دەگیریتەووە.

بەلام ئی خوشبوونی خوایی بۆ ئەو کەسە ئی خیری پیش خۆی خستووە.

لەمەودوا ئەم دۆسیانە پر بکەرەووە:

پاشان هەر بەندەیک (۹۹) دۆسییە ئی بۆ وەر دەھینریت، هەر دۆسییەیک بە ئەندازەی بینای چا و درێژ، لەو پۆژەشدا چا و زۆر تیز دەبییت تەمەن ھەموو جوڵە بە جوڵە تۆمارکراوە، بە پۆیشتن و ھاتن و بەپێووە بە نوستویی، خوای گەرە بەو بەندەیک دەفەرمویت سەیری دۆسیەکانی خۆت بکە و ماوہی دەداتی سەیری بکات پاشان دەلیت خوایە تۆ ستم ناکەیت لە بەندەکانت، خوای گەرە دەفەرمویت: ﴿أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾^۱ پەرەپەرە دۆسیەکە ئی دەخوینیتەووە وە نکۆلی لە ھیچ ناکات. خوای گەرە بانگ دەکات ئە ئی بەندەکەم سەیرت کرد؟ پاشان سی پرسیاری ئی دەکات: ئایا نوسەری کردەووەکان ھیچ ستمیکیان ئی کردووت؟ ئەویش دەلیت: نەخیر خوایە، پاشان لێ دەپرسیت ئایا چاکەت ھەبووە نەیان نوسیبت؟ دەلیت: نەخیر خوایە،

۱- الإسراء: ۱۴

پاشان لئی ده پرسیت نایا بیانویه کت هه یه هه تا بۆ ئیمه ی بهینیته وه؟
 پرسیاریان له پیتغه مبهری خوا کرد ﷺ نایا خوای گه وره بیانویه کانمان لئ
 وهرده گریت؟ ئه ویش فرموی: کهس به نه ندازه ی خوای گه وره بیانوی
 بهنده کانی وهرناگری!

به لئی ئیمه فریو درابووین، به لام تو خوتت فریودا: ﴿يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ﴾^۱ واته: ئه وانه فیل ئه کهن له کهن
 خوداو له کهن خاوهن ئیمانهاکاندا، به لام له راستیدا فیله که یان هه ر بۆ سه ر
 خویان ئه که ریته وه و نافامن.

به جی بیانوو دینیته وه، نایا کاتمان نه بوو بۆ ئه نجامدانی نوێزه کانمان که
 پینج نوێزه و به سه ر (۲۴) سه عاتدا دابه شکراوه، ئه که ر سه رت قاله و
 سه فهداریت نوێزه کانت کۆبکه ره وه. تو به شه میراتی براکه ت و خوشکه که ت
 ده خۆیت (ئه وه ی به شه میراتی براکه ی بخوات خوای گه وره به شه میراتی ئه و
 ده خوات له به هه شتدا) ئه ی تو بۆ فلانت کوشت، ده لئی تو په ی کردم و وروژاندمی
 به لام خوا هۆشباری پی دایت له سه ر سزای کوشتن و دهره نجامه که ی.

﴿وَمَا كَانِ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً﴾^۲ واته: بۆ هیه خاوهن
 ئیمانی په وانی به موسولمانی بکوژی، به هه له و له ده س دهره چوون نه بی.

که واته تو بوخوت هه لیده بزیری: ﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا﴾^۱ وَقَدْ خَابَ مَنْ
 دَسَّاهَا^۲ واته: سویند به هه موو ئه وانه، ئه و که سه ی نه فسی خۆی پاک کاته وه

۱- البقرة: ۹

۲- النساء: ۹۲

۳- الشمس: ۹ - ۱۰

له سیفاتی خراپ و ناشیرین پزگاری ئه بئو! ئه وهی په ردهی نه فامی و نه زانی و
بئ شه رمیی بدا به سه را نا ئومیدو بئ به ش ئه بئ.

دوای ئه وه ماف خۆزه کان کۆده بئه وه، ئه گه ر ئه و که سه چاکه کانی
به ئه ندازه ی کئوئیک بیت که سی ماف خوراو دئیت و له چاکه کانی ده بات ئه و دئیت
به شی خۆی ده بات هه تا چاکه کانی نامئینی، پاشان ماف خۆر له خراپه کانی
ئه وان ده درئیت به سه ریدا پاشان نامه ی کرده وه کانی ده درئیت به ده سستی
چه پیه وه، جبه ر ئیل بانگ ده کات فلانه که س به جۆری به ده بخت بوو ئیتر
هه رگیز به خته وه ری به خۆیه وه نابینی ئه و به نده یه ش ده لئیت:

﴿يَلَيْئَنِي لَرَأُوتَ كِنْيِيَّةَ ۚ (٢٥) وَلَرَأُورِ مَا حَسَايَةَ ۚ (٢٦) يَلَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ۚ﴾ واته:
خۆزگه کتیبی کارنامه که م نه درایه ته ده ستم. نه یشمزانیایه حیساب و کیتابم
چییه و چۆنه. خۆزگه ئه و مردنه که مردم مردنی بووایه وای بمراندمایه هه رگیزاو
هه رگیز زیندوو نه بوومایه ته وه. خوای گه وره ده فه رموئیت:

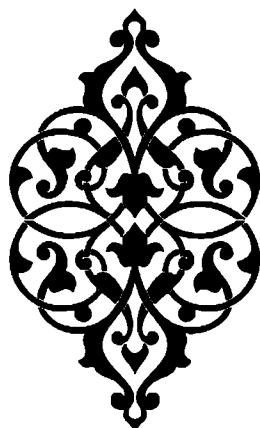
﴿خُذُوهُ فَعَلُوهُ ۚ (٣٠) تَرُ الْجَحِيمَ صَلْوُهُ ۚ (٣١) تَرُ فِي سَلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۚ﴾
واته: خوا به دۆزه خه وانه کان ئه فه رموئ: بیگرن و کۆت و زنجیری که ن. پاشان
بیخه نه ئاگره سه خته که ی دۆزه خه وه و مه یخه نه شوئینیکی تر. ئه نجا بیپنچن به
زنجیریکی هفتا گه زییه وه.

پاشان به نده ی تر ده بینیت ته رازووه که ی قورسه و ماف خوراوی که مه چونکه
زۆر ته وه بی کر بووه، گه راوه ته وه بۆلای خواو له پیتناوی خوادا تیکۆشاوه، یاخود
هه لگری غه می ئیسلامه و ده سستی خه لکی به ره و خیر بردوو به مه ش نامه ی
کرده وه کانی ده درئیته ده سستی راستی و ده لئیت:

١- الحاقه: ٢٥ - ٢٧

٢- الحاقه: ٣٠ - ٣٢

﴿ هَازِمٌ أقرءُوا كِتَابِيَّةً ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةً ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾ قُطُوفُهَا دَائِمَةٌ ﴿٢٣﴾ ۱ واته: فەرموون کارنامە کەم بخویننەوہ. من ئەمزانی بە حیساب و کیتابی خۆم ئەگەم و، سوپاس بۆ خوا واپی گەیشتم. ئەوکەسە لە ژیا نیککی وادایە مرۆ پەزنامە نەدە لیتی. لە بەهەشتیکی بەرزو بلنەدایە. بەری درەختەکانی لە دەستی مرۆ پەزنامە نەدە، خۆی زۆر لە ماله کە ی دنیا ی شارەزاترە بە ماله نووبە کە ی بەهەشت.

پردی سیراط

چوارکس دهبنه شایهت به سهر چوار که سی ترهوه:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ ۲ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۳ مَلِكِ ۴
يَوْمِ الدِّينِ ۵ إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۶ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۱ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ واته: به ناوی خودای میهره بان و
به خشندهی نیعمه تی گه وره و بچووک. * هرچی ستایش و سوپاسه بۆ ئه و
خودایه که ناوی (الله) یه و په روه ردگاری هموو عالم خۆیه تی. * خوی میهره بان
و به خشندهی نیعمه تی گه وره و بچووک. * که خاوه نی جه زاو پاداشی
بیروباوه پرو کرده و یه له پوژی قیامه تدا. * خودایا، هر تو ئه په رستین و به نده یی
بۆ تو ئه که یین و هر له تو داوای یارمه تی ئه که یین. * بمانخه ره سهر ریگای
پاست و داد، ریگای به ختیاریی هر دوو جیهان. * ریگای ئه وانه ی نیعمه تت پی
داون، نه که غه زه ب لی گیراوان و پی و ن کردوان.

هموو پوژیک موسولمانان به لای که مه وه (۱۷) جار سوره تی فاتیه
ده خوینن، ده لئین: ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ ئه وانه ی که له دنیا دا له سهر ریگه
راسته که روشتن (ئه وانه ی که پیغه مبه ری خوا له میانه ی نایه ته کانی خواو شرع

و سونه تەکانەوه بۆی وەسف کردوین) ئەو هی لەسەریان رویشت ئەوا بەسەر پردی سیراطدا دەپەریتەوه، که بەسەر دۆزەخەوه یە ئەو هوش لە دنیا دا لەسەر ئەم ریگە راستە نەروات و ریچکەکان ریگەکانی پی خواربکەنەوه ئەوا دەرباز نابیت دەبیت چەند پیشەکیەک هەبیت پیش چوونە سەر پردی سیراط.

پیاویک روشت بۆ لای حسینی کوری عەلی و پیی وت: ئەی پیشەوا من پیاویکی نەخۆشم، حەزرتی حسین پیکەنی و فەرمووی: من دکتۆر نیم، وتی: نەخیر نەخۆشەکان چارەسەریان لای تۆیە، وتی: باشە نەخۆشەکیەت چیبە؟ وتی: هەر کاتی و بستومە تەویە بکەم گەراومە تەوه سەر گوناھ کردن، پیشەوا حسین وتی تۆ پینچ دەرمانت پیویستە:

یەگەم: ئەگەر ویستت سەرپیچی خوا بکەیت ئەوا لە شوینیکدا سەرپیچی بکە مۆلگی ئەو نەبیت.

دووهم: ئەگەر ویستت سەرپیچی بکەیت لە رۆزی ئەو مەخۆ.
سێیەم: ئەگەر ویستت سەرپیچی بکەیت لە شوینیکدا ئەنجامی بدە کە ئەو نەتبینی.

چوارەم: ئەگەر فریشتە ی مەرگ هات بۆ گیان کیشانت پیی بلی دوا ی بخە هەتا تەویە دەکەم.

پینجەم: ئەگەر دەتەوی سەرپیچی بکەیت کاتی لە بەردەمیدا لە رۆزی قیامەتدا حەشر کرایت و لیتی پرسیت ئەی بەندەکەم بۆچی سەرپیچیت کردم بلی خوا یە من سەرپیچیم نەکردویت.

پیاوه کە وتی: سەیره لە دنیا دا درۆزن بوم و لە رۆزی دوايشدا هەر درۆ بکەم!!! خوا بە شایەت بیت ئەوا من گەرامەوه بۆ لای خوا.

ئەوه پایە ی یەگەم، پایە ی دووهم چوار جور خەلک هەن شایەتییان لەسەر دەدریت بە چوار شت لە دنیا دا.

* خه لکی خاوهن سامان و پلهی به رزی کومه لایه تی پتیا ن ده وتریت چی سه رقائی کردن یادی منتان نه ده کرد؟ نایا ئیوه ده وله مند بوون یان سلیمان؟ که ده وله مند به که یادی منی بیر نه برده وه.

* خه لکیک دینن به لایان زور به سه ردا هاتوه نارامیان نه گرتوه، پتیا ن ده وتری بۆ نارامتان نه گرت؟ ئیوه به لاتان زور به سه ردا هات یان ئه یوب پیغه مبه ر، حه فتا سال دو چاری ئیفلیح بوون بووبوو به لام ئه و به لایه ی یادی منی بیر نه برده وه.

﴿إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ﴾^۱ واته: ئه م گشت کومه لانه پیغه مبه رانی خویانیان به دروزن دانا، بویه سزای ئیبه یان بۆ پیویست بوو و موسته حه قی ئه و سزایه بوون.

* که نجاتیک ده هینن بونخوش پتیا ن ده لئین چی یادی خوای له بیری ئیوه بردوته وه؟ ئیوه جوانترو بۆن خوشتر بوون یان یوسف؟ ئه و جوانیبه ی یادی خوای له بیر نه برده وه.

* خه لکانیکی هه ژار ده هینن خاوه نی هیچ نین و هه مان پرسیا ریان لی ده که ن، نایا ئیوه هه ژارتر بوون یان عیسی؟ که ده سستی ده خسته ژیر سه ری وه کو سه رین و ده یوت من ده وله مندترین که سم له دنیا دا.

که واته چوار که س شایه تی له سه ر چوار که س ده دن له دنیا دا. که واته هیچ مروفیک به لگه به کی نابیت.

دوای ئاشکرا بوونی نامه ی کرده وه کان هه ندیکیان به ده سستی راستیا ن وه ری ده گرن هه ندیکی تریشیا ن به ده سستی چه پ، ئینجا دوای ئه وه ی دادوه ری ماف خۆره کان ده کریت، ئه وه ی مافی خه لکی خواردوه یان ریگه ی له مافی خه لکی

گرتووه، ماوهی په نجا هزار سال به دريژايي ماوهی حسابکه ده دريت به کزليدا.

تپه رپوون به سهر سيرا طدا:

پيغه مبر ﷺ ده فرمويت: (هيچ كه سيك نايي له وانهی كه خاوه نی زيپو زيون و مافي خويان پي نه داوه، پوژي قيامت ديت سيني ناگرينيان بو تاماده ده كريت ناگر ده درين و له سهری ده سوتينريت) ^۱.

﴿يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُكْرُؤٌ بِهَا جِبَاهُهُمْ﴾ ^۲ واته: نه وسزا سهخته له پوژي كدا ئه بي كه نه و ئالتوون و زيوه له ناگري دوزه خدا سور ئه كرينه وه، ته ويل و پشت و ته نشتي خاوه نه كانيانيان پي داخ ئه كري.

نه وپاره و سامانهی كوي كردوته وه، له دوزه خدا سورده كريت وه، ناوچا و لاته نيشت و پشتي پي داخ دكريت، چونكه له دنيا دا هر كه هژاريك ده بينيت ناوچه واني گرژده كات و پوي لي ورده گيږي و پاشان لاده كاته وه و پشتي تي ده كات، نه م سزايه ۵۰ هزار سال به رده وام ده بيت تا لپرسينه وهی كو تايي ديت. جا ئيدي بو به هشت يان دوزه خ په وانه ده كري.

كاتي پيغه مبر ﷺ باسي زيپو زيوي كرد هاوه لان وتيان: پيغه مبري خوا ئايا وشتريش؟ (نه وان ده يانويست شاره زاي ئاينه كه يان ببن و بزائن ئه رك و مافه كانيان چي به)، پيغه مبر ﷺ فرموي: نه و كه سهی خاوه نی وشتره و مافي نادات له روژي قيامت دا يه كه يه كه وشتره كان سواري كو لي دهن و به ده ميان ده يانگه زن له روژانتيكدا كه په نجا هزار ساله.

۱- رواه مسلم.

۲- التوبة: ۳۵

ههروه‌ها خاوه‌ن کۆشک و ته‌لارو زه‌وی زۆر ئه‌و خه‌لکه چاوه‌پروانی ئاکامیکه، پاشان ده‌خزیته به‌رده‌م په‌روه‌ردگار ئینجا ئه‌و که‌سه‌ی نامه‌ی کرده‌وه‌کانی به‌ده‌ستی راست وه‌رگرتوه به‌خته‌وه‌ر ده‌بیت و ئه‌وه‌شی به‌ده‌ستی چه‌پ وه‌ریده‌گرت به‌ده‌خت و نیگه‌ران ده‌بیت پاشان له‌لایه‌ن خوای بالاده‌سته‌وه که‌سێک بانگه‌واز ده‌کات و فه‌رمانیان پێ ده‌کات به‌سه‌ر پردی سیراطدا بپه‌رینه‌وه ئینجا ئه‌و خه‌لکه ده‌ست ده‌کن به‌په‌رینه‌وه، پێغه‌مبه‌ریش ﷺ دانیشتوه له‌لای راستی پرده‌که‌وه به‌ته‌نیشتی عه‌رشه‌وه به‌ئاراسته‌ی ئاگری دۆزه‌خدا کاتی پرسیا‌ری ئی‌کرا ئه‌ی پێغه‌مبه‌ری خوا بۆچی به‌ئاراسته‌ی ئاگری دۆزه‌خ وه به‌هه‌شت نیه؟ فه‌رمووی بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی ئومه‌ته‌که‌م بیینم که بۆ ناو ئاگر ده‌برین لای خوای خۆم شه‌فاعه‌تیان بۆ بکه‌م، هه‌زده‌تی ئیبراهیم خه‌لیل له‌لای چه‌په‌وه وه‌ستاوه له‌لای به‌هه‌شته‌وه.

پێغه‌مبه‌ر ﷺ وه‌صفی سیراطمان بۆ ده‌کات ده‌فه‌رموویت: (له شمشیری هه‌ر به‌کێکتان تیژتره، وه‌کو موه ژیریشی ئاگره به‌بنکه‌که‌شیه‌وه، هه‌موو سیراط له‌سه‌ر دۆزه‌خ به‌سه‌راوه دۆزه‌خ سوور نیه به‌لکو ره‌شه، کاتی به‌نده ده‌ست ده‌کات به‌په‌رینه‌وه هه‌چ شتێک نابینی ته‌واو تاریکه، هه‌چ شتێک بۆی رووناک ناکاته‌وه ئیمان و کرده‌وه‌ی چاکه نه‌بیت که له‌دنیا‌دا کردویه‌تی ﴿يَعْنَى تَوَرُّهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَيَأْتِنَهُمْ﴾ واته: له‌و پوژده‌دا که پیاوانی خاوه‌ن باوه‌پو ژنانی خاوه‌ن باوه‌ر ئه‌بینی پووناکیی باوه‌ریان وه‌ک چرا له‌به‌رده‌میا‌نه‌وه له‌لای راستیا‌نه‌وه رێگه‌ی به‌هه‌شتیان بۆ پوون ئه‌کاته‌وه.

پیغمبر ﷺ ده فہرمویت: (ئوانہی بہ سہر سیراطدا دە پەرنہوہ سی جۆر کەسن: جۆری یە کەم پزگار بوو جۆری دووہم بریندار کراو یا خود روشینراو، سییہم کەلە کە بووہ لە ناگردا) ۱.

- جۆری یە کەم: پزگار بووہ و ہیچ شتی نایگریت.

- جۆری دووہم: بریندارہ چونکہ ہندی گوناہی ہہیہ لە سہر سیراط قولاپی پیوہیہ وەکو دیک ہەر قولاپو تایبەتہ بە گوناہیکوہ بو نموونہ قولاپ ہہیہ تایبەتہ بە غەیبەتوہ ہہیہ تایبەتہ بە دوو زمانییوہ ہہیہ تایبەتہ بە پرق و کینو ئیرہیی بردن، ئەگەر چاکەکانی زیاتر بوون لە گوناہەکانی ئەو قولاپانہ دەپروشینن و برینداری دەکەن بەلام نایخەنہ ناو ناگرہ کوہ بەلام ئەگەر گوناہەکانی زۆتر بوون و چاکەکانی کەمتر بوون ہەر کە دەپرویی پروات قولاپی دەیگریت و دەوہستیت و ہیچیش نابینی چاوہری دەکات باوہ پەکەسی و کردوہ کانی پزگای بو پووناک بکەنہوہ ہەتا جاریکی تر بکەویتوہ پرسی، خەلکانیکی تریش دەبینی بەھۆی لاوازی کردوہ کانیوہ بەسنگە خشکی دەپوات، بەلام کەلە کە بستوو ئەوا بەھۆی کردوہ خراپە کانیوہ دەکەویتوہ ناو ناگرہوہ.

ئوانہی بہ سہر سیراطدا تیدە پەرن ہەریہ کەیان بە پسی کردوہ کانی دەپەپیتوہ، ہەیانہ وەک مریشک دەپوات بەپوہ، ہەیانہ وەکو مەپری نەعجہ دەپوات بەپوہ ہەیانہ وەکو ئەسپ دەپوات بەپوہ ہەر وہا رووناکیش ہەر بە پسی باوہ پەکەیانہ کز دەبیت و رووناک دەبیتوہ، ئەگەر تاریک بوو ناچار دەوہستیت و قولاپەکان پری پیادەکەن ئەگەر رووناکیش بوو ئەوا دەست دەکاتوہ بەرویشتن ہەیانہ وەکو بای خیرا دەپوات ہەشیانہ ناگر بانگی دەکات

۱- رواہ مسلم.

و ده لیت ئه ی باوه پردار خیرا بپه پیره وه به سه رمه وه رووناکیه که ت خه ریکه
ئاگره که م داده پۆشینت.

پردو به ربه سته گانی سه ر سیراط:

کیشه یه کی تریش مه یه له سه ر سیراط، حه وت جۆر به ربه سته له سه ره:

* پردو به ربه سته یه که م: به ربه سته یه که تاپه رسته، له ویدا به نده
ده وه سته ئیریت هه تا بزانه یه که تاپه رسته بۆ خوا چۆن بووه ئه گه ر
یه که تاپه رسته یه کی راستگۆیا نه ت هه بوو ئه وا ده په ریتته وه، خو ئه گه ر
یه که تاپه رسته یه که ت دووکه لیک یا خود بۆ ریاکاری بوو ئه وا ده که ویته ناوی.

* پردی دووه م: پردی نویتز، له به رنه وه ی بونیادی ئاین و کۆله که که یه تی
له ویدا به نده ده وه سته ئیریت تا پرسیا ری لّ بکریت ئاخۆ نویتزی کردووه یان نا؟
ئایا نویتزه که ی بۆ ریاکاری بووه یان بۆ خوا؟ به ره مه که ی چی بووه؟

* پردی سته م: پردی زه که ت، هه ره ها ده رباره ی زه که تیش پرسیا ری لّ
ده کریت ئاخۆ جیبه جیتی کردووه له و سامانه ی خوا که لای ئه وه ئاخۆ مافی
هه ژارانی داوه ...

* پردی چواره م: پردی رۆژو، پرسیا ری ده رباره ی رۆژوو لیده کری ئاخۆ
گرتویه تی یان نا.

* پردی پینجه م: پردی حه جه، بۆ ئه وه ی توانویه تی به جی بی بگه یه نی.

* پردی شه شه م: پردی فه رمان به چاکه و نه فرین له خراپه یه. به ده ست و
زمان و دل.

* پردی حه وته م: پردی سته مکردنه کان، به لایه کی گه وره یه نابی سته م
له هیه چ که سی بکری.

هه ره ها له سه ر شه ره فی خه لکی لپه رسینه وه مان له گه لدا ده کریت، هه ر
که سی خیزانه که ی فریو دابی یان ئه و ئافره ته ی که له گه ل میترده که یدا خراپ

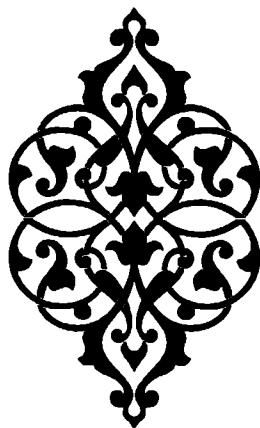
مامه لهی کردووه، ئەو دراوسییە لە گەڵ دراوسیکەیدا خراپ بووه، فەرمانێرەوا لە بەرامبەر فەرمانبەر دارەکانیدا فریشتەکان ستمەکان وەردەگرنەوه، چەند ئافرەت خۆی بە باوکی یان براکەیدا هەڵدەواسیت و دەلیت خۆیە منی دا بە پیاویکی ستمکاری تاوانباری نوێژنە کەر.

ئەو ئافرەتە پووتانە ی که بە سەر شەقامەکاندا دەپۆن بۆ سەرنج پراکیشانی کوربان ئەوا مافی ئەو کورپە گەنجانە یان ئی دەسەننەوه، ئەو پۆژە پۆژی یە کلاسی کردنەوه یە پرد. یاخود بەربەستی ستمەکان لە هەر حەوت پردو بەربەستی ستمەکانی تر ئەستەمترە.

پۆژیک کە سیک پرسیاری کرد لە پیشەوا حەسەنی بەصری و وتی: پۆشاکم بۆ حەجاج دەدوری ئایا من لەو کەسانەم کە کۆمەکی ستمکارانم کردووه؟ پیشەواش فەرمووی: بە ئی تۆ لە ستمکارانی، لە رۆژی قیامەتدا پێیان دەوتری هەرچی ستمکارو هاوکارانیان کۆیکە نەوه لە نیۆ ئومەتدا، ئەو کەسانەش ئەوانەن کە لە هەموو شتی کدا هاوکاری ستمکارییان کردووه و زانیویشیەتی کە ستمکارو فریودەرە.

کەواتە دەبیست ئەو کەسە ی کە دەزانیست هاوکاری ستمکاریک دەکات هاوکاری نەکات و کاری بۆ جیبە جی نەکات، لە بەرئەوهی دەبیست لە خوا بترسیت، وەکو وتمان ستمکاریش خۆی لە هاوکارەکانی بی بەری دەکات، ئەو هەش لە پەفتارەکانی شەیتانە، شوینکە و تەکانی لە مروق و پەریبەکان. بۆیە خۆی گەرە دە فەرمویت: ﴿يَوْمَ تَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفَدًا﴾ ٨٥ ﴿وَسُوقَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرِدًا﴾ ٨٦ واتە: ئەو پۆژە ی ئیمە لە خواتر سەکان کۆئەکە ی نەوه و بە کۆمەل کۆمەلی پرقە درو حورمەت ئە یانبە یین بۆ لای خوا. تاوانبارەکانیش ئە دەینە بەر بۆ دۆزەخ و لییان ئە خورپین وە کە لە یی ئاژەلی تینوو کە بەری بۆسەر ئاو. سەرەتا

بؤیشتن به پیّ به سهر سیراطدا دهست پیّ دهکات، پیش نه وهی بکه ویتنه نیو
 دۆزه خه وه ، تینوه وه کو ناژهل به پیّ ده کریت: ﴿ وَقَفُّوهُمْ اِنَّهُمْ مَسْئُورُونَ ﴾^۱ واته:
 پایشان بگرن، نه وان به پرسیارن و پرسیاریان لی نه کری. له سهر پردی سیراط
 ده وه ستینریت، به فریشته کان ده فه رمویت: ﴿ فَأَهْدُوهُمْ اِلَى صِرَاطِ الْحَنِيمِ ﴾^۲ واته:
 که نه وانیان نه په رست و خویان نه نه په رست و، ریگای دۆزه خیان پیشان بدهن.
 له بهر نه وهی له دنیا دا لاده ریوون و له سهر ریگای ستم و شکاندنی حورمه تی
 خه لکی و ناشیرین کردنی وینه یان وه ستاون، دوی نه وه ده چیتنه مؤلگه کی
 خزی و ده پوات به ره و ناگری بلیسه دار. که واته ده بیت نه م نومه ته جاریکی تر
 به ناگا بیتنه وه نه وهش فه رمایشتی خواو پیغه مبه ره که به تی.

۱- الصافات: ۲۴

۲- الصافات: ۲۳

حهوزو شه فاعهت

حهوزى پيغه مبه رﷺ بؤ ئهم جوړه كه سانه نيه...!!

باسكردى حهوزو شه فاعهت باسيكه دلّه كان گوشادو ناسك ده كاته وه و ترس
هيور ده كاته وه و به ره و پله ي بانگ خوازان به رزمان ده كاته وه .

ئيسنا باسه كه مان ته واو ده كه ين، دواى ئه وه ي به نده له سر به ربه ستي
سته مه كاندا تيده پهرت، قوناغيكى زورگه وره به سر ئومه تي محمه ددا
تيده پهرت ئه ويش حهوزه، پيغه مبه ره ﷺ ده فرمويت: (هه موو پيغه مبه ريك
حهوزيكي هه يه، حهوزه كه ي من له هه موويان زورتره، له خوا بترسن چونكه من
له يوژى دوايدا شانازى به ئيوه وه ده كه م به زوريتان له نيو ئومه ته كاني ترده).

به لام هه موو ئه وانى كه ده رين به ره و حهوز مه رج نيه لتي بخونه وه، له دواى
سراط فرشته كان هه نديك له خه لكى ده گيرنه وه و پاليان پيوه ده نين، پيغه مبه ر
ﷺ ده روات هه تا بيانهيته وه، فرشته كان ده لين ئه ي محمه د كارى وه ها
مه كه، تو نازانى دواى تو چى كردوه، ئه وانه پاشگه زيبونه وه، پيغه مبه ريش ﷺ
ده فرمويت: تياچن تياچن ئه وانى پاشگه زيبونه وه و نايينان گوږى .

ئه وه ي ئه م كاره ي كرديت له حهوزه كه ي پيغه مبه ر ﷺ ناخواته وه، وه كو
ئه و كه سه ي له ولاته كه ي خويدا خوا ده په رستيت به لام كه سه فري كرد بو
ولاتيكي تر نايپه رستيت، ئه و ئافره تانه ي كه له ولاتي خوماندا بالاپوشن به لام كه
سه فريان كرد بو روژئاوا، عه باكه ي سه ريان فرى ده دن و بالاپوشه كه يان

لاده بن، حزیان به چیه نه وه له بهره که ن و ده لئین: نه مه باو و نه ریته و له بنه ماکانی ناین نیه !! نه وهی شرعی خوا بگوریت و جیبه جیبی نه کات و یاسا ده دستکرده کان به چاکتر بزانی، وه ک چون جوله که فه زلی کافریندا به سه ر باوه پداراندا، ده یانوت: ﴿هَتُوْلَاءَ اَهْدَىٰ مِنَ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا سَبِيْلًا﴾^۱ واته: نه وانه، واته: کافره کان له موسولمانه کان باشتن و پیکای راستریان گرتوه!
 نه وانه نایانه وی شرعی خوا جیبه جیبی بکه ن، نمونه ی نه م جوړه که سانه فریشته کان ده یانگتپنه وه به ره و دوزه خ.

خواردنه وه یه ک به دوایدا دیت:

نه وهی له حه وزی که وثر بخواته وه دوو شت لیبی به دوور ده بیت:
 یه که م: هرچی رق و کینه و ئیره یی و سوزداریه که ی دنیای نامینتی.

﴿وَنَزَعْنَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غَلٍ﴾^۲ واته: هرچی له دلایاندا بی له نه سبابی بق و کینه و یه کترنه ویستن ده رینه هینین و نه بنه برای یه کتر. واته له هه موو ده ردیکی دنیا ده ربازی ده بیت.

دووه م: وه کو باوک ئاده می گشه ده کات و گوره ده بیت هه تا ده گاته
 (۶۰) بِالْاٰنْ لَهٗ تَاسْمَانِدَا ﴿وَاَنْ عَلَیْهِ النَّشَاۗءُ الْاٰخِرٰی﴾^۳ واته: دروستکردنه وهی دوباره یشی هر له سه ر نه و خوایه خو به تی.

۱- النساء: ۵۱

۲- الأعراف: ۴۳

۳- النجم: ۴۷

به لام فرمایستی پهروه‌ردگار: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ﴾^۱ واته: به‌راستی
 ئیمه خیرو بیژیکی زۆرمان داویتی. یا ئاوی که‌وسه‌رمان داویتی که ناوی
 جوگه‌یه‌که له به‌ه‌شتدا.

ئهمه سیفته نه‌ک ناو، که‌وثر لای عه‌ره‌ب شتیکی زۆره، کاتی پرسیاریان له
 ئه‌عرابییه‌ک کرد به‌چی کوره‌که‌ت گه‌رایه‌وه؟ وتی: به‌که‌وثر واته شتیکی زۆر.
 له‌به‌رئه‌وه‌ی ئاوی نابریت، پیغه‌مبه‌ر ﷺ وه‌سفی کردوه و ده‌فرمویت:
 روپیوه‌که‌ی به‌ئهندازه‌ی ماوه‌ی نیوان مه‌که‌ه و قودسه، ئاوه‌که‌ی له تامی
 هه‌نگوین خوشره، له شیر سپی تره، وه‌کو زیوی پاک وایه، ژماره‌ی کوپه‌کانی
 به‌ئنده‌ی ژماره‌ی ئه‌ستیره‌کانی ئاسمانه، هه‌رکاتی باوه‌ردار ده‌ستی دریز
 بکات بۆ کوپیک بی‌ماندوو بوون دیته به‌رده‌ستی، ئه‌مه‌ش یه‌که‌مین مژده‌کانی
 به‌ه‌شته.

له‌گه‌ل خواردنه‌وه‌ی یه‌که‌م کوپی ئاوی که‌وثردا، له‌هه‌رچی نه‌خوشییه‌کانی
 نه‌فسه‌ رزگارت ده‌بی، وه‌کو توپه‌یی و بق و کینه و خۆبه‌گه‌وره‌ زانین، ئه‌وه‌ی
 لێ بخواته‌وه هه‌رگیز تینوی نابیته‌وه، فریشته‌کان به‌ه‌ندی له‌ باوه‌رداران
 ده‌لێن ئیوه‌ بجه‌وینه‌وه ئیمه‌ ئاوتان بۆ ده‌هینین هه‌ندی که‌س پیغه‌مبه‌ر ﷺ
 خۆی ئاویان ده‌دات، ئه‌مه‌ش به‌رزترین پله‌یه، هه‌یانه‌ یه‌ک کوپ له‌و ئاوه
 ده‌خواته‌وه، که‌خوای گه‌وره‌ دروستی کردوه پیی ده‌فرمویت بیه‌ ده‌بیت.

کی له‌حه‌وز ده‌خواته‌وه...؟

ئهو که‌سانه‌ی که له‌حه‌وز ده‌خۆنه‌وه هه‌موو ئه‌و باوه‌ردارانن که‌خۆیان
 خاوین راگرتوه، خۆیان پاراستوه و بیانوه‌کان قبول ده‌کن. به‌لای ئیمه
 له‌وه‌دایه بیانوه‌کانی یه‌کتری قبول ناکه‌ین، هه‌فتا بیانو بۆ براهه‌ت به‌ینه‌ره‌وه

۱- الکوثر: ۱

ئەگەر نەبوو ئەوا دە بیانوی کە ی بۆ دە دۆزینەو دە ئیتم لەوانە یە بیانویەکی
هەبیت و من نەیزانم.

هەموو کەسێک لێی دەخواتەو تەنھا ئەوانە نەبن کە لە یەك زویرن و ئاژاوە لە
نیوانیاندا یە، لە کاتی بە گژدا چوندا زاری لە وشە ی خراپدا بە کار ناهیتن،
لە بەر ئەو ی ئەو خەسلەتی دوورپووە کانه، ئەو تا ئەمرۆ دەبینن ئاژاوە و
لێ کحالی نەبوونی خەلکی دادگا کانی پرکردووە تەو، ئیتر چون لە حەوز
بخۆینەو. بۆ یە هەتا لە دنیا دا ی چاکە بۆخۆت پێش بخە لە رۆژی دوایدا
دەبینیتەو، پاداشتیش لە جۆری کارە.

هەروەها ئەو کەسانەش لێی دەخۆنەو کە کلیلی خێرو چاکە و داخەری
شەپە، ئەگەر بارە کە ی گۆری ئەوا لە حەوز ناخواتەو.

هەروەها ئەو کەسانەش لێی دەخۆنەو کە پشتیوانی لە کەسی بێ پشتیوان
دەکەن سود لە لاوازی مەرفەکان وەرناگرن بۆ بەرژەو نەدی خۆیان و کەس ناچار
ناکەن بەو ی لەسەر ناپەوایی بن و مال و سامانیان بدزیت. ئەو ی لە حەوز
بخواتەو شوینی خۆی لە بەهەشتدا دەبینیت و دەروا ت بۆی، هەروەها خەلکی
لە دوا ی نوێژی هەینی بانگ هیتشت دەکات بۆ ماله کانیان، بەکۆو بە دانە دانە.

کەواتە دانایی و مەبەست لە پەڕینەو ی ئەم جۆرە کەسانە لەسەر پردی
سیراط چیە؟ مادام لە حەوزی کە و ئەری پێغەمبەر دەخۆنەو؟ مەبەست لەو یە
کاتی موسولمان لەسەر پردی سیراط دەپەڕیتەو لە گەل دوو فریشتەدا دەبیت
پێی دەلێن سەیری ئەو بکە، ئەو جیگە ی تۆ دەبوو لە ئاگردا ئەگەر
سەری پێچی خوات بکردایە، بەلام مادام گوێرایە لێ پەروەر گارت کرد، بپۆ
لە حەوزی کە و ئەر بخۆرەو، ئەم بەختەو ریبەش دەبیتە دوو بەختەو ی:

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^۱ واته:

نه‌وانه‌ن نه‌و که‌سانه‌ی به‌هشت به میرات نه‌بن بۆ خۆیان. نه‌وانه‌ی به‌هشت به میرات وه‌رته‌گرن هه‌میشه تیا‌یا نه‌میننه‌وه‌و نامرن.

هه‌روه‌ها مروّڤ دۆزه‌خی بیته شوینی خۆی له‌به‌هشتدا نیشان ده‌ده‌ن و پیتی ده‌لین نه‌وه جیگه‌ی تو ده‌بوو نه‌گه‌ر له‌خوا بترسایتایه به‌مه‌ش په‌شیمانیه‌که‌ی چه‌ند هینده ده‌بیته.

هیچ هه‌والیک نه‌هاتوو له‌سه‌ر ماوه‌ی مانه‌ودی خه‌لکی له‌سه‌ر چه‌وزی که‌وثر، به‌لام رۆژی دوایی به‌لای باوه‌رداری راستگۆوه وه‌کو ماوه‌ی کاتی نیوان نوویژیک بۆ نوویژیکی تره نه‌مه‌ش له‌مژده‌کانی باوه‌رداره که پیتی ده‌دریته.

کاتی خه‌لکی سه‌ر چه‌وز ته‌واو ده‌که‌ن ده‌پۆن به‌روه‌و ده‌رگای به‌هشت نه‌وان ده‌یناسنه‌وه وه‌کو چۆن ماله‌کانی خۆیان له‌دنیا‌دا ده‌ناسیه‌وه، به‌و جوّره خوشیی ده‌چیته دلّی ئاده‌میزاده‌وه.

به‌لام تیبینییه‌که هه‌یه تو وه‌کو سروشتی مروّڤ بوونت که له‌دنیا‌دا له‌سه‌ری بوویت ده‌مینیه‌وه گۆران له‌پووکه‌شدا‌یه له‌به‌رته‌وه کاتیک ده‌چه به‌هشته‌وه ده‌لین:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣١﴾ الَّذِي أَحَلَّنَا

دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ﴾^۲ واته: له‌و به‌هشته‌یا‌نا سه‌ناو ستایشی خوا نه‌که‌ن و نه‌لین: سوپاس بۆ نه‌و خواجه‌ی غه‌مو په‌ژاره‌ی ژیا‌نی دنیا‌و ترسی ئاخرشه‌پیی قیامه‌تی لی‌ لا‌دا‌ین. به‌راستی خوی ئیمه‌ خواجه‌کی تا‌وانبه‌خش و سوپاسگوزاره‌و جه‌زای به‌خیری خه‌لک نه‌داته‌وه به‌رانبه‌ر هه‌ر چاکه‌یه‌که بیه‌که‌ن. نه‌و خودایه‌ی

۱- المؤمنون: ۱۰ - ۱۱

۲- فاطر: ۳۴

ئیمه‌ی به‌فەزڵ و پەحمەتی خۆی لەم نشینگە بەردەوام و پایەدارەدا
جێگیرکرد.

﴿ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴾^١ واتە: ئیمه‌ی له‌مه‌یه‌ر که
له‌ دنیادا بووین هاوارمان هەر له‌و ئەکرد. بە‌راستی هەر ئەو خاوەن ئیحسان و
میهره‌بانە.

بە‌هەشت شوئینی جێگیر بوونە، حەوز بۆ پاک بوونە‌وه‌یه، له‌ بێزاری و
ئالۆزیه‌کانی دنیا له‌دە‌لی به‌نده‌دا، لێره‌دا دەررونی باوه‌ردار هی‌وێر ده‌بیت‌وه
پێغه‌مبەر ﷺ سێ شوئینی باس کردووه‌ که‌که‌س تیایدا باسی که‌س ناکات: کاتی
پەرش و بلا‌بوونە‌وه‌ی نامە‌ی کرده‌وه‌کان، شوئینی ته‌رازوو، لای پر‌دی سیراط.
خزم پرس‌یاری له‌خزمی خۆی ناکات، به‌لام له‌لای حەوزی که‌و‌ش‌ه‌ردا:
﴿ الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴾^٢ واتە: دۆست و براده‌ران
له‌و رۆژه‌دا هەندیکیان دوژمنی هەندیکیان چونکه‌ تێ‌ئە‌گە‌ن که‌ ئەوان بوون
به‌هۆی گومراه‌ بوونیان، ته‌نها دۆست و براده‌رانی وا نه‌بێ له‌ دنیادا له‌خواترس
بووین ئەوانه‌ هەر له‌سه‌ر دۆستایه‌تی خۆیان ئە‌مێننه‌وه‌.

له‌به‌رئە‌وه‌ی له‌به‌ر خوا له‌گە‌ڵیه‌کدا کۆبوونە‌وه‌و له‌به‌ر خوا سه‌ردانی یه‌کیان
ده‌کرد بۆیه‌ بانگ خوزایتک بانگ ده‌کات: (با دراوسیکانی خوا هە‌لسن) کۆمه‌لێک
هە‌لده‌سنه‌وه‌ به‌ره‌و به‌هەشت ده‌رۆن، ده‌لێن: ئیوه‌ کێن؟ ده‌لێن: ئیمه‌ دراوسیتی
خواین، پێیان ده‌وتریت: چۆن ئیوه‌ دراوسیتی خوان؟ ده‌لێن: ئیمه‌ له‌به‌ر خوا
سه‌ردانی یه‌کترمان ده‌کرد له‌به‌ر خوا له‌گە‌ڵ یه‌کدا داده‌نیشته‌ن له‌به‌ر خوا
یه‌کمان خۆش ده‌ویست. ده‌رگای به‌هەشتیان بۆ ده‌کریت‌ه‌وه‌و ده‌رۆنه‌ ناوی.
له‌به‌رئە‌وه‌ ئە‌گەر موسوڵمان براهیه‌کی خۆی خۆش ویست با پیتی بلێت، وه‌کو

١- الطور: ٢٨

٢- الزخرف: ٦٧

پیغمبر ﷺ فهرماني پي داوه پي بلي: من له بهر خوا خوشم ده وييت. نه ويش پي ده ليت: (أحبك الله الذي أحببني من أجله) واته: نه ووايه خوشي بوييت كه له پيناويدا منت خوش ده وييت.

پايه كاني شه فاعهت و جوړه كاني:

شه فاعهت پيويستي به چوار شت هه به نه ويش شه فاعه تکه رو شه فاعهت لاکراو و شه فاعهت بۆ کراو و گوناومه که به (که شه فاعه تي تياکراوه).

شه فاعه تکه مه به ستي له دووانه، بۆ نمونه تو له ماله که ي خوتدايت له گه ل خيزانه که تدا کوره که ت له نه جامداني کاره که يدا که موکوري هه به يا خود نويز ناکات، باوکه که له گه ل دايکه که دا ريک ده که ون به وه ي ده نگی به سه ردا به رزيکاته وه و نه ويش هيوري بکاته وه و سوزي له به رامبه ردا ده ربيريت، نابو جوړه شه فاعهت بۆ کردن و توندي نواندن. خواي گه وره رازي نابيت شه فاعهت له که س وه ريگريت هه تا پيغه مبر ﷺ شه فاعه تي بۆ نه کات، دواي نه وه ي خوا خوي موله تي ده دات.

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا

فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ واته: (الله) ذاتي (واجب الوجود) ي خاوه ن که ماله. له هه موو عيب و که م و کوورپيه ک پا که. له صيفات و کرده وه يدا هيج جوړه که م و کوورپيه ک ني به، که س ني به شايسته ي په رستن بي و به نده يي بۆ دروست بي نه و نه بي؛ چونکه هه ر نه وه زيندوو به ذاتي خوي و له و زيندوو به تيبه دا موحتاجي که س ني به و نابي. نه وه که خوي به خوي وه راوه ستاوه و به راستي خاوه ني بووني خوي ته و نه وه هوي بووني غه يري خوي ته؛ واته هه موو مه وجودي نه و دروستي کردوه. که و ابو هه ر نه و شاياني په رستن و به نده يي بۆ کردن و کوورنووش هه ر بۆ نه و نه بري. نه و (الله) به نه ان

بی‌ناگایی به‌سردا نایی، وه‌نوز نایگری و خوی لَناکوی، هرچی له ناسمان و زه‌ویدا ه‌یه مولکی نه‌وه، نه‌و دروستی کردوون و بوون و نه‌بوون و مان و نه‌مانیان به‌دهستی توانای نه‌وه. نه‌ونده خاوه‌ن پایه‌یه کی بی وکی‌یه بتوانی به‌بی‌ئیزی نه‌و نکا بۆ تاوانباری بکات؟

نه‌وه تا پیغه‌مبەر ﷺ ده‌روات ه‌تا شه‌فاعت بۆ نه‌و که‌سانه بکات که له‌ه‌وز گێراویاننه‌ته‌وه، به‌لام ریگی پی نادریت، بۆ نمونه تو له‌لای به‌پێوه‌به‌ره‌کات شه‌فاعت بۆ که‌سیک ده‌کیت له‌به‌ر نه‌وه‌ی بریک له‌موچه‌که‌ی داشکاندوه، به‌پێوه‌به‌ر پیت ده‌لیت: باشه سه‌یریکی ده‌که‌م. نه‌گر پله‌و ریزت لای به‌پێوه‌به‌ره‌کات نه‌بووایه نه‌تده‌توانی شه‌فاعتی بۆ بکه‌یت نمونه‌ی به‌رز بۆ خوایه که‌واته شه‌فاعت‌ت‌که‌ر خۆی ده‌روات بۆ نه‌وه‌ی شه‌فاعت‌ت بۆ بکات.

نه‌وه‌ی له‌لای شه‌فاعت بۆ کراوه خاوی به‌نده‌کانه، نه‌وه‌ش شه‌فاعتی بۆ کراوه خاوه‌ن گونا‌ه‌که‌یه، نه‌وه‌ش شه‌فاعتی بۆ ده‌کریت گونا‌ه.

شه‌فاعت جۆری زۆره له‌وانه شه‌فاعتی ه‌ره‌گه‌وره نه‌وه یه‌که‌میانه، یاخود شه‌فاعتی گه‌وره نه‌وه‌ش نه‌و شه‌فاعته‌یه که پیغه‌مبەر ﷺ ده‌یکات له‌گه‌ل ده‌ست پیکردنی لیپرسینه‌وه، نه‌وه‌ش بۆ ه‌موو ئومه‌ته‌کانه، ه‌روه‌ها شه‌فاعتیک ه‌یه بۆ نه‌وانه‌ی که له‌(الاعراف)ن نه‌وانه‌ی که‌چاکه‌و خراپه‌یان وه‌کو یه‌که، چاکه‌کانیان نه‌یخستونه‌ته به‌ه‌شته‌وه‌و خراپه‌کانیشیان نایانخاته دۆزه‌خه‌وه، پیغه‌مبەر ﷺ دیت و شه‌فاعتیا‌ن بۆ ده‌کات، ه‌روه‌ها شه‌فاعتیک تر ه‌یه له‌سه‌ر ته‌رازوو له‌ویدا پیغه‌مبەر ﷺ دیت و کارتیک له‌ده‌ستیدا‌یه ده‌یخاته سه‌ر تایی ته‌رازوی کرده‌وه چاکه‌کانی کرده‌وه‌کانی به‌رزده‌کاته‌وه نه‌و کارته "لا إله إلا الله، محمد رسول الله" ی تیدا نوسراوه.^۱

۱- نه‌مه له (صحیح البخاری و موسلم) دا هاتوود.

هروه‌ها شفاعه‌تیکی تره‌یه ئه‌ویش بۆ سوک کردنی ئه‌شکه‌نجه‌و سزایه، وه‌کو له‌گه‌ڵ ئه‌بو طالبی مامی پویدا. عه‌باس (ره‌زای خوای لی بئ) فه‌رمووی: ئه‌ی برزای خۆم ئایا شفاعه‌ت بۆ مامی خۆت ناکه‌یت که‌پشتیوانی لی کردی و بوه‌ پالپشت و هاوکارت، فه‌رمووی: شفاعه‌تم بۆ کرد، عه‌باس فه‌رمووی: چی بئی دایت؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: کردی به‌و که‌سانه‌ی که‌ سوکترین سزای دۆزه‌خیان له‌سه‌ره. عه‌باس فه‌رمووی: ئه‌و سزایه‌ چیه؟ فه‌رمووی: جوتیک نه‌علی ناگرین ده‌خړیته پییه‌وه خوینی سه‌ری ده‌کولێتی.

هروه‌ها شفاعه‌ت هه‌یه بۆ پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌دنیا‌دا وه‌کو ئه‌و مژده‌یه‌ی که‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ دای به (۷۰) هه‌زار که‌س له‌ئومه‌ته‌که‌ی که‌ به‌بئی حیساب ده‌چنه‌ به‌هه‌شته‌وه. عه‌کاشه‌ که‌ له‌لای راستی پیغه‌مبه‌ره‌وه بوو وتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نزام بۆ بکه‌ یه‌کێک بم له‌وانه‌ فه‌رمووی ئه‌ی عه‌کاشه‌ تۆش یه‌کێکی له‌وان. ئینجا ئه‌وه‌ی به‌ته‌نیشت عه‌کاشه‌وه بوو وتی ئه‌ی من ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی عه‌کاشه‌ پیش تۆ که‌وت، وه‌کو وتراوه‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئه‌و ده‌رگایه‌ی داخست له‌به‌رئه‌وه‌ی چه‌ند دوورپوویه‌ک له‌دانیشتنه‌که‌دا بیون له‌به‌رئه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ که‌ واده‌یدا واده‌ی حه‌ق و راسته، ئه‌گه‌ر بیدات خوای گه‌وره‌ جیبه‌جی ده‌کات.

هروه‌ها شفاعه‌تیکی تره‌یه بۆ ئه‌و که‌سانه‌یه‌ که‌ گوناھی گه‌وره‌یان ئه‌نجام داوه‌ له‌ ئومه‌تی محمه‌ددا ﷺ ته‌نانه‌ت خاوه‌ن گونا‌هه‌ گه‌وره‌کانیش سۆزی بۆ ده‌رده‌برن، وه‌ شفاعه‌تیان بۆ قبول ده‌بی‌ت مادام ئه‌وگونا‌هه‌ گه‌وره‌یه‌ له‌به‌نده‌کانی خاوه‌ن‌کراوه‌ چونکه‌ خوای گه‌وره‌ له‌حەقی خۆی خۆش ده‌بی‌ت. هه‌روه‌ها شفاعه‌ت کردن چه‌ند کاتیکی دیاری کراوی هه‌یه ئه‌ویش پیش سیراط و دوا‌ی سیراط و لای ته‌رازووه، بۆ نمونه‌ شفاعه‌ت کردن بۆخاوه‌ن گونا‌هه‌ گه‌وره‌کان له‌سه‌ر پردی سیراط ده‌بی‌ت پیش چونه‌ دۆزه‌خ، کاتیک قولا‌په‌کان دین بۆئه‌وه‌ی خاوه‌ن گونا‌هه‌ گه‌وره‌کان به‌ن پیغه‌مبه‌ر ﷺ دیت شفاعه‌تیان بۆ

دهكات، شەفاعەتەكەى قبول دەكرىت بەومەرجهى ستمى لەكەسىك نەكرىت. سىركە و وردبەرەوه ستمت لەهیچ موسولمان و بەندەیهك لەبەندەكانى خوا نەكرىت، چى دهكەى بىكه بەلام ستم لەهیچ موسولمان و هیچ بەندەیهك لەبەندەكانى خوا مەكە هەتا شەفاعەت لى قەدەغە نەكرىت، پىویستە موسولمانان لەنىو خویاندا یەكترى رازى بكەن لەدنیا داو لەیەكتر رازى بن.

هەرکەسىك خواوەنى كردهوه چاكه كان بیّت لەدنیا دا ئەوا لەپۆژى دوایدا بەهەمان شیوه خواوەنى چاكه دەبیّت، لەپۆژى دوایدا ستمكارو ستملیكراو دەهینن ستمكارەكە خواوەنى كردهوهى چاكه و خیره خواى گەوره هەردووكیان دەهینیت، بە ستملیكراوهكە دەفەرموویت: سەیری بەهەشت بكە ئەویش دەلیت ئەى خوايه ئەو كۆشكانە هی كین؟ هی چ پێغه مبریکە هی چ راستگۆیهكە هی چ شەهیدیکە؟ خواى گەوره دەفەرموویت نەخیر بۆ ئەوكە سانەیه نرخەكەى دەدەن، دەلیت: نرخەكەى چەندە؟ دەفەرموویت: بۆ تۆ دەبیّت ئەگەر لەهاورپێكەت خۆش ببیت. ئەویش دەلیت: ئەوا لینی خۆش بووم، خواى گەوره دەفەرموویت: پڕۆ دەستی براكەت بگرەو پێكەوه بچنە بەهەشت.

هەروەها شەهیدانیش دەتوانن شەفاعەت بۆ (۷۰) كەس لەخزم و نزیكەكانیان بكەن كە دۆزەخ بۆتە نشینگەیان لەبەرئەوهى لەدواى خویان چاودێرى مندالەكانیان كردوون، هەروەها راستگۆكان دەتوانن شەفاعەت بكەن وەكو حەزرەتى (ئەبوبەكرى صدیق) هەروەها زاناىانەش دەتوانن شەفاعەت بۆ (۷۰) كەس بكەن كە دەیانەوى لەخزم و كەس و خۆشەویستانیان. پاشان خواى گەوره دەفەرموویت: پێغه مبران و راستگۆیان و شەهیدان و زاناىان شەفاعەتیان كرد كەس نەماوێتەوه من نەبیّت منم الرحمن الرحیم، ئینجا بەدەستى راستى خەلكى دۆزەخ لەئاگر دینیتە دەرەوه و دەیانخاتە نىو بەهەشتهوه.

هەروەها لە گێرانه وەیهكى تردا كە فەرمايشتى عەكاشەیه دەفەرموویت: (۷۰) هەزار كەس لەئوممەتى محەمەد ﷺ بى لى پرسینهوه دەخرینه بەهەشتهوه

ئەعرابىيەك كە ئەلای پېغەمبەرى خوا ﷺ دانىشتىبو وتى: (ئەى پېغەمبەرى خوا ﷺ لای خوا بۆمان زیاد ناكەيت؟ فەرمووى: بەئى زيادى كرد ئەعرابىيەكە وتى: چى پېدايت؟ بۆ ھەرىكەك لە (۷۰) ھەزار كەس (۷۰) ھەزار كەسى پېدام، ئەعرابىيەكە وتى: زياترى ناكات؟ ھەزەتى عومەر (رەزاي خواى لى بى) ھەئساو دەستى خستە سەر دەمى و پىگەى پى نەدا داواى زياترى لى بكات، ئەعرابىيەكە دەستى ھەزەتى عومەرى لەسەر دەمى لاپردو وتى: بى دەنگبە كورپەكەى خطاب ئايا لەمالى خۆت يان لەمالى باوكت پېمان دەدەيت؟ پېغەمبەر ﷺ پىكەنى و فەرمووى: بەئى زياترى كرد. ئەعرابىيەكە وتى: چى ترى پى دايت؟ پېغەمبەر ﷺ فەرمووى: سى فەرخە وشترى پېدام). لەگىرەنە ھەىكەى ترى موسلىمدا ھاتوو دەفەرموئىت: پېغەمبەر ﷺ فەرمووى: خواى گەورە كۆمەئىك لەدۆزەخ دەردەھىتتە ھەرگىز كارى چاكەيان نەكردووە.

ئاگات لە بى بەشبوون بىت لەشەفاعەت:

تاقمىك ھەن شەفاعەتى شەفاعەتكاران سوديان پى ناگەيەئىت، ئەوانىش ئەو خۆبەگەورە زانانەن لەبەرامبەر خوادا خۆيان بەگەورە لەقەلەم دەدەن جىاوازى ناكەن لەنىوان ھەلال و ھەرامدا. بەھەموو موسولمانىك دەئىن ئەوانەى تەممەلى دەكەن لە جىبەجى كردنى پەرسشەكانيان بە بيانوى ئەوھى دەكەونە بەر شەفاعەتەكان. ئەو شەفاعەتەى كە خواى گەورە داويەتى بە پېغەمبەر ﷺ، بەلام ئەوانە چىن كە شەفاعەتەمان بۆ مسۆگەر دەكەن، كەواتە بەندە چەندىك دەتوانىت پەرسش و بەندايەتى كردنى زياتر ئەنجام بدات و لەخواى گەورە بپارىتەوھە كە لەوكەسانە بىت كە پېغەمبەرى خوا ﷺ شەفاعەتەيان بۆ دەكات. ھەندىك وادەزانن ئاگر بۆ موسولمان دروست نەكراوھ! ئەى كەواتە دۆزەخ بۆچى دروست كراوھ؟ بۆ نمونە ئەوھى لەدنيادا نوئىژ ناكات لەدۆزەخدا نوئىژ دەكات، ئەوكەسە دەيتوانى لەمزگەوت يان لەمالەكەيدا نوئىژەكانى بكات بەلام نەيكرد، ئەوكەسانەى ئەمانەتى خەلكيان لەناو بردووھە مافى خەلكىيان خواردووھە،

هەرچی ئەمانەت و مافە خوراوەکان هەیه دەخزێنە ئاگری دۆزەخەوه ئینجا بەوکهسانەى که خواردویانە دەوتریت برۆن بیهێننەوه ئەوانیش دادەبەزە ناوی بۆئەوهی بیهێننەوه دەرەوه دەکهونه ناوی.

ئاگر (۷۰) شوێنگەى هەیه شەش دانەیان خەلکەکهى بۆ هەتا هەتایی تیایدا دەمیننەوه، یەکیکیشیان بەهەمیشەى تیایدا نامیننەوه ئەوانیش یەکتاپەرستە سەرپێچی کارەکانە، شەفاعەتیش هەر بۆئەوان دەبێت. هیچ کەسێک بى کارکردن پال نەدات بەشەفاعەتەوه، پێغەمبەر ﷺ کاتیک پێیان وت نزام بۆ بکه هەتا بیمە هاوڕێت لەبەهشتدا. فەرمووی: خۆتان لەسەر زۆر سوچدە بردن رابیهێنن.

هەرەها فەرمووی ﷺ: ئەى فاطمەى کچی محەمەد کاربکه من هیچت بۆ ناکەم لای خوا، ئەى عەباس ئەى مامی پێغەمبەرى خوا کاربکه لای خوا هیچم پێناکریت، (ئەوهى لە کارکردنیدا لاوازو خاوبیت پشت و پرەگەزى خیرای ناکەن).^۱

مژدە پێدراوانى دۆزەخ

هاوڕێى چاڤ پشنتى باوهره:

کاتیک باسى ئاگر دەکهین وامان لى دەکات باسى هۆکاری کهوتنە ناوی بکهین، ئەویش سەرپێچی کردنە، هۆکارەکهشى شەیطانى نەفرین لیکراوه، دوزمنايهتى شەيطان لەگەڵ مەروفا هەتا هەتاییه لەساتى بەدیهێنانى ئادەمەوه ئەم نەفرین لیکراوه لە پێشبرکێدايه بۆئەوهى ئادەمیزاد بێتە نيو دۆزەخەوه، ئەمەش ئامانجیەتى، هەتا نەبیتە تەنها کەسێک لەدۆزەخدا.

۱- رواه مسلم

شه‌یطان ئاده‌می فریودا ﴿فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ﴾^۱ واته: جا شه‌یطان به سویند خواردن ئاده‌م و حه‌وای هه‌لخه‌له‌تان‌دو له به‌رزیه‌وه هینانیه په‌ستی. دلّه پاوکی بۆ ئاده‌م و حه‌وا کرد هه‌تا له‌و دره‌خته بخۆن که‌خوا لیتی قه‌ده‌غه کردبوون، پیی وتن: نه‌گه‌ر لیتی بخۆن ئه‌وا ده‌بنه ئه‌و که‌سانه‌ی که بۆ هه‌تا هه‌تایی ده‌میننه‌وه و نامرن: ﴿هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبَلَىٰ﴾^۲ واته: پاشان شه‌یطان وه‌سوه‌سه‌و خه‌یالاتی پرپووچی خسته ناو دلّه‌وه، پیی وت ئه‌ی ئاده‌م ئایا شاره‌زاییت بکه‌م بۆ دارئ که لی‌خواردنی ئه‌بی به‌هۆی ئه‌وه هه‌تا هه‌تایه‌ بژیت و، مولک و مالیکت پیشان بده‌م که هه‌رگیز نافه‌وتی و نابریته‌وه. ﴿وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾^۳ واته: سویندیشی بۆ خواردن که من به‌راستی ئامۆژگاریتان نه‌که‌م!.

کاتیک شییسی کوپی ئاده‌م پرسیاری له‌باوکی کرد: (باوکه گوپراه‌لی شه‌یطان ده‌که‌یت و سه‌ریچی "رحمن" ده‌که‌یت؟! ئاده‌م پیی وت: سویند به‌خوا کوپی خۆم گومانم نه‌بردووه به‌وه‌ی که‌سێک هه‌بیته سویندی درۆ بخوات به‌خوا) له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره هۆشیاریدا به‌ئاده‌میزاد به‌لام ئه‌م به‌دیه‌نراوه‌ی خوا هه‌روه‌ک سروشتی خۆی بیری ده‌چیته‌وه هه‌ر بویه ناو‌نراوه (الانسان) واته: (النسیان) واته بیرچوونه‌وه، هه‌روه‌ها خاوه‌نی ئیراده‌یه‌کی به‌هیز نییه. ﴿وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِن قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا﴾^۴ واته: به‌راستی له‌مه‌وپیش ئامۆژگاری ئاده‌ممان کرد توخنی دره‌ختی گه‌نم نه‌که‌وی،

۱- الأعراف: ۲۲

۲- طه: ۱۲۰

۳- الأعراف: ۲۱

۴- طه: ۱۱۵

که چی نامۆزگارییه که مانی له بیرچوو و به خاوهن عهزم و توانمان نه دی نه و
نامۆزگارییه مانی پی رابگری.

ئاده میراد هه میسه پتویستی به یه کیکه بیری بهیته وه و دهستی بگریته.
بۆیه حه زه ته عومه ر(ره زای خوای لی بی) دهستی ئه بو موسای ده گرت و
پتی دهوت: وهره با ساتیک باوه ردار بین، ئه وه پیغه مبه ری خواجه ﷺ داوا له
ئین مه سعود ده کات قورئانی بۆ بخوینت ئین مه سعود(ره زای خوای لی بی)
پتی ده فره موئی بۆ به ریزتان دابه زیوه من بیخوینمه وه؟! پیغه مبه ر ﷺ
فه رمووی: ده مه ویت له دهنگی یه کیکی تره وه گویم لیبیت. کاتیک ئاده م
دروست کرا خۆی به ته نهایی بینی ترسی لی نیشته بۆیه داوای له خوا کرد که سیک
بکاته هاوسه رو هاوده می ته نیاییه که ی پاشان نوست کاتیک به ناگا هات سهیری
کرد هه واه له ته نیشته وه یه تی!! فه رمووی: ئه مه کییه؟ خوای گه وره
فه رمووی: ئه وه (هه واه) ه وشه ی ئاده م له (أدمه) ه وه هاتووه (أدمه الأرض)
واته تویکلی زه وی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾^۱ واته:
له و ئه زه ئیوه مان دروست کردووه و پاش مردنیش ئه تانگێرینه وه بۆ ناو ئه و
ئه زه و جاریکی تریش که له پۆژی قیامه تدا مردو و زیندو و ئه کریته وه له و
ئه زه تان ئه هینینه ده ره وه.

هه واه سه ریه ئاده مه چونکه له و دروست بووه.

ئاده م و هه واه هه ردووکیان هۆکاربوون بۆ چوونه ده ره وه له به هه شته نه ک
هه واه وه کو هه ندیک ده لێن ئه وه تا خوای گه وره ده فره مویت: ﴿فَدَلَّاهُمَا﴾^۲
واته هه ردووکیان، کاتیک هه ردووکیان ویستیان بیخۆن عه یب و عاریان

۱- طه: ۵۵

۲- الأعراف: ۲۲

دهرکهوت: ﴿فَلَمَّا ذَاقَا﴾^۱ وه هردو کیشیان پیکه وه بناغهی سه ریچییه که یان بو

دهرکهوت، بویه ئادهم و حه واء پیکه وه وتیان:

﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّنَا تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾^۲ واته: وتیان:

ئهی خودای په روه ردگار! ئیمه سته ممان له خو مان کرد، تو ئه گه ره گونا همان
خوش نه بی و په حمان پی نه که ی له زومره ی زیانباران نه بین.

پاشان ئه مهش له سه ره تا وه دان پیا نانه به گونا هه که دا که ئه نجامیان دا وه.

﴿وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ، فَغَوَى﴾^۳ ﴿ثُمَّ اجْنَبْهُ رَبُّهُ، فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى﴾^۴ واته: ئادهم له

فرمانی خوای خو ی دهرچوو گومرا بوو. پاش ئه وه خوا به په حمه تی خو ی
هه لیبزارد بو پیغه مبه رایه تی و لئی بووردو ریگای پیشان دا بو لانه دان له و
ته و به یه ی کردی.

پاشان فرمانی دابه زانندیان درا بو سه رزه وی دیاره دوای ئه وه ی خوای
گه وره لیبیان خوشبوو.

که سانیک هه ن ده لئین ئادهم بووه هوی ئه و به دبه ختییه که ئیستا ئیمه ی
تیا بین له به رئه وه ی به هوی سه ریچییه که یه وه ئیمه دابه زینراینه سه رزه وی،
به لام ئه م قسه یه هیچ پاستییی کی نییه، له به رئه وه ی خوای گه وره له ئادهم
خوشبوو ته و به که ی لی وه رگرت و وه ک مروقیکی پاک دابه زییه سه رزه وی، خوای
گه وره ده فه رمویت:

۱- الأعراف: ۲۲

۲- الأعراف: ۲۳

۳- طه: ۱۲۱ - ۱۲۲

﴿الْأَنْزِرُ وَالزَّرُّ وَالْأَخْرَى﴾^۱ واته: که وا هیچ تاوانباری تاوانی که سیکی تری ناگریته نهستو.

چون خوی گوره هلهی ئادهم به سهر ئیمه دا دهسه پینیت، ههروه ها دهه فرمویت:

﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾^۲ واته: که سیش هیچی دهسگیر نابیی به ره می کرده وهی خوی نه بی.

دوژمنایه تیهک سه ده کان نه یکوژاندوته وه:

دوژمنایه تی کردنی شه یطان بۆ مرۆف کۆنه له و ساته وهی خوی گوره فه رمانی پیکرد سوچه به ریت ئه ویش گوێرایه لی نه کردو سه ریچی فه رمانی خوی کردو سوربوو له سهر ئه و سه ریچییه ی به پیچه وانیهی حه زره تی ئاده م که به کسه ر ته وه ی کرد، به لام ئه و له سهر گو مپایی خوی به رده وام بوو.

ئه ویش وه کو مرۆف ویستی به ده ست خۆیه تی، رازی نه بوو سوچه بیات و وتی: ﴿قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾^۳ واته: بۆیه سوچه م بۆ نه برد چونکه من له و چاکترم. تو منت له ئاگر دروست کردو وه و ئه وت له قور دروست کردو وه.

ئه مه ش هه له یه چونکه گل و قور له ئاگر باشتن، له گه ل سوربوونی له سهر سه ریچی له ره حمی خوا کرایه ده ره وه: ﴿قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ﴾^۴ واته: خوا به ئیبلیسی فه رموو: ئه ی

۱- النجم: ۳۸

۲- النجم: ۳۹

۳- ص: ۷۶

۴- ص: ۷۵

ئىبليس! چى پى ئوھى لى گرتى سوجدە بۆ ئىنسانى بەرى من بە دەستى
قودرەتى خۆم دروستم کردووه؟ خۆت بەزل زانى، يان ھەر لە زاتى خۆتدا بەرزو
پايە بلئدى؟

وھکو وتراوھ فریشتەکان ھەژدە جۆرن لە ناویاندا کۆمەلئیک ھەن پئیان
دەوترئیت (العالمین) ئەمانە ھیچ زانیارییەکیان نییە دەریارەى ئادەم و دوو
کۆرەکەى بەلکو تەنھا یەکتاپەرستى خواو بە پیرۆز پراگرتنى سەرقالئى کردون.
ئایا ئەى شەیطان تۆ لەو کۆمەلەیت ھەتا ئادەم نەناسیت و سەرپئیچی
بکەیت، ئەمە پرایەکە، پرایەکی تریش ئوھیە دەلئین (العالمین) لە (العلو) ھوھ
ھاتووه واتە (التعالی) واتە خۆ بەگەرەزان.

من رام لەسەر لئیکدانەوھى یەکەمە، لەبەرئوھى پئیغەمبەر ﷺ دەفەرموئیت:
لەوئى شوئینئیک ھەى پئى دەوترئیت (البيت المعمور) ھەموو پۆژئیک (۷۰) ھەزار
فریشتە ئو پۆنە ناوئى و نایەنە دەرەوھ ھەتا پۆژى دوایى، ئەگەر بەردیكى لئى
بکەوتایەتە خوارەوھ ئەوا دەکەوت بەسەر کەعبەى پیرۆزدا.

کارى شەیطان و سەربازەکانى:

شەیطان دوژمنایەتى خۆى لەبەرئامبەر مرفؤفدا پراگەیاندا، یەکەم گوناھئیک
کەسەرپئیچی خواى پئیکرد خۆبەگەرە گرتن و پق و ئیرەى بردن بوو، بۆیە ئەم
خەسلەتانە لەقەدەغە کراوھکانى ئىسلامە، بۆیە دەبئیت وریاو بەئاگابین کەس
ئەو خەسلەتانەى شەیطانى تیانەبئیت، چونکە ئەو ھەول دەدات ئەو
خەسلەتانەى خۆى لەنیو مرفؤفەکاندا بلاویکاتەوھ، بۆنموونە بەکەسئیک دەلئیت بۆ
فلانە کەس دەولەمەندەو ئەوئتر ھەژار.

بۆیە ھەلەکەى ئادەم بەمەبەست نەبوو بەلکو ئاگای لئى نەبوو لەبەرئوھ
ئاگای لئى نەبوو ھیچ پلانئیکى بۆ سەرپئیچی کردن دانەرشتبوو، کاتئیک

ناره زووه كان به رز ده بنه وه ژیری دیار نامیئیت، هله و گونا مه که ی ئاده م له قوناغی راهینان دابوو پیش هاتنه سه ر زه وی.

بویه مروء چه ندیک له ته قواو چاکه خوازی تیدا بیت ئه و کاتیک دیته پیش سه ریچی خوی بنده کان ده کات، به لام ته و به ده کات و خواش ته و به که ی ئی وه رده گریت.

له به رنه وه ی کاری شیطان له زه ویدا بریتیه له لابر دنی نه وه ی ئاده م له سه ر فه راهه م هینانی خیرو چاکه، له کاتیکدا خوی له خیر دابوو، به لام خوی به گه وره زانی، چه زه تی عه لی (ره زای خوی ئی بی) ده رباره ی ده فه رمویت: ئه ی ئاده میزاد خوت به گه وره ده زانیت! له کاتیکدا تو له دوو کونه میزه وه هاتیه ده ره وه. واته شوینی زاوژی دایک و باوک.

به لام شیطان له دوژمه نایه تیه که یدا له گه ل ئاده میزادا جوړیکی دیاری کراوی جیا کردوه ته وه ودانیشی به وه دا ناوه که به و جوړه که سانه ناویریت:

﴿إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ﴾^۱ واته: ته نها بنده خاوین و دلسوزه کانت نه بی له ناویانا.

له به رنه وه ی خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ﴾^۲ واته: به پاستی تو هه رگیز ده ستت به سه ر بنده کانی مندا نارپوا مه گه ر ئه وانه ی بکه ونه شوینت له گومراهه کان.

ئو جوړه که سانه خوی گه وره ده رباره یان له کوتایی سوره تی (الفرقان) فه رمویه تی: ﴿يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هُونَ﴾^۱ واته: بنده ی به پاستی بنده یی که ری خوا ئه وانن به نارامی به سه ر زه ویدا ئه پوون و به ئه ده به وه هه لسوکه وت نه که ن.

۱- ص: ۸۳

۲- الحجر: ۴۲

وه له سوره تی (الإسراء) دا: ﴿بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَىٰ بَأْسٍ شَدِيدٍ﴾^۲ واته: چەند بەندەییکی بەهێز و ئازا له بەندەکانی خۆمان ڕهوانه ئەکەین بۆ سەرتان بە دواتاندا ئەگەرین و له ناوماڵاندا ئەتانگرن و سزاتان ئەدەن.

هەر وه ها له سوره تی (المؤمنون) یشدا فەرمویه تی: ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ﴾^۳ واته: بە پراستی خاوهن باوه ڕه کان پزگاریان بووه.

له خه سه له ته کانی ئەم جوړه به ندانه ئە وه یه دلسۆزن نه که هەر دلسۆزن به لکو خوای گه وره به تاییه تی بۆخوی جیا کردونه ته وه و وابه ستهن به خوای خوایانه وه، نمونه ی ئە مه (حه زره تی یوسف) ه، به م شیوه یه دوزمنایه تی شه یطان بۆ ئاده میزاد دهستی پیکرد.

ئیتیر لیره وه کاره کانی شه یطان خوی و شوینکه وتوه کانی له ئاده میزادو پهریه کان جیبه جیبه ده که ن شه یطان هه رخوی نیه به لکو نه وه شی هه یه:

﴿وَأَجَلِبَ عَلَيْهِم بِخَلِكٍ وَرَجَلِكٍ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ مَمَاعِدُهُمْ

الشَّيْطَانُ الْأَعْرُورُ﴾^۴ واته: به سواره و پیاده ته وه په لاماریان بده. هه مو هیزیک بۆ هه لئه تان دنیان بخه ره کار. له مالی حه رام و ئە ولادی حه رامدا هاوبه شیان به. به درۆ ده له سه به لئینیان بده ری. به لئینی شه یتان ته نها به وه یه که کاری خراپ و ڕه وشتی ناشرینیان له به رچاو جوان بکات. که واته یه کیک نی یه به لکو نۆزن.

۱- الفرقان: ۶۳

۲- الإسراء: ۵

۳- المؤمنون: ۱

۴- الإسراء: ۶۴

ههروهه شوینگه و تهی ههیه له ئاده میزادو په ریه کان، له ئاماریکدا که له نه مریکا کراوه بۆیان ده رکه و توبه (۵۰۰۰) شه یطان په رست له و ولاتدا ده ژین، ههروهه (۷۰۰) هزار له ئه وروپا (۷۰) هزار له ولاتانی ئه فریقیدا وه کو ده لاین نهینه کانی شه یطانی گه وریان لایه و نهینه هینانیشیان بۆ لای خویان ئه وهیه که شه یطان تاکه هه لگه پارهیه له خوا.

ههروهه پیغه مبه ر ﷺ چه ندین که سی تری له شوینگه و توانی شه یطانی پی ناساندوین وه ک ئافره تانی نه پۆشته و نه روتن و ئه وانهی به نازه وه ده پۆن به ناو خه لکیدا بۆ سه رنج پاکیشانی خه لگی وه کو ئافره تانی پیش برکیی جوانی و ریک پۆشی.

شه یطان هه موو شه ویک هه لده سیته به دوادا چونی شوینگه و توانی، عه رشه که ی له سه رئاو داده مه زرینیت وه کو له فرمایشتیکدا ده فرمویت کوره کانی کۆده کاته وه ده لیت: کی ئه مپۆ موسولمانیکی بۆ به دپه وشته کردوم هه تا تاجه که م بخمه سه ری؟ واته به ته واوی مانا به دپه وشته کردییت به جۆریک له هه موویان زیاتر به دپه وشته بیته، سه رۆکی به شی به دپه وشته کردن.

هه ریه که له کوره کانی هه لده ستن به چه ند کاریک هه یانه ده لیت فلانم گومرا کرد له وازهینان له نویژ. شه یطانی شه ده لیت: به یانی به ئاگادیته وه ته ویه ده کات و ده ست ده کاته وه به نویژ! هه چت نه کرد، یه کیکی تر ده لیت: فلان که سم وا لیکرد پۆژوو نه گریته شه یطانی شه ده لیت: به یانی ته ویه ده کات و پۆژو ده گریته وه هه چت نه کردوه، زیره کی ئاوا ده بیته! هه تا یه کیکی تریان دیت و پیی ده لیت: وام له فلان که س کرد هاوسه ره که ی ته لاق بدات، ئه م کاره بیان به چاک ده دات له قه له م و له دانیشتنه که دا له خۆی نزیک ده کاته وه چونکه بچرانی په یوه ندی و سۆزی خزمایه تی و جیا بوونه وه ی دوو خیزان له یه کتری تیا به .

له برئه مه هه موو موسولمانێك بانگ ده كه م سه رئه نجامی كێشه ی نێوان
خۆیان و هاوسه ره كانیان نه گه یه ننه ئه م ئاسته و ته لاق نه بیته ئاسانه ترین كار
لامان.

گومانی تیدا نییه هه ره كێك له ئیمه شه یطانیکی هه یه كاتیك پیغه مبه ر ﷺ
پۆیشت بۆ سه ردانی خه لکی به قیغ و پاشان گه رابه وه بۆلای خاتو عایشه و پتی
فه رموو: شه یطانه كه ت سه ردانی كردیت؟ ئه ویش فه رموو: ئه ی پیغه مبه ری خوا
منیش شه یطانم هه یه؟ فه رموو: هه موو موسولمانێك هه یه تی. پاشان وتی: ئه ی
پیغه مبه ری خوا تۆش هه ته؟ فه رموو: به ئی منیش هه مه، به لام خوای گه وره
كۆمه کی كردم و موسولمان بوو، وشه ی (أسلم) واته پیغه مبه ر ﷺ له شه پو
خرابه ی به دور ده بیته و هه یچ شتیکی خراب له به رچاوی پیغه مبه ر ﷺ جوان
ناكات.

دوو پوداو له گه ل شه یطاندا هه یه، پووداوی یه كه میان: له كاتی نوێژدا بوو
هات بۆلای پیغه مبه ر ﷺ ئه ویش بردی و ویستی بیبه ستیته وه به كۆله كه ی
مزگه وته كه یه وه به لام دوعاكه ی چه زه ته ی سوله یمانی بیركه وته وه كه فه رموو:
﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي﴾ واته: خوايه! لیم بیووره و
فه رمانه واییه کی وام پتی به خشه پاش خۆم شایانی كه سی تر نه بی، ئیتر وازی
لی هینا.

پووداوی دووه میان: به شه و هاته لای هه تا نوێژه كه ی له ده ست بدات
پیغه مبه ر ﷺ قورگی توند گرت به جۆرێك لیکێ پڑا.

كه واته شه یطان قه باره و شیوه و دیمه نی هه یه له په ریه كان ژن ده هینیت،
نێرو میان هه یه، له نێو په ریه كاندا پوودا رو بی باوه ر هه یه: ﴿وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ﴾

وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ ﴿١﴾ واته: ههروهها ئهشيانوت: ئيمه ئيستا موسولمانيشمان تيايه و له نيسلامه تي لاداويشمان تيايه.

﴿وَمِنَادُونَ ذَلِكَ﴾^٢ واته: هبي واشمان تيايه له مانه ئايه خترن و چاكه پان بو كس ناوي.

پيغه مبه ر ﷺ ﴿سَنَفَعُ لَكُمْ أَيُّهُ الثَّقَلَيْنِ﴾^٣ ي بوناردن واته: بي گومان له مه ولا دهسمان به تال ئه بي بو ليپرسينه وه و حساب و كيتاب له گه ل كردنتان له و دنيا دا ئه ي جووته كو مه له كه ي ئاده مزادو پيريان. به لام ئه وان جيهاني تاييه ت به خو بيان هه به هه موويان له لايه ن ئيبليسي باوكيانه وه ئاراسته ده كرين.

موسولمانان ئه ركي نويزو پوزو و زه كاتيان دراوه به سه ردا پيغه مبه ر ﷺ ده پوشت بولا ي پهره كان و ده رياره ي سوره تي (الجن) قسه ي له گه لدا ده كردن.

كه واته ئاده م باوكي مرؤفه كانه شهيطانيش باوكي پهره كانه.

شهيطان ناويكي زوري هه يه له وانه: (الفرور) واته: له خو بايي بوو

﴿وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾^٤ واته: شهيتاني ئينسان خه له تين واتان لي نه كا له خوا به له سه ببن و ده ست بده نه بي فرماني و گونا هكردن.

ههروهها يه كيكي تر له ناوه كاني (الطاغوت) واته: هه رشتيك بيت بي جگه له خوا بپه رستريت، دياره (الطاغوت) له شهيطانه وه يه.

١- الجن: ١٤

٢- الجن: ١١

٣- الرحمن: ٣١

٤- لقمان: ٣٣

ههنگاهه‌کانی شه‌شیطان:

شه‌شیطان چه‌ندین هۆکارو شه‌تیوازی فریودانی هه‌یه، به‌که‌م کار که‌ده‌یکات فرمان ده‌کات به‌ خرابه‌کاری، بۆنمونه سه‌یری حه‌رام کراوت لا حه‌لال ده‌کات. حه‌رام جوان ده‌کات و ده‌پرازینیتته‌وه‌و حه‌لالیشت لا دزیو و ناشیرین ده‌کات. پاشان له‌دله‌ پراوکی کردندا به‌رده‌وام ده‌بیته بی‌ ماندوو بوون له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌وه‌ کارو پیشه‌یه‌تی، به‌شه‌و و پوژ واز له‌ ئاده‌میزاد ناهینیت بۆنمونه کاتیک به‌نده ده‌چیتته نوێژه‌وه‌ دیتته لای و گومانی له‌ ده‌ست نوێژه‌که‌ی بۆ دروست ده‌کات، یاخود رکعه‌ته‌کانی لی تیک ده‌دات، به‌وجۆره‌.

بۆئه‌وه‌ی له‌ کیشه‌ی دله‌ پراوکی یان بی‌ ئاگابوون ده‌رباز ببیت پتویسته ئاده‌میزاد بزانیته که‌ ته‌نها ئه‌و نوێژه‌ی بۆ ده‌بیته که‌ تیایدا به‌ئاگایه‌، که‌واته چاره‌سه‌ر له‌ نوێژکردنی به‌کۆمه‌لدایه ئه‌گه‌ر هه‌له‌ بکه‌یت یان نا به‌ویستی خوا نوێژه‌که‌ت وه‌رگه‌راو ده‌بیته‌.

ئایا شه‌شیطان بۆ هه‌موو که‌س دیت؟ ئه‌وانه‌ کین که‌ له‌به‌رزترین پله‌ی باوه‌ردان؟ به‌لی شه‌شیطان بۆ هه‌موو که‌س دیت ته‌نانه‌ت ئه‌و باوه‌رداران‌ه‌ی که‌ له‌به‌رزترین ئاستدان، سه‌یری فه‌رمایشتی په‌روه‌ردگار بکه‌ که‌ ده‌فه‌رمویت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ﴾

واته: بی‌گومان ئه‌وانه‌ی له‌ خودا ئه‌ترسنو خۆیان له‌ گونا‌ه دوور ئه‌خه‌نه‌وه ئه‌گه‌ر سووسه‌یی له‌ شه‌یتانه‌وه لێیان بداو غافلێان بکا گورج بیر نه‌که‌نه‌وه له‌ گه‌وره‌یی و زانیی خودا و نه‌بینی گورج چاویان بینایه‌و دلێان زانیه‌و پوچیان ناشنایه‌.

ئەمە بەرزترین پلەى لەخواترسانە، لەکاتى گومپابوندا (الإغواء) ئەوەتان لەیادبیت ئەمە دوژمنتانە ئەوەشتان لەیادبیت کە پێغەمبەر ﷺ ھۆشیاری پى داوین.

(فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ) ۱ وەکو ئەوەى شەيطان ئادەمیزاد دوچارى کویریوون بکات، کویریوونى ژیریى، واتە پاستى شەيطان ببینن. لەبەرئەو نزا دەکەین: (اللهم أرنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وأرنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه) واتە: خواپە گیان پاستیمان فیربکە و نیشانمان بدەو بمانگێرە لە شویتکە وتوانى پىبازى پاستى و پىگەى چەوتیشمان بۆ ناشکرا بکە، تا بەرچاوپونبىن و دوورمان خەرەوہ لى.

شەيطان بەنیو دەمارەکانى جەستەى ئادەمیزادا دەپوات، ئەگەر ئەوکەسە یادی خواى کرد دەچیتەوہیەک، ئەگەر بى ناگاش بوو دەست دەکات بەجولە و دلەپاوکى دروست دەکات کارە ناشیرینەکانى لاجوان دەکات: ﴿وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ﴾ ۱ واتە: ئەگەر لەلایەن شەیتانەوہ خەیاڵىکى خراپ و نابارەات بە دلنا پەنا بەخودا بگرە لە بەدى ئەو خەیاڵە و بلى (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم) خودا دوعات ئەببسى و زانایە بە ئەحوالت.

تەنانت لەنیو نوێژەکاندا پەنا دەگرین بەخوالى لەبەرئەوہى وتوہتى :

﴿لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ ۲ واتە: چەقى پىگا پاستەکە تیان لى ئەگرم و

بۆیان دائەنیشم و، لەو پىگایە لایان ئەدەم و گومپایان ئەکەم.

دەپوات بۆ شویتى پەرسنگاگان نەک شویتى سەرپىچى و خراپەکارى، خویندنى قورئان دەبریت لەکاتى نوێژدا بۆیە دروستە پەنابگرین بەخوالە

۱- الأعراف: ۲۰۰

۲- الأعراف: ۱۶

شه‌یطان، شه‌یطان ته‌نانه‌ت له‌کاتی نوستنیشدا واز له‌ئاده‌میزاد ناهینیت، شه‌یطان له‌پا سه‌ری ئاده‌میزاده‌وه داده‌نیشیت سی‌گری لیده‌دات، ئە‌گەر ئە‌و‌کە‌سه‌ه‌ئاسا بۆ نوێژی به‌یانی و یادی خوای کرد واته‌ ذیکری له‌خه‌و هه‌ستانی خویند ئە‌وا گریه‌ک ده‌کرێته‌وه، ئە‌گەر ده‌ست نوێژی گرت ئە‌وا گریی دووه‌میش ده‌کرێته‌وه، کاتی‌ک نوێژه‌کە‌شی کرد ئە‌وا گریی سییه‌میش ده‌کرێته‌وه ئە‌وکاته‌ که‌سیکی چالاک و سنگ فراوان ده‌بیت.

به‌لام ئە‌وه‌ی وازی له‌نوێژ هینا ئە‌وا شه‌یطان پێی ده‌لێت بخه‌وه شه‌ویکی درێژت له‌به‌رده‌مدایه‌ هه‌تا کاتی‌ک به‌ئاگادیت خۆر هه‌له‌هاتوه‌و شه‌یطان میزی کردوه به‌گوێکانیدا.

بیهینه‌ره به‌رچاوت سه‌راپای گه‌لێک شه‌یطان میز بکات به‌گوێچکه‌و ده‌میاندا داخۆ هه‌ئس و که‌وت و کرده‌وه‌یان چۆن بیت داخۆ چی له‌و کاره‌نده‌ چاوه‌پروان بکه‌یت هه‌ر به‌وجۆره‌ قسه‌یه‌کی خیری لی‌ نابیستیت. هه‌موو موسولمانێک ده‌ست ده‌گریت به‌هه‌موو هۆکاره‌کانه‌وه بۆئه‌وه‌ی نوێژی به‌یانی به‌کۆمه‌ل له‌ده‌ست نه‌دات یه‌که‌م چوار ئایه‌تی سه‌ره‌تای سوره‌تی (الکه‌ف) له‌پیش خه‌وتندا ده‌خوینیت ئە‌وه‌ش ده‌بیته‌ هۆکاری به‌ئاگاهاته‌وه‌ی بۆ نوێژی به‌یانی. شه‌یطان باسیکی تریشی هه‌یه ئە‌ویش ده‌یکاته‌ که‌سیکی ئاره‌زوویاز: ﴿كَأَلَّىٰ أَسْتَهْوَيْتُهُ

الشَّيْطَانُ فِي الْأَرْضِ حَمْرَانَ﴾^١ واته‌: ئایا په‌وايه‌ وه‌کو ئە‌وانه‌مان لی‌ بێ که‌ شه‌یتان له‌ خشته‌ی بردوون و به‌ سه‌ر زه‌ویدا سه‌رگه‌ردان و بێ ئامانج ئە‌سووپینه‌وه.

واته‌ ئاره‌زوویازی ده‌خاته‌ نێوان هه‌لال و هه‌رامه‌وه، وه‌کو گه‌لی(لوط) ئە‌نجامیاندا. ﴿أَخْرَجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِهِمْ أَنَّهُمْ أَنَا سٌ يَنْظُرُونَ﴾^٢ واته‌: لوط و

١- الأنعام: ٧١

٢- الأعراف: ٨٢

جتماعه ته که ی له م دبیته تان دهرکه ن، نه مانه خه لکیکن خو یان له کرده وه ی نی مه پاک پائه گرن و حه ز له کاری نی مه نا که ن !.

لیر ه وه هاوسه نگی تیکده چیت له بهر نه وه ی شه یطان دهور ی داوه پاشان هه لده سی ت به جوان کردنی نار ه وایی و ده ی کاته په وا وه کو باسی سو، ده لیت: نه مه وه به ره ی تانه، به لئ ی به م شیوه یه نار ه وایی دپار زینی ته وه له پیتا و به دسه ته ی تانی سامانی زوردا.

شه یطان له گوره پانی مه حشه ردا و تار یکی هه یه: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَمُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنَا بِمُصْرِخِ خَوْتِ إِلَىٰ كَفَرْتُمْ بِمَا أَشْرَكْتُمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

واته: شه ی تان به دوزه خیه کانی وت: خودا به لئنی پی دان و راستی له گه ل کردن و هیتا یه دی، منیش به لئیم پی دان که حساب نی یه و دروم له گه ل کردن. من هیچ زوریکم نه بوو به سه رتانه وه، ته نها نه وه نده بوو بانگم کردن بو پریگای چه وت و به گویتان کردم. نیسته سه رزه نشتی من مه که ن. سه رزه نشتی خو تان بکه ن که به گویتان کردم. نه من نه توانم نیوه له سزا پرگار بکه م و نه نیوه یش نه توانم من پرگار بکه ن. من نیامم به وه نی یه که له مه و پیش نیوه منتان کرده هاوبه شی خودا. به راستی سه مکاران سزای سه ختیان هه یه.

بویه کاتیک ده چینه شوینی ده ست به ناوگه یانندن په نابخوا ده گرین له شه یطان، وه کاتیک ده خه وین کاتیک ده که وینه جو له زمانت پارا و ده بیت به یادی خوا، هه روه ها شه یطان ناچیته مالیکه وه سوره تی (البقرة) ی تیا بخوینریت،

ههروه‌ها له‌ساتی چونه نیو که عبه‌وه په‌نا به‌خوا ده‌گرین له شه‌یطان، شه‌یطان ده‌لئیت ئه‌م‌پۆ نه‌ده‌م‌ئینه‌وه نه‌نانی شه‌وه ده‌خۆن، هه‌روه‌ها له‌کاتی نان خواردندا نابیت شه‌یطان ده‌ستی به‌ده‌سته‌وه بیت له‌نان خواردندا بۆیه پیغه‌م‌بەر ﷺ وه‌سیه‌تی کردوه به‌ناوی خواوه ده‌ست بکه‌ین به‌نان خواردن ئه‌وه‌یش بیری چوو ده‌کری له‌ناوه‌پراست و کۆتاییدا بیلت.

شه‌یطان ئاده‌میزاد ده‌خاته چنده‌نگاوێکه‌وه: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ﴾ واته: دواي قسه‌وه سه‌وه‌سه‌ی شه‌یتان مه‌که‌ون.

شه‌یطان هه‌نگاو به‌هه‌نگاو به‌ره‌وه سه‌رپێچیت ده‌بات، وات لی ده‌کات له‌پێناو به‌ده‌سته‌پێنانی پله‌وه پایه‌یه‌کدا نوو‌پوویی بکه‌یت، وات لی ده‌کات چروکی بکه‌یت له‌ترسی ئه‌وه‌ی نه‌بادا له‌داهاتوودا هه‌زار ببیت یاخود له‌به‌ر داهاتوی مندا له‌کانت وه‌ به‌وجۆره‌...

وه‌کو وتمان هه‌نگاو به‌هه‌نگاو له‌گه‌لتدا دی بی ئه‌وه‌ی کۆل بدات و ماندوو ببیت سه‌ره‌تا به‌وه له‌گه‌لتدا ده‌ست پی ده‌کات له‌نایینه‌که‌ت ده‌رده‌چیت، گومانته‌ له‌باسه‌ نادیاره‌کان بۆ دروست ده‌کات وه‌ک سزای گۆپو پۆزی دوا‌یی و فه‌رزه‌کانی وه‌کو بالاپۆشی.

ئه‌گه‌ر له‌وه‌دا شکستی هێنا هه‌ول ده‌دات له‌ده‌رگای داهینراوه‌کانه‌وه (البدع) بپته ژوره‌وه واته زیاده یاخود که‌م و کوپی نایین، بۆنموونه‌وا له‌خه‌لکی ده‌کات به‌ده‌وری گۆره‌کاندا بسورپێنه‌وه، ئه‌گه‌ر له‌مه‌شدا شکستی هێنا ئه‌وا له‌ده‌رگای گونا‌هه‌ گه‌وره‌کانه‌وه دپته ژوره‌وه، وه‌کو ئه‌وه‌ی قه‌ناعه‌ت به‌کارمه‌ندیك دپتیت که‌هه‌زاره‌وه موچه‌که‌ی به‌شی ناکات سروشتیه ئه‌گه‌ر به‌رتیل وه‌ربگریت کاره

نارپه واکانی له لا جوان دهکات و قه ناعه تی پیده کات که ئه وهی وهریگرتووه
به رتیل نییه به لکو دیاریه و هه موو که سیکیش دیاری وهرده گریت.

به لام ئه گه ر بۆی ده رکه وت باوه رکه کت به هیزه ئه وا گونا هه بچوکه کانت لا
خۆشه ویست ده کات وه کو سه یر کردنی حه رام و گوئی گرتن له گۆرانی خراب
قه ناعه تیششت پیده کات که ئه وانه بۆ هتور کردنه وهی دل و گیانه.

ئه گه ر له مه شدا سه رکه وتنی به ده ست نه هینا و بۆی ده رکه وت که باوه رت
چه نده به هیزه له ده رگای زۆر به کارهینانی شته ریگه پیدراوه کانه وه دیته
ژوره وه بۆت وه کو فراوان کردنی خانوه کت کپینی سه یاره ی زۆر گرانبه هاو زیرو
سامانی زۆر هه تا ببیته به نده وه له گه لیدا برۆی.

ئه گه ر له م کاره شدا سه رکه وتنی به ده ست نه هینا ئه وا چه ند که سیک
له سه ربازه کانی ئاده میزادو په ریه کانت بۆ دیاری ده کات هه میشه وه له هه موو
هه لویستی کدا به دواته وه بن.

که واته باسه که به نده به وهی تا چه ندیک تو پشتت به خوا به ستووه ئه گه ر
له گه لندا بیته ئه وا تو له قه لای ئه ودایت بۆیه ده بیته هه میشه یادی خوا بکه یت و
شوینکه وته ی قورئان و سوننه ت بیت، ده بیته نیه تت بۆ خوا پاک بکه یته وه و
له نیو کۆمه لی موسولماناندا بیت و پشتی شه یطان و شوینکه وتوانی نه گریته
هه تا ده بیته به نده یه کی پاک و ته قواداری په روه ردگار: ﴿إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ

عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ﴾^۱ واته: به راستی تو هه رگیز ده ستت به سه ر به نده کانی مندا
نارپوا.

به كه مين مژده پي دراو به ناگري دوزه خ...

يه كه م كۆمه ل له ميژودا كه مژده ي به ناگر پي درا گه لي نوحه له بهرئه وه ي
ئه وگه له لادرو هه لگه پراوه يه كي زۆر سه يربوون، سه يري بانگي حه زره تي نوح
بكه ن بو كوره كه ي: ﴿يَنْبَغِي أَرْكَبَ مَعَنَا﴾^۱ واته: پۆله كورم وه ره سوار به
له گه لمان. وه كو ئه وه يه بانگي هه موو مروفايه تي كرديت بۆئه وه ي نغروي ژير
ئاو نه بن.

به لام مروفايه تي سوره له سه ر نغروبوون. هيج كاتيگ مروفايه تي ناحه ويته وه
هه تا نه گاته نيو كرۆكي ئيسلام، حه زره تي نوح (۹۵۰) سال له نيو گه له كه يدا
مايه وه، كه ميگ نه بيت باوه ريان پينه هينا (وما امن معه إلا قليل) وشه ي (قليل)
واته له خوار (۱۰۰) كه سه وه.

بيهتته ره بهرچاوت پيغه مبه ريك (۹۵۰) سال بانگي گه له كه ي بكات كه متر
له سه د كه س برواي پي بهتتت واته هه رچه ند سال جارتيك يه ك كه سيان بروايان
هيناوه؟!

له گيترانه وه يه ك له په پراوه ته فسیره كاندا هاتوه خواي گه وره نيگا (وه حي) بو
حه زه تي نوح نارد كه دره خت برويتتت، ئه ويش پواندي و گه وره بوو پاشان پي
فه رموو: بيپره رده وه وازي لي بينه با وشك بيتته وه، ئه ويش چه ند ساليكي
ده ويته، پاشان فه رماني پيكره له ناوه راستي شاره كه دا كه لمي بيابان ده وري
داون ده ست بكات به دروستكردي كه شتتتتت: ﴿وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ﴾^۲
سَخِرُوا مِنْهُ واته: هه رجارى كه كۆمه لي له قه ومه كه ي به لايدا تپه ريان
ئه كرد گالته يان پي ئه كرد.

۱- هود: ۴۲

۲- هود: ۳۸

ئەویش ياساكانى ژيانە، خاوەن حەق توپە نابىت ئەگەر خەلكى
سوكايەتيان پيكرەد ياخود ئازارياندا. پييان دەوت نوح شىتەو لەنيو خوياندا
دەيان چەوساندهو.

نوح وەچەو نەوہى هەشتەمى باوكە ئادەمە. سەيركە چۆن ئادەمیزاد
بەسروشتي دابەزى ئەوكتەى ئادەم لەبەهەشت دابەزى، پاشان يەكەم بەلا
پوويدا ئەویش كوشتنى ھابيلە لەلايەن قابيلەو ئەویش يەككە لەمژدە
پيدراوانى دۆزەخ. ئيتەر لەو ساتەو مرقۇايەتى دەستى كرد بەدووركەوتنەو لە
ياساى خويى ياخود ئيرەيى بردن ھاتە كايەو وەك چۆن ھاتە ناو شەيطانەو
بەرامبەر ئادەم، قابيل ھابيلى كوشت كەھەر بەھۆى ئيرەيى بردنەو بوو ئەمەش
توندترين نەخۆشيبەكانى دلە.

دل سى جۆرە: دلئىكى تەواو، دلئىكى نەخۆش، دلئىكى مردوو.

دلئى تەواو تاكە دلە كە دەشىت بۆگەيشتن بەخوا لەرۆژى قيامەتدا :

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾﴾ واتە: ئەو پۆژەى كە نە
دارايى و نە كور سوودى نىيەو دادى كەس نادا چونكە كەس بە پارەو بە كور و
كەسوكار خۆى لە سزاي پۆژى قيامەت پى پرگار ناكري. بەلام ئەگەر كەسى بە
دلئىكى ساف و ساغ و پاك لە گوناھەو ھاتبىتە حوزوورى خوا، ئەو سوود لەو
حالەى خۆى ئەبينى.

ئەم دلە لە دنيادا تەندروستە لە ئيرەيى و خۆبەگەوردەزانين و پياكارى و
نائوميد بوون لەرەحمى خوا، ئەگەر دل تەندروست و چاك نەبوو بەندايەتى
كردن ھىچ سوديكى نابىت. خوا لەفەرمايشتە قودسيەكاندا دەفەرمويت: ((نويز

له و كه سه قبول ده كه م له به رامبه ر گه وره یی مندا خو به كه مزان بیټ، سته م
له به نده كانم نه كات و سورنه بیټ له سهر سه رپیچی كردنم)).

به لئی، له دواى كوشتنى هابیل له لایه ن قابیله وه مرؤفایه تی نه خو ش كه وت و
فایروسی شیطانی پو شته نیو دلّه كانه وه، خواى گه وره پیغه مبه رانی ناردووه
وه كو دكتوریك هه ركاتیك مرؤفایه تی دو چاری نه خو شى بو بیټ دكتوریكى
بو ناردووه، بویه ده بینین به نی ئیسرا ئیل زو رترین پیغه مبه ریان بو نیردراوه
له به رئه وه ی نه خو شیه كانیان زو ر بووه .

بۆسه یه ك كه سته مكاران لیى ده ربا ز نابن...

بویه كاتیك چه زره تی نوح گه له كه ی بانگ كردو ئه وانیش به درۆیان خسته وه،
خواى گه وره نیشانه یه كى پیدا ئه ویش هاتنه دهره وه ی ئاوبوو له ته نورو لوتكه ی
شاخه وه، ئه وه بوو نزای كردو فه رمووی: ﴿أَنْتِ مَعْلُوبٌ فَأَنْصِرِي﴾^۱ واته: خوايه!
من به ده ست ئه م كافرا نه وه به زیوو ژیركه وتووم، دهره قه تیان نایه م، یارمه تیم
بده و سه رم بخه .

هه ر موسولمانیكى سته م لیكراو له خوا بیار پیته وه به دل سو زی ئه وا به فه زلی خوا
بزرگاری ده بیټ، خواى گه وره ده فه رموویت: ﴿فَفَنَحْنَا أَيْتَانَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَرٍ﴾^۲
واته: ئیمه یش دهرگای ئاسمانمان كرده وه به باراندنی بارانیكى شه سته باران كه
به خو ر ئه هاته خو ار. ئه مه به لگه یه له سه ر ئه وه ی ئا و زو ر به لی شاو داده باریت:

﴿وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَفَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ﴾^۳ واته: زه ویشمان هه لقولاند
به چه ندین كانیاوو سه رچاوه وه ك بلیى زه وی هه مووی كه وتوو ته سه رئاو، جا

۱- القمر: ۱۰

۲- القمر: ۱۱

۳- القمر: ۱۲

ئاۋى ئاسمان و ئاۋى زەۋى لەسەر فەرمانى كە لە خواۋە دەرچوۋبوو، بەيەك گەيشتن.

حەزرەتى نوح سوۋارى كەشتىيەكە بوو بەلام كۆپرەكەى و ھاوسەرەكەى لەمژدە پىندراۋانى ئاگرېوون، ئەمەش تاقىكردنەۋەيەك بوو بۆ حەزرەتى نوح، چۆن خەلكى بىرۋاى پى بەيئىن و چۆن سود لەبانگەۋازەكەى ۋەرىگرن لەكاتىكدا ھاوسەرەكەى و كۆپرەكەى بىرۋاى پى ناهيئىن، بۆيە خۋاى گەۋرە لەبارەى ھاوسەرەكەى و ژنەكەى لوط دەفەر مويىت: ﴿كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ

عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ﴾ ۱ واتە: ئەم دوو ئاقرەتە لە ژىر نىكاحى دوو بەندەى پىۋاچاكى ئىمەدا بوون كە چى خىيانەت يان لەگەل كىردن، بەناو لەسەر ئايىنى مېردەكانيان بوون و لەپاستىدا لەگەل كافرەكانى دوژمنى مېردەكانيان بوون، بۆيە مېردەكانيان نەيانتوانى ھىچ سوۋدىكيان لە پاستى خۋادا بگەيەننى، پىيان وترا: بچنە ناو ئاگرى دۆزەخ لەگەل ئەو كافرانەى تىي ئەچن.

ھەرۋەھا تاقىكردنەۋەى كۆپرەكەى كەپراى نەبوو سوۋارى كەشتىيەكە بىيىت لەگەل باوكىدا ئەۋەبوو لەبەر چاۋيدا نغرىۋبوو.

لەبەرئەۋە وتراۋە ئەۋەى پىشت بەژىرى خۆى بىسەتت يان بە بەرزترىن فىلى مېشكى بە گومانى ئەۋەى لە لاقاۋى بەدپەۋىشتى ياخود تياچون دوۋرى دەخاتەۋە ئەۋا نغرىۋ دەبىت ۋەك چۆن كۆپرەكەى حەزرەتى نوح نغرىۋبوو.

ئەۋەى بىرۋاى بەحەزرەتى نوح نەھىئا نغرىۋ ئاۋبوون، ديارە لەسەر زەۋى مرقۇفى زۆر نەژياۋە. لەۋ سەردەمەدا مرقۇفەكان زۆر نەبوون. ھۆكارى نغرىۋبوون و ئەم سزا توندەش ئەۋەيە كە مرقۇفايەتى لەسەرەتاكانىدا تەنھا جولەۋ ھەلۋىستى

۱ - التحريم: ۱۰

به رچاؤ و هاوشیوهی به لاهه گرنکه، نه و دوزمنایه تی و هه لگه رانه وه تونده ی که له به رامبه ر جه زه تی نوخدا ده ریان بری هیچ شتیک نه یده گنرپیه وه سزایه کی توند نه بیت بویه به و شیوهیه نغروی کردن نه وهش سزایه ک ده بیت بؤ هه رکه سیک که وه کو گه لی نوح ده کات.

هاوه لانی ئوخدود:

هه روه ها له وانه ی مژده پیدراوی ئاگرن نه وانن که هاوه لانی ئوخدودیان شه هید کرد، (الأخدود) چالیک بوو له زه ویدا هه رچیه ک برپای به خوا هینا خستیانه ناوی و به زیندوویی سوتاندیانن به سه رها ته که به م شیوهیه بوو: پادشایه ک هه بوو جادوگر یکی هه بوو، پادشا خه لکی بانگ ده کرد هه تا به ندایه تی خوی بکن، جادوگره که ته مه نی زوربوو گه را به دوا ی مندالیکدا هه تا جادووه که ی فیزیکات، هه تا خراپه کاری به رده وام بیت! که سانیک هه ن چاکه یه کی به رده وام ده کن که سانیکیش هه ن خراپه یه کی به رده وام ده کن!! مندالیکیان بؤ هینا هه موو پوژیک ده رۆشت بؤلای و کارو پیشه ی جادوگری فیرده کرد، پوژیک له سه ر پینگا که ی قه شه یه کی بینی خواپه رستی ده کردو و ته کانی زور به لاهه سه یربوو.

نه وه بوو جادوگره که مرد و له دوا ی نه و پادشاش نه خووش که وت نه وه بوو منداله که یان هینا پیمان وت شتیک بؤ پادشا بکه به لکو چاک بیته وه، نه ویش رۆشت بؤلای پادشا و پیتی وت ده سه ته کانت دریزیکه و بلئی به ناوی خوا پادشا سه ری سوپماو وتی خوا کییه؟ منداله که وتی خوا ی من و خوا ی تو (الله). پادشا که وتی: بیجگه له من خوا ی ترت هه یه؟ وتی: به لئی خوا ی هه موو بونه وه ره.

نه و هبوو پادشا فرماني كرد نه و منداله بخنه به له ميكي بچوكه وه و
 له ناوه راستي دهريادا فرتي بدهنه ناوي، كاتيک به ستيانه وه و برديان منداله كه
 وتي: خوايه ليتمان دوربخه روه به وه ي خوت ده ته ويت و چون ده ته ويت؟
 نه و هبوو به له مه كه هه لگه رايه وه به سه ريانداو خوي به سه لامه تي گه رايه وه .
 پاشا به م پوداوه قه ناعه تي نه كرد، وتي بييه ن بوسه نه و كيوه و له سه ر
 لوتكه كه ي فرتي بدهنه خواره وه نه و هبوو برديان و به ستيانه وه، منداله كه هه مان
 نزاي كرده وه (اللهم اكفينهم بما شئت وكيف شئت) به م نزايه كيوه كه كه وته
 له رزين نه سه په كان و سه ريزه كان كه وتنه خواره وه و منداله كه ش به سه لامه تي
 گه رايه وه .

منداله كه به پادشاي وت: ناتواني بمكوژيت هه تا نه م ربه هه لته گريت و نه لتي
 به ناوي خوي نه م منداله ئينجا تيم بگريت، به لام ده بيت خه لكي نه م شاره
 كوژيكه يته وه، كاتيک پادشا نه و كارهي كرد منداله كه مرد و سه رجه م خه لكه كه
 باوه ريان هينا .

پادشا چالتيكي گه وري هه لكه ند ئينجا پاشگه زبوونه وه ي له خه لكي شاره كه
 داواكرد نه وانيش گوپرايه لييان نيشان نه دا، پادشا ئاگريكي گه وري له نيو
 چاله كه دا كرده وه و هه مووياني خسته ناوي، پياو و ژن و مندال:

﴿قِيلَ اصْحَبِ الْأَعْدُوْدِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوُجُوْدِ ﴿٥﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُوْدٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُوْنَ
 بِالْمُؤْمِنِيْنَ شُهُوْدٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوْا مِنْهُمْ اِلَّا اَنْ يُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿٨﴾ واته: قه سه م
 به هه موو نه وانهي وتران، له ره حمه تي خوا دورخراونه ته وه نه وانهي خه نه كيان
 هه لكه ند. * خه نه كه هه لكه نزاره كه كه ئاگري پرسووته مه نييه. * كاتي كه
 خويان له كه ناري ئاگره كه دا دانيشتببون و، * ئاگايان لي بوو چيبان به خاوه ن

باوه په كان نه كړدو به ناگر سزايان نه دان و، له پوڅي قيامه تيشا شايه تي له سه ر
يه ك نه دن له باره ي نه و كار ه وه كه به موسولمانه كانيان نه كړد له دنيا دا.*
له بهر هيچيش رقيان لييان نه بوو له بهر نه وه نه بې كه ئيمانيان هينا بوو به خواي
خاوه ن عيززه ت و ستايش كراو.

ناده ميزاد هر ده مریت، كه واته با له سه ر حق بمریت پاره ستاوی بوئه و
باشتره.

گه لي سبا:

له و كومه لانه ي تر كه به ناگر مرده يان پي دراوه گه لي سه به ئن (خاوه ن
شارستانيه تي يه من) گه يشتنه ئاستي ك له شارستانيه تدا هيچ كه سيكي تر
نه گه يشتبوه نه و ئاسته، به لام سوپاسي خوايان نه كړد. ئيمه سوپاسي
هر كه سيك له خومان ده كه ين كاتي ك كار ئيمان بو ده كات، به لام سوپاس
نه كړدني خواي گوره و سوپاس نه كړدني دايك و باوك له چاوي خه لكدا ده بينيت
نه مه ش كار ه ساته و فه پو پيت له نيو كومه لگا كاندا ناهي ئيت.

گه لي صالح:

گه لي صالحيش له مرده پيدراواني دوزه خن، زاناي نيو كيوه كان بوون (واته
زاناياني جيولوجي) بوون، حه زره تي صالح پي فهرمون له م شيوانه و له نيو نه و
به رده وه و شتر ك ديته دهره وه. وتيان: چون؟!، نه وه بوو هاته دهره وه
بولايان نه وانيش رور سه ريان سوپما، حه زره تي صالح پي فهرمون:
به لگه يه كي تر يش هيه، نه م ناوه تان له گه لدا دابه ش ده كات پوڅي ك نه و ناوه كه
ده خواته وه و پوڅي كي تر شير ده دات به ه مووتان، پاشان پي فهرمون نه كهن
نازاري بده ن.

له نئو ئو شارهدا نو تا قم هه بوون خه ریکی به دپه وشتی بوون له زه ویداو
چاکسازیان نه ده کرد، نه وه بوو گه وره که یان ده یویست له ناوی بیات به لام
ده ترسا، قورئان ده فهرمویت: ﴿فَعَاظِنَا مَعْرَۃً﴾^۱ واته: ئه ویش زاتی کرد
وشره که سه ربړی و چوارپه لی بریبه وه.

نه وه بوو خوئی سه رخوشکردو کیشای به سه ریداو که وت و مرد، به م کاره یان
سزای خویان به سه ردا باری ﴿فَدَمَدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا﴾^۲ واته:
خوایش به هوئی گوناھی خوینانه وه غه زه بی لی گرتن و سزای دان و هه په شه که ی
صالحی لی هینانه دی. واته ماله کانیاں وای لی هات وه کو له وه و پیش بوونی
نه بوو بیت.

له به رنه وه ی نه گه ر به دپه وشت وازی لی هینرا به نارزه زوی خوئی هر کاریک
بکات نه وای سه رپای کومه لگه به ره و خراپتر ده بات، نه گه ر واز له وانه بهینین
که فلیمی خراپ و به ره لایی و گوڅاری شهرم ناوهر به ره م بهینن نه وای فو پیت
له نئو کومه لگادا هه لده گیریت.

خواسته م له کهس ناکات:

نه گه ر سهیری نه وگه ل و کومه لانه بکهین هه موویان پیغه مبه رانیان به درو
خستوته وه و باوه رپان پی نه هیناون به لام سزاکان جیاوازیان هه بووه،
له به رنه وه ی مروڅایه تی له سه ره تادا ژیریان که م و کورپوو هزوو بیریان
پینه گه یشتبوو نه وکاته سزاکه یان به لافاو بوو هه موویانی له ناو ده برد به لام گه لی
عاد له کیوه کان مالیان بو خوین دروست ده کرد نه وان پیشه سازیان ده کرد به و

۱- القمر: ۲۹

۲- الشمس: ۱۴

هيوایه‌ی به‌زیندوویی بمیننه‌وه له‌به‌رئ‌وه سزاکه‌یان به‌ئ‌ه‌ندازه‌ی گونا‌ه‌کانیان بوو ئه‌ویش په‌شه‌باهه‌کی نه‌زۆک بی‌که‌لک وه‌کو می‌شکیان.

گه‌لی لوط له‌لای خواوه‌نده‌وه به‌ردباران کران به‌جۆریک هه‌ر به‌ردیک ناوی ئه‌وه‌که‌سه‌ی له‌سه‌ر نوسرابوو که له‌ناوی ده‌بات، ئه‌وه‌ش له‌به‌رئ‌وه بوو پیچ‌ه‌وانه‌ی سروشتی مرقایه‌تی جولانه‌وه تاوانه‌که‌یان لادانی په‌وشتی بوو که هه‌ندیک به‌دروستی ده‌زانن به‌بیانوی ئازادی.

به‌لام ده‌بیئت هه‌موو شتی‌ک به‌پیتی به‌رنامه‌ی خوا به‌پۆه‌بجیت، بۆنموونه هاوسه‌رداری ریگایه‌کی سروشته‌ی: ﴿هٰؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ اَطْهَرُ لَكُمْ﴾^۱ واته: ئه‌وه که‌کانم له‌خۆتانیان ماره‌بگن، ئه‌وان چاکتر و پاکترن بۆتان.

ئهمه باری گه‌ل و کومه‌له‌کان بوو، هه‌روه‌ها له‌سه‌ر ئاستی تاکیش مژده پیدراوانی ئاگر هه‌ن، له‌وانه موسه‌یله‌مه‌ی درۆزن، خه‌لکی یه‌مه‌ن بوو بانگه‌شه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی ده‌کرد، ئه‌وه‌بوو په‌یامبه‌ریکی نارده لای پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ و وتی له‌موسه‌یله‌مه‌ی پیغه‌مبه‌ری خواوه بۆ محمه‌د پیغه‌مبه‌ری خوا، ده‌یویست خۆی بکاته هاوشانی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ.

هه‌روه‌ها خه‌لکانیکی تریش هه‌بوون که بانگه‌شه‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تییان ده‌کرد له‌وانه سه‌جاح و ئه‌سوه‌دی عه‌نسی.

له‌هه‌موویان مه‌ترسیدارتر موسه‌یله‌مه بوو نامه‌یه‌کی نارد بۆ پیغه‌مبه‌ر ﷺ تیایدا نوسی‌بووی له‌موسه‌یله‌مه‌ی پیغه‌مبه‌ری خواوه بۆ محمه‌د پیغه‌مبه‌ری خوا، نیوه‌ی زه‌وی بۆ ئیمه‌و نیوه‌که‌ی تریشی بۆ قورپه‌یش، به‌لام قورپه‌یش گه‌لیکن په‌لامار ده‌ده‌ن، والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

پیتغه مبهری خوا نامه یه کی بۆ نارد: له محمه د پیتغه مبهری خواوه ﷺ بۆ موسه یله مهی درۆزن، زه وی بۆ ئه بۆ سه یه که خوی گه وره ویستی له گه لیدایه. ئاکامی هه موو شتیك بۆ له خواترسانه.

ئه وه بوو له دوی کۆچی دوی پیتغه مبهر ﷺ زمان درژی موسه یله مه زیادی کرد ئه وه بوو کیشهی هه لگه رانه وه و پنگری له زه کاتدان پویاندا، هه زه تی ئه بوبه کر به هه لگه راره ی له قه له مدان، چونکه ئیسلام گشتگیره و بهش بهش ناکریت، نوێزو زه کات و پۆژو و هه ج هه موو ئه مانه داواکراون پیکه وه ئه نجام بدرین.

کی ده توانیت بروا به ئایه تیک بکات و بروا به یه کیکی تر نه کات، یان هه ر که سیک نکولی له ئایه تیکی قورئان بکات ئه و له ئایینی خوا دهرده چیت، له بهر ئه وه ی وه کو ئه وه وایه نکولی هه موو قورئانی کردبیت، خه لکانیک هه ن نکولی له ئایه تی بالا پۆشی ده که ن و ئه مه ش له دیندا به پتویستی ناسراوه. به لام ته ممه لی نواندن له گه ل زانستدا به فه رزبوونی نوێژ یان هه ر فه رزیکی تر بی نکولی کردنی ئه مه یان باستیکی تره.

موسه یله مه گه وره ی گه له که ی بوو سه جاحی خواست که یه کیك بوو له به هیزه کانی گه له که ی.. ئه وه ی نامۆیه به بی ماره بیدان کردیه خیزانی خوی، کاتیک پرسیاریان لیکرد وتی: ماره بیم پی داوون!! وتیان: کامه یه؟ وتی: نوێژی به یانیان و عیشام بۆکم کردنه وه. پۆژیک ئاموزاکه ی هات بۆلای و پپی وت: موعجزه کانی تو چین؟ وتی: بۆم بشاره وه، ئاموزاکه ی پپی وت: تو درۆزنیست، به لام درۆزنیکی ره بیعه له پراستگۆیه کی زیانبه خش باشته. ئه مه یه ئاره زووبازی و شوینکه وتنی ئاره زوو.

هه زه تی ئه بوبه کر خالییدی کوری وه لییدی ناره ده سه ری، ئه وه بوو موسه یله مه خوی له باخیکدا په نادا دوی ناونا به باخچه ی مه رگ، گه له که ی

موسه یله مه جهنگاوهر بوون جهنگه که بهرده وام بوو نه وه بوو (وه حشی) که بکوژی حه مزه بوو موسه یله مه ی کوشت، حه زره تی نه بو به کر دورگه که ی جاریکی تر گنپرایه وه سر باری خوی.

هروه ها یه کیکی تر له مژده پیدراوانی دوزه خ نه بو له هب و هاوسه ره که یه تی (نهروای کچی حه رب) پییان دهوت نه بو له هب له بهر نه وه ی وه کو ناگر له پوخساریدا بیت زور سپی و سور پیست بوو ناوی راسته قینه ی (عبدالعزی) یه پیغه مبهری ﷺ له لاین نه م بی باوه پره وه نازاریکی زوری چه شت له وانه نازاری دهروونی وه کو ته لاقدانی کچه کانی له لاین کوره کانیه وه، تاکه که سیک بوو که پیغه مبهری ﷺ له شیوی نه بو طالبدا گه مارودا.

بویه فه رمایشتی خوا ده رباره ی دابه زی: ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝۱ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ، وَمَا كَسَبَ ۝۲ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ﴾^۱ واته: یاخودا وشک بن هردوو دهستی نه بو له هب و، وشکیش بوون. پاره و داراییه که ی وه هرچی پیدا کردوه هیچی سوودی نه بوو بو ی و دادی نه دا. له مه وپاش نه چیتته ناو ناگریکی به کلپه و بلتسه وه.

نیتر ته واو دوا ی دابه زینی قورئان گه پانه وه ی بو نیه هروه ها هاوسه ره که شی زور رقی له پیغه مبهری خوا بوو ﷺ زور به خرابی مامه له ی له گه ل کچه کانی پیغه مبهری خوا ﷺ ده کرد، درک و دالی له بهرده میدا داده نا. نه م به سه ره اتانه جوریکن له هه لگه پانه وه له خواو دزایه تی و بی باوه ری ناشکراو نکولی کردن له حه ق.

فیرعه ونیش نمونه یه که له سته مکاری و کینه له به رامبه ر گه ل، فه رمانپه وایه که گه له که ی رقیان لیته تی! به نی نیسپرائیلی زور نازاردا:

﴿يُدْرِيحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحِيءُ نِسَاءَهُمْ﴾^۱ واته: هر منالیکي نږینه یان لى بهاتایه ته

دنیاهه سه ری نه بری و منالی میینه یانی به زیندوی نه هیشته وه.

له لای نه و کاریان ده کرد به بی وه رگرتی به رامبر له بهر نه وه ساحیره کان

وتیان: ﴿إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ﴾^۲ واته: نایا نیمه پاداشیکي

چاکمان نه بی نه گرهات و سرکه وتین؟.

کاتیک نوم بوون و خنکاني نزیک بووه وه وتی: باوه پرم به خوا هیئا، به لام

نه مه ته و بهی دروزه کانه، نه مه ته و به یه که له پیناو پزگار بوونه له خنکان.

هامان و قارون یه کیکیان خوی به گوره گرت، نه وی تریشیان زه کاتی

نه ددها، نه مانه هموویان و نه وانهی نه و پښکایه ی نه وان ده گرت پيسوی دنیاو

تیاچوی پوژی دوايین.

دهرگا و پله کانی دوزهخ

چه ندیک ئاتاجی نه وهین لیی بترسین:

ده بیت دلې بهنده به ناگر بله رزیت له بهر نه وهی هیچمان زیره کترو به پښتر نین

له پیغه مبهری خوا ﷺ کاتیک باسی دوزهخ ده کرا دلې ده له رزی و سنگی وه کو

فیشه ی مه نه لى کولاو دهینالاند، چه زره تی عومه ر(ره زای خوی لى بی) دوو

هیل به ژیر چاویدا شوپوبو بوونه وه به هو ی گریان له ترسی خوی گوره.

چه سنی به صری(ره زای خوی لى بی) کاتیک به پیشنوژی نه م نایه ته ی

خویند: ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَعِثُوا يَعَاثُوا بِمَاءٍ

۱- القصص: ۴

۲- الأعراف: ۱۱۳

كَلَّمَهُلِ يَشْوِي الْوُجُوهُ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿١﴾ واته: ئيمه ئاگر ئيکمان
 ناماده کردوه بۆ سته مکاران ده وران ده وريان نه گريئ و گه مارؤيان نه دات.
 نه گه هاوار و فيغانيش بکن و له تينواندا داواي ئاو بکن، ئاويکيان پيئ نه درئ
 وه که له شي تواوه گه رمه و ده موچاو نه برژينيئ. ئاي که ئاويکي خرابه! ئاي که
 ئاگر جيگاي حه سانه وه ييکي به دو ناخوشه! .

بورايه وه ههروه ها حه زه ته عومهری کورپی عه بدولعه زيزيش وابوو، کاتيک به
 نايه تيک له نايه ته کاني باسي ئاگر دا تیده په پري هه ستي ده کرد که چاو و گوئی
 به گره ی ئاگر دۆزه خ ده سوتیت، به دريژايي شه و نه ده خهوت و به خوا په رستي
 زيندوی ده کرده وه مامه له يان له گه ل قورئاندا به و شيوه يه بوو، کاتيکيش باسي
 به هه شت ده کرا دلئيان ده هاته جۆش و خرۆش له به رنه وه ی دلّه کان پاک بوون.

پيويسته له ئاگر بترسين له به رنه وه ی ده زانين که به سه ريدا تیده په رين وه کو
 خواي گه وره ده فه مویت: ﴿وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا﴾^٢ واته: که س له ئيوه ني به
 نه چيته ناو دۆزه خ.

به لاکه ليره دايه ماناي نايه ته که واته پردی سیراط به سه ر دۆزه خدا دروست
 کراوه سه رجه م مروقه کان ده بيت به سه ريدا تيپه رين بويه ده بيت له ئاگر بترسين:
 إِذَا كَانَتْ طَبَاعُكَ طَبَعِ سَوْءٍ فَلَا أَدَبَ وَلَا أَدِيْبُ

ماناي نه وه يه که دل وه کو له پيشه وه وتمان، دلي نه خووش وه کو ئاوي نه يه کی
 ژهنگ گرتوو وايه وینه کان وه کو خوئی نيشان نادات، به لام دلي هاوه لان دلي
 ته ندروست و ته واو بوو، نايه ته کانينان وه کو خوئی وه رده گرت فه رمايشته کان
 وه که چۆن له په ره کاني دلي هاوه لاندا نوسرابوو به نورو رۆشنایي فه رمايشتی خوا

١- الکهف: ٢٩

٢- مریم: ٧١

پوناك بووبوويه، هاوه لآن وهكو قورئاننك بوون كه ده جولان، به لام ئيمه دلّه كانمان به شتائينك پربووه نه ده بوو پرببيت، چونكه كارى دل يادى خواو ترس و ئوميدبوونه به خواو خوشه ويستيبه له پيناوى ئه وداو، بۆ ئه و زاته يه و راستگويى نيهت و خوشه ويستى خه لگاني تر.

دهبيت ئيره يى و رق و كينه تيايدا به هه لم بن ههروه ها بى باك بوون له (مكر)ى خواو ئاوميدبوون له ره حمى خواو خو به گه و ره گرتن له به رامبه ر خه لكيداو هاوه ل دانان بۆ خواو باوه رنه بوون به خواو پشت كردنه نيعمه ته كاني خواو جيگه ي به دلئيبا يى و ئارامگرى و پشت به ستن به خوا پربكه ينه وه .

ئيمه دلّه كانمان به چيه وه سه رقالم كردووه ؟ به دنياوه سه رقالممان كردوه ئه گه ر وادابنئين دل مه كينه يه كى به نرينه تو ئاوت تيكردووه، يا خود ئاميريكه به كاره با كارده كات تو ماده يه كى ترت تيكردووه، دياره په كى ده كه ويت دلئيش وه ها يه تو به شتيكه وه سه رقالمى ده كه يت كه ناييت به وه سه رقالمبكرت دياره به وه ليوان ده بيت له غم و په ژاره .

واى لى ديت كابرا له نويزى نيوه روى نويزى هينى قسه ي له گه ل ده كات و له گه ئيشت نيه، بير له كيشه كه ي خو ي ده كاته وه له گه ل خيزانه كه يدا يا خود له گه ل كوره كه يدا له به رنه وه ي په يوه ندى به په روه رديگاريه وه نه كردووه ئه گه ر بيكردايه ئه وا په نادانى ئه وى به س بوو.

پووناكيبه كاني باوهرو تاريخيه كاني بى باوهرى:

كورتترين ريگا په يوه ندى نيوان خواو به نده يه، ئه گه ر به نده وابه سته بوو به خواى خو يه وه دلى پووناك ده بيته وه، له وانه يه ئه گه ر باسى ئاگرىان بۆ بكه يت بگريين. به لى، ئيمه نكولى له وه ناكه ين ده گرين به لام گريانتيكى كاتيبه و به پيچه وانه ي هاوه لانه وه كه سه راپا ي ته مه نيان ته نها بۆ خوا ژيان.

به هشت دروستکراو فرمان درا به جبریل بپروات سهیری بکات کاتیک
 گه رایه وه وتی: هیچ که سی نییه له نه وهی ئاده م گوئی لیبتت له پیناویدا
 کارنه کات هه تا بجیته ناوی پاشان خوی گوره به نازارو نارپه حتی دهوری داوه
 کاره که هه روا ئاسان نییه.

خوی گوره ده فرمویت: ﴿أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يَبْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا
 يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ﴿١﴾
 واته: ئایا نه وانهی موسولمان بوون و باوه پیمان به خواو به پیغه مبهری خوا
 هیناوه، وا گومان نه بن هر به وهی که وتوویانه باوه پیمان هیناوه وازیان
 لی بهیترئو هیچ جوره تاقیکردنه وهیه کی ناخوش و تال و سویریان نهیه ته پرئ؟
 موسولمانانی پیش ئه موسولمانانیش که له سه ر دهستی تودا باوه پیمان به
 خواو به ئایینی خوا کردووه، وه ئه مان تاقیمان کردوونه ته وه و تالی و سویری
 ژیانمان به هوی موسولمان بوونیانه وه هیناونه ته پرئ تا خوا بزانی کام له مانه
 به راستی موسولمان بوون و له گه ل خوی خویان راست ئه که ن و به رانبه ر به
 دهدو نازار خویان ئه گرن و، کامیان درق ئه که ن و به راستیان نییه و موسولمانی
 راسته قینه نین.

دوو جور خه لک هیه، راستگوو درۆزن، وشه ی (أَحْسِبَ) بۆ سه رسوپرمانه
 وه کو نه وهی سه رسوپرمانی نارپه زایی ده برپینه: ﴿أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يَبْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا
 ءَامَنَّا﴾

ئهی کامه یه نه و به لگه یه ی که من باوه پدارم، بۆنموونه کاتیک ده فرمویت:
 به نازارو نارپه حتی دهوره دراوه، ئه وه تا فرمانت پی ده کات ههسته نویژی

به یانی بکه نه و هاش گرانه، زمانت بگره، چاوت داخه، گوئی له گورانی مه گره، مه رۆ بۆ شویننیک که کاری خراپی تیدا ده کړیت، دلّت بۆ یادی خوا ببزوینه، نارام بگره له سهر نه وهی دوچارت هاتووه، ببه خشه به وکه سهی توی بی به شکردووه، سهردانی نه و که سه بکه که سهردانت ناکات، له وکه سه خوښبه سته می لی کردویت، هه موو ئه م نارهحه تیا نه دژی ناره زووه کائن هه رچییه ک پیچه وانه و دژی ناره زووه به ده کان بیّت له خوات نزیك ده کاته وه، هه رچییه کیش هاوشانه له گه ل ناره زوودا له خوا دورت ده خاته وه.

بۆیه کاتیک به هه شت به نارهحه تی ده وره درا جبریل وایزانی باسه که زۆر گرانه که س ناتوانیت بچیته ناوی مه گه ر که سیک خوا ره حمی پی بکات.

پاشان خوی گه وره ناگری دروست کردو فه رمانی به جبریل کرد سه یری بکات زۆر به تر سه وه هات و فه رمووی: لئی پاده که ن، که س ناچیته ناوی مادام کاتیک به ناره زوویازی ده وره درا، بۆنموونه نه وه تیۆرکی چاکه، نه م گورانیه خوښه، نه م سه مایه، نه م دانیشتنه غه ییه تکردنی تیا به، نه مه گالته پی کردنی که سیک تیا به، نه مه ته شهردانه له که سیک، نه مه باسکردنی ئابروی که سیکه، نه م سو و مال و سامانی حه رامه، به رتیل دان، بی سه رو به ره یی، لادان، تۆمهت، پاشان جبریل وتی: باوه پناکه م که س پرزگاری بیّت لئی.

خه لکی یان موسولمانن یان بی باوه پین، باوه پردار له نیتو پینج پوناکیدا تل ده خوات بی باوه پیش له نیتو پینج تاریکیدا تل ده خوات، باوه پردار کردارو په فتاری پوناکییه، چونه ژوره وهی پوناکییه، هاتنه ده ره وهی پوناکییه، گۆره که ی پوناکییه، له سه ر سیراط پوناکییه، بیباوه پیش وته کانی تاریکن، هاتنه ژوره وهی تاریکیه، هاتنه ده ره وهی پوناکییه، سه ر پردی سیراطی

تاریکیه، په نا به خوا گوره که ی تاریکه، ﴿ظَلَمْتُ بَعْضَهَا فَوْقَ بَعْضٍ﴾ واته: تاریکستانیک بئ هندی به سر هه ندیکی تریه وه.

نهگر موسولمان له ناگر ترسا له گور ترسا نهوا له هه موویان بزگاری ده بیته، نهگر نومیدی به به هشت بوو وه ک چون نومیدی هه به دهوله مند بیته نهوا هه روویانی دهست ده که بیته، ترسانی موسولمان له ناگرو ناره زوی بو به هشت ده بیته بیته به کرده وه و کار پیکردن.

به شیک له پرشنگی پیغه مبه رتی:

وه ک ده زانین چه ندیک ناده میزاد له خوا نزیک بیته وه و هه رکارتیک که نه نجامی ده دات له بهر په زامه نندی په روه ردگاری بیته نهوا به و پوچه به رزه وه ده گات به پله ی خه و بینینی راست، بونموونه نوره دینی زهنگی، پیغه مبه رتی هاته خوی پیته فهرمو: له دهست نه و دوانه بزگارم بکه، شیوه ی روخساریانی پیته ده لیت که په رنگی خه نه بیته نوره دین زانایانی کورده وه و له سر نه و خه وه ی راویژی پیکردن و خه وه که ی بو گپرانه وه، نه وانیش ناماژه یان پیدا بروات بو مه دینه، نه ویش پوشت بو نه و شاره و خپرو سامانیک زوری وه ک دیاری له گه ل خویدا پیته بوو هه موو خه لکی مه دینه ی بانگکرد، هه موویان هاتن به لام نه و دوو که سه ی که له خه وه که دا بینی نه هاتبوون به خه لکی شاره که ی وت: که سه تر هه به له خه لکی نه م شاره نه هات بیته؟ وتیان دوو مه غریبی هه ن هاتون بو فیربوونی زانست و خه لکیکی چاکه کارن و زه کات و سامان به سر خه لکیدا دابه ش ده کن. هه روویانی بانگکرد سه یری کرد هه مان نه و دوو که سه ن که له خه وه که دا بینینی. پرسپاری لیکردن: ماله که تان له کوپیه وتیان: دراوسی پی مزگه وته که ی پوشت بو سه ردانیان کتیب و پاره ی بینی، سه ری له و ماله سوپما

ئەو دەبوو بەناو ژۆرەكەدا دەهات و دەپۆشت هەتا قاچی بەر شتێك كەوت
 فەرمانی دەرکرد راخەری سەرزەویەكە لایەرن، كاتێك لایانبرد چالێكیان بەرچاو
 كەوت بۆیان دەرکەوت وەكو تونیلێكە ئاراستەكەى بەرەو جەستەى پیرۆزى
 پێغەمبەرى خوا ﷺ پۆشتووہ ئەو دوو كەسە لە مەسیحییە مەغریبیەكان بوون
 فەرەنسییەكان ناردبوویان و پارەیهكى زۆریان پێدابوون بۆ دروست كەرنى ئەو
 تونیلەو دزینی جەستەى پیرۆزى پێغەمبەرى خوا ﷺ ئەو دەبوو ھەر لەویادا
 لەگەردنى ھەردووکیانی داوگەیاندى بەسزای خۆیان.

ھەر ھە قەراملەكانیش لەسەردەمى فاطمیەكاندا ویستیان بەردە پەشەكە
 بدن ئەو پۆژە پۆژى ھەشتەمى ئاودانى حاجیەكان بوو (٢٢٠٠) كەس كوژران
 كە بەرگریان لە بەردە پەشەكە دەكرد هەتا گێزایانەو و خستیانەو شوینى خۆى
 و خواى گەرە كەعبەى پاراست.

لێرەو دەبیت بزانی خەلكانێك ھەن برۆیان بەخو ھیناوە و پەیمانیان
 پێداوە بەگێزانیەو ھى مافەكان بۆ ھەر خاوەن مافێك ھەر ھەوا خەلكانێك ھەن
 لەسەر ناپەرەوایین، بى باوەرەكانیش پووبەپووی خەلكانى پەوا دەبنەو. سەیر
 دەكەیت ئەوانە شەپو خراپەكارى لەناویاندا پواوە، خەلكى بى باوەرپى
 بەرنامەدار دەبیت ئیسلامىكى بەرنامەدار پووبەرۆیان بیتەو، ئارەزوو كویرت
 دەكات و خەلكیش كویر دەكەیت بەھۆیەو، ئەو ئادەمیزادەى كە خواى گەرە
 دلێكى پاكى پێداوە ئەو كەسە بە گوناھ و سەرپێچى پەشى دەكاتەو و گوى بەو
 گوناھو سەرپێچیانە نادات و ھەروا بەسانایى بەسەرىدا گوزەر دەكات، بى
 ئەو ھى ئەو پاستییە بزانیكە كە گوناھىكى بچوك خالێكى پەش بەسەر دلەو
 دروست دەكات، ئەگەر ئەو بەندەبە بگەریتەو و داواى لێخۆشبوون بكات
 دەسپێتەو، ئەگەر داواى لێخۆشبوونی نەكردو گوناھى بەداواى گوناھدا ئەنجامدا
 ئەو دلێ بەتەواوى پەش دەبیت، خواى گەرە دەفەرمووت:

﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾^۱ واته: با دەس له قسه‌ی هيجوپوچى له م جۆره هه لگرن. ئەو تاوانانەى ئەيانکردن وەك خالتيكى پەش بووه بە ژهنگ بەسەر دليانە وەو دلى داگرتوون، بۆيه ناتوانن راست و چەوت ليك جوئىكەنە وەو ئەم جۆره قسانە ئەكەن.

ئەمە دەبیتە هۆى دروستبوونی بەرەبەست لەنیوان خۆى و خواى گەورەدا ئیتر حەق نابینی و شوینی ناکەویت و ناپه‌واش بەناپه‌وا نازانیت، خواى گەورە دەفەر مویت:

﴿ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ

الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴾^۲ واته: کاتى ناوى خوا بەتەنياو بە بى‌هاوبەش ئەهینرى دلى ئەوانەى ئیمانیان بە پۆژى قیامت نيبه ناپه‌حەت و پەريشان ئەبى. کاتیکیش که ناوى بەکانیان ئەهینرى که لەخوار خویانە وە داناون دەسبەجئ شادمان ئەبن و ئەگەشینە وە.

کاتیك باسى ناگرده‌کەین و خواردن و خواردنە وەى خەلکە‌کەى و باسکردنى ناگرو شیو و دۆلەکانى مەبەستمان لە وەیه خەلکى سودى لیوه‌ریگرن و لە ناگر بترسن و لە هەر شتیك دوریکە و نە وە که پەزامەندی خواى تیدا نیه.

بە لاکانى جوامیری و مروفايه‌تى:

المروءة: واته جوامیری و پەوشت بەرزى و پیاوہ‌تى و کۆمەك کردنى هەژار، دەستگیرویی بى نەوايان و پیزگرتنى میوان، ئەگەر هەژاریك هاتە لات دلخۆش ببیت، هاوہ‌لان ئەگەر بیویستایه‌کە سایه‌تى براکەى بەکەم تەماشای بکات پیداو یستی خۆى لەکە سیتی تر داوا دەکرد.

۱- المطففين: ۱۴

۲- الزمر: ۴۵

جوامیری له ننیو پیشینه ی پیاوچاکاندا گه یشتبووه به رزترین ناستی خوئی، نیمامی شافیعی کاتیک گه رایوه ماله وه که نیزه که کی پتی وت فلانه که س هات بۆ لات که سی له ماله وه نه بیینی ده رگاکی کرده وه فلانه شتی خسته گیرفانیه وه و پاشان پۆشت. ئه ویش فرمووی ئه گه ر ئه وه ی ده یلیت پاست بیت ئه و اتۆ له پتی خوادا نازادیت، ئه وه ش له بهر خو شحالی شافیعی بوو به وه ی که براکه ی کاره که ی بۆ جیبه جی کرد.

زانایان چه ند مه رجیکیان دناوه بۆ برابه تی راستگۆ، که مترینیان سینه سافییه و به رزترینیان له خو بوورده.

که ل کردنی جوامیری له م خالانه دا خوئی ده بیینیته وه:

۱- دیت له جیاتی فیروونی قورئان شتیکی تر ده کات بی بوونی هیچ پیوستییه ک، به لام ئه گه ر هیچ نه بوو جگه له م پیشه یه ئه واته یناکات، به لام هاوه لان و شوینکه وتوان و ئه وانه ی به دوای ئه وانیشدا هاتن به که لکردنی جوامیریان زانیوه.

۲- شوینکه وتنی ئاره زووبازی کاتیک له گه ل کومه لیکدا دانیشته ده لیت ژیری و ده لیت یاخود حق و ده لیت، یه کیکی تریش ده لیت له پاستیدا خیزانم و ده لیت و منداله کانم پیم پیده ده که نن و پیم ده لیتن چون ده ست هه لده گریته.

۳- به رده وام بوون له دواخستنی نوێژ بۆ نمونه که سانیک هه ن نایه ن بۆ نوێژ له کاتی پکاتی چواره مدا نه بیت، له کاتیکدا هیچ به ربه سستیک نییه ریگه ی لی بگریته، ئه گه ر من له مزگه وتدا نوێژ نه که م و توو ئه م و ئه و ئیتر کی نوێژ بکات له مزگه وته کاندا.. کی مالی خوا بکاته وه و ئاوه دانی بکاته وه؟! کاتیک بانگ وێژ ده لیت: (حی علی الفلاح...) به کی ده لیت؟ ئه وه ی خیانه ت له (حی علی

الصلاة) بکات خیانت له (حيّ على الفلاح) یش دهکات.. ئایا له نیو ملیاریک موسولماندا ملیونیکى رېک و پیک ههیه له مزگهوتدا نوێژ بکن.

۴- وازهینان له زیکرو نزاکانی دواى نوێژ، ئه و چهپکه گولەى که به دهوړی درهختدایه ته سبیحاتن هه موو (سبحان الله) یه ک خیریکه، هه موو (الحمد لله) یه ک خیریکه هه موو (الله اکبر) یه ک خیریکه هه موو زیکریک له مانه درهختیکت له بههشتدا بۆ دهوینن.

۵- رۆیشتنه نیو دوکانی بۆنهکان و تاقیکردنه وهى جوړهکانی ئه گهر پرسىارت کرد: کى ئه م کاره دهکات ئایا دهیکریت؟ پیت دهئیت: نه خیر، ته نها تاقى دهکه مه وه ئه مه حه رامه به لام ئه گهر مه به ستت کړینى بیت ئه و ئاساییه، خواى گوره به نیه تی دل له به ندهکانى ده پرسیته وه، خواى گوره زاناره به تیله ی چاو و ئه وهى له دلّه کاندئا شار دراوه ته وه.

۶- به کارهینانى میوان، واته تو میواندارى که سیك ده که یه تاییه تمه ندیه کی ههیه بۆ نمونه له بواری پزیشکیدا تاییه تمه ندیه کی ناوازه ی ههیه، توش دئیت سود له مه وهرده گریه به کورپه که ت دهئیت: وهره کوپى خوّم با مامى خوّت سه یرت بکات و دهیخه یته به رده ستی، نیشانهکانى بۆ باس ده که یه. ئه مه شیاو نیه.

۷- میزکردن به پیوه به بی بوونی پیویستی وه کو نه خووشی یان هه رشتیکى تر، پیشه و مالک ئه مه به به لایه ک ده زانیت له به رئه وهى ئه م کاره جله کانت پیس دهکات و پرژى به رده که ویت پیغه مبه ر ﷺ به دانیشتنانه وه میزی ده کرد.

۸- به ئاشکرا ئه نجامدانى به دره وشتى وه ک ئیستا له که ناله ئاسمانیه کاندئا ده بیینن ئایا له وه خراپتر ده بیینیت؟! هه روه ها چه ندین رپووت ده بیینیت بۆ نمونه تو ده ته ویت کتیبیک یان رۆژنامه یان گوڤاریک بکریت، سه یرده که یه

به‌ته‌نیشتی‌وه ژه‌هریک زۆر سه‌رنج ږاکیشانه دانراوه نازانیت ږوخسارت بۆ کوئی
گوفاره‌که ببه‌یت و چاوت له‌سه‌ر چی دابنیت...!!!

۹- خواردن له‌سه‌ر شه‌قامه‌کان و له‌نیو بازاردا مه‌گه‌ر باروډوختیک نه‌بیټ که
ناچاری کردبیت بۆ نمونه له‌گه‌ل مندا له‌کانتدایت له‌ بازارداو برسبیان ده‌بیټ
ئه‌مه له‌ تیروانینی شه‌ریعه‌تی ئیسلامه‌وه نه‌نگیه، له‌به‌رئه‌وه‌ی شه‌رم ده‌شکینئ،
له‌به‌رئه‌وه‌ی تو ده‌یخویت و خه‌لکی سه‌یرت ده‌که‌ن. بۆیه هه‌ندیک له‌ زانایان
ده‌لین (عوره)یه واته (شه‌رمگای مرۆڤ)ه شایه‌تیدانی لی وه‌رناگیرئ.

۱۰- پیکه‌نین به‌ ده‌نگی به‌رز، واته به‌ هه‌موو گه‌وره‌و بچوکیک قاقای پیکه‌نینت
بیټ، ئه‌مه‌ش ده‌بیټه‌ مایه‌ی داږمانی شه‌رم ئه‌وه‌تا هه‌نه‌فیه‌کان ده‌لین ئه‌م
جوړه‌که‌سانه شایه‌تیان لی وه‌رناگیرئ.

۱۱- له‌به‌رده‌می ئه‌و ده‌فره‌وه نه‌خویت که بۆت دانراوه، ئه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ری خوا
ﷺ فه‌رمان ده‌کات به‌ ئه‌نه‌س و پیی ده‌فه‌رموئت: (به‌ناوی خواوه ده‌ست
پیکه‌و به‌ده‌ستی راستت بخۆو له‌به‌رده‌می خۆته‌وه خواردنه‌که بخۆ). ئه‌مه
جوامیرییه ئه‌گه‌ر سوپاسگوزاری نیعه‌ته‌کان بیت و له‌ به‌رامبه‌ریاندا به‌ئه‌ده‌به‌وه
هه‌ئس و کهوت بکه‌یت.

۱۲- قرقینه‌ دانه‌وه به‌ ده‌نگی به‌رز، به‌جوړیک ئازاری خه‌لکی بده‌یت، ئه‌مه‌ش
جوامیری که‌ل ده‌کات.

۱۳- هه‌روه‌ها وازه‌ینان له‌ (ویتر)، له‌لای هه‌نه‌فیه‌کان ویتر ده‌بیټ بگپریته‌وه
نه‌که وه‌کو ئه‌وه‌ی خه‌لکی لیی تیگه‌شتوه که‌سوننه‌تیکی سوکه‌و پیویستیش
ناکات پیی ته‌نگه‌تاو بین ئه‌گه‌ر ئه‌نجامان نه‌دا یان وازمان لیته‌نا.

۱۴- پیاو خیزانه که ی له بهرچاوی خه لکیدا ماچ بکات، نه مه پیاوه تی و جوامیری نییه.

۱۵- رۆشتن بۆ ده عوهت بئی نه وهی بانگ کرابییت، به م کارهی پئی ده وترییت ئیسک قورس، هر ده عوهتیک کرا ئه وی تیا نامادهیه، ههروه ها له هه موو نا هه نگی کدا ده بیینیت، نه مه ش جوامیری که ل ده کات.

۱۶- دانیشتن له سه ر ریگا مه گر به وهی مافه کانی بدهیت که سانیک ده بیینیت له چایخانه کاندانانیشتون ئایا نه و که سه بۆ یادی خوا دانیشتووه؟

۱۷- به سوک باسکردنی خیزانه که ت له به رامبه ر خه لکیدا بۆ نمونه ده لئیت له هه یچ تیفاگات گیزه، یان وه کو خه لکی ره شوکی ده لئین ده لئیی گای خواجه له نیو وینجه و سیپه ره دایه، پیده که نیت...!! برا که م که سایه تی خیزانه که ت له نیو خه لکیدا به رزیکه ره وه ههروه ها منداله کانت، ده بییت خیزانه که شت هه روا بییت ریزت بگرییت.

۱۸- قازانچ وه رگرتن له هاوپی کانت، بۆ نمونه تو داوات لی کدروم شتیکت بۆ بکرم ده بییت بۆت بکرم و بیخه مه به رده ست و له پشتی سه رتوه قازانچی لی نه خۆم چونکه من بازرگان نیم.

۱۹- قسه نه کردن به زمانی عه ره بی و تیکه ل کردنی به زمانی عه جه می جیاواز، نه وه تا پزیشکه کان نه م حاله ته زاله به سه ریاندا به لام منداله کانیشمان هه روان بۆ نمونه له ته له فۆندا قسه ده که ن ده لئین (ئه لوو) له جیاتی نه وه بلئین (السلام علیکم) که (۲۰) چاکه یان بۆ ده نوسرییت.

۲۰- زۆر ئاوپردانه وه له سه ره ریگاگان، پیویسته که به ریگادا ده پۆیت به ریک و پیکی برۆیت وه کو بورجی چاودیری کردن مه به (حه زه تی عومه ر) ره زای خواجه لی بئی) کاتیک گه نجی ده بیینی به م شیویه ده رۆشتن به ریگادا لیی ده دان و ده یفه رمو بئی هوده و به حه په ساوی مه پۆن به ریگادا) به خیرایی برۆ بۆ

جیبہ جیّ کردنی کارہ کانت. ئەمەش دلەکان دەمرینێ وای لێدەکات هەست بەو
نەکات ئەو کارە دەیکات خرابە.

۲۱- لەبەرکردنی پۆشاکی مۆدە بەشیوەیەکی خراب. پیاو دەبینیت لە
مالەکهیدا دانیشتوووە و کچەکهی دەپروات بۆ زانکۆ پۆشاکیک لەبەر دەکات زۆر
ناشایستە و نابێ لەبەر بکریت کەچی ئەو باوکە پێدەکنیت و دەلێت: ئەمە
مۆدەبەتی و دەبیت لە تەمەنی خۆیدا بژی!! لەکاتیگدا بەپرەسە لێی (فکلکم
راع وکلکم مسؤول عن رعیتە) دەبیت پێی بلێیت ئەگەر بالاپۆش نابیت باشتەر
وایە لە مالەو دەبیشیت لەبەر ئەوەی بالاپۆشی فەرزە، ئەو زانستە و هەرت
گرتوووە و فیزی بووت بەستە، کچەکهی لەسەر کەمی زانستەکهی لۆمە ناکریت و
لێی ناپرسریتەو، بەلام لەسەر بالاپۆشییەکهی لێپرسینەووەی لەگەڵدا دەکریت.

خوای گەرە دۆزەخی دروست کردوووە هەرەها بەهەشتیش، ئەگەر ویستی
لەسەر بوایە سەرچەم مرقەکان پینمویی خویان وەرەگرت و هەموویان
دەچوو بەهەشتەو، بەلام بەندەکان خویان گومرا کردو بە دوی
ئارەزووەکانیاندا رۆیشتن، بۆیە دەبوایە دۆزەخ دروست بکرایە وەکو خوی

گەرە دەفرمویت: ﴿زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ﴾^۱

واتە: جوان کراوە لای بنیادەم حەز لە ئارەزووی نەفس کردن.

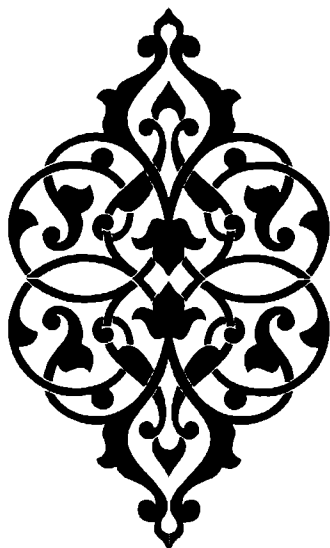
بۆیە دەبینیت هاوێلان بەدوای ئەوانیشدا شوێنکەوتوان و دوی ئەوانیش،
جوانیان هەبوو لە جیاتی ئەم کرانەوێە. خەڵکانیک هەبوون خاوەن ئالای سور
بوون و شتی تریش باسەکەش پێوانەییە.

کەواتە فەرمانبەرداری کردن بەفەرمانەکانی خوا، وازھێنان لەوەی نەھی لێ
کردوووە و هەرەها جیبەجیّ کردنی فەرزەکانی خوا بەندایەتی کردنی و مامەلە

۱- آل عمران: ۱۴

کردن و پیدانی مافه‌کان وه‌کو ئه‌وه‌ی فه‌رمانی پیکردوین، خوای گه‌وره‌ چه‌ند
فه‌رمانیکی هه‌یه سه‌رپێچی مه‌که‌ن، چه‌ند سنووریکی هه‌یه مه‌یشکێتن له‌ چه‌ند
شتیک بێ ده‌نگ بووه له‌به‌رئه‌وه‌ی په‌حمتان پێبکات نه‌ک له‌بیری چووبیت
پرسیاری لی مه‌که‌ن.

ئه‌وه‌ی به‌ندایه‌تی کردنی به‌جوانی نه‌کات ئه‌وا په‌وشتیشی جوان نابیت، ئه‌گه‌ر
من له‌به‌روبومی نوێژه‌که‌م نه‌خۆم که‌فێرم ده‌کات له‌خرابه‌کاری و به‌دپه‌وشتی
دورکه‌ومه‌وه، وه‌ ئه‌گه‌ر نوێژه‌که‌م وام لینه‌کات له‌ نێو خه‌لکیدا ساده‌ بم ... ئه‌وا
سودی نیه ... !!

باسکردنی دۆزهخ

زۆری ژماره، مانای ههیه....

له قورئانی پیرۆزدا (۱۲۸) جار باسی دۆزهخ کراوه. ئەمەش ژمارهیهکی گهورهیه، ئەو کەسە بەو ئایه تانەیی که باس له دۆزهخ دهکەن کاریگەر نەبێ پێیان ئەوا به دواي دليدا بگهڕیت، له بهرئەوهی دلی مردوو، خوای گهوره هەندی ئایهتی قورئانی به شێوهی دووانی دابه زاندوو (واته له هەندیک باسدا دوو بابەتی جیاوازی خستۆته پوو و باسی لی کردوون)، باس له پهحمەت و ئەشکه نجه دان دهکات، به ههشت و دۆزهخ، پاداشت و سزا، داد و ستهم و بهو جۆره.

باسکردنی دۆزهخ دلی باوه پدار دینیتته له رزه و سینهی پاستگۆیان دهتوقینیت، دلیان ناسکه وهکو دلی ئەوانهیی که له نادیاردا له خوای خۆیان دهترسن، به لام ئەوهی دلی ناسک نیه و ناترسیت و ناوهستیت ئەوا نیشانەیی نوێی بۆ ژبانی بنیات نه ناوه، له بهرئەوه ئامۆژگاری دهکەم به دواي ئەقلیکدا بگهڕیت.

ئەمە یهکەم زانیارییه سه بارهت به دۆزهخ، بۆنموونه با بپۆینه ناو پهراوی پهروه رداگرو سورەتی (البقره) وه رېگرین خوای گهوره دهفه رمویت:

﴿ وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّكَارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً ﴾^۱ واته: وتیان: ناگری دۆزهخ

چه‌ند پۆژیکی که م نه‌بی له که سمان نادا.

به م شیوه‌یه جوله‌که بانگه‌شهی ئەمه‌یان کرد که چه‌ند پۆژیکی دیاری کراو

گویره‌که‌یان په‌رست ئەو کاتهی موسا علیه‌السلام به براکه‌ی فه‌رموو: ﴿ أَخْلَقَنِي فِي قَوْمِي

وَأَصْلِحَ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴾^۲ واته: جئ‌نشینم به له‌ناو‌قه‌ومه‌که‌مداو،

ئاگاداریان به له شه‌ریعت لانه‌دهن و نه‌گۆرین. چاکه‌که‌ر به‌و دوا‌ی پښگی

به‌دکاران مه‌که‌وه، که ئەوانه‌ن له خۆیان غافلن و دوورن له خوداپه‌رستی.

گرنگ ئەوه‌یه گویره‌که‌یان په‌رست و بانگه‌شهی درۆ بوختانیان کرد که

ئەوان به دۆزهخ سزا نادرین مه‌گه‌ر به‌ئەندازه‌ی ئەو چه‌ند پۆژه نه‌بیته که

گویره‌که‌یان تیدا په‌رستوه واته پۆژیکی دنیا به‌کسانه به‌پۆژیکی سزای

قیامه‌ت، ئەوان وتیان: ﴿ وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّكَارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ

عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا ﴾^۳ واته: وتیان: ناگری دۆزهخ چه‌ند پۆژیکی که م نه‌بی له

که سمان نادا: ئە‌ی (محمد) پښیان بلی: ئاخۆ په‌یمانتان له خودا وه‌رگرتوه.

ئایا ئەمه له‌ته‌ورات یان له‌ئینجیلدا هه‌یه یان نوسراوه که بۆ‌ه‌زره‌تی

عیسا علیه‌السلام دابه‌زی؟ ئینجیل هات هه‌تا ته‌واوکاری ته‌ورات بیته ئایا ئەمه ئەو

په‌یمانه بوو که خوی به‌نده‌کان په‌یمانی پښان و به‌لگه‌نامه‌یه‌کی له‌گه‌لدا پښان

که ئیوه ته‌نها ئەو چه‌ند پۆژه سزا ده‌درین.

۱- البقرة: ۸۰

۲- الأعراف: ۱۴۲

۳- البقرة: ۸۰

خوای گه ورة ده فرمویت: ﴿قُلْ أَخَذْتُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ ۚ أَمْ نَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾^۱ واته: ئاخو په یمانتان له خودا وهرگرتووه، که دیاره خودا هرگیز له په یمانی خوئی پاشگه ز نابیته وه، یا شتیکتان به دم خوداوه هه لبه ستووه خویشتان نایزانن و دروؤ ساخته به؟

چون ئاده میزاد به ناوی خواوه دروؤ بوختان ده کات و ده لیت ته نها ئه و چند پوژه سزا ده دریت که گویره که که ی تیدا په رستووه، ئه وه تا قورئان به لگه که یان پوچال ده کاته وه و دروکه یان درده خات کاتیکی دیاری کراویان نیه بو مانه وه یان له ئاگردا، به لکو ده فرمویت له ئاگری دوزه خدا به هه میسه یی ده میننه وه، جوله که دان به وه دا ده نینن که له ئاگردا سزا ده درین، ئه مه ش زوؤ سه یره وه کو چون هاوه ل په یداکه ران له رابردوودا ده یانوت:

﴿إِنْ تَتَّبِعِ الْهَدَىٰ مَعَكَ نُنَظِّفْ مِنْ أَرْضِنَا﴾^۲ واته: ئه گه ر شوینی ئه و ری پیشانده بکه وین که تو پیمان پیشان ئه ده ی له م خاکی خو مانه مان هه ئه که نن و دوور ئه خریننه وه .

ته نانه ت سه ریچیکارانی نوممه تی محمه د، ئه وانیه که له خوای گه وره وه دوورن ئومیدو هیوایان به خوا هه یه ئه و که سه ی له خوای گه وره ناترسیت: من سه ریچیکارم و له ئاگر دیمه دهره وه، هه موو ئه وانیه که ده لین لا إله إلا الله، ئه و که سه گوئی له و فرمایسته راسته نه گرتووه که ده فرمویت ئه و که سه ی له ئاگردا ده مینیته وه به ئه ندازه ی بوونی دنیا ده مینیته وه واته له ساته وه ختی دروست بوونی ئاده مه وه هه تا دوا ساته کانی ته مه نی زه وی و ئه وه ی تیا به تی، ئه و که سه هه لگه پاره یه که هه ر له خو یه وه شه رع بو خوئی داده ریژیت و ده لیت:

۱- البقرة: ۸۰

۲- القصص: ۵۷

﴿هُتُوَلَاءَ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا﴾^۱ واته: کافره کان له مسولمانه کان

باشترن و ریگای راستریان گرتووه!

ههروهها پینغه ممبر ﷺ دهفه رمویت: (نمونه‌ی من و نمونه‌ی نیوه وهکو پیاویک وایه ناگریکی کردوته وهو په پوله دهرویان داوه منیش دورتان دهخه مه وه لئی نیوهش له دهستم راده کهن دهکه ونه ناوی)^۲. ده بینیت فه رمایسته که به ناگات دینیتته وهو دورت دهخاته وهو پیت ده لیت: له هه نگاهه کانی شه یطمان نزیک مه به ره وه.

خه لکانیک ده بینیت سه ریچی کردنی خوا به کهم سهیر ده کهن له کاتیکدا ده بیت ئاده میزاد نه نجامی نه دات و لئی بترسیت نه وه تا خوی گه وره دهفه رمویت:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾^۳ واتسه: یادی نه و کاته بکه نه وه که ئیبراهیم دوعای کردو وتی: خودایا نه م شوینه بکه به شاریکی هیمن و له بهش و باره‌ی ژیواریش پوژی خه لکه که ی بده نه وانه یان باوه ریان هه یه به خوداو پوژی قیامهت. خودا فه رمووی: نه نانهت کافره کانیش هه ر دلخوش نه کهم بو ماوه یه کی کهم که بریتی یه له دنیا. جا ناچار یان نه کهم بو سزای دوزه خ. بی گومان دوزه خ مه ئوایه کی ناهه مواره.

شاری چاک مه ککه یه، سهیر ده که ییت پوژی به سه ره ردوو لادا دابهش کراوه موسولمان و بی باوه ر، به لام فه پو پیت له پوژی بی باوه ره که هه لده گبریت،

۱- النساء: ۵۱

۲- رواه مسلم.

۳- البقرة: ۱۲۶

ئەمەش لەمبەرەبانی خواپە کە پۆزی ھەموو لایەك دەدات پەرحمانی دنیایە و پەرحیمی دنیای پۆژی دوایی، باسی زیادبوونی پۆزی وابەستە نیە بەباوەرە و بەلام فەرپو پیتی پۆزی کەسی بی باوەر بی بەشە بەھۆی بی باوەرپی و نکۆلی کردنیە وە لەحق و راستی.

پەلەکانی بی باوەرپی...

سەیر دەکەیت کەسی بی باوەر وەکو مەبخۆر وایە بەخواردنەوہی مەہی تینویەتیەکە ی زیاتر دەبیت، ملیۆن یان دە یاخود ملیار یاخود دە ملیاری ھەبە بەلام تیر نابیت ئەگەر دوو شپو زێپیشی ھەبیت. خۆای گەر دە فەرمویت:

﴿قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾^۱ واتە: خۆدا فەرمووی: ئەنانت کافرەکانیش ھەر دلخۆش ئەکەم بۆ ماوەیەکی کەم کە بریتیە لە دنیا. جا ناچاریان ئەکەم بۆ سزای دۆزەخ. بیگومان دۆزەخ مەئوایەکی ناھەموارە.

بە بی باوەرپوون دەستی پیکرد بەمەش لە ئاین دەردەچیت، بی باوەرپیش بی باوەرپی نکۆلی کردنە بیباوەرپی مل نەدانە ھەتا ئەوکاتە ی ئادەمیزاد لەبازنە ی ئایینی خوا دیتە دەرەوہ، ئەم جۆر پلانە دەکەونە ژیر پۆشنایی فەرمايشی (وَمَنْ كَفَرَ) واتە کەمترین پەلە لە پەلەکانی بی باوەرپی.

بۆ نمونە ئەگەر سالانێکی دوور درێژ خەرجی کورپەکەت بدەیت پاشان پۆژیک دیت پیت دەلێت ئەو زەویە دەکرم یاخود ئەو ئوتومبیلە یان فلانە کچ دەخوژم، تۆش پیتی دەلێت من نامەوێت ئەو پارچە زەویە بکریت یان ئەو ئوتومبیلە یان نامەوێت ئەو کچە بخوژیت، تۆ بەمە بەرژەوہندی ئەوت مەبەستە، ئەو دەیەوێت گوێراپەلی تۆ نەبیت گوێ نەدات بەقسەکانت ئەوہی

۱- البقرة: ۱۲۶

فهرمانی پیده که بیت نایکات بیت ده لیت: ئه رکی سه شانته خه رچی من بده بیت و خوت هه لمه قورتینه کاره کانی منه وه .

ئم جوره کوره له گه ل باوکیدا ره قه و بیبا و په به نیعمه ته کانی ناخو ئه وه ی که لله ره قبی له به رامبه ر خوادا ده کات داخو چو ن بیت؟ پاشان خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ﴾^۱ واته: به زقو بی دلی خوی ده بریت وه کو خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ﴾^۲ واته: هه مووکه سیکیش هات بو سارای مه حشر بو لیپرسینه وه و حساب و کیتاب له گه ل کردن و هر به کی دوو که سی له گه له، به کیان لیخوری که نه بهیننی بو مهیدانی حشر و ئه ویشیان شایه تیکه راستی ئه و شتانه باس ئه کا که له و ئاده مزاده پوویان داوه .

واته که سیک ده بیات شاهیدیک له فریشته کان شایه تی له سه ر ده دن پاشان به ره و دوزه خ و خراپترین چاره نوس. ئه مه ش کو تاییه کی خراپه ئه م باسه ش به لگه یه له سه ر ئه وه ی که ده بیت سوپاسی نیعمه ته کانی په ره ردگار بکات وه کو خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿لَيْنَ شُكْرْتُمْ لَا زِيدَنَّكُمْ﴾^۳ واته: به راستی ئه گه ر سوپاسم بکه ن نیعمه تان بو زیاد ئه که م .

سوپاسکردنی نیعمه ت و کار پیکردنی و خه رچ کردن و ده رخستنی هه روه ها ده بیت موسولمان ئاسه واره کانی ئیسلام له هاتنه ناوه وه و چونه ده ره وه و قسه کردنی پیوه دیار بیت، خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي

۱- البقرة: ۱۲۶

۲- ق: ۲۱

۳- إبراهيم: ۷

وَحْيَايَ وَمَمَاقٍ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَيَذَلِكَ أَمْرٌ وَأَنَا أَوْلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾ واته: نهی موحه ممد! تو بلی: به راستی نویژو هموو جوره عیباده تیکم یا حه ج و قوربانیم و هر عیباده تی له کاتی زیندوویه تیدا نه یکم و له سهری نه مره همووی بو خودایه که خوی هموو جوره مه خلوقیکه. هاوبه شی نی به و من بهم جوره راستی و دلسوزی و خاوینییه له لایه ن خوداوه فه رمانم پی دراوه و من له پیش هموو نوممه تی خومه وه موسولمان بووم و پریگای راستی ئیسلامه تیم گرتووه ته بهر.

که واته هموو شتیک له م ژبانه دا ده بییت سوپاسی له سهر بکه من له بهرئه وهی سوپاس نه کردنی نیعمه ته کان ده تکاته شایسته ی سزای خوایی، نه وه شی نکولی و که لله ره قی بکات نه وه به هویه وه شایسته ی سزای خوایی ده بییت به ناگر سزا ده دریت، خوی گوره ده فه رمویت:

﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ﴾^٢ واته: فیرعه ون و کومه له که ی ئینکاری پیغه مبه رایه تیه که ی موسایان کرد هر چه ند به دل نه یانزانی راسته پیغه مبه ره. واته نکولیان له نیعمه تی ئیسلام کرد، سوپاسی خوی نه کرد له سهر نه و نیعمه ته، نه وانه ی که سوپاس گوزارو ستایشی خوا ده کن نه وانه نه گهر پییان به خشرا پیی رازی ده بن نه گهر پیشیان نه به خشرا نه و نارام ده گرن.

خوی گوره پاداشتی سوپاسگوزاری به گه وره گرتووه، نه م پله یه زور گوره یه بویه نه و که سه ی به براکه ی بلیت: خوا پاداشتی چاکه ت بداته وه نه و زوری پی به خشیوه، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (هیچ چاکه یه که به که م مه زانه

١- الأنعام: ١٦٢ - ١٦٣

٢- النمل: ١٤

ئەگەر پېشانىدىكى پويىكى گەش بېت لە بەرامبەر براكەتدا) ^۱. ئەو تا ئىستا ئافرىتان دەبىنىن پويان لە بەرامبەر ھاوسەرە كانىاندا گىرژ دەكەن وە بەپىچە وانە شەو، ھەر ھە دراوسى لە گەل دراوسىدا، خزم لە گەل خزمدا، مام لە گەل برازا كانىدا. كوا مامە لە جوانە كان؟؟!

بەتەنھا دىت بۆ لاي خوى خوت:

خوى گورە دە فەرمويت: ﴿ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةٌ فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴾ ^۲،
واتە: جا پەيرە وىكەرە كان لە قوولايى دليانە وە ئاوات ئەخوازن و ئەلەين: خوزگا جاريكى تر ئەگەر پايەنە وە بۆ دنيا تا لىيان تە بەرا بىين وەك ئەوان ئا لەم تەنگانىيەدا لە ئىمە تە بەرا بوون. بەم جۆرە خودا كرده وە كانىان دىنيتە وە بەرچاويان و ئەيانكا بە ماىەى خەم و خەفەت بۆيان و لە ئاگرى دۆزەخيش دەرنانچن.

ئەمە ئاكامى شوينكە و تە شوينكە و تەو، ئەمەش بە لايەكە لە بە لاكانى دنيا سەير دەكەين ئە و كە سەى كە شوينى دەكەون خوى دەپازىنيتە وە بۆ ئە و كە سانەى كە دواى دەكەون بە وىنەى شەيتان، شەيتانى ئادەمى دەلەيت وەرە من كورسىيەكت لە وە زارە تىك دەدەمى يان بە پىتو بەردنىك ياخود سەروكايە تىيەك، دەتەكەمە پارىزگارنىك ياخود بە پىتو بەرى دەزگايەك، بە لام ئەمانە لە بەرامبەر ئەوەى سەرت نەوى بكەيت و واز لە ھەر بىرو باوەرپك بەينيت.

۱- رواه مسلم.

۲- البقرة: ۱۶۷

بەمەش بوونی لى داگیردەكات، پاشان پۆزى قىامت دىت خىواي گەورە دەفەرموئىت: ﴿إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ﴾^۱ واتە: ئا لەو كاتەدا كە پەيرەويكراوەكان لە پەيرەويكەرەكان تەبەرا ئەبن و بە هىچ جۆرئى بە كەلكيان نايەن و، بە چاوى خويان سزاي توند دەبينن و هىچ جۆرە پتوهندىيەك نامىنى لە نىوان ئەمان و ئەواندا.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كُنَّا لَنَّا كَرَهُ فَنَتَّبِرَآ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا ...﴾^۲

ئەوھى لەسەرەتاوھ خۆى بىبەرى دەكات ئەو كەسە يە كە خەلكى شوئىنى كەوتون (سەرۆك) كاتئ پۆزى قىامت دىت و ھەست بە بەرپرسىارىيەتى دەكات خۆى بەرى دەكات، لە بەرئەوھى لەسەر ئەو گوناھو فرىودانەى خەلكى لىپرسىنەوھى لەگەندا دەكرىت، و شوئىنكەوتەش سزا دەدرىت لە بەرئەوھى خاوەن كەسايەتى لاواز بووھ ئىتر ھەرچەندئ قسە بكات بەلگەى لاوازە و هىچ بيانويەكى دەست ناكەوئت ھەتا بيانوى پىبىنئتەوھ.

لەو بيانويانەى كە پەناى بۆ دەبات بەرتەنگى پۆزى يان نەخۆشى يان ھەر پىويستىەك، بەلام فەرمائىشتى پەروەردگار دىت و دەفەرموئىت: ﴿فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ﴾^۳ واتە: جا ئەگەر كەسى ناچار بوو بۆ خواردنى ئەوانە، بە مەرجئ دەستدرىزئى نەكاتە سەر ناچارئكى ترو لەو سنوورە لانەدات كە خودا دايناوھ.

۱- البقرة: ۱۶۶

۲- البقرة: ۱۶۷

۳- البقرة: ۱۷۳

لیره دا ئین حەزم پرسیار لە پیشەوای باوەرداران دەکات و دەلێت: تەقوا چییه؟ ئەویش وەلامی دایەو و فەرمووی: بەخاکیکی درکاویدا نەپۆشتویت؟ فەرمووی: بەئێ. فەرمووی: چیت کرد؟ فەرمووی خۆم کۆکردەو و هەولمدا. ئەمە ئایینە داوات لێدەکات خۆت هەلبکەیت و لەهەموو شتیکدا هەول بەدەیت، پارە لەحەلالەو و دێت هەروەها سەیرکردن، وشە، جولە، موسولمان بەدوای حەلالدا دەگەرێت و ئەوە ئیسلامیکە بەسەر زەویدا دەگەرێت. ئیسلام ئایینی خۆیە ئەمەشمان لە رینگای قورئان و فەرماشتەکانی پیغمبەری خواو هەلسوکەوتی شوینکەوتوانیەو زانیوە، خۆی گەرە دەفەرمووت:

﴿إِنَّ الدِّينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْرُونَ بِهِ مِمَّا قَلِيلًا﴾^١

واتە: بەراستی ئەو زاناوانە ئەوێ لە تەوراتدا ئەیشارنەو، مەبەستی نیشانەکانی پیغمبەری ئاخزەمانەو، لە باتی ئەوە نرخیکی کەم و بێمایە وەرئەگرن.

ئەو دێت ئایەتیکی دیاری کراو دەگرێت و حوکمەکی پەك دەخات، کارپیکردنی دەشارێتەو، بۆنموونە ئایەتی بڕینی دەستی دز دینیت و دەلێت: ئەمە دڕندەییە، دەربارەمی مەبخۆری دەلێت: ئەوە ئازادی کەسییە.

ئەمە بەمانای شارندنەو و کپ کردن دێت، لەبیری ناکات بەلام حوکمەکی پەك دەخات، بۆنموونە یاسایەکی دیاری کراوی ئایینی دینیت بەلام کاری پیناکات. دنیا بەئاین پینە دەکات، نە ئاینە کە دەمیتێتەو و نە ئەوێش کە پینەمی دەکەین، خۆی گەرە دەفەرمووت:

﴿أَفْتَوْمُنُونَ بَعْضُ الْكُتُبِ وَتَكْفُرُونَ﴾^۱ واته: ئیمانتان به هندی له پیمانانه که هیه که له کیتاب و پیماننامه که دا نووسراوه و ئیمانتان به هندیکی تری نییه!

ئوانه ئەمه ده کهن بۆ گه یشتن به مەرامه کانیان و خه لکانیشی پی پازی ده کهن، ئەمهش تیکه لای کردنیکی ئاینیه، خوی گه وره ده فه رمویت:

﴿أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُرَكِّبُهُمْ﴾^۲ واته: ئوانه له پاشه رۆژدا پرپه پری سکی خویان ئاگری دۆزه خه خۆن و خودا له پۆژی قیامه تا قسه یان له گه ل ناکات و ناویان به پاک نابات، ههروه ها سزاییکی ئیجگار سه ختیان هیه.

ئهو کاتهی موسولمان دینه کهی بۆ دنیا ده فرۆشیت ئهوا جگه له ئاگر هیچ نه گه ریکی تری نییه.

عه طائی کورپی په باح رۆشت بۆ بازار په نجیر بکریت مندالیک له ویدا بوو بۆی کیشا خاوه نی فرۆشگا که له دوکانه کهی هاته دهره وه و وتی: کورپه ئه وه عه طائی کورپی په باحه پيشه وای موسولمانانه ئەمه گه وره ی ئیمه یه، ویستی کیشانه کهی بۆ زیاد بکات، عطاء وتی: ئیمه ئاین به هه نجیر نافروشین ئیمه له بهر خوا فیرت ده کهین، واته من پیویستم به زیاده کیشانی هه نجیری تۆ نیه تهنه پیویستم به حه قی خۆمه، هه رکه سیگ جگه له مه هه رشتیکی تر بکات ئهوا بۆچوونی خراپه له بهر ئه وهی بۆ خوا کارناکات و دژی سنوره کانی خوایه.

۱- البقرة: ۸۵

۲- البقرة: ۱۷۴

کي هه به جگه له خوا...؟!

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾^۱ واته: هی وایش هه نۀ پارتنه وه له خودایا له دنیا دا چاکه مان پی ببه خشه له له شساغی و ناسایش و مال و خیزانی باش و خزمی باش و به شی حالی خو مان داراییمان پی ببه خشه و له پوژی قیامه تیشدا پاداشی چاکمان پی ببه خشه و له سزای ناگر بمانپاریزه .

هه روه هاده فهرمویت: ﴿ فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَنَا فِي الآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴾^۲ ، واته: بنیاده می وه ها هه نۀ پارتنه وه نۀ لاین خودایا سامان و مالی دنیا مان بده ری و، نیتر داوای شتی ناکن بؤ دواپوژیان باش بی. نۀ مانه له قیامه تدا به ش و به هره یان نی به .

نۀ و دنیا ی ده ویت، خوای گه وره ش دنیا و دواپوژی شی لایه که واته نۀ ی باوه ردار کاتیک بؤ دنیا بانگی خوا ده که ییت بؤ قیامه تیش بانگی بکه، هه تا هه ردوکیان ت ده ست بکه ویت هیچ شتیک نه بیته به ربه ست بؤ نیوان توو خوا، له به رنه وه ی که س هاوبه شی فه رمانره وایی نۀ و نیه، به لام کاتیک به ربه ست بؤ خوت دروست ده که ییت که هاوبه شیت بؤ غه یری خوا بریار دابیت، بؤ نمونه کاتیک پیویستت به شتیک ده بیت پاشان ده لیتت نۀ گه ر پشتم به فلانه که س ببه ستایه یا خود جه نابی وه زیر بؤ ی بکرده مایه نیستا کرابوو، پیویستیبه کانت له فلان و فلان داوا ده که ییت که واته هه ر خوتیت به ربه ست له نیوان خوت و خوا دا داده نییت، بؤ به هیچ هیوا به کمان نیه جگه به خوای گه وره .

۱- البقرة: ۲۰۱

۲- البقرة: ۲۰۰

له بهرئوه ده ئێین: (لا إله إلا الله) واته هیچ په رستراویک نییه به راستی خوا نه بیته، که س له م گهردوونه دا حوکم ناکات ته نها خوا نه بیته (سبحانه و تعالی)، ئیمه په رستراومان بیرده چیتته وه و کاره کان ده دینه ده ست به بنده کان، خه لکی خوی هۆکاره کانیاں بیرده چیتته وه ئه و زاته ی که هۆکاره کانیه له سه ر ده ستی ئه وان به دیه ئتاوه .

ئمه کیشه که یه که ده که ویتته ناوی، به بنده پئویستی به ئامۆزگاری و بیره ئناوه هه یه، پئویستی به وه گه رڅسته وه ی وزه ی ئیمانیه هه یه بۆیه دوورکه و تنه وه له دانیشن له گه ل زانایان و فیرییوونی زانست و خه لکی چاکه خوازو برودار ئاده میزاد ده فه و تینیت، خوی گه وره ده فه رمویت:

﴿سَعَلْتَنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا﴾^۱ واته: مال و دارایی و ژن و منالمان خه ریکیان کردین و نه مانتوانی بیین له غه زادا به شداری بکه یین.

کاتی نییه هه تا داوای لیخۆشبون بکات، خوی گه وره ده فه رمویت:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولِيَاءُ لَهُمُ الظُّلُمَاتُ يُخْرِجُوهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^۲ واته: ئه وانه ی ئیمانیاں هیناوه به خوداو پیغه مبه ری خوداو دویان که و توون، خودا سه ردارو کاره له سوورپینیانه، له تاریکی خامی و نه فامی، تاریکی چا و کویری و نه زانی و، له تاریکی کوفرو ئاره زو په رستی پزگاریان ئه کات و ئه یانخاته پووناکیی فام و شعووو زانیاری و خودا په رستی. ئه وانه یش که بی ئیمان و خوداو پیغه مبه ره که ی نانا سن سه ردارو سه رکرده یان شه یقان و ده سته و به سه ته که ینی، که به پیچه وانه ی موسولمانه کان، له پووناکیی فام و زانی

۱- الفتح: ۱۱

۲- البقرة: ۲۵۷

و ئیمان و بیروھۆش دەریان ئەکەن و، تووشی تاریکی نەزانی و نەفامی و
بئێنیمانی و بئێنەقلیبان ئەکەن“ ئەم کافرانە لایقی ئاگری دۆزەخ و سزای
پڕئازاری دواپۆژن و لە ئاگریدا هەتا هەتایە ئەمێننەوہ.

الطاغوت: ھەر شتیکیە کە جگە لە خوا بپەرستیت.

دەکریت ئادەمیزاد بەفەزلی خوا پاشان چەند کارێک وای لێدەکات
دوربکەوێتەوہ، وەکو ئەو کەسە بەرپێگایەکی سەرەکیدا دەپوات پاشان دیتە
سەر شەقامە تەسکەکان پاشان بەرەو کۆلانی تەسک و تەسکتر لێرەدا خوای
گەرە دەفەرمویت:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

ذَلِكَ وَمَنْ يُضَلِّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ واتە: پێگای راستی بپێچ و پەنای منە،
من بەم پێگەدا ئەپۆم، ئێوەیش بپگرە بەرو لیتی لامەدەن، مەکەوئە دوا
ئارەزوی نەفس و پێگای ھەمەجۆرە کە تەفرو تووناتان بکات و سەرتان لێ
تیکبەدات و لە پێی راست لاتاندات. خودا بەوہ ئامۆژگاریتان ئەکات کە پێگای
ئیسلام بگرن، بەلکو خۆتان لە گوناھ و لە سزای پۆژی دواپی بپاریزن.

لەبەرئەوہ ئاممانت بێ نەکە ی پێچکەکان بگریتەبەر ئەوہ قورئان و
سوننەتەکانە ئیتر بۆ دەپۆیت بەرەو پێچکە و پێگاکانی تر؟ بۆ نمونە خوای
گەرە دەفەرمویت:

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَخْبِطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ

فَأَنْتَهُنَّ فَلَهُ، مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١﴾

واته: نه وانه‌ی سوود نه خون هر وهك نه وانه راست نه بنه وه له قه بر كه شه يتان ده سستی لی وه شاندين و شیتتی كردبن، پائه وه ستن و نه كه ون و خویان پیّ پاناکیری، نه مه‌یش پاداشی نه وه‌یه كه له دنیا دا نه یانوت: مو عامه له‌ی بی سوود وهك مو عامه له‌ی سوود داره و فه رقیان نی‌یه و، هه ردوکیان هه لالان، كه چی خودای گه وهه فروشتنی شه‌ری و بی سوودی هه لال کردوه و سوودو پریای هه رام کردوه. جا هه ركه س لای خودا وه ناموژگاریی بو هات و هه رامیی پیّ پانگه بیتره وه له سوود خواردن وازی هینا و دهس به رداربوو، نه وا نه و سووده‌ی كه له زه‌مانی جاهیلی و نه زانیدا، پیش نه وه‌ی هه رام بکری، وه ریگرتوه و خواردوویه تی، خودا هه فوی نه کات و نه نجامی کاری و پاداشی و اهیتانی لای خودایه. به لام هه ركه س بگه پیتته وه بو سوود خواردن نه وانه هاوړتی ناگرن و هه تا هه تابه تیایا نه میننه وه.

نه و كه سه‌ی سوو خواردن هه لال ده کات بو هه همیشه‌ی له ناگرا ده مینیتته وه واته نایه ته ده ره وه لیی ته نانه ت به شه فاعه ت کردنیش، كه تیایدا مایه وه واته شیر ته واو، ئیجته‌هادو لیكدانه وه بو ده ق نیه.

بو نمونه (۲۰) زانا ده بینیت هه موویان متمان‌ه یان پیده کریت ده لّین بانکه کانی ئیستا سوو خور نین هه روه ها زانایانیکتی تر كه متمان‌ه یان پیده کریت ده لّین سووه، به مهش دلّ دوچاری دوولتی و گومان ده بیت. كه واته پته وتره كه بگروه له گومانه كه دوربکه وه ره وه، له به رنه وه‌ی گومان وهك شوانیک وایه پانه که‌ی به ده‌وری په رژیئیکدا بله وه پینتی خه ریکه بکه ویتته ناوی، نه وه تا هه لال دیاره و هه رامیش دیاره، زوریک له خه لکی به گومانه کان نازانن، خوی گه‌وره

ده فەرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ﴾^۱ واتە: بێگومان ئەوانەى کافرن سامان و دارایی و ئەولادیان پێگا لە هیچ زیانی ناگرن که لای خوداوه بۆیان بێو ئەم شتانه که لە دنیادا شانازییان پێوه ئەکەن لە پۆژی قیامەتدا فریایان ناکەون. ئەو کافرانه سووتەمەنیی ناگری دۆزهخن.

ئەوهی سهیره فریشتەکان هه موویان به به زهیی نین وه کو جبریل عليه السلام هه یانه زۆر به زهبرو تونده سه پێچی فه رمانی خوا ناکەن، به زهیی له دلیاندا نیه، له بهرته وهی به بێ دل دروست کراون هه تا بۆ دینی خوا به زه بیان به که سدا نیه ته وه لی کده ره وانی قورئان ده لێن: دۆزهخ (۱۹) ملیۆن فریشتەى به سه ره وه یه.

ئیسلام که مه ره ندى پزگار بوونه له دۆزهخ:

خوای گه وه ده فەرمویت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرُّوا وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا﴾^۲

واته: هه مووتان ده ست به دینی ئیسلامه وه بگرن تا له که وتن و هه لدیتران پزگار بن. مه بن له ناو خۆتانان وه ک ئەهلی کیتاب له ناو خۆیانان بوون به تا قم تا قم. یا مه به ست ئەوه یه وه ک سه رده می جاهیلییه ت مه میننه وه که به گزی به کترا ئەچوون. بیری ئەو نیعمه ته بکه نه وه که خودا پزاندی به سه رتانان ئەوه بوو ئیوه له ناو خۆتانان دوزمن بوون و ماوه بێکی دوورو درێژ له به کترتان ئەکوشت. ئەهجا

۱- آل عمران: ۱۰

۲- آل عمران: ۱۰۳

خودا به هوی نبعمه تی ئیسلامی پیروزه وه ناشتی کردنه وه و له ناو خۆتانا بیون به برای یه کتر. ئیوه له سه ر لیواری چالی ئاگری دۆزه خ بیون و نه گه ر دینی ئیسلام فریاتان نه که وتایه و ئیسلام نه بوونایه له وانه بوو تییکه ون. خودا هیدایه تی دان و پرزگاری کردن له و ئاگره .

واته له ئاگری دنیا پرزگاری کردون، ئاگری دوزمنایه تی خه لکی له نئیوان خۆیاندان، وه خه لکی وا لیکردوه پئیوستیان به یه کتر بیته .

موسولمان خه لکی ده ناسیته و ئاگای له بارو غه م و نه ندیشه یانه نزای خیریان بو ده کات و گرفته کانیان بو چاره سه ر ده کات، نزا بو نه خۆش ده که ین، به زه بییمان به مردودا دیته وه، هه رکه سیك که وته ته نگانه وه پشتی ده گرین.

به لام خه لکانیک هه ن پرگه ناده ن خه لکی به ناشتی بزین، خۆیان له هه موو کاروباریکی ژیانیان هه لده قورتینن، نه وه ی که ده بیته نه یزانن هه ول ده دهن

بیزانن، لیسه دا خوای گه وره ده فه رمویته: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ

بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾ واته: نه وانه ی باوه رپیان به خودایه تی

خودا هه یه و، باوه رپیان نه کردوه به هاوبه ش دانان بو خودا، نه وانه بی ترس نه بن له سزای پۆزی قیامهت و، نه وانه خودا هیدایه تی داون و پرگای راستیان گرتوه ته به ر.

ئاسایش به بی باوه رپیون نیه، کاتیک ئاده میزاد له گه ل خۆیدا داده نیشیته هاوه لانی دیته وه یاد له ژیانیان و هه ست به شییوازی هه لسوکه وت و ژیانیان ده کات و، میژویان ده خوینیته وه .

نه و کاته هه ست به ئاستی گه وره بیان ده کات، حه زه تی نه بوبه کر(ره زای خوای لی نبی) کاتیک قورئانی ده خویند ده گریا، بیهۆش ده بوو و به گوینگرتنی

نه خوش ده کهوت، چه زره تی عوسمان (ره زای خوی لی بی) ده بینیت شهرم و
 چه یای سه رجه م هه ل سوکه وت و کردارو په فتاره کانی گرتبویه وه، ئه مه چه زره تی
 عه لیه (ره زای خوی لی بی) زانست سه رپژئی کردبوو لئی.

ئیمه پییان خوشحال ده بین ده لئین ئه وانه باو باپیری ئیمه ن باشترین
 که سمان بوون که واته ده بیته ئیمه ش باشترین نه وه بین، ئه گه ر ئه مه کارمان
 تینه کات ئه واکاره ساته، چونکه ئه و ها وه له به ریزانه به لگه ن به سه رمانه وه.

به م شیویه خوی گه وره منه تمان به سه ردا ده نیت هه تا ده ست بگرین به
 په یامه که یه وه دژایه تی نه که یین، ئه وه تا ده فه رمویت: ﴿وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ

النَّارِ﴾^۱

خو ئه گه ر دوژمنایه تی له نئو خه لکیدا بمایه ته وه وه کو له ناو هه ردوو هوزی
 ئه وس و خه زره ج و نئوان خیزانه کان و ده وله تاندا، له ئاگر پزگار نه ده بووین
 به لام ئیسلام له ئاگر پزگاری کردین، هه روه ها له و دژایه تی کردنانه ش، هه روه ها
 داوین پاریزی به نده کان له لایه ن په روه ردگاری به نده کانه وه.

خوی په روه ردگاری له سه ر زمانی باوه رداران ده فه رمویت:

﴿رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾^۲ واتسه:

ئه لئین: خودایا ئه و که سه ی بیخه یته دۆزه خ ئه وه به ته واوی ئابوووت برده وه
 مآلو پزانت کردوه. بی گومان ئه و سه مکارانه ی ئه یانخه یته ئاگری دۆزه خ، هیه چ
 یارمه تیده ریکیان نی یه.

که واته ده بیته باوه ردار پشتیوانیکی هه بیته، پزگار بوون و سه رفرازی
 به دلنیا ییه وه به شی ده بیته ئه گه ر ئه و پشتیوانه خوی به نده کان بیته.

۱- آل عمران: ۱۰۳

۲- آل عمران: ۱۹۲

مه به ست له سته مکاران نه وانه ن که به هاوه ل په یداکردن سته میان له خوځیان
 کردووه و به هوپه وه چونه نیو دوزخ له بهرته وه ی هاوه ل دانان بو خوا له سته مه
 گه وره کانه، هه روه ها ریاکاری و هیرش کرده سه رمافه کانی خه لکانی تر.
 هاوه ل دانان نه گه ر بچوک بیت یان گه وره سته مه، وه کو خوی گه وره
 ده فهرمویت:

﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا﴾^۱ واته: ئیمه ناگریکمان
 تاماده کردووه بو سته مکاران ده وران ده وریان نه گری و گه ماروځیان نه دات.
 هه روه ها له سته مه کانی تر تینه گه یشتنیکی راسته قینه له (لا إله إلا الله) به یو
 شیوه یه ی خوی گه وره ده یه ویت.

پیاویک روشت بو لای معاویه (ره زای خوی لی بی) ناوی نه بو حه زم بوو
 به معاویه ی وت: سلوی خوات لی بی نه ی به کریگراو، تاماده بوان وتیان: بلئ نه ی
 پیشه وا. پیاوه که دوباره ی کرده وه: نه ی به کریگراو. معاویه وتی: واز له نه بو
 حه زم بینن تیده گات چی ده لیت و ده زانیت چی ده لیت نه بو حه زم سه یریکی
 دانیشتوانی ده وره یی معاویه ی کردو پاشان وتی: خوی گه وره به کری گرتووه
 بو مان هه تا بیته پیشه واو کاروبارمان بو به رپوه به ریت و به چاکی بنیات بنیت،
 به سوز بیت له به رامبه ر بچوکه کانمانداو ریز له گه وره کانمان بگریت و مافی
 زانا کانمان بزانییت، نه و به و ناسته ی خوی به نده کان به کری گرتووه
 به کریگراوه لای ئیمه، به م قسه یه ی نه بو حه زم معاویه سه ری نه ی کرد.

په رژنی خوا حه رام کراوه کانیه تی:

خوای گه وړه ده فہرمویت: ﴿وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ، يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ واتہ: هـ روه ها هرکه سی به گوئی خوداو پیغه مبری خودا نه کات و له و سنوره لابدا که خودا دیاری کردوه، نه وه خودا نه یخاته ناگریکه وه هتا هتایه تیا نه مینیتته وه، سزایه کی وه ها نه درئ هوی سوکی و سه رشوپیه تی.

به هاو هل دانان بو خوا سه ریچی خوا ده کات و سه ریچی پیغه مبره که ی ده کات به وه ی شوین فہرمانه کانی ناکه ویت و نه ری ناکات له حه رام کراوه کان، مه به ست له سه ریچی کردن ه لگه رانه وه یه و هاتنه دهره وه یه له کاره داواکراوه کان (پیوسته کان) خوای گه وړه چه ند سنوریکی داناوه مه یسکینن نه گه نه وه ی فہرمانی پی کردویت نه نجامی نه دهیت نه وا نه و سنوره ی خوات شکاندووه و سه ریچیت کردووه، پیغه مبر ﷺ ده فہرمویت: (أَلَا وَإِنْ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى أَلَا إِنْ حِمَى اللَّهُ فِي أَرْضِهِ مَحْرَمَهُ) ۱. واتہ هه موو ده سه لاتدارتک په رژنیکی هه یه په رژینه کانی خوا له سه ر زه ویه که ی حه رام کراوه کانیه تی.

هاو هلان ده یانوت ده بیت به بی حه رام بمرین، خوای گه وړه ده فہرمویت:

﴿وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ، يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ ۲.

نه وه ی سنوره کانی خوا بشکینیت نه وا له ناگردا به هه میشه یی ده مینیتته وه و هرگیز لی نایه ته دهره وه، موفه سیرین وه ک پیغه مبری خوا ﷺ باسی کردووه، ده لین: له پوژی قیامه تدا سته مکار دینن هرچی دوزه خیه کان هه ن

۱- النساء: ۱۴

۲- رواه البخاري

۳- النساء: ۱۴

دهیخه نه ژیر پییان وهك چۆن وشتر پیی ده نیتت به زه ویدا له شیوه کانیدا ماری
تیدیاه به ئەندازهی ئیستریك کاتیک به سته مکارو بی باوه ره وه دەدات به دریزایی
(٤٠) سال ژه ره که ی ده چیتته جهسته یه وه (٤٠) سال به هۆیه وه هاوار ده کات.
هاوه لان لای پیغه مبه ره وه ﷺ داده نیشن پیغه مبه ر ﷺ گوئی له ده نگیک
بوو فه رمووی: ده زانن نه وه چی بوو؟ وتیان: نه خیر نه ی پیغه مبه ری خوا.
فه رمووی نه وه به ردیک بوو (٧٠) ساله ده خریتته دۆزه خه وه ئیستا دای به بنی
دۆزه خدا نه مهش سزای نه وه که سانه یه که ناپاکی له خواو پیغه مبه ره که ی ده که ن
و فه رمانبه رداری فه رمانه کانی خوا نا که ن و نه ری نا که ن بۆ حه رامکاره کانیان.
نه وه ی ناپاکی له نیشنمان ده کات پیی ده وتریت ناپاک و له سیداره
ده دریت، دیاره نه وه ی ناپاکی له خوا ی به نده کان ده کات نه وه پاداشته که ی لای
خوا نا گره .

خه لکانیک هه ن داوای جیا کردنه وه ی دین له ده ولت ده که ن و داپرینی
ئابوری و باری کومه لایه تی ده که ن له ئاین که سیش ناتوانیت له به رامبه ریاندا
بوه ستیت به هۆی ترس له توقانن و ئەشکه نجه و نازاریانه وه، له به سه رهاتی
پیشیناندا هاتوه که ئیبن ته یمه شه ویک پاسه وانه کانی ده ولت له ده رگای
ماله که یان داو شمشیره کانیان به رز کردبوویه وه کوره که ی هاته ژوره وه بۆ لای و
نه م هه واله ی پیدای، ئیبن ته یمه ش وتی: کوپی خۆم باوکت زۆر له وه که مته که
له پیتناوی خوادا بکوژیت.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي ۖ اِسْرَءِيْلَ اَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ اِنَّهُ ۗ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ
حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ اَنْصَارٍ ۗ﴾ واته: نه وانه ی

وتیان مه‌سیحی کوری مه‌ریه‌م خودایه کافر بوون، مه‌سیح پی‌ی وتن: به‌نی ئیسرائیلییه‌کان! ئەو خودایه بپه‌رستن که خودای من و ئیوه‌یشه‌و په‌روه‌ردگاری عالمه، ئەوه‌ی هاوبه‌ش بۆ خودا دابنئ خودا به‌هه‌شتی لی حه‌رام ئەکات و جیگای ناگر ئەبیت. بی‌گومان سته‌مکاران و کافران هیچ یارمه‌تیده‌ریکیان نی‌یه.

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نَكْذِبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۱ واته: ئەگه‌ر چاوت لییان بویه کاتئ له‌سه‌ر ناگری دۆزه‌خ پائه‌گیرین، چۆن په‌نجه‌ی په‌شیمانی ئەگه‌زن و ئەده‌ن به ئەژتۆی خۆیانداو ئەلین: شاخ خۆزگا ئەگه‌پایه‌وه بۆ ژبانی دنیاو ئیتر ئینکاری نایه‌ته‌کانی خودامان نه‌ئەکردو پێگای ئیسلامه‌تیمان ئەگه‌رته‌به‌ر، به‌لام پاش چی؟!؟

له‌م نایه‌ته‌دا: (إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ): ئەوانه کین ده‌خه‌رتنه سه‌ر ناگر. هاوه‌ل دانه‌ران و بی‌به‌ویان و ئەوانه‌ی دوون له په‌روه‌دگارپانه‌وه هه‌روه‌ها ده‌لین: (بَلَّيْنَا نَرْدًا) واته ئاوات ده‌خوازن جارێکی تر بگه‌پێنه‌وه بۆ دنیا.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَوْ رَدُّوْا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾^۲ واته: ئەگه‌ر بیه‌شگه‌پێنه‌وه بۆ دنیا جارێکی تر ده‌ست ئەده‌نه‌وه ئەو کارو کرده‌وه ناشیرینه‌که نه‌هییان لی کرابوو، به‌په‌راستی ئەوانه درۆزن.

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾^۱ واته: نایا که‌سئ ئەم خه‌لکه‌ی دروست کردبئ، به‌خه‌یالاتی دلایان نازانئ، که زانستیشی ئەگه‌ته هه‌موو ده‌رو ناوو نه‌پینی و ناشکرای ئەم خه‌لکه‌؟

۱- الأنعام: ۲۷

۲- الأنعام: ۲۸

لیره دا خوی گه وره ده فرمویت نه گهر بیانگیریته وه بو دنیا نه واه چنه وه
 سر نه وکارانه ی که نه رییان لیکراوه، بو نمونه بنده یه ک ده بینیت شتیک له خوا
 داوا ده کات نه زر ده کات نه گهر ناواته که ی بیته دی نه واه فلان درده هیئت، به
 فلان دوات، یان فلان سرده بریت، به لام سهیر ده که ییت له کاتی جیبه جی
 کردنیدا واده که ی ناباته سر، هه روه ها خوی گه وره ده رباره ی هاوه ل دانهران
 بو خوا ده فرمویت: ﴿وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَمَعَشَرَ الْجَنِّ قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْاِنْسِ
 وَقَالَ اَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمَعَ بَعْضُنَا لِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا الَّذِي اَبْلَغْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ
 مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا﴾^۲ واته: یادی نه و پوژده بکه روه که خودای گه وره (انس
 وجن) هه موویان کونه کاته وه و به کومه لی شه یتان نه فرموی: ئیوه له دنیا دا
 بنیاده می زورتان گومراه کرد، نه و بنیاده مانه ییش که دوستی شه یتانه کان بوون
 ده لئین: خودایا ئیمه و نه وان سوودمان له یه کتر وه رنه گرت، بنیاده مه کان له
 شه یتانه کانه وه فیری دواکه وتنی نه فس و ناره زوویازی بوون و، شه یتانه کانیش
 به گومراهی بنیاده مه کان ناواتیان هاته دی و دلخوش بوون، وایسته ییش
 هه موومان گه یشتووینه ته نه و سات و کاته ی بۆت دیاری کردبووین و له
 به رده سستداین. خودایش پییان نه فرموی: ده برۆن نه وه دردتان بی مادام له
 دنیا دا دوی ناره زووی نه فستان که وتبوون، ئیسته ناگری دۆزه خ جیگا و نه نجامی
 نه به دیتانه و هه تا هه تابه تیابدا ده میننه وه.

موفه سرین ده لئین په ریه کان هاتن فیلیان له خه لکی کرد به وه ی دله پراوکییان
 بو دروست کردن، هه ندیک که س ده لئین من جنۆکه درده که م من جنۆکه دینم،

۱- الملک: ۱۴

۲- الأنعام: ۱۲۸

هەردوکیان بە ناوی خواو خەلکانی ترهوه درۆ دەکەن لە بەرئەوه هەردوولایان
لە ناگردا بە هەمیشەیی دەمیتنەوه.

ئەو کەسە وادەزانیت شەیتان دەستی لێۆه شاندهوه یان گۆرپووەتی با
سورەتی (البقرة) بخوینیتەوه هەرچیهکی هەبیت نامینیت، بەلام ئەو کەسە
دەچیت بۆ لای جنۆکه یاخود داوای یارمەتی لێ دەکات لەوانە ی که لەگەڵ
جنۆکه کاندان و هاوکاریی لەوان وەردهگرن ئەوا وەکو ئەوانیان لێ دیت مادام
بروایان پێی هەیه، تەنانەت پەرییه باوە پداره کانی شەرقالی خواپەرستین،
لە بەرئەوه خوا ی گەرە (بسم الله) کردن و پەناگرتن بە خوا ی داناهه بۆ ئەم
حاله تانه، پیغه مەبریش ﷺ زیكری به یانیان و ئیواران و هەركاتیکی ترو بۆ هەر
چونه دەرەوهیهك و هاتنه ژۆرهوهیهك داناهه هەتا ئاده میزاد پارێزراو بیت لە
دەست وەشانندی شەیتان.

کۆرەکه ی حەزرەتی عومەر (رهزای خویان لی بی) هەموو شەویکی هەینی
خەمی قورئانی دەکرد پاشان بی باوک و مندالانی تری کۆده کردهوه و
دەیفەرموو: ئامین بۆ دوعا کانی مامتان بکەن چونکه بۆتان گیرا دەبیت. ئەبو
ئەیبو یی ساختیانی لە میصر لە سەر دەمی تابعیندا بوو دراوسێیەکی خراب و
بەد پرەوشتی هەبوو پیاو هەکه مرد پێیان وت: وەرە نوێژی لە سەر بکە ئەویش
رازی بوو نوێژەکه ی لە سەر کرد، ئەو پیاو هەهاته خوی ئەبو ئەیبو لە بەههشتدا
پایده بوارد، لێی پرسى: چی تۆی هیناوه ته ئیره؟! وتی ئەبو ئەیبو، ئەگەر
تۆ پرەحمەتی خوات بە دەستەوه بوايه ئەوا لە ترسی هەژار بوون نەتەدها بەکەس.

ئەبو ئەیبو لە خەوه که ی بە ناگا هاته وهو پرۆشت بۆ لای ژنی ئەو پیاو وه لە پشت
دەرگا که یانەوه لێی پرسى: میژده کهت چی دەکرد؟ وتی: هەر وه کو دەبینی
بەلام هەموو شەویکی هەینی منالانی بی باوکی گەرەکی کۆده کردهوه و

به دهستی خوی خواردنی پیده دان و دهستی دههینا به سه ریاند او دهیوت: نزا بۆ
مامی خۆتان بکن به لکو خوا لئی خوش بیّت.

هرگیز کاری چاکه به که م مه زانه پیغه مبر ﷺ ده فەرمویت: (هیچ
چاکه یه که به که م ته ماشا مه که نه گەر زه رده خه نه یه کیش بیّت له به رامبر
براکه تدا) ۱. نه گەر سمی به رانیش بیّت به دیاری بیده یتی هه تا دلّه کانی پیّ

که مه ندکیش بکه یه ت، خوای گه وره ده فەرمویت: ﴿فَدَخَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ

وَالْإِنْسِ﴾ ۲ واته: ده بچنه ناو کۆمه لانی نه ته وه کافره کانی پیش خۆتان له

بنیاده م و له جیننی. واته: کۆمه ل کۆمه ل، هر که ئومه تیک خرا نه ئاگره وه

نه فرین له وه ی نزیک خوی ده کات بیّ نه وه ی بیری لی بکاته وه خوای گه وره

ده فەرمویت: ﴿حَقَّ إِذَا أَدَارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرَجْتُهُمْ لِأَوْلِيَّتِهِمْ رَبَّنَا هَتُّؤُلَاءِ أَضَلُّونَا

فَسَاءَتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ﴾ ۳ واته: که هه موو له وی کۆبوونه وه و پوو به پوو ی یه که

وه ستان په پیره وه کان ده رباره ی نه وانه ی دوایان که وتبوون نه یانوت: خودایا! ئا

نه مانه بوون ئیمه یان گومرا کرد. ده دوو قات به ئاگر سزایان بده، حه قی

نه وه ی خویان گومرا بوون و هی نه وه یش ئیمه یان گومرا کرد. دوای نه وه ی

ده گن به خوارترین په وه ی سزایان به هوی خرا په کاری یا خود تا وانه کانیا ن.

بۆ نمونه هه رچی کوزراو هه یه لۆمه ی قابیل ده که ن له به رنه وه ی یه که م

که س بوو کوشتنی داهینا، فه رمانه وه ی سته مکار لۆمه ی فیرعه ون ده کات

له به رنه وه ی یه که م سته مکاری خۆبه زل زان بوو، ده ولّه مه ندی سامان کۆکه ره وه

۱- رواه مسلم

۲- الأعراف: ۳۸

۳- الأعراف: ۳۸

لۆمەى قارون دەكات، خەلكى نكوليكە رو له خۆبایی بوو لۆمەى ئەبو جهل دەكات.

ئەوەى كارىكى خراپ دابھىنى ئەوا گونامى خۆى و ئەوەى بەدواى خۆيدا ئەنجامى دەدات ھەلدەگرىت تا پۆزى دواىى خواى گەورە پىيان دەفەرمویت:

﴿لِكُلِّ ضَعْفٍ﴾^۱ واتە: خودا ئەفەرموئ: ئیوھش و ئەوانىش ھەموو تۆلەتان ئىئەسەزئ.

بەھۆى ئەوەى تۆ شوئىنى كەوتىوئ، لاوازە بەھۆى ئەوەى چاندوئەتى و ئەنجامى داوہ، ئەوھش ئەوپەرى دادپەرورەى خواى مېھرەبانە بۆ ھەردولایان بەوہى ژىرى بەخشىوہ ھەتا بىرىكەینەوہ.

ئەوہ بچىتە كە ھەز دەكەیت بیدوریتەوہ...

سەیر دەكەیت ئەوہى كارىك ئەنجام دەدات دروئىنەى كارەكەى خۆى دەكات، خواى گەورە دەفەرمویت: ﴿وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَن قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَن لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾^۲

واتە: بەھەشتىيەكان بانگنەكەنە دۆزەخىيەكان و پىيان ئەلئىن: ئىمە بەپاستى ئەوہى خودا وەعدى پى دابوئىن دەستمان كەوت، ئاخۆ ئىوھىش ئەوہى خودا وەعدى پى دابوئىن دەستتان كەوت؟ وتیان: بەئى، جا لەوئیدا لەبەئىنى ئەو دوو كۆمەلەدا جارچى جارچى كىشاو وتى: لەعنەت و نەفرىنى خودا لەستەكاران بى.

۱- الأعراف: ۳۸

۲- الأعراف: ۴۴

ئەم بانگەوازە كاتىك دەكرىت ھەرىكەيان لەشويىن خوياندا جيگىردەبن،
خەلكى بەھەشت لەبەھەشتدا دۆزەخىيەكانىش لەدۆزەخدا.

خوای گەورە وادەى بەبەھەشتىەكان داوہ ئەگەر ئارام بگرن ئەوا دەچنە
فېردەوسى بالاوہ، ئەگەر بەپۆژوو بن لەدەرگای پەييانوہ دەچنە ژوورەوہ،
ئەگەر بەخشىيان گولە گەنمەكانيان دەبیتە (۷) گولەگەنم، لەھەر گولیکدا سەد
دەنكى تىدايە، ئەگەر پقى خويان بخۆنەوہو لەسەر ئازارەكان ئارام بگرن ئەوا
ئەوہى خوا وادەى پىداون دەستيان دەكەويت.

كەسى بى باوہرپىش دەلئیت خوا ناپەرستم، نوپژ ناکەم، بەپۆژوو نابم، خۆم
پاك پاناگرم، میرات بەشى خوشكەكەم نادەم، سەر نەوى ناکەم بۆيان، درۆ
بەدەم خواو خەلكىوہ دەكەم... ئەوا ئەوہى خوا وادەى پىداون دەستيان
دەكەويت، پىغەمبەر ﷺ دەفەرمویت: (ستەم تارىكى پۆژى قىامەتە)^۱. سزای
ستەمكار زۆر توندە ستەم بەرەو كافر بوون دەپوات.

لەبەرئەوہ خوای گەورە لەفەرمايشى قودسيدا دەفەرمویت: (بەندەكانم
ستەم لە خۆم حەرام كردوہو لەنيو ئىوہشدا حەرامم كردوہ، ستەم لەيەك
مەكەن)^۲. دروست نيە ئادەمیزاد ستەم لەبرای خۆى بكات لەھەر سنورتيك لە
سنورەكانى خوا لەبەرئەوہى خوای گەورە كارامەيى پى بەخشىوہ، بەو
زىرەكيبەى نەنگىەكانى خۆى پى دەبينئیت و لەسەرى دەوہستيت ئەمەش ئەو
كاتە دەبیت خۆى دەخاتەبەر قورئانى پەرورەدگار.

۱- رواه البخاري

۲- رواه مسلم

به لام **ئو** که **سهی** له کاره کانی هه **ئناگه** پێته وه که **ئه** نجامی داوه **خوای** گه **وره** ده **رباره** بیان ده **فرمویت**: ﴿وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنِ افِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ﴾^۱

واته: **دۆزه** خهیه **کان** هاوار **ئه** که نه به **هه** شتیبه **کان**: له **و** ئاوو **پزقهی** **خودا** پێی **داون**، **پزێتنن** به **سه** **رماندا** و به **شمان** **بدهن**. به **هه** شتیبه **کان** له **وه** **لامدا** **ئه** **لێن**: به **پاستی** **خودا** **ئه** **مانهی** له **کافران** **مهنع** **کردوهو** **نایاندریتی**.

هه **روه** ها ده **فرمویت**: ﴿وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصُرُهُمْ فَلِقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا جَعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾^۲ واته: **ئه** **مانه** که **پوویان** به **ره** و **لای** **ئه** **هلی** **دۆزه** **خ** و **هه** **رئه** **چه** **رخێ** **ئه** **لێن**: **په** **نا** به **خودا**، **ئهی** **په** **روه** **ردگار!** **مه** **مانکه** به **هاورپێی** **سته** **مکاران**.

ئه **وانه** (أصحاب الأعراف) **ن**، **واته** **ئو** که **سانهی** که له **سه** **ر شوینه** به **رزه** **کانن**، **ئه** **مه** **بانگه** **وازی** **ئه** **وانه**، **دوای** **چوونه** به **هه** **هستی** به **هه** **شتیه** **کان** و **خرانه** **دۆزه** **خی** **دۆزه** **خیه** **کان**، **ئه** **عرافیه** **کان** که **سانیکن** **شوینی** **خوویان** **نازانن**، **دوای** **ئه** **وهی** **به** **هه** **شتیه** **کان** **ده** **چنه** **به** **هه** **شت** و **دۆزه** **خیه** **کانیش** **پاپیچی** **دۆزه** **خ** **ده** **کرین**، **ئه** **وان** **به** **وه** **ستاوی** **ده** **میتنه** **وه**، **ده** **رباره** **بیان** **هیچ** **فرمانیک** **نه** **دراوه**، **به** **لام** **ئومیدیان** **به** **به** **زهیی** **خوا** **ههیه**، **چاکه** **هی** **که** **میان** **ههیه**، **خرابه** **بیان** **زۆره** **ئه** **وه** **تان** **له** **نیوان** **خوویان** و **خوای** **خوایاندا**.

زانایان **ده** **لێن** **ئه** **عرافیه** **کان** **ئه** **عرافی** **ئومه** **ته** **کانن** **چاکه** **یان** **که** **مه** **و** **نایانخاته** **به** **هه** **هسته** **وهو** **خرابه** **شیان** **که** **مه** **و** **نایانخاته** **دۆزه** **خه** **وه**، **چاوه** **پێی** **به** **زهیی** **خوان**. هه **تا** **شایانی** **شه** **فاعه** **تی** **پینغه** **مبه** **ر** ﷺ **به** **زهیی** **خوا** **ده** **بن**، **خوای** **گه** **وره**

۱- الأعراف: ۵۰

۲- الأعراف: ۴۷

ده فہرمویت: ﴿وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كَلِمَاتٍ لَا يُسْمِنُهَا﴾^۱ واتہ: لہ سہرووی ٹہو شورپاہوہ کؤمہ لئک ہن لہ وانہی لہ دنیا دا ہاوبہ شیان بؤ خودا دانہ ناوہ و تہنہا خودایان پہرستوہ، بہ لام لہ کردہ و ہی چاکدا کہ موکو پریان ہہ بوہ۔ ٹہم کؤمہ لہ ٹہ ہلی بہ ہشت و جہ ہننہم ٹہ ناسن و بہ نیشانہی تابیہ تیدا لہ یہ کیان جیا ٹہ کہ نہوہ.. الْأَعْرَافِ: واتہ شوینٹکی بہ رزو بالا، پیویش و ژنیشیان تیدایہ.

چاکسازى ئیسلاام بؤ ئافرہ تان:

سہیری خوی بہ نندہ کان بکہ چؤن ہانمان دہ دات بہ رامبہر بہ ئافرہت بہرہم بین، کاتیک ﴿وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى﴾^۲ واتہ: ئادہم لہ فہرمانی خوی خوی دہرچوو گومرا بوو۔ لیرہ دا ئادہمی باسکردوہ نہک ئادہم و حہوا، کاتیک تہوبہی قبول کردن، پیکہوہ لئی قبول کردن وہ فہرمووی: ﴿أَهْطَأَ مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى﴾^۳ واتہ: خوا بہ ئادہم و ژنہ کہی و بہ شہیتانی وت: لہ بہ ہشت دابہ زن بؤ سہر زہوی، ہندی لہ ئیوہ (لہ ئادہ مزادو لہ جنؤکہ) دوژمنی ہندی کتانن (ٹہوہ تا ئادہ مزاد و جنؤکہی خواپہرست و ئادہ مزادو جنؤکہی کافر دوژمنی یہ کترن). جا کاتی کہ لہ منہوہ پری پیشان دانیکتان بؤ دی ہرکہ سئی شوینی ٹہو ریپیشاندانہی من بکہوئی پری گوم ناکا و نارہحہت و کلؤل نابی.

۱- الأعراف: ۴۶

۲- طہ: ۱۲۱

۳- طہ: ۱۲۳

به لام نادمه سرپیچی خوای کرد، هر خوی به پرسیاریه تی گرتوته
 نهستو، له به رنه وهی خوای گه وره په حم به نافرته ده کات و ته نانهت له
 سه رپیچی کردنیش بوی ده پوشیت.

بویه ده بیت به وجوره بین له گه ل کچه کانماندا، نه گه ر که سیک هاته داوای له
 په وشت و نایینی پازی بوون بیانده نی، کاری له سه ر قورس نه که بین چونکه
 کاتیک بردی زور به خراپی نازاری دده او زور به ناشرینی مامه له ی له گه ل ده کات.

ده گه رپینه وه بو لای نه عرافیه کان و ده لئین. کاتیک دوزه خیه کان ده بینن

ده لئین: ﴿بِنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾^۱ په روه ردگار! مه مانکه به هاپویتی
 سته مکاران.

نه مانه سته مکاران بوون نه وانه بوون سته میان کرد له خویان و لایاندا له و
 هه لسوکه و ته جوانانه ی که فرمانیان پیکراوه، خوای گه وره ده فهرمویت:

﴿الْمَ يَعْلَمُوا أَنَّهُم مِّنْ مُحَادِدِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، فَأَن لَّهُ نَارٌ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا

ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ﴾^۲ واته: نایا نه یانزانویه نه وی موعاره ضعی
 فرمانی خوداو پیغه مبه ری خودا نه کات ناگری دوزه خ به شیه تی و هه تا هه تایه
 تیا یا نه مینیتته وه؟ نا نه مه یه سه رشوری و ریسوایی گه وره.

خوای پاک و بیگه رد چند یاسایه کی داناوه، نه وه ی جیبه جیتی نه کات
 دزایه تی خوا ده کات بو نمونه نه وکه سه ی بالا پوشی ناکات له به رامبه ر خودا
 خوی به گه وره ده زانیت چونکه خوا فرمانی پیکردوه بالا پوش بیت به لام نه و
 گویتی پینادات، خوای گه وره چند یاسایه کی داناوه وه کو بالا پوشی و چاو
 داخستن و نازارنه دانی خه لکی، فرمانی به مانه کردوه له به رامبه ردا نه گه ر

۱- الأعراف: ۴۷

۲- التوبة: ۶۳

نه‌نجامتدا ده‌چيته به‌هسته‌وه، نه‌و ياسايارانه زانراون له‌کاتي نوپژدا روده‌که‌ينه قيبله، ئافرهت خوي داده‌پوشيت و ياساکاني نه‌و بالاپوشيه ده‌زانيت نه‌وه‌ي ده‌بييني و نه‌وه‌شي نابييني، وه‌ کي مه‌حره‌مه‌ بوي، وه‌ کين نامه‌حره‌مه‌کاني. ه‌روه‌ها چند شتيکي بو پازاندينه‌ته‌وه به‌لام ياساي خويان ه‌يه، نه‌گه‌ر له‌ چوارچيوه‌ي ده‌رچويت نه‌وه‌ حرام‌کراوه، خو نه‌گه‌ر ناده‌ميزاد يابه‌ند بوو پيوه‌ي نه‌وا خوي و جه‌سته‌ي له‌ئاگر ده‌پاريزيت بو نمونه:

﴿ زَيْنَ النَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ ﴾^۱ وه‌ ﴿ الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴾^۲

واته: مال و سامان و نه‌ولاد جواني ژياني دنيا و زوو له‌ناوته‌چن.

نه‌وه ليت حرام‌نه‌کراوه له‌به‌رته‌وه‌ي له‌دله‌کانماندا جواني کردوه‌ خوتمان ويستوه له‌گه‌لیدا مامه‌له ده‌که‌ين ه‌روه‌ها ئاره‌زوه‌کاني له‌چوارچيوه‌يه‌کي دروستدا داناوه‌ خوي گه‌وره ده‌فه‌رمويت: ﴿ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَأَتَّهَارَ بِهِ، فِي نَارِ جَهَنَّمَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾^۳ واته: ئايا که‌سي بيناي مزگه‌وتي له‌سه‌ر بناخي بته‌وي له‌خوداترسان و په‌زامه‌ندي خودا دامه‌زاندبي چاکتره، يا که‌سي بيناي مزگه‌وتي له‌سه‌ر قه‌راخي که‌نديکي بي‌هيزي پووخوا دامه‌زاندبي که له‌گه‌ل خويدا به‌ووختيه ناو ئاگري دوزه‌خه‌وه؟ چونکه له‌سه‌ر بناخي دوزمانيه‌تي کردني ئاييني ئيسلام دامه‌زراوه. خودا ه‌رگيز هيدايه‌تي قه‌ومي سه‌مه‌کار نادات.

۱- آل عمران: ۱۴

۲- الکهف: ۴۶

۳- التوبة: ۱۰۹

تایبه‌گهت خوین و گۆشته:

خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِّن رَّبِّهِ﴾ واته: ئایا کەسی دە‌لیلی لای خوداوه هەبی، وه‌ك عه‌قل و تیفکرین، بیخاته سه‌ر پێگای راست، واته قورئان و سوننه‌تی پێیه، ئەم فرمایشته بۆ موسولمانانه.

پوری عومەری کۆپی عەبدولعەزیز هاته خزمەتی وتی: کوا بە‌خشیشە‌کە‌ی خۆم؟ حەززه‌تی عومەر(ره‌زای خوای لای بێ) فرمووی: پوری گیان پێم داویت. ئە‌ویش وتی: نە‌خێر بە‌خشیشە‌تایبه‌تیه‌کە‌ی خۆم. ئە‌ویش فرمووی: بە‌خشینی تايبه‌تی نیه. پوری وتی: چۆن؟ وه‌لیدی مامت وه پێش ئە‌ویش عەبدولمه‌لیک و به‌نو ئومه‌ییه، ئایا چه‌کی پارهی وه‌لیدت پێ نە‌گە‌یشتوو؟ حەززه‌تی عومەر له‌وکاته‌دا سه‌ری دانه‌واندبوو به‌رزى کرده‌وه و فرمووی: چی ده‌لێیت پوری؟ وتی: پارە‌کە‌ی وه‌لیدی کۆپی عەبدولملکت پێ نە‌گە‌یشتوو ب‌مده‌یتێ ئه‌و بۆی ده‌نوسیم که بە‌خشیشیکی تايبه‌تیم هە‌یه له‌ده‌وله‌ته‌وه. حەززه‌تی عومەر فرمووی: پوری به‌قورئان دێیت؟! چوو ده‌ره‌وه وتی: ئە‌ی به‌نی ئومه‌ییه لۆمه‌ی کە‌س مه‌که‌ن خۆتان نه‌بێت. قسه‌کە‌ی عومەری به‌دل نه‌بوو، لێی توپه‌بوو.

هه‌روه‌کو ئە‌وه‌ی له‌سه‌رده‌می حەززه‌تی عومەری کۆپی خه‌طاب‌دا که‌سیک کرایه سه‌رۆکاری (بیت المال)ی موسولمانان، فلسیکی بینی له‌و ناوه‌که‌وتبوو دای به‌یه‌کێک له‌نه‌وه‌کانی حەززه‌تی عومەر که‌ئوه‌ی بینی قۆلی کابرای گرت و فرمووی: مائیکی ترت نه‌بینی حه‌رام وه‌ربگریت مائی عومەر نه‌بیت.

نمونه‌ی تر زوره حه‌سه‌نی به‌صری هه‌موو پوژی وه‌ك زوه‌دو ده‌ست
 گرتنه‌وه نانی ده‌خوارد هه‌تا خوی بۆ خواردنه خوشه‌کانی پوژی دوایی ناماده
 بکات، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنِكَ مِنْ رَبِّهِ، وَتَلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ، كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا
 وَرَحْمَةً أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ، وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ، مِنَ الْأَحْزَابِ فَالْتَأَرْ مَوْعِدُهُ، فَلَا تَكُ فِي
 مَرْيَبٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴾^۱ واته: نایا که‌سی
 ده‌لیلی لای خوداوه هه‌بی، وه‌ك عه‌قل و تیفکرین، بیخاته سه‌ر ریگای راست و،
 شاهیدیکی وه‌ك قورئانی هه‌بی یارمه‌تی بدات و، له پیش ئه‌و شاهیده‌یشه‌وه
 ته‌وراتی موسا که پیشه‌وای خه‌لکی سه‌رده‌می خوی بووه، یارمه‌تی قسه‌و
 کرده‌وه‌ی دابی، نایا ئه‌م جوّره که‌سه وه‌ك ئه‌و که‌سه‌یه که ته‌نها ژیان و
 خوشیی دنیا‌ی مه‌به‌ست بی‌و پوژی دوایی به‌خه‌یالدا نه‌یی؟ ئه‌وانه، واته
 پیغه‌مبه‌رو په‌یره‌وه‌کانی، باوه‌ریان به‌ قورئان هه‌یه. ئه‌وه‌یش باوه‌ری پی
 نه‌کات، وه‌ك موشریکه‌کانی مه‌که‌و ده‌سته‌و به‌سته‌کانیان، ئاخری دۆزه‌خ
 جیگایانه‌و له‌وی سزا ئه‌درین. هه‌رگیز گومان و دوو دلّیت نه‌بی له قورئاندا؛
 قورئان حه‌ق و لای خودای خوته‌وه هاتووه، به‌لام زۆرتری خه‌لك باوه‌ریان نی‌یه؛
 چونکه بیرناکه‌نه‌وه و عه‌قلیان ناخه‌نه‌کار.

واته له‌دژی ئایین خوی ریک ده‌خات ئه‌وا ئه‌و جوّره که‌سانه ئاگر نشینگه‌یانه،
 سه‌ره‌تا ئه‌م دینه له‌حه‌زهره‌تی موساوه عليه السلام هه‌تا حه‌زهره‌تی عیسا عليه السلام و پاشانیش
 محمد صلى الله عليه وسلم دابه‌زیوه ئه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ر صلى الله عليه وسلم ده‌فه‌رمویت: به‌و زاته‌ی منی به‌حەق
 ناردووه ئه‌گه‌ر موسای برام ئیستا زیندوو بووایه ئه‌وا هیچ بواریکی نه‌بوو ته‌نها

شویتکه وتنی من نه بیت. خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَأِيهِ
فَأَبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ
وَيَسَسَ الْأُورْدُ الْمَوْرُودُ﴾^۱ واته: بؤ سر فیرعون و دهسته و بهسته که ی،
نه وانه دوای قسه ی مووسا نه که وتن و ئیمانیاں پی نه هیتنا، به لکو دوای فهرمانی
فیرعونی گومرا که وتن. بی گومان ریگای فیرعون راست و په وان نه بوو به لکو
ریگایه کی چهوت و چه ویل بوو. له پؤژی قیامه تدا نه که ویتنه پیش قه ومه که ی و
نه یانبات بؤ ناگری دؤزه خ که پیسترین شوینه خه لکی ببریته سر.

نه وه پیشه وای بی باوه رپه پیشه وای شه رپه وه هه مان باسی شویتکه وتوو و
شویتکه وته که یه، وه هه مان باسی شویتکه وتنی هوده: ﴿وَمَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ
مَّعْدُودٍ﴾^۲ واته: ئیمه نه و پؤژه دوانا خه یں بؤ ماوه ییکی دیاری نه بی، جا که
واده که ته و او بوو نه و پؤژه دیتنه دی. پؤژی دوا بی ﴿يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا
بِإِذْنِهِ﴾^۳ واته: که ناکامه که ته و او بوو و پؤژی قیامه ت هات که س ناتوانی قسه
بکات به ئیزنی خودا نه بی.

﴿يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾^۴
واته: له پؤژیکا که جیبره ئیل و فریشته کانی تر پؤل پؤل نه وه ستن که س
قسه ناکا که سی نه بی خوای میهره بان ئیزنی دابی و قسه ی راست و باش بکا.

۱- هود: ۹۷ - ۹۸

۲- هود: ۱۰۴

۳- هود: ۱۰۵

۴- النبأ: ۳۸

له ناویاندا ناٹومیدو به خته وهر ههیه، ناٹومیدو به دبه خته کانیان له ناویدا هه ناسه و هه ناسه دانه وه بیان وه کوزهره ی گویدریرژه هه تا کۆتایی مانه وه بیان له ناگردا.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَسْكُمُ النَّارُ﴾^۱ واته: ههچ جۆره مه یلی مه کهن له گه ل نه و کافرانه که سته م له خۆیشیان و له خه لکیش نه کهن و له فه رمانی خودا لانه دن، نه گینا ئاگری دۆزه خ لیتان نه که وئی و ئیوه یش نه گریته وه.

بۆ نموونه ده لێ: دین مه خنه هه موو شتیکه وه دین په یوه ندی به هونه رو باری ئابوریه وه نیه، به لکو ته نها په یوه ندی به مزگه وته وه یه. نه وه ی نه و قسانه ده کات به دلنیا ییه وه ئاگر شوینییه تی. خوای گه وره ده فه رمویت:

﴿وَإِنْ تَعَجَبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا أَمْ نَأْتِي خَلْقٍ جَدِيدٍ﴾^۲ واته: نه گه ر تو سهرت سوورنه مینی له قسه ی نه وان، حه قته سهرت سوورپمینی، چونکه قسه ی نه وان زۆر جینگه ی سه رسوورمانه که نه لێن: ئایا نه گه ر ئیمه بمرین و بپزین و ببین به خۆل سه ره له نوێ دروست نه کریینه وه؟! وه دوا وته بیان:

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَعْلَلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^۳ واته: نه وانه ئیمانیا ن به خودای خۆیا ن نییه، بۆیه باوه ر به زیندوو بوونه وه نا کهن. نه وانه به هۆی نه وه وه که هه میشه گو مرپه ان، پۆژی قیامه ت زنجیر نه خریته ملیان. نه وانه هاوړیی ئاگرن و، هه تا هه تایه له و ئاگره دا نه میننه وه. نه وه ی نکۆلی له زیندوو بوونه وه ده کات بۆ باوه رپه.

۱- هود: ۱۱۳

۲- الرعد: ۵

۳- الرعد: ۵

زانست شهره‌رفه له‌گه‌ل پی سپاردن (التکلیف):

ئو که سانه‌ی که زانان و ئه‌وانه‌ی نه‌زانن وه‌ک یه‌ک نابن نه‌له‌پاداشت و نه‌له‌سزادا خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ الْهَمْدَ هَوْنَهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ﴾^۱ واته: ئایا که سنی ئاره‌زووی نه‌فسی خوئی بو خوئی کردبی به خوای خوئی و به‌گویره‌ی ئه‌وه بجوولیتته‌وه هر وه‌ک بلئی بیپه‌رستی و، خوا ئه‌و که سه‌ی به‌و کرده‌وه‌یه‌ی گومرا کردبی، له‌گه‌ل ئه‌وه‌یشا که زانیاری داوه‌تی چاک چیه‌و خراب چیه‌.

ئهمه‌ش جیاوازه له‌وانه‌ی که خراپه‌یه‌ک به‌نه‌زانی ده‌که‌ن پاشان به‌زووی ته‌وبه ده‌که‌ن و په‌شیمان ده‌بنه‌وه.

بویه ده‌بیته ئاده‌میزاد زانسته ئاینی و نا‌ئاینیه‌کان فیر بیته وه ده‌بیته ئه‌و که سه‌ی زانایه هه‌لسیت به‌فیرکردنی نه‌زانه‌کان، خوای گه‌وره ده‌فرمویت:

﴿فَلَوْلَا نَفَرْنَا مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لَسَفَّحَهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا

إِلَيْهِمْ﴾^۲ واته: که واته بوچی له‌هه‌موو کومه‌ئینکی گه‌وره، وه‌ک هوزی یا تیره‌ین، جه‌ماعه‌تیکیان ناچن بو فیربوونی زانیاری تا له‌رینگای زانیی حوکی ئاینیدا ماندوو ببن و که گه‌رانه‌وه بو لای قه‌ومه‌کانیان بییانترسینن له‌کرده‌وه‌ی خراب و بی‌دینی، به‌لکو خویان بیارینن و تووشی سزای دواپوژ نه‌بن؟

سه‌یر ده‌که‌یت یه‌که‌م شت که بو پیغه‌مبه‌ری خوای ﷺ دابه‌زی سوره‌تی علق

بوو: ﴿أَفَرَأَيْتَ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾^۳ واته: قورئان بخوینه له‌گه‌ل هینانی ناوی ئه‌و

خوایه‌ی خوئا که دروستکردنی هر دروستکراوی کاری ئه‌وه. ئهمه‌فرمانیکه بو

۱- الجاثية: ۲۳

۲- التوبة: ۱۲۲

۳- العلق: ۱

پښغه مېرو نوم ته که ی له دواى خوى ده بڼت فيرېين و گه له که شيان فيرېيکه ن، چونکه نه مه پي سپارده په کي پيويسته، پيويستی به فيرېيووني هم موو شتيکه، له جولوه و هستان و خهوتن و به ناگابوون و هاتنه دهره وه و چونه ناوه وه. که سانیک هن ده لئين: ده ترسم فيرېيم له بهرئ وه ی فيرېيوون ئاده ميزاد پاده سپيريت به جيبه جي کردنی فه رمانبه رداری و نهرئ کردن ئه و کاته ده بڼت هر ئه نجامی بده م، ئه وه ی زانی و کاری به مه نه کرد که ده يزانيت سزاکه ی جيايه، له بهرئ وه خواى گه وره ده فه رمويت:

﴿يَعْرِفُونَهُ، كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ﴾^۱ واته: زاناکانی ئه هلی کيتاب، ئه وانه ی ته وراتمان پيدان، پښغه مېري ئاخر زه مان، موچه ممه د، زورباش ده ناسن وه ک چون کوره کانی خويان ده ناسن.

ئوا ده بڼته به لگه به سه ريانه وه، به لگه به زانين، به لگه شه به کارنه کردن به وه ی که زانيويه تی و گيلى و دوژمنايه تی و دژايه تی کردنی.

به لام ئه وانه جيا ده کرينه وه که ته ويه ده که ن، ئه گه ر پيی بزانيت يان نا، به لام ئه و که سه ی خوى شاره زا نه کات له کاروباره ئايينه که ی ئه وه گونا هباره و له سه ر نه زانينه که ی له به رامبه ر خوادا ليپرسينه وه ی له گه لدا ده کریت، قورئان بق سه ر پښغه مبه ر ﷺ دابه زی هه تا هاوه لان له سه ري شاره زا بکات پاشان شوينکه و تووان و دواى ئه وانيش، ئه م قورئانه له سه ري ده خوینريت له سه ري فيرده بڼت هه تا ئه و پوژه ی تاکه که سيک له زه ويده ده مي نيته وه.

خواى گه وره ده فه رمويت: ﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْدُواهَا﴾^۲، له ئايه تيکی ترده

ده فه رمويت: ﴿فَلَا تَقْرُبُوهَا﴾^۱

۱- البقرة: ۱۴۶

۲- البقرة: ۲۲۹

له جارى يه كه مدا بۆ فرمانه، له دووه مدا بۆ نه رى يه (النهي) بۆ نمونه فرمانم پى كراوه به پوڤو بى و نويز بكم و شتى تريش ئه مانه فرمانن و سنورى خويان هه يه. ئه وهى هه لئه سى به ئه نجامدانى نويزو پوڤو و زه كات و حج ئه وا سنوره كانى خوى شكاندووه.

به لام ئه وهى كار هه رامكراوه كان ئه نجام ده دات وه كو مهى خورى و قومارباى و گورپه رستى و كهس په رستى هه موويان هه رامن و نا بى ت لىيان نزيك بكه ويته وه چونكه ئه وان هه نه مى لى كراوه كانن، خوى گه وه ده فه رمو يت:

﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ﴾^٢ واته:

ئهى خاوه ن ئيمان هه كان! شه راب و قومار كردن و سه رپرينى هه يوان له سه ر به رده كانى ده ورى كه عبه، يا لاي بته كان، هه روه ها په يره وى كردنى ئه زلام و به كار هيتانى، كارى كى پيس و قيزه و نزن و كردارى شه يتانى نه فرين لى كراون، كارى ئينسانى ژيرو له خوداترس نين، خوتان له مانه بپاريزن و لىيان دوور كه ونه وه به لكو سه ركه ون و به خته وه ر بن.

نزيك نه كه وتنه وه ئاده ميزاد له كه وتنه ناو كار هه گوماناويه كان ده پاريزت ته نانه ت له كار هه دينيه كا ئيشدا.

خوى گه وه چه ند سنورى كى داناوه بۆ مامه له كردن له گه ل خه لكيدا بۆ نمونه كه سى ك خانوويه ك دروست ده كات پرس به دراوسى كهى ده كات مافى ئه وهى ده داتى كه رى گهى هه واى لى نه گرى ت ماويه ك جى به يلى ت له نى وان ماله كهى و شه قامه كه دا، به و شى وه يه ده بينين هه موو شتى ك سنورى هه يه، پى نغه مبه ر ﷺ ده فه رمو يت: (هه موو پادشايه ك سنورو په رزى نى هه يه، سنورو په رزى نى خوا

١- البقرة: ١٨٧

٢- المائدة: ٩٠

له‌سەر زه‌وی خۆیدا حه‌رام‌کراوه‌کانیه‌تی) له‌فه‌رمانه‌کانیدا سنور نه‌شکێتم
له‌نه‌ریکانیشدا نزیك نه‌که‌ومه‌وه .

راکردن نیه له‌سزای خوا:

ئاگر هه‌میشه نوێ ده‌بیته‌وه‌و کۆتایی نایه‌ت و داناخری، خوای گه‌وره
ده‌فه‌رموێت:

﴿كُلَّمَا حَبَّتْ ذُرَّتُهُمْ سَعِيرًا﴾^١ واته: هه‌رچه‌ند بلیسه‌ی دامرکێته‌وه ئێمه
گره‌که‌ی زیاد ده‌که‌ین.

ئه‌وه‌ی که‌وته ناوی هه‌رگیز نافه‌وتیته‌ هه‌ر له‌ناویدا ده‌مینیته‌وه هه‌میشه
بلیسه‌داره‌و ناکوژیته‌وه به‌لام حه‌زه‌تی نوح خوای گه‌وره دلی باوکایه‌تی
له‌به‌هشتدا لی ده‌رده‌هینیته‌ هه‌تا بۆ کوپه‌که‌ی غه‌مبار نه‌بیته‌ که‌خراوته‌

ئاگره‌وه، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموێت: ﴿وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾^٢

بۆیه به‌هه‌شت ناوئراوه‌ مالی نیشه‌ته‌جی‌بوون، ئه‌مه‌ش فه‌زلی خواو
به‌خشنده‌بیه‌تی، هه‌روه‌ها به‌خشنده‌یی خوا له‌سزاو پاداشتی‌شدا ده‌رده‌که‌وێت،
هه‌ردوو لایان ئه‌وه‌ی هه‌لیان بژاردووه هه‌تا هه‌تایی ده‌مینیته‌وه تیایدا، ئه‌وه‌ی
رێگه‌ی هیدایه‌تی هه‌لیژارد ئه‌وا بۆ هه‌میشه له‌به‌هشتدا ده‌مینیته‌وه ئه‌وه‌شی
رێگه‌ی گومرایی گرته‌به‌ر بۆ هه‌میشه له‌ئاگردا ده‌مینیته‌وه، ئه‌وه‌ش دادپه‌روه‌ری
خوایه له‌گه‌ڵ به‌نده‌کانیدا خوای گه‌وره سته‌م له‌به‌نده‌کانی ناکات.

١- الإسراء: ٩٧

٢- الزمر: ٦١

کاتیک بئی باوه‌پان سزای ناگر ده‌بینن به‌خوا ده‌لین: ﴿رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ﴾^۱ واته: خوابه! له‌م دۆزه‌خه‌مان ده‌رکه‌با کرده‌وه‌یه‌کی چاک‌بکه‌ین‌غه‌یری‌ئو کرده‌وه‌خرابانه‌ی‌له‌دنیا‌دا‌ئو‌مان‌کردن.

خوای‌گه‌وره‌به‌بئی‌باوه‌پییان‌ده‌زانیت‌بۆیه‌پییان‌ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾^۲ واته: نه‌گه‌ر‌بیش‌گی‌پرینه‌وه‌بۆ‌دنیا‌جاری‌کی‌تر‌ده‌ست‌ئه‌ده‌نه‌وه‌ئو‌کارو‌کرده‌وه‌ناشیرینه‌که‌نه‌هی‌یان‌لی‌کرا‌بوو،‌به‌راستی‌ئه‌وانه‌درۆزنن.

له‌به‌رئه‌وه‌ی‌له‌پیشیشدا‌ئه‌وه‌یان‌کردوه:

﴿يَمْسُوا أَدْعُنَا رَبَّكَ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْكَ لَيْسَ كَشَفْتَنَا عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾^۳ واته: که‌ئو‌سزاو‌نازارانه‌بارین‌به‌سه‌ریانداو‌تووش‌بوون‌په‌نایان‌برده‌به‌ر‌مووساو‌پییان‌وت: له‌خودای‌خۆت‌بپارێزه‌ئه‌م‌نه‌گه‌تی‌و‌نه‌هاتییه‌مان‌له‌کۆل‌بکاته‌وه،‌به‌وه‌په‌یمان‌ه‌ی‌له‌به‌ینتاندا‌هه‌یه‌و‌پیی‌وتووی: نه‌گه‌ر‌لیم‌بپارێته‌وه‌نزا‌ت‌قبوول‌ئه‌که‌م.‌جا‌قه‌سه‌م‌به‌وه‌په‌یمان‌ئه‌گه‌ر‌ئه‌م‌جاره‌ئه‌م‌نازاره‌ت‌لی‌په‌واندینه‌وه‌و‌پزگار‌بووین‌ئیمان‌ت‌پئی‌ئه‌هینین‌و‌به‌نی‌ئیسرائیل‌له‌گه‌ل‌ئه‌نیرین.

کاتیک‌خوا‌بانگی‌کردن‌ئه‌وانیش‌واده‌یاندا‌که‌باوه‌پدارین‌به‌لام‌واده‌ی‌خۆیان‌نه‌برده‌سه‌ر‌بۆیه‌خوای‌گه‌وره‌سزای‌به‌سه‌ردا‌باراندن،‌له‌ئه‌سپیی‌و‌بۆق‌و‌کولله،‌ته‌نانه‌ت‌فیرعه‌ون‌چیش‌ت‌لینه‌ره‌کانی‌پاک‌ژده‌کرده‌وه‌و‌چیش‌ت‌خانه‌کانی

۱- فاطر: ۳۷

۲- الأنعام: ۲۸

۳- الأعراف: ۱۳۴

به پاسه وان دهوره درابوو، که چی له گه ل نه وه شدا کاتیک پارویه کی بۆ ده می ده برد یان خوین یان نه سپی یان کولله یان بۆقی له ناو خوارده که دا ده بینی، نه وه پاداشتی بی باوه پیی و که لله په قی و سه ریچی کاری خوی گه وره یه، خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَىٰكُمْ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾^۱ واته: ئیتر نه میو تۆله و بریتیتان وه رناگریی له جیاتی سزای دۆزه خ و له کافره به ئاشکراکانیش هه روا وه رناگریی. مه ئواو جیگای هه مووتان ناگری دۆزه خه و هه ر ناگری دۆزه خ شوینی شایانته و خراب سه ره نجامیکه.

بیخه ره به رچاوت ناگر بیته گه وره ت که هانای بۆ ده به ییت و لئی نزیک ده بیته وه. ده بینیت له م دنیا به دا دارو درهخت و پوهه که کان به ئاو ده ژین، به لام درهختی زه قوم به ناگر ئاوده ده ریت په گه که ی له خودی دۆزه خدایه، خوی گه وره باسی شه یتان ده کات و ده فه رمویت: ﴿كَمْثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳﴾ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ﴾^۲ واته: میسالی نه م دوپووانه له هاندانی جووله که دا که به گژ موسولمانانا بچن وه ک میسالی شه یتان وایه که که وته بن کلیشه ی ئاده مزادو پیی وت: کافر ببه و باوه رت به خواو پیغه مبه ری خوا نه بی. جا که کافر بوو حاشای ئی کردو وتی: من بی به ریم له تو، من له خوی په روه ردگاری هه موو جیهانه کان نه ترسم. جا سه ره نجامی هه ردولایان نه وه بوو که هه ردوولا له ناو ناگری دۆزه خدان و هه میشه تیایا نه میننه وه، نه مه یش پاداشی سه مکارانه.

۱- الحديد: ۱۵

۲- الحشر: ۱۶ - ۱۷

ههروهها ﴿لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ
 الْفَائِزُونَ﴾^۱ واته: هاوسان نين ئهوانه‌ی بههشتین و ئهوانه‌ی دۆزه‌خین.
 بههشتییه‌کانن ئهوانه‌ی به که‌رمی خوا به‌خته‌وهر بوون.

چۆن که‌سیکی گوپرایه‌ل و لادهر یاخود کافر ویک ده‌چن، چۆن زیندوو مردوو
 وه‌ک یه‌ک وان، چۆن تاریکیه‌کان و پووناکی وه‌کو یه‌کن، خوای گه‌وره
 ده‌فه‌رمویت: ﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ لُوطٍ كَانَتَا
 تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادٍ نَاصِلِحَيْنِ فَخَاتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ
 ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ﴾^۲ واته: خوا نمونه‌ی هیناوه‌توه بو ئهوانه‌ی
 کافر بوون، ژنه‌که‌ی نوح و ژنه‌که‌ی لوطی کردووه به نمونه. ئه‌م دوو ئا‌فره‌ته
 له ژیر نیکاحی دوو به‌نده‌ی پیاوچاکی ئیمه‌دا بوون که‌چی خیانه‌تیا‌ن له‌گه‌ل
 کردن، به‌ناو له‌سه‌ر ئایینی می‌رده‌کانیا‌ن بوون و له‌راستیدا له‌گه‌ل کافره‌کانی
 دوژمنی می‌رده‌کانیا‌ن بوون، بۆیه می‌رده‌کانیا‌ن نه‌یا‌نتوانی هیچ سوودیکیان له
 پاستی خوادا بگه‌یه‌نئی و، پتیا‌ن وترا: بچنه ناو ئاگری دۆزه‌خ له‌گه‌ل ئه‌و
 کافرانه‌ی تیی ئه‌چن.

هه‌روه‌ها خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 أَصْحَابُ الْجَنَّةِ الْفَائِزُونَ﴾^۳ لی‌ره‌دا باسی دۆزه‌خی کردووه پتیش به‌هه‌شت
 ئه‌ویش بو به‌رزکردنه‌وه‌ی وه‌ی باوه‌پداره، کاتی‌ک ترسی بو دروست ده‌بی‌ت
 باوه‌ری زیاد ده‌کات به‌وه‌ش گوپرایه‌لی زیاتر ده‌بی‌ت به‌لام که‌سی لادهر کاتی‌ک

۱- الحشر: ۲۰

۲- التحريم: ۱۰

۳- الحشر: ۲۰

گوئی له باسی دۆزه خ ده بیئت له وانیه بیر له تهوبه کردن بکاته وه و بگه ریتته وه لای خوا.

خه لکانیک هه ن حساب بۆ پۆژیکی له م جوړه ناکه ن، به هه شتییه کان به وه ی که نه نجامیاند ا ده ستیان که وت، به لام دۆزه خیه کان له دۆزه خدا به هه میسه یی ده میننه وه، چونکه که سی بی باوه ر که لله ره قه و ده بیئت سزا بدریت به لام نه وه ی زانی و به لام بی باوه ر بوو که وته گالته کردن و نه وه ی وتی (لا إله إلا الله) سزاو نه شکه نجه ی بدات نه وا له سنور ده رچوو وه له که لله ره قی و بی باوه ری خویدا وه کو فیرعه ون و نمونه کانی پۆچوو، خوی گه وره ده رباره یان ده فه رمویت:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ﴾^۱ واته: ئایا تو که سیکی وات دیوه مه نعی به نده یه کی خوا بکا له نو یژ کردن کاتی نو یژ بکا؟

نه وه شی داهینه ری سونه تیکی خراپه، نه م جوړه که سه سزا که ی چه ند جاره ده کریتته وه و به هه میسه یی له و سزایه یدا و به رسوایی ده مینیتته وه.

دوای نه وه ی دۆزه خیه کان ده خرینه دۆزه خه وه، به هه شتییه کان ده خرینه به هه شته وه، ئیتر ئومیدو هیوا ده بریت خوی گه وره ده فه رمویت: ئه ی خه لکی به هه شت بمیننه وه بین مردن، ئه ی خه لکی دۆزه خ ئیوه ش بمیننه وه بین مردن.

ئاگات له م جوړه گونا هانه بیئت...

لیره دا له سه ر ده رکردنی نه ینییه کانی مال به ئاگات دینیتته وه نه بریتته ده ره وه یا خود مشه خوری کردن به سه ر خه لکانی تره وه. نه م جوړه که سانه خوا لیان خو ش نابیت، مه گه ر نه وکاته نه بیئت نه و برایه ی نه م غه بیه تی کردوه لی بیبوریته هه روه ها نه و که سانه ی که چه زیان به هه والی خه لکانی تره له هه موو

ورده کاربیه‌کانی ژيانی خوځاندا له‌چونه ژوره‌وه و هاتنه دهره‌وه و خه‌رجيبه‌کان
ده‌چنه بازنه‌ی غه‌يبه‌ت کردنه‌وه، ...

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾^۱ واته: نه‌گه‌ر به
لای شتیکی هیچ‌وپوچ و نار‌ه‌وادا تیپه‌پین مه‌ردانه‌و به‌شهره‌فه‌وه به‌لایا
تینه‌په‌پن و چاوپوشی لی نه‌که‌ن.

الغو: واته غه‌يبه‌ت کردن غه‌يبه‌تکردنیش به‌ره‌و فیتنه‌یی ده‌تبات فیتنه‌یش
به‌ره‌و ناپاکی کردن ده‌تبات.

به‌ره‌می گوپرایه‌لی کردن گوپرایه‌لییه، به‌ره‌می سه‌رپېچیش سه‌رپېچی
کردنه. نه‌وه‌ش هه‌نگاوه‌کانی شه‌یتانه، له‌وانه‌ش ناپاکی کردن، نه‌و که‌سه‌ی
ناپاکی ده‌کات ده‌خړتیه دوزه‌خه‌وه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت: (گه‌وره‌ترین
ناپاکی نه‌وه‌یه پیاویک نه‌ینیه‌ک لای خیزانه‌که‌ی باس بکات نه‌ویش بجیت لای
دراوسیکانی باسی بکات، هه‌روه‌ها ژنیک بو می‌رده‌که‌ی باسیک بکات و نه‌ویش بو
که‌سانیکی تری بگړتیه‌وه).

کی بوو به‌گه‌لی لوطی وت که‌هه‌زده‌تی لوط میوانی هه‌یه جگه‌ له
خیزانه‌که‌ی خو‌ی؟ هه‌ردوو ژنه‌که‌ ژنی نوح و ژنی لوط نه‌ینیه‌کانی مال‌ه‌وه‌یان
ده‌برده دهره‌وه‌ی مال، نه‌وه‌ش پیی ده‌لین ناپاکی هاوسه‌ری، پاشان خیانه‌تی
نه‌و په‌یامه‌ی که‌ له‌مالی پیغه‌مبه‌رایه‌تیدا دابه‌زی و بروای پینه‌هینا، خوای گه‌وره
ده‌فه‌رمویت:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَكُمْ﴾^۱ واته: نه‌ی
خاوه‌ن باوه‌ره‌کان خیانه‌ت له‌ پیغه‌مبه‌ر مه‌که‌ن، خیانه‌ت له‌و شتانه‌دا مه‌که‌ن که
وان به‌لاتانه‌وه‌و، نه‌زانن که‌ خیانه‌ت و ده‌ستپیسې شتیکی زور ناشیرینه.

نابیت موسولمان نهیئی ئاشکرا بکات نه گهرچی سزاو نه شکه نجه دراوه .
 موسولمان ده بیئت گوږی نهیئیه کان بیئت، نه گهر سزای توند بیئت نهوا
 ئارامگرتن جوانه، چیژی نزیکبونه وهی له خوا تیدایه، ئاده میزاد له سهر
 شارندنه وهی نهیئی پاداشت وهرده گریت، خوای گه وره له سوره تی (الأعلی) دا
 ده فه رمویت: ﴿الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرَى ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ﴾^۲ واته: نهو مرو زرد
 خراپکاره ی پاش لیپرسینه وهی رۆژی قیامت نه چیتته ناو ئاگره گه وره که . پاش
 چوونه ناو ئاگره که یش نه نه مرئ له ناویا تا به سیته وهو، نه نه یشئژ ژیانیکی وا
 چهرده یئ ئیسراحت و حسانه وهی تیا بی . به پاستی پزگاری نه بی نهو که سه ی
 خۆی له تاوان خاوین نه کاته وهو، ناوی خوای خۆی به دل و به زوبان بهیئی و
 نه و جا نو یژه کانیشی بکا . که چی ئیوه ژیانی دنیا هه لئه بژین به سهر ژیان
 قیامه تدا . به لام نهو دنیا باشترو پایه دارتره .

باشه بو ده خریته نئو ئاگری هه ره گه وره وه؟ له بهر نه وهی خوای گه وره

ده فه رمویت:

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُ
 غُثَاءً أَحْوَىٰ سِنْفَرْتًا فَلَا تُسَوَّىٰ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ وَيُبْسِرُكَ لِلبَّسْرِ
 فَذَكَّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَىٰ سَيَذَكِّرُ مَنْ يَخْتَىٰ وَيَنْجِبُهَا الْأَشْقَىٰ﴾^۲

ناوی به رزی خوای خۆت خاوین رابگره له وه که هه ر ناته واوییه کی بدریته
 پال . نهو خوایه ی که شته کانی له نه بوون دروست کردووه و پزکی خستوون و،

۱- الأنفال: ۲۷

۲- الأعلی: ۱۲ - ۱۷

۳- الأعلی: ۱ - ۱۱

ئەو خۆيايەي ئەندازەي ھەموو مەوجودىكى گرتووھەو شارەزاي کردووھە بۆ ئەو ئامانجەي بۆي دروست کراوھە، ئەو خۆيايەي لەوھەپو لەوھەپگاي شين کردووھە تا چوارپەو ئازھەل لاي بەوھەپين و، پاشان ئەو لەوھەپەي وھەرگيپاوھە بە پووشىيكي پەش. ئيمە وات لئەكەين ئەو ئايەتانه بخوينايتەوھە كە بە ھۆي جيبەرەئيلەوھە نازليان ئەكەينە سەرت، بە جۆريكي وا كە پاش نازل کردنەكەيان لەبیرت نەچنەوھە. ئەو ئايەتانه نەبي كە خوا خۆي ئەيەوي لەبیرت بچنەوھە، چونكە نەسخيان ئەكاتەوھە، ئەو خۆي بئگومان زانايە بە ھەرچي ئاشكراو نەيتيبيەك كە ھەيە. ئيمە ئامادەت ئەكەين بۆ ئاسانترين رېگا بۆ لەبەرکردني ئايەتەكاني قورئان. دەي تۆ ئامۆژگاري خەلك بەكە ئەگەر ئامۆژگاري سوودي ببيئ. سەرەنجام ھەركەسئ لە خۆاي خۆي بترسئ بئرنەكاتەوھە سوود لە ئامۆژگاري وھرنەگريو، ئەوھيش زۆر خراپكار بئ خۆي دوور ئەگري لەبیرکردنەوھە سوودوھەرگرتن لە ئامۆژگاري.

بەدبەخت و بەلكو بەدبەختترين كەس ئەوانەن لەخوا ھەلدەگەپينەوھە. لەبەرئەوھە وشەي (شقي) وھكو ھەنديك بەكاري ديين بۆ نمونە دەلین: ئەم مندالە بەدبەختە ئەمە حەرامە، بەلام دەوتريت كوپەكە چالاكي زيادي ھەيە پيويستە ئادەميزاد وشەكاني بەوردی بەكاربھيتت.

پياويكي ئەعرابي ھاتە لاي ئەبو ھورەيرەو وتي: ئەي ئەبو ھورەيرە لەدواي نويزي بەياني نويزي تر بەكەم؟ ئەوھيش پيي فەرموو: لەدواي ھەلھاتني خۆر نويزەكەت بەكە. ئەعرابيەكە تينەگەيشت وتيەوھە لەدواي نويزي بەياني نويز بەكەم فەرمووي: بەلئ لەدواي ھەلھاتني خۆر.

یه کیک له هاوه لان له ویدا دانیشتبوو به ئه بو هورهیره ی وت: بلی له دوای
نوژی به یانی نوژی تر مه که. ئه بو هورهیره ش وتی: نامه ویت بچمه بازنه ی:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى عَبْدًا إِذَا صَلَّى﴾^۱

ئه و هاوه له به پیره تهریق بوویه وه له وه ی پپی بلیت نوژ مه که... ئه مه ش
به لگه یه له سه ر ناستی هه ستیار بوونی باوه پ له گه پان به دوای وشه و قسه کردندا
ئه وه ش بو رازیکردنی خوای گه وره ئه مه ش ته قوای ناو دلله کانه .

ئه وه بزانه ته قوا ئه وه یه خوا له وشوینه دا نه تبینی که نه ری لیکردویت وه
له وشوینه دا بتبینی که فه رمانی پی کردویت ئه وه ی ئه مه نه کات ئه وا که سیکی
به دبه خته، به لگو به دبه خترین که س له به دبه ختیدا زیاده پویی کردووه
گه یشتوته لوتکه ی زیاده پویی، بویه به م کاره ی ده گاته نیو ناگری هه ره گه وره .
به حه سه نی به صریبان وت: حه زده که یت به موسولمانی بمریت له پال
ده رگای حوچره که تدا یان به شه هیدی له بهر ده رگای ماله وه تدا؟ که میک بیده نگ
بوو پاشان وتی: موسولمان له بهر ده رگای حوچره دا.. وتیان: ئه ی شه هیدی؟
فه رمویی: کی ئه وه م بو مسوگه ر ده کات که بیسه لمینم هه تا ده گه مه
به رده رگای ماله وه .

۱- العلق: ۹ - ۱۰

تهرازوويهك گهرديلهو كه متريش ده كيشيت...!!!

خوای گه وره له پوژی قیامه تدا له سر نیه ته کان له خه لکی ده پرسیتته وه
سهیر ده که یت که سیک گونا می بچوکی نه نجامدا وه به هویه وه که میك ده خریته
ناگره وه پاشان خوای گه وره ده ری ده هیئیتته وه، به لام که سیک ستمیک بکات و
مالی بی باوک بخوات و خه لکی بچه وسینیتته وه و به سر خه لکی دا بخوریت و
خوی کرد به خوا به سر خه لکید، نه م جوړه که سه سزایه کی زور گه وره یان
هیه و هرگیز له پوژه خ نایه ته دهره وه.

له پیاوچاکانی پیشینه وه پوژانی سرده می پیغه مبه ریان ﷺ گپراوه ته وه
که نوسامه پیاویکی کوشت شایه تومانی هینا کاتیک نوسامه شمشیره که ی
به رز کرده وه و گرتی به ره و نه و پیاوه، پیغه مبه ر ﷺ زور نیگه ران بوو فهرمووی:
شایه تومانی شی هینا که چی هر کوشتت؟! و تی: نه ی پیغه مبه ری خوا
له ترسی من موسولمان بوو! فهرمووی: نه ی نوسامه نایا سنگت شه قار کرد تا
بزانی دلی چی تیدایه.

له بهرته وه خوای گه وره له سر نیه ته کان لیپرسینه وه له گه ل خه لکید
ده کات، نیه ته کان تاییه تن به خوای گه وره، حه زره تی عومه ر(ره زای خوای لی
بی) ده فهرمویت: نیمه حوکمان به سر خه لکیدا ددا، نه وه موسولمانه، نه وه
کافره، نه وه هه لگه راوه یه، به لام دوی سروشی خوایی هرگیز حوکمان به سر
که سدا نه دا.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعُنْثِيَّةِ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَشِعَةٌ﴾^۱
واته: نایا باسی نه و به لا سه ختت هاتووه ته لا که ناده مزاد دانه گری، که پوژی
قیامه ته؟ له و پوژه دا چنده ها سه روپوو ملکه چ و زه لیلن.

به زه لیلیه وه سه ری نه وی کردوه: ﴿يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ﴾^۱ واته:
به لاجاویک سهیری خه لک نه کن .

کاتیک له پوژی حه شردا دۆزه خ دینن بۆسه خه لکی مه حشر وه کو مار سی
فیشکاندن هیه کاتیک دهیه ویت زه هره که ی بریژی، له گه ل به که م فیشکه یدا
خه لکی به سه نه ژنویاندا ده که ون هه موو خه لکی مه حشر ته نانه ت فریشته
نزیکه کانی خواو پیغه مبه رانیش، وه له فیشکه ی دووهمیدا، هه موو خه لکی له سه ر
پوخساریان ده که ون به تاییه ت بی باوه پو بی په وشته کان. به لام خوی گه وره
ده رباره ی باوه پداران له و پوژده دا ده فرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ
اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي
كُنتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾^۲ واته:
به راستی نه و که سانه ی وتوویانه: په روه ردگاری ئیمه زاتی خویبه و، پاش نه و
دان پیا نانه یان له سه ر باوه پ به و قسه یان و فه رمانبه رداری کردنی خوا به رده وام
بوون، نه وانه فریشته دینه خواره وه بۆ سه ریان و پییان نه لین: له هیچ مه ترسن
و خه فته ی هیچ مه خون و خوش مژده بن به و به هه شته ی له سه ر زمانی
پیغه مبه ران گفتان پی نه درا که بوتان نه بی. هه روا پییان نه لین: ئیمه له ژبانی
دنیاو له قیامه تا دوستی ئیوه یین .

به وادار له پوژی دوایدا هتور ده کریته وه یا خود بی خه م ده کریت به هوی نه و
گوپراهی و نارامگریه ی هه بیووه ده چیته ژیر سیبه ری عه رشی په روه ردگار له و
پوژده ی که هیچ سیبه ریکی تر نیه نه و سیبه ره ی خوی نه بیت.

۱- الشوری: ۴۵

۲- فصلت: ۳۰ - ۳۱

له نیتو ئومته کانی پېښودا پیاویان ده هیتا به مشار له ته وقی سه ریه وه تا نوکی پئی ده یان پرپیه وه به لام له فەرمايشتی (لا إله إلا الله) پاشگه ز نه ده بویه وه، حه زه تی موسا عليه السلام به گه له که ی وت: ﴿وَأَصْبِرْ وَأَنْتَ الْأَرْضُ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾^۱ واته: داوای یارمه تی و پشستوانی له خودا بکه ن خوگر بن. زه وی هه موو مولکی خودایه و که س خواهنی راسته قینه ی نیه، خودا زه وی و ده سته لاتی سه رزه وی نه دا به هر که س که مه یلی لی بی .

باسه که پئیویستی به که میک ئارامگرتن هه یه، خوای په روه ردگار ده فهرمویت: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَشِيعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ﴾^۲ واته: له و پوژده دا چهنده ها سه روپوو ملکه چ و زه لیلن. کارنه که ن و ماندوو نه بن له ناو دوزه خا زنجیر به دوای خوایانا رانه کیشن. واته له دنیا دا بو غه یری خوا کاری کردوه (نَاصِبَةٌ) واته ماندوو له نیتو دوزه خدا له پادا شتی نه وه ی که بو غه یری خوای کردوه .

هه روه ها ده فهرمویت: ﴿يَتَأْتِيَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾^۳ واته: تو ئه ی ئاده مزاد له و پوژده دا به په له نه پوی بو لای خوای خو ت و پئی نه گه ی. ئاده مزاد له سه ر نیه ته که ی لیپرسینه وه ی له گه ئدا ده کریت، پاشان کرده وه،

ئینجا ئاکامه که ی: ﴿إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾

ئاکامی کرده وه کانی خو ت ده بینیته وه، له به رنه وه پیغه مبه ر عليه السلام ده فهرمویت: (دوو چاو هه ن ئاگر نایان سو تیتیت، چاو یک له ترسی خوا گریابیت،

۱- الأعراف: ۱۲۸

۲- الغاشية: ۲ - ۳

۳- الانشقاق: ۶

چاویکیش له پیناوی خوادا پاسه وانی کردییت^۱. لیره دا پیناسه که گۆرا
هه موویان چاون.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿تَصَلِّ نَارًا حَامِيَةً ۝ تَشْقَىٰ مِنْ عَيْنِ أَيْنِقٍ﴾^۲ واته:
ئه پۆنه ناو ناگری گهرم و پرتینه وه. ناویان له سه رچاوه یه کی گهرم ئه دریتتی.
لیره دا جیایه، ناگریکی هه لگیرساو، نه یه فهرموو ناگریکی گه وره ی هه لگیرساو
له بهرئه وه ی له مامه له ی له گه ل موسولماندا گهرم بووه.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿إِنَّهَا تَرَىٰ بِشَكْرِ كَالْقَصْرِ﴾^۳ واته: ناگری دۆزه خ
پزیسکی وا فری ئه دا ئه وه نده ی کۆشکی ئه بن.

وتیان: ئه ی پیغه مبهری خوا ئه و کۆشکه چیه؟ فهرمووی: وه کو مه دائن و
قه لاکانه...!! یه ک پزیسکه.. بو کی؟ بو بی باوه. بو ئه و که سه ی سروشتی
خوای له یه کتا په رستیدا گۆپی، یاسای خوای گۆپی و یاسایه کی دوور له وه ی
خوای داپشتوو! لیره دا خوای گه وره جه سه ته کان ده گۆپیته هه تا زیاترو زیاتر
سزاو ئه شه که نجه بچیزن، به لام رۆحه کانیاں گۆرانکارییان به سه ردا نایه ت
هه موویان یه کتری ده ناسنه وه: ﴿إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا﴾^۴ واته:
ئا له و کاته دا که په یره ویکراوه کان له په یره ویکه ره کان ته به را ئه بن و به هیه
جۆری به که لکیان نایه ن.

۱- رواه الترمذی.

۲- الغاشية: ۴ - ۵

۳- المرسلات: ۳۲

۴- البقرة: ۱۶۶

ته نانه ت شه يتانيش ده ناسنه وه ئه ويش ده ياناسيته وه: ﴿الْأَخْلَافُ يَوْمَئِذٍ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ﴾^۱ واته: دوست و برادران له و پۆژه دا هه نديكيان دۆژمنی
هه نديكيان چونكه تئ ئه گه ن كه ئه وان بوون به هۆی گومراه بوونيان.

جهسته له دۆژه خدا ده گورپت، جهسته ی بئ باوه پ له دۆژه خدا به دريژایی (۲)
پۆژه ده بيت، ددانی به ئه ندازه ی کتوی ئو حوده كه به دريژایی سئ پۆژه ده بيت،
جهسته ی جياوازه هه تا سزاکه ی ببيني و بيچيژي، خوی گه و ره ده فه رمويت:

﴿تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آٰنِيَةٍ﴾^۲ ، واته: ئاويان له سه رچاوه يه کی گه رم ئه دريتي.

خوی گه و ره ده فه رمويت: ﴿يَوْمَ نَخْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَقَدَّٰرًا﴾^۳ وَسُوُقُ

الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وِرْدًا﴾^۳ واته: ئه و پۆژه ی ئيمه له خواتر سه كان كوئه كه ينه وه و به
كۆمه ل كۆمه لی پرقه درو حورمه ت ئه يانبه ين بۆ لای خوا. تا وانباره كانيش ئه ده ينه به ر
بۆ دۆژه خ و لئيان ئه خورين وه ك گه له يئ ناژه لی تينوو كه ببری بۆ سه ر ئاو.

واته تينون. يه كه م كه س كه ده خريته دۆژه خ وه تينوو كانن، خۆر له عاره قی
خۆياندا نغۆی كردبوون.

كاتيک ده كه ويته ئاگره كه وه داواي ئاو ده كات كه سی ده ست ناكه ويت فریای
بكه ويت، له سوره تی (الغاشية) دا ده فه رمويت:

﴿تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً﴾^۴ ﴿تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آٰنِيَةٍ﴾^۵ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ﴾^۶ واته:

ئه پۆنه ناو ئاگری گه رم و پرتينه وه. ئاويان له سه رچاوه يه کی گه رم ئه دريتي. له
وشتخوار به ولاوه خۆراکیان نيهه. (ضريح) واته ئه و دپکه ی كه به گه لای

۱- الزخرف: ۶۷

۲- الغاشية: ۵

۳- مريم: ۸۵ - ۸۶

۴- الغاشية: ۴ - ۶

دارخورماوهیه و شتر ده یخوات، ئه و درکه یان بۆ داده نریت بۆ خواردن، خوای گه و ره ده فه رمویت: ﴿لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ﴾^۱ نه تیر ده بیت، له به ره ئه وه ی هر حه رامی خواردوو ه سته مکاری کردوو ه زۆره ملییی کردوو ه، بۆیه ئه مه ش پاداشتی بی باوه ربوونیه تی به سنوره کانی خوا و فه رمانه کانی، بۆیه فریشته کان ئاوی له کوئی ده رخوا رد ده دن.

به پیچه وانه ی بروادار که له به هه شتدا ئاوی پی ده دریت، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (له به هه شتدا په رداخی زۆری لێیه ژماره ی په رداخه کانی سه ر حه وزی که و سه ر به ئه ندازه ی ژماره ی ئه سستیره کانه له ئاسماندا)، خوای گه و ره ده فه رمویت: ﴿وَسَقَهُمْ رَبُّهُمْ شَرًّا بِأَطْهَرًا﴾^۲ واته: خوای خۆیان شه رابی خاوینی پی تۆش کردوون.

فریشته کان ده لێن: ئه ی وه لی په رحمان دانیشه و پشو بده له دنیا دا ماندوو بویت گالته یان پی کردیت زیندانییان کردیت ئه شکه نجه یان دایت، ده ی بجه ویره وه وه لی خوا.

ده رگا کانی به هه شت کراوه ده بن خوای به ده سه لات ده فه رمویت: ﴿مَفْحَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ﴾^۳ واته: قاپیه کانی خراونه ته سه ر پشت بۆیان.

خوای گه و ره ده فه رمویت: ﴿عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤَصَّدَةٌ﴾^۴ واته: ئاگریکی ده رگا داخراو به سه ر ئه م جو ره که سانه وه یه. خوا په نامان بدا. خوای گه و ره ده فه رمویت:

۱- الغاشية: ۷

۲- الإنسان: ۲۱

۳- ص: ۵۰

۴- البلد: ۲۰

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ﴾^۱ (أهل الكتاب) واته نه وانن كه نامه ناسمانیه كانیان بؤ دابه زیوه به لام بیوایان پی نه هیناوه یاخود گوریوانه، کاتیک قورئان هات همویانی پوچهل کرده وه، ته ناننن نه و پرتوکه ناسمانیانه ی که مزده ی هاتنی پیغه مبریان تیادا یاداشت کراوه .

نه وه تا سه یرده که یت پرتوکه ناسمانیه کان ته واوکه ری به کترن، ته ورات شه ریعت و بنه ما ره وشتیه کان و هه لئس و که وته کانی تیدابووه، ئینجیل هات ته وراتی ته واو کرد، کاتیک جوله که ئینجیلیان به درؤخسته وه ته ورات بی ئینجیل به ناتا واوی مایه وه . وه کاتیک ته وراتیان به درؤخسته وه بی شه ریعت مانه وه .

ویستی خوا وابوو نه و په یامانه به قورئان کوتایی پی بینیت، پیغه مبر ﷺ ده فه رمویت: نه گره هر دو موسا و عیسیای برام (سه لامی خویان لی بی) زیندوبوونایه هیچ ریگه به کیان نه بوو ته نها شوینکه وتنم نه بیت. که واته پیویست بوو خاوه نی کتیبه ناسمانیه کان شوین پیغه مبری خوا ﷺ بکه وتنایه به لام

نکولییان لی کرد، خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾^۲ واته: بی گومان نه واننیه کافر بوون له جوله که و گاورو هاوبه شربؤخوادانه ره کان له ناگری دوزه خدان و هه میشه تیا نه میننه وه و نه وانن خرابترین مه خلوقاتی خوان .

خرابترین که سن له به رنه وه ی پرتوکه که یان زور به پوونی فرمان و نهری کردنی تیدابوو، به لام شوینی نه که وتن بویه به زیندویی له ناگردا ده میننه وه .

خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝۱ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝۲ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝۳ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝۴ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ

۱- البینة: ۶

۲- البینة: ۶

مِنْ مَسَدٍ ﴿۱﴾ واته: یاخودا وشك بن ههردوو دهستی ئه بوبولههه ب و، وشكیش بوون. پارهو داراییه که یو هه رچی پهیدا کردوو ههچی سوودی نه بوو بۆی و دادی نه دا. له مه وپاش ئه چیته ناو ئاگرێکی به کلپه و بلێسه وه. ژنه که یشی هه ر ئه چیته ناو ئه و ئاگره وه، ژنه که ی که کۆله داری بۆ ئاگری فیتنه و ئازاوه به کۆله وه یه و پێیه وه به مالانا ئه گه پێ. له قیامه تیشا گوریسیکی تال لول درای له ملایه داری بۆ ئاگری دۆزه خ پێ ئه گوێزیته وه وه که له دنیا دا داری بۆ ئاگری فیتنه و ئازاوه هه لئه گرت.

ئه بوله هه ب به هۆی بڕوانه هیتانی به پێغه مبه ری خواو هاندانی بی باوه پان لیتی به ئاگر ده سوتی، هه روه ها ژنه که شی که داری هه لئه دگرت هه تا درکی لی بیاته به رده م پێغه مبه ری خواو ئازاری بدات، ئه وا ئه ویش له ئه ژنۆیه وه به نێو ئاگر دا راده کیشری ت وه ک چۆن گویدری ژ راده کیشری ت له به رئه وه ی بۆ شه ر نه بوایه وه لامی هه چی تری نه ده دایه وه.

بانگه وازی دۆزه خیه کان:

سه یر ده که یین دۆزه خیه کان پێنج بانگه وازیان هه یه:

* خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿قَالُوا رَبَّنَا اٰمَنَّا اَشْنَيْنِ وَاٰحْيَيْنَا اَنْتَیْنِ فَاَعْرَفْنَا

بَدُّوْنَا فَهَلْ اِلٰی خُرُوْجٍ مِّنْ سَبِيْلِ﴾ ﴿۲﴾ واته: جا کافره کان ئه لێن: خویه تو دوو جار ئیمه ت مراندوو و دوو جارت زیندوو کردووینه ته وه، مردنی یه که م ئه وه یه که هیشتا نه هاتبوینه دنیا وه مردنی دووه م ئه وه یه که یه که مجار له دنیا دا مراندتمان. زیندوو کردنه وه ی یه که میش ئه وه یه که یه که مجار گیانت کرد به به رمانداو زیندوو کردنه وه ی دووه میش ئه وه یه له قیامه تا زیندوو ت کردینه وه بۆ

۱- المسد: ۱ - ۵

۲- غافر: ۱۱

لیپرسینه‌وهی کرده‌وه‌مان له دنیا‌دا. ده ئاخۆ ڕیگایه‌ك هه‌یه‌ بۆ جوژه
ده‌رچوونێ له‌ناو ئاگرێ دۆزه‌خ به‌ هه‌ر جوژێ بێ؟

واته ئیمه دانمان نا به‌وه‌ی له‌دنیا‌دا گونا‌ه‌بارین به‌وه‌ی كه ئه‌نجامان داوه‌و
سته‌مان ده‌كرد، ئه‌وانه‌ مردنی‌كی دنیا‌یی مردون، نه‌ك مردنی ڕۆژی دوا‌یی،
پاشان خوا له‌ دنیا‌دا زیندووی كردنه‌وه‌ هه‌تا چا‌كه ئه‌نجام بده‌ن، به‌لام
نه‌یانكرد، پاشان له‌ئاگر‌دا زیندووی كردنه‌وه‌ به‌و سته‌م و زۆرداری‌ه‌ی كه
ئه‌نجامیان ده‌دا، خوای بالا‌ده‌ست ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ
وَحَدَّهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكْ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ﴾^١ واته: ئه‌مه‌ی
ئێوه‌ی تێدان به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌یه‌ كاتێ بانگ بکرایه‌ته‌ خوا به‌ته‌نها خۆی و بێ‌هیچ
هاوبه‌شێك ئینکاری ئه‌م ته‌نها و تاکی‌یه‌ی خواتان ئه‌كردو، ئه‌گه‌ر هاوبه‌شێکی بۆ
دابنرایه‌ باوه‌رتان به‌وه‌ ئه‌كرد كه خوا هاوبه‌شێکی هه‌یه‌. بۆیه ئیستا ب‌ریار ه‌یی
خوای به‌رزو بالا‌و گه‌وره‌یه‌ كه ئه‌تانخاته‌ ناو ئاگرێ دۆزه‌خه‌وه‌.

* خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا﴾^٢
واته: ئه‌گه‌ر چاوت لێ بێ کاتێ كه تاوان‌باران سه‌ریان له‌ حوزووری خوای خۆیان‌ا
داخستووه‌ ئه‌لێن: خوا‌یه‌ ئه‌وه‌مان به‌چاوی خۆمان دی گفتت به‌هاتنه‌دی دابوو
گویمان لێبوو فه‌رمووت: پێغه‌مبه‌ره‌كانت کاتی خۆی چ‌ییان له‌لایه‌ن تووه‌ و تووه‌
پاستیان و تووه‌، ده‌سا به‌مانگێزه‌ره‌وه‌ بۆ دنیا تا ئه‌مجار کرده‌وه‌ی چا‌ک بکه‌ین و
به‌پێی فه‌رمووده‌كانت بجووتێنه‌وه‌.

١- غافر: ١٢

٢- السجدة: ١٢

خوای گوره وه لامیان ده داته وه و ده فرمویت: ﴿فَذُوقُوا يَمَا نَسِبْتُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ﴾^۱ واته: ده سا به هوی ئه وه وه که گیشتن به م
پوژده تانتان فراموش کرد، تالیی دوزه خ بجیژن. نیمه یش نیوه مان له
بیرجوه ته وه.

★ خوای گوره ده فرمویت: ﴿الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ
ءَامَنُوا﴾^۲ واته: به راستی ئه و که سانه ی پیمان خو شه قسه ی ناشیرین و بوختانی
ناره و له ناو ئه هلی ئیمان و باوه را بلاو بیته وه.

وه لامیان ده داته وه: ﴿وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ يَمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾^۳ واته:
که واته سزای نه براوه و پایه دار بجیژن به رانه ر به و کرده وانه ی له دنیا دا
ئه تانکردن.

تیه نی پیدرا به لام سودی ئه وه رنه گرت، داوا له خوا ده کات: ﴿رَبَّنَا أَخِرْنَا إِلَىٰ
أَجَلٍ قَرِيبٍ مُّحِبِّ دَعْوَتِكَ وَتَشِيعِ الرُّسُلِ﴾^۴ واته: خودایا! بو ماوه یه کی که م
دوامان بخه به لکو ته وبه بکه ین و بکه وینه دوا ی بانگه وازه کات و په پیره ویی
پیغه مبه ران بکه ین!

۱- السجدة: ۱۴

۲- النور: ۱۹

۳- السجدة: ۱۴

۴- ابراهیم: ۴۴

خوای میهره بانیش وه لامیان ده داته وه: ﴿أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ﴾^۱ واته: ئه ی ئه وه نه بوو ئیوه پیش نیسته، واته له دنیا دا، سویندتان ئه خوارد که هرگیز له ناوچوونتان بۆ نی به ؟

★ ﴿رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ﴾^۲ واته: خوابه! له م دۆزه خه مان دهرکه با کرده وه به کی چاک بکه یں غهیری ئه و کرده وه خرابانه ی له دنیا دا ئه مانکردن.

★ خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ﴾^۳ واته: خوابه به دبختیبه که مان زال بوو به سه رمانا و ئیمه کۆمه لئیکى گومرا بووین پئگای راستمان به دی نه کرد!

خوای گه وره ش وه لامیان ده داته وه: ﴿أَخْسَرُوا فِيهَا وَلَا تَكْلُمُونَ﴾^۴ واته: به سه رشوپی خۆتانه وه بئ ده نگ بن بۆخۆتان له ناو ئاگری دۆزه خدا و له م باره وه قسم له گه ل مه کن .

شه یطان سه ربپچیه کانی په نگ کردوه، ئه مه گه وره به ئه مه بچوکه، وه کردویه تی به چه ند به شیکه وه ئه مه یان به شی جوانیه ئه وه به شی ژیریژی، ئه مه یان به شی پاره به به و جوړه . خوای به نده کان بانگی هه موو چین و تویریک ده کات.. هاوه لدا نه ران و بی باوه پو دوو و تیکۆشه ر، به دره وشت و بی دین و سته مکار په لامارده ر، ... سه یرده که یت هه ریه که یان جوړیک له سزا و ئه شکه نجه ی هه به .

۱- ابراهیم: ۴۴

۲- فاطر: ۳۷

۳- المؤمنون: ۱۰۶

۴- المؤمنون: ۱۰۸

ئاگر كه وته قسه و شكاتى لاي خوا كردو وتى: خوابه گرم زور بووه و تاريخيم و كيم و جهره تاوم زور بووه، ريگه ي بده دوو هه ناسه بدات هه ناسه يه ك له هاوينا، هه ناسه يه كيشيان له زستاندا، خوابي گوره ده فهرمويت: ﴿يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ﴾^۱ واته: يادي ئه و پوره بكه ره وه كه نيمه به دوزه ئه لئين و ليني ئه پرسين: ئاخو پر بوويت له وانه ي ئه بن تيايا سزا بدرين؟ ئه ويش له وه لاما ئه لئ: زياتر هه يه بوميان بنين؟

بهم شيوه يه خوا په نامان بدات ده بينين ئاده ميزاد به زورداري و زوره ملي و بي باوه پر بوون به خوا، ستم له خو ي ده كات و سنوره كاني خوا ده شكيتيت، حرام كراوه كان ئه نجام ده دات، فرمانه كاني خوا ده شكيتيت، به و ريگايه دا ده روات كه خوا فرماني بي نه كرده، بويه سزاكه ي به ئه ندازه ي تاوانه كانيه تي بو نمونه ئه وه ي په يوه ندي خزميه تي ده پچرئيت ئه وانه نويزيان لي وهرناگريت، چونكه په حم به پايه كاني عه رشه وه هه لواسراوه ده لئيت: خوابه ئه مه جيگه ي ئه و كه سه يه په نا به تو ده گريت له پچراني په يوه ندي خزميه تي. وتي: ئه ي په حم ئه وه به س نيه ئه وه ي جييه جيت ده كات، منيش ديم بولاي ئه وه شي ده تپچرئيت ده پچرئيم،...

ئه ي داخو ئه وانه چون بن كه سيله ي په حمي ئيسلام ده پچرئين ئه مه په نا به خوا ستمه ي له خو ي كرده، له خوا داواكارين زه وي له ژيرماندا ئارام بكاته وه وه ك چون له سه رده مي حه زه تي عومهدا (ره زاي خوابي لي بي) كاتيك چوه سه ر بلنگوو فهرمووي: ئه ي خه لكينه له خوا بترسن، خوابه تياچووني ئه م ئوممه ته مه خه ره ده ستي عومه ره وه. گوناهاي داناوه به هو كاري تياچووني كومه لگا.

سەیر دەکەین زەوی بەهاووە لەکەم دەلێت: ئەم دەرواسیگەم کە سێکی یادکەری خوا بە لاتدا تێنە پەریووە ئەگەر بە لایدا تێپەرێت شانازی پێووە دەکات، ئەمەش لە بەرئەووەیە سوننەتێکی گەردونییە و تەسبیحاتی خوا دەکات، بە پێچەوانەووە پەنا بە خوا بەرەو تیاچوون دەچێت ئێتر بەزەمەین لەرزە بیت یان بە بورکان بیت لێخۆشبوون و سەلامەتی لە خوا داوا دەکەین.

حەوت دەرگای هەیه

۱- دۆزەخ

تەقوا قەلایە لە بەرامبەر ئاگردا:

ئەم جۆرە ناو و زاراوانە لە قورئانی پیرۆزدا هاتوووە و لە پێی زانا یا نهووە تێی گەشتوین لە پلەکانی ئاگر یا خود دەرگاکانی دۆزەخ، ئەو دەرگای دۆزەخە، ئەمە دەرگای (السعیر)ە، ئەو دەرگای (الْحَطْمَةُ) یە ئەو دەرگای (الهاویة)، یا خود ئەو دەرگای خوارترین پلەیی دۆزەخە.

وتراوە پێناسە یە کە بۆ خودی ئاگر، هەروەها وتراوە دۆزەخ ناویکی گشتیە بۆ ئاگر، وتراوە چەند پلە یە کە هەر گەلە و پلە یە کی تاییەتی بە خۆی هەیه، هەموو تیرە یە کە لە پۆژی داویدا شوێنیکی هەیه بەوێی کە لە دنیا دا ئەنجامی داو، پاداشتی بپاوهی خۆیان دەست کەوتوو.

زۆرێک لە تەفسیر و پابۆچونی زانا یا ن گەپاوم و سەیرم کردون، ئەوێی من تێی گەشتوم کە دۆزەخ پلە یە کە می ئاگرە، لە سەر پێچیکارە یە کتاپە رستەکانی تی دەخریت، لە فەرمودە یە کدا هاتوووە دەفرمویت: (زۆرێک دیت بە سەر دۆزەخدا دەرگاکانی دەدات بە یە کدا) واتە چۆل دەبیت.

وه شەش پلەكەى دىكەى دۆزەخ پېر دەبن، وه ئەم پلەى يەكەمش بەتال دەبیتەوه لەخەلكانى ناوى دواى ئەوهى فریشتەكان فەرمانیان پى دەكریت ھەرچەك وتویەتى (لا إله إلا الله) بیھیننە دەرەوه پاشان ھەموو پلەكانى تر دادەخرینەوه لەسەر سەرپىچىكارە نایەكتاپەرستەكان.

ئەمەش پۆلینىكە لە یەكتاپەرستان یاخود بۆ موسولمانان بەگشتى، كە سى پۆلن:

- ۱- ھەیانە چاكەكانى پىش خرابەكانى كەوتوو دەچیتە بەھەشتەوه.
 - ۲- ھەشیانە خرابەكانى پىش چاكەكانى كەوتو ھە بەرەو دۆزەخ دەپوات.
 - ۳- ھەشیانە چاكەو خرابەیان ھەكو یەكە، دەبنە ئەعرافىەكان كاتىك شەفاعەتى خواى خویان دەست دەكەوتت دەیانخەنە بەھەشتەوه.
- (۷۷) جار لەقورئاندا باسى دۆزەخ كراوه، خواى گەرە دەفەرمویت:

﴿وَإِذْ أَمَرْنَا لَهُمُ اللَّهُ أَخَذَتُهُ الْعُرَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسِبَهُ جَهَنَّمَ﴾ واتە: ئەگەر بەم بنیادەمە بوترى: لەخودا بترسەو بەدكارى مەكە، غىرەت و نەفامىی جاھیلییەت ئەگرىو توورە ئەبىو ئەو گوناھە ئەكات كە لى مەنە كراوه. ئەوكەسە سزای دۆزەخى بەسە. شوینىكى زۆر بەدە ئەو شوینەى لە دواپۆژدا ئەوى تىدا جىگىر ئەبى.

جارىك ھەزەرەتى عومەر(رەزای خواى لى بى) بەرپىگایەكدا دەپۆشت كۆمەلە مندالیک یارییان دەكرد ھەر كە ھەزەرەتى عومەریان بینى لەترسا خویان شاردەوه تەنھا یەكیكان نەبیت، پۆشت بە ھەزەرەتى عومەرى وت: ئەى عومەر لەخوا بترسە. ئەمىرى ئیماندارانىش دەستى كرد بەگریان لەترسى خواى گەرە. ھەركاتىك بەھەزەرەتى عومەر دەوترا لەخوا بترسە بەمە دەھەژاوەكەوتە

۱- البقرة: ۲۰۶

له‌رزین، کاتیك یه‌كئك ئامۆژگاریمان ده‌كات به‌وه‌ی به‌ته‌قوا بین له‌سه‌ر ئه‌و
 ئامۆژگاریه‌ی سوپاسی ده‌که‌ین، ملی بۆ که‌ج ده‌که‌ین، هاو‌پێیه‌تی که‌سانئیک
 ده‌که‌ین له‌خواترسن و فه‌رمانمان پێی ده‌که‌ن به‌ته‌قوا، نه‌ک وه‌کو ئه‌وانه‌ بین
 (أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ) به‌وه‌ ده‌خزێته‌ دۆزه‌خه‌وه‌.

به‌ پێغه‌مبه‌ری خوا و تراوه له‌خوا بترسه به‌وه توپه‌نه‌بوو هه‌لنه‌چوو به‌لکو
 وه‌کو یادخستنه‌وه‌و ئامۆژگاریه‌ک وه‌ریگرت، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿ أَفَمَن اتَّبَعَ رِضْوَانًا لِّلَّهِ كَمَن بَاءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا وَنَّهُ جَهَنَّمَ وَيَسَّرُ الْمَصِيرَ ﴾^١

واته: ئایا که‌سێ به‌ دوا‌ی په‌زنامه‌ندی خودادا بگه‌ڕێو هه‌میشه‌ خه‌ریکی کرداری
 چاک بێ، وه‌ک ئه‌و که‌سه‌یه که‌ به‌هۆی کرداری ناره‌وايه‌وه تووشی رقی خودا
 بووبو‌و خودا غه‌زه‌بی لێ گرتبێ که‌ ئه‌نجامی دۆزه‌خه‌و ئه‌وه‌یش ناخۆشترین
 ئه‌نجامه‌!؟ بێ گومان ئه‌م دوانه‌ وه‌ک یه‌ک نین.

به‌و مانایه‌ی توپه‌بوونی خوا به‌هۆیه‌وه مسۆگه‌ر ده‌بیته‌ وه‌ک چۆن له‌به‌نی
 ئیسرائیل توپه‌بوو کردنی به‌مه‌یمن و به‌راز ئه‌وه توپه‌بوونی خوايه‌
 له‌به‌نده‌کانی.

کوشتنی جه‌سته‌یی و گیانی...

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿ وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِدًا ﴾^٢

واته: هه‌رکه‌سێ موسو‌لمانی به‌عه‌مدی بکوژێ .
 ئه‌م ئایه‌ته بۆ په‌واداره، به‌لام نا‌کریت په‌واداریک به‌ئه‌نقه‌ست په‌واداریکی تر
 بکوژیت، ئه‌گه‌ر ئه‌وه په‌ویدا ئه‌وا ئه‌وه‌ی لێی کوژراوه ده‌بیته‌ په‌روات بۆ لای

١- آل عمران: ١٦٢

٢- النساء: ٩٣

سه‌په‌رشتیاری یاخود ئه‌و که‌سه‌ی مافه‌که‌ی بۆ وهرده‌گریتته‌وه نه‌ک له‌به‌ر خۆی
تۆله‌ بستیڤتته‌وه‌و بپروات که‌سیکی موسولمان بکوژیتته‌وه به‌ئه‌نقه‌ست:

﴿فَجَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا

عَظِيمًا﴾^۱ واته: ئه‌وه جه‌زاکه‌ی دۆزه‌خیکه هه‌تاهه‌تایه تیا ئه‌میڤتته‌وه‌و، خودا

رقی لێی هه‌لته‌ستی و نه‌فرینی لێ ئه‌کاو سزایێکی گه‌وره‌ی بۆ ئاماده کردووه.

ئه‌ی بۆچی ئه‌م پاداشته تونده، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و که‌سه‌ی که‌سیک زیندوو
پاگریت وه‌کو ئه‌وه وایه هه‌موو خه‌لکی به‌زیندوویی پاگریتیت ئه‌وه‌شی که‌سیک
بکوژیت وه‌کو ئه‌وه وایه هه‌موو خه‌لکی کوشتی، ئه‌مه‌ش له‌به‌رئه‌وه‌ی گه‌ر بۆی
ئاسان بوايه هه‌موو خه‌لکی ده‌کوشت، ئه‌و مرۆفایه‌تیه‌ی کوشتوو که له‌و که‌سه
کوژاوه‌دایه که کوشتویه‌تی، ئه‌وه‌ش بویری نواندنه له‌به‌رامبه‌ر خوادا.

چه‌ند جوړیک کوشتن هه‌یه، له‌وانه کوشتنی گیانی یاخود په‌وانیی به‌مانای
له‌ناو بردن به‌مانای پاگه‌نده‌کردن بۆ یه‌کێک و ناشرین کردنی وینه‌ی ئه‌و که‌سه
له‌نیۆ خه‌لکیدا، یان نه‌گه‌ر که‌سیک له‌گه‌ل خیزانه‌که‌یدا بزێ و زۆر خراب
ئه‌شکه‌نجه‌ی بدات، یاخود ئافره‌تیک می‌رده‌که‌ی زۆر به‌خرایی ئه‌شکه‌نجه‌ی بدا
ئه‌وه کوشتنی گیانی (معنوی) یه‌هه‌چ چاره‌یه‌ک نیه بۆ ئه‌مه ته‌نها ئه‌و که‌سه
له‌سه‌ر ئه‌و ئه‌شکه‌نجه‌و خرابه‌یه ئارام بگریت.

سه‌برده‌که‌یت پاداشته ئارامگرتن زۆر گه‌وره‌یه، ئه‌گه‌ر ئافره‌تیک ئارامی گرت
له‌سه‌ر ئازاردانی می‌رده‌که‌ی خوای گه‌وره کوشتیکی له‌به‌هشتدا له‌گه‌ل ئاسیای
ژنی فیرعه‌وندا بۆ بنیات ده‌نیت، باسی ئارامگرتن باسیکی گرانه به‌لام
پاداشته‌که‌ی گه‌وره‌یه، ئه‌و که‌سه ئارامگرو ستایش دهره پاسته‌وخۆ
له‌گۆرپه‌که‌یه‌وه به‌ره‌و به‌هشت دیته دهره‌وه خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿إِنَّمَا أَوْفَى الصَّيْرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾^۱ واته: که سیکیش به سه بر بی و ته حه ممولی مهینه تی فرمانبه رداریی خوا بکاو له پیتاوی فرمان به رداریی خوی خویا نیشتمانی خوی به جی بهیئی، پاداشیکی وای نه دریته وه ژماره ی ژمیریار پیا یا ناگاته وه.

خوی گوره ده فرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الِّمَلٰئِكَةُ ظَالِمِيْٓ اَنْفُسِهِمْ﴾^۲ واته: نه وانه ی مه لائیکه گیانیان نه کیشی و له دنیا دایا سته میان له خویان کردوه.

نه مانه سته میان له خویان کردوه به که مته رخه می کردن له خوا په رستی و نازاردانی موسولمانان و ریگه یان نه دات کار به و شرعه ی خوا بکن که بویان دابه زیوه، خوی به دور گرتوه له گوپرایه لی کردنی خوا کاتیک فریشته کان لییان ده پرسن له کوی بوون؟ وتیان: نیمه چه وساوه بووین له سر زه ویدا واته شوینکه وته بووین. وا له فلان بکن، لیی بدهن، نازاری بدهن، تهنگی پی هه لچنن... فریشته کان وه لامیان ده ده نه وه: ﴿اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ وَاَسَعَةَ فَنُهٰجِرُوْا فِيْهَا فَاَوْلٰئِكَ مَا وٰنٰهُمْ جَهَنَّمَ وَاَسَاءَتْ مَصِيْرًا﴾^۳ واته: نه ی مولکی خودا پان و پور نه بوو و دنیا به ریلو نه بوو؟ بو وه کوو نه وانه ی چون بو مه دینه و بو حه به شه و مه ککه یان به جی هیشت نیوه بیش کوزچتان نه کردو ولاتی سته متان به جی نه هیشت؟ نه وانه جیگایان دوزه خه که ناخوشتین شوینه.

لیردها نه م ناده میزاده بی ناگابه له: ﴿وَمَنْ يَّقِنِ اللّٰهُ يَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ﴿۲﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾^۴ واته: هرکه سیش له خوا بترسی خوا که لینیکی بو

۱- الزمر: ۱۰

۲- النساء: ۹۷

۳- النساء: ۹۷

۴- الطلاق: ۲ - ۳

نه کاته وه پزگاری بیی پیی له ته نگچه له مه . پۆزیشی له لایه که وه بو شه نیری
خوی گومانی نه بردیی .

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿ إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا نُفْتَحُ لَهُمْ آيَاتُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَا الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ ﴾^۱ واته: بئ گومان
ئه وانهی باوه پ به نایه ته کانی ئیمه ناکه و خویان به گه وره تر شه زانن له وهی
ئیمانیاں پی بهینن، ئه وانه هه رگیز ده رگای ئاسمانیاں بو ناکریته وه، په حمه تی
خودا پووینا تی ناکات و، تا وشتر نه چیت به کونی ده رزیدا ئه وانیش ناچنه
به هه شت، که مه حاله وشتر بچن به کونی ده رزیدا. ئا به م جوړه عادلانه پاداشی
تاو نباران ئه دهینه وه و تۆله ی لی ئه سینین.

ئه وهی نایه ته کانی خوا به درۆ بخاته وه و گالته ی پی بکات یاں په دی بکاته وه
ئم جوړه که سانه ده رگاکانی به هه شتیان بو ناکریته وه، نه له دنیا داو نه له
پۆزی دواپی واته نزاکانیاں قبول نابیت مه گه ر ئه و کاته ی وشتر بپوات به کونی
ده رزیدا.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿ وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ ﴾^۲
واته: به پاستی ئیمه له ئاده مزادو له په ری گه لی که سی وامان دروست کردووه،
له وانهی پنگای گومراهی ئه گرن. (ذَرَأْنَا) واته دروستمان کردووه،
﴿ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا ﴾^۳ ، واته ژیری یه که به فه لسه فه ی درۆ و مشتومر و
پوویمایی ده دوی.

۱- الأعراف: ۴۰

۲- الأعراف: ۱۷۹

۳- الأعراف: ۱۷۹

﴿لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا﴾^۱ واته:
 دلیان هه یه به لام هیچی پی حالی نابن، چاویان هه یه به لام شتی پی نابینن،
 گوئیان هه یه به لام پی نابینن، نهوانه وهکو حه یوانی چوارپی وه هان به لکو
 گومراترن. نه جوره که سانه له ناین و په وشتی پیغه مبه ران بی ناگان.

نه شماره زایه نه گوئی رانه دیریت بو حه ق و نه ده بیبیت، خوی گوره له زمانی
 بی باوه رانه وه ده ف رمویت: ﴿اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ
 عَلَيْنَا حِجَابًا﴾^۲ واته: یادی نه وه بکه که کافره کان وتیان: خودایا! نه گهر
 نه م قورتانه حه قه که چی نیمه باوه پی ناکه یین. به رده بارانمان بکه به به ردی
 ناسمان.

﴿أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ﴾^۲ واته: نهوانه وهکو حه یوانی چوارپی وه هان
 به لکو گومراترن.

له به رنه وهی گیانداران وهکو گویدریتو گامیش یه کتا په رستن و، بی گیانه کان
 و زه وی هیچ شتی نیه له م گه رونه دا هه مووی ته سبب حاتی خوا ده که ن، به لام
 نیمه لییان تیناگه یین. بوچی له ته سبب حاتیان تی ناگه یین؟ نین مه سعود ده لیت:
 له به رنه وهی نه گهر گویمان له ته سبب حاتیان بوایه هیچ سودیکمان لی
 وه رنه ده گرت.

خوی گوره ده ف رمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ
 سَبِيلِ اللَّهِ﴾^۴

۱- الأعراف: ۱۷۹

۲- الأنفال: ۳۲

۳- الأعراف: ۱۷۹

۴- الأنفال: ۳۶

واته: بئگومان کافره کان مالی خویان له پیناوی شه ودا خه رج ده کرد که
مه نعی خه لک بکن له نایینی ئیسلام و پئگای راست.

کار به ملیاره ها ده کن به لام به بانگه شه ی خراب و دژئی نایینی خوا خه رجی
ده کن هه تا پئگه له خه لکی بگرن له سه ر پئگه ی خوا نه بن، شه مه یان له ده ست
ده چیت پاشان ده بیته نا ئومیدی بویان پاشان هه ره له دنیا و دوا پوژدا تیک
ده شکین له پاداشتی شه و کارانه ی شه نجامیان داو شه و مال و سامانه ی که
له خرابه دا خه رجیان کرد بۆ به دره وشت کردنی موسولمانان و کچ و کورپه کانیان،
شه مه به ره و دوزه خ هه شر ده کریت.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿ وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهِلِكَ الْفَرَسَ يَظْلِمَ وَاَهْلُهَا
مُصْلِحُونَ ﴾^۱ واته: خودای تو هه رگیز له وانه نه بوه به سته م و نارپه وایی
ئاوه دانیه کان کاول بکات که شه هله کانیان خاوه نی کرداری باش بووین.

واته سته م له که س ناکات، هه چ ئومه تیک له نا و نابات شه گه ر چاکسازانیا
تیدابیت، به لام که ی به نه خۆشیه کانی وه کو ئایدزو طاعون و فایرۆسه کان
له ناویان ده بات، شه و کاته ی سته مکار ده بن: ﴿ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿۱۱۸﴾ إِلَّا مَنْ رَجِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴾^۲ واته: شه گه ر خودای تو مه یلی ببوایه
به ره ی بنیاده می هه موو شه کرده یه ک ئوممه ت و هه موو موسولمان شه بووین. شه م
به ره ی بنیاده مه به رده وام ناجۆرو له یه ک جیان، هه ندیکیان ئیماندارو هه ندیکیان
بئ ئیمان. شه وانه نه بی که خودا هیدایه تی داو و ئیمانیا هیتاوه له ناو خۆیاند

۱- هود: ۱۱۷

۲- هود: ۱۱۸ - ۱۱۹

یه‌کنو جیاوازییان نی‌یه. ئەنجامی دروست کردنه‌که‌یان ئەوه‌بوو هەندی خاوەن ئیمان و هەندی بی ئیمان بن. قسە‌ی خودات بپراوه‌تە‌وه‌و له‌ عیلمیدا تێپه‌ریوه: ئەبێ دۆزه‌خ له‌ بنیاده‌میش و له‌ جیننیش پڕ بکه‌م.

هیدایه‌ت پاداشتیکی خوایه‌ وایه‌ وایه‌ و ئیراده‌ی خۆت:

له‌گه‌وره‌یی قورئان دووباره‌و چه‌ند باره‌کان کۆنی ناکه‌ن، چه‌ندی‌که‌ ده‌یخوینیت‌وه‌ شتیکی تازه‌تری تێدا ده‌دۆزیت‌وه‌ مانایه‌کی نوێتری تێدا ده‌دۆزیت‌وه‌ بۆ نمونه‌ فه‌رمایشی په‌روه‌ردگار: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا﴾^١ واته‌: ئەو که‌سه‌ی ته‌نها رابواردن و خۆشیی دنیای بوێ هه‌رچیمان بوێ ئەیده‌ینی به‌و که‌سه‌ی بمانه‌وی بیده‌ینی و، له‌ پاشه‌پۆزیشدا دۆزه‌خ ئەکه‌ینه‌ جێگای و به‌ زه‌مکراوی و دورخراوه‌یی له‌ په‌رحمه‌تی خوداوه‌ به‌و دۆزه‌خه‌ ئەسووتی.

ئوه‌ی پۆژی دوا‌ی بویت و هه‌ولێ بۆ بدات و له‌ پێناویدا کاربکات و له‌وه‌ بترسیت کاری بۆ نه‌کات و له‌پله‌و پایه‌ی خوای خۆی بترسیت، ئەگه‌ر وا نه‌بی‌ت ئەوا هه‌رچی کاره‌کانیه‌تی به‌فیرۆ ده‌پۆن و له‌ پێناوی خوادا نابن ئەوا به‌ سه‌رشۆری و تیکشکاوێ ده‌چیته‌ دۆزه‌خه‌وه‌.

وتراوه‌ چه‌زده‌تی عومه‌ر(ره‌زای خوای لی بێ) هاوه‌له‌کانی کۆکرده‌وه‌ هه‌تا هه‌ریه‌که‌یان هیواو ئاواتی خۆیان بلێن، یه‌کێک له‌هاوه‌لان وتی: به‌ ئاواته‌وه‌م به‌ئەندازه‌ی کتیی ئوحد زێرم هه‌بی‌ت له‌ پێناوی خوادا بیبه‌خشم، یه‌کێکی تریان وتی به‌ ئاواته‌وه‌م شیویکم هه‌بی‌ت پڕ بی‌ت له‌فه‌رۆ پیت له‌ پێناوی خوا بیبه‌خشم ئەوانیش وتیان: ئەئێ تو ئەئێ پێشه‌وای باوه‌رداران؟ فه‌رمووی: ئاواتیکی زۆر

به ریزم هیه، به ثاواته وم له خوا مزگه وتیکم هه بیټ پر بیټ له پیاوانیکی وه کو
 نه بوبه کر(ره زای خوی لی بی).

خوی گه وره ده فه رمویټ: ﴿وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ يَجِدَ
 لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِّيًّا وَبُكَامًا وَصُمًّا مَأْوَاهُمْ
 جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا﴾^۱ واته: هه رکه س خودا هیدایه تی بدات نه و
 که سه شاره زای ږنگای ږزگاری بووه و، هه رکه سیش خودا گومپای بکات نه و
 جوړه که سانه دۆستی وه هایان نابی سویدیان بویان هه بی و، له ږوژی قیامه تا
 له په وروو چه شریان نه که یین و به کویری و که ږولالی به کیشیان نه که یین و جیگیان
 دۆزه خه، هه رچه ند بلنسه ی دامرکیتته وه نئمه گره که ی زیاد ده که یین.

به لام گومپایان خوی گه وره ده رباره یان ده فه رمویټ: ﴿وَمَنْ يَضِلِلْ فَلَنْ
 يَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ﴾^۲

لیره دا هیدایه ت به ده ست خوی به وه گومپاییش له ده روونی ناده میزاددایه،
 به لام به زانستی خوا، خوی بالاده ست ده فه رمویټ: ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا
 شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾^۳ واته: نئمه ناده مزادمان شاره زا کردووه به ږنگای خیرو
 شه ږ، جا یا وه ری نه گری و سوپاسی خوی خوی نه کا یا نینکاری نه کاو گویی بو
 ناگری. هه روه ها ده فه رمویټ: ﴿وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿۷﴾ فَأَلَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا﴾^۴
 واته: سویند به نه نفسی ناده مزاد و به و خوی به ی وای دروست کردووه که

۱- الإسراء: ۹۷

۲- الإسراء: ۹۷

۳- الإنسان: ۳

۴- الشمس: ۷ - ۸

نامادهی کردووه بۆ هه موو سیفەت و کردارەکانی. جا نیشانی داوه
له فه رمانی خوا ده رچوونی کامه یه و له خواترسانی کامه یه.

هه روه ها ده فه رمویت: ﴿وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا﴾^۱ واته: له و
پۆژه دا دۆزه خ بۆ کافران ده رته خه ین و پيشانیان ئه ده ین.

ئه م ده ر خسته بۆ سه یرکردن نیه به لکو بۆ که وتنه ناویه تی، ئه وه ش
له به رته وه ی دووریوون له خواوه، وه به ونیعمه تانه ی پێیان به خشراره بی
باوه رپوون، پێغه مبه ر ﷺ بانگی که له که ی کرد (ئه ی نه وه ی عه بدوله ناف، ئه ی
به نی هاشم، خه لکی به چاکه کانیانه وه نایه ن بۆ لام ئیوه ش
به خراپه کاریه کانتانه وه، دا بیئتتان به کو ئتاندان له سه ر پردی سیراط و بلین ئه ی
محمه د فریامان بکه وه هه چتان پی نالیتم مه که ر قسه ی پیاو چاکیک نه بیئت):

﴿إِن تَعِدُّهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾^۲ واته: نه که ر
عه زاییان ئه ده ی ئه وا به نده ی خوۆتن و ئه توانی به ئاره زووی خوۆت له که لیان
بجوو ئیته وه و سزایان بده یت. مو لکی خوۆتن و که س حه قی په خنه ی نی یه.
ئه که ر له گونا هیشیان خوۆش بی و چاوپۆشییان لی بکه یت که س ناتوانی بلتی:
نه یتوانی سزایان بدات، بۆیه به خشینی! تو نوۆر به هیزی و ده ستت به سه ر
هه موو شتی کدا ئه روات. ئه توانی ببه خشی و ئه توانی سزا بده یت. کاره کانیشت پر
له حیکمه تن.

(که واته ئه ی عه باسی مامی پێغه مبه ری خوا هه یچ سو دیکت لای خوا
پێناگه یه نم)^۳.

۱- الکهف: ۱۰۰

۲- المائدة: ۱۱۸

۳- رواه البخاري

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا﴾ (١٠٣) الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١﴾ واته: پئیان بلی: ئایا ناگادارتان بکین له وانهی له کرده وه دا له هه موو کهس زیانبارترن؟ ئه وانهی به هوی کوفریانه وه له ژیا نی دنیا دا په نجیان به زایه بووه، که چی ئه وه ننده له خو بایین وا ئه زانن کاری چاک ئه کهن و له سه ره قن.

ئه وانه بوون بی ناگابوون که وتنه دزی و به رتیل خو ری، پاشان ده چن بوو جیبه جی کردنی فه رزه کان، ئه وانه خوای گه وره ده رباره یان ده فه رمویت: ﴿ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عُنِيًّا﴾ (٢) واته: پاشان له هر تابه فه به ک کامیان له خوا یاخیترو فیززلترو گونا هبارتر بووبی، ئه وانه یان له جیی خو یان هه لئه که نین و فری یان ئه ده یینه ناو ناگری دوزه خه وه.

خوای گه وره له هر گروو ده سته به ک ئه وانه پاده کیشیت که زور یاخی بوون، پاشان ئه وانی تر به دوایاندا دین و نه فری یان لی ده کهن: ﴿كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا﴾ (٣) واته: جا هر تاقمی ئه پویشته ناو ناگر له عنه تی له ئوممه ته که ی پیش خو ی ئه کرد که دوایان که وتبوون.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾ (٤) واته: کتیه له و که سه سته مکارتره که درو به دهم خودا وه هه لبه سستی؟

١- الکهف: ١٠٣ - ١٠٤

٢- مریم: ٦٩

٣- الأعراف: ٣٨

٤- هود: ١٨

ئادەمىزاد درۆ لەگەڵ خوادا دەكات كاتىك هەموو نىعمەتەكانى پى
دەبەخشىت بەلام سوپاسگوزارى ئەو نىعمەتانە نىو فەرمانبەردارى
فەرمانەكانى ناكات و نەرى ناكات بۆ ئەو كارانەى حەرامى كردوو.

خوای گەرە دەفەرمویت:

﴿وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُرًّا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ
خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا﴾^١
واتە: ئەوانەيش كە لە دنيا دا كافر بوون كۆمەڵ كۆمەڵ پالیا ن پێوه ئەنرى بۆ
ناو دۆزەخ، تا كاتى كە ئەگەنە بەرەوه دەرگاكانى دۆزەخیا ن بۆ ئەكرتەوهو
دەرگاوانەكانى پىیا ن ئەلین: ئایا پێغه مبه رانى لە خۆتان نەهاتنە لاتان
ئایا تەكانى خوای خۆتانیا ن بەسەرا ئەخویندەنەوهو لەوهیا ن ئەترساندن كە بەم
پۆزەتان بگەن؟ ئەوانیش ئەلین: بەلى، بەلى، هاتن و ترساندینیا ن، بەلام
فەرموودهى خوا بە سزادانى كافران راستەو ئەبى بێتەدى.

خوای بالادەست بەدۆزەخ دەفەرمویت: ﴿هَلْ أَمْتَلَاتِ﴾^٢ واتە: یادى ئەو
پۆزە بکەرەوه كە ئیمە بە دۆزەخ ئەلین و لى ئەپرسین: ئاخۆ پى بوویت
لەوانەى ئەبى تیا یا سزا بدرین؟

وہلام دەداتەوهو دەلێت: ﴿هَلْ مِن مَّرِيدٍ﴾^٢ واتە: زیاتر هەیه بۆمیا ن

بنیرن؟

١- الزمر: ٧١

٢- ق: ٣٠

٣- ق: ٣٠

هه تا خوی گه وره قاچی تیدا داده نیت، ده فهرمویت: به ده سه لاتی زاتی تو
ته و او پر بوو. لیتره دا مه به ست له قاچی واته نه و کومه لانه ی ده خرینه دۆزه خه وه،
خوی گه وره فرییان ده داته ناوی که س نامینیتته وه هه تا بخریته دۆزه خه وه.

ناماده بوونی دۆزه خ...!!

خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾^۱ واته: خوی ئیوه وتی:
بانگ بکه نه من به ده نگتانه وه دیم. به راستی نه وانه ی خویان به زل نه زانن
به رانه بر به په رستنی من و به ته نیا خوم نامپه رستن، له مه وپاش به دامایو
به ریشانی نه پونه ناو دۆزه خه وه.

نه وه ی خۆبه گه وره زانه به سه ر خوادا زۆر به پرسیوایی و سه ری شوپیه وه
فریده دریتته ناو ئاگر، نه و خۆبه گه وره زانه شه ری خوی پیاده نه ده کرد، لیتره دا
خوی گه وره ده رباره یان ده فهرمویت: ﴿ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظُنُّنَ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَعَصِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴾^۲ واته: تا سزای پیواو و ژنانی
ژنانه ییش بدا که هاو به ش بو خوا دانه نین و گومانی خراپ به خوا نه به ن و نه لین:
خوا یارمه تیی پیغه مبه رو موسولمانان نادا. هه موو نه و خراپه ی کافره کان بو
پیغه مبه رو موسولمانانیا ن نه وئ، خوا به سه ر خویانیا نای نه هینیتته وه، غه زه بی

۱- غافر: ۶۰

۲- الفتح: ۶

لی گرتوون و له په حمه تی خوږی دوورخستوونه ته وه و دوزه خی بؤ ناماده
کردوون که سهره نجامینکی نیجگار زقر خرابه .

واته نه وانه ی که وا گومان دهب ن پوژی دواپی نیه .

همو نه وانه فری دهرینه نیو ناگره وه نه وه چاره نوس و پاداشتیانه

﴿الْقِيَافِ جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ﴾^۱ واته : همو کافرینکی که لله په رق که به گوئی

فهرمانی خوا ی نه کردووه ، فرپی بده نه ناو دوزه خه وه .

نه م فرمانه بؤ فریشته کانه هه تا فریپیان بده نه ناگره وه له سوره تی

(البروج) دا هاتووه ده فرمویت : ﴿إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا

فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلْحَرِيقُ﴾^۲ واته : بی گومان نه وانه ی پیاو ژنه

موسولمانه خاوه ن باوه په کانیان تووشی نازارو نارپه حه تی کردو پاشانیش

په شیمان نه بوونه وه و توبه بیان نه کرد ، نه وانه سزای دوزه خیان بؤ هه یه و سزای

سوتانندیان بؤ هه یه .

لیرهدا بؤ نه وانه یه نازاری موسولمانانیان داوه و نه شکه نجه بیان داون

شتانینکیان داوه ته پالیان که نه یان کردووه ، نه و سزای ناگریان ده دریت

به سهردا ، سزای سوتانیان به سهردا زیاد ده کریت به هوی نه و خرابه کاریانه ی

نه نجامیان داوه ، مه گهر نه وانه ی ته و به بیان کردییت و گه پرابیتنه وه بؤلای خواو

په شیمانانیان دهر پیری له وه ی که کردویانه و نه نجامیان داوه .

له سوره تی (الفجر) دا هاتووه ده فرمویت : ﴿وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ جَهَنَّمَ﴾^۳ واته :

نه و پوژه دوزه خیش نه هیتریت به رچاوی خه لک ..

۱- ق: ۲۴

۲- البروج: ۱۰

۳- الفجر: ۲۳

واته ئاگر له شوپنیکدا ده بیته پاشان ده یهینن بو زوی مه حشر یان
 (گوره پانی مه حشر) (۷۰) هه زار جله وی هه یه هه ر جله ویکیان (۷۰) هه زار
 فریشته رای ده کیشن وه گه ردنیان هه یه.

وه کو وشتر گه ردنیان هه یه وه کو بالنده چون دهنکه گه نمیک هه لده گرن ناوا
 دۆزه خیه کان قوت ده دهن، له سوره تی (البینه) دا ده فه رمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾ واته:
 بن گومان نه وانهی کافر بوون له جووله که و گاوردو هاوبه ش بو خوادانه ره کان له
 ئاگری دۆزه خدان وه همیشه تیا نه میننه وه نه وانه خراپترین مه خلوقاتی
 خوان.

نه مه قسه کردن بوو له سه ر پله ی یه که م که دۆزه خه.

۲ - سه عیر (السعیر)

شه یطانه گانی په ری و ئاده میه کانیش شویت که وته یان هه یه:

پله ی دووهم (السعیر) هه (کلپه ی ئاگر) له (۱۲) سوره تدا (۱۶) جار ناوی
 هاتووه، مانا که شی واته: له توندی ئاگره که ی کلپه ده سینیت، وه کو سه گی
 هاری لی دیت نه مه ش له دپی و سه رکه شیان. خوای گه و ره ده فه رمویت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ آلِهِمْ ظُلْمًا إِنَّمَا يَكُونُونَ فِي بَطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ

سَعِيرًا﴾^۱ واته: به راستی نه وانهی به ناحق و به سته م و ده ستریزی مالی

۱- البینه: ۶

۲- النساء: ۱۰

هه تیو ئه خۆن ئه وه ئاگر ئه خۆن و ئه و ماله ئه بیته ئاگر له سکياناو، له قیامه تیشدا ئه چنه ناو ئاگری دۆزهخ و تیا ئه برژین.

لیره دا ده بیته به ئاگا بین ئه گەر که سیک مرد که سوکاره که ی ویستیان پرسه ی بۆ بگپین و قورئان خوینی بۆ بانگ بکن یان له رۆژنامه کاندایانگه وازی بۆ بانگ بکن ده بیته له پاره ی مام یان خال بیت یاخود... نه ک مالی مردووه که له بهرئه وه ی ئه و پاره یه ی مردووه که هه یه تی بووه به به شی میراتگره کانی، هه زه تی عومه ر(ره زای خوی لی بی) دوعای بۆ پیاویک ده کرد کابرا مرد، هه زه تی عومه ر چراکه ی کوزانده وه که داگیرسابو کاتیک پرسیاریان لی کرد فه رموی: ئه و نه وته بوو به مالی میراتگره کانی.

پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (باشترین مال له نێو موسولماناندا ئه و ماله یه که بی باوکیکی تیدایه و به جوانی مامه له ی له گه لدا ده کریت، وه خرابترین مال له نێو موسولماناندا ئه و ماله یه بی باوکیکی تیدایه و به خرابی مامه له ی له گه لدا ده کریت).^۱ پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (من و به خێوکاری بی باوک وه کو ئه م دوو په نجه یه واین له به هه شتدا)^۲.

وتراوه ته نها ئه وانه هه تیو نین که دایک و باوکیان مردووه، به لکو هه یه هه تیوه و باوک و دایکیشی زیندون به لام ده ستیان لی به رداوه و سه رقالی شتی

ترن، خوی گه و ره ده فه رمویت: ﴿وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَٰ وَبُكَأَ وَصُمًّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ كَلَّمَا حَبَّتْ ذُرَّتُهُمْ سَعِيرًا﴾^۳

۱- سنن ابن ماجه .

۲- رواه مسلم .

۳- الإسراء: ۹۷

واته: هرکس خودا هیدایه تی بدات نه و که سه شاره زای پزگای پزگاری بووه، هرکه سیش خودا گومرپی بکات نه و جوړه که سانه دوستی وه هایان نابی سوودیان بویان ه بی و، له پوژی قیامه تا له پوپوو حه شریان نه کهین و به کوژی و که پولالی به کیشیان نه کهین و جیگایان دوزه خه، هرچه ند بلتسه ی دامرکیته وه نیمه گرپه که ی زیاد ده کهین.

باسی سه عبر کراوه بو نه وانه ی که مامه له به مال و سامانیکه وه ده کهن که هی هه تیوه، واز له و نایه ته دینن که ده فه رمویت: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَٰئِكَ كَانُوا لَشَيْطَانٍ بِدْعُهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ﴾^۱

واته: که پیمان بوتری: شوینی نه و کتیبه بکه ون که خوا نار دوویه تیه خواره وه بو پیغه مبر، نه لئین: نه خهیر، شوینی نه و پیوره سمانه نه که وین که باوک و باپیرانی خو مانمان دیوه له سهریان نه رویشتن. جا نایا نه که ر شه یقان ته نانه ت بو نازارو سزای ناگری بلتسه داری دوزه خیشتان بانگ بکا، هر شوینی نه که ون؟

وه له سوورده تی (سبأ) یشدا ده فه رمویت: ﴿وَلَسَلِمَتْنَا مِنَ الرِّيحِ غُدُوها شَهْرٌ وَرَوَّاحُها شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقَظْرِ وَمَنْ أَلْجَنَّ مِنْ آلِجِنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ﴾^۲ واته: بایشمان پام کردبوو بو سوله یمان تاقی به یانیا مانگه ریبه ک و تاقی نیواران مانگه ریبه کی نه بری و، کانیی مسی تواوه مان بو په وان کردبوو، هروه ها له جنوکه یش هه ندیکیا نمان خستبوه ژیر فرمانی چیی بوستایه فه رمانی نه دانی بویان جی به جی نه کردو له برده سستی

۱- لقمان: ۲۱

۲- سبأ: ۱۲

بوون به فرمانی خوا کاریان بو ئه کرد و، هرکه سیکیشیان له فرمانی ئیمه لابداو سه ریچی بکا له سزای دۆزهخی پی ئه چیژین.

ئمه تایبه ته به پهریه کانه وه وه کو زانراویشه پهری له ئاگر دروستکراون بی باوه په کاریان له سه عیردا سزا ده دریت.

له سوره تی فاطردا هاتوو ده فرمویت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾^۱ واته: بئ گومان شه یتان دوزمنتانه، که واته ئیوه یش به دوزمنی خۆتانی دابنن. ئه و کومه له که ی خوی بانگ ئه کا بو ئه وه ی کرده وه ی خراپی خواپی رازی نه بوو بکن تا له ئه نجاما ببن به هاوپی تو هاوده می ئاگری دۆزه خ و بچنه جه ه نه م. له کۆتایدا شه یطان خوی له شوینکه وته کانی به ری ده کات. لیره دا ده وتریت چنه د هۆکاریک هه یه وا ده کات نزاکان گپرا نه بن:

- ۱- خوات خۆشبویت و کار به قورئانه که ی نه که یت.
- ۲- پیغه مبه رت خۆشبویت و کار به پینمویی و سوننه ته کانی نه که یت.
- ۳- قورئان بخوینیت و کار به وه نه که یت که شوینکه وتنی شه یطانی حه رام کردوو.
- ۴- نه نگیه کانی خۆت له بیر بکه یت و باسی نه نگی و که م و کورپه کانی خه لکی بکه یت.

له سوره تی (الشوری) دا هاتوو ده فرمویت: ﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا رَبَّ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ﴾^۲

۱- فاطر: ۶

۲- الشوری: ۷

واته: ههروه ها قورئانیکی عه ره بی زوبانمان وه حی کردووه بۆ تۆ بۆ ئه وهی خه لکی مه ککه و ئه وانهی له ده ورو به ری مه ککه ئه ژین، بترسینی له سزای پۆژی قیامت و، بۆ ئه وهی خه لک له پۆژی کۆکردنه وه یان بۆ لێپرسینه وه بترسینی که پۆژی قیامت ته و هیچ گومانی تیا نییه ، جا له پاش کۆکردنه وه و لێپرسینه وه یان نه کرین به دوو به شه وه، به شیکیان له به هه شتدا ئه بن و به شیکیان له دۆزه خدا.

وه له سوره تی (الملك) دا هاتووه ده فه رمویتی: ﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ﴾^۱ واته: به راستی ئیمه ئاسمانی له ئاسمانه کانی تر له زه ویه وه نزیکمان به کۆمه لێ چرا پازاندووه ته وه که نه ستیره کان و مانگ و پۆژن و ئه و نه ستیره انه مان کردووه به هوی په جمکردن و دوورخستنه وهی شه یتانه کان و ناگری دۆزه خیشمان ئاماده کردووه بۆ یان. له وه ده چیت دانیشتوانی سه عیر له په ری و شه یطانه کان له شوینیکی نه خوشا ویدا نیشته جی بن، خوی گه و ره ده رباره یان ده فه رمویتی: ﴿وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾^۲ واته: نه یشلین: نه گه ر ئیمه گوچکه مان ببوایه بۆ بیستنی قسه ی پیغه مبه ران یا هوش و فامان بوایه بیرمان بگردایه ته وه، ئیستا له نه هلی دۆزه خ نه شه بووین.

به کینکی تر له و تاقمه کۆمه لێ بی باوه پ و گومراکانه له سوره تی (الإنسان) دا هاتووه: ﴿إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا﴾^۳ واته: ئیمه ئاماده مان کردووه بۆ کافران کۆمه لێ زنجیر پێیان پانه کیشری بۆ دۆزه خ و کۆمه لێ کۆت نه کرینه ملیان و، ناگری بلێسه داری دۆزه خیش که پتی نه سووتینری.

۱- الملك: ۵

۲- الملك: ۱۰

۳- الإنسان: ۴

۳- (الحطمة) تیک شکیتەر

هه موو دتیک نکوتی کردن و کینهی تیدایه:

پلهی سییهم (حطمة) یه واته ئه وهی بکه ویته ناوی تیکی ده شکینیت و

دهیسوتینیت، له سوره تی (الهمزة) دا هاتوو ده فهرمویت:

﴿وَبَلِّغْ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لُّمْرَةً ۝۱ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝۲ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝۳﴾

﴿۳﴾ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطْمَةِ ﴿۴﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطْمَةُ ﴿۵﴾ نَارُ اللَّهِ الْمَوْجِدَةُ ﴿۶﴾ الَّتِي

تَطَّلِعُ عَلَى الْآفِنْدَةِ ﴿۷﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ﴿۸﴾ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ﴿۹﴾ واته: هاوار بۆ هه موو

ئهوانه ی عهیب و عار له خهك دهردینن و هه موو ئهوانه ی ناووناتۆره له خهك

ئهنین. بۆ هه موو عهیب و عار له خهك ده رهاوه رو ناووناتۆره له خهك ئهنه ری که

پاره ی کۆکردوو ته وه و جار له پاش جار ئه یژمیری. وا ئه زانی ئه و پاره یه ی

هه یه تی هه تا هه تابه ئه یه یلته وه و ناهیلئ هه رگیز بمرئ. با واز له م کرده وه و

بیرو بۆ چوونانه ی بهینئ. به راستی ئه و فری ئه دریته ناو (حوته مه) وه که وشه ی

(حوته مه) واته: ئه و ئاگره ی هه رچی تی بکه وئ دایشه رزینئ. تۆ چوزانی

(حوته مه) چیه؟ ئه و ئاگره هه لگه رساوه ی خواجه.. که ته نانه ت ناوه راستی

دلانیش ئه گریته وه، واته ئازاره که ی ئه گاته ناو کورۆکی دل. بئ گومان ئه و ئاگره

به سه ر ئه و عهیب له خهك ده رهاوه رو ناووناتۆره له خهك ئهنه رانه دا قه پات کراوه له

ژووری تابه تیبی دۆزه خدا. که حالی ئه و که سانه وایه به سراون به ستوونی

پاکیشراوه وه.

ئه و که سه ی هه ر پاره کۆده کاته وه و ده بیژریت و زه کاتی لی نادات، ئه و

پاره یه ده یخاته ناو ئاگره وه، کاتیک گه یشته دل لاشه ش جارێکی تر

ده گه رپته وه، سزاکه شی جارێکی تر ده گه رپته وه.

ئەو زمانە دەسوتیت كەشایەتی درۆی پیدراوہ، ئەو چاوەی كەسەیری
 حەرامی پێ كراوہ، ئەو گوێچكەى كەگوێی لە دەنگانێك گرتووە كە نە دەبوو گوێی
 لی بگریت، ئەو دەستەى بۆ حەرام درێژكراوہ پاشان دەچیتە نێو پاشماوہى
 لاشەو ئەندامەكانى تری و دەیانسوتینیت.

٤- (اللزى) پرىشكى ئاگر

بۆ ھەركەسێك پشت لە ھەق بكات:

پاشان پلەى چوارەم دیت، ﴿نَارًا تَلظى﴾^١ واتە پرىشكى ئاگرى لى
 دەكەوێتەوہ، (لزى) واتە پىستى سەریان دەبرژینیت، (الشوى) پىستى سەرە،
 پاشان ھەردوو دەستى و ھەردوو قاچى، وە پاشان: ﴿تَدْعُوا مِّنْ آدْبُرٍ وَتَوَلَّىٰ﴾^{١٧}
 وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ^٢ واتە: بانگ ئەكاتە ئەو كافرانەى پشتیان پێ ھەلكردو لایان داو
 شوینى بانگەوازی ئىسلامەتى نەكەوتن و، دارایی و پارەیان كۆكردەوہ و خستیانە ناو
 توورەكەو ھەلیانگرت.

٥- سقر (دۆزەخى ھەلقىچینەر و تۆپنەرەوہ)

بۆ ئەوانەى واز لە نوێژ دەھیتن و رینگە لە خبىر دەگرن:

پاشان پلەى پینجەم دیت (سقر) (٤) جار لە سورەتەكانى (القمر) و (المدثر) دا
 ھاتوہ، لە (القمر) دا دەفرمویت:

١- اللیل: ١٤

٢- المعارج: ١٧ - ١٨

﴿يَوْمَ يُسْجَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُقُوا مَسَّ سَقَرٍ﴾^۱ واته: لهو پوژدها له سهر پوو به سهر ناگری دوزه خا پائه کیشترین و پیمان نه وتری: لیکه وتنی ناگری دوزه خ بجینن.

نهو که سانهی که به سهر پوخساریاندا راده کیشترین بی باوه رپه کانن. خوای گوره له سوره تی (القمر) دا ده فهرمویت: ﴿ذُقُوا مَسَّ سَقَرٍ﴾ لییره دا (ذوقوا) نهو رایه ت لا دروست ده کات که کاتیکی که م بیت، له وانه یه نه م پله یه بو کومه لیکه دیاریکراو بیت، پاشان به ره و دوزه خ و ناگر ده گه رینه وه.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿ثُمَّ نَظَرَ﴾^{۱۱} ﴿ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ﴾^{۱۲} ﴿ثُمَّ أَدْبَرَ وَأَسْتَكْبَرَ﴾^{۱۳} ﴿فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّؤْتَرٌ﴾^{۱۴} ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ﴾^{۱۵} ﴿سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ﴾^{۱۶} ﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ﴾^{۱۷} ﴿لَا يُبْقِي وَلَا يَذَرُ﴾^{۱۸} ﴿لَوَاحٍ لِّلْبَشَرِ﴾^{۱۹} واته: جا نه ماشای کرد. نه نجا پووی گرز کردو چاره ی ترش کرد. نه نجا پشتی له وه هه لکرد که شوینی پیغه مبه ر بکه وی و خو ی له موسولمانان به زلتر زانی و فیزی کرد به سهر یانا. جا وتی: نه م قورئانه له جادوویه کی گیراوه به ولاره نییه که نه گپیریتنه وه و که سانی فیزی نه بن. نه م قورئانه له قسه ی ناده مزاد به ولاره نییه. له مه ولا نه یهاویمه سه قهر وه. تو چوزانی سه قهر چیه؟ هه رچی تی فری بدری لیتی ناگه پی و به جیتی ناهیلن، نه بیرزینن. تویزی سه رویی پیستی نه وانه ره ش هه لئه گه پینن که فری نه درینه ناوی.

لیره دا باسی وه لیدی کوری موغیره دیت که نه م نایه تانه ی له سهر دابه زی، کاتیک نه بو جه هل وه کو بالویزی قوره یش ناردی بو لای پیغه مبه رو چه ند

۱- القمر: ۴۸

۲- المدثر: ۲۱ - ۲۹

خالیکی خسته به رده ست و وتی: نه گهر پاره ت ده ویت ئه و ئه ونده پاره ت
 ده دهنی بیته ده وله مندترینی هه موومان، پیغه مبه ر ﷺ پیی فره موو: نه ی
 باوکی وه لید ته و او بوویت؟ پاشان چند ئایه تیکی قورئانی بو خوینده وه کاتیک
 وه لید گه رایه وه بو لای ئه بو جه هل ده رباره ی پیغه مبه ر پیی وت: به راستی
 وته کانی شیرینی کی تیدایه، نه گهر ده لئین هونراوه یه نه خیر هونراوه نیه،
 فالگره وه ش نیه ئیوه زور باشتر له فالگرته وه تی ده گهن، سویند به خوا
 شیرینی تیدایه، پازاوه یه، به رزیه که ی به خوړو لیشاوه ئه و به رز ده بیته وه
 هیچیش به سه ریدا به رزنا بیته وه وته ی مرؤف نیه ئه بو جه هل وتی: سویند به خوا
 محمه د سحری لی کردویت. وتی: به لی محمه د سحری لی کردم.

مانای (سقر) واته ئه وه ی له به رده میدا بیت له پوخسارو پیست ده یسوتیتیت.

پاشان دینه سه ر ئایه تی: ﴿ مَا سَأَلَ كُرِّي فِي سَفَرٍ ﴿٤٢﴾ قَالُوا لَرُّ نَك مِنْ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَرُّ نَك نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَحْوُ مَعَ الْحَائِضِينَ ﴿٤٥﴾ واته: چی ئیوه ی خسته

ناو سه قه ره وه؟ نه وانیش له وه لاما ئه لئین: نه وه خستینه سه قه ره وه که و له
 ریزی نوێژکه رانا نه بووین و، خوړاکمان نه ئه دا به هه ژارو، له گه ل هه رزه گویانا به
 بیروباوه پی پووچ و بی دینیا نه وه خه ریک ئه بووین .

ئمه پاداشتیانه چونکه نوێژیان نه ده کرد خواردنیان به هه ژار نه ده دا هه ر

خه ریکی قسه و چه له حانی بوون له گه ل یه کتردا.

6 - (الجحيم) دۆزه‌خى كۆپەسەندو - بۆلۈمە دار

بەلایە بۆ ھەموو ستەمكارىك:

باسى پەلى شەشەم دەكەين ئەویش دۆزه‌خە، (۲۶) جار ئەم ناوہ لەقورئانى پېرۆزدا ھاتوہ.

واتای (الجحيم) واتە ئەو شوینەى كە ئەوپەرى سزاو توندترینیانە لەسەر بەندەكان، و تراوہ پشكۆكانى وەكو كۆوہكان واہ، ھاوہلان كاتىك لەبەردەمیاندا باسى دۆزه‌خ دەكرا موچرکە بەگياناندا دەھات.

كاتىك بەھەشتیەكان دەچنە بەھەشتەوہ و جىگىر دەبن و دەكەونە قسەكردن لەگەل یەكدا بەیەكترى دەلین: من نزیكىكم ھەبوو كوا ئەو نزیكە؟ فریشتەىەك وەلامى دەداتەوہ بەلئى نزیكىكت ھەبوو بەلام پىگەى شەیطانى گرتەبەر بۆیە ئیستا شوینى ئاگرە، لەنێوان دۆزه‌خى و بەھەشتیەكاندا دیوارىك ھەبە ئەگەر بەھەشتیەكان بیئە دەروہ و دۆزه‌خیەكان دەبینن، خواى گەرە باسیان دەكات:

﴿إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾ يَقُولُ أَهْ نَكَ لِمَنِ الْمَصْدَقِينَ ﴿٥٢﴾ أَدَا مِنَّا وَكُنَّا تَرَابًا وَعِظْمًا أَهْ نَا

لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَ هَلْ أَسْتَرْمُطِلِعُونَ ﴿٥٤﴾ فَأَطْلَعَ قَرَاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ واتە: یەكیكان لەناو قسەدا بە یەكیكان ئەلئى: من لە دنیادا ھاوپیئەكم ھەبوو. پىئى ئەوتم: ئایا تۆ لەوانەى باوەر بە قسەى ئەو پىئەمبەرە ئەكەن لە بارەى زیندووبوونەوہ وە لە پاش مردن؟ ئایا ئیمە كە مردین و بووین بە خۆلو ئیسقان، ئایا ئیمە زیندوونەكړینەوہ وە جەزامان ئەدریتەوہ؟ وتى: ئایا ئیوہ تەماشای ئەھلى دۆزه‌خ ئەكەن و بۆیان ئەپوانن تا بزائن ئەو شەخسەى لە دنیادا برادەرم بوو و واى پىئى ئەوتم، ئیستا لە دۆزه‌خدا لە چ شوینىكایە؟ جا سەیری كردن، واتە: سەیری دۆزه‌خیەكانى كردو، ناسراوہكەى خۆى دى لە ناوہ پراستی دۆزه‌خا.

پوی دهره وهی سوره ته که په حمه ته و ناوه پوکیشی سزاو نازاره، نه و که سهی که له بهه شتدایه دپته دهره وه و نه و که سه ده بینیت که له دوزه خدایه، کاتیک بینی و گوتی له دهنگی بوو له نپو ناگردا پپی ده لیت: ﴿تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَ لَتُرْدِيَۙ﴾^۱ واته: قسه م به خوا نزيك بوو بمفه وتینی و بیی به هوی کافر بوونم.

له بهر نه وهی شیطان دوو جوړه: شیطانی ناده می و شیطانی پهری. به لام شیطانی ناده میه کان به هیترن له وانی تر خوی گوره ده فهرمویت:

﴿الَّذِينَ يَخْلُوتُ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِخْلِ﴾^۲

واته: خوږه زلزانی و فیزیه سه رخه لکا که ریش نه وانه ن که خوږان پژدن و فرمان به خه لکیش نه دهن که پژدی بکن.

نه و خوی پژدو پیسکه یه فرمانیش به خه لکی ده کات و هکو خوی بن، بو نمونه بو نویژ کردن ته مه لیان ده کات و ده لیت: فلانه شت ده که یین و نینجا نویژ ده که یین، فلانه کار ته و او ده که یین نینجا نویژه که ده که یین هه تا نویژه که ده فه وتیت.

خوی گوره ده فهرمویت: ﴿وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضِرِينَ﴾^۳ واته: نه گهر نیعمه تی خوی خوّم نه بوايه منیش به کتیک نه بووم له وانه ی ناماده ی ناو دوزه خ کراون.

باوه پداران له بهه شتدا نه م فه زله بو خوا ده گپړنه وه نه گهر نا له گه ل نه و نزيکه دا ده بوون له دوزه خدا، خوی گوره ده فهرمویت: ﴿اَفَمَا نَحْنُ بِمَبْتَرِينَ﴾^۴

۱- الصافات: ۵۶

۲- الحديد: ۲۴

۳- الصافات: ۵۷

إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١﴾ واته: جا توخوا به پراست نئمه له وانه بووین

که نه مرین. ته نهها مردنی به که ممان نه بی و، له قیامه تا سزایمان نه درئی؟

نئمه جارئکی تر له به هشتدا نامرین و سزا ناکیشین ئه مهش فه زلئکی

که وره به، ره حمه تی خویبه له به رنه وهی خوی په روه ردگار په حمه تی له سه ر
خوی نویسه .

ئه وه تا قسه بیان له که لدا ده کات و ده فه رمویت: ﴿أَذَلَّكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ

الزَّقُومِ ﴿٦٣﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٢﴾ واته: ئایا به هه شت و نازو نیعمه تی

به هه شت ماواو مه نزلی چاکه، یا دره ختی زه ققوم که له به ره که ی بخوی؟ نئمه
ئه و دره خته مان کردوه به مایه ی سه رلئیشیوانی کافره کان که خویان به وه کافر
ئه کرد ئه یانوت دره خت چۆن له ناو ئاگری دۆزه خا ئه پوی و سه ر ده ردینی؟

ئه و دره خته (الزقوم) له بن و په گی دۆزه خه وه به، سه رچاوه ی ئه م

دره خته، ئه م په یه به، دره ختی درکه، هه ر که دهستی بۆ برد گۆشتی دهستی
له به رگرمی ده که ویتته خواره وه، ئه گه ر خواردی تیری ناکات. هه موو ئه مانه
له به رنه وه به وازی له فه رمانه کانی خواو نه ریکانی و فه رمایشته کانی خواو
په یغه مبه ره که ی ﷺ و وه ی زانایان هیناوه .

بۆیه ئه م پۆ پیی ده وتریت له و دره خته بچیزه که په گه که ی له بنی

دۆزه خه وه ده پویت: ﴿طَلَعَهَا كَأَنَّهٗ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٢﴾ واته: هیشووی ئه و

دره ختی زه ققومه له ناشیرینییا له سه لکه شه یتان ئه چی.

١- الصافات: ٥٨ - ٥٩

٢- الصافات: ٦٢ - ٦٣

٣- الصافات: ٦٥

(طَلَعَهَا) واته به ره که ی بیان به ره مه که ی، کاتیک خوی گوره نمونه
 له سه نورانی بوون ده هیئتیه وه ده فرمویت: ﴿مَثَلُ نُورٍ كَمِشْكُورٍ فِيهَا
 مِصْبَاحٌ﴾^۱ واته: نمونه ی پوناکیی نه وه ک پوناکیی تاقیکی بی که لینه
 چرایه کی داگیرسوی تیا بی.

نمه نه ویکنونه به که هیوری و نارامی بو دروون ده گیریتیه وه باوه پرو
 دلنایی پی زیاد ده کات، به لام هرکه سی له خه یالدا ژیا نه وا خوی گوره زیاترو
 زیاتر له خه یالدا ده بیژینیت.

ده باره ی دره ختی (الزقوم) ده فرمویت: ﴿طَلَعَهَا كَأَنَّ رُءُوسَ الشَّيَاطِينِ﴾^۲
 که س شیوه ی شهیطانه کانی نه ده زانی له به ره وه وای لی کردوه شیوه ی
 شهیطانه کان بینیتیه به رچاویان، نه وه ی دیاره که شیوه ی زور ناشرینه،
 بیهنه ره به رچاوت دره ختیک له بنی دوزه خوه پرویت به ره که ی وه کو سه ری
 شهیطانه کان بیت به کیم و جهره تاو و ناگر تاو بخواته وه، داخو تام و شیوه ی
 چون بیت؟! به ربومه کانی گرگرتو و دره وشاوه یه، له به ره وه خوی گوره
 ده فرمویت:

﴿أَذَلَّكَ خَيْرٌ نَزَلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ﴾^۳ واته: ئایا به هه شت و نازو نیعمه تی
 به هه شت ماواو مه نزلی چاکه، یا دره ختی زه ققوم که له به ره که ی بخوی؟
 فرمایشته که لی ره دا به هه شته به به راورد له گه ل دوزه خدا باشه به نده چی
 ده ویت؟ هه دوو وینه که ی به جوانی بو دره خستویت به ئاره زویی خوت یه کیکیان
 بو خوت هه لیژیره.

۱- النور: ۳۵

۲- الصافات: ۶۵

۳- الصافات: ۶۲

خوای گوره ده‌فهرمویت: ﴿فَأَيُّهُمْ لَا كُفُونَ مِنْهَا فَمَا لِكُفُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ﴾^۱ واته: به‌راستی ئه‌هلی دۆزه‌خ له به‌ری ئه‌و دره‌خته ئه‌خۆن و ورگی خۆیانی ئی هه‌له‌ئاوسینن و پری ئه‌کن.

فرمانی به‌سه‌ردا کردوه لئی بخوات، به‌لام هیوای نیه که‌تیر بخوات، هه‌ر له سوره‌تی (الصافات) دا ده‌فهرمویت: ﴿ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوَابًا مِّنْ حَمِيمٍ﴾^۲ واته: سه‌ره‌پای ئه‌وه‌یش ئه‌و دره‌ختی زه‌قفوومه شله‌یه‌کی ئاویتته‌ی کول به‌کولیشی به‌سه‌ره‌وه‌یه.

واته تیکه‌له به‌و کیم و زوخاوه کولاه‌وه له‌سه‌ر ئه‌و دیرکه‌گه‌گرتووه ده‌یخواته‌وه، پاشان کۆتاییه‌که‌ی گه‌رانه‌وه‌یانه به‌ره‌و دۆزه‌خ.

واته له‌کاتی نان خواردنیاندا ده‌پۆن بۆ شوینیکی تر نان ده‌خۆن کاتی‌ک ده‌پوات سه‌رده‌که‌ویت به‌سه‌ر کۆی‌کدا، له‌وانه‌یه‌ پروات بۆ پله‌یه‌کی نزمتری ناگر، له‌وی ده‌خوات و پاشان ده‌گه‌پیتته‌وه بۆ ناو دۆزه‌خ، ئه‌م هه‌موو که‌له‌په‌قی و سه‌رپنجی کردنه بۆچی؟ یاخود بیانو چی‌یه؟

﴿إِنَّهُمْ أَلَفُوا آيَاتَ هُمْرِضَالَيْنَ ﴿٦٦﴾ فَهُمْ عَلَىٰ آثَرِهِمْ يُرْعَوْنَ﴾^۳ واته: ئه‌مانه باوک و باپیرانی خۆیانان به‌گومرایی دیوه. جا بۆیه ئه‌وانیش به‌هه‌له‌داوان شوین پیتی ئه‌وان هه‌له‌گرن.

ئه‌وانه شوین باو و باپیریان ده‌که‌وتن له‌بێ بروایی و گومرایی دا، ئه‌مه‌ش پێچه‌وانه‌ی ئه‌و موسولمانانه‌یه که‌خو نه‌ریتیان بۆ گوێراپه‌لی و به‌ندایه‌تی کردنی خوای گه‌وره‌گۆپیوه، به‌لام ئه‌و بێ باوه‌رانه به‌هۆی کوفرو که‌له‌ په‌قیانه‌وه:

۱- الصافات: ۶۶

۲- الصافات: ۶۷

۳- الصافات: ۶۹ - ۷۰

﴿إِنَّهُمْ أَلَفُوا أَبَاءَهُمْ صَالِينَ ﴿٧٦﴾ فَهُمْ عَلَىٰ آثَرِهِمْ بِرَعُونَ ﴿٧٧﴾ وَلَقَدْ صَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأُولِينَ ﴿٧٨﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٧٩﴾ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذِرِينَ ﴿٨٠﴾﴾

واته: نه‌مانه باوك و باپیرانی خوینیان به گومرایی دیوه. جا بویه نه‌وانیش به هه‌له‌داوان شوین پیی نه‌وان هه‌لئه‌گرن. به‌راستی، پیش نه‌وانیش به‌شی زوری خه‌لکه پیشینه‌کان گومرا بوون. نیمه‌یش، به‌راستی، چه‌ند پیغه‌مبهری خه‌لک له‌سزای خواترسیتیمان ناره‌سه‌ر نه‌وان. جا سه‌یرکه سه‌ره‌نجامی نه‌وان ترسینراوانه چون بوو که گوئیان بو په‌یامی خواشل نه‌کرد که به پیغه‌مبهرانا بویان نیررابوو.

نه‌مش جیاوازه له‌که‌سیکی دۆزه‌خیه‌وه بو که‌سیکی موسولمان خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾^۱ واته: په‌حمه‌ت و میهره‌بانیشم زور فراوانه‌وه مووشت نه‌گریته‌وه.

به‌لام کافر پیغه‌مبهر ﷺ ده‌رباره‌ی ده‌فرمویت: (هه‌رکه‌سی پازی نه‌بییت ناچیته به‌هسته‌وه! وتیان کی پازی نا‌بییت؟! فرموی: نه‌وه‌ی پازی نه‌بییت بلیت "لا إله إلا الله") هه‌روه‌ها پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فرمویت: (خوای گه‌وره ئازاری به‌نده‌کانی نادات مه‌گه‌ر که‌سیکی سه‌رکیشی هه‌لگه‌راوه که له‌خوا هه‌لده‌گریته‌وه و ناماده نیه بلیت "لا إله إلا الله")^۲. به‌لام نه‌وه‌ی وتی نه‌وا په‌حمی پی ده‌کات، له‌به‌رنه‌وه‌ی شایسته‌ی نه‌وه‌موو سزاو ئازاره نیه به‌و پیناسه ترسناکه‌وه، له‌به‌رنه‌وه‌ی خوای گه‌وره به‌فریشته‌کانی فرموه: (نه‌گه‌ر ئیوه دروستتان بگردنایه په‌حمتان پی ده‌کردن).

۱- الصافات: ۶۹ - ۷۳

۲- الأعراف: ۱۵۶

۳- سنن ابن ماجه.

خهون دواى زانست... ليٲوردن دواى دهسه لات:

ليٲردها دواى هموو ئه و ئايه تانهى باسيان له ئاگر كرد وه بۆ ئه وهى
ئاده ميزاد ستم له برا ئاده ميزاده كهى نه كات له بهر ئه وهى كوٲاييه كهى به ئازاره،
خواى گه و ره له سوره تى (غافر) دا ده فرمويٲ: ﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ
حَوْلَهُ﴾^١ واته: ئه و فريشٲانهى عرشى خوايان هه لگرتوه و ئه و فريشٲانهى
تريش كه به ده و رو به ريدان.

ئهم وتانه ده ريارهى فريشٲه كانه كه هه شٲن: ﴿وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ
يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَّةً﴾^٢ واته: له و رۆژه دا هه شٲ فريشٲه عرشى خوا هه ئه گرن به سه ر
سه رى ئه و فريشٲانهى تره وه كه له سووچه كانى ئاسماندان.

چواريان يادى خوا به يادٲك ده كهن، وه چواره كهى تريشيان به زيكرٲكى تر
به لام زيكره يادى جوان و هه ميشه يى و به رده وام، و له و كاته وهى خواى
ميه ره بان به ديهٲناون هه تا ئه مرؤمان هه چ شٲٲك له سه ر زمانيان نيه ته نها زيكر
نه يٲٲ.

چوارى يه كه ميان ده لٲين: "سبحانك سبحانك" پاكى و بيگه ردى بۆ تۆ
له ميه ره بانى و هه مٲنٲ دواى زانا يٲٲ، چواره كهى تريش وه لام ده ده نه وه:
"سبحانك سبحانك" پاكى و بيگه ردى بۆ ليٲورده يٲ له دواى تواناو ده سه لاتٲ.

ليٲردها به سٲنه وهى ئه سه په كه يه ليٲوردن دواى تواناو ده سه لاتٲ. سالانٲكى
زۆر هه موو شٲٲكى دايه ده سٲ خۆٲ وازى لٲ ههٲنا يٲ خۆشى و رابوار دٲنٲ كردو
ئه وهى ويٲٲٲ ئه نجامٲدا، به لام ئه ي كى خه لكى كوشت و سٲه مى لٲ كردن و
زۆره مليٲى له به رامبه ردا كردن، كى شارانٲكى به ته واوى له ناو برد دٲهاتى

١- غافر: ٧

٢- الحاقه: ١٧

به ته‌واوی له‌ناویرد ئه‌وا ده‌بیت له‌ده‌رگای (الجبروت) ه‌وه ب‌پ‌واته ژووره‌وه
له‌به‌رئه‌وه‌ی چه‌کی س‌زادانیان لای خوا زۆر تونده .

ئیمه‌ فرمانمان به‌میهره‌بانی پی‌ ک‌راوه له‌به‌رامبه‌ر گیانداراندا، ئافره‌تیک
به‌هۆی به‌ستنه‌وه‌ی پ‌شیله‌یه‌که‌وه خ‌رایه نیو ئاگر ئه‌ی داخۆ ئه‌وانه چۆن بن که
وشه‌وه‌ناسه‌ی خه‌لکی ده‌گرن و سه‌رشۆریان ده‌کن؟! ! مه‌گه‌ر ئه‌و که‌سانه
نه‌بیت که هه‌له‌ ده‌کن و ده‌گه‌رینه‌وه، خ‌وای گه‌وره ئه‌و که‌سه‌ی خۆشده‌ویت
که‌هه‌له‌ ده‌کات و د‌وایی ته‌وبه‌ ده‌کات، ئه‌گه‌ر وانه‌بیت ئه‌وا ده‌یانگۆرین به‌گه‌ل و
کۆمه‌لئیکی تر هه‌له‌ بکن و بگه‌رینه‌وه .

جیاوازی هه‌یه له‌نیوان ئه‌و که‌سه‌ی هه‌له‌ ده‌کات و پ‌اشان ده‌گری و په‌شیمان
ده‌بیته‌وه‌و ده‌گه‌رینه‌وه لای خوا له‌گه‌ل ئه‌و که‌سه‌ی هه‌له‌ ده‌کات و له‌هه‌مان
کاتدا پ‌یده‌که‌نیت، خ‌وای گه‌وره ده‌رباره‌یان ده‌فه‌رمویت: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ
أَخَذَتُ الْعِرْزَةَ بِالْأَيْمِ فَحَسْبُ جَهَنَّمَ وَلَيْسَ الْمُهَادُ﴾^۱ واته: ئه‌گه‌ر به‌م
بنیاده‌مه بوتری: له‌خودا بترسه‌و به‌دکاری مه‌که، غیره‌ت و نه‌فامیی جاهیلییه‌ت
ئه‌یگری‌و توویره‌ ئه‌بێ‌و نه‌و گونا‌هه‌ ئه‌کات که لێی مه‌نع ک‌راوه . ئه‌وکه‌سه‌ س‌زای
دۆزه‌خی به‌سه . شوینئیکی زۆر به‌ده‌ ئه‌و شوینه‌ی له‌ د‌واپۆژدا ئه‌وی تیدا جینگیر
ئه‌بێ . ئه‌وه پ‌اداشتی سته‌مکاره‌ له‌ده‌روونی خۆی که سنوره‌کانی خوا
ده‌شکینیت .

ئەمەش لە رەحمەتەوهیە...

ئەوی چۆن لەگەڵ ئەم سزایە لێکدانەوه بۆ فرمایشتی خوای پاک و بیگەرد دەهکەیت، لە فرمایشتیکی قودسیدا دەفرمویت: (إن رحمتي سبقت غضبي).
واتە: رەحمەتی من پێش تۆرەبوونم کەوتوو. رەحمەتی خوا لەژیانی دنیا لەقورئان و سوننەت و زانایاندا یە هەر وەها لەو خەڵکانەشدا یە کە دەستی خەڵکی دەگرن، ئەوەتا مزگەوت هەیە وە پۆزی و خێری زۆر هەیە کە دەیدات بەمنداڵەکان و هاوسەریان هەر وەها کاری فرۆکە و کەشتیەکان. ئایا هەموو ئەمانە و شتەکانی تریش رەحمەتی خوا نین؟

ئەوەتا محەمەدی ﷺ بۆ ناردوین کاروباری ئایینەکەمانی بۆ پەروان کردوینەتەوه و لەسەر پێیەکی سپی جێی هێشتوین شەوی وەکو پۆزی وایە کەس لێی ناترازیت مەگەر تیاچووەکان نەبیت، بۆیە دەبیت ئەو تاوانبارە سزایەکی هەبیت، ئایا ئەوانە ی دەزانن وەکو ئەوانەن کە نازانن، ئەوهی چاوی دادەخات وەکو ئەوهیە کە چاوی داناخات؟ ئەوهی لەسەر حەرام دەژی وەکو ئەوه وایە کە بەقەناعەتەوه دەژی؟

ئەوه حەزەرەتی عەلییە (رەزای خوای لی بئی) ئاو بەسەتڵ لەبیر دەردەهینیت بۆ ئافەرەتییکی جوله کە هەموو سەتلیک بە دەنکە خورمایەک، بەوهش (١٦) دەنکی بە دەست هینا، دەیدات بە پیغمبەر ﷺ و ئه‌ویش دەفرمویت: باشترین خواردنیک کە ئادەمیزاد بیخوات لەبەری رەنجە شانی خۆی بخوات، داود پیغمبەری خوات ﷺ لەبەری رەنجە شانی خۆی دەخوارد.

کار بۆ فریشته‌کان له پیناوی تۆدا...!!

سه‌یر ده‌که‌یت دوو جوړ هاوه‌لدانان هه‌یه: هاوه‌لدانانی بچوکتەر، وه هاوه‌لدانانی گه‌وره‌تر. له‌وانه‌یه له به‌دیپینراویک بترسیت نه‌ک له به‌دیپینه‌ر که خواجه.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ، وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا﴾^۱ واته: ئه‌و فریشتانه‌ی عهرشی خویان هه‌لگرتوه‌و ئه‌و فریشتانه‌ی تریش که به‌ده‌ووبه‌ریدان بۆ سوپاس و سه‌نای خوا ته‌سبیحاتی بۆ ئه‌که‌ن و باوه‌ریان پێی هه‌یه‌و داوای لی‌بووردن له خوا ئه‌که‌ن، بۆ ئه‌وانه‌ی ئیمانیا‌ن هه‌تئاوه.

خوای گه‌وره کاتی فریشته‌ی دروست کرد به‌ندایه‌تی خوا ده‌که‌ن و به‌پیرۆز پاید‌ه‌گرن، کاتی‌ک ئاده‌می دروست کرد، کاریکی تری دانه ده‌ست، داوای لی‌خۆشبوون کردن بۆ برواداران، له‌به‌رئه‌وه له‌سه‌ر زه‌ویدا فریشته‌ی گه‌رۆک هه‌ن ده‌رۆنه ناو ئه‌و شوینانه‌ی یادی خوای تیدا ده‌کریت ده‌وری ئه‌و دانیشته‌ ده‌گرن پاشان ده‌چن بۆ لای خوا خوای گه‌وره پێیان ده‌فه‌رمویت: چۆن به‌نده‌کانی منتان جی هه‌شت؟ فریشته‌کانیش وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه: یادی تۆ ته‌سبیحاتی تۆیان ده‌کرد، خوای میهره‌بان لی‌یان ده‌پرسیت: چیان ده‌ویت؟ فریشته‌کانیش ده‌لین: به‌هه‌شتیان ده‌ویت. خوای گه‌وره‌ش ده‌فه‌رمویت: ئایا به‌هه‌شتی منیا‌ن بی‌نیوه؟ ده‌لین: نه‌خیر. خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی چۆن ده‌بی‌ت ئه‌گه‌ر بی‌بین؟ فریشته‌کانیش ده‌لین: زیاتر داوای لی‌خۆشبوون ده‌که‌ن. له‌ویدا خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (ئێوه به‌شاهید بن ئه‌وا لی‌یان خۆشبووم).

ئایا له وه زیاتر به زه یی و پرهم کردن هیه، نه گرتو نه و جوړه پرهمته ت
دهویت نه وایه که دانیشتنی فیریونی زانست که فاره تی (۷۰) دانیشتنی شوینی
خرابه.

به لوم به ماش خه لکی بانگ ناکه یی بو نه وه ی سهیری که نالی خراب بکات و
له پوژی دوایدا سهیری که نالی یادو نزاو قورشان بکات، نه م نومیدی پرهمته
دهینتیرین بو خه لکی نه وانه ی هیشتا له بی ناگایی خویمان هه لته ساونه ته وه.

پوژیک حه سنی به صری کوریک بی پیده که نی پی وت: ئایا نه وه ت پی
که یشتوه که تو به ره و ناگر ده پویت؟ وتی: به لی. پی وت: نه ی پی ت
که یشتوه که به ره و به هشت ده پویت؟ وتی: به لی. حه سنی به صریش وتی:
نیر که واته بوچی پیده که نیت و له به رچی؟!

نه ماش مانای وانیه ئاده میزاد هه میسه به غه مباری ژانی به ریته سر به لکو
کات و ژانی بخاته کارو غه می نیسلام هه لگریت نه وه شی غه می نیسلامی
هه لگرت ده بیت په یوه ندی به رده وامی به خواوه هه بیت، نه م نیسلامه بو هه موو
کات و شوینیک گونجاوه وه بو هه موو سه رده م و پوژگاریک.

پنجه مبهری خوا ﷺ هوشیاری پی داوین له سه ر دانیشتن له سه ره پنگاکان
زور به توندی پنگه ی لی گرتین و فهرمووی: (نه که ن له سه ره پنگاکان دابنیشن!
وتیان: نه ی پنجه مبهری خوا چی بکه یی ناچارین دابنیشن شوینمان نیه...
فهرمووی: که واته مافی پنگاکه بدهن وتیان: مافه کانی چیه؟ فهرمووی:
داخستنی چاو، سه ندنه وه ی سلو، نازارنه دانی خه لکی، فرمان به چاکه و نه ری
بو خرابه).

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا﴾^۱

واته: خوابه ! تو به میهره بانوی زانایی خۆت هه موو شتیکت گرتووه ته وه.

په حمهت یه که م په حمهتی زانینی حالی به دیه پینراوه کانه، سه ره تا په حمهت هاتووه چونکه له فه رمایشته قودسیه که دا ده فهرمویت: (په حمه تم پیش توره ببوونم که وتووه) فریشته کان ته واوی ده که ن: ﴿فَاعْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ﴾^۲ واته: ده سا له وانه ببوره که توبه بیان کردووه و پرسی تویان گرتووه ته به رو له ناگری دۆزه خیان بپاریزه.

خۆراکی دۆزه خیه کان و سزاکانیان:

ئه وه ته نها بۆ ئه و که سه یه که تهویه ده کات و شوین ریگه ی خوا ده که ویت، ئه وه ناچیت بۆ دۆزه خ، ئه وه ی تهویه ی کردو گه رایه وه بۆ لای خواو په شیمان بوویه وه له وه ی ئه نجامی داوه، ئه وا خوا تهویه ی ئی وهرده گریت و له دۆزه خدا سزای نادات.

هه روه ها خوا (جل جلاله) ده فهرمویت: ﴿حَذُوهُ فَغُلُوهُ﴾^۳ ﴿مُرَّ الْجَحِيمَ صَلْوُهُ﴾^۴

واته: خوا به دۆزه خه وانه کان ئه فهرموئی: بیگرن و کۆت و زنجیری که ن. پاشان بیخه نه ناگره سهخته که ی دۆزه خه وه و مه یخه نه شوینیکی تر. له سوره تی (المزمل) دا ده فهرمویت:

۱- غافر: ۷

۲- غافر: ۷

۳- الحاقه: ۳۰ - ۳۱

﴿إِنَّ لَدَيْنَا أُنْكَالًا وَوَجِيمًا﴾^۱ واته: نيمه كوت و زنجیری قورس و دۆزه خمان لایه.

به په نندکردن به هوی توندی سزاوه: ﴿وَطَعَامًا ذَاغَصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا﴾^۲ واته: خوراکي و امان لایه نه گبریته گه روو و پیا ناچیتته خوارو، سزای پر نیش و نازارمان لایه.

سهیری خوت بکه کاتیک ستم له یه کیک ده که یت یا خود بی باوکیک تورپه ده که یت یا خود نازاری لاوازیک ده ده یت یان کارمه ندیك ده چه وسینیته وه هه تا رقی له کاره که ی بیت یان نازاری دایک و باوکت بده یت، هه موو نه مانه دل ده سوتینن، فرمیسی هه ژاریک دل شه قار ده کات.

با له چاکسازی کردنی کورپه که مان یان خومانه وه ده ست پی بکه ین سه ره تا ده بیت مامه له ت له گه ل خوی بنده کاندای چاک بکه یت پاشان له گه ل خه لکیدای: ﴿خُدُوهُ فَفُلُوهُ﴾^{۳۰} ﴿ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلْوُهُ﴾^{۳۱} ﴿ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ﴾^{۳۲} واته: خوا به دۆزه خه وانه کان نه فه رموی: بیگرن و کوت و زنجیری گهن. پاشان بیخه نه ناگره سه خته که ی دۆزه خه وه وه مه یخه نه شوینیکی تر. نه نجا بیپیچن به زنجیریکی حه فتا گه زییه وه.

قه باره ی جهسته ی ئاده میزاد له رۆژی دوایدا (۷۰) باله، لهج و لیوی نازار ده درین له ناگردا هه تا ده گاته ناوکی، لیوی سه ره وه ی به رز ده بیتته وه هه تا قرزی سه ری داده پویشیت، ددانی کافر به نه ندازه ی کتوی ئو خودی لی دیت، پیستی

۱- المزمّل: ۱۲

۲- المزمّل: ۱۳

۳- الحاقه: ۳۰-۳۲

به‌ئەندازەى (٣) پۆژ درىژ دەبىت، دل وەكو خۆى دەبىت پۆحىش وەكو خۆى دەمىننەتە وە.

لە سوورەتى (النازعات) دا دەفەرموئەت: ﴿وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَىٰ﴾^١ واتە: دۆزەخ دەرنەخرى بۆ ھەركەسى ببىنى.

لەبەرنەوہى فرىشتە ھىناوئەتى، لەبەرنەوہى بەئاشكرا سەربېچى خواى دەگرد، بۆيە دۆزەخ بۆى دەركەوت، وە لەوئى خەلكانىك ھەن لەسەر پوخسارىيان پادەكئىشرىن بەكەپى و لائى و كوئىرى.

سزا بەئەندازەى ستم كردنە لەدنئادا تەنانەت ببىنى دۆزەخىش بۆ خۆى سزايەكە، بۆ نمونە كەسىك دەخرىتە زىندانە وە خستنە نئو زىندانىە وە بۆ خۆى سزايەكە، ھەست كردنى بەتەنئايى سزايەكە، نەبوونى ئازادى سزايەكە، ئەو كاتەى كارەكانى بەدەست يەكئىكى تر دەبىت ئەوہش سزايەكە، پاشان خواى گەرە دەفەرموئەت:

﴿وَأَثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾^(٣٨) فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾^٢ واتە: زىانى دنئاو پابواردنى دنئاي بەسەر زىانى پاش زىندووگردنە وەدا ھەلاوئىردبى، ئەوہ دۆزەخ شوئىن و ماوايەتى.

واتە دۆزەخ شوئىنگەيانە كەپەئاي بۆ دەبەن، ئەمەش لەبەرنەوہى كارى دنئاي بەسەر كارى پۆژى دوايى دا پئىش خستوہ.

ھەزەتى موسا عليه السلام فەرموئەت: خوايە خۆشە وىستىرەن بەندەت كئىيە؟ فەرموئەت: ئەو كەسەيە وەك خئىرايى باز بۆ گرتنى نئچىرەكەى پەلەدەكات بۆ

١- النازعات: ٣٦

٢- النازعات: ٣٨ - ٣٩

پازیکردنم، نه وه تا ده فره مویت: ﴿وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى﴾^۱ واته: موسایش
وتی: خودایه! نه وانیش وان له دوامه وه به شوینما دین، به لام من په له م کرد بؤ
هاتن بؤ لای تو به لکو تو پازی بی لیم.

نه ی پازی بوون له کو یوه دیت له په له کردن بؤ پازیکردنی خوا.

خوای گوره ده فره مویت: ﴿وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ﴾^۲ واته: که دوزه خ سهخت
هه لگرینراو، به ناگر کلپه ده کات، له سوره تی (الانفطار) دا ده فره مویت:
﴿وَإِنَّ الْفَجَارَ لَفِي حَمِيمٍ﴾^۳ واته: نه وان هیش که له راستی لایانداوه و بیرو کرداریان
خراپ بووه له دوزه خدان.

(فاجر) واته نه و که سه ی په لامار ده دات، له کاره کانی فاجر فرمانبهرداری
فرمانه کانی خوا ناکات و نه ری ناکات بؤ حرام کراوه کانی خوا، نه وه ش
وینه یه که له (فجور)، (فجور) واته خو به گوره زان له به رده م خواداو
هه لگه پانه وه لئی.

نه گه کارمه ندیکت هه بیئت داوای لیبکه یت بپوات بؤ شوینیک نه ویش
گوپرایه آت نه بیئت چی ده که یت؟ ده ری ده که یت. حه زه تی جبریل شه وی نقوم
بوونه که ی فیرعون له ناوه که دا هات بؤ لای، نه مه له ته فسیره کاندا
گیردراوه ته وه، پتی فره مو: نه ی پیاو نه گه ر تو پیاویک بکریت له خاوه نه که ی
پاره ی تیدا خرج بکه یت پاشان فرمانیک بده یت به سه ریدا نه ویش سه ریچیت
بکات، چی ده که یت؟ وتی: نغروی ناوی ده که م، پرسیاره که ی لی دوباره کرده وه

۱- طه: ۸۴

۲- التکویر: ۱۲

۳- الانفطار: ۱۴

ئەوئىش ھەمان ۋە لامى دايە ۋە پاشان جبرىل ديار نەما، ئەو ۋە بوو كۆتايى فیرعەون
خنكان بوو لە ئاۋە كەدا. لە بەرئە ۋە ھى خۆى فەرمانیدا بە سەر خۆیدا.

خوای گەورە دە فەرمویت: ﴿لَتَرْوُنَّ الْجَحِيمَ﴾^۱ واتە: دۆزەخ بە راستى
ئەبىنن.

وتارە كە لێرەدا بۆ ھەموان جەخت دەكاتە ۋە، ئەو ھى بە سەر پردى سىراطدا
بىوات ھەموو پلەكان دەبىنیت، لە سورەتى (الدخان) دا ھاتوۋە: ﴿ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ﴾^۲. واتە: دە فەرموو بىخۆو بىچەژە، تۆ بە راستى گەورە ۋە
خاوەن شان و شكۆى!

ئەمەش سزايە كى گيانى بە لە پال سزاي ماددى بە ناگر.

۷- (الهاوية) قولايى دۆزەخ

بۆ ھەموو دووروو و ستەمكارىكە:

– پلەى ھاويەش ھەيە، وتراو لە پلەى ھوتەمدايە، كە پلەى ھەرە
خوارە ۋە ھەيە، دوا پلەى ناگرە.

خەلكە كە ھى برىتەين لە فیرعەون و گەلە كە ھى ئەوانەى لە و كاتەدا لە گەلیدا ژيان،
ھەر ۋە ھا (أصحاب المائدة): ﴿وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةَ أَذْخَلُوا أَالَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ
الْعَذَابِ﴾^۳ واتە: كە پۆژى قىامە تىش دى فەرمان لای خواو دى كە ۋا دەستە ۋە
دائىرە ھى فیرعەون بخەنە ناو سەختەين سزاو.

۱- التكاثر: ۶

۲- الدخان: ۴۹

۳- غافر: ۴۶

توندترین سزا پله‌ی هره خواره‌ویه، (أصحاب المائدة) له‌سهرده‌می چه‌زره‌تی عیسادا بوو بییان وت: ﴿يَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾^۱ واته: نه‌ی عیسای کورپی مه‌ریه‌م نایا خودای تو نه‌توانی، یا به‌گویت نه‌کا له‌ناسمانه‌وه خوانیکمان بو دابه‌زینتی؟

نه‌وه بی‌نه‌دیه، له‌جباتی نه‌وه‌ی پیتی بلین: نه‌ی عیسا خواکات بانگ بکه یاخود بلین وه‌ره با خوا بانگ بکه‌ین.

پاشان خوای گه‌وره وه‌لامی دانه‌وه: ﴿إِنِّي مُنَزَّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَّا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ﴾^۲ واته: وا نه‌و خوانه‌ی داواتان کرد بوتان نه‌نیرمه خوار. نیت هرکام له‌نیوه پاش نه‌وه کافر بوو و گویتی نه‌دایه ناموزگاری پیغه‌مبه‌ر سزایکی گران و توندوتیژی وه‌های نه‌ده‌م له‌عالمدا سزای که‌س به‌و جوړه ناده‌م. نه‌وه‌بوو نه‌وانه‌ی کافر بوون خودا پیستی مه‌یموون و به‌رازی به‌بردا کردن که‌س سزای وه‌ها نه‌دراوه.

چه‌زره‌تی عیسا عليه السلام یه‌ک داواکاری هه‌بوو لییان فه‌رمووی: (بخون و خوراک پاشه‌که‌وت مه‌که‌ن). وتیان: بوچی؟ فه‌رمووی: له‌به‌رته‌وه‌ی خوای گه‌وره هه‌موو پوزتک میزیکتان بو دابه‌زینتیت هه‌موو جوړه خواردینکی نه‌م دنیا‌یه‌ی تیا‌یه. به‌نی نیسرائیل وتیان: کی نه‌م واده‌یه‌ی تو‌مان بو مسوگر ده‌کات میزینکی تری خواردنمان بو دابه‌زینتیت، بو‌یه ده‌یانخواردو کو‌یان ده‌کرده‌وه پاشان بی باوه‌ریوون له‌سه‌ری به‌وه‌ی خراپه‌یان له‌گه‌ل خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌یدا کرد.

۱- المائدة: ۱۱۲

۲- المائدة: ۱۱۵

خوای گوره دهریاره‌ی دوپوه‌کان ده‌فرمویت: ﴿إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي
الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ﴾^۱ واته: بی‌گومان منافقه‌کان له ناخی هه‌ره خواریوی
نۆزه‌خدان له قیامه‌تدا.

له‌سهرده‌می پینغه‌مبه‌ردا ﷺ (عه‌بدولای کوبی ئوبه‌ی) سه‌رۆکی دوپوه‌کان
بوو هه‌ر پینج نوێژه‌که‌ی ده‌کرد، زه‌کاتی ده‌داو پۆژی پهمه‌زانی ده‌گرت و
ئه‌وه‌ی ده‌ری ده‌خست له‌ناوه‌پۆکیدا وانه‌بوو.

دوپوو (٤) خه‌سه‌تی سه‌ره‌کی تێدایه ئه‌وانیش:

١- نه‌گه‌ر قسه‌ی کرد درۆ ده‌کات.

٢- نه‌گه‌ر په‌یمانیکێ دا لێی په‌شیمان ده‌بیته‌وه.

٣- نه‌گه‌ر ئه‌مانه‌تیکێ درایه ده‌ست ناپاکی تیا ده‌کات.

٤- نه‌گه‌ر شه‌ری بوو به‌د زمانه‌.

له‌فرموده‌یه‌که‌دا هاتوه‌ که (موسلیم) گێراویه‌تیه‌وه: (که‌سه‌یک به‌رده‌وام درۆ
ده‌کات و به‌دوای درۆدا ده‌گه‌رپیت، هه‌تا لای خوا به‌درۆزن ده‌نوسریت).

درۆ به‌ره‌و ئاگرت ده‌بات...

لێره‌دا جیاوازی نیه له‌نیوان درۆی سپی یان هه‌ر درۆیه‌کی تردا ئه‌مه‌ حه‌رامه‌و
دروست نیه، جیاکاری نیه له‌درۆکردندا مه‌گه‌ر ئه‌وه نه‌بیته‌ خواو پینغه‌مبه‌ره‌که‌ی
فه‌رمانیان پێ کردوه: له‌کاتی جه‌نگ و ناشتی و له‌گه‌ڵ خه‌زانه‌که‌تدا وه‌کو پازی
کردنی و هه‌تورکردنه‌وه‌ی ئێره‌یه‌که‌ به‌مه‌به‌ستی چاکسازی کردنی ژبانی
هاوسه‌رییان و به‌رده‌وامیدان به‌پیکه‌وه ژبان و خۆشه‌ویستی نیوانیان، هه‌روه‌ها
درۆکردن بۆ ناشته‌وایی نیوان دوو که‌س جگه‌ له‌م حاله‌تانه درۆکردن دروست
نیه.

ئەوھ عائىشەى داىكى باوھ پدارانە بەخوشكەكەى دەئىت: ئەوھ خورمايەكە .
 پىغھەمبەر ﷺ فەرمووى: عائىشە هېچ لە دەستتدايە ؟ وتى: بەئى ئەى پىغھەمبەرى
 خوا. فەرمووى: ئەگەر شتتەك لە دەستتدا نەبوايە لای خوا بە درۆيەك بۆت
 دەنوسرا لای خوا درۆى بچوكىش بە درۆى بچوك دەنوسرەت.

ئەگەر بەندەيەك درۆيەكى كرد فرىشتەى كردهوھ چاكەكانى ماوھى دوو مىل
 لىى دوردەكە وىتەوھ دەئىت: ئاھ لەو بۆنە ناخۆشە كە ئەو درۆيەى لىوھ هاتە
 دەرەوھ. گوناھ كردن بۆنى هەيە ئادەمىزاد بۆنى ناكات بەلام فرىشتەكان بۆنى
 دەكەن.

بۆ نمونە لەكاتى دەستگىرانىدا كە تەواو نايىت و لەيەك جىادەبنەوھ، سەير
 دەكەيت خەلكانىك درۆى بە دەمەوھ دەكەن و ئەوھ باس دەكەن كە هېچ
 پاستىيەكى تىدا نىھ وەكو بىانويەك دەيگىرپنەوھ بۆ ئەوھى كە پوویداوھ،
 پىغھەمبەر ﷺ دە فەرمووت: (خراپترىن بەندەكانى خوا ئەوانەن قسە دەھىنن و
 دەبەن خۆشەويستان لەيەك دەكەن دەست درىژكارو خۆ بى بەرى كردن و
 نەفرىن كار).^۱ بەدواى نەنگىيەكە تدا دەگەرەت، ئەم جۆرە كەسانە لەپلەكانى
 خوارەوھى دۆزەخدان.

ناپاكى لە پەرسىشەكان و شتى ترىشدا دەكات، خراپترىن دزى لای خوا
 ئەوھى دزى لەنوئىژ بكەيت، وەكو كە لەشىر بەدەنوك ئەنجامى بدات واتە
 بەخىرايى بىكات.

دوو پوھەرگىز لە دۆزەخ نايەتە دەرەوھو بەھەمىشەيى دەمىننەتەوھ.

لىرەدا دىنە سەر چەند شوئىنكى تر لە دۆزەخدا، لە سورەتى (المطففين) دا

هاتووه دە فەرمووت: ﴿كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَعِيرٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَعِيرٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ

۱- رواه أحمد

مَرْقُومٌ ﴿۱﴾ واته: با ناته و اوپیتوو ناته و اوکیتشه کان ده سبهرداری نهم کاره خراپه بیان بین، سیاهه‌ی کرده‌وه‌ی بپا و خراپان له (سیججین) دایه. تو چوزانی سیججین چییه؟ . کتیبیکی نو سراوه.

وتراوه شوینه کان ژماره دارن بهردیک نیه ناوی خاوه نه‌که‌ی له سه‌ر نه‌نوسرابیت، دیاره نامه‌ی کرده‌وه‌ی باوه‌پداران له شوینه هه‌ره به‌رزه‌کاندایه، وه نامه‌ی کرده‌وه‌ی بی باوه‌پانیش دیارو ئاشکرایه که خیری تیدا نیه، مؤرکراو و لۆک کراوه، نامه‌ی کرده‌وه‌ی خراپه‌کانیه‌تی.

وتراوه سجین دوا شوینی زه‌ویه له‌گه‌ل شه‌یطاندا، کاتی ده‌رچوونی گیانی خراپه‌کار هه‌موو زه‌وی په‌دی ده‌که‌نه‌وه، یه‌که‌م و دووه‌م و سبیه‌م هه‌تا چه‌وته‌م، له‌دوا شوینی زه‌ویدا له‌گه‌ل شه‌یطاندا جیگیر ده‌بیت، له‌به‌رئه‌وه‌ی شوینی شه‌یطان له‌زه‌وی چه‌وته‌مه.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ﴾ ^۲ واته: هاوار له‌وپۆژه‌دا بۆ ئه‌وانه‌ی باوه‌پریان نییه.

وتراوه (ویل) شیویکه له‌دۆژه‌خدا هه‌موو پۆژیک سه‌د جار ئاگر په‌نا‌ی پی ده‌گریت، ئه‌مه بۆ ئه‌و که‌سانه‌یه نو‌یژه‌کانیان دوا ده‌خه‌ن نیوه‌پۆ له‌گه‌ل عه‌سردا ده‌کات ده‌ستنو‌یژی نو‌یژه‌کان دوا ده‌خات، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ﴾ ^۱ ﴿الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾ ^۲ واته: ده‌ی هاوار بۆ ئه‌و نو‌یژه‌که‌رانه‌ی . له‌ نو‌یژه‌کانی خو‌یان بی‌ئاگان و زۆر جار نایانکه‌ن و گو‌تیان ناده‌نی.

۱- المطففين: ۷ - ۹

۲- المطففين: ۱۰

۳- الماعون: ۴ - ۵

ئەمە بۆ ئەو موسولمانانەى كە نوپۆژەكانيان دوا دەخەن ئەى داخۆ بۆ ئەوانەى كە ھەر نوپۆژ ناكەن، بۆ نموونە ئەو پياوھى كە نوپۆژ ناكات گريپەستى ھاوسەريەكەى ھەلۆەشاوھتەوھو دروست نپە كەسپش شىووى پى بكات، ھەرزەتى عومەر(رەزای خواى لى بى) ھەر كەسپك بمردياھ پارەى ھەبوويت و ھەجى نەكردبىت نوپۆژى مردووى لەسەر نەكردوھ .

خواى گەورە دەفەر مويت: ﴿وَيْلٌ لِّمُؤْمِنِيٍّ لِّلْكَذِبِينَ ۝۱۰﴾ **الَّذِينَ يَكْتُمُونَ يَوْمَ الدِّينِ** ﴿﴾

واتە: ھاوار لەو پۆژەدا بۆ ئەوانەى باوھريان نپپە، ئەوانەى پۆژى جەزادانەو ھە بە درۆ ئەزانن و باوھپى پى ناكەن.

لپرەدا درۆژنەكانى ديارى كرددوھ، ئەوانەى بەكردارو گوفتار درۆ دەكەن، كەسى بى باوھپ پۆژى دواى نپە خەلكانتيك ھەن برىوان بە پۆژى دواى ھەبە بەلام نوپۆژ ناكەن و زەكات نادەن و مامەلە بەسو دەكات مەى دەخواتەو قومار دەكات فيل لەخەلكى دەكات لەم دەدات و جنيو بەو دەدات ئەو ھە درۆخستەوھى پۆژى دواى ھە و تەنھا بانگەشەبەكە بەزمان.

خواى گەورە دەفەر مويت: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾^۲

﴿وَقُلْ أَعْمَلُوا﴾^۳ واتە: پىيان بلى: چى ئەكەن بپكەن.

ئەمە پاىبەكە لەپاىبەكانى ئيمان ئەوئش باوھپىنانە بەخاوا بە پۆژى دواى، ئەوھى باوھپ بپنپت و كارى بۆ نەكات وەكو كەسپكى سنورشكپن ئەژمارد دەكرپت ئەوھتا خواى گەورە دەفەر مويت: ﴿الَّذِينَ يَكْتُمُونَ يَوْمَ الدِّينِ ۝۱۱﴾ وَمَا يَكْتُمُ

۱- المطففين: ۱۰ - ۱۱

۲- البقرة: ۲۵

۳- التوبة: ۱۰۵

بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١﴾ واته: ئەوانەى پۆزى جەزادانەو بە درۆ ئەزانن و باوەپى پىناكەن. ئەو پۆزەيش بە درۆ نازانى هەموو مەريەكى لەحەقلادەرى تاوانبار نەبن.

واته سنورى خواو فرمانەكانى بەزاندووه: ﴿إِذْ أَنْتَلَىٰ عَلَيْهِمَا إِنَّا قَالِ اسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ ٢ واته: كە ئايەتەكانى ئىمەى بەسەرا ئەخويتىتەو ئەلئى: ئەمە ئەفسانەى پيشينانە.

ئەوەشى حەق بەناحەق بزانیەت ناخەقىش بەحەق ئەوانە لەخوا داپراون:
 ﴿كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ﴾ ٣ واته: ئەمانە لەو پۆزى قىامەتەدا پىيان لى ئەگىرى كە وەك موسولمانان خواى خویان ببینن. پاش ئەمەيش ئەوانە ئەچنە ناو دۆزەخ و بە ئاگرى دۆزەخ ئەسووتىنرىن.

پەلى خوارى خوارەوہ: ﴿ثُمَّ بَقَالَ هَذَا الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تَكَذِّبُونَ﴾ ٤ واته: جا پيشيان ئەوترى: ئەم دۆزەخە ئەوہى بەوہى باوەپتان پى ئەئەكردو بە درۆتان ئەزانى.
 پىغەمبەر ﷺ لەفەرمایشەكدا دەفەرموئەت: (ئەرى پىتان ئەئىم كى ئەهلى ئاگرە؟ هەموو دل پەقىكى بەفیزو دەعبەى سەتەمكار). (العقل) واتە ئەوہى دەستدریژی دەكاتە سەر مافى خەلكى، (الجواظ) دل پەق و كەللە پەق خۆبەگەوردەزان، كەسى دل پەق و زمان پىس ناچنە بەهەشتەوہ.

١- المطففين: ١١ - ١٢

٢- المطففين: ١٣

٣- المطففين: ١٥ - ١٦

٤- المطففين: ١٧

٥- رواه البخاري

له په حمه تی خوا بؤ باوه پداران پیغه مبریکی به به زه یی و میهره بانه خوی
 که وره پنی ده فهرمویت: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظًا لَفُضِّضْنَا مِنْ حَوْلِكَ﴾^۱ واته: خو
 نه گره نینسانیکی توندخو بوویتایه بلاوه یان لی نه کردو لیت دوور نه که وتنه وه و
 نه پویشتن به م لاودا.

له فهرموده یه کدا هاتوه ده فهرمویت: (خوی گره سزای به نده کانی نادات
 مه گره نه وانه نه بیت که که لله پهق و هه لگه پاره یه له خوا)^۲. واته نه و نغرو بوه ی
 که له سر نکولی کردن سوره و له خوا هه لده گه ریته وه و ناماده نیه بلیت (لا إله
 إلا الله) خوی له وه به گره تر ده زانیت له دنیا دا له سر وشه ی به کتاپه رستی
 بیت.

به هشت ره حمه تیکی جیگیره:

تیبینی بکه ژماره ی نه و نایه تانه ی باس له پوژی دوا یی ده کانه (۲۳۷۹)
 نایه ته له کوی ژماره ی نایه ته کان که (۶۲۳۶) نایه ته، ژماره ی نایه ته کانی
 په حمه تی خوی هه مان ژماره ی نایه ته کانی سزایه (۲۱۲) نایه ته.

خوی بالاده ست لیخوشبوو میهره بانه سزاشی زور تونده، لیخوشبووه
 له بنده پرواداره کان، وه سزای تونده بؤ نه وانه ی پشت ده کانه یادکردنه وه و
 په رستی.

خوی گره له سوره تی (الصفات) دا باسی رابواردنی به هشتیه کان

ده کات:

۱- آل عمران: ۱۵۹

۲- سنن ابن ماجه

﴿أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَيْلٌ لَهُمْ مِّمَّا كَفَرُوا ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّتِ التَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَى سُورٍ مُّتَقَبِلِينَ ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾ بِيضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَرُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِنْدَهُمْ قَصْرَاتُ الْإِطْرَفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾ يَقُولُ أَهْلَكَ لِمَنِ الْمَصْدِقِينَ ﴿٥٢﴾ أَلْهَذَا مِنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَعَظْمًا أَلَيْسَ الْمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾﴾

واته: نه وانه پوزیسه کی دیاری کراویان له لایه ن خواوه بۆ ههیه. پوزیسه که یان بریتیه له میوه جات و قه دریان لی نه گیری. له به ههشتی نازو نیعمه تا. له سه ر تهختن به رانبهر به یه ک. پیاله ی شه رابی سافیان به سه را نه گتپن. شه رابه که ی به سه ریانا نه گتپن سپیبه و مایه ی له زهت و خۆشیبه بۆ نه و که سانه ی نه یخۆنه وه. نه هیچ گیروگرفتیکی پتویه وه ک شه رابی دنیاو، نه نه و که سه ی پی سه رخۆش نه بی که نه یخواته وه. خۆریگه لی وایشیان لایه که چاویان ته نها بریوه ته میرده کانیان و چاوپه شن. نه لئی هیلکه ی داپۆشراون که گهردی لی نه نیشتبئ. دوا ی خواردنه وه ی شه رابه که یان هه ندیکیان پووئه که نه لای هه ندیکیان و له یه کتری نه پرسن. یه کتیکیان له ناو قسه دا به یه کتیکیان نه لی: من له دنیا دا هاوړتیبه کم هه بوو. پتی نه وتم: ئایا تو له وانه ی باوه ر به قسه ی نه و پیغه مبه ره نه که ن له باره ی زیندوو بوونه وه وه له پاش مردن؟ ئایا ئیمه که مردین و بووین به خۆلو ئیسقان، ئایا ئیمه زیندووئه کرتینه وه وه جه زمانه نه دریته وه؟

به هه شتیه کان بۆ گفتوگۆو هۆگریوونی یه ک و که مه ندکیشکردنی یه کتر بۆ قسه کانیان، له سه ر کورسی پاراوه له به رامبه ر یه که وه دانیشتون و ته ماشای

یه کتر ده‌کن و سه‌لام له یه کتر ده‌کن. یه کیکیان ژبانی دنیای بیرده‌که‌وینه‌وه و دینه پیش چاوی، له‌برده‌میدا نویّ ده‌بینه‌وه و به‌چاوی سه‌ر ده‌بینه‌ت، وه‌کو وتمان خه‌لکی نوستون کاتیک مردن، به‌ناگا دین و له‌هموو شتیک تیّ ده‌گن هرچی راستی شته‌کان و ناوه‌پۆکیان هه‌یه پپیان ده‌وتریت.

ئینجا ده‌که‌ونه قسه‌کردنی پوون و پاشکاو له‌گه‌ل یه‌ک، یه‌کیکیان ده‌لئت: له‌دنیا دا نزیکیکم هه‌بوو، ئایا مه‌به‌ستی له‌ئاده‌میزادی وه‌کو خۆی، یان په‌ری؟ ئه‌وه‌ی پڠای خیر بگریته‌به‌ر ئه‌وا نزیکه‌که‌ی فریشته‌یه به‌لام ئه‌وه‌ی پڠای شه‌ر بگریته‌به‌ر ئه‌وا نزیکه‌که‌ی شه‌یطانه، دیاره شه‌یطانی ئاده‌می هه‌یه و شه‌یطانی په‌ری هه‌یه.

کاتیک تو له‌ماله‌که‌ت دینه‌ته ده‌ره‌وه له‌به‌ر ده‌رگا‌که‌تدا فریشته و شه‌یطانیش وه‌ستاون، هه‌لبێژاردنیان به‌ده‌ست خۆته، فریشته‌که ئالایه‌کی به‌رزکردۆته‌وه شه‌یطانیش به‌هه‌مان شیوه، ئه‌گه‌ر پڠای خیرت گرتبینه‌ به‌ر ئه‌وا فریشته‌که پڠات بۆ پووناک ده‌کاته‌وه، ئه‌و کاته تو له‌گه‌لیدایت، بۆ خیر و چاکه نه‌بیت بانگ ناکات و هانت نادات هه‌رگیز پارێزگاری کردنی خوا بیست له‌سه‌ر لاناچیت. دلنیا به‌ که تو خاوه‌ن بپاریت و کلپه‌که به‌ده‌ست خۆته.

دهرگاکانی بههشت

بههشت چو لږ دهرگای هیه:

۱- دهرگایهك پهریهكانی بههشت و هاوسهری برواداران لیوهی دهچنه ژورهوه.

۲- دهرگایهك هاوړیکانی بهکتر که خهلکی چاک بوون له دنیا دا خوښه ویستی بهک بوون و بهرگرییان له حق کړدوه.

۳- دهرگایهك بؤ بهرپیکرن.

۴- دهرگایهك بؤ منداله هه میسه زیندووهکان که ده بنه خزمه تکاری نیو بههشت لیوهی دهچنه ژورهوه. ﴿إِنَّا أَنزَلْنَاهُمْ حَبِيبُهُمْ لَوْلَا أَمْثُرًا﴾^۱ واته: نه گهر بییانینی وانه زانی مرواری هه لږ لږون.

که واته فریشته کان له کام دهرگایه وه دینه ژورهوه؟ فریشته له هه موو دهرگایه که وه دهچن بؤ لایان، نه مهش بؤ پیروزیایی و مزده پیدان و خوشی و شادی دهخنه دهروونی باوه پداران.

گفتوگویان له سوره تی (الصافات) دا: ﴿أَوَلَمْ نَسْأَلْكَ آيَاتِنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا إِذْ نَأْتِيكُمُ الْمَوْتُ﴾

﴿۵۳﴾ قَالَ هَلْ أُنَبِّئُكَ مِثْلُ لُحْيَانَ ﴿۵۴﴾ فَأَطَّلَعَ فَرَعَاةٌ فِي سَوَاءٍ الْجَحِيمِ ﴿۵۵﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدَتْ

لَتُرِينَ ﴿۵۶﴾ وَلَوْلَا رِجْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُمِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿۵۷﴾ واته: نایا نیمه که مرین و

۱- الإنسان: ۱۹

۲- الصافات: ۵۳ - ۵۷

بووین به خۆلۆ ئیسقان، ئایا ئیمه زیندوونه کرینیه وه و جه زمان ئه دریتیه وه؟
 وتی: ئایا ئیویه ته ماشای ئه هلی دۆزه خ ئه کهن و بۆیان ئه پوانن تا بزائن ئه و
 شه خسه ی له دنیا دا براده رم بوو و وای پستی ئه وتم، ئیستا له دۆزه خدا له چ
 شوینیکایه؟ جا سهیری کردن، واته: سهیری دۆزه خیه کانی کردو، ناسراوه که ی
 خۆی دی له ناوه راستی دۆزه خا. جا ئه م شه خسه به هه شتییه به کونه براده ره
 ئیستا دۆزه خیه که ی خۆی وت: قه سه م به خوا نزیک بوو بمفه وتینی و بیی به
 هۆی کافر بووم. ئه کهر نیعمه تی خۆای خۆم نه بوایه منیش یه کیک ئه بووم
 له وانه ی ئاماده ی ناو دۆزه خ کراون.

فریشته به که سی باوه پدار ده لیت: ﴿أَتَاكَ لِمَنِ الْمَصَدِّقِينَ﴾^۱ واته: پیتی ئه وتم:
 ئایا تو له وانه ی باوه پ به قسه ی ئه و پیغه مبه ره ئه کهن له باره ی
 زیندو بوونه وه وه له پاش مردن؟

کاتی که باوه پدار گوئی له دهنگی قسه که ره که ی ده بیئت له دنیا دا نکۆلی له
 زیندو بوونه وه و سزا ده کات ده لیت: خه ریک بوو له ناوم به ریت، پاشان ئه و
 نیعمه تانه ی بیرده که ویتیه وه که له گومرایی پزگاری کرد سهیری هاو پزیکه ی ده کات
 له دۆزه خدا ده ببینیئت سزا ده دریت.

ده لاقه یه که هیه به هه شتییه کان لیوه ی سهیری دۆزه خیه کان ده کهن که چۆن
 نیعمه ته کان له سه ر دۆزه خیه کان هه لده گیرین و دۆزه خیش له سه ر خه لگی
 خاوه ن نیعمه ته کان هه لده گیرین:

﴿فَضْرِبَ بَيْنَهُمْ سُوْرًا لَّهُمْ بِأَبْ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَلْمُهَا مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ﴾^۲ واته: ئا
 له وکاته دا شووره یه که له نیتوان ئه وان و خاوه ن باوه پره کانا دروست ئه کری

۱- الصافات: ۵۲

۲- الحديد: ۱۳

دهرگایه کی هیه نه ویدیوی له بهرچاو نه بووی دهرگا که په حمه تی خوی تیا به چونکه دیوی به هه شته و، دیوه بیاره که ی که لای کافره کانه و هیه سزاو عه زابی تیا به چونکه دیوی نۆزه خه.

خۆراکی نۆزه خیه کان:

﴿أَمَّا مَنْ بِمَتِّينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾ لِيَسْلُ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَمَلُونَ ﴿٦١﴾ أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَا كُفْرَانَ مِنَّا فَأَلْهَوْنَا مِمَّنَّهَا الضُّلُومَ ﴿٦٦﴾﴾

واته: جا توخوا به راست نيمه له وانه بووین که نه مرین. ته نها مردنی به که ممان نه بی و، له قیامه تا سزایمان نه بری؟ به پاستی سه رکه وتنی گه وره نه م باوه په خواو به پۆزی دیوایی کردن و پزگاریوون له ناگری نۆزه خیه. ده سا با نه وانه ی کار نه که ن، کار بۆ ئامانج و مه بهستی وا بکه ن. ئایا به هه شت و نازو نیعمه تی به هه شت ماواو مه نزلی چاکه، یا دره ختی زه ققوم که له به ره که ی بخوی؟ نيمه نه و دره خته مان کردوه به مایه ی سه رلیشویانی کافره کان که خویان به وه کافر نه کرد نه یانوت دره خت چون له ناو ناگری نۆزه خا نه پوی و سه ر ده ریتنی؟ زه ققومیش دره ختی که له بیخی نۆزه خه وه نه پوی و سه ر ده ریتنی. هی شووی نه و دره ختی زه ققومه له ناشیرینیا له سه لکه شه ی تان نه چن. به پاستی نه هلی نۆزه خ له به ری نه و دره خته نه خون و ورگی خویانی لی هه له ئاوسیتن و پپی نه که ن.

ئەو بەاوەردارە دەترسیت جارێکی تر بگەریتەو بە دنیاو لەنیعمەتەکان بێ
بەش بکرت بەلام فریشتەکان دلدنایان دەکەنەو بەوێ بو هەمیشە
لەبەهشتدا دەمیتنەو، ئەمەش گەرەترین بردنەوێ.

بەلام بو دۆزەخێهکانیش و درەختی زەقوم که لەبنی دۆزەخەو دەپویت
خوای گەرە کردوێت بە لا بو کی؟ بە لا بو نمونە وەکو عەمری کوپی
هیشام (ئەبو جەهل) و (ئەبو لەهەب)، ئەبو جەهل دەربارە و درەختی زەقوم
وتوێت: وەکو خورمای که پس کراوی یەئزب وایە دەیخوین و زۆر ئاسان قوت
دەدرت. گالتە بەدرەختی زەقوم دەکەن، ئەو چ بەلایەکە، دەخریتە
بەردەستیان و چێژ لەگەرمیەکی وەرەگرن، هەر که لییان خوارد لە بینیان
دەگیرت چونکه دڕکە، کاتیکیش دەستی درێژ دەکات هەتا بیگرت و هەستی
برسیەتی لەخۆی دەربکات گوشتی دەستیشی هەلەوێت لەبەر زۆری
گەرمیەکی، خۆی وای دەکات که تیری خواردوو، چەندیک بەتەوسەو لیتی
بخوات هەستی برسیەتی زیاتر دەبیت، ژيانی بەم شیۆه دەباتە سەر بەدوای
خەیاڵ یاخود تراویلکەدا دەروا و پیتی ناگات.

ئەمەش سزایە که لەگەلاندایە نە لیتی جیادەبنەو نە لییان جیا دەبیتەو،
بەری ئەم درەختە لەسەری شەیطانەکان دەچیت. کەس لەئێو شەیطانی
بینیوێ؟

نەخیر... ئەم بۆچی خوای بالادەست وینای شتیکی کردوو که نەدەمیزاد
لەپۆژی دوایدا سزای وای نەبینیوێ هەرەها لەدنیادا (سەری شەیطانەکان؟)
ئێمە وینە شەیطان بەناشرینترین شیۆه دەبینن، هەرکەسەو بەوینەیهکی
جیاواز لەوی تر دەبینیت.

ئێمە ئەگەر پیشبڕکیهکی وینەکیشانی شەیطان ئەنجام بدەین، ئەوا
هەرێهەیان بەشیۆهیهکی جیاواز لەناشرینی وینە دەکیشن، ئەمە باسی وینەو

ویکچواندنه له زمانى عه ره بده هیه. نه وه تا (امرؤ القیس) باسی غوځی کردوه
 که گیانداریکى خه یالیو بوونیکى راسته قینه ی نیه، به لام له نه ندیشه ی خه لکیدا
 بوونی هیه وه هر نه مهش داواکراوه، امرؤ القیس ده لیت:

أیقتلنی والمشرقی مضاجعی وأسنانه زُرق كأنیاب أغال
 هر له م پوهه ده رباره ی (جاحظ) که نوسه ریکى به ناوبانگه، جاریک
 دانیشتبوو نافرته تیکى جوان به لایدا تپه پى داواى لی کرد هاورپیه تی بکات
 جاحظیش به گوئی کردو پرسیاری نه کرد، بردی بؤ بازار بؤ دوکانی زه رهنگریک
 به کابرای خاوهن دوکانی وت: وه کو نه مه، پاشان پوشت! جاحظ زور سه ری
 سوپما له و کاره ی و هیچ تینه گه شت، کاتیک نافرته ته که پوشت، پرسیاری له
 پیاوه که کرد: مه به سستی له چی بوو؟ وتی: نه م نافرته ته پیش که میک هات بؤ لام
 پتی وتم له سهر نه م نه نگوستیله یه وینه ی شه یطانم بؤ بکیشه، منیش پیم وت:
 خانه که م من هرگیز شه یطانم نه بینویه هه تا وینه ی بکیشم، نه وه بوو پوشت
 هه تا توی هیناو وتی وه کو نه مه بیت! له به رنه وه ی که سیکى ناشرین و پروه له
 بوو له به ر زور خویندنه وه ی چاوی ده رپه ریو بوو.

نه م دره ختی زه قومه به کیم و جهره تاو تاو ده دریت، نیتر چی ده گریت جگه
 له به ریک له سه ری شه یطانه کان بجیت.

هوکاره کانی گومر ابوون و به دیه اتنی سزا:

خوای گه وره ده فرموت: ﴿ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾ إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آيَاتَ مُر
 ضَائِنَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلَىٰ آثَرِهِمْ يُرْعَوْنَ ﴿٧٠﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأُولِينَ ﴿٧١﴾ واته:
 پاش نه مه يش به راستی سه ره نجامیان بؤ دوزه خو بؤ نه وئى نه گپردینه وه.

ئەمانە باوك و باپىرانى خۆيانيان بە گومپايى ديوه . جا بۆيه ئەوانىش بە
هەلەداوان شوين پىتى ئەوان هەلئەگرن . بەراستى ، پىتش ئەوانىش بەشى زۆرى
خەلكە پىشىنەكان گومرا بوون .

بى باوهپان لەسەر پەويهى باوانيان پۆشتن و شوينى بيروباوهپان كەوتن و
بەژىرى خۆيان بىريان نەكردهوه بەراستى ئەوانە كۆمەلەكن ھەرگىز ھۆشمەند
نابن باوو باپىرانيان لەسەر چەند باو و نەرىتەك بوون ئەمانىش لەسەرى پۆشتون
و نەيانگۆرى بەلكو شوينى كەوتن دياره شوينكەوتنى كۆيرانە واتە لەدەستدانى
ژىرى و ھۆشمەندى دياره پاداشتيان ئاگر دەبىت و بۆ ھەمىشە تىايدا
دەمىننەوہ .

قورئان ئەم بى باوهپە سەرسەختانەى ئاگادار كردۆتەوہ كەخۆى ژىرى و
تىگەشتنى پى بەخشىون بەلام ئەوان ھەر گومپايى و شوينكەوتنى كۆيرانەيان
ويست ، قورئانىش پىيان دەفەرمويت ئەگەر باوانتان خواھنى ژىرى و ھۆش
نەبوون پىنمويان نەدەويست ئەى نەدەبوو لەروياندا بوەستەوہو شوين ئەو
پىنمويە بکەون كە لە پەروەردگارتانەوہ ھاتوہ !

ئەم باو و نەرىتانە زالن بەسەر دەروونەكاندا ، بەلام دەبىت لەبەرامبەرىدا
بوەستين ، دەبىت گفتوگوى لەسەر بکەين ، راستەكەى وەربگيرين و واز لەھەلەو
خراپەكانى بەينين و فرىى بەينە پشتى خۆمان ، ئەم خوانە زالن بەسەر
پەرسشەكاندا لەمپۆدا لەنۆ ئىمەى موسولماندا بوونى ھەيە ، سەيرى زالبوونى
دەسەلاتدارى ھۆز بکە چەندىك بەسەر دەروونى شاعىرى دىرنى عەرەبدا زال
بووہ كەدەلەيت شوين ھۆزەكەم (غزىة) دەكەوم ھەرچىەك بکات و لەھىچ شتىكدا
پىچەوانەى ناجولئىمەوہ ئەگەر چاك بىت يان خراپ :

وما أنا إلا من غزوة إن غوت غويت، وإن ترشد غزوة أرشد

بۆیە دەبێت ئاده میزاد له دهسه لاتی باو و نه ریت و خووه کان که له باوو باپیریوه بۆی ماوه ته وه جیا بیه ته وه و پروات به ره و دهسه لاتی ژیری و پینمویی خوای بنده کان، له به رنه وه پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (هه مووتان ده چنه به هه شته وه ئه وانه نه بیه ته که نایانه ویت و تیان: ئه ی پیغه مبه ری خوا که س هیه نه یه ویت بجیه به هه شته وه. پیغه مبه ر ﷺ فه رمووی: ئه وه ی گوێرا به لیم بکات ده چیه به هه شته وه ئه وه شی سه ریچیم بکات ئه وه یه نه یو یستوه).^۱

ره حمه تی خوا به رفراوانه: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾^۲ خوای گه وره له دنیا دا دایناوه بۆ باوه پداران.

خه سه له تی به هه شته کان:

ره حمه تی خوا پیش تو په بوونی که وتوه، خوای گه وره ده فه رمویت:

﴿وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمِينًا﴾^۲

ئهم فریشتانه ته نها یادی خوای گه وره له سه ر زمانیا نه، هه ر ده لێن: سبحانک سبحانک له ئارام و هیمنیت له دوای زانینت، سبحانک سبحانک له لی بورده ییت له دوای توانا و ده سه لآتت.

ئه گه ر گونا ه نه که ن خوای گه وره لاتان ده بات و دروستکراویکی نوێر دینیت هه تا گونا ه بکه ن و داوای لیخو شبوون بکه ن و لییان خو ش بی، به لام جیاوازی هیه له نیوان ئه وه ی به بی ئاگایی و بی مه به ست ده که ویته گونا ه وه، له گه ل ئه وه ی به ویستی خو ی گونا ه ده کات، وه جیاوازی هیه له نیوان ئه و که سه ی گونا هیک ده کات خیرا په شیمان ده بیته وه ده گری بۆی و ته وه ده کات و خوای

۱- رواه البخاری.

۲- الأعراف: ۱۵۶

۳- الحاقه: ۱۷

گه ورهش له پوژی دوايي دا لیتی خوش ده بیټ، له گه ل نه و که سهی گونا هو
سه ریچیپه کانی له نیو خه لکیدا ناشکرا ده کات و زوران له گه ل خوادا ده گریټ
به گونا هو سه ریچی.

نه م فریشتانه داوای لیخو شیبون ده که ن بو نه وانه ی باوه ریان هیناوه له گه ل
په رستش کردن بو خواو به پیروژ راگرتنی، وه کومه لیک فریشته ی گه پوک هه ن
له سه ر زهوی که به دوا ی کوری زیکرو زانستدا ده گه پین، کاتی کوریکیان بینی
یادی خوا ده که ن له گه لیان داده نیشن، کاتی نه و کوره بلاوه ی لی ده که ن
نه وانیش سه رده که ونه وه بو ناسمان، ئینجا خوی بالاده ست لیان ده پرسیت -
له کاتی کدا نه و خوی له وان چاکتر ده زانی له کوپوه هاتون - ده فهرمووی: نه ی
فریشته کانم به نده کانم خه ریکی چی بوون؟ ده لئین: په روه ردگار تو خوت زانای
به حالی نه وان، به نده کانت یادی تو یان ده کردو "سبحان الله، الحمد لله، الله
اکبر" یان ده کرد. خوی گه وره ده فهرمویت: داوای چی ده که ن؟ ده لئین:
به هشت. خوی گه وره ده فهرمویت: ئایا بینویانه؟ ده لئین: نه خیر. په روه ردگار
ده فهرمویت: جا نه وه چون ده بوو نه گه ر به هشته که میان ببینیا یه؟ ده لئین: نه وا
زیاتر داوایان ده کرد و سورده بوون له سه ر داوا که یان.

خوا ده فهرمووی: نه ی به نده کانم په نا به کی ده گرن؟ ده لئین: په نا به تو
ده گرن له ناگر. خوا ده فهرمویت: ئایا بینویانه؟ ده لئین: نه خیر. خوا
ده فهرمووی: جا چون ده بوو نه گه ر ناگره که یان ببینیا یه؟ ده لئین: زیاتر راپان
ده کرد لیتی. فریشته کان به خوی گه وره ده لئین: نه ی په روه ردگار فلانه که سیان
تیا یه که له وان نی یه، به لام له بهر پیوستی یه که له گه لیان دانیش تووه! خوی
گه وره ده فهرمویت: نه وانه کومه لیکن نه وه ی دانیش تووه له گه لیان به دبه خت
نابیت.

وه له فەرموده دا هاتوو كه خۆی گه وره به دانیشتن له كۆرپكى زانستدا
 گوناهى (٧٠) كۆرپى خراپه ی پى ده سپرته وه: ﴿الْأَبْذِكْرِ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ
 الْقُلُوبُ﴾^١ واته: بى گومان دل هه ر به يادى خودا دائه مه زى و له دل هه راوكى
 نه كه وى.

هه فس پاك ده بپته وه، به نوری ئیمان ده دره وشپته وه، مرووف به لیخوشبوونی
 خوا به خته وهه نه بیت.

پیتغه مبهرى ئازیز داواى له ئوممه ته كه ی کردوو كه هه موو كۆره كانیان بو
 خوا به رستى و به ندایه تی بیت، چۆن؟ نه مه به وه ده بیت مافی ته واو بده ی
 به پریبازه كه مان، چۆن نه ی پیتغه مبهرى خوا؟ فەرمووی: به چاوداخستن له ئاستى
 هه رامدا، وه لامدانه وه ی سلاو، لابرده نى ئازارو فەرمان به چاكه و پىگى له
 خراپه.

جۆره گانی سزا له دۆزه خدا:

خۆی گه وره ده فەرمووی: ﴿حَذُوهُ فَعَلُوهُ﴾^(٣٠) ﴿ثُمَّ لَنَجِمْ صَلْوَهُ﴾^(٣١) ﴿ثُمَّ فِي
 سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ﴾^٢ نه مه زنجیرى درىزه، درىزى بالاى
 مرووفیش له پوژى دوايیدا جیاوازه له و درىزى بالاى له دنیا دا هه ببوه، لىوى
 نه و كه سه ی له ئاگر دا سزا ده درىت شوپ ده بپته وه تا ده گاته ناوكى و لىوى
 سه ره وه ی به رز ده بپته وه تا قزى سه رى داده پوژى و خرىكانى وه كو كىوى
 ئو حود وایه هه موو نه مانه سزا ده چپژن.

١- الرعد: ٢٨

٢- الحاقة: ٣٠ - ٣٢

له سورہ تی (النازعات) دا دہ فہرمویت: ﴿وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَىٰ﴾^۱

(وَبُرِّزَتِ) فرمانیکہ شہدہی لہ سہرہ، لہ برئہ وہی ہا وہ لدانہ ران بہ سہرپیچیہ کانیان زقرانیان لہ گہل خوادا دہ گرت، (بُرِّزَت) دہر دہ خریت لہ برئہ وہی ہہ ندیک لہ سزاو نہ شکہ نجہ دراوہ کان لہ پوڈی قیامہ تدا بہ کہ پو لال و کویر حہ شر دہ کرین، بہ لالانہ وہ سکا لا دہ کا:

﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا﴾^(۱۲۵) قَالَ كَذَلِكَ أَنْتَ ءَايَتُنَا فَنَسِينَهَا وَكَذَلِكَ

الْيَوْمَ نُنسِي ﴿۱﴾ واتہ: نہ ویش نہ لی: خواہہ بؤ بہ کویری حہ شرت کردم لہ کاتیکہ من لہ دنیا دا چاوساغ و بینا بووم؟ . خوا فہرموی: واماں پی کردی چونکہ لہ دنیا دا ثابہ تی نیمت بؤ ہات کہ چی فہراموشت کردو گویت نہ دایی، تویش ہہ روا نہ مرؤ لہ بہرچاو نہ کہ وی فہراموش نہ کرئی.

دلطان کویر بووہ لہ نوری ٹیمان نہوا پاداشتان نہ وہیہ بہ کویری زیندوو بینہ وہ، گوئی خوت لہ حق و راستی کہر کرد، نہوا خوا بہ کہ پی زیندوی کردویتہ تہ وہ، نہ وہ سزاو پاداشتیکی شایستہ یہ لہ نہ نجامی نہ وہی کہ کردویانہ.

خوای گہ ورہ دہ فہرمویت: ﴿لَتَرُوْنَ الْجَحِيمَ﴾^۲

بہ دلنیا ییہ وہ نہو کارہ دہ بینن، گوتارہ کہ بؤ ہہ مووانہ، ئادہ میزاد کاتیک بہ سہر پردی سیراطدا تیدہ پپریت ہہ موو پلہ کانی دوزہ خ دہ بینیت، زقر تاریکہ، بہ لام خوای گہ ورہ پیشانی دہ دات، سہیری نہ بو جہل دہ کات جورہ ہا سزا دہ دریت:

۱- النازعات: ۳۶

۲- طہ: ۱۲۵ - ۱۲۶

۳- التکاثر: ۶

﴿ ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴾^۱

سه‌رکونه و سوکایه‌تی پیّ ده‌کریّت له‌به‌رئه‌وه‌ی سه‌رۆکی گه‌له‌که‌ی بوو له‌دنیا‌دا خه‌لکی له‌باوه‌پرداران هان ده‌دا به‌لام پله‌و پایه‌و شوینی له‌نیو گه‌له‌که‌یدا لای خوا هیچ سویدیکی پیّ نه‌گه‌یاند، به‌لکو بو‌بووه به‌لا به‌سه‌ریه‌وه له‌به‌رئه‌وه‌ی کردیه هۆکاریک بو جه‌نگان له‌گه‌ل خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی و هاندان بو هاوه‌لدانان بو خوا.

خوارترین پله‌ی دۆزه‌خ شوینی فیرعه‌ون و هامان و گه‌له‌که‌یانه، هه‌روه‌ها (أصحاب المائدة) خاوه‌ن سفره‌و میز له‌به‌نی ئیسرائیل نه‌وانه‌ی داوایان له‌سه‌زیه‌تی عیسا پیغه‌مبه‌ر عليه السلام کرد سفره‌و خوانیکیان له‌ئاسمانه‌وه بو دابه‌زینری، که‌نه‌ویش له‌خوا‌ی داواکردو دابه‌زی، به‌لام له‌دوایدا هه‌ر باوه‌پریان به‌خوا نه‌هیتا بو‌یه‌خوا‌ی گه‌وره هه‌په‌شه‌ی لی کردن

﴿ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَنَزَلُهَا عَلَيْكُمْ ط ۖ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِّنَ

الْعَالَمِينَ ﴾^۲ واته: خودا تکه‌که‌ی عیسا‌ی قبوول کردو وتی: وا نه‌و خوانه‌ی داواتان کرد بو‌تان نه‌نیزمه‌خوار. ئیتر هه‌رکام له‌ئیه‌وه پاش نه‌وه کافر بوو و گوئی نه‌دایه ئامۆزگاری پیغه‌مبه‌ر سزاییکی گران و توندوتیژی وه‌های نه‌ده‌م له‌عاله‌مدا سزای که‌س به‌و جو‌ره ناده‌م. نه‌وه‌بوو نه‌وانه‌ی کافر بوون خودا پیستی مه‌یموون و به‌رازی به‌به‌ردا کردن که‌که‌س سزای وه‌ها نه‌دراوه.

هه‌روه‌ها (درك الاسفل) خوارترین پله‌و جیگه‌ی دو‌په‌وه‌کان و سه‌رۆکه‌که‌یانه عه‌بدو‌لای کوپی ئوبه‌ی کوپی سه‌لوله که‌له‌ژیره‌وه کوفرو پیّ باوه‌پری خو‌ی شار‌دبو‌یه‌وه له‌پیغه‌مبه‌رو موسو‌لمانان که‌چی له‌پشت پیغه‌مبه‌ری خواوه

۱- الدخان: ۴۹

۲- المائدة: ۱۱۵

نوڀڙي ده ڪردو خٽي به موسوئمان پيشان دها خواي گه وره له به رامبهه
پيغه مبهه به پڙهه ڪه ڀدا ناشرڪاي ڪردن.

* نيسلام هاني داوين له سهه راسنگويي، و درو ڪردني لا ناشرين ڪردوين
پيغه مبهه ﷺ ده فه رمويت: (راسنگويي به رهو چاڪه ڪردن و پڙيمويت ده بات
چاڪه ڪردن به رهو به هه شت پڙيمويت ده ڪات، ڪه سيڪ راسنگو ده بيت (ڪه له
قسه ڪانيدا راسنگويه و سوره له سهه ري) هه تا لاي خوا به راسنگو ده نوسري، درو
به رهو خراپه ڪاريت ده بات خراپه ڪاريش به رهو دوزه خت ده بات، ڪه سيڪ هه ر درو
ده ڪات هه تا لاي خوا به دروذن ده نوسري)

* له سيفه ته ڪاني دووڀوو نه وهيه ڪاتي پهيما نيدا نه بياته سهه ر بويه خواي
گوره ش نه و پهيما نه ي پڙي داوه بوي به دي ناهي نيت، پهيما ني خوا به هه شته،
وا ته له به هه شت بي به شي ده ڪات له پادا شتي نه وه ي پهيما ني نه بر دوته سهه ر.

* له سيفه ته ڪاني دووڀوو نه وهيه ڪاتي دوچاري شه پڙيڪ بوو به دزمان ده بيت،
له خوا نا ترسي له به رامبهه نه وانهي ڪه له گه ليا نندا ده ڙي، ڪاتي سهه ر تا ڪاني
دووبه ره ڪي ده ر ڪه وت له خوا نا ترسي ت و پهيما ني خوشه ويستاني ناباته سهه ر
ماني هاوڀڙيڪه ي نادات و سهه ر پڙيچي نه نجام ده دات به جوڙيڪ شه رهه زاري
پوخساري ده گري ت و شايسته ي ده ر ڪردن ده بيت له په حمي خواو بي به شبوون
له به هه شت نه و ڪاته سزاي ناگر ده بيته به شي.

* يه ڪيڪي تر له سيفه ته ڪاني دووڀوو نه وهيه ڪاتيڪ نه مانه تيڪ درايه ده ستي
ناپاڪي ليده ڪات، هه موو شتيڪ له ڙياندا نه مانه تيڪه، نه مانه تي زاره ڪي و ڪرده يي
نه مانه تي زمان، دروي پي نه ڪه م و له باسي شه ره ي خه لڪيدا نه ي بزويتم،
نه مانه تي ده ست، به ڪاري نه هيتم بو خراپه و سته م له خه لڪي نه ڪه م، نه مانه تي

پٽڪان، له خرابه دا نه ڀڃهه پڻ و حرامی پڻ نه نجام نه دهه، نه مانه تي
چاوه کان، سهيري حرامی پڻ نه کين، نه مانه تي گوڙکان گوڙ نه گرم له دهنگي
خراب و به دره وشتي و غهيهت کردن و بوختان و باسي شهرمگای خه لکی، نه وه
بزانين توندترین سزای پوڙي دوايي نه وانن که جيایي و دو به ره کی له نيوان
خوشه ويستاندا دروست ده کن، وه که سانی پاک و بي تاوان تومه تبارو عه بیدار
ده کن.

که واته هه موو نه ندامتي که سهه نه مانه تي که و خاوه نه که ی ده بيت
به شيوه يه که به کار به پيئي که خوا ده به ويئت، خوی گوره نه م نه ندامانه ی بو رام
کردوين هه تا له خوا به رستي و گوڙپايه لي کردنی فرمانه کانی و پازيکردنيدا
به کاری بي نيئت، نه گره نه وه مان نه کردو له سه رپيچي کردنی خواو گونا هو
به دره وشتيدا به کارمان هيتا نه و ناپاکيمان کردوه. خرابترین ناپاکي نه و
ناپاکيه يه له به رام بهر خوادا نه نجامی بده يت، خرابترین دزی نه و دزيه يه که
له نوڙه کانت بدزی واته وه که ده نوکی که له شير نه نجامی بده يت دور له ملکه چي
و بيرکردنه وه و نه پاراستنی زيندويه تي نوڙه که ت بويه ده پيچن له جليکی
شروپرو ده يده نه وه به نيو چه وانيدا نه ویش ده لئيت منت فه وتاند خوا له ناوت
به ريت.

جياوازی هه يه له نيوان نه وانه ی تيایدا ده ميننه وه و نه وانه ی که ده فرمويئت
بو هه ميشه يی تيایدا ده ميننه وه، نه وه ی يه که میان بو يه که تاپه رسته سه رپيچي
کاره کانه و واده يه کی ديارى کراوه، به لام بو هه ميشه يی له دوزه خدا مانه وه بو
بي باوه پانه.

کین نهوانه‌ی شایسته‌ی سزان:

خوای گه‌وره له سوره‌تی المطففین دا ده‌فهرمویت:

﴿وَبَلِّغْ لِلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وُزِنُوا لَهُمْ

يُحْسِرُونَ ﴿٣﴾ واته: هاوار بۆ نهوانه‌ی له کیشانه و پیتوانه‌دا زیادوکه‌م نه‌که‌ن. نهوانه‌ی که شتی خه‌لکیان بۆ خو‌یان پیتوا به‌ته‌واوی حه‌قی خو‌یان وه‌رئه‌گرن. که شتیشیان بۆ نه‌وان پیتوا یا کیشا زهره‌ریان لی نه‌ده‌ن و که‌میان بۆ دانه‌نین. (ویل) ناوی شیویکه له‌دۆزه‌خ. خوا گه‌وره ده‌فهرمویت:

﴿كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينَ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينَ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ

لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾

واته: با ناته‌واوپیتوو ناته‌واوکیشه‌کان ده‌سبه‌رداری نه‌م کاره خراپه‌یان ببن، سیا‌ه‌ی کرده‌وه‌ی پیا‌وخراپان له (سیجین) دایه. تو چوزانی سیجین چیه؟ کتیبیکی نووسراوه. هاوار له‌وی‌دۆزه‌دا بۆ نه‌وانه‌ی باوه‌ریان نییه، نه‌وانه‌ی پۆزی جه‌زادانه‌وه به‌درو نه‌زانن و باوه‌ری پیناکه‌ن. نه‌و پۆزه‌یش به‌درو نازانی هه‌موو مرویه‌کی له‌حه‌قلاده‌ری تاوانبار نه‌بن. له‌وه ده‌چیت زاراوه‌ی (سجین) به‌هزری عه‌ره‌به‌کاندا نه‌هاتبی، خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: ﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينَ

﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾

جو‌ریکه له‌سزا یاخود به‌رد یان زنجیر، ناوی نه‌و که‌سه‌ی لی نووسراوه که‌سزای ده‌دریت، ته‌واو وه‌کو نه‌و به‌رده‌ی خوا باراندی به‌سه‌ر گه‌لی شه‌مودا له‌سه‌ر هه‌ر به‌ردیک ناوی نه‌و که‌سه نو‌سرابوو که‌ده‌بیت بکو‌ژریت.

١- المطففین: ١- ٣

٢- المطففین: ٧- ١٢

٣- المطففین: ٨- ٩

وهك چۆن بى باوهپر له ژبانی دنیادا پیلان و كهللهرهقی و نكولئى كردن و رینگریكردنى له بهرامبهر خواداو مال و سامانى خهرج دهكات بق كوژاندنهوهى نوردى خوايى، ئهوا ههر بهو شىوهيهو زۆر تاييهمهندانه سزای بق ئاماده دهكریت.

دیاره باوهپر دار نامهى كردهوهكانى بهدهستى پاستى و له (عليين) واته لهژیر عهرشى پهروهردگاردا وهردهگریت، بهلام ئهوهى هاوهلئى بق خوا بریار داوه ئهوا پهرتوكى كردهوهكانى له (سجین) دایه واته لهژیر ههوت چینی زهويدایه واته لهقولایيهكانى زهويدایه.

خوای گهوره دهفهرمویت: ﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ﴾ (۴) الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿۱﴾

واته: دهى هاوار بق ئهو نوێژكهرانهى له نوێژهكانى خویان بى ئاگان و زۆر جار نایانگه و گوێیان نادهنى.

مهبهستى له (المصلین) واته ئهوانهى كه خوای گهوره فهرمى به نوێژكردن پى كردون ئهنجامى نادهن و خویانى لى بى ئاگاوسهرقال دهكهن بهلام ئهوهى نوێژ ناكات موسولمان نیه، پيشهوا ئهحمهدى كورپى حهنبهل دهفهرمویت: (ئهو مێردهى نوێژ ناكات و سوره لهسه وازهیتان له نوێژ ئهوا دهبيت گریبهستى هاوسهريهكهى ههلوهشینهتیهوه) ههوهرها حهززهتى عومهریش(رهزای خوای لى بى) پایهكى لهم شىوهيهى ههیه لهپایهى پینجهمى ئیسلامدا، دهفهرمویت: ئهگه كه سیک توانیبوی حهج ئهنجام بدات و بهلام ئهنجامى نهدا ئهگه ربؤم بهینن نوێژى لهسه ناکه، بهدرؤخستنهوهى پۆژى دوایى بهزارهكى و كردهوه دهبيت، خهلكانىك هه ن پۆژى دوایى بهزارهكى رهد دهكهنهوه، ئهوكه سانه

هاوهلّ دانهرانن بۆ خوای گهوره، ههروهها له نیتو موسولمانان خه لکانیک هه ن دان به پۆژی دوايي و سزاكاني داده نین، له گه لّ نه وه شدا نوپژ ناکات و پۆژوو ناگریت و خۆی پاک پاناگریت و مامه له به سو دهکات و مهی دهخواته وه و قومار دهکات... ئایا هه موو نه مانه به درۆخستنه وهی پۆژی دوايي نین! خوای گهوره ده فهرمویت: ﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ واته: با دهس له قسهی هه چوپوچی له م جۆره هه لگرن. نه و تاوانانهی نه یانکردن وه ك خالیکی پهش بووه به ژهنگ به سه ر دلپانه وه و دلی داگرتوون، بۆیه ناتوانن راست و چهوت لیك جوئ كه نه وه و نه م جۆره قسانه نه كهن.

كوپله بهك لهو ئامۆژگاریانهی كه له گه رمای ئاگر دوورمان ده خه نه وه:

وابهسته بوون به وهی كه خوا فرمانی پی کردوم و دوركه و تنه وه م له وهی كه لیتی قه دهغه کردوم. سه هلی كوری عبدالله (رهزای خوای لی بی) ده فهرمویت: (٤) کرده وه وایان لیكردم ژيانم له سه ر پرۆگرامی ئیسلام راست بکه مه وه.

١- به نه ندازهی پیداویستیه کانم کار بۆ خوای گهوره ده که م.

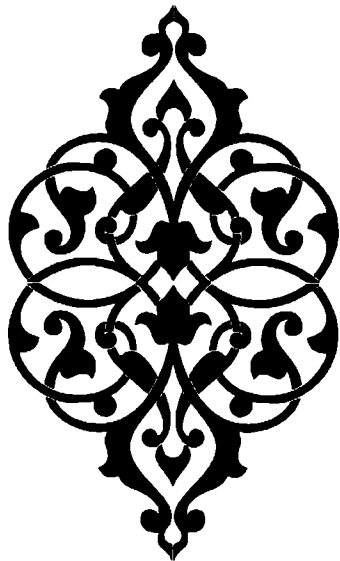
٢- به نه ندازهی مانه وه م له دنیا دا کار بۆ دنیا بکه م.

٣- کار بۆ ئاگر بکه م به نه ندازهی ئارامگریم له سه ری.

٤- به نه ندازهی مانه وه م له پۆژی دوايدا کاری بۆ بکه م.

له کۆتایدا هه موان به وه ده ترسینم كه سته م مه كهن... سته م مه كهن، سته م له خودی خۆت مه كه به هه لگه پانه وه ت له خوا، به وهی په لاماری خه لکی بدهیت و سته میان لی بکهیت، نه گه ر سته مکار بیزانیا به كه سته م لیكراو چی هه به گومانی به سته مه که ی خۆی ده برد، نه گه ر تو له گه لّ خه لکیدا به فهزلّ مامه له یان له گه لّ دا

ناکەیت وە نە دادپەروەری (واتە مافی من و مافی تۆ)، ئەوا خوای گەورە
بەفەزلی خۆی مامەڵەمان لەگەڵدا دەکات، نیتەر بۆچی بەفەزڵەوه هەلسوکەوت
لەگەڵ یەکتەری نەکەین، بۆیە دەبێت ستەم لێکراو ئارام بگریت.

کلیله کانی بهه شت

بهه شت بۆ دل میهره بان و موسولمانه کانه:

سروشتی باسکردنی بهه شت کرانه وه و گوشادبوونی دله و نه و دلانه بۆلای خوی که مەندکیش دهکات که تامه زۆی پهحمهتی پهروهردگان و دهیانهوی له و خولگه به نزیکنه وه، گه ورتین پهحمهتی خوا بۆ ئیمه نه وه به که چاره نویسی باوهرداران بیئینه وه یادی بهک.

نمه مزده گه ورتنه کانه، بهه شتیه کان له دنیا دا به به زهیی بوون، بۆیه خوی گه ورتنه بهه شتی پی بهخشین.

کاتیك ده پۆینه باخیکه وه درهخت و به روبومی زۆری تیدایه، شیوه یان دل گوشاد دهکن و به خته وه ری ده بهخشن به جوریک بینه رانی دلخوش دهکات، نه و تا ده بینین جوره ها میوه ی جیاواز به تامی جیاواز ههیه، نه و میوانه وینای پیکهاته ی باخه که به.

ئایین بۆ پرتیمایی ئاده میزاده کان دابه زیوه به مه بهستی به خته وه رکردنی له ههردوو شوینگی دنیا و دوا پۆژیی، ئیمه وانا زانین نه و مروفه ی هچیی نیه هه ژاره، مادام دلی به باوه رپوون به خوا ئاوه دانه، ده و له مەندترینی ده و له مەنده کانه که واته ده و له مەندی به زۆری مال و سامان نیه، به لکو ده و له مەندی له دلدایه.

پووی داوه که ده و له مەندی به بهرچاوی پیغه مبه ره وه ﷺ کاتیك به لای هه ژاریکدا تیده په ریت عه باکه ی کۆده کاته وه، پیغه مبه ری خوا ﷺ فرمووی:

ترسایت له وهی هه ژاریه که ی بتگریته وه یان ترسای له وهی ده وله مه ندیه که تی پی بگات؟ پیاوه که په شیمانی دایگرت، بویه وتی: ئه ی پیغه مبهری خوا ئه وا نیوهی ماله که مم پی به خشی، نیوهی سامانه که می ده ده می به هیوای سرینه وهی گوناوه کانم. پیغه مبهر ﷺ سهیری کرد فرمووی: ئه وه له براكهت وه رده گری؟ پیاوه که وتی: نه خیر ئه ی پیغه مبهری خوا، ده ترسم بمخاته حاله تی له خو بایبونه وه. ده یه ویت ئه و ریگه یه نه گریته بهر.

خوای "الرحمن" په رحم به وانده ده کات که په رحم به خه لکی ده که ن ئه گه ر په حم به یه ک بکه ین ئه وا ده بیه ته هوکاریک بو ئه وهی الرحمن په حمان پی بکات و پوخسارمان له ناگر دوور بخاته وه و بمانخاته نازو نیعمه تی به هه شته وه. ناگه م به به هه شت هه تا خوای گه وره ته و به و په شیمانیم لی وه رنه گری و گوناوه سه رپیچیه کانم نه سپریته وه.

وتراوه: اوبیتی، واته به ته و به کردنه وه بگریته وه لای خوا، به ئه ندازه ی ئه و ماوه یه ی که له ننیوان ئاسمانه کان و زه ویدایه نزاکانی گه را ده بی. ئه گه ر تو که سیکی گوپرایه لی و وتت: خوایه، خوای بالاده ست ده فرمویت: به لی به بنده که م، به لام ئه گه ر سه رپیچیکارو گوناوه باربوویت و وتت: خوایه، خوای گه وره ده فرمویت: فرموو به بنده که م. ئه مه لیخوشبوونه خوژگه به لیخوشبووان و ئه وانه ی که چاره نویسیان پوښنه.

ئه گه ر گوناوه نه که ن و پاشان داوای لیخوشبوون بکه ن ئه وا خوای گه وره نیوه له ناو ده بات و گه لیکی تر ده هیئت گوناوه بکه ن و داوای لیخوشبوون بکه ن ئه وکاته خوا لییان خوښ ده بیته. هه ر به و شیوه یه به هه شت به لیخوشبووه وه به بنده.

به هه‌شت و رازی بوونی خوا:

خوای گوره ده‌فرمویت: ﴿وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ﴾ واته: له‌گه‌ل
په‌زامه‌ندی خودای گوره، که گوره‌تره له هه‌موو پایه‌بیته.

رضوان چیه.. ئایا رازی بوونه؟

رضوان شه‌یه خوای به‌نده‌کان له‌دنیا‌دا لیت رازی بیته، ناو گوره‌که‌ت بق
بکاته باخیک له‌باخه‌کانی به‌هه‌شت، نه‌گه‌ر بپروات به‌پۆژی زیندوبونه‌وه هه‌بیته
له‌ژیتر سیبهری عه‌رشدا ده‌بیته شه‌و پۆژه‌ی که هه‌یج سیبهریکی تر نیه ته‌نها
سیبهری خوا نه‌بیته شه‌مه (رضوان) ه واته رازی‌بوونی خوا، نه‌گه‌ر قومیک ئاوت
له‌حه‌وزی که‌وئهر خوارده‌وه به‌ده‌ستی پیغه‌مبهری خوا ﷺ شه‌مه‌ش رازی بوونی
په‌روه‌ردگاره، نه‌گه‌ر إن شاء الله پۆشتیته نیو به‌هه‌شته‌وه شه‌وه‌ش رازی بوونی
په‌روه‌ردگاره لیت.

له‌ئاو به‌هه‌شت خوای بالاده‌ست بانگ ده‌کات: شه‌ی به‌نده‌کانم رازی بوون.
ده‌لین: به‌لئێ خویبه‌ رازی بووین، خوای گوره ده‌فرمویت: له‌وه باشترتان
هه‌یه؟ شه‌وانیش ده‌لین: خویبه‌ به‌فه‌زلی خۆت ئیمه‌ت گه‌یاندۆته شه‌م نیعمه‌ته
که‌وره‌یه ئایا دوا‌ی شه‌مه‌ خیری زیاتر هه‌یه؟ خوای گوره ده‌فرمویت: به‌لئێ
رازی بوونی من هه‌موتان بگریته‌وه ئیتر هه‌رگیز لیتان تو‌په‌و نیگه‌ران نه‌بمه‌وه.

جبریل هاته‌ خزمه‌ت پیغه‌مبهری خوا ﷺ و فرموی: شه‌ی پیغه‌مبهری خوا
خوای بالاده‌ست ده‌فرمویت: سلوی من بگه‌یه‌نیت به‌ شه‌بویه‌کر پینی بفرمو
خوای تو لیت رازیبه‌ ئایا شه‌ویش له‌خوا رازیبه‌؟

شه‌بویه‌کر ده‌ستی کرد به‌گریان و فرموی: من له‌خوا رازیم.. چۆن لیتی رازی
نام، من که به‌شه‌و و پۆژ بانگی ده‌که‌م لیم رازی بی...!!

چون به نده له خوای بالآدهست رازی ده بیت...؟!۱

رازی بوونم له خوای بالآدهست، رازی بوونمه به و به شعی که خوای به نده کان پئی داوم ده زانم به وهی که خوای گه وره به رژه وهندی منی به نده ده زانی و داهاتوم دیاری ده کات و نه وهی که به سوده بوم، به رزترین پله کانی دلتیایی رازی بوونه به قه ده ر، واته رازی بوونه به ویستی خوا: خیرو شهری.

له کاتی ته ندروستی و له ش ساغمیدا لیم رازی بی، له کاتی نه خوشیدا رازی بوون بویه حه زه تی زه که ریا صَلَّى فه رموی: ﴿وَأَجْعَلُهُ رَبِّ رَضِيًّا﴾^۱ واته: خودایا بیشیکه به کورپکی کرده وه په سهند که خوت لئی رازی بیت. واته به تایبه تی نزایه کی دیارکراوی کرد نه ویش رازی بوونه به ویستی خوا، نه مهش ده تگه یه نی به وهی خوت بدهیت به دهست خواوه. ﴿وَأَفْوِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾^۲ واته: من کاری خوم به خوا نه سپیتم تا له هه موو نیازیکی خرابی هه ر به دنیا زیکم بیارتی. خوا چاوی له هه موو به نده کانیه وه یه. دیاره نه و خودانه دهستی خوایه ده تگه یه نیتته ته تسلیم بوونی خوا:

﴿إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^۳ واته: نه و کاته که خودا فه رموی به نبیره ایم ملکه چ به بؤ خوداو له نه مری دهرمه چؤ، نه ویش وتی: وا ملکه چ و گویرایه ل بووم بؤ خوداو په روه ردگاری هه موو جیهانه کان، دنیا و قیامت.

۱- مریم: ۶

۲- غافر: ۴۴

۳- البقرة: ۱۳۱

ئەو كاتەى بە بەشى خوا رازى دەبم كە بۆى دانانوم ئەو رازى بوون بەسەر
 دلمدا دادەبارىنىت، بەمەش ھەست بەرھەمتى خوا دەكەم كاتىك بەلايەك
 بەسەر بەندەيەكدا دادەبەزىت دەلئىت: (إنا لله وإنا إليه راجعون).

خوای گەرە دەفەرموئىت بەندەكەم موسولمان بوو خۆى دايە دەستم:

﴿ قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ

أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴾^۱ واتە: ئەى موھەممەد! تۆ بىلى: بەراستى نويزو ھەموو
 جۆرە عىبادەتتىكم يا ھەج و قورىانيم و ھەر عىبادەتتى لە كاتى زىندووئەتيدا
 ئەيگەم و لەسەرى ئەمرم ھەمووى بۆ خودايە كە خوای ھەموو جۆرە
 مەخلوقىكە. ھاوبەشى نىيە و من بەم جۆرە راستى و دلسۆزى و خاوينىيە لە
 لايەن خوداوە فەرمانم پى دراوہ و من لەپيش ھەموو ئوممەتى خۆمەوہ
 موسولمان بووم و پىنگاي راستى ئىسلامەتىم گرتووەتەبەر.

ئەمە تەسلىم بوونى تەواوہ.

كاتىك ھەزەتى عومەرى كوپى خەتاب پۆشت بۆ شام، طاعون لە دىنى
 عەمماس بلأوبوبويەو، ئەويش وەستاو نەپۆشتە ناوى، پىيان وت، لەقەزاي خوا
 رادەكەيت؟!

بەكئىك لەو ھاوہ لانەى لەوئيدا ئامادەبوو باسى فەرمايشتىكى پىغەمبەرى
 خوای كرد ﷺ وتى: پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرموى: (ئەگەر طاعون لەسەر ھەر
 خاكىك بلأوبوبويەو و خوتانى تىابوون مەپۆنە دەرەوہ بەلام ئەگەر لەدەرەوہى
 ئەو خاكە توشبووہ بوون بەو نەخۆشىە مەپۆنە ناوى)^۲. بۆيە ھەزەتى عومەر

۱- الأنعام: ۱۶۲ - ۱۶۳

۲- رواه أحمد.

له‌بەر پابه‌ندبونی به‌و فرمایشته‌وه نه‌رۆشته ناوی و پاشان فرموی له‌قه‌زایه‌کی
خواوه راده‌که‌ین بۆ قه‌زایه‌کی تری خوا.

قه‌زای خوا به‌دلنیا‌یه‌وه پیمان ده‌گات له‌هر شوین و له‌هر حاله‌تیکدا بین،
ئیمه باوه‌رمان به‌مه هه‌یه ته‌سلیم بوین پئی به‌لام ده‌بیته‌ خو‌پاراستن و
به‌ناگابوون و ده‌ست گرتن به‌ هۆکاره‌کانیش بگرینه به‌ر، بر‌واداره‌که‌ی نه‌هلی
فیرعه‌ون وتی:

﴿وَأَفْرِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَّهٗ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا
وَكَافَّ بِكَالٍ فِرْعَوْنَ سَوْءَ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾﴾

واته: من کاری خۆم به‌ خوا نه‌سپیرم تا له‌ هه‌موو نیازتکی خراپی هه‌ر
به‌دنیا‌تیکم بپاریزی. خوا چاوی له‌ هه‌موو به‌نده‌کانیه‌وه‌یه. خوا‌یش نه‌وی له‌و
فروفیلانه‌ پاراست که‌ بۆیان سازکردبوون و، سزای به‌دو نا‌هه‌مواریش ده‌ورو
که‌مارۆی ده‌سته‌و دائیره‌ی فیرعه‌ونی دا.

کاتیک به‌نده‌یه‌ک ده‌که‌ویته‌ گێژاو و گرفتیکه‌وه‌و خۆی ده‌داته‌ ده‌ست خواو
خوای گه‌وره‌ به‌هانا‌یه‌وه‌ دیت.

کاتیک ناده‌میزاد دو‌چاری به‌لایه‌ک ده‌بیته‌ و نارام ده‌گرتت نه‌وا پادا‌شته‌که‌ی
نارامگری و رازی بوون ده‌بیته‌ به‌مه‌ش خوای گه‌وره‌ لیتی رازی ده‌بیته‌، به‌لام
نه‌وه‌ی خۆی دو‌چاری تو‌په‌بون و سه‌رلیش‌یوان و ترس ده‌بیته‌ نه‌وا گونا‌هه‌که‌ی
له‌سه‌ر خۆیه‌تی و له‌ پادا‌شتیش بی‌ به‌ش ده‌بیته‌. خوای گه‌وره‌ فه‌رمانی
کردوه‌و خواش به‌جی‌یه‌ و گه‌رانه‌وه‌ی بۆ‌نی‌یه‌، ئیدی کردی به‌تاوان به‌کۆل
خۆیه‌وه‌و بی‌به‌ش بوو له‌پادا‌شت، ده‌رک به‌وه‌ ناکات که‌ له‌ده‌ستی چوه‌.

له بهرئوه وتویانه: دوو به لا به سهر خۆتدا مههینه: به لای کۆست که وتن، به لای
بێ ئارامی، ده توانی پازی بونیان لی به ده ست بهینیت.

به حه سه نی به صریان وت: دوعا له و که سه بکه که سته می لی کردویت،
فرمووی: دوعای لی بکه م، ئایا په حم له دلتدا نیه، ده ته وی سته م و دوعا
لیکردنی له سهر کۆبکه مه وه !.

سهیری ئه و ناسکی و به به زه بییه ی دلێ. ئه ی که واته بوچی نیستا پازی بون
بووه به هه لم و نه ماوه ؟

له بهرئوه ی دره ختی دلنیایی له رزی، ئه گه ر ئاده میزاد دره ختی دلنیایی
جیگیر بکات له نیوان دلیداو، ئاوی پشت به ستن به خوا ی بالاده سته ی به
به نده کانی پیدای بکات، ئه وا گه شه و نه ش و نما ده کات و پێ ده گات.
نا بیته سه رپێچی کردن هیوا و ئومید بوون به خوا نه هیلیته .

ئه بو حازم (خوا لی پازی بیته) که به کیکه له شوینکه و توانی تابعین
ده فرمویت: خواجه خه ریکه ئومیدو هیوا به تو بوونم له گه ل گونا هه کانم زال
ده بیته به سهر هیوا بوونم به تو له گه ل کارکردندا، (واته من گونا هه بارم، ئومیدو
هیوام به په حمه تی تۆیه زیاد له وه ی که هیوام به تو بی له کاتی که کاری بو ده که م
و خۆم ماندوو ده که م و نوێژ ده که م و پۆژو ده گرم) له بهرئوه ئومیدم به تو
له گه ل گونا هه کاندا زیاتر پشتم به لیخۆشبوونت زیاتره تو خواجه کی لیبورد هیت
به لیخۆشبوو وه سفی خۆت کردوو، کاتی که منی به نده پشت به کاره که م
ده به ستم ئه وا من به که م و کوپ وه سف کراوم.

کلیله‌کانی به‌ه‌شت

نوڤژکردن له مزگه‌وتدا:

پیغه‌مبەر ﷺ ده‌فرمویت: ئه‌وه‌ی نوڤژئ (به‌یانی و عیशा) بکات ده‌چیتته به‌ه‌شته‌وه) ^۱. ه‌روه‌ها ده‌فرمویت: (مژده بده به‌و که‌سانه‌ی له‌تاریکی شه‌ودا به‌پئ ده‌که‌ونه پئ به‌ره‌و مزگه‌وت به‌ پووناکی ته‌واوی پوژئ قیامت) ^۲.

ه‌روه‌ها ده‌فرمویت: (حه‌جیکی ته‌واوی بی که‌م و کوپی پاداشتی نیه به‌ه‌شت نه‌بی) ^۳، ده‌رگایه‌ک هه‌یه له به‌ه‌شتدا پئی ده‌وترئت ده‌رگای (په‌بیان) پوژووانه‌کان لیوه‌ی ده‌چنه ژوره‌وه، ه‌روه‌ها نوڤژکردنیش له‌کاتی خویدا، وتیان ئه‌ی پیغه‌مبهری خوا چ کاریک زور چاکه، فرمووی: نوڤژکردن له‌کاتی خویدا ه‌ر که‌سیک نوڤژ له‌کاتی خویدا نه‌نجام بدات ئه‌وا ده‌بیتته که‌سیکی به‌ه‌شته‌ی.

به‌لام سونه‌ته‌کان، ئه‌وا خوی گه‌وره (۹۹) ناوی هه‌یه ئه‌وه‌ی بیان ژمیزئت ده‌چیتته به‌ه‌شته‌وه، واته کار به‌و ناوانه‌وه بکات، واته زانست و کار نه‌ک ته‌نھا وتنه‌وه‌ی ناوه‌کان.

پیاوی به‌رینگادا ده‌پوشت لقه دارئیکیان له‌سه‌ر رینگاکه فریدابوو خه‌لکی نازار د‌دا ئه‌ویش برپیه‌وه‌و له‌سه‌ر رینگاکه لایداو دووری خسته‌وه، خوی گه‌وره فرمووی: ئه‌ی به‌نده‌که‌م تو دره‌ختی سه‌ر رینگای موسولمانانت برپوه ئه‌وا منیش رینگای نیوان توو ناگر ده‌برم و رینگای به‌ه‌شته‌ی تو ده‌که‌مه‌وه. پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فرمویت: (هیچ چاکه‌یه‌ک به‌که‌م مه‌زانه ئه‌گر زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کیش بیت به‌پووی براکه‌تدا) ه‌روه‌ها فرمویه‌تی: (ئه‌ی ئافره‌تانی موسولمان هیچ

۱- رواه البخاري.

۲- رواه الترمذي.

۳- رواه أحمد.

دراوسىيەك دراوسىيەكەى بەكەم نەزانىت ئەگەر گرتنى بەرانىكىش بوو،^۱
هەرودەها فەرموئەتى ﷺ: (دىيارى بۇ يەك بەرن هەتا خوشەويستىتان بۆيەكتە
زىاتر بىت)^۲

هەرودەها سلاوكردن لەنىو خەلكىداو سۆزۇ خوشەويستى و براىەتى
لەكۆمەلگەى موسولماناندا بلأودەكاتەو هەرودەها دەفەرموئەت ﷺ رىنگاى
بەهەشتى دەكىشاو پاشان فەرموئەت: (ناچنە بەهەشتەو هەتا باوەر نەهين
باوەر ناھين هەتا يەكتەرتان خوشەوئەت) (كارىكتان نىشان بدەم ئەگەر
ئەنجامتاندا يەكتەرتان خوش دەوئەت.. لەناو خۇتاندا سلاو لەيەكتەركەن)^۳

بەلام لەسەر دىيارى بردن بۇ يەك لەنىو موسولماناندا، كەنيزەكىك رۆشىت بۇ
لاى ئىبن عەباس(رەزاي خواى لى بى) قاپىك شىرى بۇ هيننا ئەوئەش پانە مەرىكى
پىدا! وتيان ئەى ئىبن عەباس: ئەو ئافرەتە زۆر هەزار بوو، يەك مەرى بەس بوو
بەكەمىكىش لە تۆ رازى دەبوو بۆچى ئەو هەمووئەت پى بەخشى؟ فەرموئەت:
بەئەندازەى تواناى خۆى بەخشى بەئىمە ئىمەش بەپىى تواناى خۇمان
بەخشيمان بەو.

بەسەرھاتىكى تر، كەنيزەكىك رۆشىت بۇ لاي پىشەوا حەسەنى كورى عەلى،
شولكىكى سەوزى بۇ هيننا، ئەوئەش پىى فەرمو: بىرۆ تۆ لەرىى خوادا ئازادىت،
بەھۆى ئەو چاكەيەوئە ئازادى كرد.

هەرودەها پىغەمبەر ﷺ دەفەرموئەت: (هەرکەسىك مزگەوتىك بنىات بنىت
بەئەندازەى هىلكەى قەتئىيەك يان بچوكتە ئەوا خواى گەرە مالىكى لەبەهەشتدا
بۇ بنىات دەنىت)^۴

۱- رواه البخاري.

۲- رواه أبو داود في سننه.

۳- رواه مسلم.

۴- سنن ابن ماجه.

ههروهه ده فهرمویت ﷺ: (هه ره که سیټک به یانیان و ئیواران بپروات بۆ مزگهوت، خوای گه وره جیگه به کی بۆ ناماده ده کات له به هه شتدا له گه ل هه موو هاتن و پۆشتنیکیدا)^۱

﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾^۲

واته: مزگهوته کانی خودا ئه وانه ئاوه دانیان ئه که نه وه که باوه پریان به خودا به پۆژی دوابی هه به . باوه پری ته واو به دی دینی.

به خشیینی خوایی بی ئه ژماره:

خوای خاوه ن ده سه لات له لای فریشته کاندای شانازی به و به ندانه وه ده کات و ده فهرمویت: ئه ی فریشته کانم سه یری ئه و به ندانه م بکه ن که له بهر من سهردانی به کتر ده که ن، له بهر من پیکه وه داده نیشن، فریشته کانم ئیوه به شاهید بن ئه وای من لییان خۆشبووم. فریشته کانیش ده لئین خواجه: که سیټکیان تیابه له وان نیه، خوای گه وره ده فهرمویت: ئه وه ی له گه ل ئه وانه دانیشت به دبه خت ناییت... ئه گه ر خه لکی سه ر زه وی سزا بدریت سهردانکه رانی مزگهوت سزا نادرین.

هه ره به نده به که به جوانی ده ستنویژ بگریت و پاشان بپرواته مالتیکی خاوه ئه وای هه ره نه گاوێک که ده بنیت چاکه به که وه نه گاوکه ی تری سه رینه وه ی گونا هه کانیه تی، فریشته کان به پرووی خۆشه وه پیشوازی لیده که ن، ئه گه ر پۆیشته مزگهوته که وه و چاوه پروانی نویژه که ی کرد هه تا نویژ داده به ستریت، فریشته کان هه موو ساتیک سه د چاکه ی بۆ ده نوسن، سه د چاکه چه ندی ئه و به خشنده به به گه وره به !.

۱- رواه البخاری.

۲- التوبة: ۱۸

کاتیک پیغمبر ﷺ یه کیک له هاوه لانی بینی به غه مباریه وه له مزگه وت دانیشتووه، غه م باری گرانکردووه پیغمبر ﷺ پیی فهرموو شتیکت پیی بلیم نه گهر وت خوای گه وره غه م و په ژاره کت له سر لابیات؟ وتی به لی یارسول الله. فهرموی: بلی (خوایه په نا ده گرم به تو له غه م و غه مباری، په نا ده گرم به تو له کم توانایی و ته مبه لی، له ترسنوکی و پژی له که له که بوونی قهرزه کان و زالکردنی پیوان به سرمد).^۱ نه لاله له فهرمو پیتی نویژ!

پیغمبر ﷺ نه گهر شتیک غه مباری بگردایه خیرا په نای دهرد بو نویژو دهی فهرمو: (نادهی بیلال به نویژ نارامان بکهره وه)^۲. هه روه ها فهرموی: (سوهای چاره کانم له نویژکردنایه)^۳. له نویژکردنای تو له گه ل خوادا ده بیت که واته غه مبار مه به ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾^۴ واته: خه م مه خو خودا له که لماندایه.

لاحول ولا قوة إلا بالله العظیم:

یه کیکی تر له کللیله کانی به هه شت زور وتنه وهی (لاحول ولا قوة إلا بالله العظیم) ه له بهرته وهی گه نجینهی ژیرعه رشی په روه ردگار (۷۰) جور له جورده کانی به لا له سهرت هه لده گریت که مترینیان غه م و په ژاره یه، به و مرجهی به دلنیایی و یه قینه وه بیلییی.

له سهرده می هاوه لاندای بوو دوژمنان کوره که یان به دلیل گرتبوو که خه ریکی دار برینه وه و فروشتنی بوو یارمه تی باوکی دهدا نه و هاوه له وتی: (لاحول ولا قوة إلا

۱- سنن أبو داود.

۲- رواه أحمد.

۳- رواه أحمد.

۴- التوبة: ۴۰

بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ)، له ناکاو به فہرپو پیتی ٺو دوعایہ کورہ کھی ہاتہ وہ مالہ وہ
 ٺینجا کورہ کھی بوی گتیراہیوہ، وتی له وکاتہ دا کہ له تاریکی شہ و دابووم و ٺو
 خہ لکہ نوستبوون، له ناکاو کہ له پچہ کھی دہستم گورہ بوو ہر گورہ بوو ہہ تا
 کہوتہ خوارہ وہ له دہستم ٺینجا ٺو رانہ مہرہم بردو بہرہ و رانہ مہری دوزمنانم
 برد. ٺہ لآلہ ٺہ لآلہ له و دوعایہ.

سو پاسگوزاری کوٺی نیعمہ تہ گانہ:

خوای گورہ دہ فہرمویٺ: ﴿لَیْسَ شَکْرٌ لَّا زَیْدٌ لَّکُمْ﴾ واتہ: بہ راستی
 ٺہ گہر سو پاسم بکہن نیعمہ تتان بۆ زیاد ٺہ کہم. نیعمہ ت بہ سو پاسگوزاری کوٺ
 دہ کویٺ وہ بہ زؤر سو پاس کردن، چہ ندیک سو پاسگوزار بیت ٺہ و ہندہ خوای
 گورہ بۆت زیاد دہ کات، پاداشت له جوٺی کارہ کہ تانہ، چہ ندی سو پاسگوزار بن
 ٺہ و ہندہ خوای گورہ بہ فہزلی خوٺی بۆتان زیاد دہ کات، دیارہ گہ نجینہ کانی
 پہرہ ردگار کوٺایان نایہ ت، دیارہ سو پاسگوزار بوون له سہر نیعمہ تی سامان
 خیر کردن و بہ خشینہ، ہرہ و ہا سو پاسگوزاری کردن له سہر نیعمہ ت فیر کردنی
 زانستہ بۆ خہ لکی.

رؤٺیک پیغہ مہر ﷺ پارچہ نانیکی بینی تہ پ و توزہ کھی له سہر لابر دو ناوی
 خوای ہیٺاو پاشان خواری و فہرموی: ٺہی عانیشہ بہ جوانی رہفتار له
 نیعمہ تہ کانی خوابکہ بہ دہ و رہرتدا، بہ لی نیعمہ تہ کانی خوا لای ٺیمہ داوامان لی
 دہ کات بہ جوانی مامہ لہ یان له گہ لدا بکہین بہ سو پاسگوزاری و جوان
 بہ کار ہیٺانان.

با ہہ موومان بہ سہرہاتی ٺہ و دینیہ له بیرنہ کہین کہ سہر پیچی فہرمانی خویان
 کرد بویہ خوای گورہ ش بہرگی برسیتہ تی و ترسی بہ بہرہ را کردن دوی ٺہ و ہی

دنیه کی نارام و دنیابوون و پوزیبیان به لیشا و لای خواوه بو داده بزی به لام
نه مان پشتیان کرده ئه و نیعمه تانه، به جوانی مامه له یان له گه ل نیعمه ته کانی
خوادا نه کرد به لکو نکولیبیان له به خشینه کانی خوا کرد.

کاتیک موسولمانان قوبرسیان پرگار کرد هاوه لی به ریز نه بوزهری غه فاری
دهستی کرد به گریان، پییان وت له م پۆزه دا ده گریته که خوی گه وره ئیسلامی
سه ربه رز کردوه؟! وتی: نه مانه پالیان دابوویه وه و پایان ده بوارد، کاتیک
سه رپنجی فرمانه کانی خویان کرد گه ردنیا دایه ده ستمان له گه ل خاک و مال
و سامانه کانیاندا، نه گه ر نیمه ش له سوپاس کردنی ئه م نیعمه تانه بی ناگابین و
سوپاسی خوی گه وره ی له سه ر نه که بین وه کو نه مانه مان لی به سه ر دینیت.

کلیلی خوشه ویستی خوا:

خوی بالاده ست له فره مایشتیکی قودسیدا ده فره مویت: (ئه وه ی له ده روونی
خویدا یادم بکات منیش لای خۆم یادی ده که م، ئه وه شی له ناو کۆمه لیکدا یادم
بکات ئه و من له کۆمه لیک زۆر له و باشتر یادی ده که م، ئه وه ی به پوشتن بیت بو
لام من به پراکردن دیم بو لای، ئه وه ی به ک بست لیم نزیك بیه وه بالیک لیتی نزیك
ده بمه وه ئه وه ی به نه اندازه ی بالیک لیم نزیك بیه وه به نه اندازه ی ههنگاوێک لیتی
نزیك ده بمه وه) ئایا که ره م و به خشین له مه زیاتر هه یه؟ ئه و خوییه ی که بی
نیازه له هه موو جیهان به لام پاک و بی گه ردی بو زاتی خوی خوشحال ده بیت
به نده که ی پوهی تی بکات و داوای لیخوش بوون بکات، ئه مه خوشه ویستییه که
دلّه کان ئاوه دان ده کاته وه و شه یطان پراو ده نیت و له خوات نزیك ده کاته وه و
ده بیته خوشه ویستی خوا.

ئه وه ی شه و پۆژ بکاته وه و زمانی به یادی خوا ته پراو بی، شه و پۆژی
لی بکه و بیه وه و تاوان نه نجام نه دات. وشه ی به کتاپه رستی (لا إله إلا الله) کلیلی

به هشته پیغمبر ﷺ ده فرمویت: (باشترین یادیك كه من و پیغمبه رانی تر کرد بیتیان یادی "لا إله إلا الله" به).

کلیلی نزا:

خوای گوره ده فرمویت: ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ﴾^۱ واته:

خودای ئیوه وتی: بانگ بکه نه من به ده ننگتانه وه دیم .

خوای گوره نه وه به ندانه ی خوش ده ویّت که به رده وام نزا ده کن و په زامه ندی ئه ویان ده ویّت، نه وانه ی به ترس و ملکه چیه وه لیّی ده پارینه وه له به رامبه ر په رستنی خوا خوایان به گوره ناگرن خوا خوشحال ده بیّت به وه ی به نده هه رچیه کی لی بکن، به لام له وه به ندانه توپه و زویر ده بیّت که داوا له به نده کانی هاوشیوه ی خوایان ده کن نه وانیش پووی خوایان وه رده گپن، خوای گوره توپه و نیگه رانه له وه به ندانه ی که واز له داواکردن دینن له خوای خوایان .

له په وشته کانی داواکردن نه وه یه به نده پوپامایی بۆ خوا بکات، واته پیش نه وه ی بچپته ناو نزاکانیه وه ته سبیحات و ناردنی سه لاوات بۆ پیغمبه ره که ی پیش بخت، پاشان به دلّسوزی و دلّنیاییه وه نزای خراب نه بی یا خود بۆ پچرانی په یوه ندی خزمایه تی نه بی .

ده بیّت نزاکان لیوان لیوان له ئومیدو هیوا له گیرابوون و به ده مه وه هاتنی په روه ردگار، به و شیوه یه خوای گوره دیت به ده م نزاکانتیه وه له و کاته ی که خزی ویستی له سه ره و وه نه و چۆنیه تیه ی که خزی ده یه ویّت: ﴿ وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ

بِالشِّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ مُجُولًا ﴾^۲ واته: بنیاده م له کاتی بق هه لساندا

۱- غافر: ۶۰

۲- الإسراء: ۱۱

دوعای شهر له خۆیو له مال و منالی ئەکات وەك چۆن دوعای خێریان بۆ ئەکات.
 بنیادەم پەلەیه و چی بە دلایا هات ئەیکات بێ ئەوهی بیر له ئەنجام بکاتەوه.
 ئادەمیزاد نابیت هەرگیز واز له نزاکردن بێنیت وە نابیت له گیرابوونی نزاکانی
 نائومید بیت چونکە تەنها ئەو کەسانە له پەحمی خوا نائومید دەبن کە
 ستمکارن، کە سێک له ئیوه نەئیت نزام کردو خوا بە دەممەوه نەهات، داوام کردو
 بۆی جیبەجی نەکردم.

ئەوه کلیلی شەیتانە، دەی با ئەودەرگایە بەپویدا داخەین و پووبکەینەوه
 خوای خۆمان: ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ واتە: هەر کە سیش پشت
 بەخوا بیهستێ خوای بەسەو پێوستی بە کەسی تر نییە.

هەر خۆی بیسەر و بینایە بۆ وەلامدانەوهی تواناداره، گەنجینهکانی بەفەرپو
 خێر لیوان لیوان، دەستەکانی دەولەمەندو بەخشندهن.
 جاری واهیه خوای گەرە ئەو نزایە کردو تە بۆت کۆدەکاتەوه بۆ ویستیک
 کە هەر خۆی دەزانیت لە بەرئەوه نارازی دەر مەپرەو گیرابوونی نزاکەتی بۆ
 دواخستویت تا لە رۆژی دوایدا بیت بەهاناتەوه.

کلیلی خوشەویستی لە بەر خوا:

پۆژیک پیغمبەر ﷺ لە گەل ھاو ئە پاکەکانیدا دانیشتبوو پاشان فرموی:
 ئەی ئەبو بکر نزیك بەرەوه. ئینجا فرموی: هەر کە سێک دەستیک یارمەتی بۆ
 درێژ کردبیتین لە پیتاوی بانگەوازدا پاداشتمان داو تەوه تەنها تۆ نەبیت
 یارمەتیهکت داو تەنها خوای جیهانیان دەتوانیت پاداشت بداتەوه.

ئەبو حەفص نزیك بەرەوه پیغمبەر ﷺ فرموی: ئەی ئەبو حەفص تۆ
 لەکاتی نەفامیدا زۆر لە بەرامبەرمان پەق بویت هەتا خوای گەرە منەتی

پنیموینی خوی دا به سرتدا. پاشان پیغمبەر ﷺ دەستی خسته سەر ئه بو به کړو عومەر و فرموی: به م شیوه یه ههرسیکمان ده پۆینه به ههشته وه پاشان سهیری حه زه تی عوسمانی کردو فرموی: نه گەر کچی سییه ممان هه بوايه له داوی ئوم که لثوم و پوقیه پیمان ده دايت...

چونه ژوره وه یان بۆ به ههشت به م شیوه یه ده بیئت، رۆژیک پیغمبەر ﷺ رۆشته باخیکه وه نه بوموسای نه شعهری له بهرده رگا که یدا وه ستابوو، پیغمبەر ﷺ قاچه کانی خسته ئاوی کانیه که وه پاشان نه بوموسا هات و فرموی پیغمبهری خوا نه بوبه کر داوی مۆله ت ده کات فرموی: بیکه ره ژوره وه و مژده ی به هه شتی بده ری، پاش که میک حه زه تی عومر داوی مۆله تی کرد پیغمبهر ﷺ به نه بوموسای فرموو، بیکه ره ژوره وه و مژده ی به هه شتی بده ری... پاش که میک نه بوموسا وتی پیغمبهری خوا ﷺ عوسمان داوی هاتنه ژوره وه ده کات، پیغمبهر ﷺ فرموی: بیکه ره ژوره وه و مژده ی به هه شتی بده ری له سەر ئه و به لایه ی دو چاری ده بیئت (نه ویش به شه هیدی و به رۆژوانی و له کاتی قورئان خویندندا و له ته مه نی (۸۰) سالیدا شه هید کرا).

پاشان حه زه تی عه لی داوی مۆله تی هاتنه ژوره وه ی کرد پیغمبهر ﷺ فرموی: نه ی باوکی حه سه ن نزیک به ره وه، جبریل فرمانی پی کردوم فاطمه ی کچمت لی ماره بکه م. نه وانه گه لیک ی بۆ خوا ژیا و بوون له به رخا یه کیان خو شده و یست له به رخا رقیان ده خسته کار.

حه زه تی عومهری کوپی خه طاب (ره زای خوای لی بی) له یه کیک له فرمایشته سهیره کانیدا ده فرمویت: سویند به خوا موسولمانبوونی عه باس م له موسولمان بوونی کوپه که ی خه طاب پی خو شتره، وتیان نه مه چۆن؟! فرموی: له به ره وه ی موسولمانبوونی عه باس دلای پیغمبهری خوا خو شده کات،

به لام موسولمانیونى خه تاب ته نها دلى خوم خوشدهكات، دلخوشكردنى پيغه مبهري خوا ﷺ لاي من له پيشتره له دلخوشبونى خوم.

چند جوانه نه و خوشه ويستيه له بهرخوا! . نه وه بالاترين پله كانى بويه ك زيانه، خوشه ويستى له بهرخوا بهر زرين پله كانى گه يشتنه به خواى بالاده ست.

كليلى دامه زراوى:

نه عرابيه كه هاته خزمهت پيغه مبهري ﷺ و تى: نهى پيغه مبهري خوا شتيكم له نيسلام پى بلى كه نيتير له دواى تو له كه سى تر پرسى ار نه كه م پيغه مبهري ﷺ پيى فرموى: بلى (باوه پم به خوا هيناوه پاشان دامه زراويه) واته باوه پو كار كردن به پيى پرؤگرامى باوه پ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَرَكُلْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ﴾^۱ واته: به پاستى نه و كه سانهى وتوويانه: په روه ردگارى نيمه زاتى خوايه و، پاش نه و دان پيانانه يان له سهر باوه پ به و قسه يان و فرمانبه ردارى كردنى خوا به رده وام بوون، نه وانه فريشته دينه خواره وه بو سهر يان و پييان نه لئين: له هيچ مه ترسن و خه فتهى هيچ مه خون و خوش مزده بن به و به هه شتهى له سهر زمانى پيغه مبهريان گفتتان پى نه درا كه بوتان نه بى.

كاتيك باوه پردار به ملكه چى و دهروونى پاك و نارامى نايه ته كانى زيكرى (الحكيم) ده خوئينيته وه هه ست به نارامى و هيمنى نه فس دهكات، نه وه فريشته كانى ره حمه تن له لاي خواى گه وره وه دابه زيون.

حه زره تى نوسه يدى كورپى حضير (ره زاي خواى لى بى) كاتيك سوره تى (الكهف) ده خوئيند بيبى نارامش دابه زيه سهرى و نه سپه كه ي كه وته حيلان

به جۆرتك خەريك بوو پەشووەكەى دەقەرتا، كاتىك سەيرى كرد چەند چراپەكى
 پەرشنگدار لە ئاسماندا دەدرەوشانەو. الله أكبر، حەزەرتى ئەسید شەژاوە لەسەر
 قورئان خویندەكەى وەستا، چراكان بەرەو ئاسمان بەرز دەبوونەو هەتا ديار
 نەمان، لە نوێژى بەيانیدا ئەم روداوەى بۆ پێغەمبەر ﷺ گێراپەو وەتى: ئەى
 پێغەمبەرى خوا دویتى شەو ئاواو ئاوام بينى ئەسپەكەم كەوتە حیلان كۆرەكەم
 كەوتە سەر سنگ ئىتر من ترسام و قورئان خویندەكەم وەستاند، پێغەمبەر ﷺ
 فرموى: ئەسید بخوینە، ئەسید بخوینە ئەو ئارامى خاويە بەقورئان
 خویندەكەت دابەزىووتە سەرت ئەگەر بەردەوام بویتايە لەسەرى هەموو خەلكى
 مەدینە دەيانبينى.

كلیلى رەحمەت:

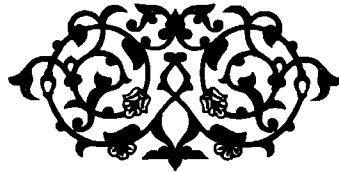
ئەوانەى رەحم بەخەلك دەكەن خواى "الرحمن" رەحمیان پى دەكەت،
 پێغەمبەرى خوا ﷺ باسى پیاویكى ئومەتەكانى پێشویان بۆ دەكەت و
 دەفرمویت: (ئەو پیاو بەرپنگایەكدا دەپۆشت تینویەتى زۆرى بۆ هینا لەناكاو
 بیریكى بينى و چوو ناوى و تینویەتى خۆى شكاند پاشان هاتە دەرەو
 سەیری كرد سەگىك هەناسە برکى پى كەوتە لەناچاریدا خۆلى دەخوارد، كابرا
 وتى ئەم سەگە لەتینویەتیدا وەك منى لى هاتوو بۆیە پۆشته ناو بیرهكەو بە
 پیللۆهكەى ناوى بۆ هینایە دەرەووە بە دەست گرتى بۆى و ئەویش تینویەتى
 خۆى شكاند سەگەكە سوپاسى خواى كرد بۆى و خواى گەرەش لى خۆش
 بوو).^۱ بەزەبى و رەحمى بۆ یەكێك لەدروست كراوەكانى خوا جولۆو رەحم و
 لیخۆشبوونى خواى مسۆگەر كرد.

۱- رواه البخاري.

کلیلی لیخوشبوون:

دهرباره ی لیخوشبوون خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيُنِزِلْ عَلَيْكُمْ غَنًّا وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا﴾^۱ واته: پیم وتن: داوای لیخوشبوون بکن له خوی خوتان، خوا زور گونا به خسه. بارانی ئاسمانتان به خور بۆ نه نیری. یارمه تیشتان نه دا به مال و منال و، باخ و باخات و جوگه و رووبارتان بۆ دروست نه کا.

هر که سیک داوای لیخوشبوون زور بکات خوی گه وره بۆ هه موو غه میکی ده رویه که ده نیری بۆ هر ته نگانه به کیش ده رویه کی بۆ ده نیری، له شوینیکه وه یوزی ده داتی که به خه یالیدا نه هاتبی، گه وره ی لیخوشبوونه کان نه مه یه: (اللهم أنت ربی لا إله إلا أنت خلقتنی وأنا عبدک وأنا علی عهدک ووعدک ما استطعت أعوذ بک من شر ما صنعت أبوء لك بنعمتك علیّ وأبوء بذنبي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت)^۲، باشترین شتیک که بیلیت نه وه یه که له دلت وه بیته ده ره وه.

۱- نوح: ۱۰ - ۱۲

۲- رواه البخاری.

دهرگاکانی بههشت

چهند پایه یهك له پشنت دهرگاکانه وه...!!!

ده بیټ چهن دپایه و کۆله که یه کی گرنک بدریت پیش وه ستان له بهردهم

دهرگاکانی بههشت.

پایه ی به کهم:

بههشت پۆشاکى خوايه، به لى پۆشاکى خوايه، پیغه مبر ﷺ ده فه رمویت:

(پۆشاکى خوا گران به هایه، پۆشاکى خوا بههشته)^۱

پایه ی دووهم:

گه و ره ترین رابواردن که باوه رددار له بههشتدا جهخت بکاته وه له سه ری:

﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾^۲ واته: له پاشه پۆژیدا نه ترس پووین

تى نه کات و نه خهفت نه خۆن. نه مهش بۆ هه موو بههشتیه کاته.

پایه ی سێیه م:

﴿هُم مَائِسَاءٌ وَنَفِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ﴾^۳ واته: هه رچییان ئاره زوو لى بى بۆیان هه یه له و

بههشته داو له وه شیمان زیاتر لایه بۆیان.

دراوى ئالوگورپیتکراوى بههشت (سبحانک اللهم) ه، به هۆیه وه نه وه ی

دهته ویت بۆت دیت، نه وه ش وشیه کی نهیتیه، دوعاو نزایان سبحانک اللهم.

۱- سنن الترمذی.

۲- البقرة: ۳۸

۳- ق: ۳۵

پایه‌ی چوارهم:

سه‌برکردنی پوخساری خوی به‌خشنده‌یه، ئه‌وه‌ش به‌رزترین پله‌ی به‌هسته که به‌بیانی و ئیواره سه‌یری پوخساری خوی خویان ده‌کن:

﴿وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٣﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾^۱ واته: له و پۆژی قیامه‌ته‌دا چه‌ندین پوو جوان و گه‌شن. چونکه بۆ خوی خویان ئه‌پوانن.

پوخساره‌کان به‌گوێرایه‌لی خوا له‌م دنیا‌یه‌دا پووناکه‌و په‌زانه‌ندی په‌روه‌ردگار له پۆژی دوایدا.

پیش چونه به‌هه‌شت، به‌حه‌زی که‌و‌ه‌ردا تیده‌په‌رن و لئی ده‌خۆنه‌وه پاشان پردی سیراط تی ده‌په‌رینن، له‌گه‌ل خواردنه‌وه‌یدا باوه‌ردار پوخساری پووناکی پر نیعمه‌تی تیدا ده‌رده‌که‌ویت و بق و کینه له‌دلیدا ده‌رده‌هینریت هه‌تا به‌ده‌روونیکه‌ی بی‌گه‌رده‌وه به‌واته به‌هه‌شت: ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلٍ

إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُورٍ مُّنفَلِحِينَ﴾^۲ واته: هه‌رچی کینه‌و ناحه‌زی هه‌بوو له‌ سینه‌یانمان ده‌رهینا و، به‌رامبه‌ر یه‌ک، له‌سه‌ر کورسی دانه‌نیشن.

له‌نه‌هامه‌تی سته‌مه‌کان و غه‌می دنیا‌ پرگاری ده‌بیت، به‌جۆرتک کاتیک ئه‌وانه ده‌بینیت که‌ سته‌میان لی کردوه هه‌ست به‌ بق و کینه‌و په‌شیمانی یاخود ئازار ناکات.

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ﴾^۳ واته: سوپاس بۆ ئه‌و خوی‌یه‌ی غه‌م‌و

په‌ژاره‌ی ژیا‌نی دنیا‌و ترسی ئاخ‌رشه‌په‌ی قیامه‌تی لی لاداین.

۱- القیامة: ۲۲ - ۲۳

۲- الحجر: ۴۷

۳- فاطر: ۳۴

ئەو بەسە كە تۆ لە بەهەشتدا قەسە چاك و جوان ئەبى ھچى تر نابىستى، چونكە ھەرەك چۆن لە دنيايدا لەگەڵ كۆمەلى خىردا دادەنىشت و گوئى لە قەسە و گوشتارى باش دەگرت ئاواش ئىستا ئەو كەسە لە بەهەشتدايە:

﴿إِلَّا قِيْلًا سَلْمًا سَلْمًا﴾^۱ واتە: تەنھا ھەر وتەى (سەلام .. سەلام) ئەببىسى.

پايەى پىنجەم:

ئافرەتى باوەردار لەو دەترسىت لە بەهەشتدا ھاوسەردارى ئەو پياوھ بکات كە سزای سەختى لە دەستى بىنيوھ لە دنيايدا، نەخىر با دلتيا بى بەفەزلى خوا ھاوسەردارى بەو كەسە دەكات كە خۆى پى پازىيە. ئوم سەلەمە لە پىتەمبەرى خواى پرسى ﷺ: ئايا ژنىك لە ئىمە شو بە پياويك و دوو پياو دەكات واتە دەمرىت ياخود تەلاق دەدرىت) لە رۆژى دوايدا شو بە كاميان دەكات؟ فەرمووى: شو بەوھيان دەكات كە بەرەوشترە. بەلى، رەوشت جوانى خىرى دنياو دواپۆژى برد بۆ خۆى.

ئافرەتانى بەهەشت:

ئافرەتانى بەهەشت دوو جۆرن: جۆرىك خواى بەندەكان دروستى كردوھ بە:

﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾^۲ ئەوان بەدەنگىكى رۆحى نەرم گۆرانى بۆ بەهەشتىەكان دەلین:

ئىمە ئەو نەرم و ناسكانەين كە ھەرگىز نا ئومىد نابىن، ئىمە پراضىيەكانىن ھەرگىز نىگەران نابىن، ئىمە دانىشتووھەكانىن ھەرگىز داناكەوين، ئىمە گەنجىن ھەرگىز پىر نابىن خۆزگە بەو كەسەى بۆ ئىمەيە، وە خۆزگە بەو كەسەى ئىمەى بۆ دەبىن.

۱- الواقعة: ۲۶

۲- البقرة: ۱۱۷

نه وهی له م دنیا گوی له گورانی بگریت له گورانی په ریه کانی به ههشت بی
به ش ده بیت.

له خسه له ته کانی په ریه کان: مروښ سپیته پوخساری خوئی له پومه ته کانیا ندا
ده بیئی وه نه گه ر بخرینه ده ریا به کی سویر ده یکه نه ده ریا به کی شیرینی
سازگار، نه گه ر سه ری په نجه کانی له شه وی تاریکدا ده ربخات ده یکاته پوژی
پر شنگدار.

جوړی دوهم ئا فره تانی دنیان، زوریک هه ن له و میردانه ی دنیا ئاوات
ده خوازیت به وه ی هاوړی ته تی خیزانه کی بکاته وه به هوئی ئه و پازی بوون و
خو شه ویستی ه ی که هه یه تی بوئی. ده ی با هاوړی میرده کی بیت، به لام نه گه ر
بیه ویت که سیکی تر بیت ئه و ئا فره تانی تر زورن له به هه شتدا.

به لام ئه و ئا فره ته ی که میرده که سزاو ئازاری داوه و رقی له هاوسه ریه تی
ئه و نابیته وه به هاوسه ری له به هه شتدا چونکه له به هه شتدا: ﴿وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾^۱ واته: له قیامه تدا ناترسن له مه ئمووری سزاو، دلگران نابن.

به که م که س که به هه شت ده کاته وه و ده پواته ناوی...

پنغه مبه ری خوا ﷺ پیمان راده گه یه نیت که ئه سپ سوار چل سال به سواری
ئه سپه که یه وه پتگای نیوان یه که م ده رگای به هه شت و دوا هه مینیان تیپه ر
ناکات، پنغه مبه ری ئازیز یه که م که سه ده چیته ناو به هه شته وه، ده رگا که ی
داخوا ده بیت پنغه مبه ر ﷺ دیت و له خوا داوا ده کات بیکاته وه، ده رگا که ی بو
ده کړیته وه له وه و به ر بو که سی تر نه کراوه ته وه، له ئه لقه ریزی ده رگا که ی ده دات
واته لئی ده دات تا ده نگیک ده رده کات.

با له یادمان بیت: ئه‌مه‌ی له دواړوژتاندايه له دنیادا ته‌ن‌ها چه‌ند ناوټکه،
 ده‌رگا‌کانی به‌ه‌شت ه‌شت ده‌رگان و به‌رده‌وام کراوه ده‌بن.
 پټغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت: (جبریل هات بۆ لام و ده‌ستی گرتم و ئه‌و
 ده‌رگایانه‌ی پیشاندام که‌ئومه‌ته‌که‌م لټوه‌ی ده‌چه‌نه ژووره‌وه) ه‌زه‌ته‌ی
 ئه‌بو به‌کر (ره‌زای خ‌وای لټ بټ) فرموی: ئه‌ی پټغه‌مبه‌ری خ‌وا ﷺ ه‌زم ده‌کرد
 له‌گه‌ل تۆ بوومايه تا سه‌یرم بکر دایه، پټغه‌مبه‌ر ﷺ فرموی: (به‌لام تۆ ئه‌ی
 ئه‌بو به‌کر یه‌که‌م که‌سیت له‌ئومه‌ته‌که‌م که‌ده‌چټه‌ نټو به‌ه‌شت)^۱
 ئه‌م به‌ه‌شته‌ پله‌ی ه‌یه، وه‌ک چۆن خ‌وا په‌نامان بدات له‌گه‌ل ئټوه‌دا
 دۆزه‌خیش پله‌ی ه‌یه نټوان دوو پله به‌ئهن‌دازه‌ی دووری نټوان ئاسمان و
 زه‌وییه.

ئهو کاته‌ی ئه‌و دایکه‌ی تاقه‌ کوره‌که‌ی شه‌هید بوو به‌ پټغه‌مبه‌ری ﷺ وت:
 کوره‌که‌م له‌به‌ه‌شتدایه‌ ئارام بگرم؟ یان له‌دۆزه‌خ‌دایه‌وه‌موو ته‌مه‌نم بۆی
 بگرم؟ پټغه‌مبه‌ر ﷺ فرموی: کوره‌که‌ت له‌فیرده‌وسی بالادایه‌ واته‌ بالاترین
 پله‌کانی به‌ه‌شت له‌گه‌ل پټغه‌مبه‌ردا ﷺ، ئه‌وئ شوینی پټغه‌مبه‌ره‌ له‌به‌رئ‌وه‌ی
 سه‌ربانی فیرده‌وس عه‌رش‌ی په‌روه‌ر دگا‌ره، له‌به‌رئ‌مه‌ له‌ پټغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ
 هاتووه‌ ده‌فرمویت: (ئه‌گه‌ر داوات له‌ خ‌ودا کرد داوا‌ی فیرده‌وسی بالا بکه).

۱- سنن ابو داود.

خه سه له ته گانی رابواردنی ناو به هه شت:

خوای گه وره ده فه رمویت:

﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنُؤُوا بِهِ مُتَشَابِهًا
وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^١

واته: موژده بده به وانهی ئیمانیان هیناوه و چاکه یان کردوه که له قیامه تدا
ئه بنه خاوهنی باغ و باغاتی وها جوگا به ناویانا ئه پوات، که له بهری ئه و باغ و
به هه شتانه پرزقیکیان بو بیت ئه لئین: ئه مه ئه و خوارده مه نی به یه که له دنیا دا
بو مان ئه هینراو ئه ما خوارد چونکه پرزقیان له سه ر وینه ی هی دنیا بو ئه هینری.
یاخو مه عنای ئه وه یه هر له به هه شتدا هر جاری خواردنیکیان بو ئه هینن که
به وینه له خوارده مه نی پیشوو ئه کات و له تام و له زه تدا له یه ک جیان. ئه م
خاوه ن ئیمانانه له به هه شتدا خیزانی پاک و پوخته و بیخه وشیان هه یه و هیه
شتی ئه و خو شی به یان لی تیک نادات و هه تا هه تابه له و به هه شتدا ده میننه وه.
به ربوبه کانی به هه شت جوړه ها شیوازو رهنگ و تامی جیاوازن ئاده میزاد
پاشه رو ی نیه، به لکو پالفته که ی وه ک بو نی میسکه، نه عاره قی هه یه نه هه یزو
نه زه یسانی و نه تف و به لغم و رشانه وه و توو، هیه شتیکی تر له و شتانه ی که
نازاری بو دروست بکات که له م دنیا یه دا هه یه، هرچی ئازارو نار هه تی هه یه
له سه ی نامینیت، به لکو ته نها نیعمه تیکی تایبه ت و چیژیکه به رده وام ده مینیت.

رینگای شه‌هیدبوون:

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾^۱ واته: ئەوانەى لە رینگای خوادا کوژدراون هەرگیز وا مەزانن مردوون، نه‌خێر؛ ئەوانه زیندوون و لای خودا پۆزییان ئەدریتی.

شه‌هید له به‌هشتیکدا به پانتاییه‌که‌ی به‌ئەندازه‌ی ئاسمانه‌کان و زه‌وییه، هەر که‌سێک بجه‌نگیت له پیناوی به‌رز راگرتنی ناوی الله، ئەوه شه‌هیده‌و له فیرده‌وسی بالادا نیشته‌جێ ده‌بیت له‌به‌رئ‌وه شه‌هید چه‌ند پله‌یه‌که: ئەوه‌ی له‌ئاودا خنکابی یان به‌سوتان یان پیری یان به‌سک نیشه یان گیاندارتک جوتە‌ی لیبدا.

سوپاس و ستایش بو خوا شه‌هیدانی ئەم ئومه‌ته زۆرن، به‌لام شه‌هیدتک که به‌شمشیر شه‌هید کرابی، ئەو که‌سه ناشۆریت و هەر به‌به‌رگی خۆیه‌وه ده‌نێژریت.

خه‌و بینینی باش:

له‌جه‌نگی قادسیه‌دا، سه‌عیدی کوپری زه‌ید که می‌ردی فاطیمه‌ی کچی خه‌طاب، زاوای حه‌زره‌تی عومه‌رو یه‌کێک له ده‌مژده‌ پیدراوه‌که‌ی به‌هه‌شت بوو، ماوه‌ی چه‌ند رۆژتک بوو نه‌نوستبوو براکه‌ی سویندی لیخوارد بپرواته نێو خیمه‌که‌یه‌وه که می‌ک بجه‌وتیه‌وه خوشی له‌به‌رده‌رگا که‌یدا وه‌ستا بوو پاسه‌وانی ده‌کرد.

باش که‌می‌ک گوئی له‌سه‌عید بوو قسه‌ی ده‌کرد زۆر ترسا له‌وه‌ی که‌یه‌کێک له‌دوژمنان له‌نێو خیمه‌که‌یدا شه‌هیدی کردبیت، ئەو هاوه‌له به‌پێژه پۆشته ژوره‌وه گوئی له‌سه‌عید بوو ده‌بوت: سویند به‌خوا ئە‌ی عه‌یناء مه‌رضیه‌ نامه‌وی بگه‌ریمه‌وه، ئەمیش له‌خه‌وه‌که‌ی به‌ئاگای هینایه‌وه ئەویش هه‌لساوتی خوا

۱- آل عمران: ۱۶۹

پاداشتی خیرت بداته وه بۆ هه‌لتساندم؟ خه‌ویکم بینی. براکه‌ی پێی وت چۆن بوو بۆم بگێره‌وه، سه‌عیدیش وتی: سویندت ده‌ده‌م به‌خوا بۆ که‌سی تری نه‌گێرپه‌ته‌وه هه‌تا دوا‌ی مردنم نه‌بیت پاشان ئه‌و خه‌وه پیرۆزه‌ی بۆ گێرپامه‌وه.

وتی: بینیم خه‌ریک بوو قیامه‌ت به‌ریا ده‌بوو یه‌کێک له‌ژێر عه‌رشه‌وه بانگی ده‌کردم: خوا له‌ سه‌عیدی کورپی زه‌ید رازی بوو، منیش سی ئه‌سپی ناوقه‌د باریک و خه‌رپم له‌به‌رده‌مدا بوو دوانیان دوو فریشته‌یان به‌سه‌ره‌وه بوو سییه‌م له‌نیوانیاندا بوو وتیان: سه‌عید سه‌رکه‌وه با بته‌بین بۆ ئه‌و شوینه‌ی خوا بۆی ئاماده‌ کردویت، پێکه‌وه پۆشتین ده‌رگای به‌هه‌شتمان بۆ کرایه‌وه پۆشتینه ژووره‌وه سه‌یرم کرد کۆمه‌له‌ ئافه‌ره‌تیکم بینی وه‌کو مانگی شه‌وی چوارده‌ بوون، وتم: ئیوه‌ن په‌ریه‌کانن ئه‌وانه‌ی که‌خوا‌ی به‌نده‌کان له‌قورئاندا بۆی باس کردوین؟ وتیان: نه‌خیر، ئیمه‌ خزمه‌تکاری ئه‌وانین توژی‌ک پۆشتم ریم که‌وت له‌کۆمه‌له‌ ئافه‌ره‌تیکی جوانتر، وتم ئیوه‌ په‌ریه‌کانن؟ وتیان، نه‌خیر ئیمه‌ خزمه‌تکاری ئه‌وانین.

پاشان سی ئافه‌ره‌تم پێگه‌شت، دوانیان وه‌ک مانگی چوارده‌ وابوون یاخود وه‌ک به‌در ئه‌وه‌ی تریان وه‌کو خۆر وابوو ده‌وربه‌ره‌که‌ی پووناک کردبویه‌وه.. منیش سلّوم لی کردن.

﴿وَجَحَّتْ لَهُمْ فِيهَا سَلَامٌ﴾^١ وتم تو کی‌ی؟. وتی: من (عیناء المرضیه)م، من خه‌زانی تو‌م له‌ به‌هه‌شندا، ده‌ستم درێژ کرد تا ته‌وقه‌ی له‌گه‌لدا بکه‌م، وتی: وازم لی بینه سه‌عید تو هیشتا له‌ دنیا‌دا‌یت به‌لام تو لای ئیمه‌ ده‌بیت وتم: سویندت به‌خوا من نامه‌وی بگه‌رپمه‌وه دنیا، نامه‌وی بگه‌رپمه‌وه، به‌خه‌ریبی عیناء به‌خه‌ریبی مرضیه، به‌لام تو به‌ئاگات هه‌تنام له‌خه‌وه‌که‌م خوا پاداشت بداته‌وه.

١- یونس: ١٠

پاش دوو پوژ یان سی پوژ دواى ئەم خاوه، پینج شەممە بوو (ئەو پوژەى
 که کردەوهى بەندەکانى تیدا بەرز دەبیتەوه) سەعید بە پوژوو بوو، شیریک
 چەقى بەجەستەیداو گیانى پاکی سپارد بەخو لەکاتیکدا که بەپوژوو بوو،
 براکەى لەسەر ئەو حالەتە بینى و ئیرەیی پى برد. کوا بەریانگەکەت سەعید؟
 سەعید دەلیت: لەشوینى راست و پەسەندان لای پادشای بەدەسەلات،
 بەخیریبی ئەى عەیناء بەخیریبی ئەى مەرضیە، هاتووە تا پیشوازی لیبکات
 نای لەو مژدە خووشەو لەو چارەنوسە جوانەى!

لِخَوْشَبُوونِ خَوَانِي تەوبە کردنه:

وەک باسکراوه خیزانى باوەردار لەپەریەکانە ئەگەر خیزانەکەى دنیای
 نازارى بدات، پەریەکان پى دەلین: لەخو بترسە لای تو کۆچ دەکات و دیت بو
 لای نيمه. خواى گوره دەفەرمویت: ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ
 عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾

مادام لەسەر سفرەو خوانى لىخوشبوونى خواين کهواتە دەبیت لەسەر باسى
 تەوبە کردن بوەستين.

تەوبە کردن یەکیکە لەنیشانەکانى ژيانى باوەردار، پیاویک هاتە خزمەتى
 پیتغەمبەر ﷺ وتى: ئەى پیتغەمبەرى خوا بەهەشت بەئەندازەى پانتایى
 ئاسمانەکان و زەوییه ئەى دۆزەخ؟ پیتغەمبەرىش ﷺ فەرمووی: ئەگەر شەو
 هات کوا پوژ؟! پیاووەکە پوشت بو لای حەزرتى ئەبو بەکر هەمان پرسىارى لى
 کرد هەر هەمان وەلامى پیتغەمبەرى ﷺ گوی لیبوو، پوشت بو لای حەزرتى
 عومەر هەر هەمان وەلامى دەستکەوت.

دهروونیکي تیر نه خواردووه، پاوه که سهری سوپماو وتی: هه مان پرسیارم کردو به ک جور وه لامیان دامه وه، وتیان: نه گهر پرسیارت له فلان و فلان بگردایه هه مان وه لامی ده دایه وه.

له خه سله ته کانی له خواترساوان (المتقین):

خه سله ته کانی له خواترساوان چین؟ خوی گه وره ده فه رمویت:

﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَعْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَبْتَظِمِينَ الْفَيْضَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاَسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن دُونِ اللَّهِ أَن يَبْذُلَ لَهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٥﴾﴾ واته: نهی موسولمانینه! پیئشه سستی بکهن و به په له کرده وهی باش بکهن و زوو دهس بدهنه کاری خیر. نه و به هه شته دهست خوتان بخن که زور گه وره و بهر بلاوه و به قه دهر نه رزو ناسمانه کانه و ناماده کراوه بو نه وانیه له خودای خویان نه ترسن و نزیکي گونا ه و نا فه رمانیی خودا ناکه ونه وه. نه و له خوداترسانهی که له خوئی و ناخوئیدا مالی خویان له پیناوی خودای خویانا سهرف نه کهن و له کاتی تووره بوونا رقی خویان نه خون وه، نه وانیه تاوانیان به رانه ر کردون چاوپوشییان لی نه کهن و لییان نه بوون، بی گومان خودا چاکه که رانی خوئ شه وی. نه وانیه هه رکاتی تاوانیکی نارپه وایان کرد یا سته میان له خویان کرد به گونا هیکي تر، بیری گه وره یی خودا نه کهن وه و داوی لیخوئشبوونی لی نه کهن و په شیمان نه بنه وه له و تاوان و سته مه. کئیش نه توانی گونا ه بیوشی له خودا به ولاره. هه روه ها به رده وام نابن

لهسر نه و گوناھه ی کردویانه و نه زانن نه و کاره ی کردویانه تاوانه و مایه ی سزایه .

مه بهست له وه یه که له کاتی خوشی و ناخوشیداو له هموو کاته کاندایه بخشین، وه کو چۆن چه زره تی نه بو به کر نه نجامی دها نه و کاته ی خه رجی مسطحی کورپی نه ئاته ی دها نه و که سه ی که شه ره فی خاتو عانیشه ی له که دار کرد، به لام نه و به خشینه که ی زیاتر کردو فه رمووی به لئی خویه چه زده که ین خوا لیمان خوشبئی، نه مه ش دوا ی دابه زینی سوره تی (النور).

﴿ وَلَا يَأْتِلْ أَوْلُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾^۱

واته: با خاوه ن دارایی و گوشاد پززییه کانتان سویند نه خۆن که وا هیچ ناده ن به خزمه کانیان و هه ژاران و گه دایان و به وانه ی له پیتاوی خوادا مال و حاللی خویان به جی هیشتوه و کۆچیان کردوه و، با لییان خۆش بین و لییان بیوون نه گه ره له یان کردبی. ئایا ئیوه چه زناکه ن خوایش له ئیوه خۆش ببی و، خوا گونا به خش و به په حمه. نه گه ر پیتان خۆشه خوا لیتان خۆش ببی، ئیوه ش له خه تای خه تاکاران خۆش بین.

خواردنه وه ی بق و کینه به شه رع کپ ده کریته وه، کاتیک ده روونه کان پرده بن به بق و کینه با وه ردار ده لئی خویه بمپاریزه له گه رمی توپه بوونم پاشان ده ست نویتیک ده گریت ناگری توپه بوونی به ناوی ده ست نویتزه که ی ده کورژینیته وه، توپه بوون له شه یطانه وه یه که دروستکراویکه له مه شخه لئی ناگر، پاشان حاله تی خۆی ده گورپیت نه گه ر به دانیشتنه وه بوو با هه لسییت وه په نابگریت به خوا له شه یطانی په جمکراو.

پیغمبری نازیز هرگیز له بهر خوی توپه نه بوو، به لکو له بهرخوا توپه بوو! نه گهر سنوره کانی خوا بشکیند رایه توپه ده بوو، نه وه بوو له پوخساری پیروزیه وه درده که وت.

لیبوردن و چاوپوښی:

مه به ست له لیبوردن نه و کاته یه که نه و که سه دهسه لاتی توله سندنه وه ی هیه، نه ک لیبوردنی لاوازی ناتوانیت شهر له خوی دووربخاته وه، دیارترین نمونه له کاتی دهسه لاتی پیغمبر ﷺ بو خه لکی مه که له ساتی پزگارکردنیدا نه و کاته ی پی فرموون: گومانان وایه که من چیتان لیده که م؟ وتیان برایه کی به خشنده و برازایه کی به خشنده، پیغمبر ی به خشنده فرمووی: فرمایسته که ی حه زره تی یوسفان پی ده لیم که به براکانی فرموو:

﴿ قَالَ لَا تَأْتِبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴾

واته: یوسف وتی: نه مپو سه زره نش و لومه تان له سه ر نی به. خودا لیتان خوش نه بی، خودا له هه مو میهره بانئ میهره بانتره.

برون نیوه نازادن، نه وه بوو نه و خه لکه و قهره بالغیه زوره به یه ک دهنگ وتیان: شایه تی ده دهین أن لا إله إلا الله وه تو نه ی محمه د رسول الله.

سلاوات له تو نه ی پیشه و او خوشه ویستیمان نه ی پیغمبر ی خوا، راستی فرموو نه و زاته ی به (رؤوف و رحیم) ناوی بردویت نه وه بوو به و لیبوردنه زیاتر له دوو هزار که س موسولمان بوون.

که س نه لیت لیبوردن پیچه وانه ی پیاوه تی و نازایه تیبه نه وه دله پراوکی شیطانیه، ریگاکانی شیطانه له نیو ده رووندا هه تا دهستی به سه ردا بگریت و فری بداته نیو ناگره که وه.

هارونه ره شیدو خزمه تکاره که ی:

جاریک خزمه تکاره که ی هارونه ره شید به بی مه به ست دست شوره که له دهستی که و ته خواره وه له و کاته دا که هارونه ره شید ده ست نوژی ده گرت، خزمه تکاره که زانی هارون زور توپه بووه وتی: ﴿وَالْكَاظِمِينَ الْفَيْظَ﴾^۱ واته: له کاتی توپه بوونا رقی خو یان نه خو نه وه.

ویستی نه و نایه ته ی بو بینیتته وه به ره و شتی قورئان هه تا له سزادانی خو ی بیاریزیت، هارونه ره شیدیش وتی: رقه که ت خواردمه وه.

خزمه تکاره که ترسا له وه ی له دلیدا نه و رقه بمینیتته وه له دواییدا سزای بدات بو یه وتی: ﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ﴾^۲ واته: نه وانه ی تاوانیان به رانبه ر کردوون چاوپوشیان لی نه که ن و لییان نه بوون.

هارونه ره شیدیش وتی: نه و لیت بورام، پاشان خزمه تکاره که وتی: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾^۳ واته: بی گومان خودا چا که که رانی خوش نه وی. نه ویش وتی: تو له پیناو په زامه ندی خوا نازادیت، با سهیری بکه ین چون نیسلام ده روونه کان به ره و بالابوون ده بات، له کاتی توپه بوون به ره و حاله تی لیبورن و چاوپوشی!

بو نه وه ی جوامیری نه روات:

به سه رهاتیک ده رباره ی لیبورن له نه بو هورهیره وه ده گپرنه وه ده لین: پیاویکی پیگه شت نازه لیک باخه که ی تیکدا بوو خاوه نی باخه که ش کوشتبوی، نه وه بوو که س و کاری کوژراوه که کابرای بکوژیان گرت و ویستیان تو له ی لی

۱- آل عمران: ۱۳۴

۲- آل عمران: ۱۳۴

۳- آل عمران: ۱۳۴

بسیئن؛ پیاوه که به دواى که سینکدا ده گهرا ده ستباریه کی بۆ بکات هه تا بگه پیته وه ناو کس و کاره که ی و هه ندیک بهر پرسیاریه تی و به لئینی هه به جیه جیتی بکات، نه بو هورهیره ش هه تا پۆزی دواىی بۆی دهسته بهر کرد بى نه وه ی بیناسیت و بزانیته خه لکی کوئیه و له چ هۆزیکه ؟

کاتیک واده که ی هات، پرسیاریان له نه بو هورهیره کرد: بۆچی بهر پرسیاریتی پیاویکت کرد که نایناسیت؟ وتی: له بهر نه وه ی خه لکی نه لئین جوامیری نه ماوه، قسه که ی ته واو نه کردبوو کابریان بینى له دوره وه هات بۆ لایان، چى تۆی هیناوه که که س ناتناسیت؟ بیرت له وه نه کرده وه له تۆله سه ندن پرگارت نابیت؟ خو کس تۆی بۆ نه ده گیرا؟ کابرا وتی: بۆنه وه ی خه لکی نه لئین جوامیری نه ماوه، نه وه بوو کس و کارى کوژراوه که ش له بکوژه که خو ش بوون، هه تا خه لکی نه لئین جوامیری نه ماوه.

لِیخۆشبوون فراوانتره له گوناوه کانیان...

خوای گه ره ده فه رمویت: ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ تَابَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴾ واته: نه وانیه هه ركاتى تاوانىكى ناپه وایان کرد یا سته میان له خوایان کرد به گوناهیکی تر، بیرى گه وره یی خودا نه که نه وه و داواى لیخۆشبوونی لى نه که ن و په شیمان نه بنه وه له و تاوان و سته مه. کیش نه توانی گوناه ببۆشی له خودا به ولاره. هه روه ها به رده وام نابن له سه ر نه و گوناه ی کردووایانه نه زانن نه وکاره ی کردووایانه تاوانه و مایه ی سزایه.

دیاره ته و به کردن ده بیټ په شیمان بونه وه په کی توندو نیه تیکی راستگوو
 نه گه پانه وه بۆ سر گونا می به دوا دا بیټ، پاشان به دبه خته په که ی به سریدا زال
 بیټ و نار زووه کانی تیکی بشکینن له گه ل ټو ژینگه په ی که تیایدا ده ژی و
 هاوړی خرابه کانی به و شیوه په بگه پټه وه سر گونا مه کانی و داوای لیخوش
 بوون بکات.

خوای بالاده ست ده فهرمویت: به نده که م زانی که من لیخوش بووی
 گونا مه کانیم ټوا لی خوش بووم، پاشان به نده ده گه پټه وه سر گونا مه کانی و
 دوا یی داوای لیخوش بوون ده کات، خوای گه وره ده فهرمویت: به نده که م زانی که
 خواجه کی هه په له گونا مه کانی خوش ده بیټ ده ی فریشته کان به شاهید بن ټوا
 من لی خوش بووم گه پانه وه یم لی وهرگرت، ټوهش به وه ی ده رگای سر پیچی
 له سر خو ی دابخات، ټه گه ر به ره و پووی پویشت بانگی ده کاته وه: ټه ی
 به نده که م بۆ کو ی ده پویت؟ ټایا خواجه کی جگه له منت ده ست که وتووه له من
 میهره بانتر بی! ټه للاه له و ره حمه ته ی خوا بۆ ټیمه ی موسولمان.

ژووره کانی ټه و جوړه که سانه له به هه شتدا:

پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: (له به هه شتدا چه ند ژووریک هه په له ناووه
 ده ره وه ده بینی له ده ره وهش ناووه ده بینی وتیان: یارسول الله ټه وانه بۆ کین،
 فهرمووی: بۆ ټه و که سانه په خه لکی برسی تیر ده که ن بۆ ټه وانه په قسه ی نه رم و
 نیان ده که ن ټه وانهش پوژوو ده گرن و ټه وکاتانهش خه لک هه موو نوستون ټه وانه
 به ټاگان و شه ونویژ ده که ن، وتیان کی ده توانیت؟ فهرمووی ټومه ته که م)^۱

هه رکه سیک به پرویه کی زه رده خه ناوی و کراوه وه به براهه ی بگات و سلاوی لی
 بکات، ټه وه ی خواردنی حه لال بدات به ژن و منداله کانی و تیریان بکات، زمانی

۱- رواه أحمد.

نهرم بیّ واته وتهی جوان بیّ له گه‌ل براکانیدا: ﴿فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَئِنْ لَمْ يَكُنْ﴾

۱ واته: له بهرئه وهی که خودا به میهره بیانی دروست کردووی و دلت پر به زه بییه، نهرم بوویت بویان و له گه لیان گونجای.

سلاوکردن بۆ موسولمان سلاو له برای موسولمانی بکات ئیتر بیناسیت یان نا، وه هرکه سینک له مانگی کدا سیّ پۆژ به پۆژو بیّ و بهرده وام بیّ له سه ری ئه وا چاکه کردن به ده هینده ی خویه تی سیّ پۆژ به فه زلی خوا ده بییت به سی پۆژ، به مه ش هه موو ساله که به پۆژو بووه. ئه م کراوه یی و زه رده خه نه کردنه پیچه وانه نیه له گه‌ل سوربوون له سه ر شته کان، پیغه مبه ر ﷺ که سیکی کراوه و به شه رم، ده م به پیکه نین بوو، هه تا جاری وا هه بوو دانه کانی ده رده که وت له گه‌ل ئه مانه شدا پاکترین که س بوو هه موو ژیانی بۆ خوای گه وره ته رخان کردبوو. نه مان بیستوووه نه مان زانیوه یه ک هاوه‌ل پوخساری گرژومۆن بووی... هه رگیز ئه وه پووی نه داوه.

تیکۆشان و نیهت:

خوای گه وره ده فه رموویت:

﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنثِيَ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَأَلَدِينَ هَاجِرُوا وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ بَّخَّرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾^۲

واته: خودا تکا که ی قوبوول کردن و ناواتیانی هینایه دی و، وتی: من هه رکه س له ئیوه کاریکی چاک بکا پاداشی له کیس ناده م پیاو بیّ یا ئافره ت،

۱- آل عمران: ۱۵۹

۲- آل عمران: ۱۹۵

که هندیکتان له هندیکتانن، یا تیکه لیتان هیه و پیکه وه هه لئه ستن و
 دانه نیشن و یه ک نایین کۆتان ئه کاته وه، ئه وانیه ی مال و حالئ خویان به جیهیشت
 و له شوین و بهر ی خویان دهر کران و، له پیتناوی په زامه ندیی مندا نازاردان و
 چوونه ریزی جیهادو له گه ل کافره کان جهنگان و لیتان کورزا، ئه وانیه
 گونا هه کانیا ن ئه سرینه وه و ئه یان خه یه چه ند باغچه ییکی رازا وه و جوان له
 به هشتدا که چه ند جۆگاییکی جوان و پوون و سازگاریان پیا ئه پوات.

له دوا ی فته وه کۆچکردن نیه به لام تیکوشان و نیهت هیتان بۆی هیه، له
 سه رپیتیه وه کۆچ بکات به ره و گوێرایه ئی، له ته مه لیه وه به ره و کارکردن کۆچ
 بکات... ئه م جۆره کۆچکردنه به رده وام ده مینیتیه وه.

به لام نازاردان له پیتناوی خوادا ئه وه تا موسولمانان له سه ره تاکانی به ره به یانی
 ئیسلامدا جۆره ها سزا و ئه شکه نجه دران. ئوم سه له مه خوا ی ئی رازی بیته،
 کانتیک کوره که یان له نامیزی وه دهرنا، ویستیان زۆری لیکه ن دابنیشی و کۆچ
 نه کات، به لام رازی نه بوو. هه تا پیاویک له قوره یشیه کان که هیشتا موسولمان
 نه بوو بوو وتی: خه لکینه شه رم له م کاره بکه ن که ئیوه ئه نجامی ده دن...!!
 ئه مه په وشتی عه رب نیه! بۆیه پیغه مبه ر ﷺ، لیبی خۆش بوو له دیلی
 نازادیکرد ئه و کاته ی که که وته ده ستی موسولمانان وه کو پاداشتیک بۆ
 ئه و کاره ی که له به رامبه ر ئوم سه له مه دا کردی.

له هه لویستیکی تردا، پیغه مبه ر ﷺ پیزیکی زۆری کچی حاته می طانی گرت و
 نازادی کرد ئه و کاته ی له گه ل هۆزه که یدا که (بنی طیء) بون به دیل گیران له به ر
 ریزی باوکی که چه زی له په وشته بالاکان بوو پاشان فه رمووی: ئه گه ر باوکت
 موسولمان بوایه په حمان بۆ داوا ده کرد له خوا ی گه وره. په وشتی پیغه مبه ر
 ﷺ قورئانیی بوو، قورئانیک بوو به سه ر زه ویدا ده رۆشت.

نهيتى دلتىيائى دەرۋون:

خوای گەورە لەسورەتى (المائدة) دا دەفرمۆيت: ﴿هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ﴾ واتە: ئەمە ئەو پۆژەيە كە راستگويان راستىيەكەيان فرىايان ئەكەويت .

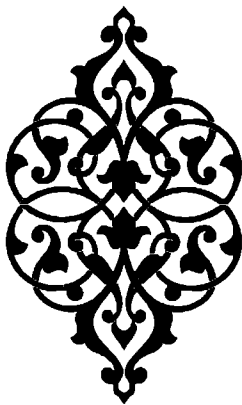
حەسەنى بەصرى دەئيت: خوای گەورە پرسىياري راستگۆبوون دەكات لە راستگويان، ناخۆئيمە چۆن بين؟! . پرسىاريان دەبارەي پلەي راستگۆبوونيان لى دەكات، ئەي ئيمە چى بكين؟

با لەم بارەيەو گويى لەحەسەنى بەصرى بگري چى دەئيت. پرسىاريان لى کرد بۆ وا لەمژدە پىدراوان دەچى و پوت خۆشە؟! . وەلامى دايەو وەفرموي: زانيم كە پۆزى من جگە لەخۆم كەسى تر ناتوانيت بيبات دلم ئوقرەي گرت، وە زانيم كە كارکردنم جگە لەخۆم كەسى تر پيى هەئناسيت هەئسام و هەولى تەواومدا، وە زانيم كە خوای گەورە لەهەموو ساتىكدا ئاگاي ئيمە، بۆيە ترسام بەسەرپيچى كردنەوە بمىنى، وە زانيم كە مردن چاوەرپيمە خۆم ئامادەکرد بۆگەشتن بەخوا. ئەم وتانە پووناكى بۆ پيشەوا عەلى هەئدەكەن: دنيا ساتىكە بىكەرە ساتى خواپەرستى، ئارەزووى دەرۋون چاوبرسيە بەقەناعەت راي بەهينه، ئەگەر پۆچويته دنياوہ رۆت دەخاتە قورۋ لىتەو، ئەگەر پۆشيت دەتپۆشيت، ئەگەر پياتدا هەئداو ستايشت کرد ئەويش پياتدا هەئدەدا، ئەگەر بەسكوو زانى نزمەت دەكاتەو، چەند پادشاو دەسەلاتدارمان بينى پلەو دەسەلاتى بەرزبوو كاتىك بەرزتر بوويەوە مرد .

خوای بالادەست دەفرمۆيت: ئەي بەندەكانم بەرەحمى خۆم بپۆنە بەهەشتەو بەكردەوەكانتان لەنيو خۆتاندا دابەشى بكەن. نزمترین پلەي بەهەشت بەئەندازەي هەزار سال رۆشتنى سوار چاكيك بەژئير سىبەريكى دوور

دریژدایه له بهر نه وه: ﴿فَمَنْ زُحِرَ عَنِ الْكَارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ﴾^۱ واته: ئیتر
 نه وهی له سزای ناگری دوزه خ لادراو خرایه به هه شت، نه وه به ختیارو
 سهرکه وتووه. خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾^۲ واته:
 بۆ نه و که سانهی چاکه نه که ن و له خودا نه ترسن پاداشی زۆر چاک هه یه له گه ل
 زیاده دا.

هه موو نه مانه خوای گه وره بۆ نه وانه ئاماده ی کردووه که کرده وهی چاکه
 ده که ن و زۆر (زیاتریش) واته بینینی خوا (جل جلاله) وشه ی (الْحُسْنَىٰ) به رزترین
 پله کانی ئیحسانه واته چاکه کردن، و تراوه الحسنی واته به هه شتی که بۆ نه و
 که سانه ی له دنیا دا چاکه ده که ن، (وَزِيَادَةٌ) واته بینی خوای په روه ردگار.

۱- آل عمران: ۱۸۵

۲- یونس: ۲۶

بهه شتیەکان

تاقی کردنهوهو به لا سروشتی دنیایه...

یه که م ده‌مه‌ویت بلنیم ده‌بیئت موسولمان و باوه‌پرداری راسته‌قینه ده‌رک به‌شتیکی زۆر گرنگ بکات، نه‌ویش نه‌وه‌یه خوای گه‌وره و بالاده‌ست پرتگی لی ده‌گریت بۆگه‌شتن به‌هیواو ناواته‌کانی نه‌مه‌ش وه‌ک په‌حمه‌تیکی خواجه بۆ نه‌و باوه‌پرداره، به‌به‌لاو نه‌خۆشی و که‌می پۆزیی و خرابی خه‌لک له‌به‌رامبه‌ری و خواردنی مافه‌کانی له‌لایه‌ن خه‌لکه‌وه.

نه‌م جۆره پرتگرته وینه‌یه‌که له‌وینه‌کانی په‌حمه‌تی خوا، خوای به‌نده‌کان ده‌یه‌ویت نه‌چنه پال دنیا به‌لکو ده‌یه‌ویت بیزارت بکات لی، ده‌یه‌ویت پال نه‌ده‌یت به‌شتیکه‌وه و نه‌و شته سه‌رقالت بکات به‌خۆیه‌وه، له‌هه‌موو به‌لایه‌کدا له‌هه‌موو تیکه‌وتنیکدا ده‌لیی: خواجه له‌هه‌موو قه‌یرانیکدا ده‌لیی: خواجه.

زۆرتیرین که‌س له‌خه‌لکی که دوچاری به‌لاو نارپه‌حه‌تی ده‌بن پیغه‌مبه‌رانن نه‌وان زۆرتیرین که‌سن که پابه‌ندو وابه‌سته‌ن به‌خواوه، هه‌ر که خه‌لکی دنیای بینی نه‌وان به‌پرتگر ده‌بینن، که‌واته به‌لاو نارپه‌حه‌تی به‌ند نیه به‌دووربوون له‌خواوه، نه‌خیر نه‌و به‌لایه کافر به‌ته‌واوی تیک ده‌شکینیت.

جیاوازی نیوان به‌لاو تاقیکردنه‌وه:

الابتلاء: تاقیکردنه‌وه‌ی باوه‌پرداره به‌خیر و شه‌ر، نه‌ویش سالتنامه‌ی ژبانی باوه‌پرداره به‌جۆرتیک له‌هه‌موو شتیکی دنیا بیزار ده‌بیئت و به‌ره‌و لای خوا راده‌کات و پال نادات به‌که‌سی تره‌وه، زۆر سکالا کردن لای به‌نده‌کان ناشیرینه،

چونکه تو سکالا له و زاته ده کهیت که بهرهمه لای که سیک که رحمت پی
ناکات.

﴿أَشْكُوَ ابْنِي وَحُرْفِي إِلَى اللَّهِ﴾^۱ واته: من سکالای غم و دلگرانیی خوَم لای
خودای خوَم نه که م .

حه زده تی به عقوب نه م نایه ته ی فہرموو، نه گہر به نده سکالای خو ی برده
لای خوا نه و سکالاکه ی بردوته لای زاتیک که ناخه ویت و بی ناگا نابیت.
زانست به زور گیرانه وه نیه، به لکو زانست له خوا ترسانه، نه وه به له خوا
بترسین، نه گہر زانستیکت بین یان زانی خوات بیرینیتته وه و، به ره و لای خوات
بیات، نه مه نه و زانسته یه که هه لسوکه وتیکه ده جو لیت.

ده مانه ویت بنه مایه ک دابننین: دنیا له سہر نه م تاقیکردنه وانه به نده .. بوچی؟
نه وه؟ له بر نه وه ی خه لکانیک هه ن له بهر خو شه ویستیان بو خوا هه میشه
وابه ستن به خوا وه به ده رپرینیک ی سه رده مانه: هیلکی گہرم له نیوان دلای
به نده و ده رگا کانی ناسماندایه، نه م هیلش نابیت به تاقیکردنه وه ی زور نه بیت،
له بهر نه وه نه گہر به نده له نیوان خو یی و دنیا دا به هه موو راپواردن و فراوانی و
دیمه نه کانی وه بو لای والا بو نه و له بیری ده چیتته وه ..

﴿كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَإِطْعَىٰ﴾^۲ ﴿أَن رَّاهُ اسْتَفْعَىٰ﴾^۱ واته: نه وه ی نینکاری نبعمه تی خوا
نه کا به سہر ناده مزاده وه با ده سبه ردار ببی له و کاره ی، به راستی ناده مزاد
عاده تی وایه توغیان نه کا و غه پرا نه بی له خو ی، هہر نه وه نده خو ی ببینن
بی نیازه له خه لک و پیوستی پیمان نییه . له بهر نه وه ده فہرمویت:

۱- یوسف: ۸۶

۲- العلق: ۶ - ۷

﴿وَأَذْكُرُّ رَبَّكَ إِذَا سَبَيْتَ﴾^۱ واته: جا نه‌گر له بیرت چوو و که‌وته‌وه بیرت بلی: (إن شاء الله).

نه‌گر بیرت چویه‌وه که‌تو به‌ره و خوا کوچ ده‌که‌یت، نه‌گر ملکه‌چیت له‌نویردا بیر چویه‌وه نه‌وا بیرى خۆتى بیته‌ره‌وه، نه‌گر بیرت چویه‌وه که گونا‌هیکت کردوه و په‌شیمان نه‌بوویته‌وه با بیرت بیته، له هه‌موو سات و کاتی‌کدا با خوات بیربیته.

ئهم تاقیکردنه‌وه‌یه ره‌حمه‌ته...

خه‌لکانیک هه‌ن وه‌ک ره‌حمه‌تیکى خوا‌یه بۆیان، بۆ نمونه کچیکی نه‌خۆشیان پی ده‌به‌خشیت یاخود به‌که‌مه‌ندامی ده‌بیه‌خشیت، خه‌لکی ده‌لین: ئه‌مه‌که‌م ئه‌ندامه، نه‌خیر من ده‌لیم ئه‌م مرۆفه تاقیکراوه‌ته‌وه، ئه‌م مرۆفه ره‌حمه‌ت و به‌خشینی خوا‌یه بۆ نه‌و ماله، هه‌ر له‌میانه‌ی نزایان بۆ نه‌و کچه‌یان وابه‌سته ده‌بن به‌خوای میهره‌بان‌وه یاخود فه‌رو پیتی‌که بۆ نه‌و ماله.

ئیمه‌ وا ده‌بینین ئه‌م مرۆفانه زۆر له‌وانه لای خوا باشترن که به‌مؤسیقا سه‌ما به‌جسته‌یان ده‌که‌ن، به‌وه‌ش سه‌ریچی خوا ده‌که‌ن به‌لام نه‌و که‌م ئه‌ندامه وابه‌سته‌یه به‌خو‌اوه له‌دلیدا فه‌رو پیتیکی زۆر هه‌یه.

جابری کورپی عه‌بدولا خوا له‌خۆی و باوکی خۆشبین، باوکی که‌م ئه‌ندام بوو یه‌کێک له‌ قاچه‌کانی نه‌بوو، ویستی به‌شدارى بکات له‌ جه‌نگی ئو‌خوددا چوار کورپشی هه‌بوو، کورپه‌کانی پێیان وت: بۆکوئ ده‌رۆیت باوکه؟ وتی: ده‌رۆم بۆجیهاد ده‌مه‌ویت به‌م قاچه‌ شه‌له‌مه‌وه پی بنیمه‌ ناو به‌هه‌شت، وتیان: باوکه ئیمه‌ت به‌سه، وتی: سویند به‌خوا لای پیغه‌مبهری خوا سکا‌لاتان لی ده‌که‌م، نه‌وه‌بوو کردی و له‌و جیهاده‌دا به‌شدارى کردو شه‌هیدیش بوو، کاتی‌ک پیغه‌مبهر

۱- الکهف: ۲۴

جابر رضی اللہ عنہ بینی به سہر جہستہی باوکیہ وہیہ تی و دہگری فہرموی: جابر سویتند بہ و خواہی بہ حق منی بہ پیغہ مبری بؤ ناردوون خوی گورہ لہ پشٹی پەردہ وہ نہ بیت فرمایشتی لہ گەل کہ سدا نہ کردوہ باوکی تۆ نہ بیت، کاتیک شہید بوو بہ بی پەردہ فرمایشتی لہ گەلدا کرد پی پی فہرموو: بہ ندہ کہم داخوایہ کانتہم بؤ بلی. باوکیشت وتی: بمگیرہ وہ بؤ دنیا ہتا جاریکی تر شہید بکریتمہ وہ، خوی گورہ فہرموی: من بپارم داوہ و بپارو فرمانی منیش ناگہ پیتہ وہ و بہ پەرچ نادریتہ وہ: ﴿ مَا يَبْدُلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَنَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴾^۱ واتہ: قسہ لای من ہر یہ ک قسہ یہ و ناگوری و، من ستہ مکاریش نیم لہ بہ ندہ کانی خۆم. بہ لام ئەوا پوخساری خۆم بؤ والا کردی ہتا بہ یانی و ئیوارہ سہیرم بکہیت.

ئەم پیاوہ بہ شیکی بہ فرراوانی زانستی پیدراوہ: ﴿ وَإِنَّهُ لَدُوْعٌ عَلِيمٌ لِّمَا عَلَّمَنَّهُ ﴾^۲ واتہ: بہ راستی یہ عقوب لہ وانہ گہ یشتووہ کہ بہ وہ حی پیمان راگہ یاندووہ. خوی گورہ راستی شتہ کانی پی بہ خشيوہ.

خەسلەتہ کانی بہ ہشتیہ کان:

بہ ہشتیہ کان چہ ند خەسلەتییکی دیاری کراویان ہہ یہ: یہ کہ میان: ئارام گرتن نیوہی باوہ پە، با گہ پانیک بکہین بہ ناو پەرتو کہ کہی پەروہ دگارد: ﴿ إِنَّا لَآبْرَارٌ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴾^۳ واتہ: بہ راستی خاوہن ئیمانہ پیاوچاکہ کانیش لہ کاسہیی ئاو ئەخۆنہ وہ کافووری

۱- ق: ۲۹

۲- یوسف: ۶۸

۳- الإنسان: ۵

تی‌کراوه تا تام و بۆن و چەشی خۆشتر بێ. (الأبرار) کۆی (بار)ە یاخود کۆی (بر)، (بر)یش واتە لە مامەڵە کردنیدا راستگۆیە: ﴿إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ﴾^۱ واتە: ئێمە لە مەوبەر کە لە دنیا دا بووین هاوارمان هەر لەو ئە کرد. بە راستی هەر ئەو خاوەن ئیحسان و میهره‌بانە.

ئەو زاتە ی راستگۆیە لە گەڵماندا وە لە راستگۆیی و فەزلی خۆی پێی بە خشیوین، ئەو زاتە ی کە وادە ی پێداوین پێشیلی نە کردوو و بە دەم وادە کە یەوە بوو:

﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾^۲ واتە: کێ لە خودا قسە راست تر وە فەا بە وە عەدە کردووترە؟ ﴿وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ﴾^۳ واتە: کێ لە خوا بە وە فاترە بە وە عەدە و گەفتی خۆی؟

کە واتە ئادە میزادی راستگۆ یاخود (الأبرار) واتە ئەو پێشینانە ی کە بە دەم وادە و بە ئێنە کانیا نە وەن، یە کە م پەیمان لە گەڵ خۆی بالادەست بە گۆی پرایە لی کردنی.

پەیمانێ خواش ئەو یە لە گەڵ بە نەدە و دروست کراو و کانیدا چاکە کار بین. دە بیّت لە گەڵ خە لکیدا بە پەحم بین، پێغەمبەر ﷺ دە فەرمو یّت: (پەحم بە و کە سانه بکن کە لە زە ویدان ئەو ی لە ئاسمانە کانه پەحمتان پێ دە کات)^۴، خۆی گە و رە دە فەرمو یّت:

۱- الطور: ۲۸

۲- النساء: ۱۲۲

۳- التوبة: ۱۱۱

۴- سنن الترمذي.

﴿إِنَّ الْأَبْتَرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا﴾^١

(الكأس) له زمانى عه ره بیدا به و کویه ده وتریت که پره، نه گه ر له زمانى عه ره بیدا وترا (الكأس) واته کویکی پر له شراب، شه راى دنیا زور جیاوازه له شه راى پوژى دواى، خوى گه وره ده باره ی به هشت ده فرمویت: به گه وره یی و ده سه لاتم نالوده بوانى شراب و (الدیوث) ناچنه ناوی؟ هاوه لان وتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا^ﷺ نه وا زانیمان نالوده بوی شراب کتیه نه ی (الدیوث) کتیه؟ فرموی: نه و که سه یه کارى قیزه ون له خیزانه که ی ده بینه ی و پتی پازی ده بیت.

چون فیزی غیره ی بکه ین؟ نه گه ر پیاوه تی تیا برویت نه وا غیره ی مروی تیا ده پرویت، سه ره رای غیره له نیسلامدا.

عه ره ب له پیش نیسلامدا خاوه نی غیره بوون، وای لیها تووه غیره ی هندی نه وانه ی که تیا یاندا نه ماوه و گه یشتونه ته ناستی نه بوجه هل و نه بو له هب، چون؟ له میژوودا خویندوتانه ته وه که نه بوجه هل به نوم جه میلی ژنی نه بو له هبى وت: با سه مات له گه لدا بکه م؟. نه خیر... پوی نه دا نه گه ر پویبدا به نه ژنوی ده شکاند! شاعیریکی سه رده می نه فامی ده لیت:

وأغض طرفي إن بدت لي جارتی حتى یواری جارتی مأواها
واته: چاوم داده خه م نه گه ر دراوسیکه م ده رکه وت، هه تا دراوسیکه م خوی کو ده کاته وه.

نه وه ژیری عه ره ب بوو، له به رنه وه بوو له نیوانیاندا پیغه مبه ر^ﷺ هات له به رنه وه گه لیک بوون په وشتیکیان هه بوو له هیچ گه لیکى تردا نه بوو، وه کو

پیاوه تی و نازایه تی و پاراستنی دراوسی و په یمان پاریزی، ئه وه تا پیغه مبه ر
ﷺ ده فرمویت: (بۆ ئه وه هاتووم هه تا ره وشته بالاگان ته واو بکه م).^۱

چا که کارو راستگۆیان له گه ل گه واده کاندای ناخۆنه وه به لکو: ﴿مِنْ كَأْسٍ كَانَتْ

مِرْأَجَهَا كَأْفُورًا﴾^۲

(الکافور) ناخوریته وه به لکو بۆنیکی زۆر خۆشه، له بهر ئه وه خوای گه وره
دوای ئه وه ده فرمویت: (عیناً) واته خواردنه وه له کانی نه ک له کافور، کافور

شله مهنی نیه به لکو وه کو وتم بۆنیکی خۆشه: ﴿إِنَّ الْأَبْتَرَّ إِشْرُوتَ مِنْ كَأْسٍ

كَانَتْ مِرْأَجَهَا كَأْفُورًا﴾^۳ عیناً یشرّب بها عباده الله ﷻ واته: به راستی خاوه ن

نیمانه پیاوچا که کانیش له کاسه یی ئاو ئه خۆنه وه کافوری تی کراوه تا تام و
بۆن و چەشی خۆشتر بی. ئه و کافوره ییش له کانیه که به نده کانی خوا لیی
ئه خۆنه وه.

که واته یه که م خه سلّه ت له خه سلّه تکانی ئه وانیه که ده چنه به هه شت ئه وه یه
که به نده ی خوان، که واته چا که کارو راستگۆیان پاشان به نده کانی خوا، خوای
گه وره ده فرمویت: ﴿بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا﴾^۴ واته: چەند به نده ییکی به هیز
و نازا له به نده کانی خۆمان په وانه ئه که یی بۆ سه رتان.

نه ک به نده ی دنیا بیّت له بهر ئه وه پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت (چاره ره ش
بیّت به نده ی دنیا، چاره ره ش بیّت به نده ی دره م و پول، چاره ره ش بیّت
به نده ی جلی ره ش چاره ره ش بیّت به نده ی قه یفه، چاره ره ش بیّت سه رشوړ

۱- رواه البخاري.

۲- الإنسان: ۵

۳- الإنسان: ۵ - ۶

۴- الإسراء: ۵

بیت (وإذا شیک فلا انتقش) واته: (وه نه گهر پۆشاکى رېک و پېکى پۆشى پازاوه نه بى) ۱. واته نه گهر درېکېک چوو به قاچيدا خواى گه وره که سېکى بۆ نانيرى بۆى ده ربېتېت، درېکېک وای لى ده کات نازار بکېتېت له به رنه وهى ته نها غه مى دنيايه، به لام باوه ردار غه مى به رزه، غم و نه نديشهى خواى گه وره يه، هم و غه مى ئومه ته که م له ده وله مه نديدايه، به شى خۆت له دنيا دا له ياد مه که بېکه ره نۆژه نکر دنه وهى پۆژى دوايت. خواى گه وره چه ز ده کات ناسه وارى نيعمه تکانى به بنده کانبييه وه ببينى ﴿وَأَمَّا نِيعْمَةٌ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾ ۲ واته: باسى ئه و نيعمه تانهى خوايش بۆ خه لک بگېره وه که داونى پېت، که باشترين جوړى ئه و باسى نيعمه تى خوا گېرانه و هيش به کرده وه نه وه يه به شى هه ژاران و ده ست کورتانى لى بدهى.

هاوه لان به پېغه مبهريان ﷺ فرموو: ئه ی پېغه مبهرى خوا، هه رکه سېک له ئيمه ی بنده ی خوا نه گهر چه ز بکات جله کانى چاک بېت و پېلاوى چاک بېت و جوان بېت.. ئايا ئه مه له خۆبه زلزانينه وه يه؟ پېغه مبهرى نازيز فرموى: خۆبه زلزانين (بطر الحق و غمط الناس) ۳.

وتيان: به بنده له نيو به هه شتدا ده روا ت تو لېکى ئالتونى پېيه دوړ و گه وه رى پيوه يه ده يدات به زه ويه که دا، خاکی به هه شتېش پالغته و کارينه واته نه صلّه، پاک و بېگه ردى بۆ خوا، چه نديک له خا که که ی درا کانى تيا دا ده رده چېت به و شيوه يه ی ئاره زووى ده کات و چه زى لېيه تى وه ک نه وهى له نيه تيدا يه، به هه شت يه ک چين نيه، به لگو ژووره به سه ر ژووره وه، چه ند پله يه که نيو ان زه ويه که ی و ئاسمانه که ی ريگای (۷۰) ساله! باوه ردار به بېرو هو شى له به رزه خى

۱- رواه البخاري.

۲- الضحى: ۱۱

۳- رواه مسلم.

پهروه ردگاریدا (الملکوت) ده گه پښت، به دلی ده گه پښت له خوښه ویستی خوادا، به ترسیشی ده گه پښت بڅ خوښه ویستی خوا، خوای گه وره ده فهرمویت: (به نده که م بگه پښی وه ک چون ده گه پښت) نه وه ش ریژلیتیا و هاندانه... سرده می نارامگرتن ته واو بوو، سویند به خوا له به خشنده یی خوایه کاتیک به هه شت دروستکراو پښی فهرموو قسه بکه، وتی: باوه پدارن براوه ن، فهرمووی خوژگه م به خوت نه ی شوینگه ی پادشایان.

هر له نیتو دانیشته وانه که یدا نه وه ژاران هی تیدایه که که س له دنیا دا گرنگی پی نه ده دان بویه پیغه مبر ﷺ ده فهرمویت: (چند که س هه ن قز نالوزکاو و ته پ و توژاوی، جلی به رگیان شرو گویت پی نه داوه نه گه ر هر داوا یه ک لای خوا بکات بوی جیبه جی ده کات)^۱. به پراستی نه وه پادشایه، پادشای به هه شته، خوا به هه شتی کردوه ته مولکی له به رنه وه ی له دنیا دا دلی خوی کردوته مولکی خوا، له دلی خه لکیدا نیسلامی کردوته مولکیان به کرده وه و پیشه نگ بوون و نارامگرتن و هه لسوکه وت.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿عَيْنَا يَتْرُبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا﴾^۲

واته: نه و کافووره یش له کانیه که به نده کانی خوا لیتی نه خونه وه، هه لینه قولینن به هه لقولاندن له هر کوپیه کا دلایان بیگری. واته خوی لیتی ده خواته وه هه تا هه ست به تام و چیژه که ی بکات.

۱- سنن الترمذی.

۲- الإنسان: ۶

کین نهو به ندانهی خوا؟

خه سله تی به نده کانی الرحمن:

به کهم خه سله تی به نده کانی الرحمن: ﴿يُؤْتُونَ بِالذَّرِّ وَيَحْفَظُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ

مُسْتَطِيرًا﴾^۱ واته: نهو به ندانهی خوا وه فا نه کهن به هر نه زری له سر خویانینان نه زکر دبی و له پوژی نه ترسن که شه پرو مسیبه تی به هموو لایه کا بلاو نه بیته وه. واته له پوژی دوا بی، له حاله تی ترسدان له پوژی دوا بی.

﴿وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ﴾^۲ له وانه یه که سیک بلیت: حه زی له خواردن نیه و ناره زوی نیه بوی نه خیر، حه زی لیته تی، به لام له گه ل نه وهی حه زی لیته تی ده بیه خشیت بهو که سانهی که لایان نیه، نه وه زور باشتره له وهی حه زی له خواردن نیه، واته له خویان ده بورن: ﴿وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ، مَسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا﴾^۳ واته: له خوشه ویستی خواداو بو خاتری خوا خوارده مهنی نه دهن به گدا که به شی خوی شک ناباو به هه تیوو به دیل. واته خواردن ده دات به هه ژار، هه ژار کتیبه؟! نهو ناده میزاده یه که پیوستی هه یه به لام داوا ی ناکات.

جیاوازی هه یه له نیوان (الفقر و المسکین) دا:

المسکین نهو هه ژاره یه که پیوستی زوری هه یه به لام داوا له کهس ناکات، به لام الفقیر نهو هه ژاره یه هیچی نیه به لام داوا ی ده کات. نیسلام ده به خشی بهو هه ژارانهی که ناتاجن بهو به خشینه نه که هه ژاریک که کاری ته نها داواکردن بیت چونکه نیسلام دانی پیدانانیت، هه ژار پیداو یستی که ی باری گران کردووه یان

۱- الإنسان: ۷

۲- الإنسان: ۸

۳- الإنسان: ۸

له بهرئوه به لاوازه و داوا له كه س ناكات ياخود سهري به رزي ريگه ي پينادات دهستی پان بکاتوه، ئه مه مانای له م ئایه ته دا بهرجهسته دهییت:

﴿يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ الْعَقْفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيئَتِهِمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَاقًا﴾^۱ واته: يه كی نه یانناسی و ناگاداری حالیان نه بی به دهوله مه ندیان ئه زانی؟ چونكه نه فسیان به رزه و دهست له خه لك پان ناكه نه وه و موحتاجی خویان ده رنابرن، به لام به شیوه و حالیاندا دیاره كه بی ده رامهت و مه ژارن.

به نده له چاكه كاریدا (الإحسان) . وه له تاقیكردنه وه شدایه:

ئیبین عه باس (ره زای خوی لی بی) له نیو كومه ئیک خه لكدا دانیشتبوو فه رموی: پیم گه یشتوو كه هه ژاران به نیو پوژ پيش دهوله مه نده كان ده چنه به هه شت: ﴿وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ﴾^۲ واته: يه ك پوژی خوی و هك هه زار سال وایه له و سالانه ی ئیوه ئه یان ژمیرن.

وتیان ئیبین عه باس ئه مه بۆچی وایه؟ وتی: بۆ ئه وه ی دهوله مه نده كان لیپرسینه وه یان ده رباره ی سامانه كانیان لیپكریت (پرسیار له سامانی ده كریت.. له كوئیه په یدا ی كرده؟ وه له چیدا خه رچی كرده وه) به لام هه ژار سامانیکی نیه هه تا لیپرسینه وه ی له گه لدا بكریت، پیاویك وتی: من هه ژارم . ئیبین عه باسیش فه رموی: ئایا كاتی نانی شیوت ده خویت به شی نانی به یانیت بۆ ده مینیته وه؟ وتی: به لی، ئیبین عه باس فه رموی: نه خیر تو هه ژار نیت.

۱- البقرة: ۲۷۳

۲- الحج: ۴۷

سه‌عیدی کوپی زهید (ره‌زای خوی لی بی) (له‌کاتیکدا تاکه پۆشاکه‌که‌ی ده‌شۆردو چاوه‌پاوان بوو وشک بێته‌وه تا له‌به‌ری بکاته‌وه) وتی: من هه‌ژارم؟ ئیبن‌عه‌باس فرموی: ئایا برۆیت قهرز له‌خه‌لکی بکه‌یت پیت ده‌ده‌ن؟ وتی: به‌لی، ئیبن‌عباس وتی: قهرزبان پی نه‌داویت هه‌تا نه‌یان زانیبیت که‌بۆیان ده‌گێرته‌وه، که‌واته هه‌ژار نیت. پیاویک هه‌لساو وتی: من قهرز له‌خه‌لکی ده‌که‌م ئایا هه‌ژارم؟ ئه‌ویش فرموی: ده‌توانی کار بکه‌یت؟ وتی: به‌لی، فرموی که‌واته تۆش هه‌ژار نیت.

پیاویک هه‌لسا هه‌موو مه‌رجیکی تیداوو ئیبن‌عه‌باس لئی پرسی کاتیک شه‌و ده‌که‌یته‌وه و پۆژ ده‌که‌یته‌وه له‌خوای خۆت رازیت؟ وتی: به‌لی، ئیبن‌عه‌باس فرموی: تۆ له‌و که‌سانه‌ی که‌پیش ده‌وله‌مهنده‌کان ده‌چنه به‌هه‌شته‌وه.

ئهمه پرسیارلیکردنی ده‌وله‌مندیکی سوپاسگوزاره که مافی ته‌واوی سامانی داوه، پرسیاریکی ریزلیگراوه، له‌به‌ر هۆشدار پێدان و ئاگادارکرنه‌وه و سوکایه‌تی پیکردن و ئازاردانی نیه، وه‌کو تاقیکردنه‌وه‌یه‌ک وایه، دیاره تاقیکردنه‌وه له‌هه‌موو حاله‌تیکدا به‌لا نیه.

دیاره ده‌وله‌مندیکی سوپاسگوزار باشتره له‌هه‌ژاریکی ئارامگر که ته‌نها ئارامگرینی به‌ده‌سته‌وه‌یه، ده‌وله‌مهنده‌چهن‌دین ئاراسته‌ی هه‌یه سامانه‌که‌ی تیدا خه‌رج بکات پاشان له‌پۆژی دوایدا لێپرسینه‌وه‌ی له‌گه‌لدا ده‌کریت:

﴿وَيُطْعَمُونَ الْأَطْعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ مَشَكْنَا وَيَتِمُّوْنَ أَسِيرًا﴾^١

بئی باوک ئه‌وه هه‌ژاره‌یه که باوکی مردوو هه‌مه‌نی پی نه‌گه‌شتوو، بئی باوکیش هه‌یه باوکی سامانیکی زۆری بۆ به‌جیه‌بشتوو که‌زه‌کاتی ده‌که‌ویته‌سه‌ر، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت: (ئه‌و که‌سه‌ی بئی باوکیک ده‌گریته‌هه‌ستۆ بۆ

ئەو يان كەسىكى تر من و ئەو كەسە لە بەهەشتدا وەك ئەمە واين (ئاماژەى بە
هەردوو پەنجەى ناوہراست و شاہتومان كرد).

بەندەش بەم بۆنەىوہ بە موسولمانان دەلیم لە دەزگا گەورەكانى چاودىرى
كردنى بى باوكان بپرسن، وینەى منالانى بى باوك ئامادەبەكن مندالەكانيان وا
لى بەكن خۆيان مندالىكى بى باوك ھەلبىژىرن ھەتا بيانگرنە ئەستوى خۆيان و
خەرجىيان بۆ مسۆگەر بەكن و لەبەرخوا بيانكەنە براى خۆيان و لەپۆژانى پشودا
پىشوازييان لىبەكن و لەبۆنەكاندا سەردانىان بەكن... كارى خىر بەم شىوہىە
دەبىت: ﴿وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ مَسْكِنًا وَيَتِمَّوْا أَسِيرًا﴾^۲ دىل ئەو كەسەىە كە
لەشەردا دەگىرىت، ئەم قەسەىە بەسەر براكانمان لەفەلەستىن و ھەر جىبەكى تر
كە موسولمانانى تىا دەچەوسىنرىتەوہ جىبەجى دەبىت، ئەركى سەرشانە
كۆمەكى بەكم، يان بەتيركردنى ياخود بەنزای خىر يان چارەسەر كردنى
كىشەكەى، بە بەمىزكردنى پشتى و يارمەتيدانى.

ھەموو كەسىك ئەوہى بۆى دروست بووہ دمتوانىت ئەنجامى

بدات...

چەند كەسىكى ھەزار ھاتن بۆ لای پىغەمبەر ﷺ وتيان: ئەوہى لای
دەولەمەندەكانە لای ئىمە نىە، نوىژ دەكەن نوىژ دەكەين، بەلام مال و سامانىان
دەبەخسن ئىمە نىمانە ببەخسەين، پىغەمبەر ﷺ فەرموى: (شتىكتان پى بلیم
فراى ئەوانەى پىش خۆتان بەكون و پىش ئەوانەى دواى خۆشتان بەكون؟
ئەوہى ئىوہ ھىناوتانە ھىچ ئومەتىك نەبھىتاوہ مەگەر ئەوكەسە نەبىت وەكو

۱- رواه مسلم.

۲- الإنسان: ۸

ئەمە دەھیتتیت لەدوای ھەموو نوویژیکەوہ (۱۰) جار (سبحان اللہ) بکەن و (۱۰) جار (الحمد اللہ) بکەن و (۱۰) جار (اللہ اکبر) بکەن^۱.

ھەژارەکان بە ھەوالە زۆر دل خۆش بوون و نیازمەندانە گەرانەوہ ئەم ھەوالە گەیشتە دەولەمەندەکان ئەوانیش کاری خۆیان کرد، ھەژارەکان گەرانەوہ بۆلای پیغەمبەری خواو ﷺ وتیان: ئەی پیغەمبەری خوا ﷺ دەولەمەندەکانیش ئەم ھەوالەیان پێ گەیشتوہ، پیغەمبەر ﷺ پێکەنی و فەرموی: ئەوہش فەزلی خوایە دەیدا بەوہی کە ویستی لەسەرە خوا خواوہنی فەزل و بەخشینیکی گەرەبە.

لەوانەبە نەزانین ھەوالەکە دەکەوێتە کوێوہ. ھەموو کارەکان بەنیەت و نیازەکانە، دادوہرێک ھەبوو لەنیو بەنی ئیسرائیلیہ کاندای سالیک کەوتنە قات و قەری و برسیتیوہ وتی: خوایە بە گەرەبی و شکۆمەندیت ئەگەر بەئەندازەیی ئەو کێوانە خۆراکی من بوونایە بەسەر خەلکیدایا بەشەم دەکرد. خوای گەرەبە فەرموی ئەی موسا: بەو بەندەبەمان بلی ئەوانیەتە کەیمان لی وەرگرت.

کاتیکی ھەزەرەتی ئەبوبەکر (رەزای خوای لی بێ) لە (مسطح) توپرەبوو کەشەرەفی لەکەدار کرد، کەچی فەرموی: دەمەوی خوا لیم خۆشبیی، بۆیە لە جارێ زیاتر خەرجی پێ دەدا ھەتا ئەوہی لە دلیدا لەبەرەمبەر (مسطح) دروست بوو بوسپرتەوہ: ﴿إِنَّمَا نَطْمَعُكَ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُبَدِّلُكَ جِزْلًا وَلَا شُكْرًا﴾ ١ ﴿إِنَّا خَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطًا﴾ ٢ واتە: پێشیان ئەلین: خواردنتان ھەر لەبەر رەزامەندی خوا ئەدەینی و نامانەوی لیتان نە پاداشمان بدەنەوہ و نە سوپاسیشمان بکەن. بە

١- رواہ البخاری.

٢- الإنسان: ٩ - ١٠

پاستی ئیمه له خوای خۆمان ئەترسین که گرفتاری ناپه‌حه‌تی پۆژیکی تووش و سه‌ختمان بکا.

ئیمه له‌ناو به‌هه‌شتدا ده‌گه‌پڕین له‌په‌رتوکه‌که‌ی په‌روه‌ردگاردا، به‌لام ده‌بیته‌ بترسین، بترسین له‌عاقیبه‌ت شه‌ری، له‌وانه‌ بترسین که سته‌م لیکراون، له‌فریشته‌ی مه‌رگ بترسین له‌ناکا و هێرشمان بۆ به‌یئیت و ته‌ویه‌مان نه‌کردیته‌، وه‌کو وتراوه‌ ئه‌وه‌ی بترسیته‌ سه‌لامه‌ت ده‌بیته‌.

سه‌هلی کوپی عه‌بدو‌لا(ره‌زای خوای لی بی) دانیشته‌بوو قورئان خوینیکی قورئانی ده‌خویند: ﴿وَسَقَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَّابًا طَهُورًا﴾^۱ واته‌: خوای خۆیان شه‌رابی خاوینی پی نوش کردوون.

لیوه‌کانی ده‌جولاند وه‌کو ئه‌وه‌ی بخواته‌وه‌.. وتیان: ئه‌وه‌ چیه‌ سه‌هل وتی: به‌خویندنه‌وه‌ی ئه‌م ئایه‌ته‌ وا هه‌ست ده‌که‌م ده‌خۆمه‌وه‌.. الله‌ اکبر هه‌ستی به‌و ئایه‌ته‌ کرد له‌خوا ئومیدی خواست که له‌وانه‌ بیته‌.

چه‌مکی ترس له‌ پۆژی قیامه‌تدا:

له‌پۆژی دوایدا به‌ دوو پیناسه‌ی جیاواز ترس دووباره‌ بۆته‌وه‌، بۆچی؟ له‌به‌رئه‌وه‌ی پۆژی دوا‌یی پۆژی گه‌ژی و مۆنیه‌، به‌نده‌ له‌نێوان دوو ترسدا‌یه‌، ئایا به‌ترسه‌وه‌ خواپه‌رسی ته‌ نه‌جام بده‌ین؟ نه‌خێر. به‌لکو له‌خۆمان بترسین کرده‌وه‌ کانمان نه‌گه‌ نه‌ ناستی وه‌رگیراو.

جاریک پێغه‌مبه‌ر ﷺ رۆشت بۆ لای ئه‌بو موسای ئه‌شعه‌ری ئه‌نۆیژی ده‌کردو قورئانی ده‌خویند، کاتیک نۆیژه‌که‌ی ته‌واوکرد پێغه‌مبه‌ر ﷺ پێی فه‌رموو: له‌ده‌نگه‌ خۆشه‌که‌ی داودت پی به‌خشراره‌، وتی: ئه‌ی پێغه‌مبه‌ری خوا گویت لێم

۱- الإنسان: ۲۱

بوو؟! فهموی: به لئی، وتی: به و زاتهی توی به حق ناردووه به پیغه مبه ریته تی،
نه گه ر بمزانیایه گویت لیگرتوم زور به جوانترو به ته جویده وه ده مخوینده وه.

خوای گه و ره ده فهمویت: ﴿إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطًا﴾^۱ واته: به
پاستی ئیمه له خوای خومان نه ترسین که گرفتاری ناره حه تیی رۆژیکی تووش و
سه ختمان بکا.

بروادار له نیوان دوو ترسدایه: به کیکیان تیپه پیوه و نازانیت خوای گه و ره چی
لیده کات، نه وی تریان به رپوه یه و نازانیت خوای گه و ره چ برپاریکی له سه ر داوه.
بویه ده بیته به م شیوه یه کاره کانت چاکتر بکه یته، که مه کان لای خوا زور
بکه و کرده وه زوره کانت بچوک بکه ره وه واته نه وه ی نه نجامت داوه به زوری
مه زانه. پیشه وا نه حمه دی کوری حه نبل (ﷺ) له سه ر مه سه له ی دروستکراوی
قورئان نه شکه نجه یان ده دا که چی له کاتیکدا نه وانیه له ویدابوون ده گریان نه و
زهرده خه نه ی ده کرد، کاتیک پرسیاریان لیکرد، نه ی پیشه وا نه وکاته ی لییان
ده دایت تو زهرده خه نه ت ده کردو له ئیمه شیان نه ده دا که چی ئیمه ده گریان؟!
پیشه وا وتی: ئیوه نه و قامچی وه شینه تان ده بیینی، به لام من خوای به نده کانم
ده بیینی.

جاریک پرسیار له خاتو عائیشه کرا (ره زای خوای له سه ر بی): بوچی
پاره که ت بوندار ده که یته؟ فهموی: له به ره نه وه ی ناکه ویتته دهستی هه ژاره که
به لکو ده که ویتته دهستی په روه ردگاره وه، به لئی بارو سروشتی زانایان و
پیشینیانی نه م ئومه ته به و جوړه بوون خوا لییان رازی بیته.

وعلي قدر أهل العزم تأتي العزائم وتأتي علي قدر الكرام المكارم

واته:

(به تواناو لیها توویی خه لکی خاوهن هه لویست سه رفرازی به دی دیت

به هیزو ویستی خه لکی به خشنده شکومه ندی به دی دیت)

نارامگرتن نیوهی باوهره...

دوو جوړ نارامگرتن هه به: نارام گرتن له سه ر سه ریچی کردن، له وهش توندتر نارامگرتنه له سه ر گویرایه لی، هه رکه سیك سی پوژ یا خود چوار پوژ به سه ریدا تیپه ری بی نه وهی تاقیکردنه وهیه کی به سه ردا بیت با به چاکه کردنه کانیدا له گه ل خوادا پرواته وه، باسی تاقیکردنه وهه کانی باوهره پدار باسیکه هه یچ گفتوگو یه کی تیدا نیه، نه وهی تاقی نه کرتنه وه یان دلی مردووه یا خود باوهره له دلیدا لاوازه یان خوبه گه وره زانه یان ریا کاره یان له خوباییه .

من له به رامبه ر به لاو تاقیکردنه وهه کاندنا نارام ده گرم چونکه له گه ل خواپه رستی و گویرایه لیدا نارام ده گرم، که واته گویرایه لی پیویستی به نارامگرتنه:

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾^۱ واته: فرمانیش بده به زن و منال و که سوکارو دهسته و بهسته ت که نویژ بکن و بو خویشت به رده وام به له سه ر نه م نویژکردنه له خوشی و ناخوشیدا.

نه یه رموه نارام بگره، بوچی؟! هه تا نارامگرتن لات ببیته خوو نه ریتیک خوی گه وره ده فهرمویت:

﴿وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾^{۱۲} مُتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يَرُونَ فِيهَا شمسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا^{۱۳} وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا نَدِيلًا^{۱۴} وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِثَانِيَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابِ

كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُهَا نَقِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْفَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِنْ جِجَارٍ زَجِيلاً ﴿١٧﴾

عَيْنَا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلاً ﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنُورًا ﴿١٩﴾

واته: له پاداشی سه برکردن و خوراکرتنیشیاندا به هشتی دانی تیا دانیشن و ناوریشمی دانی له بری کن. پالّ نه دهنه وه له به هشتا به قنه فه وه نه هه تاو نه بینن له و به هشته داو نه سه رمای سهخت. سیبهری دره خته کانی به هشت نزیکه به سه سره ریانه وه و چنینی میوهی دره خته کانی به هشتیان بۆ ناسان کراوه به ناسان کردن. نه گهرین به سه ریانا به کاسهی زیوین و به کووی بی ده سکی وه ک ناوینه. وه ک ناوینه له شیوه تیا دره که وتنا، به لام له راستیدا زیوین که خویان چو نیان به دل بوون ناوا دروست کراون بویان. شه رابیکیان له و کاسانه دا دره خوارد نه دری که زه نه فیلی تیکه ل کراوه. نه و زه نه فیله ییش له سه رچاوه یه که وه یه پیتی نه لّین سه لسه بیل. میردمندالانیتی تازه هه لچوویش نه گهرین به سه ریانا نه م شه رابه یان دره خوارد نه دهن، که هه میشه هه ر له و ته مه نه دا نه میننه وه و، نه گهر بیانیینی و نه زانی مرواری هه لپرّاون.

پوشاکه کانیان له به هشتا ناوریشمه له به ره وه ی له دنیا دا لییان حه رام کرابوو، (الْأَرَائِكِ) واته نه و قنه فه یه ی که نه ملاو لای هه یه بۆ نه وه ی نه و که سه ی له سه ری داده نیشیت پشو و بدات له سه ری، نه گهرمی خور ده بینن نه به سه ته له کی دوزه خ، سیبهر له دوریه کی زوره وه به سه ریاندا دیت، به روبومه کان شو پر بوته وه له سه ریان، پشتی و پالپشتی جوان و پاراوه زور به ناسانی له به رده ستیاندا یه .

له پیاویک پرسیاکرا که له نیعمه ته کانی به هه شتدا نغرو بوویوو، دواى نه وهى که نازارو سزایه کی زوری چیشته: له ژيانندا نا ئومیدیت بینیوه به خوته وه؟ وتی: به عیزته و دهسه لاتت له وکاته وه دروستت کردوم هر له نیعمه تدا بووم...!!
 هرچی سزاکانی دنیا بوو بیرى چویه وه:

پرسیار له که سیک ده کریت له به رزه خدا: ده ته ویت بگه ریپته وه بو دنیا؟
 پیاوه باوه پداره که ده لیت: نه خیر نه خیر... بمبهن بمبهن بو لای خوی خوم.

خوای گوره ده فه رمویت: ﴿وَبَطَافٌ عَلَيْهِم بِأَنِيَّةٍ مِّن فِضَّةٍ﴾^۱. له به رته وهى له دنیا دا حرام بوو، کوپ که له خاکی به هه شت دروستکراوه له میسک نه ک سلیکون، کوپ و په رداخیک که له شوشه به کی پالفتی پاک دروستکراوه به رنگی زیو، خزمه تکار به نه ندازه ی خواردنه وهت بو تیده کات بی نه وهى داوا بکیت، واته هه ست به ئاره زومه ندیت ده کات بو خواردنه وه.

نه وه نه چه بیلله ی له دنیا دا ده تخوارده وه تامی له گه رودا توندبوو جگه له بونه که ی، له به رته وه ئیبن عه باس (ره زای خوای لی بی) ده فه رمویت: (لیس فی أخراکم من دنیاکم إلا أسماء فقط) واته: نه وانه ی دنیا و به هه شت به راوردیان ناکریت.

رابواردنیکی نامادهو به ردهوام:

نیعمه ته کانی به هه شت بیزار کهر نین که س ماندو نابیت لییان، نه و کانیه ی که لیی ده خوریتته وه پیی ده وتریت (سلسبیللا) له پیکهاته ی (السلاسة أو تسلسل) واته نیعمه ته کان به دواى یه کدا دین، هه روه ها مندالانی هه میشه زیندوو به ده وریاندا دین (ولدان مخلدون) واته به ردهوام له خزمه تیاندا ده بن، (ولدان)

کوی (ولد) ه واته مندالائیکی بچوک، نایا فریشته ن یاخود مروژن یان خوی

گوره به دهسه لاتی خوی دروستی کردون ﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾^۱

یاخود نه وه و مندالی موسولمانانن که به مندالی مردون؟ نیمه پیمان وایه
خوی گوره دروستی کردون و رۆله ی موسولمانان نین، له به رنه وه ی کاتیک
منداله بچوکه که م ده بینم خزمه تی که سیک ده کات نیگه ران ده بم و غه مم زیاد
ده کات، له به هشتدا شتیک نیه سینه ساقی بشیوینی، خوی گوره ده فهرمویت:
﴿وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نِعْمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا﴾^۲ واته: که نه و به هه شته بیینی نازو نیعمه ت
و سامانیک ی زۆر له ویدا نه بیینی.

رپاوردنی به نادیار ناوبردوه بۆ گوره کردن و زۆرکردنی، مولک و مال له
خواه نداری نه و مولکه وه یه ﴿فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقَدِّرٍ﴾^۳ واته:
له نشینگه ی په سه ندو به دلایه نیشن لای پادشایه کی توانا که خواوه ندی نه م
جیهانه یه.

هر کورسیه ک نه مینیتیه وه نه وه درۆزنه، نه و مولکه ی ده مینیتیه وه نه وه
پاسته قینه یه، کاتیک هارونه په شید له سه ره مه رگدا بوو وتی: نه ی نه و زاته ی
که مولک و مالی له ناو ناچیت به زهیت به و که سه دا بیتیه وه که مولک و مالی تیا
ده چیت. خوی گوره ده فهرمویت: ﴿عَلَيْهِمْ يُأْتِ الْأَنْبِيَاءُ خُضْرًا وَأَسْبَقَ وَطُورًا
أَسْوَرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَنَهُمْ رَبُّهُمْ سَرَابًا طَهُورًا﴾^۴ (۱۱) إِنْ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿

۱- البقرة: ۱۱۷

۲- الإنسان: ۲۰

۳- القمر: ۵۵

۴- الإنسان: ۲۱ - ۲۲

واته: ئەو مێرد مندالە شەرابگێڕانە کراسی ئاوریشمی سەوزیان لەبەرایە هیی ناسک و هیی ئەستوور، بازنی زیویان کراوەتە دەستومەچەک و، خوای خۆیان شەرابی خاوینی پێ نۆش کردوون. جا بەو خاوەن باوەرە پیاوچاگانە ئەوتری: ئەم خێروبێرە پیتان دراوە پاداشی بیروباوەرو کردەوێ چاکتانەو، رەنج و تەقلاتان بۆ فرمانبەرداریی خوا، لای خوا بە خۆپایی نەپۆشتوو و پاداشی دراوەتەو. (عالیهم) واتە بەرزترینیان بەرگی ئاوریشمی نەرمی سەوزیان لەبەردایە، وە پارچەیی ئاوریشمی تەنک، جلی ژێرەوێ بەهەشتیەکان ئاوریشمە.

خوای گەرە دەفەرمویت: ﴿وَسَقَّوْهُمْ رُبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا﴾^۱

خوای گەرە بەفەزڵ و منەتباری بەدەستی خۆی ئاویان پێ دەدا دوای خواردنەوێ کافور و زەنجبیل و کانی سەلسەبیل، کاتیک بەنیو بەهەشتدا دەگەرێن مسک و عەنبەر و جۆرەها بۆنی خوشیان بەسەردا دەبارێت.

خوای گەرە دەفەرمویت: ئەو فریشتەکانم، کەس و کارو بەندەکانم و دراوسێکانی منتان تێرکرد؟ ئەوانیش دەڵێن: بەئێ خاوە، پرسیار دەکات: تێرتان کردن؟ جۆرەها خواردنیان لەبەهەشتدا بۆ دەهێتان کەلەو و پیش

نەیان بینیوه، لەبەرئەو دەفەرمویت: ﴿وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ﴾^۲ زیاتریان بەدەنی.

شەراب و (مەیی) یکیان دەدەنی لەبەهەشتدا لەو و پیش شتی وایان نەخواردووتەو.

هەموو لایەک کۆدەبنەو وەک لە پۆژانی هەینیدا کۆدەبونەو، لەبەرئەو بەدبەختی بۆ ئەو کەسانە کە واز لە نوێژی هەینی دێنن، مۆر دێنن بەسەر سێ بەشی دێدا، هەر کەسێک دوو نوێژی هەینی نەکات مۆر بەسەر سێ بەشی دێدا

۱- الإنسان: ۲۱

۲- ق: ۳۵

دیت، هر كه ستيگيش سى نوپژى ههينى نهكات ئهوا مؤر بهسهر هه موو دلیدا دیت و نورو پۆشنایى خوى به روودا ده به سریت. خوى گه وره ده فهرمویت:

﴿وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾^۱ واته: هه ندیکيان رووئه كه نه هه ندیکی تريان له ناو خویانا پرسيارو وه لام ئه كه ن.

سهردانى يه كتر ده كه ن، بۆ نمونه تۆ ئه بو هوره يره ت خوش ده ویت و ده ته ویت ببينیت، من ده مه ویت خالیدی كورپی وه لید ببينم، هه تا به سه رهاتى جهنگى يه مامه م بۆ بگيریته وه، خیرا فریشته كان ده تگويژنه وه، حه ز ده كه ين پیغه مبه ر ﷺ ببينين هه تا باسى (الإسراء والمعراج) مان بۆ بكات.

﴿لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ﴾^۲ واته: هه رچييان ئاره زوو ئى بى بۆيان هه يه له و به هه شته داو له وه يشمان زياتر لايه بۆيان. هه روه ها ده فهرمویت:

﴿وَسَقَنَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا﴾^۳ ، واته پاكردنه وه له سته م و نادادى دنيا.

رأبواردن و خوشگوزهرانى به هه شت

دوا هه مين كه سى دۆزه خيه كان كه دیته ده ره وه و ده بریت بۆ به هه شت...!!!

پيش ئه وهى باسى خوشگوزهرانى به هه شت بكه ين تيشكيك بخينه سه ر دوا هه مين كه س كه له نيو ئاگر دیته ده ره وه و ده پروات بۆ ناو به هه شت، ئه و كه سه كتيه و به سه رهاته كهى چۆنه ؟

پيشه وا موسليم له (صحيح) ه كه يه وه بۆمان ده گيریته وه كه پیغه مبه ر ﷺ فهرموى: دوا هه مين كه س له ئاگر ده رده هينریت له و كه سانه يه كه

۱- الطور: ۲۵

۲- ق: ۳۵

۳- الإنسان: ۲۱

(سەرپێچیکاریکی یه کتاپه رسته) که سینگه سهیری لای راستی دهکات که س نابینیت، سهیری لای چهپ دهکات هر که س نابینیت، ده لیت خواجه له م ئاگره ده رم بینه مه مکه ره به دبه خترین که سی دروستکراوه کانت، خوای گه وره وه لآمی ده داته وه ده فهرمویت: ئه گهر ده رم هینایت داوای هیچی تر نه که ییت ئه ویش وتی نه خیر خواجه داوای هیچی تر ناکه م. فهرموی: ده ربینن، به سنگه کپړی و سنگه خشی هاته ده ره وه کاتی گه یشته قه راغه که ی وتی: خوای گه وره شتیکی پیدام نهیداوه به که سی تر له م دنیا به دا! دواي ئه وه که وته سه یرکردن به لای راست و که سی نه بینی ئاگر نه بیته لای چه پیشی که سی نه بینی ئاگر نه بیته، وتی: خواجه له بهرچاوم دووری بخه ره وه مه به یله (نایه ویت ببینیت به هوی توندی ئه و سزاو ئه شکه نجه یی له و ئاگره دا چه شتی، وه کو ئه و مرۆقه ی روداوایی به سه ردادیت یا خود به سه ر به کیک له نزیکه کانی دیت نایه ویت ئه وه ببینته وه یان پیایدا تیپه ربیت، ئاخۆ ئه و شوینه چون بیت که هه موو سزاو ئازاریکی تیدا چه شتیت خوای گه وره په نامان بدات له گه ل ئیوه دا)، خوای گه وره ده فهرمویت: به نده که م چه ندیک بی واده ی بۆ به لینه که ت! ئه ی په یمانت پی نه دام هیچی ترم لی داوانه که ییت.؟ وتی: خواجه مه مکه ره به دبه خترین که سی به نده کانت. خوای گه وره فهرموی دیمه نی ئاگر له بهرچاوی لایهن (وه کو ئه وه ی له بهر ده م خوادا خوی ملکه چ بکات جگه له خوا کئی تری هه یه) کاتیک هینرایه ده ره وه له و شوینه له دوره وه چاوی به دره ختیک که وت سیبه ریکی به رفراوانی هه بوو روبریک به ژیریدا ده رپوشت خوی پینه گیراو ئارامی نه ما (ئه و هیشتا کاریگه ری ئاگره که ی به سه ره وه ماوه) بۆیه وتی: خواجه بمخه ره ژیر سیبه ری ئه و داره، هه تا هه واکه ی هه لیمژم و ئاوی روبره که ی ژیری بخۆمه وه. خوای گه وره فهرموی: به نده که م چه ندیک بی په یمانیت ئه ی په یمانت پی نه دام داوای هیچی تر نه که ییت، وتی: خواجه مه مکه ره به دبه خترین که سی به نده کانت. خوای

گه وره فهرموی: بیگویننه وه و بیبه ن بو ژیر نه و داره (ئیتیر له ویتوه له م دار بو نه و دار ده رۆشت، له قوناغی سینه مدا خۆی له نزیک به ههشتدا بینیه وه) وتی: خواجه بمخهره پال ده رگاکی. خوای گه وره فهرموی: بهنده که م چه ندیک بی پهیمانیت نهی پهیمانیت پی نه دام ئیتیر داوای هیچی تر نه کهیت. وتی: خواجه مه مکه ره به دبەخترین کهسانی نیو بهنده کانت. خوای میهره بان فهرموی: بیبه نه پال ده رگای به ههشت، کاتی گه یشته پال ده رگاکی سهیری کرد ده رگاکانی به ههشت له بهرده میدا کراونه ته وه نه بله ق بوو له و دیمه نهی بینی، نه گه جاریکی تر مردنی له سهر بنوسرایه ته وه له خویشیدا ده مرد، ده لیت خواجه بمخهره ناو نه و به ههشته. خوای میهره بان فهرموی: بهنده که م چه ندیک بی وادهی! نهی پهیمانیت پی نه دام داوای هیچی تر نه کهیت؟ وتی: خواجه مه مکه ره به دبەخترین کهسی نیو بهنده کانت. خوای گه وره پیی ده فهرمویت مولک و سامانیکت پی ده به خشم به قه د مولکی پاشایه کی دنیا نه ویش ده لیت: خواجه گالته م پی ده کهیت تو خوای هه موو جیهانی (وا گومان ده بات که جینگه کهی پر بوه و کهسی تر ناگریت) خوای گه وره پیی ده فهرمویت: سه د هیندهی قه باره ی دنیات ده ده می. به هوی زور دله پاوکیی نه و بهنده یه وه ده لیت: خواجه تو بهنده ی منی و من خوای تو م. پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: له زور دلخۆشی خۆیدا هه له ی کرد پیغه مبه ر ﷺ پیکه نی، کاتیک پرسیاری لیکرا فهرموی: (خوا به و بهنده یه پیکه نی و پاشان رۆشته به ههشته وه).

كهس به نزاكردن تياناچيٽ و به دبه خت نابيٽ:

له مه سود وهرده گرین كه به نده، يه كه م: له په حمی خوا ناټوميد نه بيٽ،
دووم: له نزاكردن بؤ لای خوا بيزار نه بيٽ و، هيچ شتيك به گوره تر نه زانبيٽ له
تواناو له ده سه لاتی خوی گوره و بالا ده ست.

ټوه حه زره تی موسايه عليه السلام ده فهرمويٽ: (خوایه شهرم ده كه م داوايه كي
بچوكت لي بكم، خوی گوره فهرموی ئه ی ئو كه سه ی قسم له گه لدا ده كه كيت
شهرم مه كه له وهی داواي نرخی خوار دنيك بكه يت) واته نرخی خوئييه ك، كي
هه يه جگه له خوا گوره و بچوكت پي ببه خشي.

به لام كاتيک داوا له خوا ده كه يت ورهت به رز رابگره و هه رگيز له نزاكردن
ناټوميد مه به. ته نانهت ئه گه ر بينيت نزاكانت گيرا نابن غه مبار مه به له به رنه وهی
خوی گوره ده يه ويٽ له به رده رگا كه يدا بيت كه تو ملکه چترين كه سي. خوی
گوره حه ز ده كات گويي له ده نگی به نده كه ی بيٽ كه نزا ده كات بؤيه
ده فهرمويٽ: (پيويستي به نده كه م دوا بخه ن حه ز ده كه م گويم له ده نگی بيٽ).
له وانه يه ئه گه ر پيمان ببه خشي دوربكه وينه وه، خوی گوره ده فهرمويٽ:

﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ
كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ﴾^١ واته: بنياده می سته مكار كه توشی زيانيك

ټه بي، وهك نه خووشي و فه قيری و بي حالي، به پالکه وتن و دانیشن و به پيوه و له
هه موو كات و ساتيكد ا لي مان ئه پارټيه وه ئه و ناخوشييه ی له كوټل بكه ينه وه، جا
كه چووين به ده نگیه وه و، مه ينه ته كه مان له كوټل كرده وه، ديسان ريگای
گومراهی ئه گريته وه به رو له خوی بايي ټه بي، ئه ليی هه رگيز لي مان نه پاراوه ته وه
بؤلابردنی ناخوشي! سته مكاره له سنورده رچووه كان، ئابه م جوړه، كرده وهی

به دی خویمان و له خوځوبایی بوونیان له بهرچاو جوانکراوه! . ئه وه له په حمه تی
خوایه بتخاته بهر دهرگاگه ی هه تا نارامگریت فیریکات.

ئو پیاوه ی که دوامه مین کهس بوو له دۆزه خیه کان له نیو ئه و یه کتاپه رسته
سه رپیچیکارانه ی که ماوه یه کی دیاری کراوی له سزا تیدا برده سه رو پاشان لیتی
هاته دهره وه، ئه مه یس وشه ی کافرو هاوه ئدانه ری له سه ر جیبه جی نابییت
ئه وانه ی که له ناگردان.

﴿يَمَّا كُ لِيَقِضَ عَلَيْكَ رَبُّكَ﴾ واته: ئه وانه ی له ناو ناگری دۆزه خان هاوار
ئه که نه دهرگاوانی دۆزه خ که ناوی (مالیک) هه و پیی ئه لاین: ئه ی مالیک! به لکو
کاری بکه ی خوا گیانمان بکیشی و بهر مین و بهه سیینه وه.

که واته مه ودایه ک هه یه بو موسولمانی یه کتاپه رست هه تا بگه رپته وه بو لای
خوای خوئی، ئیستاش فرسه ت ماوه مادام دل لیده دات.

به هه شت به خشینی که دوا ی باوه:

هه ندی کهس وا ده زانن که به خشینی خوای گه وره بو موسولمانان و
باوه پرداران له به هه شتدا بو قه ره بوکردنه وه ی هه ندیک له و بی بهش بوونانه ی
دنیا یه که موسولمان دوچاری بووه، به لام موسولمان له دنیا دا بی بهش نه بووه،
به لام ئه و خوی وایزانیوه له شتانی که بیبه شبووه که به چیژو خۆشی زانیوه،
ئه مه ش وانیه، ئیمه له نیعمه تانیکی ژوردا ده ژین و هه ستی پی ناکه یین و
به گه وره ی نازانین و فه زلی شته به سه رچووه کان ده ده یین به سه ر ئه وانه ی که
ده میننه وه و بیر له دانایی خوا ناکه یینه وه له به خشین و گرتنه وه و پی نه دان.

بو نمونه کاتیک ئاده میزادیک ئاو ده خواته وه هه ست به نیعمه تی خوا ده کات
و ده لیت سوپاس بو ئه و خوایه ی به ره حمه تی خوئی ئه م ئاوه ی کردۆته ئاویکی

شیرین و سازگارو به هژی گوناگانه‌وه نه‌یکردۆته ئاوئیکی سوئری ناخۆش و وای لیکردوین هه‌ست به‌نیعمه‌تی ئاو بکه‌ین.

باشترین پۆزیه‌ک له‌دنیا‌دا بدریّت به‌ئاده‌میزاد له‌ش ساغیه. له‌ش ساغی ته‌نها له‌ش ساغی جه‌سته نیه به‌لکو له‌ش ساغی دنیاو رۆژی دوايه، کاتیک مه‌ی خۆرێک ده‌بینیت، ده‌لئیت سوپاس بۆ ئه‌و خوايه‌ی منی پاراستوه له‌وه‌ی ئه‌و به‌نده‌یه‌ی دوچار کردوه نزا‌ی بۆ ده‌که‌یت، که‌سیکت بینیه‌وه ئه‌ندامیک له‌ئه‌ندامه‌کانی جه‌سته‌ی له‌ده‌ست دابیت. ده‌ی که‌واته سوپاسی خوا بکه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی به‌تۆی به‌خشیه‌وه نه‌یداوه به‌که‌سیکی تر.

کاتیک منداله‌کانت بینی نوێژ ده‌که‌ن و مندالی دراوسیکه‌تان نایکات سوپاسی خوا بکه له‌سه‌ر نیعمه‌تی رینمویی خوا بۆ منداله‌کانت.

له‌وه زیاتر سه‌لامه‌تیت ده‌ویت، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت: (هه‌رکه‌سیک له‌ئیه‌وه پۆژ له‌ ماله‌که‌ی خۆیدا به‌ بێ ترس بکاته‌وه و له‌ش ساغ بیت و پۆزی ئه‌و رۆژه‌ی هه‌بیت که‌ تیا‌یدا ده‌ژی وه‌کو ئه‌وه وایه که‌ خوا‌ی گه‌وره هه‌موو دنیا‌ی پی به‌خشیبیت)

گرتنه‌وه له‌لایه‌ن خواوه سه‌رچاوه‌ی به‌خشینه:

به‌لام خوا‌ی گه‌وره به‌گرتنه‌وه‌ی هه‌ندێ شت لیت بیزارت ده‌کات هه‌تا هه‌چ شتیک سه‌رقالت نه‌کات له‌خۆی، به‌لام وه‌کو وتمان ئه‌مه بێ به‌ش کردن نیه، به‌لکو بێ به‌ش ئه‌و که‌سه‌یه له‌ چیژی قورئان بێ به‌شه، باوه‌ردار وابه‌سته‌یه به‌خوا‌ی په‌روه‌ردگاره‌وه، خاوه‌نی رازی بوونی دلنیا‌یی و سینه‌یه‌کی کراوه‌یه وه‌کو ئه‌وه وایه هه‌موو دنیا‌ی پی درابیت.

هەندیک خە ئەک ملیارەها خەرچ دەکەن هەتا بۆ ساتیک بەختەوەر بن بی
ئەوێ دەستیان بکەوێت.

ولست أرى السعادة جمع مالا ولكن التقى هو السعيد
واته: بەختەوەری لەکۆکردنەوێ ساماندا نابینم، بەلام لەخواترساو
بەختەوەرە.

هەندی کەس وادەزانن هەژاری سەرچاوەی ئازارو مەینتە نەخێر هەرگیز
ئەوێ سیاسەتی ژیان نیە، خوای پەرەردگار دەفەرمویت:

﴿ قُلْنَا يَا أدمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِرَوْحِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ لَكَ
أَلًا مَجُوعٌ فِيهَا وَلَا تَعْرِى ﴿١٨﴾ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴾^١ واته: جا بە ئادەممان
وت: بەراستی ئەم شەیتانە دوژمنە بۆت و بۆ ژنەکت، دەسا ئاگاداریە دەرتان
نەپەرینى لە بەهەشت و گێڕۆدەى ناپەرەختى ببى. بى گومان ئەمە بۆتو لە
بەهەشتا هەیه کەوا نە برسیت ببى تىیداو نە بى بەرگ و پۆشاک بى. تىنوویشت
نەبى تىباو گەرمات نەبى.

سەرکە چۆن خوای گەرە هۆکارەکانى ژيانت لەم ئایاتەدا دیارى دەکات:
﴿ إِنَّ لَكَ أَلًا مَجُوعٌ فِيهَا وَلَا تَعْرِى ﴾ برسەتى و بى بەرگى.

﴿ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴾ تىنویەتى و گەرمى خۆر، (تصحى)
مەبەستى لەوێهە کە مالتىکت نە پارێزگارىت لىبکات.

کەواتە چوارشت هەیه: (برسەتى و تىنویەتى) و (نىشتەجى بوون و بەرگ و
پۆشاک) ئەمە چوار بنەماى سەرەکىن بۆ هەژارى ئەگەر لىیان پارێزرايىت وەکو
ئەوێ وایە هەموو شتىکت پى درابى، لەبەرئەوێ خوای گەرە وادەى بە ئادەم

دا ئەم شتانەى لە بەهەشتدا بداتى، بەلام ئادەمیزاد دەیهوئیت هەرچیهك له زهويدا بێته مۆلكى خۆى و بى ئهوهى بزائیت كه لهوانه به سهراچاوهیهك بێت بۆ بهدبەختى.

هەندیکیش بیانوی ئهوه دیننهوه كه داهاتو بۆ پۆلهکانیان دابین دهکن...

﴿وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ

وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ واته: با ئەوانهى میرات وهرئهگرن و، خزمو ههتیوو ههژارانیان لا کۆئهبنهوه، واههزبکن که خۆیشیان ئهمرن و منالهکانیان دهستهپاچه و لانهواز داماون و ئهپۆنه ئهوشوئانهى میراتیان تیا بهش ئهکری و چاوهپوانی دهست و دهههتهیان ئهبن. ههروهکو ههز ئهکن بهشیان بدهن و ئیحتیاجیان جی بهجی بکن، بهشی ئهوهتیوو خۆیش و ههژارانەیش بدهن و دلایان خۆش بکن. با له خودا بترسن و قسهى دامهزراوى شهرعییان لهگهڵ بکن.

به (عومهرى كوپى عبد العزيز)یان وت (رهزای خوای لی بئی) ههوت كچهكەت بهجیدههئیت؟! وتی: ترسم لییان نیه سورهتى (الواقعة)م فیكردون، ئهگەر چاكبن ئهوه خوای گهوره لیخۆشبووه بۆ ئەوانهى بۆ لای ئهوه دهگهڕینهوه، خۆ ئهگەر پیچهوانهى ئهوهن ئهوا شتیکیان نادهمى ههتا بههیزیان بکات بۆ سهریپیکردنی پهروهردگار.

سهیری دانایی ههزهتى عومهر بکه ژبانی كچهکانی دایه دهست خوا وه فیتری کردن هانای بۆ بهرن، وه ئهوه پارهی ناونهبردوه بهوهی پارهی بهلگو پارهی خهلكه بههقی خۆی. وردبهرهوه لهم فرمایشتهى خوای گهوره كه دهههروئیت:

﴿الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾^۱ واته: مال و سامان و نهولاد جوانیی
ژیانی دنیان و زوو له ناوئه چن.

نه یفه رموو سه رچاوهی زیان ژیانی دنیا، به لکو پاره جوانیه کی دهره کیه
وه له هه مان کاتدا فیتنه یه: ﴿أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ﴾^۲ واته: زوډ چاک
بزانن مال و دارایی و نهولاد و نهوه تان هوی ناژاوه و نه گبه تین بو تان.

له هر تاقیکردنه وه به کدا ده بییت سوپاسگوزار بین، باوه پدار ده بییت
به شوینگه کانی قه دهر رازی بییت وه خوی گه وره نه یفه رموه نابییت به نده له م
شخانه نزیک بیته وه مه گه به نه ندازهی نه و جوانیه نه بییت که به هوی وه دو چاری
تاقیکردنه وه بو ته وه نه وه تا ده فرمویت: ﴿تَتَّبِعُوا فِي أَمْوَالِكُمْ
وَأَنفُسِكُمْ﴾^۳ واته: قه سه م به خودا ئیوه نهی موسولمانه کان له لایه ن
خوداوه تاقی نه کرینه وه و تووشی زیان نه بن له مال و سامان تاندا له سه ر دهستی
کافره کان.

تو خو ت دو چاری به لا ده که یه، بو نمونه که سیک نه وه ندهی هه بییت به شی
بکات که چی قه رز ده کات له بانک، هۆکاره که یه نه وه یه ده یه ویت کاره کانی یا خود
کۆمپانیا که یه فراوانتر بکات بوچی؟ (نه وه یه که مه و به شت ده کات باشتره له وه ی
زوډه و بی ناگات ده کات).

نه مه ش بانگه شه یه که نیه بو خاوبوونه وه و گه رانه وه، چیت ده ویت له دنیا بیبه
به لام نیه ته که ت به ته واوی له پیتناوی خوادا بییت، بیکه ره هۆکاری ناوه دان
کردنه وه ی زه وی، نالای (لا إله إلا الله) ی پی به رزیکه ره وه، مه یخه ره دلته وه

۱- الکهف: ۴۶

۲- الأنفال: ۲۸

۳- آل عمران: ۱۸۶

به لگو با له دهستندا بیټ، بۆ ئه وهی به و شیوه یه ت لیبیت ده بی ههست به وه
بکهیت ئه وهی که رۆزیت ده داتی پهروه رداگاره و کردویه تیه ئه مانه تیک
له دهستندا ئینجا سه یرت ده کات چی لی ده که یت.

کورتی و ته ئه مه یه به خته وه ری نزیکبونه له خوا چه ندیک له خوا نزیک
بیته وه ئه وه نده له نزمی به رز ده بیته وه دنیا لیت دورد که ویتته وه، به خته وه ری
ئو ویسته یه که خوا بۆ به نده ی بریار ده دات که له سه ر ریگا که ی راوه ستاو
بیټ.

به چاوی دنیاوه سه یری رۆزی دوا یی مه که:

ئوه بزانه که تو نامریت هه تا نه که یت به رۆزی خۆت. فریشته ی مهرگ له بهر
دهرگادا ده وه ستیت و ده فره مویت له ترسی من ده گرین من فره مان پیکراوم!
یا خود بۆ ئه و ده گرین که بی ده سه لاته، سویند به خوا فلسیکم له رۆزه که ی که م
نه کردۆته وه، وه ساتیکیم له ته مه نی که م نه کردوه ته وه، وه من جار له دوا ی جار
ده که ریمه وه لاتان هه تا که ستان ناهیلمه وه. پیغمبه ر ﷺ ده فره مویت: ئه که ر
گویتان له و وتانه ی فریشته ی مهرگ بوا یه ئه وا بۆ خویان ده گرین و ئاره زویان
بۆ دنیا نه ده ما.

ئهی که واته دنیا بۆ دراوه به ناموسولمانان؟ به ئاره زووی خویان پایدا
ده که پین، ئه مه ش له بهر ئه وه یه ئه وان بۆ دنیا ی خویان دلسۆز بوون بۆ یه پینان
درا، به لام ئیمه که مته رخه میمان کرد له ئاینه که مانداو دلسۆز نه بووین بۆ یه
لیمان سه ندرایه وه.

ئه وه ی ئازار دهره ده بینیت زۆریه ی ئه و شتانه ی که موسولمان سه رقالم
ده کات له رۆزی دوا یی ئه وه یه که: ئایا جه ند په ریمان ده بیټ وه چه ندمان
ده بیټ له وه له وه...!! ته نانه ت با سه کانی رۆزی دوا یی بۆ ته تیروانینه

دنیا بیهکان و گرنکی به وه نادهین چۆن پئی دهگهین؟ وه چۆن دهچینه ناوی؟
ئه و کارانه چین که دهمانگهیه نیتته لای؟

دنیابیه و سهیرکه بزانه چیت پییه...!!

به لام ئایا دنیابین و ئومیدمان هه بیته یا خود بترسین و له دلّه پراوکیدا بین؟
پیوسته له سهیرمان دنیابین، به لام ئه وه ئیمهین که گرفتهکان بۆ خۆمان وه دی
دینین و دوچاری گونا هیشمان دهگهین، هیچ پییه که به یه کدا نایهت یان هیچ
دریکێ ناچیت به پیماندا به هۆی گونا هو کاره خراپه کانمانه وه نه بیته. خوای
گه ورهش لیت خوش ده بیته، خوای گه وره ده فه مویت: ﴿مَمَّا خَطِيئَتِهِمْ
أَغْرُقُوا﴾^۱ واته: جا ئه م قهومی نووچه به هۆی تاوانه کانمانه وه له تۆفانا نوقم
کران و خنکینران.

ئیمهش له ئاره زووه دنیا بیهکاندا نغزو بوین، خه لکیش وا ده زانن ئه وه
نیعه تیکه، له کاتیکدا وانیه، ئیمه وه ک هۆکاریک به کاری ناهینین به لکو
کردومان ته ئامانج، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (چاره پرهش بیته به ندهی دنیا
چاره پرهش بیته به ندهی فلس و دره م، چاره پرهش بیته به ندهی به رگ و
پۆشاک)^۲.

باسه که ئه وه نیه دوچاری ترس و دلّه پراوکی بین به لکو ئایا کاره کانمان
به مه به سستی په زامه ندی په روه رداگاران ئه نجام ده ده یین نو یژه کانمان،
رۆژوومان.. ئایا ریاکاری و له خۆبایی بوون و هاوه ل دانان بۆ خوامان تیا به،
یا خود راستگویی و دلسوزی و دنیابوونمان تیا به، ئایا پشتی ته واومان به ستوه

۱- نوح: ۲۵

۲- رواه البخاری.

به‌خو، به‌لام ته‌نانه‌ت له پشت به‌ستنمان به‌خو نارپکی ده‌نوینین و پشت به‌خه‌لکی ده‌به‌ستین.

به‌نده گونا‌ه ده‌کات و ده‌لئیت خوا لی‌خۆش‌بوو و میهره‌بانه، به‌لام نه‌گر پاره‌یه‌کی دۆراند یا‌خود بازرگانیه‌ک ده‌بینیت زۆر سوره له‌سه‌ر گه‌پانه‌وه‌ی و گه‌شه‌پیدانی، نه‌وه‌ی له‌یاد چووه که‌خوا لی‌خۆش‌بوون و گه‌پانه‌وه‌ی لی‌ وه‌ر‌بگرت، به‌لام به‌نده به‌کرده‌وه‌ی چاکه.

که‌واته ده‌بیت به‌تیگه‌شتنیکی راسته‌قینه له‌م ئاینه‌مان تی‌بگه‌ین، به‌مه‌ش ده‌بیته سه‌ره‌تایه‌ک بو‌ر‌ابونیک‌ی گه‌وره، به‌ویستی خوا داها‌تو بو‌ نه‌م ئومه‌ته‌ی ئیمه‌یه‌و نه‌م ئومه‌ته‌ه‌ر ده‌مینتیه‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئاینه‌که‌مان فه‌رمایشتی په‌روه‌ردگاره: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾^۱ واته: ئیمه‌ خۆمان قورئانمان نازل کردوووه‌ه‌ر ئیمه‌یش ئه‌پیاریزین له‌وه‌ی بفه‌وتی یا ده‌سکاری بکری و زیاده‌که‌می تیدا بکری.

وه به‌گه‌پانه‌وه بو‌ ئاین سه‌رکه‌وتنه به‌سه‌ر دوژمناندا له‌به‌رئه‌وه‌ی ئیمه به‌ خواپه‌رستیمان سه‌رده‌که‌وین و به‌سه‌ر‌پێچی دوژمنانمان، به‌لام نه‌گر ته‌ریب بووین له‌گه‌ل سه‌ر‌پێچیماندا نه‌وا دوژمنه‌کانمان له‌پووی چه‌ندی‌تی و چۆنیه‌تیه‌وه به‌سه‌رماندا سه‌رده‌که‌ون.

به‌لام ئیمه ده‌مانه‌ویت به‌سه‌ر خودی خۆماندا سه‌ریکه‌وین وه به‌سه‌ر ئاره‌زووه شه‌یطانیه‌کانماندا سه‌ریکه‌وین، دباره شه‌یطان ناتوانی به‌سه‌ر که‌سدا سه‌رکه‌وی مه‌گر باوه‌ر لاواز نه‌بیت:

﴿ فِعْرَانِكَ لَأَعُوْبَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴾ (۸۲) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱﴾ واتە: جا ئىبليس وتى: بە عىززەت و جەلالى تۆ قەسەم ھەموويان سەر جەم گومرا ئەكەم. تەنھا بەندە خاويىن و دىسۆزەكانت نەبى لە ناويانا.

ئىمە دەمانەويت ئەم ئومەتە كارا بىت، مەوقىكەمان دەويت خاوەن باوەپىكى بەھىزىت، ديارە باوەپدارى بەھىز چاكترو خۆشەويستەرە لای خوا لە باوەپدارىكى لاواز.

شكۆمەندى و رىزبۇ خاوەن دەستى بالايە:

ئىمە بوينەتە ئومەتتىكى لاواز ئومەتتىك پىداويستىەكانى خۆى پى دابىن ناكرىت، ئەمەش لە پەوشتى ئىسلام نى، ئەو پىغەمبەرى خوايە ﷺ پىاويك ھاتە لای نەيدەتوانى ژيانى خۆى دابىن بكات پىي فەرمو: ھىچتان نى لەمالەوہ؟ كابرا وتى: تەنھا مەركانەيەكمان ھەيە ئاوى تىدا دەخۆينەوہ وە پارچە ھەسرىك ھەندىكى رادەخەين و ئەوى تىشى دەدەين بەخۆماندا، پىغەمبەر ﷺ فەرموى: بىرۇ بېھىنە، ئىنجا پىغەمبەر ﷺ بەرزى كىردەوہ و فەرموى: كى ئەم دوانە دەكرىت؟ پىاويك وتى: بە درھەمىك، پىغەمبەر ﷺ فەرموى: كى زياتر دەدات؟ يەككىكى تر وتى: بە دوو درھەم، پىغەمبەر ﷺ فەرموى: بىنە ئىنجا پىي فەرمو ئەوہ درھەمىكيان بىدە بەخۆراك و مندالەكانتى پى تىر بکە، درھەمەكەى تىش تەورىكى پىبىكپە و بۆمى بېھنە.

پىاوەكە تەورىكى لەبازاپ كرى، پىغەمبەر ﷺ گرتى و لقى درەختىكى پى برى. پاشان پىي فەرمو بىرۇ دارى پى بېرە، ھەتا پانزە رۆژى تر نەتېنمەوہ، ئەمە باشترە لەوہى كە سوال بکەيت لەخەلكى.

یه کیک له هاوه لان هاته خزمهت پیغمبر ﷺ دهستی زبر بوو بوو، پیغمبر ﷺ فرموی: ئه وه چیه؟ وتی: به هۆی کارکردنه وهیه، پیغمبر ﷺ فرموی: ئه وه دهستی که خواو پیغمبره کهی خوشیان دهویت.

خوای گه وه بهندهیه کی پیشه وهری خوش دهویت وه کو پیغمبر ﷺ ده فرمویت: هر خاوهن پیشه وهری، ئه وه تا زه که ریا پیغمبر ﷺ دارتاش بوو، حه زه تی موسا ﷺ ماوهی (۱۰) سال شوان بوو، پیغمبر ﷺ (۱۳) سال شوان بوو، ئیمه له وان چاکترین.

که واته ده بیته دروشمان هه و لدان بیته، هه تا هزری پوژئاوا به سه رماندا زال نه بیته، ئیمه نه گه ر سود وه ریگرین له نوری خوا ئه وا ده بینه شاره زاو بلیمه تی دنیاو رۆژی دوابی، ئیمه فه رمان پیکراوین به وهی ئومه تیکی کارا بین، به هیزو ئیجابی بین و ئومه تی که بین دروستکار بین و داوالیکراو بین و داواکه ر نه بین.

که واته ده بیته فیهی یه که م مافداریتی (أولویات) جیه جی بکه بین هه تا به تیگه یشتن و هۆشیاریه وه به ره و پرووی کاره کان ببینه وه ئه مه ش نابیته مه گه ر به گه رانه وه مان نه بیته بۆ لای زانایان و شاره زاو خواناسان و ئه وان ده رک به وه ده که ن کامه له پیشه و کامه له دوابیه، وه کامه پیشبکه ویت و کامه دوابکه ویت، سه رقال نه بین به لاهه کیه کان له سه ر حسابی بنه ماکان، وه نه به پروکه ش له سه ر حسابی ناوه پوک.

خۇراكى بههشت و خواردنهوهی...

بۆ ئهوهی بههشت بناسین و ئهوهی تیايدايه، با وردبینهوه له بوکهکهی قورئان سورهتی (الرحمن) که وهکر سیوهی بههشت وایه بۆ بههشتهکان، دادهنیشن و لهنیو خویاندا ئالوگۆری پی دهکن و دهیدهن بهیهکتر. لهفهرمایشتی خواوه دهست پی دهکات ﴿وَلَمَنْ حَافٍ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ﴾^۱ واته: بۆ ئهوانهیش که لهوهی خوی ترساون که ئهوهستی بۆ حیساب و کیتاب کردن لهگهڵ بندهکان، دوو بههشت هیه. بۆچی دوو بههشت بۆ ئهوانهی که لهخواترسن.

یهکه م: بههشتیک بههوی راستگویی باوهپی لهگهڵ خوادا. دووه م: لهبهرئهوهی پوخته بههشتهوه لهریی دوو شویتگهوه، پینگهی ترس و پینگهی کارکردن.

خوای گهوره پیناسهی دوو بههشتهکهی به (ذواتا أفنان) کردوه، واته لق و پۆپی نوری تیايه، دهفهرمویت: ﴿فِيهَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ﴾^۲ واته: ئهوه دوو بههشته دوو کانیای پرهوانیان تیايه.

ئایا کانیهک بۆ هر بههشتیکیانه؟ بهلکر دوو کانی و سهچاوهیان تیايه رینگه دهبرن.

﴿فِيهَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ﴾^۳ واته: لهوه دوو بههشتهدا لههر میوهی دوو جۆری ناسراوه ناسراو یا دوو جۆری تهپرو وشك هیه.

۱- الرحمن: ۴۶

۲- الرحمن: ۵۰

۳- الرحمن: ۵۲

له چ میوهیهك كه موسولمان له دنیادا بینویهتی یاخود هر جوریکیانى نه بینویه (زوجان) واته دوو جور، دوو جور كه بهنده لیتیان بیزار نابیت نه مهش له پهحمهتی خواوهیه.

له وانهیه كه سیک پرسیار بکات: ئایا جگه له میوه هیچی تر له خوراك له بههشتدا نییه؟ به لى گوشت هیه گیانداران دین له بههشتدا وهكو وشتر پوخساری جوانه و دهنگی خوشه ده لیت: نهی خوشه ویستی خوا ئیمه له کانی (تسنیم) مان خواردوته وه و له ژیر عرشى (الرحمن) دا له وه پاوین له ئیمه بخو ئیمه خوشترین خواردن، کاتیک بیر ده کاته وه له خواردنی گوشته که ی له ده فریکدا ده خریته برده می، هر كه خواردی و تیربوو لى ه لده ستیته وه و له ژیر عرشى (الرحمن) دا ده ست ده کاته وه به له وه پین.

ئایا نه وهی تیانیه كه نه چاو بینویهتی و نه گوی بیستویهتی و نه به دلى هیچ كه سیکدا نه هاتوه...!

﴿مُكْرِمِينَ عَلَىٰ فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ﴾^۱ واته: نه وانه یش كه له وبه ههشتانه دان پال نه ده نه وه به پایه خى واوه ناوه که ی ئاوریشمی نه ستوره.

سه رین بهرگ و ناواخنى هیه، جا رهنگه به ئیسفهنج یاخود لۆکه یان خوری یان ریشال ناواخن کرابی به لام سه رینی به ههشت بهرگی ناواخنه که ی به ئاوریشم پر کراوه! ناخو دهره وهی چون بیت. (الإستبرق) واته ئاوریشمیکی نه ستور.

﴿وَجَنَىٰ الْجَنَّةِ دَانٍ﴾^۲ واته: لیکردنه وهی میوهی بههشته کانیش نزیکه دهسته و ههستانه وهی ناوی.

۱- الرحمن: ۵۴

۲- الرحمن: ۵۴

واته ئەگەر چاوت بەدرهختیک کەوت نێوان تو و ئەو (١٠٠) سال بێ ئارەزووی بەرهکە ی بکەیت یەکسەر دەهینیریتە بەردەمت.

ئادەمیزاد تەنھا بە ئاوات خواستنیک، لە بەرئەوهی مرۆفە ماندووە، ئەمەش دەسکەوتی ماندوویونە کە یەتی.

ئافره تانی بهههشت:

خوای گەورە دەفرمویت: ﴿فِيهِنَّ قَصْرَاتُ الْطَّرْفِ﴾^١ واتە: لەو بەههشتانەدا خۆری واهەن چاویان تەنھا لە مێردەکانی خۆیانە و نارواننە کەسی تر و بەر لە مێردەکانیان کەسی تر.

قورئان پێناسەی پەریەکان دەکات یەکەم خەسلەتیان ئەو یە بیجگە لە هاوسەرەکانی خۆیان سەیری کەسی تر ناکەن، بە لگو چاوی کەسی تر نابینیت، شەرمیان لێ دەباریت، دیارە پەوشتی ئیسلامیش شەرم کردنە، پێغەمبەر ﷺ وای فرموە، پێغەمبەر لە هەموو کەس زیاتر بە شەرم بوو تەنانەت لەو کچەی کە لە جینگە کە یادیە بە شەرمتر بوو، (قاصرات الطرف) واتە تەنھا بۆ هاوسەر یەتی سەیری ئەو نەبیت سەیری کەسی تر ناکات.

خوای گەورە دەفرمویت: ﴿لَمْ يَطْمِئُنْ إِنْشُ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ﴾^٢

واتە: نە ئادەمزاد و نە پەری، لاقە ی نە کردوون و دەستی پێ نەگە یاندوون. نایە تە کە ئاماژەش بۆ ئەو دەکات کە پەری (الجن) ییش دەچنە بەههشتەوه، بەلام پەری باوەردار، خەلکی بە قەبارە ی خۆی دەبیینیت، لە بەرئەوهی پێغەمبەر بۆ ئادەمیزاد و پەریەکان نێردراوه.

١- الرحمن: ٥٦

٢- الرحمن: ٥٦

به هشت هم موئوهی تئیدایه سهیره، کئی له ئیمه فریشتهی بینووه؟
 کهس، به لام له به هشتدا ﴿يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ﴾^۱ واته: هموو ده رگا کانیان
 له پوودا کراونه ته وه.

به ویستی خوا ده بینیت له گه لماندا داده نیشن، له بهرئوهی له ناو دنیا دا
 له نیو دانیشتنی زیکرو یادی خوا دا له گه لیان داده نیشتن، کاتیك قورئان
 ده خوینین له گه لمانن، کاتیك نزا ده کهین ئامینمان بو ده کهن، کاتیك ده پوین بو
 مزگهوت له گه لمانن، بالیان بو زانستخوزان راده خن، وه هه یانه فریشتهی
 چاودئرو تو مارکه ره.

باشترین پاداشت بو باشترین بهنده...

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿كَاثِرٌ أَلْيَاقُوتٌ وَالْمَرْجَانُ﴾^۲ واته: نهو حوریبانه
 له سووریدا نه لئی یاقووت و له سپیتیدا نه لئی مهرجانن، واته په نگیان سوورو
 سپیه. کاتیك سهیری ده کهیت ده بینیت گه وه ره.

ده لیت: ﴿هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ﴾^۳ واته: ئایا پاداشی
 کرده وهی چاک له پاداشی چاک به ولاره شتیکی تره؟
 کاتیك له دنیا دا چاک ده بیت بو خواو بو ئاینه کهت و بو پیغه مبه ره کهت ﷺ و
 بو زانستخوزان و بو چاکه خوزان، نه مه هه رگیز لای خوا تیا ناچیت، کاتیك
 چاکه کهت ده پیوریت، تو چه ند سال چاکهت کردوه؟ په نجا سال، سه د سال،
 دوو سه د سال، به لام نهی خوا چه ند چاکه ی بو تو بووه؟ هه تا هه تابه، نه مه ش
 فه زلی خوایه.

۱- الرعد: ۲۳

۲- الرحمن: ۵۸

۳- الرحمن: ۶۰

﴿خَلْدِيَتْ فِيهَا أَبَدًا﴾^۱ واته: بۆ هه‌میشه تیا‌یا ئەمینیته‌وه. له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی خ‌و‌ای گ‌ه‌وره به‌ئاگاتره له‌ب‌ه‌نده با‌وه‌پ‌داره‌کانی ئەگ‌ه‌ر ه‌ه‌تا ه‌ه‌تا بی‌ه‌یشتایه‌ته‌وه ئە‌وا ه‌ه‌تا ه‌ه‌تایی خ‌و‌اپه‌رستی ده‌کرد، له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی خ‌و‌ای خ‌ۆش ده‌و‌یت، ه‌ه‌روه‌ها به‌ئاگاتره له‌ب‌ه‌نده‌ی بی‌ با‌وه‌پ‌ری ده‌زان‌یت ئەگ‌ه‌ر بی‌ با‌وه‌پ‌ر به‌یلت‌ه‌وه‌و نه‌یمر‌یت ئە‌وا ه‌ه‌تاه‌تایه ه‌ه‌ر به‌ بی‌ با‌وه‌پ‌ری ده‌مایه‌وه، که‌واته ح‌س‌ایان به‌پ‌یی نیه‌ته‌کانیان‌ه.

که‌واته ﴿هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ﴾^۲

با سه‌یر بکه‌ین (مح‌سن) کی‌یه؟ (مح‌سن) خ‌و‌ایه، ه‌ه‌تا با‌وه‌پ‌دار له‌ دنیا‌دا خ‌ۆ‌پ‌اگر‌یی‌ت خ‌و‌ای گ‌ه‌وره بانگی ده‌کات: پ‌و‌وی تی‌ بکه‌ چاک‌ی ده‌بین‌یت، ئەگ‌ه‌ر دره‌ختی خ‌ی‌رو چاک‌ت پ‌واند ئە‌وا به‌ره‌که‌ی ده‌چ‌نیه‌وه، خ‌ۆ ئەگ‌ه‌ر دره‌خت‌یکی پ‌یست پ‌واند ئە‌وا ه‌یچ ناچ‌نیه‌وه ته‌نها به‌ریکی پ‌یس نه‌ب‌یت.

بی‌گومان به‌نده ده‌ب‌یت بۆ پ‌ۆژی د‌و‌ایی بچ‌ین‌یت ه‌ه‌تا خ‌و‌ای گ‌ه‌وره ریگ‌ه‌ی بۆ بکاته‌وه، پ‌یتمونی بکات و با‌وه‌پ‌ری لا خ‌ۆشه‌ویست بکات، وه له‌دل‌یدا بپ‌رازی‌ن‌یت‌ه‌وه بی‌ با‌وه‌پ‌ری و خ‌راپه‌کاری و سه‌رپ‌یچی لا ناشرین بکات، ئە‌وانه ژیرو تیگ‌ه‌یشتون. (الراشد) ئە‌و که‌سه‌یه خ‌ۆی پ‌یگ‌ه‌یان‌د‌وه بۆ به‌رنامه‌و پ‌رۆگرام‌ی خ‌و‌او س‌ونه‌ته‌کانی پ‌یغه‌م‌به‌ر ﷺ، به‌لام له‌گ‌ه‌ل ئە‌مانه‌ش‌دا به‌کارو کرده‌وه‌ی به‌نده‌که‌یه، ح‌ه‌زه‌تی ع‌وم‌ه‌ر(پ‌ه‌زای خ‌و‌ای لی‌ ب‌یت) فه‌رم‌و‌وی: که‌س له‌ئ‌ی‌وه له‌سه‌ر پ‌شتی نه‌خ‌و‌یت و ب‌ل‌یت خ‌و‌ایه پ‌ۆزیم ب‌ده‌ری که‌ ده‌ش‌زان‌یت ئ‌اس‌مان ز‌ی‌رو زی‌و ناب‌ار‌ین‌یت.

۱- التغابن: ۹

۲- الرحمن: ۶۰

پله یه کی تر... کوا کرده وه کهت له جزوور به خشنده بی دا؟!۱

﴿وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ﴾^۱ واته: له دوو به هه شته وه عده پیدراوه کهیش به ولاره دوو به هه شتی تریو به هه شتییه دهسته راسته کان هه یه.

ئهمه ئاستیکی تره، و تراوه: واته نزیکتره له عرشه وه له مه یا خود له و دوانه، دیاره (الجنان) نزمترین پله کانی له عرشه وه له نیوان پله یه ک بو پله یه کی تر ریگای سه د سآله، به هه شت (۷) پله یه ئهم ده رگیانه ی به هه شت، وه کو فیرده وس و عه دن.... له گه ل ئهم پلانه شداو له ناو پله کاندا پله ی تریش هه یه.

به لآم له سوره تی (الرحمن) دا چوار (جنتان) واته باخ هه یه له نیو یه ک پله دا وه له پیناسه کانی ﴿مُدَّهَا مَتَّانِ﴾^۲ واته: ئهو دوو به هه شته له بهر زوری دارو درخت که ده وریان داوه په شباو دیارن. ئهو په نگه توخه ی به هوی زور به یه کدا چونی لقه کانیه وه یه تی و جوانی دره خته کانیه تی.

هه روه ها خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿فِيهِمَا عَيْتَانِ نَضَّخَتَانِ﴾^۳ واته: له م دوو به هه شته ی ترا دوو کانیو هه ن ئاویان به هیز لی هه ئه قولی. (تجریان) گشتگیر تره له (نضاختان)، (نضاخه) واته به توندی هه لده چیت ﴿وَمَخْلُورِمَّانٍ﴾^۴ واته: له و دوو به هه شته دا میوه و دارخورماو هه نار هه یه.

۱- الرحمن: ۶۲

۲- الرحمن: ۶۴

۳- الرحمن: ۶۶

۴- الرحمن: ۶۸

﴿فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حَسَنَاتٌ﴾^۱ واته: ثافره تانی چاک و جوان و له شیوه و له ره وشتا له و بهه شتانه دا هه ن. وه له نایه تی دیکه شدا باسی کردوه: ﴿حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾^۲ واته: نهو ثافره تانه حورین و له ناو په شماله کانیا نا ماونه ته وه. به لام له باره ی وشه ی (الخیام) ه وه چه زره تی عومهری کوپی خه طاب (په زای خوی لی بی) ده فهرمویت: نهو خیمانه وه ک گومه زه ی به تال وان له مرواری و زومردو زیو دروست کراون قه باره یان به نه ندازه ی قه باره ی دنیا به.

﴿لَمْ يَطْمِئُنْ مِنْهُمْ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ﴾^۳ واته: بهر له میرده کانیا ن که سی تر، نه ثاده مزادو نه پهری، لاقه ی نه کردوون و دهستی پی نه گه یاندوون.

وه کو وتمان پله کانی تر: ﴿مُتَكِبِينَ عَلَى رَقَفٍ خُضِرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حَسَانٍ﴾^۴ واته: پالیان داوه ته وه له سهر سهرین و پشتی سی سه وزو پایه خی جوانی ساختی عه بقهر له وانه ی له وی دروست نه کرین.

خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿مُتَكِبِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَّائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ﴾^۵ واته: نه وانه یش که له و بهه شتانه دان پال نه ده نه وه به پایه خی واوه ناوه که ی ناوری شمی نه ستووره، نیتر نه بی ده ره که ی چی بی و، لیکردنه وه ی میوه ی بهه شته کانیش نزیکه دهسته و هه ستانه وه ی ناوی.

لیره دا سهیر ده که ین به سهر شتی که وه ن که بال ده دا به یه کداو ده فریت که ناوری شمی کی نوری پیوه یه، به لام (العبقری) مه بهستی له وه یه نه و شوینه ی

۱- الرحمن: ۷۰

۲- الرحمن: ۷۲

۳- الرحمن: ۷۴

۴- الرحمن: ۷۶

۵- الرحمن: ۵۴

لیوہی پیگہ یشتوہ، کہ واتہ (العبقری) ئه وشته یه که له وه وپیش نه مان بینوہ،
واته له سهر شتیک داده نیشیت که له وه وپیش دانه هینراوه .

ئهمهش ئه و هه مه جورى و گورپانکاریه یه له بهرئه وهی به هه شت یه ک شوین
نیه، به بنده به ناو مولکی خویدا له به هه شتدا هه زار سال ده پروات.

﴿ نَبْرَكَ اَسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴾^۱ واته: پیرۆزو موباره که ناوی خوای
پهروه ردگارت. که خاوهنی شان و شکوو قه درزانینی هه راوهن قه دریکه. هه
به دهسه لات و به خشندهیی خوئی نیعمه تی رشتوو به سهر به بنده باوه رداره کانیدا
بۆیه ده بیت پیزی بگرین و له پایه و پیگی بترسین، هه رخوئی خاوهنی
به خشنده ییه که به و به خشنده ییه ی به کاریکی که م خیریکی زۆرمان پی
ده به خشیت، که واته چی یه کسانه له به رامبه ر به خشنده یی خوادا؟

حه وانه وه نیه له به هه شتدا نه بیت...

له میانه ی نایه ته کاندا تبیینی باسی دانیشتن و وه سفه کانی ده کهین،
هه روه ها باسی په ریه کان و خواردن و خواردنه وه ده بینن ئه م شتانه هی
خه لکین له دنیا دا! به لام ئه گه ر به و شکومه ندیه وه له دنیا گرتی ئه وا له پۆژی
دوایدا پاداشتی به هه شت ده بیت، به لام دیاره رابواردنه کانی زۆرتن هیچ پوو
به راورد کردن نیه. ئه م شتانه له دنیا دا هاوپییه به ماندوبون و نااارامی به وه ی که
تیاده چن و نامیتنه وه، به لام له پۆژی دوایدا: ﴿ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴾^۲ واته: نه ترسیان هه یه و نه خه م. ئیستا مولکی (الرحمن) ه، که
رابواردنی سه ره کیه .

۱- الرحمن: ۷۸

۲- البقرة: ۶۲

با به نیتو سورہ تی (الواقعة) دا بگہ پڙین، خہ لکی له دنیا دا کر اون به سئ
 به شه وه، هه روه ها له کاتی گیان ده رچونیشدا هه ر سئ به شه، (الواقعة) واته
 رۆژی قیامت:

﴿لَيْسَ لَوْعْنَهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ ﴿١﴾﴾ واته: که سئ نابی رپودانه که ی به
 درؤ بزانی چونکه رپوی داوه و هه موان به چاوی خویان شه یینن. سه ری هه ندی
 نزم و شوپ نه کاو سه ری هه ندیکی تریش به رز نه کاته وه.
 سه رپچی کاران به گونا هه کانیا نزم ده بنه وه، له خوا ترساوانیش به
 باوه ره که یان بلند ده بنه وه.

بئ ده سلات به هوی خوا به رستی و گوڙپایه لیه وه به رز ده بیته وه،
 ده سه لاتدریش به سه رپچی کردن نزم ده بیته وه.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿إِذَا رَحَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ﴿١﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ﴿٢﴾﴾
 واته: کاتی که زهوی له ریبه وه به له ره یه کی توند، به جوڙی هه رچی کوشک و
 تله ر به سه ری وه یه هه مو پوو خان، شاخه کانیش پارچه پارچه بوون و شکان به
 شکان و وردوخاش بوون.

(البس) واته وه ک کریمی لی دیت وه ک خوری شیکراوه ی لی دیت: ﴿فَكَانَتْ هَبَاءً
 مُنْبَثًا ﴿٣﴾﴾ واته: بوون به توڙی بلاویو وه به دهشت و ده را. ﴿وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا
 ثَلَاثَةً ﴿٤﴾﴾ واته: ئیوه پیش، ئه ی به ره ی ئاده مزادو په ربیان که زیندوو کرآونه ته وه
 بو حساب و کیتاب له گه ل کردن، سئ جوڙ بوون. با سه رنجی دابهش کردنه که

۱- الواقعة: ۲ - ۳

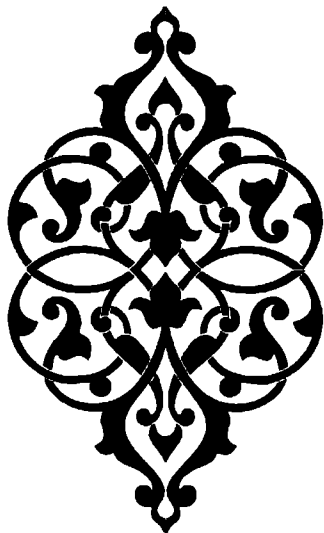
۲- الواقعة: ۴ - ۵

۳- الواقعة: ۶

۴- الواقعة: ۷

بدهين: ﴿ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ ﴿٨﴾ وَأَصْحَابُ الشَّعْمَةِ مَا أَصْحَابُ الشَّعْمَةِ ﴿٩﴾

وَالسَّيْفُونَ السَّيْفُونَ ﴿١٠﴾ واته: جۆرى خاوهن به ره كهت، تو چوزانى جۆرى خاوهن به ره كهت چين؟ جۆرى خاوهن نه گبه تيش، تو چوزانى جۆرى خاوهن نه گبه تى چين؟ جۆرى له پيشيش كه به راستى له پيشن كه نه وانه ن هر له گه ل سه ره لدانى هر نايينى له نايينه كانى خوادا باوه پريان پى كردوو و نيمانيان پى هيناوه.

بینینی خوای بالآدهست له رۆژی دوایدا

زیاتر له رابواردنی بههشت:

بینینی پوخساری خوا که فه زلیکی تاییه ته، خوای گه وره دهیدات به دروستکراو و بهنده کانی، ئەم پلهیه که س پیتی ناگات باوهرداری راستگۆ نه بیت که ماندو و شهکەت بووه له دنیا دا، وه له سه رینگا پراوه ستاو و بهرده وام بووه.

زانایان یه که دهنگن له سه ره ئه وهی سه خترین سزا بو دۆزه خیه کان بوونی ئه و به ره سه ته یه که ناهیتت خوای بالآدهست بینین، وه گه وره ترین نیعمه ت له به هشتدا بینینی پوخساری خوای په روه ردگاره، ئیتر هه رچی ئازارو ئه شکه نجه یان بووه به بینینی خوا له بیریان ده چیته وه، خو ئه گه ر پوخساری خویان ئی به ره سه ت بوایه ئه و بو ژیانیان خوش نه ده بوو، بینینی خوا پله یه که وه که مرواری له نیتو تاجدا، ئه وه ئه و په ری هیواو ئاواته کانی ئاده میزاده بو گیشتنی به و نیعمه ته که بینینی خویه.

له به هشتدا پله یه که هیه هیه چه رهنگیک له ره نگه کانی رابواردنی تیدا نیه له وانهی که باسما ن کرد، به لام ته نها یه که شت هیه له م پله یه دا ئه ویش:

﴿عَلِيُونَ﴾^۱ نه‌مه‌ش نیعمه‌تیکه خوای گه‌وره ده‌یدات به به‌نده‌کانی ته‌نها سه‌یرکردنی پوخساری پیروزی خو‌یه‌تی.

﴿كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ﴾^{۱۸} وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُونَ ﴿۱۹﴾ كِتَابٌ مَرْفُومٌ ﴿۲۰﴾ يَشْهَدُهُ الْمُرْسَلُونَ ﴿۲۱﴾ واته: ^۲ با ناته‌واوپیئو ناته‌واوکیشه‌کان واز له‌م سه‌نگ سووکی و که‌م پیویییه‌یان بینن. سیاهه‌ی کارو کرده‌وه‌ی پیاوچاکان له (عیللیین)دایه. تو چوزانی عیلیللیون چیه؟ کتیبیک‌ی نووسراوه. فریشته‌کانی له‌خواوه‌نزیک ناماده‌ی پیشوازی لی‌کردنی نه‌بن که فریشته‌ی کارو کرده‌وه‌ی چاکان نووس هه‌لیئه‌بیرن بو ناسمان.

قسه‌کردن سه‌باره‌ت به‌خوای گه‌وره دل‌ه‌کان ناسک ده‌کاته‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی هیچ به‌نده‌یه‌ک نیه به‌خۆشه‌ویستی خواپه‌رستی نه‌کردبیت و ه‌پنگای خوای نه‌گرتبیته‌به‌ر به‌فه‌زل و گه‌وره‌یی نه‌بیت، دیاره له‌نیوان خۆشه‌ویستی و فه‌زلدا خیریان تیکه‌ل ده‌بیت، نه‌ویش ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾^۳ واته: هیچ شتی وینه‌ی خوا نییه. وه هه‌روه‌ها: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾^۴ واته: چاوی مه‌خلوقات هیزی نه‌وه‌یان نی‌یه خودا ببینن و کونه‌ی خودایان پی بزانی. خودا کونه‌ی چاوه‌کان و خاوه‌ن چاوه‌کانیش نه‌زانی و به‌وردی نه‌یانبینی و زه‌رپه‌بیک‌ی لی ون نابی. خودا له‌طیفی راسته‌قینه‌یه و هیچ شتی مه‌نعی ناکات له بینینی هیچ شتی‌ک، خودا شاره‌زایه‌و له هه‌موو شت ناگاداره .

۱- المطففين: ۱۹

۲- المطففين: ۱۸ - ۲۱

۳- الشورى: ۱۱

۴- الأنعام: ۱۰۳

بینینی خوا له عه قیده‌ی نه‌هلی سوننه و جه‌ماعه‌دا جیگیره، به‌پیی ده‌قی
ثایه‌ت و فه‌رمایشته‌کان دروسته.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویتی: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾^۱ واته: له
پوژی قیامه‌ته‌دا چه‌ندین پوو جوان و گه‌شن. چونکه بو خوای خویمان نه‌پروان.
نه‌مه‌ش هه‌په‌تی نیعمه‌ته ﴿تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ﴾^۲ واته: له سیمایانا
گه‌شیی نازو نیعمه‌ت نه‌ناسیته‌وه. نه‌مه‌ش مه‌به‌ستی له په‌نگاله‌بوونی
نیعمه‌ته‌کانه که دیارو ئاشکرایه پرشنگذاری دل نیشان ده‌دات له ترسی خوا له
دنیا‌دا.

بینینی جیگیرو دروسته...

حه‌زره‌تی موسا عليه السلام بانگی خوا ده‌کات و ده‌فه‌رمویتی: ﴿أَرِنِي أَنظُرَ إِلَيْكَ﴾^۳
واته: خودایا خوتم پیشان بده تا بتبینم و زیاتر دلّم به نوورت پووناک بیته‌وه.
نه‌مه‌ش نه‌ده‌بیکه له قسه‌کردندا، نه‌گه‌ر بینینی خوا دروست نه‌بوایه
حه‌زره‌تی موسا داوای نه‌ده‌کرد. داواکردنی بینینی خوا به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه‌ی
که نازی به‌سه‌ر خوادا کرده، هه‌روه‌ک به‌قسه‌کردن له‌گه‌لمدا ریزت لی‌نام
هه‌رواش به بینین پیزدارم که.
کاتی‌ک داوای بینینی خوای کرد هه‌ر له‌خویه‌وه نه‌بوو به‌لکو نه‌وه‌ پاستیه، که
نه‌و زانیویه‌تی که دروسته داوا له‌خوا بکات پوخساری پیروزی خوئی پیشان

۱- القیامة: ۲۲ - ۲۳

۲- المطففين: ۲۴

۳- الأعراف: ۱۴۳

بدات، وه لآمه كهى زؤر سه يرو كتوپر بوو، ﴿لَنْ تَرِنِّي﴾^١ واته: تو ئيسته تواناي
 ئه وهت نى به من ببينى. نه يفه رموو: هه رگيز ناميينى.
 زانايانى زمان ده لآين: (لن) بو پيشهاتنه و، نه رى داها تووى مه حاله. نه گه ر
 خواى گه وره فه رموى: هه رگيز، ئه وه باسه كه ته واو ده بوو بينين ناميينى نه
 له دنياو نه له دواړو ژدا.

﴿وَلَكِنْ أَنْظِرْ إِلَى الْجَبَلِ﴾^٢ واته: به لآم بو ئه وهى زياتر دلنيا ببى كه توانات
 نى به بمبيني سه يريكى ئه و كيوه بكه. به راورد له نيوان كيو و حه رزه تى موسا
 به راورد له نيوان شتيكى گه وره و ره ق و هه ر له زوه وه هه به، خواى گه وره پيش
 بوونى ئاده م دروستى كرده وه له دواى مردنى حه رزه تى موساش عليه السلام هه ر
 ده مينيته وه، ئه مه ش خواى گه وره له نيو دروستكراوه كانيدا به گه وره ي گرتوه
 ئه ي موسا ئه و كيوه له تو به هيزترو توندترو په قترو گه وره تره.

﴿فَإِنْ أَسْقَمَ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرِنِّي﴾^٣ واته: نه گه ر له شوينى خويدا
 مايه وه ئه وا تويش له مه وپاش ئه توانى بمبيني. جيگير بوونى كيوه كه ي به
 بينينه وه به سته وه:

﴿فَلَمَّا حَجَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ﴾^٤ واته: كه خوداي گه وره جيلوه و نوورى خوئى
 گرتو كيوه كه.

١- الأعراف: ١٤٣

٢- الأعراف: ١٤٣

٣- الأعراف: ١٤٣

٤- الأعراف: ١٤٣

ئەوا خوا دەردەكەوئیت، لەویدا بەشیوہی مەعنەوی دەردەكەوئیت، دەوتریت نوری خوا پۆشتۆتە دلیكەوہو کردویہتیوہ، ئەوہ دەركەوتنی خوایہ بۆ ئەو بەندەیہ، ئەوا نورو پۆشنایی خوایہ.

كاتیک پرسیار لە پینەمبەر ﷺ کرا بۆ نیشانە ی ئەو دڵە فەرموی: پشت دەکاتە مائی لەخۆبایی دنیاو گەرانبەوہ بۆ مائی ھەمیشەیی، خۆ نامادەکردن بۆ مردن پیش کۆچ کردن، کاتیک پرسیار لە ابن حزم کرا(رەزای خۆای لی بی): کی ژیرترین کەسە؟ فەرموی: ژیرترین کەس ئەو کەسە یە دنیا جیدە ھیلئیت پیش ئەوہی دنیا جیتی ھیلئیت، گۆرەکە ی روناك دەکاتەوہ پیش ئەوہی بچیتە ناری، ئەوہ تا خۆای گەورە دەفەرموئیت:

﴿ تَاكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ جَمَعْتُهَا لِّلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ﴾^۱ واتە: مائی قیامەت بۆ ئەو کەسانە تەرخان ئەکەین نایانەوئێ لە زەویدا بەسەر خەلکی ترا بەرز ببنەوہو خراپە لەناو خەلکا بکەن.

لەفەرمایشتی قودسیدا ھاتوہ دەفەرموئیت: خۆزگە بۆ بەھەشتە. چونکە مائی پادشایانە، واتە ئەوانە ی ئارەزووہ کانیاں جڵەوگەر کرد لە دنیا دا.

کەواتە خۆای گەورە بەنوری خۆی لە دلی باوہ پداردا دەردەكەوئیت و پاستیہ کان بەچاوی ئاین دەبینئیت نەك بەچاوی دنیا، غەمبار نابئ بەلکو بە بەخشینی خوا پازنی دەبئیت و بەنەمانی پارە یان لە دەستدانی پلەو پایە یاخود مردنی مندالئیکی غەمبار نابئت.

خۆای گەورە دەفەرموئیت: ﴿ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا ﴾^۱ واتە: کە خودای گەورە جیلوہو نووری خۆی گرتە کئوہ کە گورج ئەو کئوہ وردو خاش و ھە پروون ھە پروون بوو.

واته کټیوه که خوی پی نه گیرا له گهل زه ویدا په کسان بوو ئیتر کټو له ویا نه ما
 نه وهش کتوپر بوو، بویه حه زه تی موسا علیه السلام که وت و بورایه وه بهرگه ی نه وه ی
 نه گرت نه و کټیوه ببینیت له گهل خاکدا په کسان بوو، کاتیک به ناگا هاتوه وتی
 پاکي و بی گه ردی بو تو خویه من هله م کرد.

لیزه دا خوی په روه رگار فیرمان ده کات داوای شتیک نه که یین که هیشتا
 قدهر بوی دانه ناوین، وه کو حه زه تی نوح فهرموی کاتیک داوای له خوا کرد
 کوربه که ی پزگار بکات ﴿قَالَ يٰ نُوحُ اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ﴾^۲ واته:
 خودا وتی: نه ی نوح! نه و کوربه له نه هلی تو نی به؛ نه و کرده وه ی خراب و
 نارپه وایه.

هه روه ها ده فهرمویت: ﴿اِنِّيْ اَعْظٰكُ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ﴾^۳ واته: من
 ناموزگاریت نه که م، نه که ی له نه زانه کان بی. نه چوته بازنه ی نه زانینه وه، نه وه
 پیغه مبه ریکی به پیزه به لام خوی گوره ناموزگاری ده کات خوی نه کات
 به یه کیک له وانه.

نه مهش به لگه یه کی ناسانه بزمان دهرده خات که ببینی خوا دروسته، وه
 گه ر نا حه زه تی موسا داوای نه ده کرد، پیغه مبه ران هه ر له خویانه وه داوای هیچ
 شتیک ناکه ن سه ره پای نه مهش له نایه ته قورنانه کاندا هاتوه:

﴿وَجُوْهُ يَوْمَئِذٍ نَّٰظِرَةٌۭ ۙ اِلٰن رِبَّهَا نَٰظِرَةٌۭ﴾^۴ واته: له و پوڅی قیامه ته دا چه ندین
 روو جوان و گه شن. چونکه بو خوی خویان نه روان.

۱- الأعراف: ۱۴۳

۲- هود: ۴۶

۳- هود: ۴۶

۴- القيامة: ۲۲ - ۲۳

هروه‌ها هاوه‌لان خوا لیان پازی بیت پرسساریان له پیغه‌مبه‌ری خوا کرد
 ﷺ دهرباره‌ی بینینی خوا ئه‌وه‌تا پیشه‌وا موسلیم له صه‌حیحه‌که‌یدا هاتوه له
 ئه‌بوهوره‌یره‌وه ﷺ ده‌گیریتته‌وه ئه‌ویش له پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ ده‌فه‌رمویت:
 (کاتیک به‌هه‌شتیه‌کان ده‌چنه به‌هه‌شته‌وه خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: شتیکتان
 ده‌ویت بۆتان زیاد بکه‌م؟ ئه‌وانیش ده‌لین ئه‌وه‌نیه ناوچاوانت سپی کردوین،
 ئه‌وه نیه ئیمه‌ت خستۆته به‌هه‌شته‌وه له دۆزه‌خ پزگارت کردوین؟ ئینجا خوی
 گه‌وره په‌رده‌یه‌ک لاده‌بات...!! هیچیان پی نه‌دراوه له‌وه خۆشتر بیت لایان، که
 سه‌یری خوی خۆیان ده‌که‌ن).

له ئه‌بو به‌که‌روه (ره‌زای خوی لی بی) هاتوه ده‌فه‌رمویت: ﴿لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا
 الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾^۱ واته: بۆ ئه‌وه که‌سانه‌ی چاکه ئه‌که‌ن و له خودا ئه‌ترسن
 پاداشی زۆر چاک هه‌یه له‌گه‌ل زیاده‌دا.

له پاداشتی ئه‌وه چاکانه‌ی که کردوویانه، پاداشتی چاکترو به‌هه‌شتی به‌رین و
 زیاتریش ئاماده‌یه ئاماده‌یه به‌چه‌نده‌ها قات، ئه‌وه زیاده‌یه‌ش به‌ته‌ماشاکردنی
 پوخساری پر له‌نوورو قه‌شه‌نگی زاتی په‌روه‌ردگاره.

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهُهُمْ قَتْرٌ وَلَا ذَلَّةٌ﴾^۲ واته: له پۆژی
 قیامه‌تدا تۆزۆگه‌ردی غه‌م و په‌ژاره پوخساریان داگیرناکات و سووکی و بی
 حورمه‌تیان به‌سه‌ردا نای.

کاتیک بوونه خه‌لکانیکی به‌خشنده له‌دنیا، به‌خشنده له‌گه‌ل خۆیاندا،
 له‌به‌رئه‌وه‌ی کاتیک ئاده‌میزاد ریز له‌خۆی ناگرت، به‌سه‌رپێچیکردن یان
 نه‌گه‌رانه‌وه بۆ لای خواو به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر سه‌رپێچی کردن، خوا بی‌نرخه‌ی

۱- یونس: ۲۶

۲- یونس: ۲۶

دهكات، نه وه پڙځی دوايي بڼې بهش و بڼې پڙزه، به لام كهسى بهخشنده له گونا ه
 دوردده كه وپته وه و پورده كاته ته و به كردن و له سره ريڼگای راست به رده و ام ده بڼت
 نه وانه

﴿وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهُهُمْ قَتْرٌ وَلَا ذِلَّةٌ﴾^۱

له نه بوهوره يره وه (ره زای خواي لي بڼې) نه ميش له پيغه مبه ره وه ﷺ
 ده فهرمويت: (خه لكانيك پرسياريان كرد نه ي پيغه مبه ري خوا، له روځي دوايدا
 خواي خو ما ده بينين؟ فه رموي: نايا هيچ ناره حه تيه ك ده بينين له بينيني مانگ
 له شه وي چواره ده دا؟ وتيان: نه خير نه ي پيغه مبه ري خوا، پيغه مبه ر ﷺ
 فه رموي: سويند به خوا به و شتويه ده بينين).

له روځي دوايدا خه لكي كوده كرينه وه پييان ده وترت كښي هه رچه كي
 په رستوه با دواي بكه وپت، ښنجا نه وانه ي خوږيان په رستوه دواي خوږ
 ده كه ون، نه وه ي مانگي په رستوه شوين مانگه كه ده كه وپت، نه وانه شي شوين
 سته مكارن كه وتون له وپش ده كه ونه دوايان... نه م نوممه ته ناوا ده مينيتته وه
 دوپروه كانيشي تيدايه خواي گه وره و بالاده ست له شتويه كي تری جگه
 له شتويه خوي ديت بو لايان كه زانويانه (به لام چون بيناسين كه ښمه نه مان
 بينيوه؟ مه به ستي له و وپته به هره كه مان له نه نديشه و خه يالي خو ماندا دامن
 ناوه) ده فهرمويت من خواي ښوه م، نه وانيش ده لښن: نابيت خوا بيت بو لامان،
 ښنجا خواي گه وره له و وپته به ي كه ده يناسن ديت بو لايان: ﴿فَكَشَفْنَا عَنْكَ
 غِطَاءَكَ فَبَصُرَكَ الْيَوْمَ حَدِيدًا﴾^۲ واته: نه ي ښاده مزاد، يا نه ي ښاده مزادي بڼې باوهر!
 تو نه م پڙځت فه راموش كردبوو و له يادي خو تت بردبووه وه، وا ښستا ښمه

۱- يونس: ۲۶

۲- ق: ۲۲

په رده‌ی سرچاوتمان لاداو؛ چاوت ئیستا زور تیژه و همووشتی به باشی نه‌بینی.

نه‌وه مه‌به‌سته‌که‌یه، به‌دیهاونی راستیه‌کان، نه‌وه مه‌به‌سته‌ی نه‌گر پوخساری پیروزی بینیت ده‌یناسیت، له‌به‌رته‌وه‌ی له‌ژیانی دنیایدا له‌سه‌ر گویریایه‌لی کردنی ژیاوه بویه خوی گه‌وره ژیری بو پووناک کردوته‌وه بویه له‌پوژی دوایدا خوی خوی ده‌بینیت.

ده‌فهرمویت من خوی ئیوه‌م شوینی ده‌که‌ون، پردی سیراط داده‌نی له‌سه‌ر پشتی دۆزه‌خ پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فهرمویت: (خوم و نوممه‌ته‌که‌م به‌که‌م که‌سانیک ده‌بین له‌سه‌ری ده‌په‌رینه‌وه).^۱

نه‌مه له‌سه‌ر خاکی مه‌حشر ده‌بییت، له‌وه‌ پۆژه‌دا که‌س قسه‌ ناکات پیغه‌مبه‌ران نه‌بییت ﴿وَعَنْتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا﴾^۲ واته: هموو چیه‌ره و پوخساری دانه‌نویته‌وه و سه‌ر شوپو مل که‌چ نه‌کا بو خواهندی همیشه‌ زیندووی جیهان پاگر و هه‌رکه‌سی باری تاوانی هه‌لگرتیی نائومید ئه‌بی.

نزای پیغه‌مبه‌ران له‌وه‌ پۆژه‌دا نه‌وه ده‌بییت: په‌روه‌ردگارم: سه‌لامه‌ت بکه سه‌لامه‌ت بکه.

بینینی خوا بو نه‌وانه‌ی له‌دنیادا حه‌قیان بینیه‌وه:

له‌ دۆزه‌خدا شوشه‌ی داڕژاو هه‌یه‌ وه‌کو درکی سه‌عدان. پیغه‌مبه‌ر ﷺ پرسیا‌ری کرد: درکی سه‌عدانتان بینیه‌وه؟ وتیان: به‌لی ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا. له‌کاتی‌کدا که‌س نازانیت گه‌وره‌یی چه‌نده‌ خوی گه‌وره‌ نه‌بییت.

۱- رواه البخاری.

۲- طه: ۱۱۱

ئەو دېرگە خەلگى بەكردەۋەكانى خۇيان دەفرىنىت، ھەتا لەدادوھرى نىوان بەندەكان سەلمەمىوۋە ۋە خۋاى گەۋرە دەيەۋىت بەۋىستى خۇى بەرپەحمەتى خۇى لەنىۋ دۆزەخىەكاندا سەرىپچىكارە يەكتاپەرستەكان دەربىتىت، خۋاى گەۋرە دەفەرموئىت: ئەۋەى ھاۋەلى بۇ خوا بېرىار نەداۋە دەرى بىتن لە ناگر. كەۋاتە، ئەۋانەى باۋەردارن ھەيانە خۋاى بەندەكان دەبىنن لەخاكى مەحشەردا ھەتا دلىان ئۇقرە دەگرىت، ھەرۋەھا دوۋپوۋەكانىش دەبىنن، بەلام ئەمە بۇ ئەۋەى بى باۋەر زىاترو زىاتر غەمبارو ئانومىد بى ۋا بزانى ھەر ئەۋە كە ھىچى دەست نەكەۋتوۋە.

بە وردبۋونەۋە لەباسى سەرىكردنى پوخسارى پىرۋزى پەرۋەردىگار، ۋ ھاۋەلان ۋ پىشىنانى پىاۋچاك ۋ كرددەۋەكانىان شتى زۇر سەرى دەبىنرىت. پىغەمبەر ﷺ دەفەرموئىت: (ئەمشەۋ شتىكى سەرىم بىنى، ئەبۋبەكرم بىنى بە دۆلچەيەك لەبىرىكدا دوو دۆلچە ئاۋى ھەلگۈزى، پاشان عومەر ھات دۆلچەكەى ۋەرگرت ۋ ئەۋەندەى ئاۋ ھەلگىشا خەلك ۋ شترەكانىان پاراۋ كرددو بردىانن بۇ مۇلگا، ھىچ ئازابى ۋ لىزانىەكم لە ئادەمىزاد نەدىۋە بەۋىنەى عومەر ئاۋ ھەلگىشى).

زانانىان بەۋ شىۋەيە لىكىدەدەنەۋە كە پىغەمبەر ﷺ فەرموئىت دەفرىك يان دوو دەفر، ۋاتە ئەبۋبەكر لە دۋاى پىغەمبەر ﷺ سالىك يان دووسال دەژى، ھەر ۋاش بوو، بەلام كەزەتى عومەر(۱۰) سال ۋ شەش مانگ ۋەك پىشەۋاۋ جىنشىنى پىغەمبەرى خوا ژباۋە، ھەموو زەۋى پىكردوۋە لە دادو چەندىن ۋلات ۋ سەرزەمىنى نوئى پزگار كرددو لە كاروبارى دەۋلەت ۋ خەلگىدا لەپىش ھەموانەۋە بوو.

بەلگەش لەم بارەيەۋە ئەۋەيە كە ئەۋ ھاۋەلە بەرپزانە لەنرىكان ۋ خۇشەۋىستانى خۋاى گەۋرەن ۋ لە شوئىنە بەرزو بلندەكاندان، ھاۋەلان بەياسا

دنیا بیه که له ژبانی خۆیاندا نیعمت و راپواردنی دنیا یان نه بینی، له ژبانی مه دینه یاندا زیاتر له (۲۷) جهنگ و شه پریان بینی، له هر جهنگکیاندا خوای گوره چەندین کەسی لێ دەکردن بە شه هید، هه مو ئه و جهنگانه ته نها بو لابر دنی ئه و به به ستانه ی به رده م بانگه وازی (لا إله إلا الله) بو.

ئایا ئه و ماندوویون و په نجه بی شوماره ی که کیشایان هه روا به فیرو ده روات؟ که واته ده بیته له پوژی دوایدا ریزیان لێ بگیریت، به بینینی پوخساری

په روه ردا گریان شاد بن ﴿ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴾^۱

ئه گه ر سه یری با پیرانمان بکه ین، چه ندیک له نیعمه ته کانی دنیا سو دیان بینی؟ به لام له لایه ن ئیمه وه که متر نیعمه تیان ده سته که وت؟ ئیمه زیاترمان چنگ که وتوه، بو نموونه تو به ته له فون قسه له گه ل براهه تدا ده که یت له ئوسترالیا یان ئه مریکا یان له پتی ئینته رنیته یا خود فاکسه وه، ئایا به نده کان سو پاسی خوایان کردوه؟ هه تا شایسته ی بینینی پوخساری خوای په روه ردا گار بین؟

ئایا بیرمان چو یه وه یا خود یادی نیعمه ته کان ده که ین به لام به خشینه ره که یمان له یاد کردوه!!!

ئیسلا م تیروانینه کان به ر فراوان ده کات:

ئوه ی له دنیا دا حق نه بینیت و له سه ری پانه وه ستی ئه وا له پوژی دوایدا پوخساری خوا نابینیت، هه ری هه کیک له ئیمه ده زانیته حق چه، حق به ک پیوه ری هه یه، هه ندیک جار پیوه ره کان زیاد ده که ین ئه وه ش کاره ساته که یه.

حق له پیشتره بو ئه وه ی پیشی بکه وین ئه ویش قورئانی خواو سونه ته کانی پیغه مبه ره ﷺ، پای جیاواز له لق و ریچه کانداه یه به لام له بنه رته و بنه ماکاندا نیه، جیاوازی له لیکنه وه بو ده قیک یا خود کاریگه ری که ی، به لام

هموو لایهك له سەر نه گۆرپه كان به یهك ده گن كه واته جیاوازی له سەر قورئان و سوننه دا نیه .

زانایه كان نه بیینی بلیت من وا ده بیینم نویژی نیوه پۆ سی ركات... ئیمه به پێژهی ۹۰٪ یهك دهنگین، ئه وهش جیاوازیمان له سهری هیه له ۵٪ بۆ ۱۰٪ یه .

له نیشانه كانی لاوازی عه قیده له دلّه كاندا، ئه وهیه كه خوا ئامانجمان نیه، یاخود قورئان و سوننهت تاكه پێوه رمان نیه یاخود له بهرئه وهیه ئاده میزاد شوین ئاره زوه كان ده كه ویت یاخود ئیمه واز له وه ده هیئین كه له سهری ریکه وتوین وه جیاو پهرش و بلاوین له سهر ئه وهی جیاوازین تیایدا .

وه ده گه رپینه وه جهخت ده كه یه وه له سهر ئه وهی ههركه سیك كه چوه به هه شته وه پله و پایه ی هه رچهك بیّت پوخساری خوا ده بیئیت، به لام جیاوازیه كه له وه دایه خه لكانیک هه ن ساته نا ساتیک خوی خویان ده بیئن، هه ندی خه لكانیش هه ن به یانی و ئیواره ده بیئن، كه واته بینینیش به پله یه .

به ئه ندازه ی دووركه وتنه وهی ئاده میزاد له پۆچون له دنیا دا، به و ئه ندازه یه فه زلی خوی پیّ ده به خشریت له رۆژی قیامه تدا .

گه ران به ناو به هه شتدا به گشتی...

دروسته ئه و به هه شتیانه ی كه خاوه نی پله و نمره یه کی دیاری كراون به ناو به هه شتدا بگه رپین و بپۆن بۆ لای (علین) و له وی بمیننه وه، خوی گه وره ئاوات و داخواری وا ده خاته دلی به نده به هه شتیه كانیه وه كه پیشتر به خه یالیشیاندا نه هاتوه، كاتیک به به نده یه کی ده لیّت ئاده ی ئاواتت چیه داخواریت چیه تا به نده هه موو ئاواته كانی ته واو ده بیّت، به دوا ی ئه مه دا خوی گه وره داخواری و

ئاواتى تر ده خاتە دليوه هه تا بيزار نه بيت: ﴿لَا يَغْفُونَ عَنْهَا جَوْلًا﴾^۱ واته:
هه تاهه تايه تيايدا ئه ميينه وه و داواي ئه وه ناكه ن له وي بگويزرينه وه.

له وانه يه پرسيارتيك به هزرماندا بيت: ئه ي چون خواي گه وره ريگه ي نه دا به
حه زره تي موسا چاوي پي بكه وييت؟ له به رئه وه ي به رگه ي نه ده گرت، ئايا له
به هه شتدا به نده كان سه يري روخساري خواي خويان ده كه ن؟

ده ليين: خواي گه وره له روژي داويدا خه لكي له سه ر شيوه ي باوكيان ئاده م
زيندو ده كاته كه (٦٠) بال بووه له ئاسماندا، وه ك ده وترتت يه ك بال
(٧٥) سم ه، ئيتر خوت بيهينه ره پيش چاوت پياويك له به رزي دوو نهؤمدا
بيت، ئيستا دروستكراوه كان به ره و كه م بوونه وه و پوكانه وه ده چن، له به رئه وه ي
پيويستي به جه سته ي گه وره به ره و كه م بوونه وه چووه به هوي ئه وه موو
داهيتانه وه كه ئيستا په يدا بوون و ئاسانكاريان بو مروؤ هينا وه ته پيش بو دابين
كردي هه رشتي ك پيويستي پييه تي.

هه موو لايه ك له به هه شتدا يه ك دريژي هه يه به لام يه ك شيوه يان نيه به لكو
له سه ر شيوه ي ئيستا يان هه تا خه لكي يه كتر بناسنه وه.

ئه مه ش خو شيه كه يه كه شيوه و تاييه ته نديمان نه گوريت و خواي گه وره ش
ببينن.

هه روه ها له فه زلي خوا به سه رمانه وه له به هه شتدا ئه وه يه كه خه لكي يه كتر ي
ده بينن، هه ر وه ك چون له دنيا دا بوون، هه نديك وا ده زانن مه به سته ي فه رمايشتي
خوا ﴿عَلَىٰ أَرْأَيْكَ يَظُرُونَ﴾^۲ ئه وه يه كه تاييه ته نديتي نيه، به لكو تاييه ته ندي
هه يه، به لام پيگه يشتني گشتي هه يه خه لكي به براكاني خويان ده گه ن.

١- الكهف: ١٠٨

٢- المطففين: ٢٣

ههروه‌ها به‌هه‌شتیه‌کان سەردانی یه‌کتر ده‌که‌ن، خاوه‌نی ئه‌و پله‌و پایه‌ به‌رزه سەردانی ئه‌و به‌هه‌شتیه‌ ده‌کات که له‌خوار پله‌ی خۆیه‌وه‌یه‌تی به‌و شیوه‌یه‌.

ئهمه‌ش به‌ته‌واوی فه‌زلی خاویه‌، به‌لکو هەر چونه‌ ناو به‌هه‌شت خۆی فه‌زڵ و ره‌حمه‌تیکی بی‌ پایانی په‌روه‌ردگاره‌، کاتی‌ک پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموی: که‌س له‌ئێوه‌ به‌هۆی کرده‌وه‌کانیه‌وه‌ ناچیته‌وه‌ به‌هه‌شت... پرسایان لی‌کرد ﷺ:

ته‌نانه‌ت تۆش ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا؟ فه‌رموی: ته‌نانه‌ت منیش مه‌گه‌ر خوا به‌فه‌زڵ و به‌خشینی خۆی دامپۆشیت. ^۱ که‌واته‌ که‌س به‌هۆی کرده‌وه‌کانیه‌وه‌ ناچیته‌ به‌هه‌شت به‌لکو گرنگی کارکردن له‌ جیاوازی ئه‌و پله‌یه‌یه‌ که‌ تیایدا نیشه‌جی ده‌بیت.

پله‌کانی به‌هه‌شت:

به‌هه‌شت له‌ پله‌کانیدا جیاوازی هه‌یه‌، هه‌یانه‌ وتویه‌تی سه‌د پله‌یه‌، به‌لام من له‌سه‌ر ئه‌و پایه‌م که‌ ده‌لێت ژماره‌ی پله‌کانی به‌هه‌شت به‌ئه‌ندازه‌ی ژماره‌ی ئایه‌ته‌کانی قورئانه‌، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌و که‌سه‌ دینن که‌ هه‌موو قورئانی له‌به‌ره‌و کاری پیکردوه‌ پێی ده‌وتریت قورئان بخوینه‌و به‌رزبه‌ره‌وه‌، پله‌و پایه‌ی تۆ له‌گه‌ڵ کۆتا ئایه‌تدایه‌ که‌ ده‌بخوینیته‌وه‌.

ئه‌گه‌ر له‌و که‌سانه‌ بیت که‌ قورئانی له‌به‌ره‌و کاری پێی کردوه‌ ئه‌وا خۆی له‌ ته‌نیشه‌ پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌بینیته‌وه‌ واته‌ فیرده‌وسی بالا، ئه‌وه‌ش فه‌زلی قورئانی پیرۆزه‌ که‌ به‌نده‌ ده‌گه‌یه‌نیته‌ فیرده‌وس.

به‌لام ئه‌گه‌ر قورئانی له‌به‌ربیت و کاری پێی نه‌کردبیت ئه‌وه‌ کاره‌ساته‌، خاوی ئه‌و قورئانه‌و خودی قورئان نه‌فرینی لی‌ ده‌که‌ن، له‌ زمان و گوێی تی‌ ناپه‌ریت و

۱- رواه البخاري.

فهرمایشته‌کانی خوا بۆ به‌هه‌شتیه‌کان:

په‌حه‌ته‌کانی خوا هر ته‌نها به بینینه‌وه ناوه‌سستیت به‌لکو قسه‌شمان له‌گه‌لدا ده‌کات، با وردبینه‌وه له‌م فهرمایشته‌ی په‌روه‌ردگارمان:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَأَخْلَقَ لَهُم فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ﴾ واته: ئه‌وانه‌ی وه‌ختی خۆی په‌یمانیان به‌خودا دابوو که ئیمان به‌پیغه‌مبه‌ر بیئن و یارمه‌تی بدن که‌چی له‌پاشاندا وه‌فایان به‌و په‌یمانه نه‌کردو به‌رامبه‌ر به‌مالی بی‌مایه‌ی دنیا گۆرپییانه‌وه‌و په‌یره‌ویی پیغه‌مبه‌ریان نه‌کرد، ئه‌وانه له‌قیامه‌تدا بی‌به‌ش نه‌بن له‌که‌رهمی خودا، خودای گه‌وره له‌و پۆژه پرسیامه‌دا قسه‌یان له‌گه‌ل ناکات و ناپوانی بۆیان و به‌بی‌گوناهیان دانانی و مه‌دحیان ناکات و سه‌رباری ئه‌مانه‌یش سزای توند نه‌درژن.

واته ئه‌وانه‌ی که‌بازرگانی به‌ئاینه‌وه ده‌که‌ن و فتوا ده‌ده‌ن بۆ ئاره‌زووبازی و ئه‌و به‌رژوه‌ندیانه‌ی که‌ پیچه‌وانه‌ی شه‌ری‌خوآن، نمونه‌یان وه‌ک نمونه‌ی ئه‌ه‌باره‌کانی جوله‌که‌ و قه‌شه‌ی مه‌سیحیه‌کانه، ئه‌وانه‌ی به‌نرخیکی که‌م فهرمایشته‌کانی خوایان فرۆشت، ئه‌وانه‌ خوای گه‌وره نایاندوینی ئه‌مه‌ش سزایه‌کی سه‌خته، ئیتر ئه‌وه‌ی ده‌مینیته‌وه له‌دوای ئه‌وانه‌ خوای گه‌وره له‌گه‌لیاندا ده‌دویت.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت: که‌سێک لای په‌روه‌رگاری بالاده‌سته‌وه بانگ ده‌کات ئیستا خوای گه‌وره سلۆتان لی‌ده‌کات ئه‌وه‌تا له‌سوره‌تی (یس)دا ده‌فه‌رمویت:

﴿سَلِّمْ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ﴾^۱ واته: سه لامیان به وتن له لایه ن خوای میهره بانه وه بؤ دئی. رسته که لیره دا پیناسه ی حاله تی سلوکردن ده کات به وه ی که به فهرمایش کردن ده بیت له لایه ن خوای جیهانیانه وه.

ئه وه ی سهیره ئیمه ئه م وشه یه له کاتی ترس و توقیندا به کاردینین و ده ئینین:
(سَلِّمْ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ) ئه مه سلأوه له لایه ن خواوه هه تا بهنده کان گوئیان له فهرمایشته کانی الله بیت له به هه شتدا.

ئه و بهنده گونا بهاره ی که ده گه رپته وه و خوا لئی وهرده گرتت به ره و پله ی (الکلیم) به رز ده بیته وه، واته له پؤژی قیامه تدا قسه له گهل خوادا ده کات و ده بیینیت، که واته خوای گه وره پله ی بهنده کانی به رز ده کاته وه:

﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ﴾^۲ واته: ئه وانه ی خاوه ن باوه رو خاوه ن زانستن، خوا چند پله به رزیان ئه کاته وه.

ئه مانه پله به رزه کانن، ئه وه ی له به هه شتدایه گوئی له دهنگی خوایه ئه گه ر له خواره وه ی به هه شتیش بیت، به لام دۆزه خیه کان ته نها گوئیان له کلپه ی ئاگر ده بیت له به رئه وه ی له دنیا دا ریگه یان نه دا گوئیان له حه ق بیت بؤیه له پؤژی دوايشدا له گوئی بیست بوون له دهنگی خوا نا ئومید ده بن هه روه ک چۆن له بیینیشی بی به ش ده بن.

۱- یس: ۵۸

۲- المجادلة: ۱۱

یادخستنه وه به کی ره بانی جوان:

کەس نیه که خوای گه وره و تاریکی بۆ نه دا! خوای گه وره ده فه رمویت: ئه ی فلان ئه و روژه ی ئه مه و ئه مه ت ئه نجامدا (سه یرکه خوا قسه ی له گه لدا ئه کات، مه ندیک له و کارانه ی که له دنیا دا کردویه تی وه بیری دینیته وه) به نده که ده لیت: لیم خووش نه بویت، ئه و ویستی ئه و نیعمه تانه ت بیرینیته وه که پیتی به خشیویت.

ئین حه زم (ره زای خوای لی بن) ده لیت که س نیه له ئیوه هه ر خوئی و خوا نه بیت، واته که س له نیوانیاندا نیه و په رده له نیوانیاندا نه ماوه . به لام ئه م نیعمه ته گه وره یه و ئه وه ی که پیتی به خشیویت سه ریچی و گناه بی به شت ده کات لیان، که واته هیچ گناهیک به بچوک مه زانه چونکه ئه وه ده بیته هوی له ده ستدانی زنگی و چاک بینی، ئه و به نده یه سه ره نجامی سه ریچی کردن نابینیت.

چۆن ده گهینه بینینی خوا له به هه شتدا:

گونا هه کان چوار جۆرن له دوو به شدا:

به شی به که م: سه ریچی ئه ندامه کانی جهسته، و دل.

به شی دووه م: گونا هه بچوکه کان، گونا هه گه وره کان.

بۆ نمونه تو واده زانی سه یرکردن گونا هیکه بچوکه، به لام دوو شتی لی ده که ویته وه: (الاستمراء) واته شوینکه وتنی هه نگاهه کانی شه یطمان هه تا ده که ویته خراپه کاریه وه .

بۆ نمونه خوا چاوی پی به خشیوم هه تا به هوی وه به یر له ئاسمانه کان و زهوی بکه مه وه بۆ ئه وه ی قورئانی پی بخوینین بۆ ئه وه ی پیتی برۆین بۆ مرگه وت بۆ ئه وه ی سه ردانی خزم و دوستانی پی بکه م، بۆ ئه وه ی سه ردانی نه خووشی پی بکه م.

به لام نه وهی له شکاندنی سنوره کانی خوادا به کاری دینیت وهك به سوک ته ماشاکردنی موسولمانان یان سهیرکردنی نه وهی خوا حرامی کردوه، وه به فیرۆدانی کات له وهی که خوا حرامی کردوه وه بینینی نه وهی که حرامی کردوه نه مهش نکولتی و که لله ره قی نواندنه له به رامبه ر نیعمه ته کانی په روه ردگاردا نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ ده فره مویت: (له رۆژی دوایدا هیچ ئاده میزادیک ههنگاوێک نانیته ههتا سه بارهت به پینچ شت پرسپاری لی نه کریت، ته مه نی له چیدا به خه رجدا، وه که نجی له چیدا به سه ربرد، وه سامانی له کوپوه پهیدا کردو له چیدا خه رچی کرد، وه چی کرد به وهی که زانیویه تی) ^۱.

بۆیه نه رکی سه رشانی باوه رداره ویست و ئیراده ی خۆی بگریته و نه و له دنیا دا ماندو ده بیته ههتا له رۆژی دوایدا بلایت: ﴿هَٰؤُمْ اَقْرَءُوا کِتٰبِیَّ﴾ ^۲ واته: فره موون کارنامه که م بخویننه وه.

به لام چۆن بگهینه بینینی خوی گه روه؟

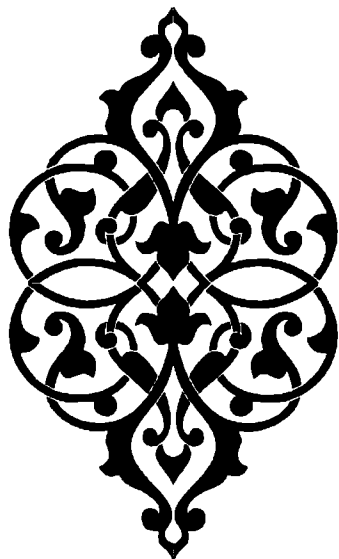
بۆ نه وهی له رۆژی دوایدا روه خساری په روه ردگار بینین ده بیته کومه لی شت ههیه جیبه جیی بکهین نه ویش: گه رانه وه بۆ لای خوا به باشترین شیوه، پاشان بگه ریم به دوا ی نه وهی که خواو پیغه مبه ره که ی رازی ده کات له گوفتارو کردارو نه نجامیان بدهم، وه دووریکه ومه وه له وانهی خواو پیغه مبه ره که ی دهره نجینیت، به خۆمدا بجمه وه: ئایا غه می ئیسلام هه لگرتوه؟ چیم بۆ کردوه؟ ئایا قورئانم خویندوه ته وه؟ به شه ودا نوێژم کردوه که خه لکی نوستون؟ سه ردانی خزم و دۆستانم کردوه؟ سه ردانی نه خۆشم کردوه له به رامبه ر خه لکیدا خۆم به گه روه نه زانیوه؟ ده ستم هینا وه به سه ر بی باوکدا؟ حه قی که سیکم پیشیل کردوه؟

۱- رواه الترمذی.

۲- الحاقه: ۱۹

به م کارانه کارم راست ده بیّت، بزانه دنیا کورپی خوی هه و قیامه تیش کورپی
خوی، دهی تو له کورانی قیامت به، دنیا به سه رچوو و به فه نا بووه، شوینی
په پینه وهیه بو پوژی دواپی. پیویسته به نامه ی خوا بخهینه به رده ممان هه تا
فه زلی خوامان بو دیت و ده رگاکانی به هه شتمان بو بکریته وه.

بزانه له دنیا دا به هه شتیک ههیه ئه وهی نه چیته ناوی ناچیته به هه شتی پوژی
دواپی ئه ویش رازی بوونه له خوا، وه به وهی که پییداوین، ته نها لیتره دا
ده رگاکانی به هه شت ده کرینه وه و ئاده میزاد به بینینی په روه ردگار شادو
شهره فمه ند ده بیّت، ئه مه ش لای خوی به ده سه لات زور ئاسانه.

پیرست

- ۵..... نه خوشی مهرگ
- ۵..... ناگات له م پیره وه بیټ...!!!
- ۶..... ناگات له م دوو به شه بیټ:
- ۱۰..... له وانه یه ره حمه ت بی...
- ۱۰..... به م شیوه یه چه زمان به مردنه...!!!
- ۱۲..... سودی یادی مردن:
- ۱۳..... له بهرئه مه یه که هندی رقیان لیته تی...!!!!
- ۱۴..... نه سیمی ره بیانی بو نه خوش:
- ۱۶..... ره وشت و هه لسوکه وته کانی سهردانی نه خوش:
- ۱۹..... وه سیه ت کردن (الوصیة).....
- ۲۱..... پاریزکاری و خوگرته وه (زوه د):
- ۲۲..... چاودیری پوله کان.....
- ۲۶..... بی به ش بوون له میرات:
- ۲۷..... سنوره کانی وه سیه ت کردن:
- ۲۹..... وه سیه ت بو کی یه:
- ۳۰..... دوا ساته کان:
- ۳۴..... نیشانه بچوکه کانی قیامه ت.....
- ۳۴..... راستگو نیشانه یه کی به سه
- ۴۱..... درنده بی ده روون و خرابیه کانی کار:
- ۴۴..... رژی دی خاوه نه که ی نائومید ده کات:
- ۴۵..... له ده ستدانی زهوی به له ده ستدانی په یماندان.....
- ۵۰..... له دلتیایی هاوه لان:

- ۵۳..... بانگخوازان له بهر ده رگا کانی دۆزه خ:
- ۵۴..... سه ره به رزی باوه پدار له ده سنگرتن به حقه وه:
- ۵۶..... ئارامگری و سوپاسگوزاری.....
- ۵۷..... زانین لای خواوه یه:
- ۵۸..... دوو نیشانه ی دیارو به رچاو:
- ۵۹..... لیره دا داوای مردن ده که یت...!!!
- ۶۸..... نه مانی پیاو ه تی (مهردایه تی) ...!!!
- ۶۹..... رازاندنه وه ی مزگه وته کان:
- ۷۰..... دوو پووینی زمانه کان و درۆی دلّه کان:
- ۷۱..... پۆژی دوا یی به سه ر خه لکانی خرابدا به رپا ده بیّت!
- ۷۳..... چه ند حیزبیککی په رته وازه:
- ۷۴..... فرۆشتنی هه رزان به ها:
- ۷۵..... درژبوونی بلنډگوزکان:
- ۷۶..... گۆرپینی دروست کراوه کانی خوای گه وره:
- ۷۷..... شایه تی دانی درۆ:
- ۷۹..... ئه مه ش نیشانه بچوکه کانی پۆژی دوا ییه:
- ۸۳..... نیشانه گه وره کانی پۆژی دوا یی.....
- ۸۳..... پۆژانیککی سه یر:
- ۸۹..... مه سیحی ده جال:
- ۹۳..... دابه زینی چه زره تی عیسا (ﷺ):
- ۹۴..... په یدا بوونی په ئجوج و مه ئجوج:
- ۹۸..... ره وه شتی چه زره تی عیسا (ﷺ):
- ۱۰۳..... به لای گه وره:

- ۱۰۴ یه که م شوینگه ی پۆژی دواپی
- ۱۰۴ گه وره و بچوک وه کو یه کیان لی دیت:
- ۱۰۵ نیشانه کانی مردن:
- ۱۰۷ شمه که کانت درانه وه به سه رتدا:
- ۱۰۹ ئاماده کردنی مردوو:
- ۱۱۱ سیمای فریشته:
- ۱۱۵ گۆپ و هاتنه وه یه کی گۆپ:
- ۱۱۶ پرسپاری ناو گۆپ:
- ۱۱۹ چه ند هه لۆیستیک له سه ر غه یب (نادیار):
- ۱۲۲ سزای گۆپ له قورئان و سوننه تدا:
- ۱۲۳ له هۆکاره نی به د په وشتی و تیاچون:
- ۱۲۵ که مترین سزاو گه وره ترین سزا:
- ۱۲۸ سزای گۆپو نه و هۆکارانه ی که لئی ده رباز ده بیته:
- ۱۲۹ وینه یه کی بچو ککراوه له سزای پۆژی دواپی:
- ۱۳۰ جیهانی به رزه خ:
- ۱۳۲ نه و کارانه ی که سزای گۆپ مسۆگه ر ده که ن:
- ۱۳۳ بیدعه و به رتیل خۆر:
- ۱۳۴ ناپاکی و ئازاردانی موسولمان:
- ۱۳۷ مزگه وت له گۆرپه ستانه کاندای!!!
- ۱۳۸ مه ترسی که وتنه ناو ناموسی خه لکییه وه:
- ۱۴۱ بانگه شه کردن به زانینی نادیار (غه یب):
- ۱۴۴ هه رکه سیک مرد و چه جی نه کرد بیته و ده سه لاتیشی هه بوو بیته:
- ۱۴۵ بی ئاگابوون له نویژ:

- ۱۴۸..... سزایه ك گیانداران گوئیان لییه:
- ۱۴۹..... سهیرکردنی ناشه‌رعی ریگایه‌که بۆ داوین پیسی:
- ۱۵۲..... سوخوری و خواردنی مالی بی باوک:
- ۱۵۳..... ته‌م‌لی کردن له‌نوئژدا:
- ۱۵۵..... زه‌کات نه‌دان:
- ۱۵۵..... بانگ‌خوازی خراب:
- ۱۵۷..... ئافره‌تان قژی خویان ده‌رده‌خن له‌به‌رام‌به‌ر پیاواندا:
- ۱۵۸..... ریگر:
- ۱۵۸..... ترسان له‌به‌دییه‌تراوان و نه‌ترسان له‌به‌دییه‌نه‌ر:
- ۱۵۸..... به‌دپه‌فتاری و به‌دزمانی:
- ۱۵۹..... فتوادانی بی زانست:
- ۱۶۰..... ئه‌شکه‌نجه‌دانی گیانداران:
- ۱۶۱..... کرده‌وه‌ی گه‌لی لوط:
- ۱۶۲..... بۆ‌حه‌لاک‌ه‌رو بۆ‌حه‌لاک‌ه‌راو:
- ۱۶۲..... ساخته‌کاری له‌سه‌ر دارپانی فه‌رزه‌کان:
- ۱۶۲..... کۆمه‌کی نه‌کردنی سته‌م لیکراو:
- ۱۶۳..... فه‌رمانکردن به‌پیچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌ داییه‌زاندووه‌:
- ۱۶۴..... ئازاردانی دراوسی:
- ۱۶۴..... ئه‌وکارانه‌ی سزای گۆپ مسۆگه‌ر ده‌که‌ن:
- ۱۶۷..... پزگارکه‌ری سزای گۆپ:
- ۱۶۷..... چاکه‌کردن له‌گه‌ل دایک و باوکدا:
- ۱۶۷..... ده‌ست نوئژ:
- ۱۶۸..... یادی خوا:

- نوڙڙ: ۱۶۹
- پوڙووگرتن: ۱۷۰
- خوشوڙدن له له شگرانی: ۱۷۰
- حج و عه مره: ۱۷۱
- خځرکردن: ۱۷۱
- په يوه ندى خزمایه تی: ۱۷۱
- فرمان کردن به چاکه و نه می کردن له خراپه: ۱۷۳
- دریژه دان به مەرجه کانی فرمان به چاکه و نه فرین له خراپه: ۱۷۴
- په وشت جوانی: ۱۷۸
- ترسان له خوا: ۱۷۹
- نارامگرتن له سهر مردنی رو له کان: ۱۸۱
- نومیدبون به خوا: ۱۸۱
- گومانی باش بردن به خوا: ۱۸۲
- سه لاواتدان له سهر پیغه مبر: ۱۸۳
- کوی نه و هوکارانه ی که ده بنه رزگارکری سزای گور: ۱۸۴
- عاقیبه ت خیری ۱۸۵
- عاقیبه ت شه ری ۱۹۷
- به لاکانی هیوا دریژی: ۱۹۸
- زیندووبونه وه و هه لسانه وه له گور: ۲۰۸
- وهستان له به رده م خوی (القهار) دا: ۲۱۱
- چیمان بو نه و روژه پیش خستوه؟! ۲۱۴
- باشترین تویشو له خوا ترسانه ۲۱۷
- حشر ۲۲۱

- ٢٢١ ترس و بيم سيمای نه هلی چه شره:
- ٢٢٨ نه وانهی به بی لیپرسینه وه ده پونه به هه شته وه:
- ٢٣٠ ئاشکرا کردنی نامه ی کرده وه کان:
- ٢٣٣ ده رکه وتنی دۆزه خ و سه ره تاي لیپرسینه وه:
- ٢٤٢ پردی سیراط.....
- ٢٥١ چه وزو شه فاعه ت
- ٢٥٣ کی له چه وز ده خواته وه...؟
- ٢٦١ ئاگات له بی به شیوون بیت له شه فاعه ت:
- ٢٦٢ مژده پیدراوانی دۆزه خ
- ٢٦٢ هاوپی چاک پشتی باوه ره:
- ٢٦٦ دوزمنایه تیبه ک سه ده کان نه یکوژاندۆته وه:
- ٢٦٧ کاری شه یطان و سه ربازه کانی:
- ٢٧٣ هه نگاهه کانی شه یطان:
- ٢٧٩ یه که مین مژده پیدراو به ئاگری دۆزه خ
- ٢٨٦ خوا سته م له که س ناکات:
- ٢٩٠ ده رگا و پله کانی دۆزه خ
- ٢٩٠ چه ندیک ئاتاجی نه وه مین لیتی بترسین:
- ٢٩٢ پووناکیه کانی باوه رو تاریکیه کانی بی باوه پی:
- ٢٩٥ به شیک له پرشنگی پیغه مبه ریتی:
- ٢٩٧ به لاکانی جوامیری و مرقایه تی:
- ٣٠٤ باسکردنی دۆزه خ
- ٣٠٨ پله کانی بی باوه پی
- ٣١١ به ته نها دیتت بو لای خوی خوت:

- کیّ هیه جگه له خوا...؟! ۳۱۵
- ئیسلام که مەربەندی پزگار بوونە لە دۆزەخ: ۳۱۹
- پەرژینی خوا حەرام کراوە کانیەتی: ۳۲۳
- ئەوە بچینە که حەز دەکەیت بیدوریته وە ۳۲۹
- چاکسازی ئیسلام بۆ ئافەرەتان: ۳۳۲
- ئاینەکەت خوین و گوشتتە: ۳۳۵
- زانست شەرەفە لە گەڵ پیّ سپاردن (التکلیف): ۳۳۹
- پاکردن نیه لە سزای خوا: ۳۴۲
- ئاگات لەم جوۆرە گوناھانە بیت..... ۳۴۶
- تەرازوویە ک گەردیلە و کە مەتریش دەکیشیت...!!! ۳۵۱
- بانگە وازی دۆزەخیه کان: ۳۵۸
- حەوت دەرگای هیه ۳۶۲
- ۱- دۆزەخ ۳۶۲
- ۲- سەعیر (السعیر) ۳۷۸
- ۳- (الحطمة) تیک شکینەر ۳۸۳
- ۴- (اللطی) پڕیشکی ناگر ۳۸۴
- ۵- سقر (دۆزەخی هەلقرچینە رو توینە رەو) ۳۸۴
- ۶- (الجحیم) دۆزەخی کلپە سەندو - بلتیسە دار ۳۸۷
- ۷- (الهاویة) قولایی دۆزەخ ۴۰۲
- درۆ بەرەو ناگرت دەبات ۴۰۴
- بە هەشت رەحمە تیکی جینگیرە: ۴۰۹
- دەرگاکانی بە هەشت ۴۱۱
- خۆراکی دۆزەخیه کان: ۴۱۴

- هۆکاره کانی گومراییون و به دیهاتی سزا: ٤١٦.....
- خهسلهتی بههشتیهکان: ٤١٨.....
- جۆره کانی سزا له دۆزه خدا: ٤٢٠.....
- کۆن ئهوانه ی شایسته ی سزان: ٤٢٥.....
- کلپله کانی بههشت ٤٢٩.....
- بههشت بو دل میهره بان و موسولمانه کانه: ٤٢٩.....
- بههشت و پازی بوونی خوا: ٤٣١.....
- چۆن بهنده له خوای پازی ده بییت...؟! ٤٣٢.....
- کلپله کانی بههشت ٤٣٦.....
- نوێژکردن له مزگه وتدا: ٤٣٦.....
- بهخشینی خوایی بی ئه ژماره: ٤٣٨.....
- لاحول ولا قوة إلا بالله العظیم: ٤٣٩.....
- سوپاسگوزاری کۆتی نیعمه ته کانه: ٤٤٠.....
- کلپلی خوشه ویستی خوا: ٤٤١.....
- کلپلی نزا: ٤٤٢.....
- کلپلی خوشه ویستی له بهر خوا: ٤٤٣.....
- کلپلی دامه زراوی (الاستقامه): ٤٤٥.....
- کلپلی په حمهت: ٤٤٦.....
- کلپلی لیخۆشبوون: ٤٤٧.....
- دهرگا کانی بههشت ٤٤٨.....
- چهند پایه یه ک له پشت دهرگا کانه وه...!!! ٤٤٨.....
- یه که م که س که بههشت ده کاته وه ده پواته ناوی... ٤٥١.....
- خهسله ته کانی رابواردنی ناو بههشت: ٤٥٣.....

- ریڱای شه هیدبوون: ۴۵۴
- خه و بینینی باش: ۴۵۴
- لیخوشبوون خوانی ته و به کردنه: ۴۵۶
- له خه سلّه ته کانی له خواتر ساوان (المتقین): ۴۵۷
- لیبوردن و چاوپووشی: ۴۵۹
- هارونه په شیدو خزمه تکاره که ی: ۴۶۰
- بو ئه وه ی جوامیری نه پوات: ۴۶۰
- لیخوشبوون فراوانتره له گونا هه کانمان ۴۶۱
- ژووره کانی ئه و جوړه که سانه له به هه شتدا: ۴۶۲
- تیکووشان و نیه ت: ۴۶۳
- نهینی دلنیایی دهر وون: ۴۶۵
- به هه شتیه کان ۴۶۶
- تاقی کردنه وه و به لا سروشتی دنیا یه ۴۶۷
- جیاوازی نیوان به لا و تاقیکردنه وه: ۴۶۷
- خه سلّه ته کانی به هه شتیه کان: ۴۷۰
- خه سلّه تی به نده کانی الرحمن: ۴۷۶
- جیاوازی هه یه له نیوان (الفقیر و المسکین) دا: ۴۷۶
- به نده له چاکه کاریدا (الإحسان) ، وه له تاقیکردنه وه شدایه: ۴۷۷
- هه موو که سیك ئه وه ی بو ی دروست بووه ده توانیت ئه نجامی بدات ۴۷۹
- چه مکی ترس له پوژئی قیامه تدا: ۴۸۱
- نارامگرتن نیوه ی باوه په ۴۸۳
- پابواردنیکی ئاماده و به رده وام: ۴۸۵
- پابواردن و خوشگوزهرانی به هه شت ۴۸۸

- دواهمین کهسی دۆزه خیه کان که دیتته دهره وه و دهره بریت بۆ به ههشت...!! ٤٨٨
- کهس به نزاکردن تیاناجیت و به دبهخت نابیت: ٤٩١
- به ههشت به خشینیکه دواى باوه پ: ٤٩٢
- گرتنه وه له لایه ن خواوه سه رچاوه ی به خشینه: ٤٩٣
- به چاوی دنیاوه سه یری پۆژی دواى مه که: ٤٩٧
- دلتیا به و سه یرکه بزانه چیت پییه...!! ٤٩٨
- شکۆمه ندی و ریز بۆ خاوه ن دهستی بالایه: ٥٠٠
- خۆراکی به ههشت و خواردنه وه ی: ٥٠٢
- ئافره تانی به ههشت: ٥٠٤
- باشترین پاداشت بۆ باشترین بنده ٥٠٥
- پله یه کی تر... کوا کرده وه کهت له حزرور به خشنده یی دا؟! ٥٠٧
- حه وانه وه نیه له به ههشتدا نه بیت ٥٠٩
- بینینی خواى بالاده ست له پۆژی دوایدا ٥١٢
- زیاتر له پابواردنی به ههشت: ٥١٢
- بینینی جیکیرو دروسته ٥١٤
- بینینی خوا بۆ نه وانه ی له دنیا دا حه قیان بینیه: ٥٢٠
- ئیسلام تپروانینه کان به رفراوان ده کات: ٥٢٢
- گه پان به ناو به ههشتدا به گشتی ٥٢٣
- پله کانی به ههشت: ٥٢٥
- فه رمایشته کانی خوا بۆ به ههشتیه کان: ٥٢٧
- یادخستنه وه یه کی په بیانی جوان: ٥٢٩
- چۆن ده گه یه بینینی خوا له به ههشتدا: ٥٢٩
- پێرست ٥٢٢